Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

DANMARKS RIGES BREVE

UDGIVET AF

DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB

4. RÆKKE 4. BIND

1389–1392

UDARBEJDET AF

HERLUF NIELSEN

DE TYSKE TEKSTER AF

ERNST DITTMER

C. A. REITZELS FORLAG

KØBENHAVN 1994

Danmarks Riges Breve 4:4

Bekostet af Carlsbergfondet og
Kulturministeriet

DANMARKS RIGES BREVE

UDGIVET AF

DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB

4. RÆKKE 4. BIND

1389–1392

UDARBEJDET AF

HERLUF NIELSEN

DE TYSKE TEKSTER AF

ERNST DITTMER

C. A. REITZELS FORLAG

KØBENHAVN 1994

Tilsynsførende:
Esben Albrectsen, Ole Fenger og John Kousgård Sørensen

© Det Danske Sprog- og Litteraturselskab 1994

Printed in Denmark, Design Sats, Nykøbing F.

ISBN 87-7421-882-4

INDHOLDSFORTEGNELSE

	side
Manuskript- og Bogfortegnelse	VII
Breve 1389-1392	1-454
Personregister	457
Stednavneregister	499

Brevene er oversat fra latin,
medmindre andet udtrykkeligt bemærkes.

MANUSKRIPT- OG BOGFORTEGNELSE

Åkjærske reg. = Registratur over Breve paa Aakjær 1611, trykt ÆA. II 113-66.

Ålborghus reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over breve på Aalborghus (1573 og 1578), trykt ÆA. III 1-76.

Århusbogen = E Donatione Variorum 53, 2°, Kgl. Bibl., Kbh.

Århus kapitels reg. = Ny kgl. Saml. fol. 754, f. 165 r.-217 r. og 224 r.-231 r. Registratur over breve i Århus Kapitels arkiv (1555 og senere), trykt ÆA. V 271-317.

Acta Pont. = Acta pontificum Danica. I-VII. Kbh. 1904-43.

Albrectsen, Esben, Herredømmet over Sønderjylland 1375-1404. Kbh. 1981.

Algemene geschiedenis der Nederlanden. III. De late middeleeuwen 1305-1477. Antwerpen, Brussel, Gent en Leuven 1951.

Annales Dan. = Annales Danici Medii Ævi. Ed. Ellen Jørgensen. Kbh. 1920.

Antvorskov kl. reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Antvorskov Klosters breve (1607), trykt ÆA. IV 57-274.

Arhnung, J.O., Roskilde Domkapitels Historie. I. Tiden indtil 1416. Roskilde 1937.

B 29. Sv. RA. »Specification uppå dhee breef och documenta, som till Lunde dombkyrckio tillhöriga finnas« (før 1693) (= Skånebrevsfortegnelsen).

B 30. Sv.RA. »Extracter af åthskillige breef« (omkr. 1685). Udkast til B 29, Sv. RA.

Bartholin = Th. Bartholin, Collectanea, Kgl. Bibl. Kbh., E Donatione variorum 1,2°.

Braun, Joseph, Liturgisches Handlexikon. Regensburg 1922.

Brémond-Ripoll = Bullarium ordinis fratrum prædicatorum .... opera Thomæ Ripoll .... ac .... a Antonio Brémond. I-VI. Romae 1729-35.

Bunge = Liv-, Esth- und Curländisches Urkundenbuch nebst Regesten. Hrsg. von F. G. von Bunge. I-VI. Reval 1853-73.

Børglum klosters registratur = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Børglum Klosters breve (1542), trykt ÆA.III 77-108.

Cypræus, Povl, Kgl. Bibl., Gl. kgl. Saml. 1047, 2°.

Danmarks Adels Aarbog. Kbh. 1884 ff.

Danmarks gamle Personnavne. I Fornavne 1-2. Kbh. 1936-48. II Tilnavne 1-2. Kbh. 1949-64.

Danske Mag. = Danske Magazin. Udg. af Det kgl. danske Selskab. I ff Kbh. 1745 ff.

Den danske Rigslovgivning 1397-1513. Ved Aage Andersen. Kbh. 1989.

Detmar, ed. Koppmann II = Die Chroniken der deutschen Städte vom 14. bis ins 16. Jahrhundert. Bd. 26: Die Chroniken der niedersächsischen Städte, Lübeck Bd. II. Hrsg. v. Karl Koppmann. Leipzig 1899.

Der Berichte der Generalprokuratoren I = Die Berichte der Generalprokuratoren des Deutschen Ordens an der Kurie. Erster Band. Die Geschichte der Generalprokuratoren von den Anfängen bis 1403. Bearb. v. Kurt Forstreuter. Göttingen 1961. (Veröffentlichungen der niedersächsischen Archivverwaltung. 12).

Dipl. Dan. = Diplomatarium Danicum. 1. Række I-VII. 2. Række I-XII. 3. Række I-IX. 4. Række I-III. Kbh. 1938 ff.

Dipl. Flensborg. = Diplomatarium Flensborgense. Samling af Aktstykker til Staden Flensborgs Historie indtil Aaret 1559, af H.C.P. Seidelin. I-II. Kbh. 1865-73.

Dipl. Norv. = Diplomatarium Norvegicum I ff. Christiania 1849 ff.

Dipl. Svec. = Diplomatarium Svecanum I

ff. Sthlm. 1829 ff.

DRB. = Danmarks Riges Breve udg. af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. 1.-4. række, I ff. Kbh. 1938 ff.

Dueholm klosters brevbog = AM. 875 4° og AM. 877 4°, Det arnamagnæanske Institut, Kbh., trykt Dueholms Diplomatarium. Samling af Breve 1371-1539, der i sin Tid ere opbevarede i St. Johannesklostret Dueholm paa Morsø. Udg. af O. Nielsen. Kbh. 1872.

E 102 a = »Excerpta diplomatum. E 102 a. Biörners m.fl. Extracter« (omkr. 1685). Udkast til B 29, Sv. RA.

Eline Gøyes jordebog = RA. Mourids Olsen Krognos' arkiv; trykt i Fru Eline Gøyes Jordebog med tilhørende Brevuddrag, udg. af A. Thiset. Kbh. 1892.

Erslev, Testamenter = Testamenter fra Danmarks Middelalder. Udg. af Kr. Erslev. Kbh. 1901.

Esrombogen = E donatione Variorum 140,4°, Kgl. Bibl., Kbh.

Europäische Stammtafeln I = Europäische Stammtafeln. Stammtafeln zur Geschichte der europäischen Staaten. Band I: Die deutschen Staaten. Von Wilhelm Karl Prinz von Isenburg. Berichtigter .... Abdruck der 2. verbesserten Auflage von 1953, hrsg. v. Frank Baron Freytag von Loringhofen. Marburg 1975.

Friedberg = Corpus iuris canonici. Editio Lipsiensis secunda post Aemilii Ludouici Richteri curas ad librorum manu scriptorum et editionis Romanae fidem recognouit et adnotatione critica instruxit Aemilius Friedberg. I-II. Leipzig 1879-81; fotografisk optryk Graz 1959.

Gillingstam, H., Ätterna Oxenstierna och Vasa under medeltiden. Sthlm. 1953.

Hamsfort = Cornelius Hamsfort, Chronologia Rerum Danicarum Secunda. Afskrift i Uppsala Univ. Bibl. De la Gardies Donation 25-29, fotografi på Kgl. Bibl., Kbh., ms. phot. 67,2°, trykt SRD. I 266-334.

Hanserec. = Die Recesse und andere Akten der Hansetage. I ff. Leipzig 1870 ff.

Hans. UB. = Hansisches Urkundenbuch. I ff. Halle 1876 ff.

Helms, H. J., Næstved St. Peders Kloster, Næstved 1940.

Jakob Madsen Veiles visitatsbog i Landsarkivet for Fyn.

Jørgensen, Poul Johs., Dansk Retshistorie. Kbh. 1940. 2. udg. 1947.

Kalundborgske registratur (1476) = RA. De ældste Arkivregistraturer. Kallundborgske registratur 1476, trykt ÆA. I 1-86.

Kalundborgske registratur (1551) = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Brevene paa Folen paa Kalundborg 1551, trykt ÆA. IV 1-81.

Kinch I = Kinch, J., Ribe Bys Historie og Beskrivelse indtil Reformationen. I. Ribe 1869.

Kult. leks. = Kulturhistorisk leksikon for nordisk middelalder. I-XXII. Kbh. 1956-78.

Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg. I-X. Hamburg 1869 -1951.

Kønigsfeldt = Genealogisk-historiske Tabeller over de nordiske Rigers Kongeslægter. Af J.P.F. Kønigsfeldt. 2. udg. Kbh. 1856.

Langebek = Langebeks Diplomatarium, RA.

Liber daticus Roskildensis, Roskilde gavebog og Domkapitlets Anniversarieliste. Af Alfred Otto, S.J. Kbh. 1933.

Lindenblatt = Jahrbücher Johannes Lindenblatts oder Chronik Johannes von der Pusilie, Officials zu Riesenburg, zum erstenmal hrsg. von Johannes Voigt und Friedrich Wilhelm Schubert. Königsberg 1823.

Lucoppidan = P. Lucoppidans kopibog, Ny kgl. Saml. 561,2°, Kgl. Bibl., Kbh.

Lundebogen = Sv.RA. Registrum ecclesie Lundensis (1494), fotostatkopi i DSLs arkiv.

Lundegårds reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Lundegaards Breve (1555 og 1577), trykt ÆA. IV 291-364.

Lunde domkapitels gavebøger, se Weeke.

Lunde kap. reg. = RA. Lunde ærkebisp og kapitel. Fortegnelse over Lunde domkirkes relikvier og breve (1425 og senere), trykt ÆA. V 123-74.

Lüb. UB. = Lübeckisches Urkundenbuch = Codex diplomaticus Lubecensis. Urkundenbuch der Stadt Lübeck. I ff. Lübeck 1843 ff.

Løgumbogen = Kgl. Bibl., Kbh. Ny kgl. Saml. 881,2° = ms. phot. 45, 2°.

Mariager kl. reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Breve i Mariager Klosters Arkiv 1584 (-1602), trykt ÆA. V 643-761.

Maribo Amts Stednavne. Udg. ved Anders Bjerrum og Christian Lisse. Kbh. 1954 (Danmarks Stednavne 11).

Maribo kl. reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Maribo Klosters Breve 1624, trykt ÆA. III 251-312.

Mekl. UB. = Meklenburgisches Urkundenbuch. I ff. Schwerin 1863 ff.

Michelsen = Schleswig-Holstein-Lauenburgische Urkunden, hrsg. von A.L.J. Michelsen = Urkundensammlung der Schleswig-Holstein-Lauenburgischen Gesellschaft für vaterländische Geschichte. I-II. Kiel 1839-49.

Mitt. aus dem Geb. der Gesch. XX. = Mittheilungen aus dem Gebiete der Geschichte Liv-, Est- und Kurlands. XX. Riga 1910.

Munch, P. A., Det norske Folks Historie. I-IV. 2. Afd. I-II. Christiania 1852-63.

Niederstadtbuch i Lübeck Stadtarchiv.

Niels og Otto Krags våbenbog i rigsarkivet.

Nijhoff, Is. An., Gedenkwaardigheden uit de geschiedenis van Gelderland door onuitgegevene oorkonden. III. Arnhem 1839.

Næstved Klosters Registratur = Næstved Skt.Petri Klosters Registratur (Næstved Gavebog) 1528: Herlufsholm Bibliotek = Kgl. Bibl. ms. phot. 11,2°, trykt SRD. IV 335-406.

Odensebogen = Uppsala Univ. Bibl. De la Gardies Donation nr. 39 = Kgl. Bibl., ms. phot. 3,2°.

Odense St. Knuds Klosters Registratur = RA. Odense bisp og St. Knuds kloster. Registratur og Kopibog over Breve i Odense St. Knud Klosters Arkiv (1548 og senere), trykt ÆA. V 175-269.

Pavelige kopibøger = Registra Lateranensia og Registra Vaticana, Vatikanarkivet.

Pavelige obligationsregistre = Obligationes et solutiones, Vatikanarkivet.

Pavelige regnskabsbøger = Introitus et exitus. Vatikanarkivet.

Randers Amts stednavne, udg. .... ved Kr. Hald. 2: Rougsø Herred. Kbh. 1980. (Danmarks Stednavne 18:2).

Rasmussen, Poul, Århusgård og Åkær lens jordebog 1544. Kbh. 1960.

Raynaldus, Annales = O. Raynaldi Annales ecclesiastici, ab anno quo desinit Cæs. Baronius 1198 usque ad annum 1565. XIII-XX. Romae 1646-63.

Reg. Dan. = Regesta diplomatica historiæ Danicæ. 1. Kbh. 1847.

Reg. Dan.* = Regesta diplomatica historiæ Danicæ. Series 2. I. Kbh. 1889.

Rep. = Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis. Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen, udg. af Kr. Erslev. I-IV. Kbh. 1894-1912.

Rep. 2. rk. = Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis. Series secunda. Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen. 2. Række, udg. v. W. Christensen. I-IX. Kbh. 1928-39.

Resen = P. H. Resen Atlas Danicus (Uldall 186, 2°, Kgl. Bibl., Kbh.).

Ribe kapitels reg. = RA. Ribe bisp og kapitel. Registratur over Ribe Kapitels Arkiv (1553 og senere), trykt ÆA. V 319-461.

Roskilde Agnete kl. reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over St. Agnete Klosters breve i Roskilde (1575), trykt ÆA. IV 275-90.

Roskilde Clara kl. reg. = AM 1050, 4° afsnit IX: Registratur over Breve i Universitetets Arkiv, hovedsagelig fra Roskilde Claræ Klosters Arkiv (1586 og senere), trykt ÆA. V 559-601.

Roskildegårds reg. = RA. De ældste Arkiv-

registraturer. Registratur over Breve paa Roskildegaard (omkr. 1570), trykt ÆA. III 313-74.

Rymer, Foedera = Conventiones, litteræ et ... Acta publica ... accurantibus Thoma Rijmer. I-XX. Lond. 1704-35. - Eiusdem operis Editio tertia .... Studio Georgii Holmes. I-X. Hagæ 1739-45.

Sattler, C., Handelsrechnungen des Deutschen Ordens. Leipzig 1887.

Schlesw.-Holst. Reg. u. Urk. = Schleswig-Holsteinische Regesten und Urkunden. VI-VII. Neumünster 1962-80.

Schäfer, Dietrich, Das Buch des lübeckischen Vogts auf Schonen. Halle a. S. 1887. 2. Auflage. Lübeck 1927.

Silkeborgske reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Brevene paa Silkeborg 1558, trykt ÆA. II 1-111.

Skånebrevsfortegnelsen, se B 29, B 30, E 102 a.

SKALK. I ff. Århus 1957 ff.

Skanderborgske reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Skanderborgske Registratur (1606), trykt ÆA. I 161-276.

Sorø gavebog = Gl. kgl. Saml. 2485, 4° = ms. phot. 75,4°, begge Kgl. Bibl. Kbh., trykt SRD. IV 463-531.

SRD. = Scriptores Rerum Danicarum, Ed. J. Langebek m.fl. I-IX. Kbh. 1772-1878.

Stralsunds Liber debitorum, håndskrift i Stralsund Stadtarchiv.

Stralsunds Liber memorialis, håndskrift i Stralsund Stadtarchiv, trykt Der Stralsunder Liber memorialis. Bearbeitet von Horst-Diether Schroeder. I-V. Schwerin 1964, Weimar 1969-82. (Veröffentlichungen des Stadtarchivs Stralsund V/1-5).

Sv. RA.s Perg.bref = Svenska Riks-Archivets Pergamentsbref från och med 1351, förtecknade med angifvande af innehållet. I-II. 1351-1400. Sthlm. 1866-68.

Terpager = P. Terpager, Ripæ Cimbricæ descriptio. Flensborg 1736.

Tommerup Klosters registratur = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Tommerup Klosters Breve (1550), trykt ÆA. IV 365-82.

Trap, J.P., Danmark, 5. udg. I-XV. Kbh. 1953-72.

Ulsig, Erik, Danske Adelsgodser i Middelalderen. Kbh. 1968. (Skrifter udgivet af Det historiske Institut ved Københavns Universitet II).

Weeke = Libri memoriales capituli Lundensis. Lunde Domkapitels gavebøger. Udg. ved C. Weeke. Kbh. 1884-89.

Vestervig Klosters registratur (1599) i RA. De ældste Arkivregistraturer, trykt ÆA. III 131-70.

VI = Liber Sextus Decretalium domini Bonifacii papæ VIII, udg. af E. Friedberg, Corpus Iuris Canonici II 929-1124.

Viborg St. Hans klosters registratur (1574) i RA. De ældste Arkivregistraturer, trykt ÆA. II 361-392.

Viborg stifts reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Viborg Stifts Breve (1540'erne og 1574), trykt ÆA. II 201-360.

Voigt, Joh., Codex diplomaticus Prussicus. Urkunden-Sammlung zur ältern Geschichte Preussens aus dem Königl. Geheimen Archiv zu Königsberg. III-V. Königsberg 1848-57.

Voigt, Gesch. Preussens = Johannes Voigt, Geschichte Preussens von den ältesten Zeiten bis zum Untergange der Herrschaft des deutschen Ordens. I-IX. Königsberg 1827-39.

Vordingborgske reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Vordingborgske Registratur (1476), trykt ÆA. I 87-160.

X = Decretalium Gregorii Papæ IX, udg. af E. Friedberg, Corpus Iuris Canonici II 1-927.

Yngre Kalundborgske registratur, se Kalundborgske registratur 1551.

ÆA. = De ældste danske Archivregistraturer. I-V. Kbh. 1854-1910.

Æbelholtbogen = Additamenta 51,2° = ms. phot. 47,2°, begge Kgl. Bibl., Kbh.

Ø Klosters reg. = Registratur over Ø Klosters Breve (1542), trykt ÆA. III 109-30.

1389-1392

1389. 4. januar. Lund. 1

Ærkebiskop Mogens af Lund bevidner, at Albert Nielsen, borgmester i byen Malmø, har skødet sin gård i Malmø til ærkedegnedømmet efter først at have solgt den til ærkebispen, som annekterer den til ærkedegnedømmet.

Original i det svenske rigsarkiv.

Mogens, af Guds miskundhed ærkebiskop i Lund, Sveriges primas og det apostoliske sædes legat, til alle, hvem dette brev når, hilsen og oprigtig kærlighed i Gud.

Vi vil, at det skal stå fast for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1389 ottendedagen efter de uskyldige børns dag fremstod personligt for os i vort kammer i Lund i mange troværdige mænds nærværelse den hæderværdige mand Albert Nielsen, borgmester i byen Malmø, og skødede i skødet på den ærværdige mand hr. Peder Frost, vor ærkedegn i Lund, afhændede og til frit at besidde med rette evindeligt ihændegav en ham tilhørende gård, som han med retmæssig købs adkomst erhvervede af en Jakob Gøtriksen, væbner, tillige med dens tilliggender sammesteds, mod syd uden for gravene, mod vest stødende op til Oluf Korrebondes gård, hvilken gård vi ligeledes for nylig har købt af samme Albert og til lovprisning for den ubesmittede jomfru Maria med oprigtig fromhed skænker til det billede af hende siddende, der står midt på gulvet i vor kirke i Lund, eller rettere til ærkedegnedømmet i Lund, og som evig gave med dette brev henlægger til fornævnte billede eller rettere til fornævnte ærkedegnedømme, dog således at samme Albert, så længe han ønsker, skal have samme gård til leje mod en årlig afgift af 20 skilling grot og mod at betale de påløbende afgifter. Til vidnesbyrd om denne gave, skødning, afhændelse og overgivelse har vi ladet vort segl tillige med segl tilhørende de hæderværdige mænd Albert Nielsen, Jakob Gøtriksen, som nævnt ovenfor, Anders Mortensen, borgmester, og Ivar Nielsen, væbner, indbyggere sammesteds, hænge under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

2 1389. 5. januar. Roskilde.

Biskop Niels af Roskilde og kapitlet sammesteds vidimerer de svenske riddere og væbneres breve af 1388 22. marts og 1388 22. marts, Erik Ketilssons brev af 1388 23. marts, de svenske riddere og væbneres brev af 1388 20. maj og Algot Magnussons brev af 1388 5. januar.

Original i rigsarkivet.

Niels, af Guds nåde biskop af Roskilde, og hele kapitlet sammesteds til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erklærer offentligt over for alle med sandfærdige ord, at vi har set nedenfor anførte velbyrdige mænds, ridderes og riddermæssige mænds breve under deres vedhængende rette og hele segl, uskrabet, ustunget, ufordærvet, ubeskadiget i enhver henseende og fremdeles savnende enhver anledning til mistanke, indeholdende følgende ordlyd fra ord til andet, hvoraf den første ordlyd er denne. Det skal være vitterligt for alle nulevende og fremtidige, at vi Birger Ulfsson (*o.s.v.* = *DRB. IV 3 nr. 360*). Men den anden ordlyd er denne. Alle de, der ser dette brev eller høre det læse (*o.s.v.* = *DRB. IV 3 nr. 361*). Den tredie ordlyd er denne. Jeg Erik Ketilsson, ridder, (*o.s.v.* = *DRB. IV 3 nr. 363*). Den fjerde ordlyd. Vi Eringisl Nilsson, Ulf Jonsson (*o.s.v.* = *DRB. IV 3 nr. 401*). Givet i Roskilde under vore segl til vidnesbyrd om det fornævnte i det Herrens år 1389 dagen før helligtrekongers dag. Fremdeles er den femte ordlyd denne. Jeg Algot Magnusson erkender åbenbart (*o.s.v.* = *DRB. IV 3 nr. 314*). Skrevet som i det store brev[1]).

1) det sidste brev findes på en sigillatorisk vedhæftet perg.seddel.

3 1389. 8. januar.

Ove Steg, væbner, sælger alt sit gods i Lille-Sonnerup til væbneren Klement Hage.

Original i rigsarkivet.

Ove, kaldet Steg, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg til den gode og hæderlige mand, nærværende brevviser, Klement, kaldet Hage, væbner, har solgt,

skødet og frit ihændegivet alt mit gods i Lille-Sonnerup i Kirke-Hvalsø sogn i Volborg herred, hvilket gods jeg lovligt med købs adkomst har erhvervet af fru Margrete, min moster, enke efter ridderen hr. Konrad Milow, tillige med alle tilliggender til dette gods, nemlig agre, enge, græsgange, skove, vådt og tørt, rørligt og urørligt, intet undtaget, med hvilket navn det end betegnes, og med al ret og alle rettigheder, som jeg har haft til fornævnte gods, at besidde med evig ret, idet jeg forpligter mig og mine arvinger til at hjemle, frigøre og fri fornævnte Klement Hage og hans arvinger fornævnte gods med alle dets tilliggender efter landets love fra krav fra hvem som helst samt at holde nævnte Klement og hans arvinger skadesløse og at tilbagegive ham hans penge, hvis fornævnte gods på grund af mangelfuld hjemling fra min eller mine arvingers side på en eller anden måde fravindes fornævnte Klement eller hans arvinger. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Jens, kaldet Smed, hr. biskoppen af Roskildes kældermester, Mads Rudde, forstander for sankt Agnete kloster i Roskilde, og Peder Mogensen, borger i Roskilde. Givet i det Herrens år 1389 fredagen efter helligtrekongers dag.

1389. 13. januar. 4

Hugo, custos ved St. Egidius' og Erhardus' kirke i Schmalkalden, erkender at have modtaget en række prydelser og klenodier i sin varetægt tillige med et herover forefundet inventarium og lover at aflægge regnskab herfor, når dekan og kapitel måtte kræve det. Blandt de opregnede klenodier: Fremdeles et forgyldt sølvkors med sølvbilledet af sankt Maria og sankt Johannes, hvilket kongen af Danmark gav hr. greven[1]).

Original i Meiningen.

1) d.v.s. greven af Henneberg. Kongen er rimeligvis Kristoffer 2., jf. DRB. 2. rk. IX nr. 125.

5 [1389][1]) 24. januar.

Optegnelse om udbetaling til Henrik af Preussen, som kom fra dronningen af Danmark med breve til pave Clemens 7.

Notits i de pavelige regnskabsbøger.

Den 24. januar ..... blev der fremdeles til Henrik af Preussen, som kom fra dronningen af Danmark til hr. paven med visse breve, betalt ti gængse floriner, som er otte kammerfloriner 16 skilling værd, hvilke vor herre paven vilde skulde gives ham.

1) Optegnelsen er indført blandt regnskabsposterne fra 1389.

6 1389. [Efter 24. januar - før 14. april][1])

Højmesteren for den tyske orden meddeler den romerske konge, at hertug Vilhelm af Geldern på vej til Preussen 'på sankt Lucie dag på søndagen' *er blevet taget til fange i Kammin stift af Eggert van dem Walde, høvedsmand hos hertugen af Stolp, og ført gennem hertugdømmet Stolp til Falkenburg, der tilhører kongens broder, markgrev Johan af Brandenburg. Højmesteren vilde have skrevet til kongen tidligere, men ønskede sig yderligere oplysninger forinden. Hertug Vartislav 7. af Stolp var* 'ikke hjemme, men han var i Danmark på det tidspunkt, da dette skete mod den høje fyrste af Geldern', *hvorfor højmesteren besværede sig over for hans broder, hertug Bugislav 8. af Stolp, over hertug Vilhelms fængsling og indbød hertug Vartislav, da denne var vendt hjem, til en forhandling om sagen, der dog under de givne omstændigheder måtte gennemføres uden deltagelse af højmesteren og hertugen. Nu mere end 6 uger senere havde man hørt vedvarende forlydender om, at hertug Vilhelm skulde føres til Polen. Af frygt for, at han derfra vilde blive sendt til Litauen, Rusland eller andetsteds, hvor det vilde være umuligt at hjælpe ham, besluttede højmesteren en militær aktion mod Falkenburg. Besætningen har indgået en aftale med ordenen om garantier for hertugens frigivelse, som dog endnu ikke har fundet sted. Højmesteren beder kongen om råd, idet kongen af Polen lader til at beskytte Eggert van dem Walde.*

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin, Geheimes Staatsarchiv).

1) ifølge nederlandske kilder tiltrådte hertug Vilhelm sin hærfærd til hjælp for den tyske orden 1388 19. november, jf. Nijhoff, Gedenkwaardigheden uit de geschiedenis van Gelderland III (1839), indledning s. lxxvi flg. Ifølge overenskomst af 1389 19. august, mæglet af hertug Swantibor 3. af Pommern, jf. Nijhoff III 158 nr. 146, frigav Eggert van dem Walde hertug

Vilhelm efter at have fået sine krav opfyldt. Overfaldet på hertugen må da være sket søndag den 13. december 1388, og denne datering bliver tillige bestemmende for hertug Vartislavs ophold i Danmark. Højmesteren oplyser yderligere i sit brev, at der er gået over seks uger siden den aftalte forhandling om hertug Vilhelms stilling. Det kan da tidligst være afsendt i 1389 efter 24. januar, rimeligvis endda noget senere, men inden 14. juni, da højmesteren sender brev til hertugen om, at han har modtaget den romerske konges udsending med budskab i sagen, jf. Voigt, Cod. dipl. Pruss. IV 82 nr. 60.

1389. 26. januar. Varberg. 7

Jakob Mus, foged på Varberg, kvitterer dronning Margrete for fyldestgørelse af alle tab og beskyldninger.

Original i rigsarkivet.

Jakob Mus, foged på Varberg, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt med dette brev for nulevende og fremtidige, at jeg på mine og mine arvingers vegne erklærer nærværende brevviser, min såre berømmelige og elskede frue, fru Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges droning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, og hendes arvinger og hendes efterfølgere for kvit, løst og fuldstændigt undskyldt for alle tab og gældsposter, hvorledes jeg end indtil denne dag har fået og pådraget mig dem, og for alle beskyldninger, som jeg hidtil på nogen måde havde fremkaldt hos denne min fru Margrete, fornævnte dronning. For disse tab, gældsposter og beskyldninger tilstår jeg, at der fuldt og helt er gjort mig fyldest, uanset nogen som helst indsigelse. Til vished for denne kvittering er mit segl hængt under dette brev. Givet i Varberg i det Herrens år 1389 dagen efter sankt Paulus' omvendelsesdag.

1389. 12. marts. 8

Anders Pedersen af Holme sælger en gård i Sigerslev tillige med 4 stykker stuf-jord til Henneke Reisere.

Original i den arnamægnæanske samling.

Anders Pedersen af Holme til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, jeg til den gode og hæderlige mand Henneke Reisere, nærværende brevviser, har solgt, skødet og i sandhed overgivet mit gods, nemlig en gård i Sigerslev, i

hvilken Niels Hævre nu bor, og som jeg har erhvervet med retmæssig købs adkomst af en Jens Nielsen, kaldet Grubbe, med alle dens tilliggender, intet undtaget, og med fire grundstykker, kaldet 'stufjord'[1]), hvorfor jeg forpligter mig og mine arvinger til uden indsigelse fra nogen som helst at hjemle og fast at frigøre denne fornævnte Henneke og hans arvinger nævnte gods med alle dets tilliggender. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd hr. Niels Almarsen, præst, Hemming Tuesen, Ture Turesen og Ebbe Jakobsen. Givet i det Herrens år 1389 på den hellige pave Gregors dag.

1) dansk ord i den latinske tekst. Om 'stuf' se P.J. Jørgensen, Dansk Retshistorie s. 181 og DRB. II 2 nr. 388 note 2.

9 [1389][1]) 18. marts.

Optegnelse om udbetaling til Henrik af Preussen, som kom fra dronningen af Danmark og sendes tilbage til hende med breve fra pave Clemens 7.

Notits i de pavelige regnskabsbøger.

Den 18. i nævnte måned[2]) ..... blev der fremdeles til Henrik af Preussen, som kom fra dronningen af Danmark og sendes tilbage til hende med visse breve fra hr. paven, betalt 20 gængse floriner, som er 17 kammerfloriner 4 skilling værd, hvilke samme vor herre paven vilde skulde gives ham til de udgifter, han måtte komme i.

1) jf. nr. 5 note 1. - 2) d.v.s. marts måned.

10 [1389. Efter 19. marts][1])

Nicolaus Parkentin sælger en slagterbod i Falsterbo til Gerhard Wulf og dennes fætre hr. Johan Wulfs børn.

Notits i Rostock.

Nicolaus Parkentin har til Gerhard Wulf og Johan Wulfs børn, dennes fætre, solgt en slagterbod blandt slagterboderne i Falsterbo, beliggende mod vest op til Strelow fra Stralsund, hvilken han, således som den havde været hans, oplod til dem, idet han lovede sikkerhed.

1) notitsen er indført i håndskriftet efter ovennævnte dato.

[1389. Efter 19. marts][1]) 11

Engelbert Sotebotter sælger en slagterbod i Skanør til Gerhard Wulf og dennes fætre hr. Johan Wulfs børn.

Notits i Rostock.

Engelbert Sotebotter har til Gerhard Wulf og hr. Johan Wulfs børn, dennes fætre, solgt en slagterbod blandt slagterboderne i Skanør, beliggende som den fjerde fra nordgrænsen, hvilken han, således som den havde været hans, oplod til dem, idet han lovede sikkerhed.

1) notitsen er indført i håndskriftet efter ovennævnte dato.

1389. 21. marts. Lund. 12

Ærkebiskop Mogens af Lund bevidner, at Karl Nielsen har afstået det gods i Kastberga, han i sin tid rejste krav på, til nonnernes bord i Bosjø kloster.

Original i det svenske rigsarkiv.

Mogens, af Guds miskundhed ærkebiskop af Lund, Sveriges primas og det apostoliske sædes legat.

Vi vil, at det skal stå fast for alle, at i det Herrens år 1389 den søndag, da man synger Oculi, fremstod Karl Nielsen personligt for os i vort kammer i Lund i nærværelse af Jakob Absalonsen og mange andre troværdige mænd, gejstlige og læge, og til Bosjø kloster til nonnernes bord sammesteds af egen drift og godvilligt oplod og frit overlod det gods i Stora Kastberga i Västra Sallerup sogn, som han i sin tid havde rejst krav om, at besidde med rette evindelig, idet han lovede på sin tro, at han ikke på noget som helst tidspunkt må befatte sig med dette gods eller alle dets tilliggender mod prioren og priorinden i nævnte klosters vilje eller uden deres samtykke. Til vidnesbyrd herom er vort sekret hængt under dette brev. Givet år, dag og sted som ovenfor.

1389. 22. marts. S. Pietro i Rom. 13

Kardinalkollegiets kammermester Franciscus, kardinaldiakon af S. Eustachio, kvitterer ærkebiskop Mogens af Lund for betaling af en del af hans servispenge og giver ham udsættelse til påskedag om et år med resten.

Afskrift i de pavelige obligationsregistre.

Vi Franciscus, af Guds miskundhed kardinaldiakon af S. Eustachio, kammermester for det hellige kollegium af de såre ærværdige fædre i Kristus de herrer kardinaler i den hellige romerske kirke, til alle og hver enkelt, der får dette brev at se, hilsen med Gud.

Vi gør vitterligt for Eder alle, at den ærværdige fader i Kristus, hr. Mogens, af Guds nåde ærkebiskop af Lund, dags dato ved den hæderværdige mand hr. Niels Hågensen, kannik i Lund, virkeligt og virkningsfuldt har ladet indbetale 170 kammerfloriner i guld til os som en del af sit servitium commune[1]), som han virkeligt på grund af sin kirke i Lund skyldte det hellige kollegium af de nævnte herrer kardinaler under visse straffe og domme, idet der ikke var foretaget fordeling af servitia minuta[2]). Vi kvitterer og frigør ligeledes med dette brev nævnte ærværdige fader hr. Mogens, ærkebiskop af Lund, og hans arvinger og efterfølgere og hans nævnte kirke for det således givne, således indbetalte beløb og løser og anser ham med dette brev for løst fra den bandlysningsdom, som han pådrog sig på grund af udsættelsen med betalingen af nævnte servitium, der ikke var sket til den fastsatte termin, og fra den anklage for mened og andre straffe og domme, og vi giver ham barmhjertigt dispensation for den irregularitet, som han måtte have pådraget sig på grund heraf ved at befatte sig med gudstjenester, dog ikke, hvis det sker under foragt for nøglemagten[3]). Men efter at have forstået vægten af de tynger, som på nævnte ærværdige faders, hr. ærkebiskop Mogens' vegne blev klarlagt for os, og som sandsynligvis gør ham ude af stand til at betale det, som han virkningsfuldt stadig skylder nævnte kollegiums kammer og husstand og tjenerskab som rest af nævnte servitium commune, udskyder vi med nævnte kollegiums myndighed, der er overladt os i denne sag, fristen for at foretage betalingen af resten af nævnte servitium commune fra førstkommende vor herre Jesu Kristi opstandelsesdag til det derefter næstfølgende år[4]), og vi fastsætter den på ny for ham, dog således, at hvis han til den frist, der på ny er fastsat for ham, svigter med denne betaling, da er han hjemfalden til de straffe og domme, som han tidligere var bundet af, og vi erklærer med dette brev, at han bindes og falder tilbage ved selve handlingen. Til vidnesbyrd herom har vi befalet at lade dette brev udfærdige og bestyrke ved at hænge vort kardinalembedes segl under. Givet ved S. Pietro i Rom i det Herrens år 1389 i den 12. indiktion den 22. marts i det ellevte pontifikatsår.

1) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. – 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. – 3) jf. DRB. II 1 nr. 474 note 2. – 4) fra 1389 18. april til 1390 3. april.

1389. 25. marts. Næsby. 14

Dronning Margrete tildømmer for anden gang Oluf Friis af Ørslev al ret, der tilkommer Jens Bondesen i godset Herlufstrup, som denne havde overdraget ham på Sjællands landsting.

Original i rigsarkivet.

Margrete, af Guds nåde Sveriges, Norges dronning og ret arving til og fyrstinde over de Danskes rige, de Vender og Goter, til indbyggerne på Sjælland hilsen og nåde.

I skal vide, at vi for anden gang tildømmer nærværende brevviser Oluf Friis af Ørslev al den ret, der tilkommer Jens Bondesen i godset Herlufstrup tillige med alle dets tilliggender, til fri besiddelse, således som nævnte ret på lovlig vis er blevet opladt og givet samme Oluf af samme Jens Bondesen på Sjællands landsting, idet vi påbyder, at ingen på nogen måde mod hans vilje må befatte sig med den ret, der er givet ham. Givet i Næsby under vort rettertingssegl i det Herrens år 1389 på den hellige jomfru Marias bebudelsesdag med Niels Drage som vidne.

1389. 25. marts. 15

Tyge Pedersen, præst i Lovns, pantsætter et skovsland på Vissingtorpmark, som han har arvet efter sin søster Tyre Pedersdatter, men som er pantsat af Niels Pedersen til Ture Nielsen for en halv mark sølv, til Jens Esbernsen for en halv mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Tyge Pedersen, præst i Lovns, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til nærværende brevviser Jens Esbernsen for en halv mark sølv. For disse penge pantsætter jeg med dette brev til ham et 'skovsland'[1]) på Vissingtorp mark, hvilket skovsland Niels Pedersen fra Vissing pantsatte på Galten herredsting til Ture Nielsen for fornævnte halve mark sølv, og hvilket skovsland jeg med arveret kom i besiddelse af ved min højtelskede søster Tyre Pedersdatters død, på den betingelse, at samme Jens Esbernsen frit skal besidde fornævnte skovsland, indtil det på lovlig vis indløses for nævnte sum af ovennævnte Niels Pedersens arvinger fra Jens Esbernsen selv eller fra hans arvinger. Til vidnesbyrd herom er mit segl

hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1389 på den hellige jomfru Marias bebudelsesdag.

1) dansk ord i den latinske tekst, d.v.s. en skovstrækning, jf. Kr. Hald i Randers Amts stednavne 2, Rougsø herred s. XX.

16 1389. 26. marts. Lund.

Ærkebiskop Mogens af Lund bevidner, at hans søskendebarn Tue Nielsen og Jens Nielsen, hans svend, in solidum har forpligtet sig til at betale Lundekirkens bygningsfond 20 skilling grot og samme Tue og Gedde in solidum andre 20.

Original i det svenske rigsarkiv.

Vi Mogens, af Guds miskundhed ærkebiskop af Lund, Sveriges primas og det apostoliske sædes legat, gør vitterligt for alle, at de velbyrdige mænd Tue Nielsen, vort søskendebarn, og Jens Nielsen, hans svend, væbnere, der i det Herrens år 1389 fredagen før midfastesøndag[1]) særligt var til stede i vort kammer i Lund i vor nærværelse på grund heraf, forpligtede sig med håndslag til in solidum at betale 20 skilling grot i gangbar mønt i rede penge i Lund inden nu næstkommende sankt Hansdag til vor kirke i Lunds bygningsfond i medfør af et ret lån. Desuden forpligtede samme Tue og Gedde, hans svend, sig derefter på samme måde til at betale nævnte bygningsfond andre 20 skilling grot i samme mønt inden den ligeledes nu næstkommende hellige jomfrus fødselsdag[2]). Til vidnesbyrd om denne forpligtelse har vi ladet vort sekret hænge under dette brev. Givet år, dag og sted som ovenfor.

1) 28. marts. – 2) 8. september.

17 1389. [Efter 28. marts - før 11. april][1])

Didrik Witte og hans hustru Elisabeth skylder tømreren Johan Pagutzen to læster skånske sild, at betale i Falsterbo.

Indførelse i Stralsunds Liber debitorum.

Didrik Witte og Elisabeth, hans hustru, skylder i fællig Johan Pagutzen, tømrer, to læster skånske sild, at betale i Falsterbo førstkommende hellige jomfru Marias fødselsdag[2]) eller så mange penge, som han da sammesteds skal betale.

1) indførelsen er den 14. på siden, der som overskrift har *I det Herrens år 1389.* Ud for 12. indførelse *Jerusalem*, d.v.s. Lætare søndag, 28. marts; den efterfølgende side i håndskriftet er dateret palmesøndag. – 2) 8. september.

1389. 31. marts. 18

Biskop Peder af Århus og kapitlet sammesteds udsteder en række statutter for alterpræsterne eller de evige vikarer sammesteds.

Afskrift i Århusbogen.

I Guds navn, amen. Vi, Peder, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop af kirken i Århus, har til genoprettelse af sæderne og en udvidet gudsdyrkelses fremvækst efter moden overvejelse i samråd med og efter samtykke af vort elskede kapitel besluttet, at alle nedenfor anførte artikler til evig tid ubrydeligt og fast skal overholdes af alterpræsterne eller de evige vikarer ved samme vor kirke. For det første at ingen af alterpræsterne må være borte fra domkirken undtagen med biskoppens og kapitlets tilladelse, og at han da skal stille en duelig og passende stedfortræder, som kan svare for ham i kirken og passe hans embede og gøre fyldest for hans forsømmelse, under trussel om at blive berøvet sit alter af de til enhver tid værende herrer ærkedegn og kantor, som med vor myndighed helt og fuldt skal kunne skride ind mod ham. <2> Fremdeles skal enhver, som er forpligtet til at holde en messe, betale en grot til bedste for kapitlet og vor kirkes bygningsfond, for hver messe, hvis den ikke forrettes på det bestemte sted og til den bestemte time. <3> Fremdeles skal alle alterpræsterne, især de residerende, og de fraværendes stedfortrædere personligt indfinde sig i koret iført sømmelige overklædninger på prælaternes og kannikernes festdage, nemlig ved den første vesper[1]) og den anden morgengudstjeneste, ved højmesserne samt ved alle processionerne, når de da er hjemme, og dette under ed under trussel om en bøde på en sterling for hver af de fornævnte tider[2]). På samme måde skal de på deres egne festdage og da personligt holde højmesserne, evangeliet, epistlerne og sangtjenesterne under trussel om bestemte bøder, nemlig en skilling grot for højmessen, otte grot for evangeliet, fire grot for epistlen og en grot for sangtjenesten ved hver af fornævnte tider. <4> Fremdeles skal de til enhver tid værende herrer ærkedegn og kantor indsætte en af dem som en tro og edsvoren notar, der to gange om måneden over for samme herrer i nærværelse af kapitlet skal aflægge redeligt regnskab angående deres forsømmelser. De

skal da betale bøderne for disse, ellers bliver beløbet fordoblet for dem for hver uge indtil en sum af to skilling grot. Men hvis beløbet da ikke betales, skal fornævnte herrer ærkedegn og kantor skride til berøvelse og andre kanoniske straffe over for dem. <5> Fremdeles skal de to gange om året, nemlig fredagen efter mikkelsdag og fredagen i påskeugen samles i nævnte kirke til afholdelse af deres almindelige kapitel og til ordning af alt, hvad der af dem skal udføres i kirken, under trussel om en bøde på en grot, og de fornævnte herrer skal da træde til og retlede dem, hvis de på nogen måde beskyldes for forsømmelser, og da skal disse bestemmelser bekendtgøres for dem, for at de på ingen måde skal undskylde sig med ukendskab til dem. <6> Fremdeles skal enhver af dem holde sit alter således udstyret med prydelser, at messen skal kunne holdes sømmeligt ved det og ikke ved et andet under trussel om en bøde på en skilling grot. <7> Fremdeles skal de holde deres messer i uafbrudt rækkefølge, således at de efter at have læst en messes evangelium i fortsættelse heraf begynder på den næste og således fortsat den hele fastlagte række af messer igennem, indtil alle de messer, som skal holdes, er blevet forrettet. <8> Fremdeles skal enhver på årets højtidsdage holde sit alter beklædt med derpå anbragte tændte lys ved den første vesper, højmessen og den anden vesper[3]) under trussel om en bøde på to sterling for hver af de fornævnte tidebønner. <9> Fremdeles skal de vise os og vore prælater ære og lydighed og kannikerne ærbødighed, eftersom æren ikke bliver den ærede, men den som ærer, til del. <10> Fremdeles skal ingen af alterpræsterne, vikarerne eller vore klerke, som holder gudstjenester, driste sig til at gå ind eller ud ad kordøren eller deltage i gudstjenesterne i verdslig påklædning under trussel om en bøde på en sterling. <11> Fremdeles må ingen under højmessen synge messe i vor kirke under trussel om en bøde på fire grot. <12> Fremdeles skal enhver, der får et alter i samme vor kirke, før han antages til at tage samme i besiddelse, aflægge ed på at overholde fornævnte bestemmelser uskadte. Men hvis han i modstrid hermed uden at have aflagt en sådan ed befatter sig med altret og dets gods, skal han i kraft af selve dette berøves altret, og dette overdrages til en anden efter vort nævnte kapitels råd. <13> Fremdeles bestemmer vi, at klerkene ved vor domkirke, som ikke besidder noget kirkeligt embede, hvis de ønsker at residere i staden Århus, skal komme i koret i passende klædedragt ligesom alterpræsterne. Men hvis de undlader dette, skal de i lighed med, hvad der er bestemt angående alterpræsterne, uden barmhjertighed straffes af de til enhver tid værende ovennævnte herrer, ærkedegnen og kantoren. Vi påbyrder de samme her-

rer prælaters samvittighed at revse disse alterpræsters forsømmelser og at inddrive bøderne. Disse bestemmelser er forhandlet og blevet til i nærværelse af de hæderværdige mænd de herrer Peder Gylling, ærkedegn, Jens, provst, Niels Bille, kantor, Jens Tordsen, Povl af Urlev, Markvard Wusteni, Niels Ågesen, Niels Jonsen, Oluf Pedersen, Peder Larsen, Niels Esgersen, Troels Nielsen og Lars, provst i Hardsyssel, kanniker, der repræsenterer kapitlet ved kirken i Århus. Af den grund har vi ladet disse bestemmelser befæste under vort sekret tillige med vort elskede kapitels segl i det Herrens år 1389 onsdagen efter midfastesøndag til erindring om og evig gyldighed af det skete. Bemærk ordlyden af den ed, som skal aflægges af alterpræsterne: Jeg N. lover og sværger samvittighedsfuldt efter bedste evne og viden at overholde fornævnte artikler, der er indeholdt i bestemmelserne for alterpræsterne, så sandt hjælpe mig Gud og alle hans helgener.

1) jf. DRB. II 1 nr. 52 note 1. – 2) jf. DRB. II 9 nr. 22 note 2. – 3) jf. DRB. II 3 nr. 73 note 2.

1389. 5. april. 19

Ivar Kristiansen og Ivar Knudsen og deres hustruer søstrene Ingeborg og Elisabeth Nielsdatter sælger deres gods i Flemløse, kaldet Lales jord, til Henrik Walsrode Altena.

Original i rigsarkivet.

Ivar Kristiansen og Ivar Knudsen, Ingeborg Nielsdatter og Elisabeth Nielsdatter, søstre og fornævnte Ivars og Ivars hustruer, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle nulevende og fremtidige, at vi med enstemmigt samtykke og vore arvingers billigelse helt og fuldt har solgt og til evig besiddelse skødet vort gods i Flemløse sogn og by, Båg herred, kaldet Lales jord, med alle jorder og tilliggender, agre, enge og skove, vådt og tørt, intet undtaget, på nævnte Flemløse bys marker hørende til fornævnte gods, til den gode mand Henrik Walsrode, kaldet Altena, nærværende brevviser, og hans rette arvinger. Vi erkender, at vi og vore arvinger har modtaget og fuldt ud oppebåret den fulde og tilstrækkelige betaling og værdier stemmende med vort ønske af førberørte Henrik og hans rette arvinger for oftnævnte gods. Derfor binder vi os og vore rette arvinger til at frigøre oftnævnte Henrik og hans rette arvinger ovennævnte gods med alle dets tilliggender og at hjemle det, således som landets love kræver, fra krav og an-

fægtelse fra hvem som helst. Til vidnesbyrd og fastere sikkerhed herfor er vore segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de hæderværdige mænd, nemlig Fin Ågesen, Jens Est, Eskil Madsen og Erik Povlsen. Givet i det Herrens år 1389 mandagen efter den søndag, på hvilken der synges Iudica[1]).

1) 4. april.

20 1389. 5. april. Båg herredsting.

Tingsvidne af Båg herredsting om, at Ivar Kristiansen og Ivar Knudsen sammen med deres hustruer Ingeborg og Elisabeth Nielsdatter har solgt deres gods i Flemløse, kaldet Lales jord, til Henrik Walsrode Altena.

Original i rigsarkivet.

Henning Berg, høvedsmand på borgen Hagenskov, Lars Hvidsen, foged i Båg herred, Jens Stolte, provst i Gamtofte, Timme, provst i Hesselager, Unker Jensen af Ørsted, Henneke Rønnow, Anders Povlsen, Anders Nielsen, Peder Madsen og Asser Jensen og de øvrige bedste mænd, tingsøgende til Båg herredsting, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi var til stede, i lige måde så og hørte, at i det Herrens år 1389 mandagen efter søndagen, på hvilken der synges Iudica o.s.v., fremstod personligt på vort Båg herredsting de gode mænd, nemlig Ivar Kristiansen og Ivar Knudsen og solgte, oplod, ihændegav og skødede med pligtig og lovlig skødning deres gods i Flemløse sogn og by, kaldet Lales jord, som de har fået, og som er tilfaldet dem ifølge arveretten med deres hustruer, nemlig Ingeborg og Elisabeth Nielsdatter, med nævnte Ingeborgs og Elisabeths samtykke og særlige billigelse, efter at det på lovlig vis var lovbudt[1]), egentlig 'laghebodet'[2]), til den gode mand Henrik Walsrode, kaldet Altena, nærværende brevviser, og hans arvinger med alle rettigheder og tilliggender, vådt og tørt, intet undtaget, idet de erkendte, at de og deres arvinger fuldt ud havde oppebåret den fulde og tilstrækkelige betaling for samme gods af nævnte Henrik og hans arvinger. Fremdeles forpligtede de sig og deres arvinger til efter landets love at hjemle og frigøre nævnte Henrik og hans arvinger fornævnte gods fra krav og tiltale fra hvem som helst. Til vidnesbyrd om ovennævnte er vore segl hængt under dette brev år, dag og sted som ovenfor.

1) jf. DRB. II 9 nr. 31 note 1. Et eksempel på lovbydelse findes i DRB. II 4 nr. 157. – 2) dansk ord i den latinske tekst.

1389. 10. april. 21

Peder Storm i Holeby, forstander i Bregerup, skøder en gård i Reersø og en i Krungerup til Absalon Mogensen i Krenkerup.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev om, at Peder Storm i Nørre-Holeby, forstander[1]) i Bregerup, skøder en gård i Reersø og en gård i Krungerup i Radsted sogn til Absalon Mogensen i Krenkerup mod betaling. Givet palmelørdag 1389.

1) for sankt Jørgens hospital, jf. Trap, Maribo amt s. 816 og Maribo Amts Stednavne s. 97.

1389. 11. april. 22

Gyncelin Gyncekesen af Falkendal pantsætter sin gård i Ishøj til Jakob Hennekesen, provst i Roskilde, for 15 mark sølv.

Original i den arnamagnæanske samling.

Gyncelin Gyncekesen af Falkendal til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide at jeg erkender, at jeg har givet den hæderværdige mand hr. Jakob Hennekesen, provst i Roskilde, fuld og fri bemyndigelse til på sankt Mortensdag at indløse min gård i Ishøj i Lille herred på 16 ørtug skyldjord, i hvilken Peder Bosen for tiden bor, og som skal indløses fra hr. Jens Bosen, da den i de evige vikarers ved Roskildekirkens navn og på deres vegne er pantsat til samme hr. Jens af mig for ti mark sølv i hvid mønt til indløsning til sankt Mortens dag. Ydermere erkender jeg, at jeg i medfør af et ret lån, som nævnte hr. Jakob Hennekesen har ydet mig, i sandhed står i skyld og gæld til ham for fem mark sølv i gode og gangbare hvide, således at hver hvid har en værdi af fire lybske penninge, som til den næstkommende sankt Mortens dag fuldt ud skal betales ham eller dem, som han udpeger hertil, af mig eller mine arvinger i rede penge og ikke i nogen anden værdi, tillige med de ti mark sølv, som af samme er betalt fornævnte hr. Jens Bosen i mit navn for fornævnte gård, for hvilke 15 mark sølv jeg med dette brev til fornævnte hr. Jakob Hennekesen pantsætter min fornævnte gård i Ishøj med alle dens tilliggender på denne måde, at hvis jeg til nævnte betalingstermin svigter med betalingen, da skal hr. Jakob Hennekesen selv eller de, som han udpeger hertil, derefter oppebære afkastningerne, afgifterne og alle oppebørslerne af nævnte gods i medfør

af tab og interesse, uden at det på nogen måde skal fradrages i gældens hovedstol, indtil fornævnte gård med dens tilliggender på sankt Mortens dag indløses på lovlig vis for 15 mark sølv i hvid mønt, således at hver hvid har en værdi af fire lybske. Fremdeles forpligter jeg mig og mine arvinger til at holde samme hr. Jakob Hennekesen eller dem, som han udpeger hertil, fuldstændigt skadesløse, hvis nævnte gods på nogen måde delvis eller helt fravindes ham på grund af en fejl ved min eller mine arvingers hjemling, der er foretaget for ham i medfør af min pantsættelse. Til bekræftelse af dette er mit segl og min broder Jakob Gyncekesens segl hængt under dette brev til vidnesbyrd tillige med segl tilhørende de gode mænd hr. Vilhelm Hemmingsen, kannik i Roskilde, Brynneke og Tue, kaldet Liden, borgere i Roskilde. Givet i det Herrens år 1389 på palmesøndag.

23 1389. 11. april. Helsingborg.

Oluf Tuesen af Ekeby skøder sit gods i Skeglinge til Bosjø kloster.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Skødebrev, udstedt af Oluf Tuesen af Ekeby, væbner, til Bosjø kloster på hans gods og ejendom i Store Skeglinge. Givet palmesøndag 1389.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Oluf Tuesens brev angående, at han har givet Bosjø kloster sit gods i Store Skeglinge. Givet i Helsingborg i det Herrens år 1389 palmesøndag med 2 segl.

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Gave- eller skødebrev, udstedt af Oluf Tuesen af Ekeby, væbner, til Bosjø kloster på alt sit gods, der ligger i Store Skeglinge. Givet 1389.

24 1389. 11. april.

Peder Larsen Rårise, væbner, pantsætter sit gods i Rårise til fru Kristine Evertsdatter i Vallø, enke efter Eskil Falk, for ti mark sølv.

Original på Vallø.

Peder Larsen, kaldet Rårise, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg sammen med mine arvinger i sandhed står i skyld og gæld til den velbyrdige og agtværdige frue fru Kristine i Vallø og hendes arvinger for ti mark sølv, nemlig i gode og gangbare hvide penninge, der nu er gængse, således at enhver hvid penning er fire lybske værd, for hvilke jeg med dette brev pantsætter samme fru Kristine mit gods i Rårise, nemlig en hovedgård, på hvilken Knud Bentsen bor, tillige med en landbogård, nemlig med agre, enge, skove, græsgange, fiskevande, vådt og tørt, rørligt og urørligt, inden for de fire markeskel, intet undtaget, fra næste påskedag gennem de tre umiddelbart påfølgende fulde år indtil samme påskedag. Når fremdeles de tre næste år er gået til ende og forløbet, og jeg eller mine arvinger vil indløse dette gods fra samme fru Kristine eller hendes arvinger, da skal jeg eller mine arvinger på mikkelsdag underrette samme fru Kristine Evertsdatter, enke efter Eskil Falk, eller hendes arvinger, og så skal det senere indløses på sidste Bjæverskov herredsting før sankt Valborgs dag[1]) for nævnte sum penge. Ydermere skal samme fru Kristine eller hendes arvinger hvert år oppebære afkastninger og afgifter af samme gods, indtil fornævnte gods lovformeligt indløses af mig eller mine arvinger fra denne fru Kristine eller hendes arvinger, og det skal på ingen måde afregnes i gældens hovedstol. Fremdeles overdrager jeg samme fru Kristine og hendes arvinger adgang til at træffe bestemmelse om samme gods efter deres tarv. Hvis nævnte gods desuden fravindes samme fru Kristine eller hendes arvinger i overensstemmelse med landets love i medfør af min eller mine arvingers hjemling, da forpligter jeg mig og mine arvinger til fuldstændigt at holde samme fru Kristine og hendes arvinger skadesløse. Fremdeles skal de modtage penge i det år, da afkastninger og afgifter af samme gods indløses. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig hr. Peder Uffesen, ridder, i Egede, Ture Turesen i Sigerslev og Mogens Pedersen i Jonstrup, væbnere. Givet i det Herrens år 1389 palmesøndag.

1) 1. maj.

25 [Efter 1389. 11. april - 1411][1]).

Broder Arnold, guardian for franciskanerne i Roskilde, oplader 2 gårde i Ølby til Folmer Jakobsen.

Registratur i rigsarkivet.

Fremdeles oplader broder Arnold, guardian i franciskanerklostret i Roskilde, velvilligt hr. Folmer Jakobsen 2 gårde i Ølby, som samme guardian havde i pant for 40 mark sølv, som var givet ham i Ture Turesens testamente.

1) Ture Turesen er formodentlig identisk med den i forrige nr. nævnte. Folmer Jakobsen Lunge levede endnu 1411 25. april, Rep. nr. 5147, men var død 1413 4. april, Rep. nr. 5249.

26 [1389. Efter 18. april - før 27. maj][1]).

Johan Korn skylder Henrik Putzkow 4 læster skånske sild, at betale i Falsterbo den 8. september.

Indførelse i Stralsunds Liber debitorum.

Johan Korn skylder Henrik Putzkow 4 læster skånske sild, at betale i Falsterbö næstkommende hellige jomfru Marias fødselsdag[2]).

1) indførelsen findes under 1389 mellem de ovennævnte datoer. – 2) 8. september.

27 [1389. Efter 18. april - før 27. maj][1]).

Hr. Predbjørn Podebusk, ridder, og Wulf Wulflam skylder i fællig hr. Herman Hut, præst i Barth, 120 mark stralsundsk.

Indførelse i Stralsunds Liber debitorum.

Hr. Predbjørn Podebusk, ridder, og Wulf Wulflam skylder i fællig hr. Herman Hut, præst i byen Barth, 120 mark stralsundske penge.

1) angående dateringen jf. nr. 26.

1389. 21. april. 28

Gyncelin Gyncekesen af Falkendal pantsætter en gård i Ishøj til Jakob Hennekesen, provst i Roskilde, for 6 mark sølv.

Original i den arnamagnæanske samling.

Gyncelin Gyncekesen af Falkendal til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg i medfør af et ret lån, som han på venskabelig vis har ydet mig, står i skyld og gæld til den hæderværdige og hæderlige mand, nærværende brevviser, hr. Jakob Hennekesen, provst i Roskilde, for seks mark sølv i gode og gangbare hvide, således at hver hvid har en værdi af fire gode hule lybske penninge, hvilke til næstkommende mikkelsdag fuldt ud skal betales ham eller dem, som han udpeger hertil, af mig eller mine arvinger. For denne sum penge pantsætter jeg med dette brev til denne hr. Jakob Hennekesen mit nedenfor anførte gods, nemlig en gård i Ishøj i Lille herred, i hvilken en Mogens nu bor, tillige med huse, agre, enge, græsgange og alt andet, vådt og tørt, rørligt og urørligt, intet undtaget, der ligger til nævnte gård, på nedenfor anførte betingelser, at samme hr. Jakob eller de, som han udpeger hertil, frit skal have (den) til sin rådighed, og han eller de frit skal oppebære afkastningerne, afgifterne og alle oppebørslerne af nævnte gods dette år og på samme måde i hvert af de følgende år, hvis jeg til fornævnte betalingstermin svigter med betalingen, indtil fornævnte gods fuldt ud indløses af mig eller mine arvinger fra denne hr. Jakob Hennekesen eller fra dem, som han udpeger hertil, for den nævnte sum penge og ikke for nogen anden værdi til mikkelsdag, som årligt skal anses for betalingsterminen. Jeg forpligter mig og mine arvinger til at hjemle og frigøre nævnte hr. Jakob eller dem, som samme herre udpeger hertil, fornævnte gods tillige med alle dets tilliggender for krav fra hvem som helst samt til at holde denne hr. Jakob eller dem, som han udpeger hertil, fuldstændig skadesløs eller skadesløse, hvis fornævnte gods på grund af mangel ved min eller mine arvingers hjemling helt eller delvis på nogen måde fravindes denne hr. Jakob eller dem, som han har udpeget hertil. Til bekræftelse af dette er mit segl og min broder Jakob Gyncekesens segl hængt under dette brev til vidnesbyrd tillige med segl tilhørende de gode mænd hr. Vilhelm Hemmingsen, kannik i Roskilde, Brynneke og Tue Jonsen, kaldet Liden, borgere i Roskilde. Givet i det Herrens år 1389 på onsdagen efter påske.

29 1389. 27. april. Skast herredsting.

Tingsvidne af Skast herredsting om, at 14 gode mænd bevidnede, at afdøde Henneke Piksten havde besiddet sit gods i Skast herred i 20 år, og at Kristian Frellesen på lovlig vis havde købt hans gods af arvingerne og besiddet det i 13 år.

Original i rigsarkivet.

Frederik Dylmer, ærkedegn ved kirken i Ribe, Esger af Sneum, kannik sammesteds, Thomas Ivarsen, Jon Jakobsen, Ivar Thomsen, Niels Maltesen, Jens Jensen, kaldet Splid, Lave Nielsen, væbnere, Detmar Tidemansen, Jakob Klot, Peder Friis, Niels Hvid, rådmænd i Ribe, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at i det Herrens år 1389 tirsdagen før apostlene sankt Filips og sankt Jakobs dag mødte på Skast herredsting i vor nærværelse fjorten gode mænd blandt de bedste mænd, som bebor fornævnte herred, og bevidnede og godtgjorde, at Henneke Piksten – god ihukommelse – i overensstemmelse med vort lands love aldrig på vort ting havde lovbudt[1]) sit gods i nævnte Skast herred til salg, hvad der kaldes 'laghebothed'[2]), hvilket han havde erhvervet med sin hustru Katerine – god ihukommelse – eller noget andet af sit gods, som han sammesteds besad, og heller ikke, efter hvad de havde erfaret, havde oppebåret nogen betaling for nævnte gods, men at denne Henneke, hans hustru og deres børn efter deres død gennem 22 år besad fornævnte gods som ukæret og lovlig besiddelse frit for krav fra alle og enhver, idet hans broder Reimar Piksten, der var i live, var til stede og ikke på nogen måde rejste krav på dette gods som tilhørende ham. Yderligere købte Kristian Frellesen lovligt og rigtigt det nævnte gods af de rette arvinger, således som han klart godtgjorde det for os på tinge, og også samme Kristian har uden enhver klage på fredelig vis og med lovlig besiddelse besiddet nævnte gods i tretten år frit for krav fra hvem som helst. Dette erklærer vi offentligt med dette brev over for alle, hvem det vedkommer eller vil kunne vedkomme. Givet ovennævnte år og dag til vidnesbyrd om det fornævnte.

1) jf. nr. 20 note 1. – 2) dansk ord i den latinske tekst.

1389. 30. april. 30

Provsten i Børglum kloster og hele kapitlet sammesteds forpligter sig til at holde en daglig messe for dronning Margretes sjæl og afholde hendes årtid, når hun er død, og optager hende som søster i klostret.

Original i rigsarkivet.

Provsten for Børglum kloster og hele kapitlet sammesteds til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erklærer offentligt for nulevende og fremtidige, at der fuldt ud og tilstrækkeligt efter vor vilje og vort ønske er gjort os fyldest, så at vi på alle måder er tilfredse dermed og der intet står tilbage for os at ønske fra den side, med hensyn til en evig messe i vor kirke, således som det fremgår her nedenfor, for vor såre berømmelige frues sjæl, fru Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrste af Danmarks rige. Af den grund forpligter vi med dette brev udtrykkeligt os og vore efterfølgere i fornævnte kloster til at lade synge en messe for Vor Frue hver lørdag og til på de øvrige dage i hver uge til evig tid også at lade læse en messe for Vor Frue med afsyngelse af »Hil Dig, dronning«[1]) efter hver af disse messer og med to vokskærter brændende hele tiden, mens messen synges eller læses, til bod for nævnte fru Margretes sjæl i vor kirke i Børglum, såvel i denne fru dronnings levetid som efter hendes død, med udelukkelse af enhver undskyldning. Vi forpligter også os og vore efterfølgere i vor kirke til højtidsfuldt og passende at skulle holde nævnte fru dronnings årtid een gang om året for al eftertid på den dag, da denne fru dronning måtte afgå ved døden, med vigilier og messer og meget andet, som vi ved er frelsebringende for hendes sjæl og er sømmeligt, når det drejer sig om en så berømmelig afdød, med deltagelse af enhver præsteviet, som da måtte være til stede i klosteret, i sangen for denne fru dronningens sjæl og med ni vokskærter, der skal holdes brændende under denne fru dronningens årtid, og som skal vedblive at være tændte et døgn i træk, og ligeledes med et festmåltid for de i nævnte kloster boende brødre og tjenestegørende og hertil for ni fattige, der er indbudt udefra, og som kun på den dag for den stedfundne årtid i fornævnte kloster skal have et godt og anseligt traktement. Men iøvrigt optager og godtager vi fornævnte vor frue dronning Margrete som vor søster i vort kloster til at måtte nyde delagtighed i alle de gode gerninger og gudstjenstlige handlinger, som til evig tid måtte blive udrettet i vort kloster og kirke, uanset en eller anden indsigelse mod

noget af det fornævnte, hentet fra rettens eller lovenes side. Til forpligtelse herpå og til anerkendelse af det fornævnte er vore segl hængt under dette brev og til vidnesbyrd segl tilhørende de ærværdige og velbyrdige mænd og herrer, nemlig de herrer biskopper Eskil af Ribe, Peder af Århus, Jakob af Viborg og Svend af Børglum og Jens, provst i Viborg, og Jens Andersen, Ivar Lykke og Gregers Andersen, riddere, og Jakob Hegle og Peder Nielsen af Ågård. Givet i det Herrens år 1389 fredagen efter evangelisten sankt Markus' dag.

1) jf. DRB. III 2 nr. 153 note 16.

31 [Omkr. 1389. 30. april].[1])

Jakob Hegle kvitterer Finkenoge for 25 mark, som han har oppebåret for de 100 mark, som han og fire andre har kautioneret for i dronning Margretes navn.

Original i rigsarkivet.

Jeg Jakob, kaldet Hegle, hilser alle, der hører eller ser brevet.

I skal vide, at jeg erkender, at jeg med dette brev havde oppebåret 25 mark af den velbyrdige mand, kaldet Finkenoge, for de 100 mark, angående hvilke jeg og fire med mig er gået i borgen i fru dronning Margretes navn, og jeg vil kvittere ham for det fornævnte med hensyn til fangen Borkonwanbyrthen. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl, tilhørende de gode mænd[2]), nemlig hr. Fikke, ridder, af Kyse.

1) Jakob Hegle nævnes første gang 1389 30. april, nr. 30. Fikke Moltke nævnes sidste gang 1391 5. december, nr. 468. Peder Jakobsen Finkenoge, der første gang omtales som ridder 1397 18. januar, Rep. nr. 4093, levede endnu 1413 25. januar, Rep. nr. 5242. – 2) den latinske tekst har *bonorum uirorum*, muligvis har man tænkt sig yderligere een eller flere medbeseglere.

32 1389. 17. maj. Bergen.

Arnulf Gunnarson, lagmand i Bergen, Jon Þorgilson, lagmand på Helgeland, Finn Gjurdsen, lagmand i Lister, og to hirdmænd og otte rådmænd fra Bergen redegør over for dronning Margrete for Håkon Jonssens tiltale mod nogle mænd, som anklagedes for ulovlig handel på Grønland og Island, men som frikendtes, fordi de aflagde ed på kun at være kommet dertil i havsnød.

Original på norsk i rigsarkivet.

[1389][1]) 23. maj - 27. maj. Danzig. 33

Højmesteren for den tyske orden svarer Zabel Helpte, der har anmodet om at låne 30 læster rug, at det på grund af landets nødstilstand kun er muligt at sende otte læster korn, og at han iøvrigt lever i venskab med arvingen til Norge og Danmark.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Kære ædle ven.

Vi takker Eder med stor flid for Eders pasgængerheste, som I har sendt os og vor storkommendator, og som Hannes Bubbe på Eders vegne har udleveret til os friske og sunde, og som vi med megen tak og med glæde har modtaget, og når I begærer af os, at vi låner Eder 30 læster rug til vor herre kongens behov[2]), så vid, at vi af kærlighed til vor herre kongen altid gerne efter vor evne vil gøre, hvad der er hans herlighed tilpas og behageligt, men for vore arme folks skyld kan vi ikke lade noget korn føre ud af vort land, da vort land selv lider under mangel på korn, og der i høj grad er dyrtid her, således at vi ikke med føje kan eller formår at gøre det. Dog sender vi Eder otte læster korn, idet vi indstændigt beder om, at I tager venligt imod dem på vore og vor storkommendators vegne, og lad det ikke være Eder imod. Vi kan for tiden ikke lade mere rug føre ud af vort land. Desuden, kære ven, når I særskilt har skrevet til os om borgene, som I vil overlade os, så at vi kan redde Eder for svenskerne, så kundgør vi for Eder, at vi over for den kvindelige arving til Norge og Danmark ikke ved andet end kærlighed og venskab, således at det ikke anstår os med ære, at vi tager borgene i besiddelse og holder dem mod dem, som vi ikke ved andet end kærlighed og venskab overfor. Givet i Danzig i himmelfartsugen.

1) årstallet står øverst på siden i håndskriftet. – 2) d.v.s. kong Albrecht af Sverige.

[1389][1]) 23. - 27. maj. Danzig. 34

Højmesteren for den tyske orden svarer Herbrekt Königsmark, der har anmodet om at låne 30 læster rug, at det på grund af landets nødstilstand ikke er muligt, og at man, selv om det var muligt, ikke tør tillade det, da dronningen af Danmark opbringer storskafferens og de andre folks skibe.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Kære ædle ven.

Når I skriver til os og begærer, at vi låner Eder 30 læster rug til vor herre kongens behov, så vid, at vi af kærlighed til vor herre kongen altid gerne efter vor evne vil gøre, hvad der er hans stormægtighed behageligt og tilpas, men vort land lider for tiden selv under mangel på korn, og der er i høj grad dyrtid her, så at vi for vore arme folks skyld ikke kan lade korn føre ud af vort land, og vi beder Eder om, at I ikke fortænker os deri, da vi ikke kan gøre det med føje, og hvis vi kunde gøre det med føje og uden skade for vore folk, så måtte vi dog frygte for dronningen af Danmark, der fra vor skaffer og andre af vore folk har tilbageholdt deres gods, fordi hun siger, at vi har ernæret hendes fjenders land og ladet dem tilføre rug og mad. Givet sammesteds[2]).

1) indført i håndskriftet umiddelbart efter nr. 33. – 2) jf. nr. 33.

35 1389. 25. maj.

Henneke Rantzau, væbner, oplader 10 1/2 ager, kaldet Gestager, på Højer mark til abbed og menige konvent i Løgum kloster og erkender at have disses gods i Sølsted i pant for 10 mark lybsk, uindløseligt i 10 år.

Afskrift i Løgumbogen.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg Henneke Rantzau, væbner, venskabeligt har fået 10 1/2 ager, kaldet Gestager med deres tilliggender på Højer mark af de regelbundne mænd, nemlig herrerne abbeden og det menige konvent i Løgum kloster, hvilke agre jeg fra nu af frit med dette brev oplader til samme herrer. Ydermere erkender jeg, at jeg for ti mark lybsk har de samme herrers gods i Sølsted i pant, som på ingen måde må indløses inden ti år, medmindre Gud kalder mig bort fra dette liv inden nævnte ti år, eftersom jeg fra da af til nævnte kloster til bod for min sjæl frit overlader og med dette brev skænker dette gods med alt, hvad der på samme hører min ret til, uden enhver form for penge. Men hvis jeg kommer til at besidde nævnte gods i ti år, overlader jeg også efter disse ti års forløb nævnte kloster nævnte gods uden enhver form for penge som fornævnt, uden nogen betingelse, men nævnte brødre skal fyldestgøre den på nævnte gods boende landbo for istandsættelse af bygningerne sammesteds efter kendelse af fire venner, og disse bygninger må på ingen måde

fjernes. Og ydermere eftergiver jeg fornævnte brødre, deres tjenere og landboer enhver uret og krænkelse, de nogensinde har tilføjet mig eller mine tjenere, og jeg lover, at det på ingen måde for fremtiden skal tilregnes dem, men at de fra min og mine folks side fra nu af skal møde broderlig kærlighed og støtte, at de vedvarende kan gå i forbøn for mig hos Gud. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende den hæderværdige mand hr. Johan Vetel, evig vikar i Kiel og præst. I det Herrens år 1389 på selve paven sankt Urbans dag.

1389. 26. maj. 36

Benedikte Eskilsdatter i Hovdala skøder gods i Åkarp og Skawarödt *til Bosjø kloster.*

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Skødebrev, udstedt af Benedikte Eskilsdatter i Hovdala til klosterjomfruerne i Bosjø på to gårde og to øde fæster i Åkarp og en trediedel af *Skawarödt.* Givet dagen inden Kristi himmelfart 1389.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Skødebrev, udstedt af Benedikte Eskilsdatter i Hovdala til Bosjø kloster angående to gårde med to fæster. Givet 1389.

1389. 27. maj. 37

Kristine, enke efter Eskil Falk af Vallø, oplader et boljord i Skovlunde til hr. Peder Lunge, kannik i København.

Original i den arnamagnæanske samling.

Kristine, enke efter Eskil Falk af Vallø, til alle, der ser dette brev, evig hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg til den gode mand hr. Peder Lunge, kannik i København, på mine og mine børns vegne til evig besiddelse har opladt og ihændegivet et boljord i Skovlunde i Smørum herred tillige med alle dets tilliggender uden nogen som helst undtagelse, hvilket boljord min ægtefælle Eskil Falk – salig ihukommelse – i sin tid sad inde med, idet jeg med dette brev erklærer de breve[1]) vedrørende samme

bol jord i Skovlunde, dersom jeg har sådanne, eller der i fremtiden bliver fundet nogen, for ugyldige, dog således at jeg eller mine børn ikke skal have noget andet tab med hensyn til andet gods undtagen i samme omfang, som dette bol udstrækker sig, der nu er overgivet ham. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig hr. Johan Moltke, ridder, og Evert Moltke, mine elskede brødre, og Jens Gyrstinge. Givet i det Herrens år 1389 på Kristi himmelfartsdag.

1) kendes ikke.

38 1389. 27. maj.

Skjelm Hågensen, væbner, pantsætter sin brydegård i Skuderløse til Cecilie Jenses, enke efter Jens Kældersvend, og hendes sønner for 20 mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Skjelm Hågensen, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den gode og hæderlige frue Cecilie Jenses, (enke efter) Jens, kaldet Kældersvend – from ihukommelse – og deres børn for 20 mark sølv, kölnsk vægt, i medfør af et ret og venskabeligt lån, de har ydet mig, og som fuldt ud skal betales nu næstkommende hellige jomfru Marias fødselsdag. For denne sum penge pantsætter jeg med dette brev og stiller som pant til denne Cecilie og deres ovennævnte børn en mig tilhørende brydegård i Skuderløse i Ringsted herred, hvilken gård er på syv ørtug skyldjord, og Jakob Foged bor for tiden på samme, på følgende optegnede betingelser, nemlig for det første, at hvis jeg svigter med betalingen af nævnte penge til fornævnte termin, da skal denne gård og alle dens tilliggender – ingen skal være undtaget – være 'forpanthæ'[1]) til denne Cecilie og deres ovennævnte børn og deres rette arvinger af mig og mine rette arvinger og skal aldrig kunne indløses. Ydermere forpligter jeg mig og mine rette arvinger til at hjemle disse og deres rette arvinger denne gård og alle dens tilliggender, nemlig agre, enge, skove, ligeledes tørt og vådt, fra krav fra hvem som helst, således som landets love kræver. Til vished herfor er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig den ærværdige fader hr. abbeden i Ringsted, Peder Hågensen, min broder, Jens

Troelsen, justitiar på Sjælland, og Jens Brun, borgmester i Ringsted. Givet i det Herrens år 1389 på vor herre Jesu Kristi himmelfartsdag.

1) dansk ord i den latinske tekst, d.v.s. pantsat.

[1389] 27. maj.[1]) 39

Johan Korn skylder Werner Gildehus tre læster sild, saltet i Falsterbo, at overgive sammesteds den 8. september.

Indførelse i Stralsunds Liber debitorum.

Johan Korn skylder Werner Gildehus tre læster gode sild, saltet i Falsterbo, at overgive ham eller hans visse udsending sammesteds næstkommende hellige jomfru Marias fødselsdag.

1) indført under 1389 i håndskriftet, datoen tilf. i margen.

1389. [Efter] 27. maj. Lübeck. 40

Reces af hansedagen i Lübeck.

Afskrift på latin og nedertysk (§§ 1-6) i hanserecesserne.

I det Herrens år 1389 på Kristi himmelfartsdag forsamledes de herrer rådsudsendinge fra nedenfor anførte stæder i Lübeck til forhandlinger, nemlig fra Hamburg de herrer Kristian Ritter, Johan Hoyers og Markvard Screye, fra Bremen Winand v. Reval og Arnold Doneldey, fra Rostock Ludvig Kruse og Gerhard Grenze, fra Stralsund Gregor Swerting og Arnold v. Soest, fra Wismar Markvard Bantzekow og Johan Zurow, fra Lüneburg Didrik Springintgud og Johan Lange, fra Preussen Tideman Hingsteberg og Gerhard Munter, fra Dortmund Tideman v. Hovele, fra Lübeck de herrer Gerhard v. Attendorn, Thomas Morkerke, Johan Pertzeval, Bruno Warendorp, Gotfred Travelman og Henrik Westhof, og gennemdrøftede disse nedenfor anførte sager.

<1> .....[1])

<2> Ordlyden af et brev, sendt til fru dronningen af Danmark og Norge. Berømmelige fyrstinde *(o.s.v. = nr. 41)*.

<3> Fremdeles er stæderne kommet overens om, at man skal sende breve til stæderne Kolberg, Treptow, Köslin, Belgard, Stolp, Rügenwalde, Wollin og til de andre stæder, der er beliggende ved Pommerns kyst, for at

meddele dem, at der på gårdene, i landsbyerne og i små byer ved heden bliver huset mange forløbne karle, der laver falsk bødkerarbejde, og man skal bede stæderne om, at de med flid hindrer, at det sker, og indretter det således, at man med sildetønderne dér følger de fra Rostocks båndmål. Desuden skal stædernes fogeder i Skåne ikke tillade nogen at arbejde som bødker eller have egne boder der, medmindre han kan bevise, at han er borger eller borgersvend i stæderne. Og hvis sådanne folk, der ikke er borgere i stæderne, ligger på danskernes jord, så skal fogederne fra stæderne udvirke det hos de danske fogeder, at man ikke tilsteder dem det.

<4> .....[2])

<5> Fremdeles har der for stæderne været sendebud fra hansekøbmanden i Dordrecht med nogle artikler ....., der står skrevet herefter: <1-9> ..... *(o.s.v. = nr. 42).*

<6> .....[3])

1) § 1 indeholder et brev, sendt til Braunschweig om forlig i en strid med Lüneburg. – 2) handler om hansekøbmandens tab i Flandern. – 3) indeholder et brev til de nederlandske stæder.

41 [1389. Omkr. 27. maj][1])

Hansestæderne klager til dronning Margrete over den skade, der er tilføjet dem i Danmark, og udbeder sig erstatning.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Berømmelige fyrstinde og højbårne frue.

Vi ønsker, at I skal vide, at der her for os er indkommet store alvorlige klager fra hansekøbmanden over, at han i tidens løb i mange år er blevet groft og svært skadet over hele Danmarks rige, både til lands og til vands, med stor vold og uret i modstrid med vore privilegier og friheder, således som vore folk mange gange tidligere har klaget til Eder, og som stadig sker mere og mere fra dag til dag, hvilket vi tager meget tungt. Derfor beder vi Eder, som vi tidligere ofte har bedt, indstændigt om, at I mager det så, at skaden bliver erstattet stæderne og købmanden, og at I vil hindre, at deslige oftere sker, for at vi ikke skal være nødt til at rykke derom for fremtiden. På dette begærer vi, at I sender Eders velvillige svar med dette nærværende bud til de herrer rådmænd i Lübeck på alle vores vegne.

Rådsudsendingene fra hansesøstæderne, forsamlet til forhandlinger i Lübeck på datoen for dette brev.

1) brevet er optaget i hanserecessen, nr. 40.

[1389. Omkr. 27. maj] 42

Hansestædernes artikler, rettet mod flamlænderne.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

<1-9> .....[1])

<10> Fremdeles skal stædernes fogeder i Skåne forbyde, at man sælger flamlænderne tønder eller salt og køber klæde af dem og har nogen handel med dem, det skal man kundgøre på borgerforsamlingen på sankt Jakobs dag.

<11-18> .....[2])

<1-9> .....[1])

<10> Fremdeles skal fogederne i Skåne forbyde, at man sælger flamlænderne tønder eller salt og køber klæde af dem; ej heller må man have nogen handel med dem. Dette skal man kundgøre på borgerforsamlingen.

<11-18> .....[2])

1) § 1-6 handler om stabelforholdene i Flandern, § 7 om den tyske ordens tilladelse til at købe klæde og sælge rav, § 8 om forbud mod kompagniskab med Holland og Zeeland, § 9 om forbud mod køb af gods vest for Maas. – 2) § 11 handler om forbud mod afsendelse af gods til Holland, § 12 om de preussiske købmænds rettigheder i England, § 13-18 om skibsfarten og købmændenes muligheder for at inddrive tilgodehavender.

1389. 4. juni. 43

Rådet i Lüneburg lover grev Klaus af Holsten og 'hertug Gerhard, hertug af Slesvig' *inden 1390 6. januar i Hamburg at betale 2000 mark penge, som det skylder grev Klaus på dets herrers hertugerne Bernhard og Henrik af Braunschweig-Lüneburgs vegne.*

Afskrift på nedertysk i Lüneburg.

1389. 7. juni. 44

Peder Pedersen Hvid i Førslev skøder sin hustru Ingerds arv i Gloslunde til hendes broder Niels Knudsen i Bursø.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at Peder Pedersen Hvid i Førslev i Ringsted herred på Sjælland til sin hustru Ingerds broder Niels Knudsen i Bursø på Lolland skøder al den arv, der tilfaldt ham med hans fornævnte hustru i Gloslunde i Sønderherred på Lolland. Givet anden pinsedag 1389.

45 1389. 10. juni.

Biskop Eskil af Ribe lover at betale servispenge.

Optegnelse i de pavelige obligationsregistre.

År 1389 efter vor herre Jesu Kristi fødsel i den 12. indiktion i den højhellige fader i Kristus og vor herre hr. Urban 6., af Guds forsyn paves 12. pontifikatsår i det apostolske kammers skatkammer i nærværelse af den højærværdige fader i Kristus hr. Marinus, kardinaldiakon af Sta. Maria Nuoua, mens andre herrer fra kammeret var til stede, ovennævnte 10. juni lovede biskop Eskil af Ribe personligt kammeret og kollegiet som sit servitium commune[1]) 120 kammerfloriner af guld og de 5 sædvanlige servitier[2]). Fremdeles anerkendte han for sin forgænger .....[3]), selv om og for så vidt som det anerkendte ikke klart kan ses, fordi der mangler nogle bøger, halvdelen at betale førstkommende vor herre Jesu opstandelsesdag[4]), den anden halvdel til den derefter førstkommende hellige jomfru Marie himmelfartsdag[5]). I modsat fald o.s.v.[6]) Han aflagde ed o.s.v.[6])

1) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. – 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. – 3) angivelse af, hvor meget det drejer sig om, mangler. – 4) 1390 3. april. – 5) 1390 15. august. – 6) jf. DRB. III 6 nr. 92 note 4.

46 1389. 13. juni. Lübeck.

Hertugerne Erik 3. og Erik 4. af Sachsen-Lauenburg, 'vi Gerhard, af samme nåde hertug af Slesvig, greve af Holsten og Stormarn', *greverne Klaus og Adolf 7. af Holsten og Otto 1. af Schauenburg samt stæderne Lübeck og Hamburg slutter en landefred på tre år. Heri bestemmes bl.a.* 'Men hvis det fremtidig er nødvendigt, idet misdæderne flygter ud af disse samme lande, så skal det stå til herrerne og stæderne, at de vælger det nyttigste og bedste af, om de vil forfølge det videre. Hvis det også er nødvendigt at forfølge det ind i hertugdømmet Slesvig, så skal herrerne og stæderne ride sammen og drøfte, om og hvor stærkt de vil forfølge det ind i hertugdømmet Slesvig.' *Hertil skal hertugerne Erik og Erik stille med ti og 50 væbnede mænd, hertug Gerhard af Slesvig og grev Klaus med tilsammen 80, greverne Adolf 7. og Otto med 80 og 20 og Lübeck og Hamburg med tilsammen 120 væbnede mænd.*

Original på nedertysk i Bückeburg.

1389. 22. juni. Helsingør. 47

Henrik Margretor, bymand i Helsingør, overdrager Esrom kloster al den ret, der tilkommer hans hustru Kristine Frændesdatter til en gård i Tisvilde, pantsat til klostret af hendes fader, til bod for deres og deres forfædres sjæle.

Afskrift i Esrombogen.

Henrik, kaldet Margretor, bymand i Helsingør, til alle, der får dette brev at se eller hører det læse, hilsen evindelig med Gud.

For at ikke erindringen om begivenheder i tidens løb fuldstændigt skal svinde hen og gå til grunde, plejer man at forevige dem ved brevenes vidnesbyrd, da jo i så fald enhver anledning til strid for den efterkommende falder bort. Alle, såvel efterkommere som nutidige, skal vide, at jeg uden at være overtalt eller ført dertil på underfundig vis, men efter forudgående moden overvejelse og af hensyn til den guddommelige gengældelse med vilje og samtykke af min elskede hustru Kristine Frændesdatter til de regelbundne og gudhengivne herrer abbed og menige konvent i Esrom på Holbo herredsting, idet min nævnte hustru var til stede og med levende røst bekræftede gaven, til bod for vore og vore forfædres sjæle har overdraget, skødet og hjemlet al den ret, der tilkom mig på min fornævnte hustrus vegne i en gård i Tisvilde, pantsat til nævnte herrer af min fornævnte hustrus fader for otte mark lødigt sølv[1]), at besidde med rette til evig tid, idet jeg med dette brev på mine og min ofte nævnte hustrus og desuden alle vore nulevende og fremtidige arvingers vegne giver afkald på enhver klage over ond list, svig og enhver hjælp fra såvel kanonisk som romersk ret, som med hensyn til fornævnte eller noget af det fornævnte vil kunne gavne os eller vore fornævnte arvinger og skade nævnte herrer. Men hvis noget menneske, hvilken stilling han end indtager, forandrer denne vor gave eller foruroliger nævnte herrer af disse grunde, skal den almægtige Gud fjerne hans lod fra sit rige og overgive ham til evig pinsel med helvedes straf, medmindre han på passende måde angrer og gør fyldest. For at der altså ikke i fremtiden ved en opstået glemselens tåge skal opkomme nogen forulempelse eller trætte for nævnte herrer angående denne befordrende gave, har jeg til vidnesbyrd om og opretholdelse af det fornævnte overdraget dem dette brev og til bekræftelse hængt mit segl under tillige med segl tilhørende de gode mænd sjælesørgerne Niels Jensen, præst i Helsingør, og Jens, sognepræst i Tikøb. Givet sammesteds i det Herrens år 1389 tirsdag før sankt Hans dag.

1) jf. 1355 10. august, DRB. III 4 nr. 282.

48 [1389][1]) 24. juni. Hammershus.

Jens Uf, høvedsmand på Bornholm, meddeler borgmestre, rådmænd og borgere i Danzig som svar på deres brev, at ærkebiskop Mogens af Lund har pålagt både landboerne på Bornholm og de købmænd, der besøger øen, en sildetiende, og lover at tale købmændenes sag hos ærkebiskoppen.

Original i Danzig.

Jeg, Jens Uf, høvedsmand på borgen og landet Bornholm, hilser Eder, ærværdige mænd og mine fortrolige venner, borgmestre, rådmænd og alle borgere, der bor i staden Danzig, med Guds søn.

I skal vide, såre kære venner, at jeg for ikke længe siden har forstået Eders brev[2]) om, at jeg over for Eders medborgere og alle andre købmænd, der besøger landet Bornholm, ifølge deres gamle frihed skulde sørge for at undlade, hvad jeg til denne dag havde forrettet og yderligere håber at udrette ved Guds nåde. Men min herre, hr. Mogens, af Guds nåde ærkebiskop af Lund, Sveriges primas, stræber alene efter at opnå en sildetiende såvel af de landboer, der bor i landet Bornholm, som af de købmænd, der besøger landet Bornholm. Af den grund skal I vide, at jeg bedst muligt vil hjælpe Eders medborgere og de andre købmænd, der besøger landet Bornholm, når jeg kommer til at tale med min herre hr. ærkebiskop Mogens, eftersom han er større end jeg. Lev vel og far vel i Kristus; I skal byde over mig som en ven. Skrevet på borgen Hammershus sankt Hans dag under mit segl.

1) Da ærkebiskop Mogens døde 1390 2. marts, Weeke p. 146, er 1389 det sidst mulige udstedelsesår. Den omtalte sildetiende indgår endvidere første gang i Lundekapitlets privilegier, bekræftet af den udvalgte ærkebiskop Peder 1390 23. april, nr. 210, og på ny bekræftet af den udvalgte ærkebiskop Jakob 1392 18. januar, nr. 518. – 2) kendes ikke.

49 1389. 24. juni. Nydala.

Abraham Brodersen erkender ved godsskifte at have givet Nydala kloster sit gods i Svanaryd med tilhørende møllestrøm.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

Jeg Abraham Brodersen hilser alle mænd, der hører eller ser dette brev, evindelig med Gud.

Jeg erkender med dette mit åbne brev, at jeg har gjort et lovligt godsskifte med de hæderlige herrer og renlivede mænd hr. abbeden i Nydala og

hele konventet sammesteds med dette vilkår, at jeg giver dem mit gods i Svanaryd i Fryeles sogn i Östbo med alle tilliggender, så meget som jeg har der inden eller uden for gærdet i vådt eller tørt, intet undtaget, tillige med en møllestrøm, som hører dertil, og af den grund afhænder jeg fra mig og mine arvinger og efterkommere det fornævnte gods Svanaryd til dem og deres efterkommere til evindelig ejendom uden enhver tilbagekaldelse. Skrevet i Nydala i det Herrens år 1389 på sankt Hans dag under segl tilhørende de velbyrdige mænd Laxmand, Arvid Jönsson tillige med mit eget.

1389. 29. juni. 50

Peder Støber, indbygger i Køge, giver to trediedele af sin bod til Vor Frue alter og een trediedel til sankt Nikolaj kirke i Køge.

Original i Sjællands landsarkiv, beskadiget.

Peder Støber, indbygger i Køge, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud. Alle, nulevende og fremtidige skal vide, at jeg med dette brev efter moden vilje, ubundet, sund og rask, til Vor Frue alter til at holde den evige messe ved samme alter til bod for min sjæl har givet to trediedele af min bod, som jeg bebor, med alle dens tilliggender, intet undtaget, og til sankt Nikolaj kirke i Køge een trediedel af samme bod efter min død, at besidde med rette til evig tid .....[1]), at samme kirkes og alters værger, de, der da såvel som nu forefindes, når jeg er død .....[1]) såvel at modtage som at forvalte til frelse for min sjæl. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode mænd Tyge Kræmmer, Hans Rether, Nyland, Jens .....[1]) Niels Torstensen og Niels Holm, indbyggere sammesteds. Givet i det Herrens år 1389 tirsdagen næst efter sankt Hans dag.

1) teksttab som følge af beskadigelsen.

1389. 29. juni. Helsingborg. 51

Dronning Margrete stadfæster de nåder og privilegier, som kongerne Magnus, Håkon 6. og Oluf havde givet biskop Jakob af Bergen, og tildeler ham yderligere Lindås og Herdla skibrede på livstid uden afgifter, hvorimod hans efterfølgere skal svare en afgift på 100 lødige mark, som dronningen testamenterer kirken i Bergen.

Vidisse 1410 19. april i rigsarkivet.

Margrete, med Guds nåde Norges, Sveriges dronning og Danmarks rette arving og deres fyrstinde, hilser alle dem, der ser eller hører dette brev, med Gud og Vor Frue ..... Og til yderligere stadfæstelse herpå skal vor frænde kong Erik sætte sit segl tillige med vort segl for dette brev, som er formuleret i Helsingborg i det Herrens år 1389 på apostlene sankt Petrus' og sankt Paulus' dag.

52 1389. [Omkring 29. juni][1])

Ærkebiskop Vinald af Nidaros, Henrik Sinclair, jarl af Orkneyøerne, biskopperne Jakob af Bergen, Øystein af Oslo og Olav af Stavanger samt ridderen Malis Sparre og 14 væbnere erklærer efter gennemgang af Norges love, at kong Erik, hertug Vartislav 7. af Pommerns søn, er ret arving til Norges rige og antager ham under fastlæggelse af arvefølgen til konge, således at dronning Margrete skal lede styret, indtil kong Erik bliver myndig.

2 originaler i rigsarkivet.

A (på norsk):

Vinald, med Guds nåde ærkebiskop af Nidaros, Henrik Sinclair, jarl af Orkneyøerne, Jakob af Bergen, Øystein af Oslo, Olav af Stavanger, af samme nåde biskopper, herr Malis Sparre, ridder, Håkon Jonssen, Otto Rømer, Erland Filipsen, Gaute Eriksen, Bent Nielsen, Ogmund Bolt, Jon Darre, Niels Galle, Peder Nielsen, Fin Gjurdsen, Thorald Sigvardsen, Gudbrand Ellingsen, Herlek Asulfsen og Svale Rømer sender alle de mænd, der ser eller hører dette brev, Guds og deres hilsen.

Vi erklærer med dette vort åbne brev, at vi har skuet og set og

B (på latin):

Vinald, af Guds nåde og det apostoliske sædes nåde ærkebiskop af Nidaros, Henrik af Sinclair, jarl af Orkneyøerne, og desuden Jakob, Øystein og Olav, af samme nåde biskopper ved kirkerne i Bergen, Oslo og Stavanger, Håkon Jonssen, Otto Rømer, Erland Filipsen, Gaute Eriksen, Bent Nielsen, Ogmund Bolt, Jon Darre, Niels Galle, Peder Nielsen, Fin Gjurdsen, Thorald Sigvardsen, Gudbrand Ellingsen, Herlek Asulfsen og Svale Rømer, væbnere, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erkender åbent over for alle nulevende og fremtidige og er-

omhyggeligt gennemlæst lovbøgerne i Norge, eftersom de udviser som norsk lov, at kong Erik, hertug Vartislav af Pommerns søn, er ret arving til at være konge over Norges rige og besidde, eje og beholde det med al den ret, som det sig hør og bør for en konge i Norge, til at besidde og eje det førnævnte rige Norge, og som kongerne i Norge før ham har besiddet og ejet, og når den førnævnte kong Erik dør, da bør hans søn arve riget Norge eller også førnævnte konges broder, hvis hans søn ikke eksisterede, eller også denne førnævnte kong Eriks farbroder, hvis ingen af disse førnævnte to eksisterer. Er ej heller denne førnævnte kong Eriks søn eller broder eller farbroder i live, da arver den riget Norge efter dem, som da er nærmeste frænde efter den ofte nævnte kong Erik, og nærmeste frænde af hans slægt er at regne fra førnævnte kong Erik, hvis hans søn eller broder eller farbroder ikke er i live, som ovenfor står skrevet. Og alle disse ovenfor anførte stykker og artikler stadfæster vi førnævnte ærkebiskop og jarl, biskopper og ridder og væbnere, rigets mænd i Norge, og giver vort samtykke på alle vores vegne og på hele Norges riges vegne, og under disse fornævnte betingelser antager og modtager vi denne førnævnte kong Erik og klærer offentligt med dette brev, at vi på fyldestgørende måde har undersøgt vore lovværker, nemlig vores og Norges rigers lovbøger og adskillige af samme riges bestemmelser, gennemset dem artikel for artikel og ved gennemlæsning af dem med en omhyggelig undersøgelse for øje i sandhed fundet, at den såre berømmelige fyrste og vor elskede herre hr. Erik, Norges konge, søn af hr. Vartislav, hertug af Pommern, ifølge de norske loves visse og fuldstændige udtryk er ret arving til at være konge i dette fornævnte Norges rige og til at beholde, beherske og nyde dette samme rige og på alle måder besidde det med al kongelig fuldmagt, ret og myndighed, således som og i samme grad som Norges konger før ham havde nydt nævnte rige, således som det ligeledes bør sig og sømmer sig for Norges rette konge, ligeledes under denne forudsætning, at når vor elskede herre, fornævnte hr. kong Erik måtte afgå ved døden, da skal nævnte vor herre kong Eriks søn, som da overlever ham, eller denne herre konge Eriks broder, hvis hans søn ikke er i live, eller samme vor herre kong Eriks farbroder, hvis fornævnte nævnte kong Eriks søn og samme konges broder ikke er i live, – enhver af disse, nemlig den ene, som overlever den anden som nævnt – arve nævnte Norges

hans rette arvinger efter ham som ovenfor anført til konge og ret herre over os alle og Norges rige, eftersom vor lov med al ret har anvist os og Norges rige til denne førnævnte kong Erik og til hans rette arvinger efter ham som ovenfor anført. Fremdeles skal vor kære frue dronning Margrete være ukrænket i al sin ret i Norges rige og nyde, hvad hun har ret til, og særligt og navnlig at besidde og beholde sin morgengave i Norge, som er Bohus og alt, som ligger dertil, som hendes brev derom lyder, som hun har derpå. Og det testamente, som vor kære frue dronning Margrete har gjort, skal holdes og blive ved sin fulde magt i alle måder, som det lyder. Fremdeles skal vor kære frue dronning Margrete råde over Norges rige både borg, fæstning og land overalt i Norge og ind- og afsætte fogeder og sysselmænd og ordne førnævnte rige Norge efter sin vilje uden noget regnskab, indtil vor førnævnte kong Erik eller hans rette arvinger når deres rette lavalder. Og efter at alle fornævnte stykker med samtykke er fuldbyrdet således, og at de skal forblive stadige og faste i enhver henseende som ovenfor anført på vore vegne og på riget i Norges vegne, da har vi førnævnte Vinald, ærkebiskop, Henrik Sinclair, jarl, Jakob i Bergen, Øystein i Oslo, Olav rige med enhver kongelig ret og følge efter på tilbørlig vis. Men hvis fremdeles ingen af disse, nemlig fornævnte kong Eriks søn eller denne konges broder eller denne vor herre kong Eriks farbroder måtte være i live efter samme konges død, da skal den nærmeste slægtning af vor omtalte herre kong Erik efter de fornævnte nævnte hr. kong Eriks søn, hans broder og ofte nævnte hr. kong Eriks farbroder af denne konges slægtslinie, hvis begyndelse skal regnes fra denne vor herre kong Erik, arve nævnte Norges rige som konge med al den rette efterfølgers og konges ret og myndighed, at besidde i sin efterfølgende slægt, når blot ingen af disse, nemlig ofte anførte hr. kong Eriks søn eller hans broder eller samme kong Eriks farbroder efter denne kong Eriks død som ovenanført er i live. Vi ovennævnte ærkebiskop, jarl og biskopper og væbnere godkender og samtykker altså med fuld troskab i alt det ovennævnte og alle disse artikler på alle vores vegne og på dette Norges riges vegne og på alle dette riges indbyggere og hele befolknings vegne, og i sandhed modtager og godkender vi med samstemmende røst af såvel dette rige som af hver enkelt af os vor omtalte elskede herre hr. kong Erik af Norge og hans rette arvinger, hvem den norske lovs visse vidnes-

i Stavanger, biskopper, Malis Sparre, ridder, Håkon Jonssen, Otto Rømer, Erland Filipsen, Gaute Eriksen, Bent Nielsen, Ogmund Bolt, Jon Darre, Niels Galle, Peder Nielsen, Fin Gjurdsen, Thorald Sigvardsen, Gudbrand Ellingsen, Herlek Asulfsen og Svale Rømer på vore vegne og på riget Norges vegne med god vilje hængt vore segl under dette brev, som er givet og skrevet år 1389 efter Guds fødselsår.

byrd ligeledes har ført os til at anse for og tilbørligt beholde som vore og hele riget Norges rette konger, som alle vore og hele riget Norges og dette riges indbyggeres rette konger, nemlig den ene efter den anden, som omtalt i rækkefølge efter hinanden, idet de skal nyde nævnte Norges rige i dets helhed med alle de ovenanførte rettigheder, uanset nogen som helst undtagelse i ret eller lovene, der strider mod noget af det fornævnte. Af den grund har vi Vinald, ærkebiskop af Nidaros, Henrik, jarl af Orkneyøerne, Jakob af Bergen, Øystein af Oslo og Olav af Stavanger, biskopper, Håkon Jonssen, Otto Rømer, Erland Filipsen, Gaute Eriksen, Bent Nielsen, Ogmund Bolt, Jon Darre, Niels Galle, Peder Nielsen, Fin Gjurdsen, Thorald Sigvardsen, Gudbrand Ellingsen, Herlek Asulfsen og Svale Rømer i sandhed til fastere sikkerhed og anerkendelse af, at alt det ovenanførte på enhver måde, således som det artikel for artikel er udtrykt og skrevet, trofast uden enhver undskyldning skal overholdes, med viden og god vilje ladet vore segl hænge under dette brev. Givet i det Herrens år 138<9>[2]).

1) Brevet mangler dagsangivelse. Da kong Erik første gang optræder som medbesegler 29. juni, jf. nr. 51, må nærværende brev som allerede anført af P.A. Munch, Det norske Folks Hist. 2. Afd. II 320 antages at være udstedt omkring denne dato. – 2) B-udfærdigelsen har den ufuldstændige årsangivelse 1380.

53 1389. 4. juli.

Jens Tranekær, borger i Trelleborg, skøder en gård i Lund til Peder Nielsen, borger i Lund.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Skøde- eller salgsbrev, udstedt af Jens Tranekær, borger i Trelleborg, til Peder Nielsen, borger i Lund, på en gård i Lund i Store Vor Frue sogn lige inden for byporten. Givet søndagen inden ottendedagen efter apostlene Petrus' og Paulus' dag 1389.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Jens Tranekærs, borger i Trelleborgs, skødebrev, givet Peder Nielsen, borger i Lund, på en gård i Vor Frue kirkesogn, beliggende lige inden for Lunds byport. Givet 1389.

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Jens Tranekærs, borger i Trelleborg, skødebrev, givet Peder Nielsen, borger i Lund, på en gård, som ligger i Vor Frue kirkesogn lige inden for Lunds byport. Givet 1389.

54 1389. 9. juli. Helsingborg.

Henrik Sinclair, jarl af Orkneyøerne, erkender at skylde Håkon Jonssen 40 pund sterling i skotsk mønt, som skal tilbagebetales i fire årlige terminer. I Helsingborg den 9. juli i det Herrens år 1389.

Original i den arnamagnæanske samling.

55 1389. 13. juli. Marienburg.

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrifter på latin og nedertysk (§§ 1-4) i Danzig og Thorn.

I det Herrens år 1389 på jomfruen Margretes dag[1]) gennemdrøftede Preussens stæder nedenskrevne artikler i Marienburg.

<1> .....[2])

<2> Fremdeles om feddet i Skåne, da dronningen af Danmark ikke vil tro på vor vidisse, der er beseglet med prælaternes segl, og som taler om det samme fed. Derom skal de fra Thorn bringe originalbrevene for vor

herre højmesteren og bede om, at han giver os breve under hans segl, skrevet under offentlig hånd o.s.v.

<3> ....[3])

<4> Fremdeles krævede hr. Arnold v. Herford, vor foged i Skåne, 50 mark, som han havde givet ud på feddets vegne. Deraf har de fra Königsberg udredt ham 12 mark, de øvrige 38 mark skal de fra Danzig give ham, og det skal enhver drøfte i sit råd, hvordan man rimeligt får de 50 mark ind igen.

<5-11> .....[4])

1) falder i Preussen på den 13. juli. – 2) § 1 handler om forholdet til Flandern. – 3) § 3 handler om forholdet til Novgorod. – 4) § 5 handler om en lånebegæring fra Dortmund, § 6 om arv, § 7 om hansekøbmandens privilegium i Holland, § 8 om gæld, § 9 om øltønders størrelse, § 10 om skade, forvoldt af flamlænderne og § 11 om skibsfarten på Weichsel.

[1389][1]) 19. juli. Marienburg. 56

Højmesteren for den tyske orden meddeler dronning Margrete, at han har ladet undersøge vidisser af de preussiske stæders breve på feddet i Falsterbo og fundet dem i overensstemmelse med originalerne, og sender dem til hende med bøn om, at stæderne må beholde, hvad de har opnået.

Afskrift i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Såre høje fyrstinde, stormægtige frue.

Vi meddeler Eder, høje frue, med dette brev, at vi i vor og adskillige andre troværdige mænds nærværelse omhyggeligt, koncentreret og trofast har ladet undersøge vidisser af de breve, der er givet vore stæder i Preussen angående et fed, indrettet på Eders rige Danmarks mark i Falsterbo, i overensstemmelse med den rækkefølge, som de er vidimeret i på pergamentet, sammen med originalbrevene, af hvilke det første[2]) er den høje fyrste hr. Valdemar, de Danskes, Venders og Goters konges – guddommelig ihukommelse –, det andet[3]) den strenge mand hr. Henning Podebusk, ridder, Danmarks riges høvedsmands, det tredie[4]) den høje fyrste hr. Oluf, de Danskes, Venders og Goters konges, det fjerde[5]) på tysk en Peder, kaldet Herlugsens, endelig en anden vidisse på pergament af den høje fyrste ovennævnte hr. Valdemars[6]). For at disse vidisser over for Eders majestæt skulde vække desto større tiltro, er de beseglet af den ærværdige fader i Kristus hr. biskop Henrik af Ermland, og disse fandtes at stemme overens ord til andet med de originalbreve, der er beseglet af de høje fyrster, for-

nævnte konger – guddommelig ihukommelse – Eders forgængere og af andre som fornævnt. Men originalerne kan ikke bekvemt føres til Eders majestæt personlig på grund af det urolige hav og de farlige veje. Derfor beder vi Eder, høje dronning, indtrængende om, at I, høje dronning, skal værdiges på vore indtrængende bønner fuldstændigt at værne om vort land Preussens købmænd og stæder i overensstemmelse med indholdet af samme vidimerede breve, der er givet af Eders forgængere og af andre som fornævnt, hvilket vi vil gøre os fortjent til ved lignende gengæld over for Eders, når tiden kræver det, idet de skal byde over os. Givet o.s.v. den 19. juli i Marienburg.

1) angående dateringen, jf. nr. 55. – 2) 1370 28. januar, DRB. III 8 nr. 401. – 3) 1370 29. maj, DRB. III 9 nr. 572. – 4) 1378 12. november, DRB. IV 1 nr. 444. – 5) 1382 29. august, DRB. IV 2 nr. 258. – 6) 1370 17. februar, DRB. III 8 nr. 412. – 7) de til dronning Margrete oversendte vidisser er tabt, men af brevet 1370 17. februar, jf. note 6, kendes en lignende vidisse fra 1386, jf. DRB. IV 3 nr. 57.

57 1389. 19. juli.

Tue Galen af Näsbyholm skøder en halv gård i Ståstorp til Åge Larsen af Ståstorp.

1. Skånebrevsfortegnelsen

Skøde- eller salgsbrev udstedt af Tue Galen af Näsbyholm, væbner(!)[1]) til Åge Larsen af Ståstorp på en halv gård i Ståstorp. Givet dagen inden den berømmelige jomfru og martyr sankt Margretes dag 1389.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen

Tue Galens skødebrev, givet Åge Larsen på en gård kaldet Ståstorp, som fornævnte Tue bortsolgte. Givet 1389.

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen

Tue Galens skødebrev givet Åge Larsen i Ståstorp på en gård sammesteds. Givet 1389.

1) fejl af Westhius for ridder.

1389. 23. juli. Falsterbo. 58

Hertug Bugislav 7. af Stettin går i Danmarks tjeneste og lover aldrig at yde hjælp mod dronning Margrete og de tre riger Danmark, Norge og Sverige.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Vi Bugislav, af Guds nåde hertug af Stettin og fyrste af Rügen, erkender og bevidner åbent med dette brev, at vi har givet os i Danmarks riges tjeneste og hjælp, således at vi og vore arvinger og vore mænd aldrig skal og vil tjene og hjælpe (nogen) mod vor kære frue og frænke[1]), fru Margrete, dronning af Norge og Sverige og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, ej heller mod rigerne Danmark, Norge og Sverige. Hvis endvidere den fornævnte fyrstinde fru Margrete, dronning, eller et af de fornævnte riger derudover vil have os til tjeneste, det skal man give os så meget for, som to fra rigernes råd og to fra vort råd siger er rimeligt, og vi og vore arvinger og mænd skal aldrig mere til evige tider blive fjender af fornævnte fyrstinde, dronning Margrete, og de tre riger Danmark, Norge og Sverige. Og de fanger, som fornævnte fyrstinde, dronning Margrete, nu frigiver os for vor skyld, og som er vore mænd, skal aldrig tjene eller hjælpe, hvor det er imod fornævnte dronning Margrete og de tre riger Danmark, Norge og Sverige. Alle disse forskrevne punkter lover vi fornævnte Bugislav, hertug af Stettin, sammen med vore rette arvinger på vor gode tro at overholde stadig og fast uden nogen udflugt og argelist over for fornævnte dronning Margrete og hendes efterkommere og de tre fornævnte riger Danmark, Norge og Sverige. Og til erkendelse af alle disse forskrevne punkter har vi fornævnte hertug Bugislav med vilje og vidende ladet vort segl hænge under dette brev, og til yderligere vitterlighed og vidnesbyrd har vore tro råder og mænd, der var til stede herved, med deres vilje og vidende også ladet deres segl hænge under dette brev, nemlig hr. Wedege Buggenhagen, ridder, Albrecht van Helpte, Henrik Klotzow, Tideke van dem Borne, Reimar Nienkerke, Klaus van Emeren, Martin Steding, Lydeke Klotzow og Michael Behr. Givet og skrevet i Falsterbo år 1389 efter Guds byrd fredagen før den hellige apostel sankt Jakobs dag.

1) teksten har *mödderen*, her brugt i vid betydning; hertug Bugislav 7. var søn af hertug Barnim 3., der var fætter til Kristoffer 2.s dronning Eufemia, dronning Margretes bedstemoder.

59 1389. 25. juli.

Esbern Tagesen skænker gods i Nørre-Vilstrup til kapitlet i Haderslev som sjælegave.

Afskrift på dansk i Langebeks Diplomatarium.

Jeg Esbern Tagesen, væbner, hilser alle, der ser dette brev eller hører det læse, evindelig med Gud, og jeg kundgør det for alle, at jeg til frelse for min sjæl og mine forældres sjæle til kapitlet i Haderslev til evindelig ejendom har undt og givet et godsstykke[1]) i Nørre-Vilstrup med alt dets tilliggende, intet undtaget, uden tjenesteydelser i mine levedage, og efter min død skal kapitlet have og bruge det fornævnte godsstykke med tjenesteydelser, med afgift og med alle dets rettigheder, vådt, tørt, intet undtaget, og med al frihed (for) indsigelse fra mig og fra alle mine arvinger. Skrevet 1389 efter Vor Herres år på sankt Jakobs dag under mit segl tillige med andre gode mænds, som er Godskalk Tinhuus og Jens Stangeberg, væbnere.

1) teksten har *eet gotz*, jf. *super bono* i overskriften til afskriften.

60 [1389-91][1]) 25. juli.

Rådet i Danzig erklærer efter opfordring af højmesteren over for Jens Absalonsen, høvedsmand i København, at Henneke Radelof, som har berøvet ham to kister med pelsværk m.m., ikke er borger i Preussen eller i Danzig, men regnes for gæst, og beder om, at Danzigs borgere ikke kommer til at undgælde for denne sag.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Vor venlige hilsen med tjeneste forudskikket.

Kære hr. høvedsmand. I skal vide, at vor nådige herre, højmesteren, og også vi ærbødigt har modtaget Eders breve og vel forstået dem, når I skriver, at skipper Henneke Radelof har taget fra Eder to kister med gråværk, med smykker og med rede penge og også salt og kød og breve. Derfor har vor herre, højmesteren, tilskrevet os, at vi skal skrive et svar til Eder på hans vegne, da han ikke kendte noget til sagerne. Derfor begærer vi, at I, ærværdige herre, skal vide, at det gør vor herre højmesteren og også os virkelig af hjertet ondt, at I er skadet af forskrevne Henneke, og vi vilde ønske, at det ikke var tilfældet, og den samme Henneke er heller ikke borger i landet Preussen eller i Danzig og blev heller aldrig borger dér, men vi behandler ham som en anden gæst, der kommer fra England, fra Holland,

fra Danmark og fra andre lande, for hvis han var vor borger, vilde vi gøre så meget i den sag, som vi med rette var pligtige til. Og vi beder Eder, ærværdige herre, med stor begæring om, at hvis indbyggerne i landet Preussen opsøger Eders fogedi, som de plejer at gøre, at I så for vor herre højmesterens og vor skyld ikke lader dem undgælde for det, som en anden har forbrudt, men viser dem god vilje, som vi gerne gør det over for Eders folk, og vi vil gengælde Eder det, hvor vi kan. Gud være med Eder. Skrevet under vort segl på sankt Jakobs dag.

Rådmændene i staden Danzig skriver dette.

1) brevet mangler årsangivelse. Jens Absalonsen nævnes første gang som høvedsmand i København 1389 2. september, nr. 71, og sidste gang 1391 21. maj, nr. 406.

1389. 29. juli. 61

Afladsbrev, udstedt af Peder Jakobsen, prior i dominikanernes kloster i Lund, til nonnerne i Bosjø kloster.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Syndsforladelses- eller indulgensbrev, udstedt af Peder Jakobsen, prior i dominikanernes kloster i Lund, til nonnerne i Bosjø, på uddeling eller meddeling af alle åndelige gaver. Givet i Lund på kongen og martyren sankt Olavs dag 1389.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Syndsforladelsesbrev, udstedt af Peder Jakobsen, prior i dominikanernes kloster, til klosternonnerne i Bosjø på alle åndelige gaver, der skal uddeles eller meddeles. Givet 1389.

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Prioren Peder Jakobsens forleningsbrev, givet klosternonnerne på alle åndelige gaver, der skal uddeles. Givet 1389.

[1389-91][1]) 29., 30. el. 31. juli. 62

Rådet i Danzig tilkendegiver over for en ikke navngivet fyrste med anledning i en klage fra Jens Absalonsen, høvedsmand i København, at Henneke Radelof, som har berøvet denne to kister til en værdi af mere end 100 lødige mark, ikke er

deres medborger eller hjemmehørende i Preussen, men regnes for gæst, og beder om værn mod Jens Absalonsen.

Afskrift på tysk i Danzig.

Vor ydmyge villige tro tjeneste helt til Eders behag forudskikket.

Stormægtige fyrste, kære nådige herre. I skal vide, at Jens Absalonsen, høvedsmand i København i Danmarks rige, har rejst klage og klaget til os over, at en skipper, der skulde være vor medborger, kaldet Henneke Radelof, har berøvet og skadet ham i hans gods, nemlig to kister med gråværk, smykker og andre brugsgenstande til en værdi af mere end 100 lødige mark. Derfor begærer vi, stormægtige fyrste, at Eders nåde skal vide, at forskrevne Henneke Radelof ikke er vor medborger eller nogensinde blev det eller er indbygger i dette land, og at vi ikke ved andet om ham, end at han er en farende gæst med sit skib ligesom andre, der søger til dette land fra Flandern, fra Holland, fra Zeeland, fra Danmark og fra andre lande for at drive deres købmandsskab og handel. Derfor beder vi Eder, stormægtige ærværdige herre, ydmygt om, at I vil forsvare os mod forskrevne ærlige høvedsmand, da vi ikke ved andet om den samme skipper, end hvad der er skrevet foran, så at han ikke vil hindre eller skade vore medborgere for den sags skyld, men at han hjælper dem i sit herskabsområde, for så vidt angår deres handel og erhverv, og hvad de har at gøre. Det vil vi gengælde ham og hans folk i samme eller større mål, hvor vi kan og formår. Skrevet under vort sekret lørdagen før Peter i lænker[2]).

1) angående dateringen, jf. nr. 60. Navnet på brevmodtageren er udeladt i afskriften. Udgiverne af Hans. UB. anså det uden videre for at være rettet til højmesteren for den tyske orden, jf. skildringen af dennes forhold til sagen i nr. 60; snarere kunne man tænke sig brevet rettet til Albrecht af Bayern, greve af Holland og Zeeland, jf. Danzigs ændrede opfattelse af, hvorfra Henneke Radelof som gæst kunde være kommet. – 2) 1. august.

63 1389. 30. juli.[1]) Lübeck.

Johan Horborg oplader sin klædeskærerbod i Falsterbo til Bertold Plote og Johan Schonenberg, som til gengæld indrømmer ham ret til at genkøbe den for 112 mark lybsk.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Johan Horborg ved salg har afstået og opladt Bertold Plote og Johan Schonenberg sin klædeskærerbod med grundstykke i Falsterbo, hvilken er den anden fra borgen Falsterbo, dog således

at nævnte Bertold og Johan Schonenberg har vist denne Johan Horborg den nåde og det venskab, at han, når som helst han ønsker det, kan genkøbe denne bod af fornævnte Bertold og Johan for 112 mark lybske penge, dog således at Johan Horborg skal underrette denne Bertold og Johan herom et halvt år i forvejen. Hvis ligeledes nævnte Bertold og Johan skulde gøre sig udgifter ved at bygge på boden, skal Horborg erstatte disse dette ud over fornævnte sum efter gode mænds skøn.

1) indførelsen er den 1. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1389 Abdon og Sennens dag.*

1389. 30. juli. Nyborg. 64

Ærkebiskop Mogens af Lund pålægger alle sognepræster i kirkeprovinsen at bandlyse Henning Meinerstorp og hans medskyldige, der, mens denne var høvedsmand på borgen Kolding, har plyndret gods i Madum, tilhørende Pughus i Ribe, medmindre de forinden giver det røvede tilbage.

Original i rigsarkivet, beskadiget.

Mogens, af Guds miskundhed ærkebiskop af Lund, Sveriges primas og det apostoliske sædes legat, til alle sognepræster eller deres stedfortrædere i hans kirkeprovins Lund hilsen med Gud.

Den for os elskede søn hr. Niels Krog, kannik ved kirken i Ribe og forstander for de fattige peblinge i huset Pughus i Ribe, har ved sin klage godtgjort, at en hr. Henning Meinerstorp, ridder, dengang høvedsmand på borgen Kolding, men som nu opholder sig på Lolland, Odense stift, i sin tid, idet han tog nogle andre med sig, hans medskyldige i denne sag, med væbnet hånd fjendtligt brød ind på gods i Madum sogn i Harsyssel, Ribe stift, hvilket tilhører samme fattige peblinge i ovennævnte hus Pughus, og dristede sig til at røve kvæg, øg og[1]) andet rørligt gods, der tilhører nævnte hus Pughus' husstand, på grund af hvilket røveri samme gods blev fuldstændigt øde, som det stadig er, af hvilken grund samme peblinge som følge af ødelæggelsen af nævnte gods og manglen på afkastninger og afgifter har lidt og stadig lider ikke ringe skade og afbræk. Derfor er der ikke tvivl om, at samme hr. Henning Meinerstorp og alle hans medskyldige i denne sag er ifaldet den bandlysningsdom, der er fældet i bestemmelserne for vor kirkeprovins mod dem, der røver og bryder ind på kirkeligt gods[2]). Vi opfordrer og påminder derfor Eder alle ovennævnte i fællesskab og hver for sig, I, som bliver opfordret til det nedenfor anførte første,

anden, tredie og fjerde gang peremptorisk, og påbyder Eder og hver enkelt af Eder yderligere fast som vor befaling i kraft af den hellige lydighed og under trussel om den bandlysnings straf, som vi i Guds navn med dette brev fælder mod den eller dem, der forsømmer eller afslår at opfylde disse vore befalinger, dog med et tidsrum af tre dage som forudgående tredie og kanonisk påmindelse, at idet I skal skride til det, som der skal skrides til på grund af dette, eller det ser ud til, at I ikke kan komme til samme hr. Henning, ridder, personlig på grund af hans notoriske trodsighed, skal I i det mindste i de kirker .....[3]) (hvor) fornævnte hr. Henning vides at have bopæl .....[3]) til hans og hans medskyldiges notoriske tilstedeværelse, med vor myndighed påminde nævnte hr. Henning Meinerstorp og alle hans medskyldige i denne sag .....[3]), og som er delagtige i nævnte røveri .....[3]), hvem og hvilke alle vi med dette brev formaner til, at de til samme hr. Niels Krog eller en anden forstander for nævnte hus skal gengive og erstatte dette røvede, (hvis det) .....[3]) for hånden, ellers noget tilsvarende, hvis det ikke er for hånden, tillige med de tab og den morarente, som samme hr. Niels har udholdt på grund af dette røveri ved at miste de årlige afgifter af fornævnte gods, inden de 30 dage, som vi hertil særligt fæster og ligeledes fastsætter for samme hr. Henning og hans medskyldige i denne sag som fastsat og peremptorisk termin og kanonisk påmindelse, eller at han inden samme 30 dage på fyldestgørende måde skal give møde for os eller for officialen i vor Lundegård i Lund og enhver af hans medskyldige i denne sag skal give møde for at tale, forebringe og godtgøre deres rimelige sag, hvis han eller de har nogen, af hvilken grund de ikke skal være forpligtet til det fornævnte. Hvis nævnte hr. Henning og hans medskyldige i denne sag i modsat fald ikke sørger for inden fornævnte termin at erstatte samme hr. Niels Krog eller en anden forstander for nævnte hus det af dem røvede eller at give møde for os eller for officialen i vor Lundegård i Lund og at forebringe og godtgøre en rimelig sag, da skal I, når disse 30 dage er forløbet, uden at afvente en anden ny befaling af os offentligt forkynde samme hr. Henning Meinerstorp, ridder, og alle hans medskyldige i denne sag, hvem og hver enkelt af hvem vi på grund af fornævnte røveri og plyndring, der er begået på det kirkelige gods, med dette brev erklærer er ifaldet den bandlysningsdom, der i bestemmelserne for vor kirkeprovins[2]) er fældet mod dem, der fordømmeligt bryder ind på kirkeligt gods, for bandlyst i Eders kirker hver enkelt søn- og helligdag under klokkeringning og med tændte lys. Men hvis han med forhærdet sind – det ske ikke – udholder denne bandlysningsdom i andre 30 dage, der følger umiddelbart efter de første

30 dage, da befaler vi, eftersom straffen også bør vokse, når hans stædighed vokser, at man i det sogn, i hvilket fornævnte ridder har borg eller bopæl, eller på de steder, som han notorisk rejser igennem, og ligeledes efter hans afrejse derfra i tre dage skal ophøre med gudstjenesten. Thi det sømmer sig, at kirketugtens strenghed tæmmer dem, som frygten for Gud ikke holder tilbage fra det onde. Men til tegn på den udførelse, der er foretaget af Eder, skal I, der bliver opfordret, sende dette brev tilbage, beseglet med Eders segl og med Eders sedler, fæstet til dette brev. Givet i Nyborg i det Herrens år 1389 fredagen næst efter apostlen sankt Jakobs dag under vort sekret.

1) herefter åben plads på ca. 6 bogstaver i originalen. – 2) jf. 1383 25. april, DRB. IV 2 nr. 342. – 3) teksttab som følge af beskadigelser langs midterfolden på originalen.

1389. 31. juli. 65

Anders Jensen, sognepræst i Bellinge, pantsætter 1/20 af Lille-Reersø til Absalon Mogensen af Krenkerup.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at Anders Jensen, sognepræst i Bellinge, pantsætter tyvendedelen af Lille-Reersø til Absalon Mogensen af Krenkerup for en mark lødigt sølv. Givet sankt Peders aften om høsten[1]) 1389.

1) sankt Peders dag om høsten = sankt Peders dag i lænker, 1. august.

1389. 4. august. Roskilde byting. 66

Borgmestre, rådmænd og borgere i Roskilde erklærer, at deres medborger Peder Jensen Dyppe har skødet en gård i sankt Olufs sogn til Oluf Lund, borger i Roskilde.

Vidisse 1421 16. april i rigsarkivet.

Borgmestre og rådmænd og øvrige borgere i Roskilde til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at i det Herrens år 1389 onsdagen næst efter martyren og kongen sankt Olavs dag fremstod på vort byting den gode og hæderlige mand Peder Jensen, kaldet Dyppe, vor medborger, gift med Grete, datter af Jens Mikkelsen – salig ihukommelse –, idet hun da var til stede på samme ting og omfavnede samme Peder, sin

ægtefælle, og gav ham særlig befaling hertil, i denne særlige anledning og skødede sit nedenfor anførte gods, nemlig en gård i Roskilde i sankt Olufs sogn syd for torvet og Kongens- og Algade, som Oluf Lund fra nu af bebor, til nævnte Oluf Lund med alle dens tilliggender, intet undtaget, hvilken fornævnte gård lovformeligt ifølge arveretten var tilfaldet ham med hans fornævnte hustru Grete efter fornævnte Jens Mikkelsens død, denne Gretes fader, og som tidligere af fornævnte Jens Mikkelsen, denne Gretes fader, var pantsat til en Mogens Ingvarsen, nu indbygger i Næstved, og derefter af denne Mogens Ingvarsen pantsat til denne fornævnte Oluf Lund, nu vor medborger, at besidde med rette evindeligt, idet der tidligere er sket underretning på lovformelig vis om salget og skødningen af fornævnte gods i overensstemmelse med landets sædvane, og idet samme Peder forpligter sig og sine arvinger til at hjemle og fri nævnte Oluf Lund og hans arvinger fornævnte gods for krav fra hvem som helst og til at holde denne Oluf Lund og hans arvinger skadesløse, hvis fornævnte gods på grund af en mangel ved fornævnte Peders eller hans arvingers hjemling delvis eller i sin helhed på nogen måde fravindes denne Oluf eller hans arvinger. Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev. Givet ovennævnte år og dag.

67 1389. 6. august. Malmø.

Dronning Margrete og ærkebiskop Mogens af Lund opfordrer det lappiske folk, der ifølge underretning fra kvinden Margrete fra Uppsala stift har udskudt antagelsen af den rette tro, til at modtage den kristne dåb og beder ærkebiskop Henrik af Uppsala og Filip Karlsson bistå i denne sag.

Afskrift i det svenske rigsarkiv.

Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, og Mogens, af samme miskundhed ærkebiskop af Lund, Sveriges primas og det apostoliske sædes legat, til alt Lappernes folk og særligt dem, der er underkastet riget Sveriges krone, hilsen og, når vildfarelserne er opgivet, erkendelse af sandhedens vej.

..... Men vi beder den ærværdige fader i Kristus og herre hr. Henrik, af Guds nåde ærkebiskop af Uppsala, og opfordrer desuden Filip Karlsson, begge oprigtigt elsket af os, til, at de – idet de ikke søger, hvad der er deres, men hvad der hører Jesus Kristus til[1]), omsorgsfuldt vil arbejde på, så vidt

det står til dem, at denne sag får en tilbørlig afslutning. De skal tilskrive os alt, hvad de foretager sig med hensyn til det fornævnte, således at deres omhu derefter på et formålstjenligt tidspunkt med rette kan anbefales ved det apostoliske sæde. Givet i Malmø under vore segl i det Herrens år 1389 på den hellige pave og martyr Sixtus' dag.

1) jf. Filipp. 2,21.

1389. 9. august. Lund. 68

Ærkebiskop Mogens af Lund bevidner, at hr. Jakob Mus, ridder, har kvitteret fru Marina Jensdatter, enke efter ridderen Niels Hak af Hyby, for 120 mark sølv, for hvilke han havde Hyby og Hyby fang i pant.

Original i rigsarkivet.

Mogens, af Guds miskundhed ærkebiskop af Lund, Sveriges primas og det apostoliske sædes legat, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi vil, at det skal være klart for alle, nulevende og fremtidige, at hr. Jakob Mus, ridder, i det Herrens år 1389 dagen før martyren sankt Laurentius' dag i vor nærværelse i Lund erkendte, at han af den velbyrdige frue, fru Marina Jensdatter, enke efter hr. Niels Hak, ridder, af Hyby, havde oppebåret og fuldt ud modtaget 120 mark sølv, således som han viste sig tilfreds med samme, for hvilke penge han havde Hyby og Hyby fang i pants sted. For den sum penge erklærede fornævnte hr. Jakob Mus fornævnte fru Marina Jensdatter og hendes arvinger kvit og fuldstændigt undskyldt på sine og sine arvingers vegne i vor nærværelse. Til vidnesbyrd om denne kvittering er vort sekret sammen med hr. Jakob Mus' segl hængt under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1389. 15. august. 69

Wismars, Rostocks, Harderwijks, Elburgs, 's-Hertogenboschs og Staverns fogeder samt Didrik Tolnaer mægler fred indtil førstkommende 22. februar mellem Zierikzees, Briels og Amsterdams fogeder på den ene side og Kampens foged på den anden angående en strid i Skanør bl.a. med den bestemmelse, at de, der ikke vil overholde freden, skal overgives til dronningens foged.

Original på nedertysk i Kampen.

Vi Nicolaus Bukow, foged fra Wismar, Godskalk Lemhus, foged fra Rostock, Jakob Hagen, foged fra Harderwijk, Jakob Hugenssen, foged fra Elburg, Steven van Weerd, foged fra 's-Hertogenbosch, Otto Dodenssen, foged fra Stavern, og Didrik Tolnaer bekendtgør over for alle dem, der ser dette brev eller hører det læse, at vi for at forhindre og undgå den uro, der skete i Skanør i et slagsmål på Vor Frues himmelfartsdag, og som yderligere kan forefalde, har appelleret til de gode folk på begge sider, som vi mente kunde komme i flere stridigheder derom, og har fastsat en hel fast fred på enhver måde, som der står skrevet herefter. For det første har der været et slagsmål mellem folk fra Holland og Zeeland på den ene side og folk fra Kampen på den anden side. For denne fornævnte strid har for større sikkerheds og fastere freds skyld Yde Bunsaert Louwessen, foged fra Zierikzee, og med ham Willem Hugenssen og Klaas Martiin, Steven Janssen, foged fra Briel, og med ham Arnold Heinenssen og Walter Didrikssen, Klaas de Waal, foged fra Amsterdam, og med ham Klaas Koppenssen og Jakob Janssen fra Enkhuizen med hånd og med mund og med en samlet hånd for sig og for alle deres undersåtter givet fogeden fra Kampen og alle hans undersåtter en sikker fast håndfred, varende til førstkommende sankt Peters stoledag og hele dagen ud. Endvidere har Hendrik Sak, foged fra Kampen, og med ham Klaas Speceter, Tete Visch, Hartvig Doleman, Egbert Hering, Arnold van Oenden, Jakob Luutginssen, Evert Budel og Walbert Hendrikssen til gengæld med hånd og mund og med en samlet hånd for sig og for alle deres undersåtter givet de forskrevne fogeder fra Zierikzee, fra Briel, fra Amsterdam og alle deres undersåtter en sikker fast håndfred, varende indtil sankt Peters dag, som det er skrevet foran. Hvis der endvidere er nogen mand, der hører ind under disse fornævnte fogeder og ikke vil overholde denne forskrevne fred, så skal hans foged, som han hører ind under, angive denne ved brev til dronningens foged, og hvad der sker ham, skal hverken hans foged eller nogen, der er under ham, befatte sig med. Hvis endvidere nogen anden mand i modstrid med denne fornævnte fred kommer i slagsmål, så forser han sig og slås for egen regning, og den forskrevne almindelige fred forbliver stadigvæk hel og ubrudt. Og hvis den fornævnte slagsbroder kommer ind på nogen her foran nævnte fogeds område, så skal den foged fange og holde ham og dømme derover efter hans forseelser i nærværelse af de fornævnte almindelige fogeder. Og i alle disse forskrevne punkter (skal man handle) uden nogen argelist og på-

fund. Til erkendelse af rigtigheden har vi fornævnte fogeder fra Wismar, fra Rostock, fra Harderwijk, fra Elburg, fra 's-Hertogenbosch, fra Stavern og Didrik Tolnaer ladet vore segl hænge under dette brev til et fast vidnesbyrd om hele den sag, der er nævnt foran. Givet i det Herrens år 1389 på Vor Frues himmelfartsdag.

1389. 29. august. Marienburg. 70

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrifter på latin og tysk (§§ 1-12) i Danzig og Thorn.

I det Herrens år 1389 forsamledes Preussens stæder på sankt Johannes' halshuggelsesdag i Marienburg og gennemdrøftede nedenskrevne artikler.

<1-5> .....[1])

<6> Fremdeles om de 50 mark, som fogeden i Skåne har givet ud, dem skal man fremtidig drøfte, hvoraf man skal betale dem.

<7-12> .....[2])

1) § 1 handler om afsendelse af sendebud til Lübeck, § 2 om tab, forvoldt af flamlænderne, § 3 om Novgorod, § 4 om sendebudenes underhold, § 5 om sendebudenes rejsemåde efter anvisning af højmesteren. – 2) § 7 handler om præster, § 8 om forholdet mellem skipper og købmand, § 9 om Brabant, § 10 om handelsforbud mod Polen og § 11-12 om guldsmede og tønder.

1389. 2. september. 71

Tretten borgere fra Kampen, Zutphen, Zierikzee, Stralsund, Wismar og Stettin erklærer at have påhørt, at Klaus Skeel, borger i Stralsund, klagede til Jens Absalonsen, høvedsmand på borgen København, og Anders Holbæk, foged på markedet i Dragør, over, at han med vold var blevet tvunget til hemmeligt at føre godset fra et ved Saltholm strandet engelsk skib til havnen Høl ved Skanør, for at englænderne kunne undgå at betale told til Saltholms ejer, biskoppen af Roskilde.

Original i rigsarkivet.

Bernhard Klinge, Dibbalt Norsche og Gerrit Witte, borgere i Kampen, Herman Styreman og Reinold Banink, borgere i Zutphen, Elias Hoppenberch og Krabbe, borgere i Zierikzee, Klaus Kowold og Detmar Lange, borgere i Stralsund, Godskalk Wikke og Hannes Kalsow, borgere i Wismar,

Tile Woghet og Wineke van Affen, borgere i Stettin, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi alle og enhver ovennævnte var til stede sammen med flere andre troværdige mænd, gejstlige og læge, og hørte, at en Klaus Skeel, borger i Stralsund, i nærværelse af den velbyrdige mand Jens Absalonsen, høvedsmand på borgen København, og Anders Holbæk, foged på markederne i Dragør, offentligt og tydeligt, så alvorligt han kunde, klagede over, at han, der kom og sejlede igennem med sit skib, ved øen Saltholm blev tvunget og drevet med magt af en engelsk skipper og hans fæller, hvis skib da var og lå nær ved denne øs land eller dens udløbere, kaldet 'grunde'[1]), til i sit skib at modtage og indlade det gods, der fandtes i det skib, der tilhørte fornævnte engelske skipper og hans fæller, og som lå på nævnte Saltholmsgrunde, for hemmeligt at føre dette til en havn nær markederne i Skanør, kaldet Høl, idet den told, der skyldtes hr. biskoppen af Roskilde herfor som nævnte øs herre og ejer, på ingen måde blev udredt eller betalt til ham eller nogen af hans fogeder. Thi vi ved, at nævnte skib, tilhørende fornævnte engelske skipper og hans fæller, med alt, hvad der fandtes i dette, ifølge den retfærdige sag og med fuld ret på gyldig vis tilkom fornævnte hr. biskop af Roskildes hånd. Til klart vidnesbyrd om alt dette er vore segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1389 dagen efter abbeden sankt Egidius' dag.

1) dansk ord i den latinske tekst.

72 1389. 3. september.

Biskop Florens af Utrecht tager efter ansøgning af staden Utrecht hansekøbmændene fra det romerske rige og deres gods og undergivne under sin beskyttelse, giver dem frit lejde i sit stift og tilladelse til at rejse igennem fra Amsterdam til stabelen i Dordrecht mod betaling af en told i staden Utrecht og ikke andre steder, dog 'undtaget danskerne og friserne'.

Afskrift på nedertysk i Utrecht.

1389. 8. september. 73

Biskop Johan af Slesvig slutter overenskomst med hertug Gerhard af Sønderjylland og grev Klaus af Holsten om at være dem behjælpelig, hvad angår kanonisk og romersk ret.

Afskrift på nedertysk i rigsarkivet.

Vi Johan, af Guds og pavestolens nåde biskop af Slesvig, erkender og bevidner åbent med dette brev, at vi har forhandlet og sluttet overenskomst med vore nådige ædle herrer, nemlig med hertug Gerhard, hertug af Sønderjylland, og Klaus, greve af Holsten og af Stormarn, på den måde, at vi skal forsvare dem og være dem behjælpelige inden for kanonisk og romersk ret, når de har behov derfor. Desuden forpligter vi os over for de fornævnte herrer til, at vi ligesom vore forgængere bisperne af Slesvig skal og vil lade dem blive ved alle deres gamle rettigheder. Hvis endvidere nogen strid eller tvedragt opstår mellem vore forskrevne herrer og en anden mand, han være, hvem han være vil, så skal vi i den sag påtage os mindelig eller retslig afgørelse over dem. Til erkendelse af disse aftaler har vi med fuld vilje ladet vort segl hænge under dette brev, der er givet år 1389 efter Guds byrd på Vor kære Frues helligdag, da hun blev født.

1389. 14. september. 74

Peder Mogensen, væbner, testamenterer en gård i Lødderup sogn til johanniterbrødrene i Dueholm til bod for sin og sin hustrus sjæle.

Afskrift i Dueholm klosters brevbog.

Peder Mogensen, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, såvel nulevende som fremtidige, skal vide, at jeg sund og karsk på legemet og med befriet sjæl med samtykke af mine venner til de fromme mænd, de herrer brødre af sankt Johannes Jerusalemitanerens orden i Dueholm på øen Mors, der bor i sankt Johannes' hus af samme orden, helt og fuldt har testamenteret og skænket en gård, som jeg har i Lødderup sogn, i hvilken Jens, kaldet Ben, for tiden bor, til bod for min sjæl og min elskede hustru Elenes, med afgifter på tre pund korn og med nedenfor anførte virning[1]), nemlig tre pund korn, et svin og to gæs og med alle dens tilliggender, aldeles intet undtaget, med denne aftalte betingelse, at når vi går al kødets gang, så skal de, hvis vi vælger vor begravelse hos dem, lade os

begrave på højtidelig vis med messer og salmer, jo mere fuldkomment med des flere præster, som de på det tidspunkt kan få. Men hvis vi ikke vælger vor begravelse der, da skal samme brødre, når de kort efter hører om vor død, enten den ene af os eller begges, såre righoldigt som fornævnt lade højtideligholde vor ihukommelse med messer og salmer og hvert år til erindring offentligt kundgøre vore navne i deres kirker ved deres festligheder blandt navnene på deres afdøde og velgørere. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode mænd, nemlig hr. Niels, provst i Thy, Mogens Mogensen, Mikkel Pedersen og Niels Jakobsen. Givet i det Herrens år 1389 på dagen for det hellige kors' ophøjelse.

1) jf. DRB. II 1 nr. 333 note 2.

75 1389. 14. september. Morsø Nørre-herredsting.

Tingsvidne af Morsø Nørre-herredsting om, at fru Elene, enke efter ridderen hr. Ebbe Strangesen, har ført bevis for, at fru Katerine, enke efter ridderen hr. Sakse Pedersen, på samme ting har skødet gården Rolstrup til Ebbe Strangesen, og at fru Elisabeth Buggesdatter, enke efter Godskalk Skarpenberg, erklærer ingen ret at have i denne gård.

Afskrift i Dueholm klosters brevbog.

Henneke Skarpenberg, Jens Povlsen, præst, Peder Mogensen, Niels Strangesen, Mikkel Pedersen, Niels Jakobsen og Johan Kale, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at vi i det Herrens år 1389 på dagen for det hellige kors' ophøjelse var til stede på Nørre herredsting på Mors, så og hørte, at fru Elene, enke efter hr. Ebbe Strangesen, ridder, personligt fremstod for os og såre mange andre troværdige mænd, som søgte tinget sammesteds, og ved et fuldt og tilfredsstillende vidnesbyrd belærte og beviste, at fru Katerine, enke efter hr. Sakse Pedersen, ridder, på det samme ting skødede og i det hele taget afhændede gården Rolstrup med alle dens tilliggender, intet undtaget, til hr. Ebbe Strangesen, ridder, idet hun erkendte, at hun havde oppebåret fuld betaling efter sit ønske. Ydermere forpligtede hun sig eller sine arvinger til at hjemle og frigøre nævnte hr. Ebbe eller hans arvinger nævnte gård over for alle. På samme dag på samme ting fremstod fru Elisabeth Buggesdatter, enke efter Godskalk Skarpenberg, og erklærede på sin sandfærdige ed, at hun aldrig havde haft nogen rettighed i samme

gård, og heller ikke hendes brødre eller søstre, i særdeleshed fordi hendes fader for 69 år siden gav den til hr. Sakse Pedersen tillige med hans hustru, fru Katerine, hr. Bugges søsterdatter. Hvad vi har set og hørt, det bevidner vi med sandfærdige ord med dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

[1389][1]) 15. september. Rheden. 76

Højmesteren for den tyske orden svarer Henneke Limbæk på dennes klage over Heine Dopp, der har frarøvet ham skib og gods, at sagen ikke er ham bekendt, men at hans skaffer har meddelt ham den, og at den vil blive behandlet på hansedagen 29. september.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Vor venlige gunst.

Eftersom I, Limbæk, har skrevet til os klagende over Heine Dopp, at han har taget Eders skib og gods fra Eder og ført det bort, i den tanke, at han mente, at I var en sørøver, så meddeler vi Eder, at vi ikke før har vidst om sagen, men vor skaffer har på hansekøbmandens vegne, under hvem sagen hører, underrettet os om sagen og forelagt os, hvordan det forholder sig dermed, og frem for alt så indkalder vi Eder for hansekøbmanden nu førstkommende sankt Mikkelsdag i Lübeck[2]), hvor de vil komme sammen. Og ligeså skal også vore sendebud fra Preussen være dér på samme tid, dem har vi overladt sagen til varetagelse, og fremlæg dér Eders stridsspørgsmål. Hvad hansekøbmanden efter Eders klage og efter vore sendebuds svar finder for ret over for Eder og vore folk, stil Eder tilfreds med det, og giv og tag ret for dem[3]). Men bliver det svært for Eder der og tiden for kort, så at I ikke kan komme for hansekøbmanden på den fastsatte tid, så indkalder vi Eder på Vor Frues kyndelmissedag[4]) til at komme til vort land Preussen og giver Eder med dette nærværende brev vort sikre lejde for alle dem, der vil gøre og undlade at gøre noget for vor skyld, til frit at drage ud og ind, fra og til, og kræve Eders gods dér med rette. Deri vil vi være Eder behjælpelig til Eders gode ret mod alle dem, der bliver fundet skyldige deri, hvis de er bosiddende i vort land, dog på den betingelse, at I giver og tager ret efter vore landes sædvane. Givet, se ovenfor[5]).

1) brevet er indført i håndskriftet blandt brevene for 1389. – 2) det fremgår dog ikke af recessen af hansedagen 1389 29. september, trykt Hanserec. III 455 nr. 443, med deltagere fra Preussen, om klagen er blevet behandlet. – 3) nemlig som dommere. – 4) 2. februar. – 5) henviser til dateringen i nr. 77.

77 [1389][1]) 15. september. Rheden.

Højmesteren for den tyske orden meddeler hertug Gerhard af Slesvig, hvorledes han har svaret Henneke Limbæk, der har klaget over, at hans skib og gods er blevet frarøvet ham.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Høje fyrste, stormægtige herre.

Da I, stormægtige herre, har skrevet til os om Limbæk, at han har været for Eder og har klaget meget over, at vore folk har taget hans skib og hans gods fra ham og ført det bort, i den tanke, at de mente, han var sørøver o.s.v.[2]), kundgør vi for Eder, at vi ikke har kendt til sagen, men at vor skaffer, som vi har spurgt derom, har underrettet os, og på hansekøbmandens vegne, som samme sag vedrører, har forelagt os sagen, som I klart kan se i dette vedlagte brev o.s.v.[2]), og efter råd fra vore medadministratorer[3]) har vi stævnet samme Limbæk for hansekøbmanden til nu førstkommende sankt Mikkelsdag i Lübeck, dér vil hansekøbmændene komme sammen[4]), og så skal vore sendebud fra Preussen også være dér på samme tid, dem har vi befalet at varetage sagen og (har meddelt ham) at han da skal forelægge hansekøbmanden sit stridsspørgsmål, og at han lader sig stille tilfreds med, hvad hansekøbmanden over for begge parter efter klage og efter svar finder for ret, og da for dem giver og tager ret. Vi har også skrevet til ham, at hvis tiden bliver ham for kort eller for svær, så han ikke kan komme derhen, så har vi stævnet ham til at komme til vort land Preussen på Vor Frues kyndelmissedag[5]) og har i et brev til ham givet ham sikkert lejde til at drage frit ud og ind, hvad angår alle dem, der vil gøre og undlade at gøre noget for vor skyld, og (har meddelt ham,) at han skal kræve sit gods med rette efter vort lands sædvane, deri vil vi være ham behjælpelig til fuld ret mod alle dem, som han anklager derfor, hvis de er bosiddende i vort land, dog på den betingelse, at han giver og tager ret. Givet i Rheden dagen efter korsets ophøjelse[6]).

1) brevet er indført umiddelbart forud for nr. 76. – 2) jf. nr. 76. – 3) teksten har *gebietiger*, d.v.s. ordenskommendatorerne. – 4) jf. nr. 76 note 2. – 5) 2. februar. – 6) 14. september.

[1389] 15. september. Rheden. 78

Højmesteren for den tyske orden meddeler greven af Holsten, hvorledes han har svaret Henneke Limbæk, der har klaget over, at hans skib og gods er blevet frarøvet ham.

Registratur i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Et brev af lignende ordlyd[1]) er sendt til greven af Holsten.

1) jf. nr. 77.

1389. 15. september. Kalmar. 79

Heine Snakenborg, ridder, erkender, at dronning Margrete har gjort ham fyldest for hans gods i Västergötland, skønt han havde været i kong Albrechts tjeneste. Det opregnede gods var hustruens morgengave.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

Jeg Heine Snakenborg, ridder, hilser alle, som hører eller ser dette brev, evindelig med Vor Herre.

Eftersom den strid tabtes, som min herre kong Albrecht blev fanget i, og jeg var hans tjener og hjælper mod den ærlige frue og fyrstinde Margrete, af Guds nåde Sveriges, Norges og Danmarks dronning, og mod riget i Sverige, da viste den ærlige fyrstinde mig nåde for sin dyd og velviljes skyld mere end for rettens skyld og har givet mig fuldt ud for dette mit gods, som nævnes herefter, hvilket er min hustru Birgitta Larsdotters morgengave: først så mange gårde, som jeg har i Ekeslunda, Os mølle og ålefiskeriet, som ligger nærmest mundingen, så meget, som jeg har i Ving og i Ving sogn med alle deres tilliggender, som er ager, eng, skov, fiskevand, mølle, møllestrømme, inden og uden for hegn, nær ved og fjernt fra by, vådt og tørt, intet undtaget, hvilket fornævnte gods og tilliggender jeg fornævnte Heine Snakenborg, ridder, erkender med dette mit åbne brev, at jeg har solgt til fornævnte ærlige fyrstinde med ja, velvilje og velberåd hu efter venner og frænders råd med min fornævnte hustrus ja og velvilje og i særdeleshed med min broder hr. Gerhard Snakenborg, hr. Johan Snakenborg, hr. Mathias Götstavsson og Bengt Larssons råd med al den ret, hvormed jeg fik og arvede det gods efter min tidligere hustru Benedikte Götstavsdotter, og med al den ret og de breve, hvormed jeg fik det af Algot Magnus-

son efter min fornævnte hustru Benediktes død, og fremdeles med al den ret, som jeg eller mine arvinger har til det fornævnte gods, hvilket gods og tilliggender jeg afhænder fra mig og mine arvinger med al den ret, som vi har dertil, og overdrager og oplader til den ærlige fyrstinde dronning Margrete og dem, som hun vil give de godser, til evindelig ejendom, at måtte beholde frit og ukæret for enhvers tiltale og tilbagekaldelse ved romersk og kanonisk ret. Fremdeles skal de fornævnte godser nu herefter forblive hos fornævnte dronning Margrete eller dem, som hun vil give dem, hvad det ejendomsmæssige angår, som om de var tinglyst og ført til skaft efter Sveriges love[1]), med den fuldstændighed, som der bør være til på min fornævnte hustru Birgitta Larsdotters vegne. Fremdeles forpligter jeg fornævnte Heine Snakenborg mig til i kraft af dette brev, at jeg vil lade de fornævnte godser og tilliggender tinglyse og føre til skaft for den fornævnte ærlige fyrstinde eller dem, som hun vil befale det til, og med al svensk ret lade det fuldkomme på det rette herredsting og den rette tingdag, idet min fornævnte hustru Birgitta skal holde ved skaftet[1]), som det er lov i Sverige, fordi det er hendes morgengave, og de godser vil jeg erstatte hende, således at hun og hendes nærmeste frænder vil være tilfredse. Kan det fremdeles gå således, at fornævnte frue og fyrstinde dronning Margrete vil have et andet brev på de fornævnte godser, hvori hun synes at være bedre sikret end i dette, eller de, som hun vil give det, da skal jeg give hende eller ham det uden nogen som helst indsigelse. Fremdeles at alle disse fornævnte artikler skal holdes og fuldkommes uden al argelist og uden enhver udflugt, som kunde komme til skade for den fornævnte dronning Margrete eller dem, som hun vil give fornævnte gods, og mig eller mine arvinger til gavn, det lover vi fornævnte Gerhard Snakenborg, Johan Snakenborg, Mathias Götstavsson, riddere, og Bengt Larsson, væbner, tillige med vore arvinger med samlet hånd tillige med hr. Heine Snakenborg. Fremdeles beder jeg fornævnte Heine Snakenborg, ridder, til vidnesbyrd om disse fornævnte punkter de ærlige mænd hr. Anund Jonsson, hr. Gevert Bydelsbak,hr. Fikke van Vitzen, hr. Jon Hjärne, riddere, Magnus Petersson, Staffan Götstavsson og Torsten Sigmundsson hænge deres segl under dette brev tillige med fornævnte medloveres segl og mit eget. Skrevet i Kalmar i det Herrens år 1389 onsdagen næst efter det hellige kors' ophøjelsesdag[2]).

1) til bekræftelse på godstransaktionen skulde begge parter holde fast i et spydskaft, jf. hertil Kult. leks. XV 382-84. – 2) 14. september.

1389. 15. september. Kalmar. 80

Heine Snakenborg, ridder, erkender, at dronning Margrete har gjort ham fyldest for gården Vädersholm med alle tilliggender, skønt han havde været i kong Albrechts tjeneste.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

Jeg Heine Snakenborg, ridder, hilser alle, der hører eller ser dette brev, evindelig med Gud.

Det skal være vitterligt for alle, såvel fremtidige som nulevende, at eftersom min herre kong Albrecht havde tabt den strid, som han blev fanget i, og jeg var hans tjener og hjælper mod den ærlige frue og fyrstinde Margrete, af Guds nåde Sveriges, Norges og Danmarks dronning, og mod riget Sverige, da har den ærlige fyrstinde mere for sin dyd og velviljes skyld end for rettens skyld givet mig så meget for min gård Vädersholm i Västergötland med de bygninger, som var indbefattet derpå, at jeg er vel tilfreds dermed, og jeg erkender med dette mit åbne brev, at jeg med ja, god vilje og velberåd hu har solgt hende gården Vädersholm efter mine venner og frænders råd og i særdeleshed med min broder hr. Gerhard Snakenborg, hr. Johan Snakenborg, hr. Mathias Götstavsson og Bengt Larssons råd med al den ret, hvormed jeg fik og arvede den efter min tidligere hustru Benedikte Götstavsdotter, og med al den ret og de breve, som jeg fik af Algot Magnusson på den samme gård Vädersholm efter min fornævnte hustrus død, og med al den ret, som jeg og mine arvinger har til den samme gård Vädersholm, som jeg fornævnte Heine Snakenborg, ridder, afhænder fra mig og mine arvinger med bygninger og alle dens tilliggender, som er ager, eng, skov, fiskevand, mølle, møllestrømme, nær ved og fjernt fra by, inden og uden for hegn, vådt og tørt, intet undtaget, med brydegårde og landbogårde, som nævnes herefter, med deres tilliggender, først Hökerum, Fotvats mølle, Aspanäs, Kärr og Säby, og giver og oplader i overensstemmelse med alle Sveriges love til den fornævnte ærlige fyrstinde og dem, som hun vil unde det, til evindelig ejendom, således at jeg eller mine arvinger efter denne dag ikke skulde have mere krav på fornævnte gård Vädersholm og på dens tilliggende, end det, de nu var tinglyst og ført til skaft[1]) efter al Sveriges ret, og jeg vil herefter fri dem det for alle påkrav og tilbagekaldelser for romersk eller kanonisk ret. Fremdeles forpligter jeg mig med dette mit åbne brev til, at jeg skal lade den fornævnte gård Vädersholm med dens bygning og gods med alle tilliggender, som er skrevet, tinglyse og føre

til skaft[1]) for fornævnte ærlige frue eller dem, som hun overdrager det, på rette tingdag og tingsted og lade det fuldkomme med al den ret, som Sveriges lov udviser, når fornævnte ærlige frue eller den, som hun vil unde det, lader mig det tilsige. Vilde fremdeles fornævnte ærlige fru dronning Margrete eller de, som hun giver gården Vädersholm, herefter have et andet brev af mig, hvori de syntes, at de var bedre sikret efter svensk ret, da forpligter jeg fornævnte Heine Snakenborg mig og mine arvinger til at skaffe hende eller den, som hun vil give gården Vädersholm, det brev, hvori hun eller han er sikret. Fremdeles at alle disse fornævnte artikler skulde blive holdt uden al argelist og uden enhver udflugt, som kunde komme mig eller mine arvinger til hjælp og fornævnte fru dronning Margrete eller dem, som hun giver det, til skade efter romersk eller kanonisk ret, det lover vi Gerhard Snakenborg, Johan Snakenborg, Mathias Götstavsson og Bengt Larsson og vore arvinger med samlet hånd sammen med fornævnte hr. Heine. Til vidnesbyrd om disse fornævnte punkter beder jeg fornævnte Heine Snakenborg, ridder, de ærlige mænd hr. Anund Jonsson, her Gevert Bydelsbak, hr. Fikke van Vitzen, hr. Johan Hjärne, riddere, Magnus Petersson, Staffan Götstavsson og Torsten Sigmundsson, væbnere, hænge deres segl under dette brev sammen med fornævnte medloveres og mit eget, hvilket brev er skrevet i Kalmar år 1389 efter Guds fødsel onsdagen næst efter helligkorsdag[2]), som kommer før næste mikkelsdag.

1) jf. nr. 79 note 1. – 2) 14. september.

81 1389. 15. september.

Sofie Pedersdatter, enke efter ridderen hr. Oluf Pedersen af Nyrup, pantsætter alt sit gods i Kyndeløse til kalentegildet i Roskilde for 14 mark sølv mod afholdelse af en årtid for hendes afdøde mand og hende selv, når hun er afgået ved døden.

Original i den arnamagnæanske samling.

Sofie Pedersdatter, enke efter hr. Oluf Pedersen af Nyrup, ridder – salig ihukommelse – til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

I skal vide, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til kalentegildet[1]) i Roskilde for 14 mark sølv i hvid og gængs mønt, således at hver hvid har en værdi af fire gode, gamle hule lybske penninge, for hvilke 14 mark sølv jeg med dette brev pantsætter alt mit gods i Kyndeløse i (Kirke-) Hyllinge

sogn i Volborg herred til samme gilde, nemlig en brydegård sammesteds, i hvilken en Asser, kaldet Sol, nu bor, tillige med alle tilliggender til dette gods, vådt og tørt, aldeles intet undtaget, idet jeg for hele tiden for sammes pantsættelse forpligter mig og mine arvinger til at hjemle og fri fornævnte gilde fornævnte gods tillige med hver enkelt af dets tilliggender for påkrav fra hvem som helst, dog forudsat at den nuværende eller den til enhver tid værende prior for fornævnte gilde uden undskyldning er forpligtet til hvert år omkring den hellige jomfrus renselsesfest[2]) at holde en årtid for min elskede ægtefælle, foranførte hr. Oluf Pedersen, og efter min bortgang tillige for mig, med højtideligt afsungne vigilier om aftenen og en sjælemesse den næstfølgende dag ved det fornævnte kalentegildes alter. Når det i et hvilket som helst år lykkes at indløse foranførte gods for 14 mark sølv i den foranførte mønt, skal de penge, for hvilke man indløser, da ydermere bortbyttes til fordel for andet gods, der skal henlægges til fornævnte gilde, og af afgifterne fra dette skal der til evig tid årligt højtideligt, som det ovenfor er sagt i det fornævnte, holdes en årtid for min elskede fornævnte ægtefælle og for mig efter min død ved det nævnte kalentegildes foranførte alter. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de hæderværdige mænd og herrer, nemlig Oluf Pant, dekan, og Jakob Hennekesen, provst i Roskilde, Anders Pedersen af Svanholm, væbner, min elskede broder, Mogens Lang og Peder Mogensen, rådmænd i den fornævnte stad Roskilde. Givet år 1389 efter Herrens menneskevorden dagen efter ophøjelsen af det hellige kors.

1) jf. herom Arhnung, Roskilde Domkap. Hist. I 215. – 2) 2. februar.

1389. 15. september. 82

Katerine, enke efter Erik Rind, pantsætter alt sit gods i Gårslev sogn til væbneren Niels Jensen Tennik for 12 mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Katerine, enke efter Erik Rind, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg med dette brev erkender, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til nærværende brevviser Niels Jensen, også kaldet Tennik, væbner, for 12 mark sølv i lybsk mønt eller tilsvarende værdi, god og gangbar, der er overgivet mig i rede og aftalte penge, for hvil-

ke jeg til samme Niels med dette brev pantsætter og fast stiller alt mit gods i Gårslev sogn i pant, nemlig en ødegård Urnegård i landsbyen Mørkholt og en gård i landbyen Gårslev, i hvilken Tord Sebbesen bor, tillige med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, skove, græsgange, fiskevande, vådt og tørt, intet undtaget, på denne betingelse, at jeg før indløsningen af dette gods virkningsfuldt skal gøre ham fyldest for forbedring af bygninger eller bygværker på dette gods, som er foretaget eller skal foretages af denne Niels, i overensstemmelse med skøn af fire af vore venner, der skal udvælges fra begge sider, ligeledes under denne tilføjede betingelse, at jeg på ingen måde må indløse dette gods til nogen andens hånd end til mine arvingers. Ydermere forpligter jeg mig til på det nærmeste Holmans herredsting før sankt Hans dag at underrette ham om indløsningen af dette gods, når det passer mig at indløse dette gods til den nærmest følgende mikkelsdag, dog således, at han skal oppebære afgifterne og afkastningerne af det gods i det år ligesom i de foregående år, uden at disse på nogen måde skal afregnes i gældens hovedstol. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende Valdemar Eriksen og Abel Eriksen, mine elskede sønner, Kristian Urne, min broder, og herrerne Jens Pedersen, kantor ved kirken i Ribe, Lave Madsen, kannik ved samme kirke, og Jacob Willesen, væbner. Givet i det Herrens år 1389 på ottendedagen efter den hellige jomfru Marias fødselsdag.

83 [Omkr. 1389. 15. september][1])

Niels Jensen Tennik indløser sit gods i Brusk herred fra Kristian Åstredsen.

Ribe kapitels registratur (1553).

Fremdeles et brev, at Niels Jensen Tennik har indløst alt sit gods i Brusk herred, som var pantsat til Kristian Åstredsen af Nebbe.

1) Niels Jensen Tennik nævnes første gang i forrige nr. og omtales som død i 1417 27. november, Rep. nr. 5684. Kristian Åstredsen omtales i broderen Åge Åstredsens testamente 1396 1. februar, Rep. nr. 4023, som begravet i Ribe domkirke. Da det i forrige nr. omtalte gods, som iøvrigt tidligere havde været pantsat til Kristian Åstredsen 1381 2. marts, jf. DRB. IV 2 nr. 117, lå i naboherredet, må denne registratur antagelig dateres til omtrent samme tidspunkt som forrige nr.

1389. [Omkr. 15. september][1]) 84

Borgmestre, rådmænd og borgere i staden Kalmar hylder dronning Margrete og hendes arvinger, efter at Klaus v. Vitzen havde overdraget staden til hende.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Vi Henrik Remescher, Johan Bere, Johan Briel, Johan Brasche, borgmestre i staden Kalmar, der ligger i Sverige, og Henrik Schele, Sigge Svensson, Johan Koning, Tideman Ducus, Albrecht Segebode, Herbert Witte, Lambert van der Borg, Henrik Bekeman, Bernhard Witte, Gerhard van dem Kleye, Johan Parchim, Godskalk Huls og Johan Lippe, Klaus Kuse, Rørike Rehorst, Jon Hultunger, Olof Kuse, Olof Benneman, Ture Raster, Rosse Bagge, Toke Suter, Klaus Keding, Bertel Hobe, Hans Strobuk, Hans van Werne, Tideke Tempelman, Hans Blome og Wineke Marlow, den fornævnte stad Kalmars rådmænd og borgere, og hele bysamfundet erkender åbent med dette vort brev, at eftersom Klaus van Vitzen med god vilje har overdraget os og hele bysamfundet i den fornævnte stad Kalmar og staden Kalmar til den højbårne vor kære frue, fru Margrete, dronning af Norge og Sverige og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, så har vi borgmestre og rådmænd, borgere, indbyggere og hele bysamfundet i fornævnte stad Kalmar alle endrægtigt med velberåd hu og med god vilje uden tvang aflagt ed til og hyldet den fornævnte vor frue, dronning Margrete, og hendes rette arvinger og vil troligt med evig troskab svare hende og hendes arvinger, nemlig hendes rette arvinger, arvetjeneste, alle vi fornævnte borgmestre, rådmænd og borgere og hele bysamfundet i den fornævnte stad Kalmar og alle vore arvinger og vore og stadens efterkommere og indbyggere, og vil allesammen, vi og alle vore arvinger og alle denne stad Kalmars efterkommere og bysamfundet og denne stad Kalmar, både i nød og lyst, med råd, dåd og tro hjælp evigt blive ved den fornævnte vor frue, dronning Margrete, og ved hendes rette arvinger i udelt troskab som brave tro mænd. Og på det at alle vi fornævnte borgmestre, rådmænd og borgere og alle vore arvinger og denne fornævnte stad Kalmars efterkommere og bysamfundet helt skal overholde alt på enhver måde over for den fornævnte vor frue, dronning Margrete, og hendes rette arvinger, således som det står skrevet her foran, så har alle vi fornævnte i ret troskab på ære og love modtaget og fået nøglerne til den fornævnte stad Kalmar af den fornævnte vor kære frue, dronning Margrete, og af hendes rette arvinger. Og for at alle disse forskrevne punkter og artikler skal blive overholdt og fuldbyrdet, så-

ledes som det står skrevet her foran, og skal forblive til evige tider, så lover vi fornævnte borgmestre, rådmænd, borgere og bysamfund i denne fornævnte stad Kalmar og alle vore arvinger og efterkommere at overholde det stadig og fast over for den fornævnte vor frue, dronning Margrete, og hendes rette arvinger med samlet hånd uden nogen slags udflugt og argelist. Og til yderligere sikkerhed og erkendelse af alle disse forskrevne punkter har vi fornævnte med vilje og vidende hængt vore segl tillige med den fornævnte stad Kalmars segl under dette brev, der er givet og skrevet i Kalmar i året 1389.

1) dagsangivelse mangler, men Kalmars hylding af dronning Margrete er antagelig foregået samtidig med dronningens aftaler med Heine Snakenborg 1389 15. september, jf. nr. 79 og 80.

85 1389. 22. september. Niløse kirke.

Fru Elene, gift med Niels Grubbe af Kongstedgård, skøder fjerdedelen af sin hovedgård i Kongsted til Niløse kirke og sognepræst.

Notits i rigsarkivet.

År 1389 på sankt Mauritius' dag, Niløse kirke gav og offentligt skødede fru Elene, Niels Grubbes af Kongstedgård, mundtligt af egen god vilje og ved sin fulde magt fjerdedelen af sin hovedgård i Kongsted til Niløse kirke og sognepræsten sammesteds til evindelig ejendom med dens ret og rettigheder, intet undtaget, i nærværelse af den gode mand hr. Oluf Larsen, sognepræst til Stenmagle, som da var dekanens official, hr. Peder, sognepræst til Bjergby, hr. Mogens Pedersen, præst til Tersløse, hr. Salomon, præst til Bromme med flere andre troværdige mænd, både læge og gejstlige.

86 [1389][1]) 23. september. Brattian.

Højmesteren for den tyske orden meddeler dronning Margrete, at den romerske konge har skrevet til ham, at han skulde have understøttet hendes fjender, og at ordenens storkommendator mundtligt har erfaret det samme fra ridderen hr. Otto Pflug, som nylig havde besøgt hende, men beder hende være forvisset om, at han nærer de samme venskabelige følelser over for hende som over for hendes afdøde fader, kong Valdemar 4. Atterdag. Endelig klager han over Henneke Limbæk, som har røvet gods fra nogle preussere og ordenens skaffere.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Allerhøjeste fyrstinde, nådige frue.

Vi ønsker, at Eders stormægtige højhed skal vide, at vor herre, den romerske konge, har skrevet til os i sine breve, og at også vor ordens storkommendator, som vi havde som vor og vor ordens udsending til den forskrevne vor herre, den romerske konge, klart har erfaret fra den ædle strenge ridder, hr. Otto Pflug, der for nylig har været hos Eder, stormægtige frue, og har erfaret og hørt det fra Eder, at vi skulde bistå Eders modstandere og være dem behjælpelige i alle punkter mod Eder og Eders rige. Derfor meddeler vi Eders kongelige herlighed, at noget sådant aldrig er kommet i vor vilje eller vor hu, og at vi aldrig har ydet hverken råd eller dåd på nogen måde, hverken hemmeligt eller åbenbart, til nogen i denne sag. Derfor, allerhøjeste fyrstinde, stormægtige frue, beder vi Eder, høje frue, med indstændig begæring om, at I behager ikke at tro på sådanne rygter, der bliver sagt og bragt til Eders stormægtighed om os og vor orden, og (vi erklærer), at alle de, der forebringer Eders herlighed sådanne rygter, går meget fejl af sandheden, eftersom vi ikke ved andet og heller ikke tidligere har kendt til andet over for Eder og Eders rige end kærlighed, godhed og udelt venskab, og ligeledes var den allerhøjeste fyrste ..[2]), Eders fader – salig ihukommelse – da han blev fordrevet fra sit rige, med fuld tillid hos os i vore lande Preussen og forbrugte sine indtægter sammesteds i vort land i fred og venlighed og var sikrere på sit liv hos os end hos andre. Hvorfor skulde vi da gøre sådant, som står skrevet foran, mod Eders stormægtighed? Og hvis nogen skulde sige og forebringe Eders herlighed andet, end hvad der vedrører kærlighed og venskab, så behag ikke at tro det, og lad os det vide med Eders breve, så at vi kan forsvare os mod noget sådant over for Eders stormægtighed. Desuden meddeler vi Eders herlighed, at vi er underrettet af vor skaffer, broder af vor orden, om, at en af Eders undersåtter, kaldet Henneke Limbæk, fra vor ordens skaffere og nogle af vore arme folk i Preussen har taget deres gods med vold mod al ret, og at der er svaret Eders stormægtighed, således som vi tidligere ofte har skrevet til Eder mere indgående. Derfor beder vi Eder, stormægtige frue, med flid om, at I behager at være os og vore folk behælpelige med, at vi og vore folk kan få deres gods igen med Eders hjælp, hvilket vi altid i en lignende situation vil gengælde over for Eders folk, hvor det bør sig. Og vi begærer et venligt skriftligt svar fra Eder på dette brev. Givet i Brattian torsdagen efter Mathæus' dag[3]) o.s.v.

1) brevet er indført i håndskriftet blandt brevene fra 1389. – 2) Valdemar. – 3) 21. september.

87 1389. 29. september.

Henneke Rantzau, væbner, erklærer, at abbed Thomas og menige konvent i Løgum kloster er de eneste retmæssige ejere af de 10 1/2 ager på Højer mark, han havde i værge, og erkender, at samme abbed og konvent har pantsat noget gods i Sølsted til ham i ti år for ti lybske mark.

Afskrift på nedertysk i Løgumbogen.

Jeg Henneke Rantzau, væbner, erkender og bevidner åbent med dette brev angående 10 1/2 ager i Højer med dets tilbehør, som jeg havde i mit værge, den ager havde jeg af abbed Thomas i Løgum kloster, og jeg har stillet ham og konventet tilfredse deri, og jeg ved ingen, der har bedre ret dertil end den fornævnte abbed og konventet, og har givet dem godset tilbage med al ret. Endvidere erkender jeg Henneke Rantzau med dette brev om godset i Sølsted, som hr. abbeden og konventet har pantsat til mig for ti lybske mark, det gods skal jeg have ti år i mit værge, medmindre jeg inden de ti år dør, så skal godset være ledigt og løst fra mig og mine arvinger. Når de ti år er omme, så skal godset dog være ledigt og løst, og jeg giver de ti mark til klostret, og på hvilket tidspunkt godset end kommer tilbage til klostret, så skal opbygningen af huset kvit og frit være den mands, der har bygget det. Til større vidnesbyrd har jeg med min vilje ladet mit segl hænge under dette brev, der er givet og skrevet i året 1389 efter Guds byrd på den hellige ærkeengel sankt Michaels dag.

88 1389. 29. september.

Margrete, priorinde i Roskilde Vor Frue kloster, og menige konvent sammesteds, udlejer klostrets gods i Rynkeby for 16 år til Volrad Skinkel og hans hustru fru Margrete.

Original i rigsarkivet.

Margrete, priorinde i den hellige jomfrus kloster i Roskilde, og hele konventet sammesteds til alle, der får dette brev at se, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi med endrægtigt samtykke til den gode og agtværdige mand, nærværende brevviser, Volrad Skinkel

og fru Margrete, hans hustru, har bortforpagtet vort gods, beliggende nemlig i Rynkeby sammen med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, skove, græsgange, vådt og tørt, for 16 år på denne forud aftalte betingelse, at han hvert år på bekenderen .....s[1]) dag i Jens Hvidsens hus i Nyborg årligt skal overlade fornævnte kloster 6 pund korn og .....[1]) behager ham, og han udreder dette fornævnte, skal de ikke have nogen adgang til at uddrive ham, med denne tilføjelse, at når fornævnte Volrad Skinkel afgår ved døden, da skal fornævnte gods virkningsfuldt vende tilbage .....[1]) til den hellige jomfrus kloster i Roskilde uden indsigelse fra nogen som helst. Til vidnesbyrd herom er vort konvents segl tillige med den gode mand Jens Hvids segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1389 på ærkeenglen sankt Michaels dag.

1) originalen beskadiget.

1389. 30. september. Dalby. 89

Knud, prior i Dalby kloster, og kapitlet sammesteds udlejer alt dets gods i Sövestad til Niels Jensen Svarteskåning, ridder, for 6 år mod en årlig afgift på 5 mark sølv.

Original i det svenske rigsarkiv.

Knud, prior for Dalby kloster, og hele kapitlet sammesteds, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, at vi med enstemmigt samtykke og enstemmig vilje har overladt den gode mand, nærværende brevviser, hr. Niels Jensen, ridder, kaldet Svarteskåning, alt vort gods i Sövestad med alle dets tilliggender i leje fra nu af og seks fulde år frem for en årlig afgift, nemlig fem mark lødigt sølv i god mønt, ufortøvet at betale sankt Marie fødselsdag[1]) i Dalby, forudsat, at i det år, hvor han svigter med betalingen af denne afgift, skal dette gods derefter frit vende tilbage til os uden nogen indsigelse. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet i Dalby i det Herrens år 1389 dagen efter ærkeenglen sankt Michaels dag.

1) 8. september.

90 [1389. Før 8. oktober][1])

De preussiske stæder klager til Lübeck over Johan Horborg, stadens foged i Skåne, som egenmægtigt har ladet grænsemærkerne mellem det lybske og det preussiske fed flytte.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Underdanig hilsen med velvilligt ønske om at være til behag i venskab og kærlighed i ærbødighed forudskikket.

Kære herrer, særlige venner. Hr. Arnold van Herford, der i år har været vor foged i Skåne på landet Preussens vegne, har forelagt os, ligesom han også, hvad vi sikkert formoder, har skrevet det til Eder selv, at der stod et kors, der var en adskillelse mellem Eders fed og vort fed i Skåne, som samme vor foged havde sat dér efter anvisning af de ældste i landet, dengang da fogeden fra borgen på dronningens vegne havde tilbagegivet os vort fed, der tidligere var frataget os. Så kom Johan Horborg, Eders stads foged, og sagde, han vilde lade korset grave op. Så bad vor foged ham og sendte også to ærlige mænd af Eders borgere til ham om, at han skulde lade det blive stående indtil om et år, så at de ældste på begge sider kunde komme til landet; havde han sat det med urette, vilde han sætte det der, hvor det med rette skulde stå, for han var bange for, at der kunde komme kiv og ubehagelighed deraf på begge sider. Da svarede Horborg, at det vilde han ikke, men at han gjorde det bedste derved, som han kunde, da der var flere får end ulve, og lod korset grave op med stort overmod og satte det omkring 26 fod fra stedet ind i vort fed. Det tålte vor foged med stor føjelighed, da vi ikke havde befalet ham anderledes. Derfor, kære herrer og venner, beder vi Eder i Eders store visdom om, at I belærer den samme Johan Horborg om, at han undlader sådan formastelighed og overmod og mager det så, at det bliver gjort godt igen, da der kan komme stor ubehagelighed af det, og da vi ikke ved af andet end kærlighed og venskab over for Eder.

1) brevet mangler datering. Arnold van Herford nævnes første og eneste gang som preussisk foged i Skåne 1389 13. juli, nr. 55, medens Everhard Segefrid beklædte denne post i 1392, nr. 632, og forud Herman Hermanstorp i 1388, jf. DRB. IV 3 nr. 349, samme år som hansestædernes klager til dronning Margrete over overgreb mod dette fed, jf. smstds. nr. 380, og ligelydende til fogeden på Skanør og Falsterbo, jf. smstds. nr. 381. Klagerne må være taget til følge, men tilbagegivelsen af fedet samtidig ledsaget af krav om dokumentation, jf. [1389] 19. juli, nr. 56. Sideløbende er der opstået stridigheder med Lübeck om grænseskellene, som beskrevet her og i det efterfølgende nr.

[1389][1]) 8. oktober. Falsterbo. 91

Johan Horborg, borger i Lübeck, afgiver beretning til borgmestre og rådmænd i Lübeck om sine forhandlinger med Preussens foged om grænsemærkerne mellem det lybske og det preussiske fed.

Original på nedertysk i Lübeck.

Min villige tjeneste med al underdanighed tilforn.

Det skal være Eder i Eders ærlighed og i Eders visdom vitterligt, at jeg sammen med fogeden fra Preussen og med hans borgere har været på grænseskellet, hvor de kors står, der adskiller det lybske fed og det preussiske fed. Der havde jeg til stede fire borgere på Eders vegne og den preussiske foged fire på hans vegne, af de ældste borgere, der kendte skellet fra gammel tid. Så gik han ind for, fogeden fra Preussen, at man skulde sætte korsene på de steder, hvor de før havde stået. Det vilde de preussiske borgere ikke gå med til[2]). Så har jeg svaret dem på Eders vegne, at de skal tage en snor og afstikke plads til korsene, sådan som de har stået fra gammel tid. Gør de det, det taber I intet ved. Hvis de kommer for Eder med denne sag, så kan I vide, at alle punkter forholder sig således, som jeg nu tilskriver Eder. Skrevet i Falsterbo dagen før Dionysius og hans fællers dag[3]), under mit segl.

Af mig Johan Horborg, Eders tro borger.

1) jf. nr. 90 note 1. – 2) d.v.s. nøjes med. – 3) 9. oktober.

1389. 11. oktober. Københavns byting. 92

Tingsvidne af Københavns byting om, at Kristine, enke efter Peder Lindow, pantsætter et grundstykke på Tyskemannegades nordside til hr. Niels Evertsen, kannik i København, for et lån på 13 skilling grot.

Original i rigsarkivet.

Jakob Holbæk, præst, kannik i København, Rønning, foged, Jakob Åstredsen, Niels Bosen, rådmænd, Bo Jonsen, Dines og Knud Skomager i lige måde borgere sammesteds, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Ifølge tingsvidne erklærer vi med dette brev sandfærdigt for alle, at i det Herrens år 1389 mandagen før paven og martyren sankt Calixtus' dag[1]) fremstod på vort byting af denne særlige grund Kristine, enke efter Peder Lindow, og erkendte over for os og mange andre troværdige mænd, at hun

i sandhed stod i skyld og gæld til den gode mand hr. Niels Evertsen, kannik i København, for tretten skilling grot i gode og gængse sølvpenge og ikke i nogen anden værdi i medfør af et ret lån, der venskabeligt var ydet hende af samme hr. Niels. For denne sum penge pantsatte fornævnte Kristine helt og fuldt til denne hr. Niels et grundstykke tilhørende hende i Tyskemannegadens nordre side, på hvilket Borkvard Skomager nu bor, såvel i sin længde som i sin bredde stødende op til hr. bispens grundstykke, ti fulde år frem i tiden, regnet fra sidste mikkelsdag indtil samme mikkelsdag, på følgende betingelse: Alle afkastninger og afgifter af samme grundstykke skal så længe årligt oppebæres af samme hr. Niels eller hans arvinger, uden at de på mindste måde må fradrages i gældens hovedstol. Ydermere er der tilføjet dette, at hvad samme hr. Niels eller hans arvinger opfører af bygninger på grundstykket, skal efter kendelse af fire gode mænd, der skal udtages fra begge sider, fuldt ud indløses af samme Kristine eller hendes arvinger fra denne hr. Niels eller hans arvinger i rede sølvpenge og ikke i nogen anden værdi efter forløbet af de fornævnte ti år, før hovedsummen som ovenfor anført på nogen måde betales. Til betalings- og indløsningstermin er i dette tilfælde særligt antaget og valgt enhver sankt Mortens dag efter forløbet af de ti år. Hvis fornævnte Kristine eller hendes arvinger til denne termin svigter med indløsningen af bygningerne og også med betalingen af hovedsummen, da skal samme hr. Niels eller hans arvinger frit oppebære alle afkastninger og afgifter af samme grundstykke for fremtiden ligesom før, indtil samme grundstykke med de på det rejste bygninger på lovlig vis indløses på fornævnte betingelse. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1) 14. oktober.

93 1389. 13. oktober. Lund.

Ærkebiskop Mogens af Lund kundgør, at fru Ida, enke efter ridderen hr. Johan Snakenborg, har skødet alt sit gods i Norra Björstorp til de spedalskes hus ved Åhus.

Afskrift i rigsarkivet.

Mogens, af Guds miskundhed ærkebiskop af Lund, Sveriges primas og det apostoliske sædes legat.

Vi vil, at det skal stå fast for alle, at i det Herrens år 1389 dagen før paven sankt Calixtus' dag[1]) fremstod personligt for os på dommersædet i vort kammer i Lund den velbyrdige frue fru Ida, enke efter hr. Johan Snakenborg, ridder, og fromt og velvilligt skænkede og lovligt skødede alt sit gods i Norra Björstorp i Brösarp sogn i Albo herred med alle dets tilliggender til de spedalskes hus nær Åhus til underhold af de syge, som opholder sig der, at besidde frit med evig ret. Til vidnesbyrd om denne gave og skødning har vi ladet vort sekret hænge under dette brev. Givet år, dag og sted som ovenfor.

1) 14. oktober.

1389. [Før 16. oktober][1]) 94

Henneke Pedersen af Freerslev og Mogens Pedersen af Jonstrup skøder deres gods i Boserup til Peder Snubbe.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Et brev givet på landsting om, at Henneke Pedersen af Freerslev og Mogens Pedersen af Jonstrup skødede Peder Snubbe alt deres gods i Boserup. Givet 1389.

1) de i dette nr. og i de tre efterfølgende registraturer foretagne skødninger af gods i Boserup må være gennemført inden 16. oktober, da biskop Niels af Roskilde med henvisning til Peder Snubbes brev som adkomst lader hele Boserup by indgå i mageskiftet af 1389 16. oktober, nr. 98.

1389. [Før 16. oktober][1]) 95

Peder Pedersen Snubbes skødebrev på gods i Boserup.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Peder Pedersen Grubbe[2]) af Gerdrups skødebrev på hans gods i Boserup i Toksværd sogn, som han købte af Henneke Pedersen af Freerslev, Mogens Pedersen af Jonstrup i Vollerslev sogn og Anders Mogensen sammesteds. Givet 1389. På latin.

1) jf. nr. 94. – 2) rimeligvis fejl for Snubbe, jf. nr. 94 og nr. 97 samt 1389 16. oktober, nr. 98.

96 1389. [Før 16. oktober][1])

Peder Pedersen Snubbe skøder gods i Boserup til biskop Niels i Roskilde.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Et brev om, at Peder Pedersen Grubbe[2]) af Gerdrup skødede biskop Niels i Roskilde det gods i Boserup i Toksværd sogn. År 1389. På latin.

1) jf. nr. 94. – 2) rimeligvis fejl for Snubbe, jf. nr. 94 og nr. 97 samt 1389 16. oktober, nr. 98.

97 1389. [Før 16. oktober][1])

Peder Pedersen Snubbe skøder landsbyen Boserup til biskop Niels af Roskilde.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Peder Pedersen, som kaldes Snubbe, skøder biskop Niels af Roskilde en by, som kaldes Boserup. Givet 1389.

1) jf. nr. 94.

98 1389. 16. oktober. Roskilde.

Biskop Niels af Roskilde mageskifter en del af det gods og de bispetiender på Sjælland, han i 1384 skødede til det alter, han havde indstiftet i Roskilde domkirke, med andet gods på Sjælland og andre bispetiender mod passende vederlag til bispebordet.

Original i den arnamagnæanske samling.

Vi, Niels, af Guds nåde ovenfor anførte[1]) biskop af Roskilde, sund og karsk, giver, skøder og overgiver med dette brev til evig besiddelse som fuldt vederlag for det gods og de bispetiender, som vi har henlagt til og tildelt vort kapel, således som det fuldstændigt indeholdes i grundlæggelsen og doteringen af nævnte af os grundlagte og doterede kapel og i det derom affattede brev, nedenfor anførte gods, nemlig alt vort gods nær Holbæk, som vi med pantsætnings adkomst har erhvervet af fru Ingerd, enke efter ridderen hr. Ove Steg af Skærsø, for 60 mark lødigt sølv[2]), nemlig Ulstrup og Ulstrupfang, to parter i Lousore, fremdeles i Merløse tre brydegårde, af hvilke enhver har en halv mark skyldjord, og to gårdsædetofter, fremdeles i Tåstrup to gårde, af hvilke enhver har seks øre skyldjord, fremdeles en gård sammesteds, som har en halv mark skyldjord, og nogle gård-

sædetofter foruden otte ørtug jord sammesteds, der tidligere har været opført blandt vort fædrene gods[3]), fremdeles i Arnakke en brydegård, til hvilken der ligger et bol jord tillige med fire gårdsædetofter, fremdeles i Kongstrup seks øre skyldjord, fremdeles i Dragerup en gård, der giver to pund korn, fremdeles i Stripperup syv gårde, der har to mark skyldjord, foruden otte ørtug jord sammesteds, der tidligere har været opført blandt vort fædrene gods[3]), fremdeles to gårde i Gudmindrup, der har elleve ørtug skyldjord, og en gård i Ubberup i Ods herred, fremdeles halvdelen af nedenfor anførte gods, nemlig en gård i Skippinge, der har ti øre skyldjord med tre gårdsæder, fremdeles i Ars herred i Årby to bol jord, fremdeles i Tuse herred i Torslunde en halv øre skyldjord, fremdeles i Sandby fem penning jord, af hvilket gods halvdelen tilfalder os på fornævnte fru Ingeborgs vegne, og den anden halvdel arvingerne efter hendes søster fru Kristine, eftersom det er forblevet uskiftet dem imellem, fremdeles vort gods, som med retmæssig købs adkomst er skødet os af Godskalk Degn[4]), i Ods herred, nemlig i Gudmindrup i Højby sogn en brydegård, der har seks øre skyldjord, fremdeles i Ubberup en gård, der har et halvt bol skyldjord, fremdeles sammesteds to andre gårde, af hvilke enhver har to udødelige køer[5]) og giver en halv tønde smør, fremdeles i Svinninge i Asmindrup sogn to øre skyldjord, fremdeles i Skaverup en gård, der har tre udødelige køer og giver en tønde smør, fremdeles i Svenstrup to gårde, der har to øre skyldjord, af hvilke enhver har en udødelig ko og giver en halv tønde smør, fremdeles i Herrestrup i Grevinge sogn en gård, der har 13 ørtug skyldjord, fremdeles i Engelstrup en gård, der har fire ørtug skyldjord, fremdeles gods, der med retmæssig købs adkomst er skødet os af Tyge Mogensen på Ods herredsting[6]), nemlig i Grevinge en gård, der har ni øre skyldjord, fremdeles en by, kaldet Boserup, nær vort fogedi Toksværd med skove og dens andre tilliggender, som vi har købt af en Peder Snubbe, og som af ham er skødet os på Sjællands landsting[7]), således som det fuldstændigt indeholdes i det derom affattede brev, med alle tilliggender til fornævnte gods, med hvilken benævnelse de end kan betegnes, og med al den os tilkommende ret til samme, tillige med alt det andet ovennævnte gods, som vi har skænket og skødet. Desuden tilbagekalder vi med gyldig grund gods, tiender og visse rettigheder, tilhørende det biskoppelige bord, som allerede har været nævnt ovenfor, og som vi har taget fra vort biskoppelige bord og henlagt og tillagt vort af os grundlagte kapel ved vor kirke i Roskilde, eftersom vi med vort Roskildekapitels endrægtige og overvejede samtykke i stedet for alt dette har overdraget og tillagt vort nævnte kapel vort bi-

skoppelige fogedi Ramløse i Holbo herred med vore nedenfor anførte biskoppelige tiender, Græsted, Mårum, Valby, Søborg, Vinderød og Ramløse tillige med alle andre tiender og gods, skove, fiskevande og alle dets tilliggender, fremdeles vort fogedi Tømmerup i Halsnæs med alle dets tilliggender, med hvilken benævnelse de end kan betegnes, at besidde med evig ret, idet vi til vederlag giver nævnte biskoppelige bord passende gods i stedet derfor, således som det fuldstændigt indeholdes i det derom affattede brev. Til vidnesbyrd og fastere sikkerhed for alt dette føjer vi dette nærværende brev, beseglet med vort og vort fornævnte kapitels segl, til dette originalbrev. Givet i Roskilde i det Herrens år 1389 lørdagen før evangelisten sankt Lukas' dag.

1) knytter brevet til brevet af 1384 9. april, DRB. IV 2 nr. 460, som det er sigillatorisk forbundet med. – 2) jf. DRB. III 9 nr. 159 samt IV 1 nr. 161. – 3) jf. DRB. IV 2 nr. 460 note 3. – 4) jf. DRB. IV 2 nr. 631. – 5) »jernkøer«, køer som virning »til evig tid«, jf. DRB. II 12 nr. 89 note 6. – 6) kendes ikke. – 7) jf. nr. 97.

99 1389. 16. oktober. S. Pietro i Rom.

Kardinalkollegiet meddeler dronning Margrete, at pave Urban den 6. er afgået ved døden.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Den romerske kirkes kardinalbiskopper, -presbytere og -diakoner af Guds nåde til den udmærkede og stormægtige fyrstinde, samme kirkes såre kære datter i Kristus, fru Margrete, Norges berømmelige dronning, hilsen med Gud.

Den såre velvillige fader og vor herre hr. pave Urban 6.s overraskende bortgang i går – salig ihukommelse – som følge af Guds dom og det skrøbelige livs naturlige forløb har for vore sind kredenset en sorgens kalk, af hvilken vi har drukket og drikker følelsen af angst og sorg blandet med bekymring for vor pligt, nu da vi er berøvet en så stor faders styre og værn. Men da det dog tilkommer os sammen med vore fraværende brødre, når de måtte komme til stede, at drage omsorg for verdenskirkens stilling, til hvilken omsorg vi jo på passende måde, sted og tid skal tage skridt med den helligånds nåde under Guds førerskab, således som retten foreskriver, opfordrer, påminder, anmoder og besværger vi Eder, høje dronning, indtrængende med vor herre Jesus Kristus, at I, udmærkede dronning, sammen med de bedste mænd og de folk, der er underkastet Eders herredøm-

me, opsender ydmyge og oprigtige bønner til Gud og øver andre fromme og barmhjertige gerninger, at Han, hvis denne vor herre, mens dette liv holdt hans legemes lemmer i bevægelse, på grund af menneskelig svaghed og skrøbelighed har begået noget, han må anklages for, fromt må tilgive ham det og anbringe ham sammen med de udvalgte og bestænke os med sin velsignelses dug og tilstå os at lede vore stemmer enstemmigt til en sådan mand til styret af den hellige kirke, at det kan blive til pris for Gud og til nævnte kirkes og stats forbedring, enhed og gode tilstand og til udbredelse og ophøjelse af den højhellige tro. Givet ved S. Pietro i Rom under segl tilhørende tre af os, de første i deres rang, den 16. oktober, medens det apostoliske sæde er ledigt.

1389. 18. oktober. Malmø byting. 100

Tingsvidne af Malmø byting om, at Frederik Dankenhagen har skødet alt det gods i Malmø, der var tilfaldet ham og hans søster Heilike som arv efter deres afdøde fader Klaus Dankenhagen, til sin svoger Klaus Barnow.

Original i den arnamagnæanske samling.

Gøde Bentsen, vicefoged i Malmø, Oluf Øndersen, Gynter Lybbertsen, Jens Knop, Godskalk Lobek, Bent Unge, Thomas Pedersen og Albert Guldsmed, rådmænd og indbyggere sammesteds, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Vi erklærer med dette brev offentligt over for alle, hvem det vedkommer eller vil kunne vedkomme, at i det Herrens år 1389 mandagen før de 11000 jomfruers dag[1]) fremstod Frederik Dankenhagen i nærværelse af os og flere andre troværdige mænd på Malmø byting og til den gode mand Klaus Barnow, indbygger i Malmø, sin svoger, nærværende brevviser, af alt det gods i Malmø, der med arveret var tilfaldet ham og hans søster Heilike, fornævnte Klaus Barnows hustru, efter deres fader, Klaus Dankenhagens død, forhen rådmænd sammesteds, – salig ihukommelse – skødede i skødet og til evig besiddelse overgav nedenfor anførte gods, der tilkom denne Klaus Barnow på hans fornævnte hustru Heilikes vegne ved det skifte, der var blevet foretaget mellem dem, nemlig den gård, der kaldes Strandgård, den gård i hvilken Mathias Skap bor, den gård i den vestlige del af byen, i hvilken Peder Nielsen bor, den gård i den østlige del af byen, i hvilken Jens Pedersen bor, en bod af sten mellem klædeskærernes boder, nemlig mellem Jens Bruns bod og Arnold van Mindens bod, og to boder, der er belig-

gende nær sankt Peders kirkegård sammesteds, tillige med alle de nævnte gårdes og boders tilliggender. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1) 21. oktober.

101 [1389][1]) 19. oktober.

Danzig giver Nicolaus Strus anbefalingsbrev til Bornholm angående hans faders gods.

Registratur i Danzig.

Fremdeles får også Nicolaus Strus anbefalingsbrev til Bornholm angående hans fader Johan Schirnows gods. Johan Schumaker, Johan Huvener og Nicolaus Doring stillede sikkerhed. Forhandlet dagen efter evangelisten Lukas' dag[2]).

1) registraturen er den næstsidste blandt indførslerne fra 1389. - 2) 18. oktober.

102 1389. 24. oktober. Söderköping.

Ærkebiskop Henrik af Uppsala, fem biskopper og 13 riddere, rigets råder, kundgør for alle i Uppsala stift, at de har bevilget dronning Margrete en særlig hjælp på een mark svensk af alle, både gejstlige og lægmænd, til gengæld for den indsats, hun har ydet for riget.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

Vi Henrik, af Guds nåde ærkebiskop af Uppsala, Nils, af samme nåde biskop af Linköping, Tord, Benne og Björn, af samme Guds nåde biskopper af Strängnäs, Västerås og Åbo, og vi Eringisl Suneson, jarl, Erik Ketilsson, marsk, Karl Ulfsson, Birger Ulfsson, Bo Boson, Sten Bengtsson, Eringisl Nilsson, Staffan Ulfsson, Ulf Jonsson, Sten Boson, Anund Jonsson, Sten Stensson og Ture Bengtsson, riddere og rigets rådgivere og mænd i Sverige, hilser Eder, gejstlige og lægmænd, riddere og væbnere og fri mænd, alle skattebønder og fri mænds tyende, hvem de end tilhører inden for Uppsala bispedømme, kærlig med Vor Herre.

Den store nåde, trøst og hjælp er Eder vel vitterlig, som den højbårne

fyrstinde vor kære fru dronning Margrete, Sveriges og Norges dronning og ret arving til og høvding i Danmark, har gjort og ydet mod dette rige i denne store sorg og nød og denne store krig og ufred, som har været i dette rige, hvilken vi med Guds og hendes råd og hjælp håber skal få en god og hurtig afslutning. Til gengæld for denne fornævnte trøst, hjælp og nåde og for utalligt andet godt, som vi har fundet og stadig håber at finde hos hende, har vi med samtykke og god vilje givet hende en hjælp af hele riget, både af biskopper, gejstlige, kirker og klostre, riddere og væbnere, landboer og vordnede såvel som af alle rigets skattebønder, i hvilket bispedømme eller lovområde de end bor, at hver mand for sig, bonde og landbo, hvem han end måtte tilhøre, skal give hende en mark svenske penge og udrede dem mellem dette tidspunkt og nu næstkommende fastelavn[1]) i rede penge, en hvid svensk penning for en ørtug, en hvid tysk penning for 6 penning svensk og en gotlandsk penning for fem penning svensk eller også i disse købmandsvarer, hvilke er smør, kobber, jern, gråværk, sælskind, huder og bukkeskind i disse værdier og ingen andre og på denne måde: et skippund smør for seks mark, et skippund kobber for 18 mark, et fad jern for tre mark, tømmer, gråværk efter det, som fogederne tager dem til i skatten, sælskind, huder og bukkeskind også efter det, som fogederne tager det til i skatten. Af den grund beder vi Eder og råder højligt til og vil endeligt, så meget som vor magt tilsiger og byder, have af Eder, at I med god vilje og fuldkommen lydighed senest inden det fornævnte tidspunkt giver og udreder den hjælp uden enhver indsigelse eller opsættelse, således som hendes brev lyder derpå og de gode mænd tilsiger Eder, som hun med sine breve har sat eller kan sætte dertil, og tænker på hendes store kærlighed og hjælp, at der må og skal komme fred i riget med Guds og hendes nåde, og hver mand kan leve og bo med sit eget med ret, nåde og landets lov. Gud være med Eder. Givet i Söderköping i det Herrens år 1389 søndagen næst før de hellige apostle Simon og Judas' dag under vore segl, der er hængt under dette brev.

1) 13. februar 1390.

1389. 24. oktober. Söderköping. 103

Birger Ulfsson og Sten Bengtsson, riddere, transsumerer dronning Margretes brev af 1388 22. marts.

Afskrifter på svensk i det svenske rigsarkiv, Uppsala universitetsbibliotek og i Linköping.

Vi Birger Ulfsson og Sten Bengtsson, riddere, gør vitterligt for alle mænd, at vi og flere af rigets mænd sammen med os fik et brev fra vor kære frue og fyrstinde Margrete, Sveriges, Danmarks og Norges dronning, til sikring af Sveriges rige, der lyder således ord til andet, som herefter følger. Vi Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning *(o.s.v. = DRB. IV 3 nr. 360)*. Og til vidnesbyrd om, at vi har modtaget denne bekræftelse og dette brev af vor fru dronning, sætter vi vore segl under dette brev. Givet i Söderköping i det Herrens år 1389 søndagen næst før de hellige apostle Simon og Judas' dag.

104 1389. 27. oktober. Söderköping.

Biskopperne Nils af Linköping og Tord af Strängnäs og syv svenske riddere meddeler Magnus Kase, at de som Bo Jonssons eksekutorer er enedes med dronning Margrete om, at alle riget Sveriges borge skal overdrages hende, og pålægger ham at overgive borgen i Tavastland til Tord Bonde og Jakob Abrahamsson på dronningens vegne.

Vidisse af 1389 28. oktober i rigsarkivet[1]*).*

Vi Nils, af Guds nåde biskop af Linköping, Tord, af den samme nåde biskop af Strängnäs, Erik Ketilsson, Karl Ulfsson, Birger Ulfsson, Sten Bengtsson, Eringisl Nilsson, Ulf Jonsson og Sten Boson, riddere, hilser den hæderlige mand, vor gode ven, Magnus Kase evindelig med Gud.

Det er Eder vel vitterligt, at rigens råd og mænd i Sverige og med navns nævnelse Bo Jonssons eksekutorer – Gud hans sjæl have – er kommet således overens og har lovet og dagtinget således med vor frue dronning Margrete, Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, at alle borge i riget Sverige, hvor som helst de er, straks og ufortøvet skulde overantvordes hende eller dem, hun giver det i værge og betror, når hun eller den, hun giver det i værge og betror, kræver dem, med undtagelse alene af Nyköping og Viborg, som det brev og den forhandling lyder på, som er givet derom. Af den grund byder vi Eder og vil venligt have det af Eder, eftersom I retteligt er pligtig dertil over for os, at I overgiver borgen i Tavastland med dens fogedi, så snart brevene er hørt og forstået, til de ærlige mænd Tord Bonde og Jakob Abrahamsson på vor fornævnte fru dronnings vegne og til hendes hånd uden enhver indsigelse og tøven.

Når I har gjort det, og de har det fredeligt i deres værge, da er og skal I være kvit og fri og uden påmindelse angående alle de løfter og breve, hvormed I var forpligtet, eller som I skyldte fornævnte Bo Jonssons arvinger og eksekutorer, for dette fornævnte Tavastehus eller dettes fogedis skyld. Til yderligere sikkerhed og stadfæstelse af dette brev lader vi vore segl hænge under. Givet i Söderköping i det Herrens år 1389 dagen før apostlene Simon og Judas' dag.

1) brevet er skrevet på svensk.

1389. 27. oktober. Söderköping. 105

Biskopperne Nils af Linköping og Tord af Strängnäs og syv svenske riddere meddeler indbyggerne i Tavastland, at de som Bo Jonssons eksekutorer har overgivet dronning Margrete borgen i Tavastland, og råder dem til lydighed mod dem, som dronningen indsætter på borgen.

Vidisse 1389 28. oktober i rigsarkivet[1]*).*

Vi Nils, af Guds nåde biskop i Linköping, Tord, af samme nåde biskop af Strängnäs, Erik Ketilsson, Karl Ulfsson, Birger Ulfsson, Sten Bengtsson, Eringisl Nilsson, Ulf Jonsson og Sten Boson, riddere, hilser Eder alle, som bygger og bor i Tavastland, evindelig med Gud.

Vi gør det vitterligt for Eder, at vi, den ærlige mand Bo Jonssons eksekutorer, har overgivet og opladt den højbårne og mægtige fyrstinde, vor frue, dronning Margrete, Sveriges og Norges dronning og arving til og fyrstinde af Danmarks rige, borgen i Tavastland med hele det fogedi, der ligger derunder, og al den ret og tiltale, som vi til denne dag på fornævnte Bo Jonssons og hans børns vegne har haft dertil. Af den grund beder og råder vi Eder til med alle de påbud og den magt, som vi råder over dertil, at I efter den dag, I har hørt og set dette brev, må være den fornævnte vor frue, dronningen, eller dem, hun befaler og giver fornævnte borg og len i værge på sine vegne, lydige og hørige angående al den ret og tjeneste, som I har gjort Eder fortjent til, og yde hende og ingen anden den. Gud være med Eder. Skrevet i Söderköping i det Herrens år 1389 dagen før apostlene Simon og Judas' dag under vore segl.

1) brevet er skrevet på svensk.

106 1389. 28. oktober. Söderköping.

Dronning Margrete meddeler fogeder, lensmænd, og officialer og alle indbyggere i Jämtland, at hun har taget ærkebiskop Henrik af Uppsala og specielt kirkerne og gejstligheden i dette landskab under sin beskyttelse, og pålægger dem at overholde kirkens privilegier.

Original i det svenske rigsarkiv.

107 1389. 28. oktober.

Ærkebiskop Henrik af Uppsala og biskopperne Nils af Linköping, Tord af Strängnäs, Benne af Västerås, Björn af Åbo og Hemming af Växjö vidimerer biskop Nils af Linköping m.fl.s breve af 1389 27. oktober.

Original på svensk i rigsarkivet.

Vi Henrik, af Guds nåde ærkebiskop af Uppsala, Nils af Linköping, Tord af Strängnäs, Benne af Västerås, Björn af Åbo og Hemming af Växjö, af samme nåde biskopper, kundgør dette her, at vi har set og hørt disse breve med visse og hele og hængende segl tilhørende de gode mænd, som står skrevet herefter i disse breve, uskrabede og ubeskadigede i nogen af deres dele, lydende ord til andet, således som herefter står skrevet. Vi Nils, af Guds nåde biskop af Linköping *(o.s.v. = nr. 104)*. Dette er det andet brev. Vi Nils, af Guds nåde biskop af Linköping *(o.s.v. = nr. 105)*. Givet i det Herrens år 1389 på apostlene Simon og Judas' dag under vore segl.

108 1389. 30. oktober. Söderköping.

Dronning Margrete, 'af Guds og det hellige sædes nåde rigerne Danmarks, Sveriges og Norges dronning', *ansøger pave Urban 6.[1]) om kanonisering af Birgitta af Vadstena.*

Afskrift i Uppsala.

1) døde 15. oktober, jf. nr. 99, hvilket endnu ikke må have været kendt ved indgivelsen af ansøgningen.

1389. 6. november. 109

Benedikt v. Ahlefeld, ridder, kvitterer dronning Margrete for 1000 mark lybsk.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Jeg Benedikt v. Ahlefeld, ridder, erkender og bevidner åbent med dette brev, at jeg af den højbårne frue, fru Margrete, dronning af Danmark, har modtaget de 1000 mark lybsk, som jeg havde lånt hende, og som videre tilgik grev Adolf af Holsten på hendes vegne. For disse samme 1000 mark lybsk lader jeg for mig og mine arvinger den fornævnte dronning og dem, der havde lovet mig sikkerhed for dem, og deres arvinger være kvit, ledig og fri for al slags eftermaning og krav angående de fornævnte 1000 mark lybsk. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1389 lørdagen før den hellige Morten bisps dag[1]).

1) 11. november.

[1389. Efter 9. november - 1404. Før 1. oktober][1]). 110

Pave Bonifacius 9. tillader Helene, enke efter Lars Uffesen, ridder, at indstifte et nonnekloster i Søby.

Afskrift i Vatikanbiblioteket.

Til vor elskede datter i Kristus, den velbyrdige kvinde Helene, enke efter afdøde Lars Uffesen, ridder, enke i Århus stift, hilsen o.s.v.

Vi bifalder gerne de troendes fromme og agtværdige ønsker, især dem, hvorved gudsdyrkelsen forøges og den hellige fromhed kan udbredes, og vi tildeler dem gavmildt den apostoliske gunst og beskyttelse. En ansøgning, der for nylig er forelagt os på Dine vegne, indeholdt da, at Du, der, optændt af nidkær fromhed, tænker på Din egen frelse og ved en lykkelig handel ønsker at forvandle det jordiske til det himmelske og det forgængelige til det evige, til Guds ære og i bekenderen sankt Dominicus's navn ønsker og foreslår af nyt at lade bygge og indstifte et kloster for nonner af sankt Augustins orden af Din bolig, på folkesproget kaldet Søby, og dotere det så fyldestgørende af alt Dit urørlige gods, hvis afkastninger, afgifter og indkomster årligt beløber sig til en værdi af 300 guldfloriner, at 12 nonner sammesteds kan få et passende underhold, hvilke skal leve under nævnte sankt Augustins regel og under omsorg af og i overensstemmelse med be-

stemmelserne for brødrene af dominikanerordenen, hvorfor der på Dine vegne ydmygt blev rettet en bøn til os om, at vi, da stedets biskop nu har givet sit samtykke dertil, med apostolisk myndighed vilde værdiges at tilstå Dig at foretage det fornævnte. Idet vi derfor såre meget i Herren anbefaler dette Dit fromme forsæt og bøjer os for disse bønner, skænker vi Dig med apostolisk myndighed i kraft af dette brev fuld og fri tilladelse til at grundlægge og indstifte dette nonnekloster på et så dertil passende og agtværdigt sted med kirke, kirkegård, klokketårn, klokke, huse og andre nødvendige påbygninger, dog med den passende medgift, der først var overgivet af Dig, af hvilken disse 12 nonner kan have et passende og sømmeligt underhold og udholde de byrder, der styrter sig ind over dem, dog stedse under forbehold af sognekirkens og enhver andens ret i enhver henseende, og desuden er det vor vilje og tilstår vi med fornævnte myndighed, at fornævnte kloster, efter at det er indstiftet til disse nonner, og andre personer, der til enhver tid lever i det, skal nyde alle de privilegier, benådninger, friheder og immuniteter og eksimeringer, som andre klostre for nonner, der lever under denne omsorg og i overensstemmelse med fornævnte bestemmelser, og personer, der lever i dem, ifølge apostoliske tilståelser eller på enhver måde iøvrigt nyder eller ligeledes sidder inde med. Intet menneske o.s.v.[1])

1) både pavenavn og datering er udeladt i håndskriftet. Af en supplik 1428 11. juli, Acta Pont. VII 306 nr. 5785, fremgår det, at tilladelsen blev givet af pave Bonifacius 9. Da fru Helenes stiftelsesbrev og de øvrige dokumenter i denne forbindelse ikke kendes, kan bullen ikke dateres nøjere end til Bonifacius 9.s tid som pave.

111 1389. 11. november.

Niels Sivertsen af Årsmarke pantsætter alt sit gods i Havnelev til sin slægtning hr. Folmer Jakobsen af Højstrup, ridder, for 60 mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Niels Sivertsen af Årsmarke til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den velbyrdige og agtværdige mand, nærværende brevviser, min elskede slægtning, hr. Folmer af Højstrup, ridder, for 60 mark sølv, nemlig i gode og gængse sølvpenge. For disse penge pantsætter jeg med dette brev til denne hr. Folmer alt mit gods i Havnelev, på hvilket

gods Niels Jensen, Jens Nielsen, Mikkel Låle, Niels Suder og Mads Nielsen nu bor, tillige med alle tilliggender til dette gods, intet undtaget, idet dog det vilkår er tilføjet, at det fornævnte gods i de næstfølgende ti år ikke på nogen måde kan indløses fra denne hr. Folmer eller fra hans arvinger; selve sankt Mortensdag er indløsningsterminen. Hvis dette gods fremdeles på grund af mangel ved min hjemling fravindes hans arvinger eller ham selv, så forpligter jeg mig og mine arvinger til at holde denne hr. Folmer og hans arvinger skadesløse. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Anders Olufsen af Næsby, hr. Niels, præst i Store-Heddinge, Hemming Tuesen og Ebbe Jakobsen. Givet i det Herrens år 1389 på biskoppen sankt Mortens dag.

1389. 11. november. 112

Niels Sivertsen af Årsmarke giver hr. Folmer Jakobsen af Højstrup fuldmagt til at indløse Bassebol.

Yngre Kalundborgske registratur (1551).

Fremdeles et brev, hvorved Niels Sivertsen af Årsmarke gav hr. Folmer af Højstrup fuldmagt til at indløse noget gods, som kaldes Bassebol, som er pantsat. I det Herrens år 1389 på sankt Mortens dag.

1389. 12. november. 113

Niels Knudsen af Bursø skøder en gård i Gloslunde til Anders Sjundesen af Kærstrup.

Eline Gøyes Jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at Niels Knudsen af Bursø skøder Anders Sjundesen af Kærstrup en gård i Gloslunde i Sønderherred på Lolland, som hans morfader hr. Niels Madsen, ridder, havde boet i, med al den jord, som samme hr. Niels Madsen havde haft inden for alle fire markeskel, hvilket er ti pund sæd, for 10 mark lødigt sølv. Og skulde fornævnte gods blive Anders Sjundesen fravundet, så skal Niels Knudsen give ham ti mark lødigt sølv tilbage. Givet dagen efter sankt Mortens dag 1389.

114 1389. 12. november. Plön.

Brødrene Volrad og Hartvig van dem Knop, væbnere, 'der bor i Slesvig stift på gården Dulsnis i Borne sogn', *sælger hele landsbyen Braak i Eutin sogn tillige med en mølle til vikarerne ved seks kirker i Lübeck for 550 mark lybsk.*

Afskrift på nedertysk på Gottorp.

115 1389. 13. november. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. overdrager efter ansøgning af dronning Margrete Bo Lang et kanonikat ved kirken i Ribe og giver ham ventebrev på en præbende sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn Bo Lang, kannik i Ribe, hilsen og apostolisk velsignelse.

Dit liv, Din vandel i ærbarhed og gode sæder og Din retskaffenheds øvrige rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke Du anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise Dig en nådig gavmildhed. Idet vi derfor under hensyntagen til Dine fornævnte fortjenester og desuden i betragtning af den bøn, som vor såre kære datter i Kristus Margrete, Danmarks, Sveriges og Norges berømmelige dronning, ydmygt har rettet herom til os på Dine vegne, hendes elskede undergivne, ønsker at vise Dig en særlig nåde, overdrager vi Dig med apostolisk myndighed et kanonikat ved kirken i Ribe med fuld kanonisk ret og giver Dig det ved provision. Hvis en præbende for tiden er ledig i nævnte kirke, eller når den bliver ledig, og Du eller Din dertil lovformeligt indsatte befuldmægtigede inden en måneds forløb, efter at Du eller samme befuldmægtigede har fået kendskab til dens ledighed, beslutter at godtage den, reserverer vi den til apostolisk overdragelse til Dig efter denne godtagelse, at overdrage til Dig med al ret og tilbehør. Vi forbyder strengt vor ærværdige broder, biskop (Eskil), og vore elskede sønner, kapitlet i Ribe, og den eller dem, under hvem overdragelsen, provisionen, præsentationen af eller al anden rådighed over præbenderne ved nævnte kirke i fællesskab eller hver for sig hører, at driste sig til også i tiden før denne godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om denne præbende, undtagen efter at have bragt i sikker erfaring, at Du eller fornævnte befuldmægtigede ikke har villet godtage den. Og vi erklærer det fra nu af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde

forsøge at handle anderledes i denne sag, uanset bestemmelsen om et vist antal kanniker og alle andre herimod stridende bestemmelser og sædvaner i denne kirke, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller hvilken som helst anden bekræftelse, eller (uanset) om nogen med apostolisk eller hvilken som helst anden myndighed er anerkendte som kanniker i samme kirke eller arbejder på at få anerkendelse, eller med hensyn til provisioner, de skal have på kanonikater og præbender ved nævnte kirke, har fået særligt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået et almindeligt brev af det apostoliske sæde eller dets legater, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på en hvilken som helst måde. Det er nemlig vor vilje, at Du med hensyn til opnåelse af denne præbende skal foretrækkes for alle disse undtagen for dem, der med vor myndighed har fået anerkendelse i denne kirke eller har ventebrev på præbender sammesteds, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre præbender og beneficier; (vor overdragelse gælder endvidere), uanset om samme biskop og kapitel eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af nævnte sæde, at de ikke skal være pligtige til anerkendelse eller provision af nogen, og at de ikke skal kunne tvinges dertil, og at kanonikater og præbender ved denne kirke eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller særskilt har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed af enhver art, ikke skal kunne tildeles nogen ved provision ved apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler denne bevilling; fremdeles uanset hvilken som helst anden begunstigelse fra nævnte sæde, almindelig eller særlig, hvilken ordlyd den så har, hvorved, når den ikke er tydelig omtalt eller i fuld udstrækning optaget i dette brev, virkningen af denne nådesbevisning på nogen som helst måde kan hindres eller blot opsættes, og hvorom og om hvis fulde ordlyd der i vort brev skal finde særlig omtale sted; (vor overdragelse gælder også), hvis Du ikke har været til stede for at aflægge den sædvanlige ed på at ville overholde samme kirkes bestemmelse og sædvaner, når blot Du i Din fraværelse lader en egnet befuldmægtiget aflægge den, og når Du kommer til denne kirke, gør det i egen person, eller (uanset) om vi i dag har ladet vort brev bevilge til fordel for en anden eller andre angående en lignende nådesbevisning eller lignende nådesbevisninger i samme kirke. Thi vi vil, at såvel det som dette brev skal få deres virkning, uanset en hvilken som helst apostolisk bestemmelse, der strider herimod, eller (uanset) at Du, som det forsikres, vides at besidde et kanonikat og en præbende ved

kirken i Roskilde. Intet menneske må bryde dette vort overdragelses-, provisions-, reservations-, forbuds-, bestemmelses- og viljesbrev eller i dumdristig forvovenhed gå imod det. Hvis nogen drister sig til at forsøge herpå, skal han vide, at han derved vil pådrage sig Gud den almægtiges og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' vrede. Givet ved S. Pietro i Rom den 13. november i vort første (pontifikats)år.

116 1389. 13. november. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger biskoppen af Tuy, abbeden i Sorø og ærkedegnen ved kirken i Roskilde at indføre Bo Lang i et kanonikat ved kirken i Ribe.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vor ærværdige broder, biskoppen af Tuy, og vore elskede sønner, abbeden i klostret i Sorø, Roskilde stift, og ærkedegnen ved kirken i Roskilde, hilsen o.s.v.

Det liv, den vandel i ærbarhed og gode sæder og den retskaffenheds øvrige rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke vor elskede søn Bo Lang, kannik i Ribe, anbefales til os ved troværdige mænds o.s.v.[1]) Derfor pålægger vi Eder, gode mænd, ved apostolisk brev, at I alle tre eller to eller blot en af Eder personlig eller ved een eller flere andre med vor myndighed fra nu af skal skaffe samme Bo eller hans befuldmægtigede i hans navn anerkendelse som kannik og broder i samme kirke i Ribe, efter at I har anvist ham sæde i koret og plads i kapitlet i denne kirke med fuld ret, som nævnt, og at I efter fornævnte godtagelse med samme myndighed sørger for at overdrage og anvise samme Bo den præbende med alle rettigheder og tilbehør, der af os som ovenfor omtalt er reserveret ham, hvis en sådan, da vi foretog reservationen, var ledig eller fra da af blev ledig, eller når den måtte blive ledig. I skal fremdeles indføre ham eller nævnte befuldmægtigede for ham i faktisk besiddelse af fornævnte præbende og dens omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen og sørge for, at der fuldt ud svares ham af samtlige afkastninger, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af dette kanonikat og denne præbende, uanset alt det ovenfor anførte, eller (uanset) om samme biskop og kapitel eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af fornævnte sæde, at de ikke skal kunne rammes af interdikt, suspension eller bandlysning ved et apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, udtrykkeligt og

ord til andet omtaler denne bevilling, idet I med vor myndighed skal tugte dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel. Givet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 115.

1389. 13. november. S. Pietro i Rom. 117

Pave Bonifacius 9. overdrager efter ansøgning af dronning Margrete Jens Pedersen Falster et kanonikat ved kirken i Roskilde og giver ham ventebrev på en præbende sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sin elskede søn Jens Pedersen, kaldet Falster, kannik i Roskilde, hilsen o.s.v.

Dit liv, Din vandel (- - -)[1]) herom på Dine vegne, hendes kære, ønsker at vise Dig en særlig nåde, overdrager vi Dig med apostolisk myndighed et kanonikat ved kirken i Roskilde med fuld (- - -)[1]). Vi forbyder strengt vor ærværdige broder, biskop (Niels), og vore elskede sønner, kapitlet i Roskilde, og den (- - -)[1]) bestemmelse, der strider herimod, eller (uanset) at Du, som det forsikres, besidder et kanonikat og en præbende ved kirken i Lund. Intet menneske (- - -)[1]). Givet ved S. Pietro i Rom den 13. november i vort første pontifikatsår.

1) for de forkortede formler, se nr. 115.

1389. 13. november. S. Pietro i Rom. 118

Pave Bonifacius 9. pålægger biskoppen af Perugia, abbeden i Allehelgens kloster ved Lund og dekanen ved kirken i Lund at indføre Jens Pedersen Falster i et kanonikat ved kirken i Roskilde.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vor ærværdige broder, .., biskop af Perugia, og vore elskede sønner, .., abbed i Allehelgens kloster nær Lund, og (Svend), dekan ved kirken i Lund, hilsen o.s.v.

Det liv, den vandel (- - -)[2]) vor elskede søn Jens Pedersen, kaldet Falster, kannik i Roskilde, anbefales til os ved troværdige mænds o.s.v.[1]). Der-

for (– – –)[2]) skal skaffe samme Jens eller hans befuldmægtigede i hans navn anerkendelse som kannik og broder i samme kirke, efter at (– – –)[2]) anvise samme Jens den præbende (– – –)[2]). I skal fremdeles indføre denne Jens eller nævnte befuldmægtigede (– – –)[2]). Givet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 117. – 2) for de forkortede formler se nr. 116.

119 1389. 13. november. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger ærkebiskoppen af Lund ved provision at overdrage Jens Nielsen, præst i Århus stift, et kanonikat ved kirken i Århus og give ham ventebrev på en præbende sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til vor ærværdige broder (Mogens), ærkebiskop af Lund, hilsen og apostolisk velsignelse.

Vi anser det for sømmeligt og passende, at det apostoliske sæde viser sig nådigt over for dem, hvem deres egne dyders fortjenester rosværdigt anbefaler dertil. Idet vi derfor ønsker at omfatte vor elskede søn Jens Nielsen, præst i Århus stift, som er mangfoldigt anbefalet til os for sit liv, sin vandel i ærbarhed og gode sæder og sin retskaffenheds øvrige fortjenester og dyder, med nådig gunst i betragtning heraf og desuden af hensyn til vor såre kære datter i Kristus Margrete, Danmarks og Sveriges berømmelige dronning, som ydmygt har rettet en bøn herom til os på denne hendes kære Jens' vegne, pålægger vi Dig, vor broder, ved apostolisk brev, at Du, hvis Du efter omhyggeligt at have prøvet ham finder nævnte Jens egnet hertil – hvorom vi bebyrder Din samvittighed – med vor myndighed ved provision giver samme Jens et kanonikat ved kirken i Århus med fuld kanonisk ret og skaffer denne eller hans befuldmægtigede i hans navn anerkendelse som kannik og broder i samme kirke efter at have anvist ham plads i koret og sæde i denne kirkes kapitel med fuld kanonisk ret, som nævnt. Hvis en præbende for tiden er ledig i nævnte kirke, eller når den bliver ledig, og nævnte Jens selv eller ved sin dertil lovformeligt indsatte befuldmægtigede inden en måneds forløb, efter at han eller samme befuldmægtigede har fået kendskab til dens ledighed, beslutter at godtage den, skal Du efter denne godtagelse med samme myndighed reservere den for Din overdragelse til nævnte Jens med alle dens rettigheder og tilbehør. Du skal strengt forbyde vor ærværdige broder biskoppen og vore elskede sønner kapitlet

i Århus og den eller dem, under hvem overdragelsen, provisionen, præsentationen af eller al anden rådighed over præbenderne ved samme kirke i fællesskab eller hver for sig hører, at driste sig til også i tiden før samme godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om nævnte præbende, undtagen efter at have bragt i sikker erfaring, at fornævnte Jens eller hans befuldmægtigede ikke har villet godtage den, og skal lige så vel med fornævnte myndighed efter denne godtagelse overdrage og anvise samme Jens denne præbende, som Du reserverer, hvis en sådan som ovenfor nævnt er ledig, eller når den bliver ledig, med alle dens rettigheder og tilbehør. Du skal personligt eller ved en eller flere andre indføre samme Jens eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af præbenden og dens omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen og sørge for, at der fuldt ud svares ham af samtlige afkastninger, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af denne præbende, idet Du med vor myndighed tugter dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel, uanset bestemmelsen om et vist antal kanniker og alle andre herimod stridende bestemmelser og sædvaner ved denne kirke, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller en hvilken som helst anden bekræftelse, eller uanset om nogen med apostolisk eller hvilken som helst anden myndighed er anerkendte som kanniker i samme kirke eller arbejder på at få anerkendelse eller med hensyn til provisioner, de skal have på kanonikater og præbender ved denne kirke, har fået særligt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået almindeligt brev af nævnte sæde eller dets legater, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på nogen som helst anden måde. Det er nemlig vor vilje, at nævnte Jens med hensyn til opnåelse af denne præbende skal foretrækkes for alle disse undtagen for dem, der med vor myndighed har fået anerkendelse i denne kirke eller har ventebrev på præbender sammesteds, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre præbender og beneficier; (din overdragelse skal endvidere gælde), uanset om samme biskop og kapitel eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af nævnte sæde, at de ikke skal være pligtige til anerkendelse eller provision af nogen, og at de ikke skal kunne tvinges dertil eller rammes af interdikt, suspension eller bandlysning, og at kanonikater og præbender ved denne kirke eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller særskilt har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed af enhver art, ikke skal kunne tildeles nogen ved provision ved apostolisk

brev, som ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler denne bevilling; fremdeles uanset hvilken som helst anden begunstigelse fra nævnte sæde, almindelig eller særlig, hvilken ordlyd den så har, hvorved, når den ikke er tydelig omtalt eller i fuld udstrækning optaget i dette brev, virkningen af dette på nogen som helst måde kan hindres eller blot opsættes, og hvorom og om hvis fulde ordlyd der i vort brev skal finde særlig omtale sted; (din overdragelse skal også gælde), hvis fornævnte Jens ikke har været til stede for at aflægge den sædvanlige ed på at ville overholde samme kirkes bestemmelser og sædvaner, når blot han i sin fraværelse lader en egnet befuldmægtiget aflægge den, og når han kommer til denne kirke, gør det i egen person, eller (uanset) om vi i dag har ladet vort brev bevilge til fordel for en anden eller andre angående en lignende nådesbevisning eller lignende nådesbevisninger i samme kirke. Thi vi vil, at såvel det som dette brev skal få deres virkning, uanset en hvilken som helst apostolisk bestemmelse, der strider herimod. Og hvis man desuden finder nævnte Jens egnet hertil som fornævnt, erklærer vi det fra nu af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag, ganske som om vi på dette brevs udstedelsesdag havde overdraget samme Jens et kanonikat ved fornævnte kirke, og hvis en præbende da var ledig i denne kirke, eller når den blev ledig, og samme Jens, som ovenfor omtalt, vilde godtage den, ved en truffen afgørelse særligt havde ladet den reservere til apostolisk overdragelse til samme Jens efter fornævnte godtagelse. Givet ved S. Pietro i Rom den 13. november i vort første (pontifikats)år.

120 1389. 13. november. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger biskoppen af Roskilde ved provision at overdrage Lars Jensen, sognepræst i Kalundborg, et kanonikat ved kirken i Lund og give ham ventebrev på en præbende sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til vor ærværdige broder (Niels), biskop af Roskilde, hilsen o.s.v.

Vi anser det o.s.v.[1]) Idet vi derfor ønsker at omfatte vor elskede søn Lars Jensen, sognepræst i Kalundborg, Roskilde stift, som er (- - -)[1]) en bøn herom til os på nævnte Lars', hendes kære kapellans vegne, pålægger vi Dig, vor broder, ved apostolisk brev, at Du, hvis Du efter omhyggeligt at

have prøvet ham finder nævnte Lars egnet hertil – hvorom vi bebyrder Din samvittighed – med vor myndighed ved provision giver samme Lars et kanonikat ved kirken i Lund med fuld (– – –)[1]) ledig, og nævnte Lars selv (– – –)[1]) overdragelse til nævnte Lars med alle dens rettigheder og tilbehør. Du skal strengt forbyde vor ærværdige broder ærkebiskoppen og vore elskede sønner kapitlet i Lund og den (– – –)[1]) erfaring, at fornævnte Lars eller hans befuldmægtigede ikke har villet godtage den, og skal lige så vel med fornævnte myndighed efter denne godtagelse overdrage og anvise samme Lars denne præbende, som Du reserverer, hvis en sådan som ovenfor nævnt er ledig, eller når den bliver ledig, med alle dens rettigheder og tilbehør. Du skal personligt eller ved en eller flere andre indføre samme Lars eller hans (– – –)[1]) oppebørsler af dette kanonikat og denne præbende, idet Du (– – –)[1]). Det er nemlig vor vilje, at fornævnte Lars med hensyn til opnåelse (– – –)[1]), uanset om samme ærkebiskop og kapitel eller hvilke som helst (– – –)[1]), hvis fornævnte Lars ikke har (– – –)[1]) bestemmelse, der strider herimod, eller (uanset) at fornævnte Lars, som det forsikres, vides at besidde fornævnte sognekirke, hvis afkastninger, afgifter og indkomster ikke overstiger en årlig værdi af seks mark sølv ifølge den almindelige indtægtsangivelse[2]). Hvis man desuden finder nævnte Lars egnet (– – –)[1]) overdraget samme Lars et kanonikat (– – –)[1]) ledig, og nævnte Lars, som ovenfor omtalt (– – –)[1]) overdragelse til fornævnte Lars efter fornævnte godtagelse. Givet ved S. Pietro i Rom den 13. november i vort første (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 119. – 2) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4.

1389. 13. november. S. Pietro i Rom. 121

Pave Bonifacius 9. pålægger bispen af Ratzeburg ved provision at overdrage Herman Tzannt, evig vikar ved sognekirken i Dassow, et kanonikat ved kirken i Lübeck med ventebrev på en stor eller en særskilt præbende sammesteds, da kong Erik 7. af Norge og Sverige har indgivet en ansøgning til paven 'til fordel for denne hans elskede Herman'. *Overdragelsen skal ske, uanset at Herman, der sidder inde med vikardømmer ved sognekirkerne i Dassow og Neuengamme og fører proces om et tredie i Kriwitz, samme dag af paven har fået provision på beneficier i Lübeck og Hamburg samt på et kanonikat med ventebrev på en stor præbende i Hamburg.*

Afskrift i de pavelige kopibøger.

122 1389. 13. november. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. meddeler Jakob Hartmann fra Freisingen, baccalaureus i kanonisk ret, at han efter en ansøgning af dronning Margrete af Norge og Sverige 'til fordel for Dig'[1]) *overdrager ham et kanonikat ved sankt Andreas kirke i Freisingen med ventebrev på en præbende sammesteds. Overdragelsen sker, uanset at Jakob, der tidligere er anerkendt som kannik ved samme kirke, samme dag af paven har fået provision på et beneficium ved domkirken i Freisingen samt på et kanonikat ved samme domkirke med ventebrev på en præbende sammesteds.*

Afskrift i de pavelige kopibøger.

1) samme dag udstedtes indførelsesbrev til fordel for Jakob Hartmann, stilet til bispen af Tuy samt til abbeden i Weihenstephan kloster og til dekanen ved kirken i Freisingen.

123 1389. 13. november. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger officialen i Breslau at reservere Nicolaus de Strelicz, evig vikar ved kirken i Breslau, et kirkeligt beneficium, hvortil bispen af Włocławek samt provst, dekan, ærkedegn og kapitel og de enkelte kanniker og præster ved samme kirke har overdragelsesretten, da dronning Margrete af Danmark har indgivet en ansøgning til paven 'til fordel for samme hendes elskede Nicolaus'. *Reserveringen skal ske, uanset at Nicolaus, der sidder inde med et evigt vikardømme og et alter uden sjælesorg ved kirken i Włocławek, samme dag af paven har fået provision på et beneficium, hvortil abbed og menige konvent i Trebnitz kloster har overdragelsesretten.*

Afskrift i de pavelige kopibøger.

124 1389. 13. november. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger skolemesteren ved kirken i Ramelsloh at reservere Henrik Gyldenkrone, evig vikar ved kirken i Slesvig, et kirkeligt beneficium, hvortil biskop, provst, dekan, kantor, skolemester, skatmester, ærkedegn og de enkelte kanniker og præster ved kirken i Verden har overdragelsesretten.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til vor elskede søn skolemesteren ved kirken i Ramelsloh, Bremen stift, hilsen og apostolisk velsignelse.

Vi anser det for sømmeligt og passende, at det apostoliske sæde viser sig nådigt over for dem, hvem deres egne dyders fortjenester rosværdigt an-

befaler dertil. Idet vi derfor ønsker at omfatte vor elskede søn Henrik Gyldenkrone, evig vikar ved kirken i Slesvig, som er mangfoldigt anbefalet til os for sit liv, sin vandel i ærbarhed og gode sæder og sin retskaffenheds øvrige fortjenester og dyder, med nådig gunst i betragtning heraf, pålægger vi Dig, gode søn, ved apostolisk brev, at Du, hvis Du efter omhyggeligt at have prøvet ham, finder, at nævnte Henrik læser godt, analyserer godt og synger godt og taler latin på passende måde og iøvrigt er egnet til at opnå et beneficium med sjælesorg, eller, selv om nævnte Henrik ikke skulde synge godt, når blot han sværger i Dine hænder på Guds hellige evangelier, at han inden et år, at regne fra denne prøvelses tidspunkt, lærer at synge godt, (et beneficium) med eller uden sjælesorg, og hvis Du muligvis finder, at det ikke forholder sig således, og nævnte Henrik ikke synger godt og ikke har svoret som fornævnt, når blot Du efter omhyggeligt at have prøvet ham iøvrigt finder ham egnet til at opnå dette beneficium uden sjælesorg – hvorom vi bebyrder Din samvittighed – da blot eet uden sjælesorg –, med vor myndighed for Din overdragelse reserverer et kirkeligt beneficium, hvis afkastninger, afgifter og indkomster i overensstemmelse med indtægtsangivelsen[1]) ikke overstiger en årlig værdi af 25 mark sølv, hvis det er med sjælesorg, men ikke overstiger 18, hvis det er uden, hvortil vor ærværdige broder biskoppen af Verden og vore elskede sønner provst, dekan, kantor, skolemester, skatmester, ærkedegne og kapitel og de enkelte kanniker og præster ved kirken i Verden i fællesskab eller hver for sig har overdragelses-, provisions-, præsentations- eller al anden rådighedsret, når blot det ikke er et kanonikat og en præbende ved domkirken, hvis et sådant (beneficium) for tiden er ledigt, eller når det bliver ledigt, og nævnte Henrik selv eller ved sin dertil lovformeligt indsatte befuldmægtigede inden en måneds forløb, efter at han eller samme befuldmægtigede har fået kendskab til dets ledighed, beslutter at godtage det, at overdrage nævnte Henrik efter denne godtagelse med alle dets rettigheder og tilbehør. Du skal strengt forbyde samme biskop, provst, dekan, kantor, skolemester, skatmester, ærkedegn, kapitel, kanniker og præster at driste sig til også i tiden før denne godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om dette beneficium, undtagen efter at have bragt i sikker erfaring, at fornævnte Henrik eller fornævnte befuldmægtigede ikke har villet godtage det, og skal lige såvel med vor myndighed efter denne godtagelse sørge for at overdrage og anvise samme Henrik dette beneficium, som Du reserverer, hvis et sådant som ovenfor nævnt er ledigt, eller når det bliver ledigt, med alle dets rettigheder og tilbehør. Du skal personligt eller ved en eller

flere andre indføre samme Henrik eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af beneficiet og dets omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen og sørge for, at der fuldt ud svares ham af samtlige afkastninger, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af dette beneficium, idet Du med vor myndighed tugter dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel, uanset om nogen med hensyn til provisioner, de skal have på dette kirkelige beneficium, har fået særligt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået almindeligt brev af nævnte sæde eller dets legater, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på nogen som helst anden måde. Det er nemlig vor vilje, at nævnte Henrik med hensyn til opnåelse af nævnte beneficium skal foretrækkes for alle disse undtagen for dem, der har ventebrev på disse beneficier, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre beneficier; (din reservation skal endvidere gælde), uanset om samme biskop, provst, dekan, kantor, skolemester, skatmester, ærkedegne, kapitel, kanniker og præster eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af samme sæde, at de ikke skal være pligtige til anerkendelse eller provision af nogen, og at de ikke skal kunne tvinges dertil eller rammes af interdikt, suspension eller bandlysning, og at dette eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller særskilt har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed af enhver art, ikke skal kunne tildeles nogen ved provision ved apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler denne bevilling; fremdeles uanset hvilken som helst anden begunstigelse fra nævnte sæde, almindelig eller særlig, hvilken ordlyd den så har, hvorved, når den ikke er tydelig omtalt eller i fuld udstrækning optaget i dette brev, virkningen af dette på nogen som helst måde kan hindres eller blot opsættes, og hvorom og om hvis fulde ordlyd der i vort brev skal finde særlig omtale sted, eller (uanset) om vi i dag har ladet vort brev bevilge til fordel for en anden eller andre angående en lignende nådesbevisning eller lignende nådesbevisninger med hensyn til dette beneficium eller disse beneficier, hvortil fornævnte biskop, provst, dekan, skolemester, skatmester, ærkedegne, kapitel, kanniker og præster i fællesskab eller hver for sig har overdragelses-, provisions-, præsentations- eller al anden rådighedsret. Thi vi vil, at såvel det som dette brev skal få deres virkning, uanset en hvilken som helst apostolisk bestemmelse, der strider herimod, eller (uanset) at nævnte Henrik vides at besidde et evigt vikardømme ved fornævnte kirke i Slesvig, som er uden sjæle-

sorg. Hvis man desuden finder nævnte Henrik egnet hertil som fornævnt, erklærer vi det fra nu af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag, ganske som om vi på dette brevs udstedelsesdag havde overdraget samme Henrik dette beneficium, og hvis et sådant da var ledigt, eller når det blev ledigt, og samme Henrik som ovenfor omtalt vilde godtage det, ved en truffen afgørelse særligt havde ladet det reservere til apostolisk overdragelse til samme Henrik efter denne godtagelse. Givet ved S. Pietro i Rom den 13. november i vort første (pontifikats)år.

1) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4.

1389. 13. november. S. Pietro i Rom. 125

Pave Bonifacius 9. pålægger provsten ved kirken i Jecheburg ved provision at overdrage Conemundus de Bissingen, sognepræst ved kapellet i Wilsdorf, et kanonikat ved kirken i Naumburg med ventebrev på en større præbende sammesteds, da dronning Margrete af Danmark har indgivet en ansøgning til paven 'til fordel for denne hendes elskede Conemundus'.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

1389. 13. november. S. Pietro i Rom. 126

Pave Bonifacius 9. pålægger dekanen ved Vor Frue kirke i Hamburg ved provision at overdrage Johannes Brechwinkel, evig vikar ved sankt Severus kirke i Erfurt, et kanonikat ved kirken i Bardowick og give ham ventebrev på en større præbende sammesteds, da dronning Margrete af Danmark har indgivet en ansøgning til paven 'til fordel for denne hendes elskede Johannes'. *Overdragelsen skal ske, uanset at Johannes samme dag af paven har fået provision på et kanonikat med ventebrev på en præbende ved Vor Frue kirke i Erfurt og på et beneficium uden sjælesorg ved kirken i Lübeck.*

Afskrift i de pavelige kopibøger.

127 1389. 13. november. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger dekanen ved Apostelkirken i Köln ved provision at overdrage Bernardus de Molendino, gejstlig i Köln stift, et kanonikat ved kirken i Lobbes og give ham ventebrev på en præbende sammesteds, da kong Erik 7. af Sverige og Norge har indgivet en ansøgning til paven 'til fordel for denne hans elskede'.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

128 1389. 13. november. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. meddeler Arnold de Dynslaken, at han efter en ansøgning af kong Erik 7. af Sverige og Norge 'til fordel for Dig, hans elskede'[1]) *overdrager ham et kanonikat ved kirken i Tongres og giver ham ventebrev på en præbende og et officium sammesteds. Overdragelsen sker, uanset at Arnold, der besidder sognekirken i Pier og kanonikater og præbender ved kirkerne i Münstereifel og Kerpen, for nylig af paven har fået provision på et kanonikat ved sankt Martins kirke i Liège med ventebrev på en præbende og et officium sammesteds.*

Afskrift i de pavelige kopibøger.

1) samme dag udstedtes indførelsesbrev til fordel for Arnoldus de Dynslaken, stilet til bispen af Tournai samt dekanerne ved Apostelkirken i Köln og sankt Johannes kirke i Liège.

129 1389. 13. november. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. meddeler Wilhelmus de Campo, gejstlig i Liège stift, at han efter en ansøgning fra dronning Margrete af Danmark 'til fordel for Dig, hendes elskede'[1]) *reserverer ham et kirkeligt beneficium med eller uden sjælesorg, hvortil provst, dekan, skolemester, kapitlet og de enkelte kanniker ved sankt Johannes evangelistens kirke i Liège har overdragelsesretten.*

Afskrift i de pavelige kopibøger.

1) samme dag udstedtes indførelsesbrev til fordel for Wilhelmus de Campo, stilet til bispen af Tuy samt dekanerne ved sankt Peters kirke og helligkorskirken i Liège.

1389. 13. november. S. Pietro i Rom. 130

Pave Bonifacius 9. pålægger officialen i Utrecht at reservere Johannes Oetmeri de Rene, gejstlig i Utrecht stift, et kirkeligt beneficium, hvortil biskoppen af Utrecht og provst, dekan og kapitel og de enkelte kanniker og præster ved samme kirke har overdragelsesretten, da dronning Margrete af Danmark, Sverige og Norge har indgivet en ansøgning til paven 'til fordel for denne hendes elskede Johannes'.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

1389. Omkr. 18. november[1]). Lübeck. 131

Bernhard Goldense skylder Bernhard Tusfeld og Jakob Kelner 30 mark lybsk, for hvilke han pantsætter dem sin kræmmerbod i Falsterbo.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Bernhard Goldense skylder Bernhard Tusfeld og Jakob Kelner 30 mark lybske penge, at betale førstkommende mikkelsdag, for hvilke han pantsatte dem sin kræmmerbod, beliggende i Falsterbo ved Bernhard Bertzekowe. Det skal være vitterligt, at Bernhard Tusfeld og Verner Hoop, der var til stede ved bogen, erkendte, at denne Bernhard Tusfeld for sin del og Werner Hoop for Jakob Kelners del havde oppebåret disse penge.

1) indførelsen er den 6. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1389 på ottendedagen efter mortensdag.*

1389. 24. november. Halmstad. 132

Tideke van Busken erkender at have lånt fem tønder smør af ridderen hr. Abraham Brodersen mod på førstkommende Skånemarked at betale syv skilling grot pr. tønde.

Original i det svenske rigsarkiv.

Tideke van Busken til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, såvel nulevende som fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg af den velbyrdige og gode mand hr. Abraham Brodersen, ridder, har lånt

fem tønder smør på den aftalte betingelse, at jeg eller mine arvinger på det nu førstkommende Skånemarked uden nogen tøven skal betale ham eller hans arvinger eller hans visse bud, der har brev med fra samme herre, syv skilling grot i rede penge for hver tønde af det nævnte smør. Givet og forhandlet i Halmstad i det Herrens år 1389 dagen før jomfruen og martyren sankt Katerines dag. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende den velbyrdige mand hr. Niels, sognepræst ved kirken i Halmstad, i sandhed hængt under dette brev.

133 1389. 24. november. Roskilde byting.

Tingsvidne af Roskilde byting om, at Mogens Lang, borger i Roskilde, har overdraget sin søn Peder Mogensen al sin ret i en gård øst for dominikanerklostret i sankt Mikkels sogn.

Original i rigsarkivet.

Niels Fynbo, foged i Roskilde, Bennike Hennekesen, Siger Pedersen, kanniker i Roskilde, Gyncelin Gyncekesen, Oluf Lund, Jakob Jensen og Jakob Troelsen, borgere i Roskilde, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, at i det Herrens år 1389 på vort nærmeste byting[1]) før den hellige jomfru Katarinas dag fremstod den gode mand Mogens Lang, vor medborger, og til den gode mand Peder Mogensen, hans søn, uden indsigelse fra nogen som helst frit overgav al den ret, der tilkom ham i den gård, som ligger mod øst fra prædikebrødrenes kloster i sankt Mikkels sogn i Roskilde, og som var pantsat til denne Mogens af den gode mand Johan Quatz, borger i København[2]), hvilken gård denne Peder nu bebor, tillige med alle denne gårds tilliggender. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet ovennævnte år og dag.

1) onsdag var tingdag i Roskilde, jf. f.eks. 1387 21. august, DRB. IV 3 nr. 231, 1413 8. november, Rep. nr. 5302, og 6. december, Rep. nr. 5307, og 1414 28. februar, Rep. nr. 5364. – 2) jf. DRB. IV 2 nr. 63.

134 1389. 25. november.

Hertug Gerhard 6. af Jylland og greverne Albrecht og Henrik 3. af Holsten pantsætter Kværn sogn til hertuginde Elisabeth for 400 mark.

Original på nedertysk i Hannover.

Vi Gerhard, af Guds nåde hertug af Jylland og greve af Holsten og Stormarn, og vi Albrecht og Henrik, af samme nåde grever af Holsten og Stormarn, brødre, erkender og bevidner åbent med dette brev, at vi skylder den høje fyrstinde, fru Elisabeth, hertuginde af Mecklenburg, vor kære søster[1]), 400 mark penge, sådan som de er gængse og gæve i landet Holsten, og som enhver brav mand kan gøre den anden fyldest med. For denne fornævnte pengesum har vi pantsat og pantsætter sognet Kværn til hende med alt dets tilbehør, sådan som det er beliggende inden for dets grænser, intet undtaget, at besidde som uindskrænket pant[2]) med al frihed, nytte og rettighed. Men hvis vor fornævnte søster bliver gift med en herre efter sin vilje og hun bliver forlenet af den samme herre med sådant livgeding, at hun er vel sikret derved, så skal dette fornævnte sogn atter tilfalde os og vore arvinger. Alle disse forskrevne punkter lover vi fornævnte brødre, hertug Gerhard, Albrecht og Henrik, grever, at overholde stadig og fast uden nogen argelist over for vor fornævnte kære søster hertuginde Elisabeth og til hendes tro hånd over for vor kære fætter[3]), grev Klaus, greve af Holsten og Stormarn, hr. Benedikt v. Ahlefeld, hr. Johan v. Thienen, hr. Klaus Kerle, hr. Liborius Krummedige, riddere, Henneke Limbæk og Lyder Krummedige, væbnere, og har til vidnesbyrd derom med vilje ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet i året 1389 efter Guds byrd på den hellige jomfru sankt Katharinas dag.

1) her i betydningen kusine. Elisabeth var datter af grev Klaus af Holsten og enke efter hertug Albrecht 4. af Mecklenburg. – 2) jf. DRB. IV 1 nr. 9 note 1. – 3) her i betydningen farbroder. Grev Klaus var broder til grev Henrik 2. af Holsten, der var fader til Gerhard, Albrecht og Henrik.

1389. 25. november. Berga. 135

Asser, sognepræst i Hinneryd, pantsætter sit gods i Tofta til Josse Skytte for 30 mark i gammel mønt. 'Til ydermere sikkerhed og stadfæstelse da udbeder jeg mig de gode mænds segl, hvilke er Arvid Piiks og hr. Mathias', provst i Berga, sammen med mit eget under dette brev. Skrevet i Berga i det Herrens år 1389 på jomfruen sankt Katarinas dag'.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

136 1389. 26. november. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger biskoppen af Tuy og abbederne i Sorø og Hiddensee at overdrage Niels Bille, kannik ved kirken i Roskilde, provstiet ved samme kirke, som var ledigt ved provst Jens Hennekesens død.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til vor ærværdige broder (Didacus), biskop af Tuy, og vore elskede sønner abbederne i klostrene Sorø og Hiddensee, Roskilde stift, hilsen o.s.v.

Den velbyrdige fødsel, det liv, den vandel i ærbarhed og gode sæder og den rosværdige retskaffenheds øvrige fortjenester og dyder, for hvilke vor elskede søn Niels Bille, kannik ved kirken i Roskilde, anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise ham en nådig gavmildhed. Da derfor, således som vi har hørt, provstiet ved fornævnte kirke, som afdøde Jens Hennekesen, provst ved denne kirke, besad, mens han levede, er blevet ledigt ved denne Jens' død, han, som afgik ved døden uden for den romerske kurie, og for tiden er ledigt, og da vi ønsker at vise samme Niels, som er præst og, som det forsikres, født af riddermæssig slægt på begge forældres side, og er kapellan hos vor kære datter i Kristus Margrete, Danmarks berømmelige dronning, og desuden i fem år har studeret kanonisk ret og artes, en særlig nåde under hensyntagen til hans fornævnte fortjenester og yderligere hædre ham i samme kirke, pålægger vi Eder, gode sønner, ved apostolisk brev, at I alle tre eller to eller en af Eder personlig eller ved en eller flere andre med vor myndighed sørger for at overdrage og anvise samme Niels fornævnte provsti, hvis afkastninger, afgifter og indkomster, som samme Niels forsikrer, ikke overstiger en årlig værdi af 20 mark sølv ifølge den almindelige indtægtsangivelse[1]), hvis det som fornævnt er ledigt, selv om dette provsti er forbundet med sjælesorg og er en dignitet, dog ikke den største efter den biskoppelige i denne kirke, og man plejer at antages til det ved valg, når blot der på tidspunktet for dette brevs udstedelse ikke særligt er søgt ret for nogen angående det, med alle rettigheder og tilbehør og indfører ham eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af provstiet og dets omtalte rettigheder og tilbehør og forsvarer ham efter indførelsen, efter at enhver uretmæssig besidder er fjernet derfra, og sørger for, at denne Niels eller nævnte befuldmægtigede for ham tilstedes til samme provsti, og at der fuldt ud svares ham af samtlige afkastninger, afgifter, indkomster, rettigheder og op-

pebørsler af dette provsti, idet I med vor myndighed tugter dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel, uanset alle herimod stridende bestemmelser og sædvaner ved denne kirke, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller en hvilken som helst anden bekræftelse, eller uanset om nogen med hensyn til provisioner, de skal have på digniteter, personater eller officier ved nævnte kirke, har fået særligt (- - -)[1]). Det er nemlig vor vilje, at nævnte Niels med hensyn til opnåelse af nævnte provsti skal foretrækkes for alle disse, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre digniteter, personater eller officier eller andre beneficier; (Eders overdragelse skal endvidere gælde), uanset om vor ærværdige broder biskoppen og vore elskede sønner kapitlet i Roskilde eller hvilke som helst andre i fællesskab (- - -)[1]) bandlysning, og at digniteter, personater eller officier ved denne kirke eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller særskilt har ret til overdragelse, provision, præsentation, valg eller al anden rådighed (- - -)[1]) omtale sted; (Eders overdragelse skal også gælde), hvis samme Niels ikke har været til stede for at aflægge den sædvanlige ed på at ville overholde samme kirkes bestemmelser og sædvaner på grund af fornævnte provsti, når blot han i sin fraværelse lader en egnet befuldmægtiget aflægge den, og når han kommer til denne kirke, gør det i egen person, eller (uanset) at samme Niels i sin tid med stiftsbiskoppelig myndighed blev anerkendt som kannik i fornævnte kirke og vides at besidde kantordømmet ved kirken i Århus. Men det er vor vilje, at samme Niels, så snart han i kraft af dette brev er kommet i ukæret besiddelse af fornævnte provsti, fuldstændigt – således som han af sig selv ligeledes har tilbudt – skal afstå fornævnte kantordømme, som han besidder som fornævnt, og som vi erklærer for ledigt fra da af. Og vi erklærer det desuden fra nu af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag. Givet ved S. Pietro i Rom den 26. november i vor første (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 119.

137 1389. 30. november. Vadstena.

Dronning Margrete tager Vadstena kloster og dets gods i Sverige, Danmark og Norge under sin beskyttelse.

Vidisse [efter 1389. 30. november] i det svenske rigsarkiv.

Vi Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, gør vitterligt og bekendt for alle mennesker, såvel efterkommende som nulevende, med dette vort nærværende åbne brev, at vi har taget Vor Frue kloster i Vadstena med alt det, som ligger derunder, nemlig selve byen Vadstena og klostergården sammesteds, alt deres landbogods og undergivne og alle deres besiddelser, hvor som helst de ligger i vore lande Sverige, Danmark og Norge, under vort særlige værn, vor fred og beskyttelse. Og dermed under, giver og stadfæster vi for dette samme Vor Frue kloster og alt, der retteligt hører dertil, både folk, godsbesiddelser, al den frihed, frelse og de nådesbevisninger, som andre kirker og klostre i Sverige har haft og nydt fra arilds tid, og som vi før har undt, givet og stadfæstet for kirker og klostre, evigt at stå ved magt i rigerne. Og derfor forbyder vi alle mænd, høje og lave, nemlig alle vore embedsmænd, fogeder og lensmænd på det strengeste på noget tidspunkt mod vor gunst og nåde at driste sig til uretmæssigt at lægge hindringer i vejen for det fornævnte kloster eller noget, som tilhører dem som fornævnt, med skatter, ufred eller noget andet eller mod deres vilje befatte sig med deres eller skade eller forurette dem desangående i modstrid med denne vor nådesbevisning og frihed, som vi har undt dem, for at de kan leve i fred og have deres underhold, så at de kan gøre Guds tjeneste så meget bedre. Skulde det ske, at nogen mand af afsindighed eller ondskab handlede herimod, vil vi tage os af det, som havde han gjort det samme mod os. Givet i Vadstena i det Herrens år 1389 på apostlen sankt Andreas' dag under vort sekret, der er hængt under dette brev.

138 [Efter 1389. 30. november].

Biskop Nils af Linköping og ridderen Eringisl Suneson vidimerer dronning Margretes brev af 1389 30. november.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

Vi Nils, af Guds nåde biskop af Linköping, og Eringisl Suneson, ridder, erkender med dette vort nærværende åbne brev at have set og gennemlæst den ærlige fyrstinde dronning Margretes brev, der lyder således ord til andet, som herefter skrives. Vi Margrete, af Guds nåde dronning *(o.s.v. = nr. 137)*. Til urokkeligt bevis for dette vort eftersyn har vi ladet vore hængende segl hænge under dette brev.

1389. 3. december. 139

Kristian Munk skænker gården Østergård i Sønderhå til præstebordet sammesteds mod afholdelse af en messe til bod for hans, hans hustrus og deres forældres sjæle.

Original i Viborg.

Kristian Munk til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, såvel nulevende som fremtidige, skal vide, at jeg fuldt og helt har givet min gård, kaldet Østergård, i Sønderhå, på hvilken Niels Galen tidligere boede, med seks pund jord, kaldet 'bygland'[1]) og lige så meget i 'havreland'[1]), med enge, der yder 12 læs, fire pund korn i holdskorn[2]) og et øg til præstens bord sammesteds på denne betingelse, at en hvilken som helst præst, der bliver i samme gård, skal hver uge evindeligt forrette en messe til bod for min og min hustrus og vore forældres sjæle, således som han på den yderste dommens dag ønsker at stå til ansvar over for den højeste dommer. Desuden forpligter jeg mig og mine arvinger til for sognepræsten i samme sogn at frigøre fornævnte gård og hjemle den over for alle. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende hr. Niels, provst i Thy, Mogens Maltesen og Niels Myg. Givet i det Herrens år 1389 fredagen efter apostlen sankt Andreas' dag.

1) dansk ord i den latinske tekst. – 2) dansk ord i den latinske tekst, d.v.s. korn som virning.

1389. 6. december. Haag. 140

Hertug Albrecht af Bayern, greve af Hennegau, Holland og Zeeland, tilstår staden Hoorn som belønning for tro tjeneste bl.a., at danskerne må besøge deres marked med okser og heste mod en afgift.

Original på nedertysk i Hoorn.

Albrecht, af Guds nåde pfalzgreve ved Rhinen, hertug af Bayern, greve af Hennegau, af Holland, af Zeeland og herre af Frisland, gør vitterligt for alle folk, at vi i betragtning af de mange tro tjenester, som vor kære og tro stad Hoorn har gjort vore forfædre og os og stadig vil gøre, har givet dem sådanne enkeltrettigheder, som står skrevet herefter. For det første, at danskerne kan opsøge deres marked i Hoorn med deres okser og heste og skal give deraf for hvert stykke en gammel grot og ikke mere. Hvis ligeledes en bastard dør som borger i vor stad Hoorn uden ægte fødsel, så skal alle de ejendele, der er givet ham, gå tilbage til dem, fra hvem de er kommet, eller hvis de er døde, til de rette arvinger, og alle andre ejendele skal vi lade tilfalde moderens slægtninge. Og alle disse fornævnte punkter har vi for os og for vore efterkommere lovet uden brud at overholde og lade overholde over for vor fornævnte stad Hoorn og deres efterkommere, og alt dette uden argelist. Til vidnesbyrd (har vi) beseglet dette brev med vort segl. Givet i Haag på sankt Nicolaus' dag i det Herrens år 1389.

141 1389. 6. december. Haag.

Hertug Albrecht af Bayern, greve af Hennegau, Holland og Zeeland, tilstår staden Hoorn som belønning for tro tjeneste bl.a., at hans magistrat ikke må tappe vin og øl, så længe han fungerer, og at danskerne må besøge stadens marked med okser og heste mod en afgift.

Original på nedertysk i Hoorn.

Albrecht, af Guds nåde pfalzgreve ved Rhinen, hertug af Bayern, greve af Hennegau, af Holland, af Zeeland og herre af Frisland, gør vitterligt for alle folk, at vi i betragtning af de mange tro tjenester, som vor kære og tro stad Hoorn har vist og endnu skal vise vore forfædre og os, har givet dem sådanne punkter, som står skrevet herefter. For det første, at vor magistrat i Hoorn ikke må tappe hverken vin eller øl eller nogen slags drik, så længe han er magistrat. Endvidere, at danskerne må opsøge deres marked i Hoorn med deres okser og heste og skal give deraf for hvert stykke en gammel grot og ikke mere. Hvis ligeledes en bastard (- - -)[1]). Givet i Haag på sankt Nicolaus' dag i det Herrens år 1389.

1) for de forkortede formler se nr. 140.

1389. 6. december[1]). Lübeck. 142

Brødrene Lars og Henrik Ebbesen fra Flensborg skylder Konrad Pape, slagter, 24 mark lybsk.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Lars Ebbesen og Henrik Ebbesen, kødelige brødre, fra Flensborg i fællig skylder Konrad Pape, slagter, 24 mark lybsk, at betale førstkommende apostlen sankt Jakobs dag[2]).

1) indførelsen er den 1. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1389 Nicolaus dag.* – 2) 25. juli.

1389. 8. december. Kolding. 143

Benedikt v. Ahlefeld kvitterer dronning Margrete for 9.000 lybske mark, for hvilke Næsbyhoved havde været pantsat.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Over for alle dem, der ser, læser og hører dette brev, erkender og bevidner jeg Benedikt v. Ahlefeld, ridder, med dette samme brev og vil, at det skal være vitterligt og åbenbart for alle mænd, at jeg af den højbårne fyrstinde, min kære nådige frue, dronning Margrete, har oppebåret 9.000 lybske mark, for hvilke hun med brev havde givet mig Næsbyhoved i pant, for hvilke fornævnte penge jeg og mine arvinger lader hende og alle hendes medlovere være kvit, ledig og fri med hensyn til disse 9.000 mark lybsk. Til vidnesbyrd om dette har jeg sammen med de brave folk, nemlig hr. Klaus Kerle, hr. Johan v. Ahlefeld, riddere, Henneke Limbæk, Klaus v. Ahlefeld og Henrik v. Ahlefeld hængt mit segl sammen med deres segl under dette brev, der er givet og skrevet i Kolding i året 1389 efter Guds byrd på Vor Frues dag, da hun blev skjult.

1389. 21. december. Helsingborg. 144

Oluf Tuesen af Ekeby, væbner, pantsætter alt sit gods i Höks, Tönnersjö og Halmstad herreder til hr. Abraham Brodersen, ridder.

Original i det svenske rigsarkiv.

Oluf Tuesen af Ekeby, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg med dette brev i sandhed står i skyld og gæld til den velbyrdige og gode mand hr. Abraham Brodersen, ridder, nærværende brevviser, for tyve mark sølv nemlig i gode og gængse rede penge og ikke i nogen anden værdi. For disse tyve mark pantsætter jeg til ham med dette brev alt mit gods, bebygget og øde, i Höks herred, Tönnersjö herred og Halmstad herred i Sønderhalland med alle tilliggender til dette gods, på den aftalte betingelse, at denne hr. Abraham og hans arvinger hvert år skal oppebære afkastningerne, afgifterne og tjenesteydelserne og alt andet uanset dets benævnelse, indtil denne pengesum bliver betalt, uden at de på nogen måde fraregnes i gældens hovedstol. Der blev ligeledes tilføjet den betingelse, at når fornævnte pengesum fuldstændig betales fornævnte hr. Abraham eller hans arvinger af mig eller mine arvinger, da skal omtalte gods tillige med bygningerne og de på foranførte gods boende landboer frit og uanfægtet vende tilbage til mig eller til mine arvinger under tilsidesættelse af enhver indsigelse fra fornævnte hr. Abrahams og hans arvingers side. Dog skal afgifterne af alt godset og som ovenfor anført kun de, der svares af selve godset, frit tilfalde oftenævnte hr. Abraham og hans arvinger, men blot for det umiddelbart efterfølgende år, og ikke for flere, efter at ovennævnte gods er blevet indløst og fornævnte pengesum som ovenfor omtalt fuldstændig er blevet udbetalt. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Peder Bonde og Henrik Barsebek, væbnere, hængt under dette brev. Givet i Helsingborg i det Herrens år 1389 på apostlen sankt Thomas' dag.

145 1389. 24. december. Roskilde.

Ingeborg, enke efter Jens Læge, overdrager priorinde og menige konvent i Vor Frue kloster i Roskilde sin gård med stenhus i sankt Olufs sogn med undtagelse af en bod ved Torvegade, som først skal overgå til klostret efter hendes død, mod at hun til gengæld får bolig og underhold i klostret, og dette afholder en årtid for hende, hendes mand, børn og forældre.

Original i den arnamagnæanske samling.

Ingeborg, enke efter Jens Læge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle nulevende og fremtidige, at jeg efter moden overvejelse til de fromme fruer, nemlig priorinden og konventet i den hellige jomfrus kloster i Roskilde har overgivet og frit ihændegivet min gård, hvori der står et stenhus, i sankt Olufs sogn i Roskilde, og som jeg for tiden bebor, og som af den gode mand Gyncelin Gyncekesen af Falkendal blev pantsat til min fornævnte ægtefælle, og som efter hans og min søn hr. Semunds død med arveret er tilfaldet mig, tillige med breve, stadfæstelser og al ret, som tilkommer mig i samme, tillige med en plads, som kaldes 'gårdsrum'[1]), og alle den nævnte gårds andre tilliggender undtagen en bod, der hører til nævnte gård, ved Al- og Torvegaden, og som jeg forbeholder mig rådighedsret over til mit tarv, så længe jeg lever. Men når jeg er afgået ved døden, skal denne bod tillige med sit grundstykke tilfalde fornævnte kloster tillige med den omtalte gård uden indsigelse fra mine arvinger eller fra nogen som helst andre, og jeg har i levende live fuldstændigt overladt alt, som det er omtalt foran, med de nedenfor anførte betingelser: for det første, at de nævnte fruer ufortøvet skal anordne mig to lodder, som på folkesproget kaldes proventer[2]), hver dag (i resten) af mit liv og en sømmelig bolig i nævnte kloster, og fremdeles at de een gang hvert år, mens dette kloster består, højtideligt skal lade afholde en årtid tillige med otte messer for min fornævnte ægtefælle, mine børn og forældre og mig selv. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl, tilhørende de hæderlige mænd hr. Jakob Jensen, kannik, og Snefugl, borger i Roskilde, hængt under dette brev. Givet i Roskilde i det Herrens år 1389 på dagen før herrens fødselsdag.

1) dansk ord i den latinske tekst. – 2) d.v.s. underhold, dannet af latin *prouenta.*

1389. 28. december. Marienburg. 146

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrifter i Danzig og Thorn, §§ 1-7 på tysk.

I det Herrens år 1389 på de uskyldige (børns) dag forsamledes Preussens stæder i Marienburg og gennemdrøftede nedennævnte sager.

<1> .....[1])

<2> Ligeledes om de 50 mark, som fogeden i Skåne har givet ud, derom er det stædernes agt, at det bliver stående indtil næste møde, som recessen angiver.

<3-7> .....[2])

1) § 1 handler om Novgorod. – 2) § 3 handler om pundtolden, §§ 4-7 om handelsforhold, forholdet til ordensridderne og om tøndemål.

147 1389.

Jens Detlevsen, sognepræst i Fjolde, skænker sit gods i Klapholt til kapitlet i Slesvig til afholdelse af en årtid.

Notits af Povl Cypræus.

År 1389 skænkede Jens Detlevsen, sognepræst i Fjolde, sit gods og sin ret i Klapholt til kapitlet i Slesvig til afholdelse af en evig årtid for sig og sine.

148 1389.

Mads og Hemming Nielsen sælger alt deres gods i Vridsløse til Vilgrib Gunnarsen.

Næstved klosters registratur (1528).

Mads Nielsen og Hemming Nielsen erkender at have solgt og skødet Vilgrib Gunnarsen alt deres gods i Vridsløse, nemlig fire ørtug skyldjord. 1389.

149 1389. Bårse herredsting.

Forlig mellem Henrik Uffesen og Sorø kloster i en strid om grænseskellene i landsbyen Tågeskov.

Referat i Sorø gavebog (omkr. 1440).

Senere i det Herrens år 1389 blev der af en velbyrdig mand Henrik Uffesen rejst trætte om grænseskellene for dette gods, men omsider førte 12 med parternes samtykke udmeldte mænd på Bårse herredsting bevis på lovfor-

melig måde angående samme, nemlig således at seks øre jord i landsbyen Tågeskov og den mark, der ligger til denne landsby, tilhører klostret i Sorø som følge af pantsættelse fra den afdøde hr. Ingvar Hjorts side[1]).

1) jf. DRB. II 11 nr. 124.

1389. 150

Dronning Margrete stadfæster forliget i striden mellem Henrik Uffesen og Sorø kloster om Tågeskov.

Referat i Sorø gavebog (omkr. 1440).

Dette udmeldelsesvidnesbyrd[1]) stadfæstede den berømmelige fru dronning Margrete med sit tilbørlige forbud[2]), og på hendes befaling blev brødrene og klostret ligeledes lovformeligt indført i faktisk besiddelse af samme jorder i samme ovennævnte Herrens år[3]). Herom findes hendes to meget nyttige og gode breve.

1) d.v.s. nr. 149. - 2) d.v.s., at brevet har været et af dombrevene i forfølgningen til lås. - 3) 1389, jf. nr. 149.

1389. 151

Navn fra et brev på latin.

Notits i det kongelige bibliotek.

Bernhard Bosen, kannik i København. 1389[1]).

1) anført af Resen som overskrift til en segltegning af et spidsovalt segl uden omskrift. Tegningen viser et seglfelt med en stjerne over et skjold, delt af en murgavl. I artiklen Bernhards segl i Skalk 1985 nr. 1 s. 11 flg. forsøger Mogens Vedsø og Peter Pentz at identificere segltegningen med en itubrudt seglstampe, fundet på kirkegården ved den nedbrudte Nikolaj kirke i Varde. Både seglstampe og segltegning viser en stjerne over et delt skjold, men stampen har vistnok en halvmåne i 1. felt, en ubestemmelig figur på delingslinien og en takket bjælke i 2. felt. Det er derfor højst tvivlsomt, om den foreslåede identifikation kan opretholdes.

152 1389[1]).

Johan Fridag lover at holde rådmændene i Stralsund skadesløse for deres brev angående arvegodset efter broderen Arnold Fridag, der var afgået ved døden i Ystad.

Indførelse i Stralsunds Liber memorialis.

Johan Fridag lovede at holde de herrer rådmænd i Stralsund sikret angående alt det arvegods, der var efterladt i Ystad ved hans broder Arnold Fridags død, han, som var afgået ved døden sammesteds, og Nicolaus Langeveld, der var befuldmægtiget i denne sag, skal rejse påmindelse om det med stadens anbefalingsbrev, der er overgivet derom, således at intet andet påkrav skal følge efter angående samme.

1) indførelsen er den 4. på siden, der som overskrift har *År 89.*

153 1389[1]).

Tetze Podebusk, biskop af Odense, erkender over for rådmændene i Stralsund, at han har oppebåret 2500 mark stralsundsk af sin moder fru Gisla, enke efter hr. Henning Podebusk, som sin fædrenearv.

Indførelse i Stralsunds Liber memorialis.

Den hæderværdige frue Gisla, enke efter hr. Henning Podebusk, – salig ihukommelse – var til stede over for de herrer rådmænd sammen med den ærværdige fader i Kristus hr. Tetze Podebusk, hendes søn, biskop over kirken i Odense, og idet de som fornævnt var til stede for nævnte rådmænd, erkendte nævnte hr. Tetze åbenbart, at han af sin fædrenearv helt og fuldt har modtaget og oppebåret 2500 mark i stralsundsk mønt af sin nævnte moder, og hvis det i fremtiden skulde ske, at nævnte hr. Tetze måtte leve længere end sin fornævnte moder, og han, når hun er afgået ved døden, skulde driste sig til på enhver måde at indgå i eller foretage arveskifte af sin fædrene og mødrene arv i det gods, der findes her i landet, sammen med sine brødre, da skal nævnte hr. Tetze tilbageføre nævnte sum penge, nemlig 2500 mark før fornævnte arveskifte, og i det tilfælde, at han ikke gør det eller ikke tilbagefører nævnte sum penge, da skal enhver af hans brødre ligeledes på samme måde forlods oppebære lige så meget, som nævnte sum penge beløber sig til. Men nævnte hr. Tetze forpligtede sig

blandt andet til at betale al sin faders gæld, hvis og for så vidt som nævnte gældsposter drejer sig om eller berører hans lod.

1) indførelsen er den 5. på en side, der som overskrift har *År 89.*

1389[1]). 154

Burchard Herbords, Vitslav v. d. Möle og Albrecht Stubbe lover at holde rådmændene i Stralsund skadesløse for deres brev angående arvegodset efter Johan Langedorp, der var død i Trelleborg.

Indførelse i Stralsunds Liber memorialis.

Burchard Herbords, Vitslav v. d. Möle og Albrecht Stubbe lovede at holde de herrer rådmænd i Stralsund sikret angående alt det arvegods, der var efterladt i Trelleborg ved Johan Langedorps død, han, som var afgået ved døden sammesteds, og Gerhard Pape, befuldmægtiget i denne sag for Gebeke Langedorpes og Adelheid, enke efter Henrik Westfal, fornævnte Johan Langedorps søstre, skal rejse påmindelse om det med stadens åbne brev, der er overgivet derom, således at ingen senere retssag om påmindelse eller påkrav skal følge efter angående samme gods.

1) indførelsen er den 4. på en side, der som overskrift har *År 89.*

1389[1]). 155

Hr. Johan Schulow og Henrik Kremer lover at holde rådmændene i Stralsund skadesløse for deres brev angående arvegodset efter Henrik Treptow, der var blevet dræbt i Præstø.

Indførelse i Stralsunds Liber memorialis.

Hr. Johan Schulow og Henrik Kremer lovede at holde de herrer rådmænd i Stralsund skadesløse angående alt det arvegods, der var blevet efterladt i Præstø ved Henrik Treptows død, han, som var blevet dræbt sammesteds, og det skal inddrives gennem Nicolaus Ekstede, befuldmægtiget i denne sag for Hilleke Treptow, fornævnte Henriks søster, og gennem Johan v. Barth, indsat befuldmægtiget for Gerhard Treptow, borger i Riga, broder til fornævnte Henrik og Hilleke, med stadens åbne anbefalings-

brev, der er givet herom, således at ingen gentagen påmindelse eller retssag skal følge efter i den anledning.

1) indførelsen er den 5. på en side, der som overskrift har *År 89.*

156 1389[1]).

Henrik Pruddemer lover at holde rådmændene i Stralsund skadesløse for deres brev angående godset efter lange Hannes, der var blevet dræbt i København.

Indførelse i Stralsunds Liber memorialis.

Henrik Pruddemer lovede at holde de herrer rådmænd i Stralsund sikret angående to fade, kaldet 'piber', vin fra Guben og en skibskiste, der var efterladt i København ved Lange Hannes' død, Didrik Gedelings tjener, der var blevet dræbt sammesteds, og som nævnte Didrik, der forsikrer, at dette gods er hans, skal rejse påmindelse om med stadens åbne brev, der er overgivet samme herom, således at ingen senere påmindelse skal fremkomme angående samme gods.

1) indførelsen er den 2. på en side, der som overskrift har *År 89.*

157 1389[1]).

Jakob Velgast og Henrik Stafhelt lover at holde rådmændene i Stralsund skadesløse for deres brev angående arvegodset efter Herman Schoning, der druknede nær Falsterbo.

Indførelse i Stralsunds Liber memorialis.

Jakob Velgast og Henrik Stafhelt lovede at holde de herrer rådmænd i Stralsund sikrede og skadesløse angående alt det arvegods, der var efterladt i Danzig ved Herman Schonings død, han, der druknede nær Falsterbo, og Johan Bødeman og hans hustru Adelheid, moster til fornævnte Herman Schoning, til hvilken Adelheid hendes broder Fikke Dreyer har opladt sin lod af nævnte arvegods, skal inddrive det med stadens anbefalingsbrev, der er givet herom, således at ingen sag om gentagen påmindelse skal fremkomme angående samme gods.

1) indførelsen er den 7. på en side, der som overskrift har *År 89.*

1389. 158

Matheus fra Holland dømmes fredløs i Stralsund for overfald på Peder fra Samsø.

Notits i Stralsund.

Matheus fra Holland, træskomager, stak forræderisk sin herre Peder fra Samsø et rigtigt sår[1]); derfor blev samme Matheus dømt fredløs med al lybsk ret. Dommere var de herrer Gerhard Papenhagen og Werner Gildehus.

1) sår, der krævede lægebehandling, jf. Kult. leks. X sp. 402-404; i Skåne undtaget fra stædernes privilegier, jf. 1365 22. november § <2>, DRB. III 7 nr. 328.

[1389][1]). 159

Steven Wert og Jakob Loze lover i fællig at holde byen 's-Hertogenbosch skadesløs for tab og risici, forårsaget 'ved nævnte Stevens forsømmelighed og skødesløshed eller af nævnte Steven eller på samme Stevens vegne på det fed og område, der hører til samme by 's-Hertogenbosch, og som ligger i Skåne', *såfremt byen kan fremlægge beviser herpå.*

Indførelse i en stadsbog i 's-Hertogenbosch.

1) indførelsen er ifølge J.F. Niermeyer i Algemene geschiedenis der Nederlanden III (1951) 156 note 6 optaget i håndskriftet under 1389.

1389. 160

To breve om, at hr. Bernike Skinkel har Hindsgavl af kronen.

Vordingborgske registratur (1476).

To breve om, at hr. Bernike Skinkel havde Hindsgavl af dronning Margrete og kongedømmet. Givet i Roskilde i det Herrens år 1389.

1389. 161

Margrete Eriksdatter, enke efter Ture Bosen, sælger sin gård i Rettestrup til Henze Finke.

Vordingborgske registratur (1476).

Brev om, at Margrete Eriksdatter, Ture Bosens enke, sælger og skøder Henze Finke, bymand i Slagelse, sin gård i Rettestrup i Hammer herred med dens tilliggende. Givet 1389.

162 1389.

Hertug Bugislav 7. af Stettin sælger Sølvesborg, Blekinge og Lister.

Vordingborgske registratur (1476).

Et skødebrev, der lyder på Sølvesborg og Blekinge, som hertug Bugislav af Stettin har solgt og skødet.

Yngre Kalundborgske registratur (1551).

Hertug Bugislavs stadfæstelse på Sølvesborg, Blekinge og Lister. Givet 1389.

163 1389.

Niels Kruses skøde på en gård i Skals.

Viborg St. Hans klosters registratur (1574).

Niels Kruses skøde på en gård i Skals. 1389.

164 1389.

Jens Tuesen pantsætter en gård i Pebringe til Jens Bentsen af Karise.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Jens Tuesen af Krømlinge pantsætter Jens Bentsen af Karise en gård i Pebringe for fire mark sølv. Givet 1389.

1389. 165

Konrad Albertsen Moltke skøder sin arvelod efter fru Beke til Konrad Moltke med undtagelse af noget gods i Fensmark.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Konrad Albertsen Moltke skøder Konrad Moltke al den del, som er tilfaldet ham efter hans søster, fru Beke, Jens Rødmersens enke, med undtagelse af noget gods i Fensmark. 1389. På latin.

1389. 166

Henrik Andersen af Skabersjö pantsætter sit gods i Maglehem til ærkebiskop Mogens af Lund.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Henrik Andersen af Skabersjö pantsætter ærkebiskop Mogens af Skåne alt sit gods i Maglehem for 24 mark sølv. 1389.

1389. 167

Ærkebispen af Lund mægler forlig mellem biskop Niels af Roskilde og hr. Henning Podebusk.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Et instrument angående et forlig, som ærkebispen af Lund har mæglet mellem biskop Niels af Roskilde og hr. Henning Podebusk. 1389. På latin.

1389. 168

Ebbe Nielsen af Renge skøder sit gods i Skovlunde til Peder Lunge, kannik i Roskilde.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Ebbe Nielsen af Renge har skødet Peder Lunge, kannik i Roskilde, sit gods i Skovlunde. Givet 1389. På latin.

169 1389.

Dronning Margrete vidimerer Jens Nielsen af Tuses brev til Antvorskov kloster på gods i Bøstrup.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Dronning Margretes vidisse af Jens Nielsen af Tuses brev[1]), hvormed han overdrager Antvorskov kloster det gods i Bøstrup i Løve herred, som var pantsat ham for 40 mark af Jens Svej. 1389.

1) kendes ikke.

170 1389.

Guardianen Klaus af Næstved bevidner, at Jens Knudsen har lovet Antvorskov kloster tre gårde i Gerlev efter sin død.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Guardianen Klaus af Næstved erkender at have hørt, at Jens Knudsen har lovet og tilsagt prioren i Antvorskov, at han efter sin død vil give klostret tre gårde i Gerlev. År 1389. Seglet mangler.

171 1389.

Jens Jensen Sosadel og hans børn lejede en gård i Gerlev afgiftsfrit af Antvorskov kloster.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Jens Jensen Sosadel og hans børn havde af klostret uden nogen som helst afgift og ægt en gård i Gerlev i leje på 7 ørtug skyldjord og et halvt bol, som ligger dertil, samt endnu et halvt bol sammesteds, som ligger sydøst for gården. 1389.

Niels og Otto Krags våbenbog.

Jens Jensen Sosadel af Gerlev. År 1389.

1389. 172

Vidisse af et brev, hvori Ludvig Pommer erkender, at han har to gårde i Lundforlund og andet gods i leje af Antvorskov kloster.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Vidisse af Ludvig Pommers brev, hvori han erkender at have klostrets to gårde i Lundforlund, som giver 1/2 læst korn i afgift, og alt klostrets gods i Rejnstrup, som giver 4 pund korn i afgift, samt dets gods i Førslev. 1389.

1389. 173

Niels Larsen pantsætter seks ørtug jord i Skørpinge til Jens Mogensen.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Niels Larsen pantsatte Jens Mogensen seks ørtug jord i Skørpinge. 1389.

1389. 174

Jens Mogensen pantsætter det samme gods til Ludvig Pommer.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Jens Mogensen pantsatte Ludvig Pommer fornævnte seks ørtug jord i Skørpinge[1]). 1389.

1) jf. nr. 173.

1389. 175

Antvorskov kloster giver Ludvig Pommer en gård i Skørpinge på livstid.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Hospitalet i Antvorskov gav Ludvig Pommer en gård i Skørpinge i hans livstid. 1389.

176 1389.

Johan Kruckow lejer Trudstolpe og Korsemarke af Antvorskov kloster.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Johan Kruckow, væbner, erkender at have Trudstolpe og Korsemarke i leje. 1389.

177 1389.

Dronning Margrete tager Åhus hospital under sin beskyttelse.

Åhus hospitals registratur (1600).

End et beskærmelsesbrev, som dronning Margrete har udstedt år 1389.

178 [Omkr. 1389][1]).

Dronning Margrete pålægger med samtykke af rigernes råder Albert Kalenberg, høvedsmand i Skanør og Falsterbo, at forkynde en række artikler vedrørende handel og fiskeri for købmændene på Skånemarkederne.

Afskrift i Kampen, §§ 1-54 på nedertysk.

Margrete, af Guds nåde de Danskes, Norges, Sveriges, de Venders og Goters dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige.

Med samtykke af rådene i vore riger byder vi vor kære høvedsmand Albert Kalenberg i Skanør og i Falsterbo at bekendtgøre og overholde over for købmanden og hele almenheden alle artikler, som står skrevet herefter. For det første byder vi vor høvedsmand Albert Kalenberg, at hvem han optager i sin fred og beskytter på vore vegne, han skal forblive sikret, og bryder nogen det, så skal man dømme det på hans liv. Hermed byder vi at holde fred til land og til vands under fortabelse af liv og gods *(o.s.v. = §§ 2-54, trykt Den danske Rigslovgivning 1397-1513, 186-198).*

1) dronning Margretes pålæg til Albert Kalenberg mangler datering. Albert Kalenberg, der kun her benævnes høvedsmand i Skanør og Falsterbo, nævnes første gang 1381 25. april og kaldes hendes skriver i 1383 omkr. 4. oktober, jf. DRB. IV 2 nr. 129 og 391. Derefter optræder han blandt væbnerne ved dronningens hyldning 1387 10. og 26. august, DRB. IV 3 nr. 222 og 233, besegler brev 1390 16. januar, nr. 179, og nævnes sidste gang 1391 13. januar, nr. 350, som udsteder af en kvittering til dronningen uden at benævnes høvedsmand i disse tilfælde. Da Jens Due nævnes som foged i 1388 1. maj, jf. DRB. IV 3 nr. 381, i forbindelse med

stædernes klager over overgreb på feddene, men ikke i 1389 i de fornyede klager, jf. ovf. nr. 41, og forholdene på stædernes fed iøvrigt søgtes reguleret, jf. nr. 40, samtidig med at specielt de preussiske stæders privilegier blev forelagt dronningen, jf. ovf. nr. 55-56, kan forordningen for Skånemarkederne antagelig dateres til 1389. Også det særegne ved dronningens titulatur kan måske støtte dette, jf. redegørelsen i indledningen i Dipl. Dan.

1390. 3. januar. Söderköping. 179

Erik Karlsson, ridder, pantsætter alt sit gods i Värend til hr. Gevert Bydelsbak for 100 lødige mark.

Vidisse [1401-28] i Uppsala universitetsbibliotek[1]*.*

Jeg Erik Karlsson, ridder, hilser alle dem, som ser eller hører dette brev, kærligt med Vor herre.

Det skal være vitterligt for alle dem, som ser eller hører dette brev, og jeg erkender med dette mit åbne brev, at jeg til den hæderlige mand og ærlige herre Gevert Bydelsbak har pantsat alt det gods, som jeg har i Värend, og som er mit rette mødrene (gods), og hvor det end ligger i Värend, med alle tilliggender for 100 lødige mark, og at jeg har oppebåret fornævnte penge i smør og jern og i sådanne varer, som jeg er veltilfreds med. Og derfor overlader og tilbyder jeg på mine og mine arvingers vegne det fornævnte gods til ham og hans arvinger indtil den dag, da jeg eller mine arvinger igen løser det fra ham eller hans arvinger for sådanne varer, som ovenfor er skrevet eller sagt. Og til yderligere sikkerhed og vidnesbyrd beder jeg om de gode mænds segl, som er Magnus Birgersson og Peder Ågesen, sammen med mit eget. Skrevet i Söderköping i det Herrens år 1390 den tredie dag efter Herrens omskærelse.

1) brevet er oversat fra svensk.

1390. 16. januar. Gurre. 180

Segehard van Luten kvitterer dronning Margrete for to breve, det ene angående 300 svenske mark, det andet om ti eller tolv væbnede mænd.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Jeg Segehard van Luten erkender og bevidner åbent med dette brev, at jeg har modtaget to åbne breve, der er beseglet med sekretet tilhørende den højbårne fyrstinde og frue, fru Margrete, dronning af Norge og af Sverige og ret arving til Danmarks rige. Det ene lyder på 300 svenske mark, og det an-

det lyder på ti eller tolv væbnede mænd af mine venner, som jeg bragte til hende og førte for hende i hendes krigstjeneste, (og dem) har hun begge betalt og givet til vor tilfredshed. Hvor disse fornævnte breve end bliver fundet, de skal ikke have nogen gyldighed, og hverken jeg eller mine arvinger eller nogen skal fremtidig rykke den fornævnte dronning og hendes riger og hendes arvinger for noget, og jeg lader hende være ledig og løs fra alle krav, der kan opstå mod hende og hendes arvinger fra mig og mine arvinger. Til bevis og vidnesbyrd om disse fornævnte punkter har jeg fornævnte Segehard med vidende ladet mit segl hænge under dette brev, og til vidnesbyrd om, at alle sager er sket således, har (følgende) ladet deres segl hænge under dette brev sammen med mig, nemlig Georg Jork og Albert Kalenberg og Henrik Rossow. Skrevet og givet på Gurre i året 1390 efter Guds byrd på den hellige pave Marcellus' dag.

181 1390. 20. januar. Oldenburg.

Grev Klaus af Holsten kundgør, at Detlev Walstorp har solgt landsbyen Guttau til benediktinerklostret Cismar, og stadfæster 'med samtykke af vor brodersøn Gerhard, hertug af landet Jylland', *besiddelsen af landsbyen for klostret, som forpligter sig til at holde en årtid for hans fader, grev Gerhard 3. af Holsten, samt for hans brødre Henrik og Adolf.*

Original på Gottorp.

182 1390. 23. januar. Gottorp.

Klaus Stake og hr. Henning Køtelberg kvitterer hertug Gerhard 6. af Jylland og grev Klaus af Holsten for 100 mark lybsk.

Original på nedertysk på Gottorp.

Jeg Klaus Stake, hovedmand for dette brev, og jeg hr. Henning Køtelberg erkender åbent med dette brev, at vi fra vore nådige herrer, hertug Gerhard, hertug af Jylland, greve af Holsten og af Stormarn, og fra grev Klaus, greve af Holsten og af Stormarn, har oppebåret 100 lybske mark i rede penge, som de skyldte os, og takker dem for god betaling. Derfor lader vi fornævnte Klaus og hr. Henning og vore arvinger vore fornævnte herrer og deres arvinger være kvit, ledig og løs fra disse forskrevne penge og har

til vidnesbyrd herom ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet på Gottorp i året 1390 efter Guds byrd på søndagen efter sankt Agnetes dag.

1390. 25. januar. Lund. 183

Ærkebiskop Mogens af Lund bevidner, at Henrik Andersen af Skabersjö har solgt gården Lockarp til Jens Nielsen, kannik i Lund.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Vidnesbyrd, udstedt af ærkebiskop Mogens af Lund, at den velbyrdige mand Henrik Andersen af Skabersjö skødede eller bortsolgte gården Lockarp til Jens Nielsen, kannik i Lund, hvilken gård var hans retmæssige fædrene gods. Givet i Lund den 25. januar 1390.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Ærkebiskop Mogens' vidnesbyrd angående, at Henrik Andersen af Skabersjö, væbner, skødede eller solgte sin gård Lockarp til hr. Jens, kannik i Lund. Givet 1390.

1390. 29. januar. S. Pietro i Rom. 184

Pave Bonifacius 9. udnævner Peder Larsen til kantor ved kirken i Århus.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn Peder Larsen, kantor ved kirken i Århus, hilsen og apostolisk velsignelse.

Dit liv, Din vandel i ærbarhed og gode sæder og Din retskaffenheds øvrige rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke Du anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise Dig en nådig gavmildhed. Idet vi i sin tid reserverede alle officier og øvrige kirkelige beneficier med eller uden sjælesorg, der da ved ukæret opnåelse af alle digniteter, personater eller officier eller alle andre kirkelige beneficier, som var overdraget og i fremtiden skulde overdrages samme af os eller med vor myndighed, var ledige og i fremtiden vilde blive ledige, for vor overdragelse og rådighed, erklærede vi det ugyldigt og magtesløst fra da af, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag, og vi befalede dernæst ved vort brev af en bestemt ordlyd[1]), at man ved provision skulde give vor elskede søn

Niels Bille, provst ved kirken i Roskilde, provstiet ved samme kirke, der da var ledigt på en bestemt måde, idet det blandt andet var vor vilje, at denne Niels, så snart han i kraft af nævnte brev ukæret havde opnået dette provsti, fuldt ud skulde afstå kantordømmet ved kirken i Århus, som han på det tidspunkt besad, og som vi erklærede ledigt fra da af, således som det fuldstændigt indeholdes i nævnte brev. Da derfor senere nævnte kantordømme blev ledigt af den grund og for tiden er ledigt, fordi nævnte Niels ukæret har opnået samme provsti, der er overdraget ham i kraft af nævnte brev, og ingen uden os denne gang har kunnet eller kan træffe bestemmelse om dette kantordømme, idet ovennævnte reservation og erklæring lægger sig hindrende i vejen, og da vi i betragtning af Dine fornævnte fortjenester ønsker at vise Dig særlig nåde og yderligere hædre Dig i samme kirke i Århus, overdrager vi Dig med apostolisk myndighed fornævnte kantordømme, som er et enkelt officium og uden sjælesorg, og hvis afkastninger, afgifter og indkomster ifølge den almindelige indtægtsangivelse[2]), efter hvad Du forsikrer, ikke overstiger en årlig værdi af seks mark sølv, hvad enten det er ledigt på fornævnte eller en hvilken som helst anden måde eller fra enhver andens person, når blot rådigheden over dette kantordømme kun denne gang tilhører os, og giver Dig det ved provision, idet vi – hvad det også er – erklærer det ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom hidtil har forsøgt eller i fremtiden skulde forsøge at handle anderledes i denne sag, uanset alle herimod stridende bestemmelser og sædvaner ved denne kirke i Århus, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller hvilken som helst anden bekræftelse, eller uanset om nogen med hensyn til provisioner, de skal have på digniteter, personater eller officier ved denne kirke i Århus, har fået særligt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået et almindeligt brev af det apostoliske sæde eller dets legater, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på en hvilken som helst måde. Det er nemlig vor vilje, at Du med hensyn til opnåelse af nævnte kantordømme skal foretrækkes for alle disse, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre digniteter, personater eller officier eller beneficier; (vor overdragelse gælder endvidere), uanset om vor ærværdige broder biskoppen og vore elskede sønner kapitlet i Århus eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af samme sæde, at de ikke skal være pligtige til anerkendelse eller provision af nogen, og at de ikke skal kunne tvinges dertil, og at digniteter, personater eller officier ved denne

kirke eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller særskilt har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed af enhver art, ikke skal kunne tildeles nogen ved provision ved apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler denne bevilling; fremdeles uanset hvilken som helst anden begunstigelse fra nævnte sæde, almindelig eller særlig, hvilken ordlyd den så har, hvorved, når den ikke er tydelig omtalt eller i fuld udstrækning optaget i dette brev, virkningen af denne nådesbevisning på nogen som helst måde kan hindres eller blot opsættes, og hvorom og om hvis fulde ordlyd der i vort brev skal finde særlig omtale sted; (vor overdragelse gælder også), hvis Du ikke har været til stede for at aflægge den sædvanlige ed på at ville overholde denne kirke i Århus' bestemmelser og sædvaner på grund af nævnte kantordømme, når blot Du i Din fraværelse lader en egnet befuldmægtiget aflægge den, og når Du kommer til denne kirke, gør det i egen person, eller (uanset) at Du vides at besidde et kanonikat og en præbende ved nævnte kirke i Århus, hvis afkastninger, afgifter og indkomster, efter hvad Du forsikrer, ikke overstiger en årlig værdi af fire mark sølv ifølge samme indtægtsangivelse[2]). Intet menneske må bryde dette vort overdragelses-, provisions-, forbuds-, bestemmelses- og viljesbrev eller i dumdristig forvovenhed gå imod det. Hvis nogen drister sig til at forsøge herpå, skal han vide, at han derved vil pådrage sig Gud den almægtiges og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' vrede. Givet ved S. Pietro i Rom den 29. januar i vort første (pontifikats)år.

1) jf. nr. 136. – 2) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4.

1390. 29. januar. S. Pietro i Rom. 185

Pave Bonifacius 9. pålægger biskoppen af Tuy og provsten og dekanen ved kirken i Lund at indføre Peder Larsen i kantordømmet ved kirken i Århus.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vor ærværdige broder biskoppen af Tuy og vore elskede sønner provsten og dekanen ved kirken i Lund hilsen o.s.v.

Det liv, den vandel i ærbarhed og gode sæder og den retskaffenheds øvrige rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke vor elskede søn Peder Larsen, kantor ved kirken i Århus, anbefales til os ved troværdige mænds o.s.v.[1]). Derfor pålægger vi Eder, gode mænd, ved apostolisk skrivelse, at I

alle tre eller to eller blot en af Eder personlig eller ved en eller flere andre med vor myndighed skal indføre fornævnte Peder eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af fornævnte kantordømme og dets omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen, efter at enhver uretmæssig besidder er fjernet derfra, og sørge for, at denne Peder eller nævnte befuldmægtigede for ham, tilstedes til dette kantordømme efter gældende sædvane, og at der fuldt ud svares ham af samtlige afkastninger, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af dette kantordømme, uanset alt det ovenfor anførte, eller (uanset) om samme biskop og kapitel eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af fornævnte sæde, at de ikke skal kunne rammes af interdikt, suspension eller bandlysning ved et apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, udtrykkeligt og ord til andet omtaler denne bevilling, idet I med vor myndighed skal tugte dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel. Givet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 184.

186 1390. 1. februar. Stade.

Johan, provst i St. Georgs kloster i Stade, kundgør som undereksekutor i en retssag mellem domkapitlet i Lübeck og rådet i Lüneburg, at han har tilbagekaldt bandlysningen af rådet og pålægger sogne- og altergejstligheden i kirkeprovinserne og stifterne Trier, Mainz, Köln, Bremen, Magdeburg, Salzburg, Prag, 'Lund', *Gnesen, Riga, Uppsala,* 'Roskilde', *samt Kammin, Bamberg og Verden at forkynde det, da parterne har indgået forlig.*

To originaler i Lüneburg.

187 1390. 2. februar.

Bent Byg, ridder, pantsætter en gård i Lille-Heddinge, tre gårde i Bjælkerup og en gård i Holtug til væbneren Henneke Grubendal for 100 mark lybsk.

Original i rigsarkivet.

Bent Byg, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at jeg i medfør af retmæssig gæld i sandhed står i skyld og gæld til den gode og ærlige mand Henneke Grubendal, væbner, nærvæ-

rende brevviser, for 100 lybske mark i hvide penge, lovlige og gængse, hvormed den ene mand kan gøre den anden fyldest, og ikke med nogen anden værdi. For disse 100 lybske mark pantsætter jeg til samme Henneke med dette brev mit nedenfor anførte gods i Stevns herred på Sjælland, nemlig en gård i Lille-Heddinge, hvorpå Oluf Pedersen bor, af hvilken han nu giver to og et halvt pund korn, fremdeles i Bjælkerup først en gård, hvorpå Niels Pedersen bor, af hvilken der nu gives to pund korn, fremdeles en gård, hvorpå Tord Pedersen bor, af hvilken der nu gives tre pund korn, fremdeles en gård sammesteds, hvorpå Jens Ågesen bor, af hvilken der nu gives tre pund korn, fremdeles en gård i Holtug, hvorpå Jens Hemmingsen bor, af hvilken der nu gives to pund korn i medfør af afgift, hvert år på det nærmeste Stevns herredsting før sankt Morten bisps dag at indløse af mig eller mine arvinger for den nævnte sum penge og ikke for nogen anden værdi, som fornævnt, fra denne Henneke eller fra hans arvinger på denne betingelse, at samme Henneke eller hans arvinger årligt skal oppebære afkastninger og afgifter af nævnte gods, uden at de på nogen måde skal fradrages i gældens hovedstol, indtil det på lovlig vis bliver indløst til den foran omtalte termin, og at de i mellemtiden skal have fuld og fri bemyndigelse til at indsætte og afsætte undergivne på det ofte nævnte gods, således som det behager ham eller hans arvinger, og til at pantsætte dette gods til en anden for fornævnte sum penge, hvis det måtte blive nødvendigt. Ydermere forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle, fri og frigøre oftenævnte Henneke og hans arvinger ofte nævnte gods med alle dets tilliggender, intet undtaget, med hvilket navn det end benævnes, fra påkrav fra hvem som helst, således som landets love kræver, indtil det som fornævnt på lovlig vis bliver indløst. Og hvis nævnte gods delvis eller i sin helhed med landets love bliver fravundet samme Henneke eller hans arvinger, så forpligter jeg mig og mine arvinger til at gengive fornævnte Henneke eller hans arvinger andet gods med lige så gode afgifter eller de fornævnte 100 lybske mark inden det næstfølgende fjerdingår efter fravindelsen af fornævnte gods, men i året for indløsningen af samme gods skal afkastninger og afgifter, der fremkommer fra dette gods, følge hovedstolen. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig hr. Peder Uffesen af Egede, ridder, Peder Nielsen af Vollerup og Jens Nielsen af Gudum, væbnere. Givet i det Herrens år 1390 på den berømmelige og hellige jomfru Marias renselsesdag.

188 1390. 2. februar.

Gevert Berlin, væbner, overdrager Niels Myg alle sine øde jorder på Sundby mark, som han havde arvet efter ridderen Niels Esgesen.

Original i rigsarkivet.

Gevert Berlin, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud. Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg med dette brev med al ret har tilstået og på lovlig vis overladt den gode og hæderlige mand, nærværende brevviser, Niels Myg alle mine øde jorder på Sundby mark i Hundborg herred, der efter ridderen Niels Esgesens død, from ihukommelse, med rette er tilfaldet mig og gået i arv til mig. Ydermere forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle og fuldstændigt frigøre nævnte Niels Myg og hans arvinger fornævnte jorder fra enhver indsigelse fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Jakob Troelsen og Jens Hansted hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1390 på den hellige jomfru Maries renselsesdag.

189 1390. Omkr. 10. februar[1]). Lübeck.

Rådet i Lübeck har givet Johan Horborg og fem andre lybske borgere et anbefalingsbrev til dronning Margrete, hvorved de har generhvervet deres gods, som havde lidt skibbrud i Grønsund.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at de herrer rådmænd gav deres nedenfor anførte borgere deres anbefalingsbrev til dronningen af Danmark og Lasse Jonsen, foged på Nykøbing, hvormed de har generhvervet alt deres gods, der før nærmeste allehelgensdag havde lidt skibbrud i Grønsund og var blevet ført til Nykøbing, hvorfor, eftersom de nævnte herrer rådmænd i deres nævnte brev har stillet sikkerhed for, at der ikke skal følge yderligere påmindelse efter, deres nævnte borgere, nemlig Johan Horborg, Everhard v. Hereke, Lydeke Horborg, Fikke v. Wedel, Johan Brekewolt og Meineke v. Derverde af den grund har lovet at holde nævnte herrer rådmænd skadesløse med hensyn til dette løfte.

1) indførelsen er den 5. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1390 jomfruen Scolasticas dag.*

1390. 13. februar. 190

Ærkebiskop Mogens af Lund kvitterer Marina Jensdatter, enke efter Niels Hak, for betaling af gæld.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Ærkebiskop Mogens' til Marina Jensdatter, Niels Haks enke, givne obligation eller kvittering, at han har fået ret betaling, hvilken gældspost ikke yderligere skulde kræves hverken af hende eller hendes arvinger. Givet fastelavnssøndag 1390.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Ærkebiskop Mogens' kvittering, givet Niels Haks enke, på al den gæld og skyld, hun var i til fornævnte ærkebiskop. Givet 1390.

1390. 6. marts. 191

Åstred Butze, johannitermunk, erkender, at han af dominikanerne i Odense har fået det gods i Villestofte og Korup for livstid, som hans søster Margrete Jakobsdatter havde skænket til klostret.

Afskrift i Langebeks Diplomatarium.

Broder Åstred Butze af Johanniterordenen til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg erkender, at jeg af de regelbundne, ærværdige dominikanere i Odense, idet vore venner på begge forældres side mægler forlig mellem os på denne måde, til mit behov og alene i min levetid har fået noget gods i Villestofte og Korup i Odense herred i Pårup sogn, hvilket gods fru Margrete Jakobsdatter, enke efter Erik Sjællandsfar, min søster – salig ihukommelse – til bod for sin sjæl skænkede og skødede til de fornævnte brødre, på denne betingelse, at når Gud kalder mig bort fra denne verden, skal fornævnte gods med alle tilliggender til jordegodset frit vende tilbage til nævnte klostersamfunds brødre, idet enhver hindring i form af proces skal være udelukket og ryddet af vejen. Desuden erkender og erklærer jeg med dette brev sammen med min medhjælper, at jeg ingen ret eller nogen hjemmel har med hensyn til samme gods. Til vidnesbyrd om og bevis på denne erkendelse er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de velbyrdige og

gode mænd hr. Henneke Spar i sankt Knuds Kloster, hr. Elias, kommendator i sankt Hans, Peder Bæger, Tue Nielsen, Borkvard Skinkel, Borkvard Limbæk og Povl Nielsen. Givet i det Herrens år 1390 tredie søndag i fasten.

192 1390. 9. marts. Roskilde byting.

Tingsvidne af Roskilde byting om, at borgeren Peder Nielsen sammen med Gerhard Stenhals har skiftet arvegodset efter dennes hustru.

Original i den arnamagnæanske samling.

Bille, foged, Jens Nielsen den yngre, Peder Mogensen, Oluf Lund, Jens Palme, Hans Nyenstath[1]) og Peder Nyborg, borgere i Roskilde, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Det skal være vitterligt for alle, at i det Herrens år 1390 på onsdagen nærmest før midfaste søndag fremstod på vort byting i denne særlige anledning Peder Nielsen, vor medborger, og erkendte på sin hustru Katerines vegne og i hendes navn, at han tillige med nærværende brevviser Gerhard Stenhals, sin medborger, havde ligedelt og ligeligt skiftet alt det gods, rørligt og urørligt, stort så vel som småt, som de indbyrdes efter samme Gerhards hustru Ingerds død, da hun var gået bort uden at efterlade sig børn, havde fået at skifte i fællesskab, og at han uden indskrænkning havde oppebåret hele den lod, der tilkom ham i ovenfor nævntes navn, idet han erklærede denne Gerhard fuldstændig kvit og fri for krav på dette arvegods i fremtiden. Vi erklærer, at vi har set og hørt dette på vort nævnte ting. Forhandlet og givet år, dag og sted som ovenfor, idet vore segl til vidnesbyrd er hængt under.

1) antagelig tilnavn efter en af de tyske byer Neustadt.

193 1390. 12. marts. Plön[1]).

Fru Elisabeth af Werle, enke efter hr. Bernhard 3. giver over for grev Klaus af Holsten og hertug Gerhard, hertug af Jylland og greve af Holsten og Stormarn *afkald på al brudeskat og medgift, som hendes fader grev Johan 3. havde lovet, samt på al arv efter fader og moder, brødre og søstre.*

To originaler på nedertysk på Gottorp.

1) samme dag og sted giver grev Klaus og *'Gerhard.... hertug af Slesvig, greve af Holsten og Stormarn'* staden Plön yderligere markedsrettigheder og stadfæster formentlig samtidig grev Adolf 7.s privilegium for Plön, trykt Schlesw.-Holst. Reg. u. Urk. VI nr. 869 og 868. Dagen efter vidimerer og stadfæster grev Klaus og *'Gerhard.... hertug af Jylland og Slesvig og greve af Holsten og Stormarn'* grev Adolf 7.s brev af 1362 4. juni for staden Lütjenburg, trykt smst. VI nr. 870.

1390[1]). [Før 13. marts]. 194

Gerhard Wegener, borger i Stralsund, og Raddas Nereze, borger i Kolberg, skylder hr. Herman Hosang, rådmand i Stralsund, 42 læster tønder, at betale i Skåne.

Indførelse i Stralsunds Liber debitorum.

Gerhard Wegener, borger i Stralsund, og Raddas Nereze, borger i Kolberg, skylder i fællig hr. Herman Hosang, rådmand i Stralsund 42 læster tønder, at udrede i Skåne førstkommende sankt Jakobs dag[2]) til hr. Herman ved deres stedfundne udligning, nemlig af gældsposter.

1) indførelsen er den 6. på siden, der som overskrift har *I det Herrens år 1390.* I marginen ud for 12. indførelse står *Søndagen Lætare.* – 2) 25. juli.

1390. 13. marts. Vordingborg. 195

Jens Povlsen sælger en fjerdedel af et bol i Lyderslev og et halvt i Lund til ridderen hr. Folmer Jakobsen.

Vidisse 1400 3. februar i rigsarkivet[1]).

Jeg Jens Povlsen erkender og bevidner åbent med dette nærværende brev sammen med mine rette arvinger, at jeg til den velbårne mand hr. Folmer Jakobsen, ridder, og hans rette arvinger ret og retmæssigt med min gode vilje har solgt og opladt så meget som tre fjerdedele af et bol jord i Lyderslev og i Lund, der begge giver tre øre korn i skyld, hvilket gods ligger i Stevns herred; på dette fornævnte gods i Lyderslev bor nu en mand, der hedder Eskil, og har så meget som en fjerdedel, der ligger til hans gård; de to fjerdedele i Lund, dem har en mand i sit værge, der hedder Klement, og en gård i Lund, hvori Peder Røg havde boet, til den gård ligger to ørtug skyld(jord). Alt dette forskrevne gods oplader jeg fornævnte Jens Povlsen og mine arvinger helt og holdent med al frihed og ret, sådan som det er

beliggende, både tørt og vådt, og intet undtaget uden en toft, der hedder Skørpingetoft, til den fornævnte hr. Folmer og hans rette arvinger. Hvis endvidere den fornævnte hr. Folmer eller hans arvinger mister dette forskrevne gods efter landets love, så forpligter jeg fornævnte Jens Povlsen og mine arvinger os til, at jeg skal give ham lige så meget godt gods i stedet eller erstatte ham al hans skade. Alle disse forskrevne punkter lover jeg fornævnte Jens Povlsen og mine arvinger den fornævnte hr. Folmer og hans arvinger at holde stadig og fast uden al argelist. Til erkendelse af alle disse fornævnte artikler har jeg fornævnte Jens Povlsen med vilje hængt (mit segl) under dette brev, og de gode folk, der står skrevet her, sammen med mig deres segl til vidnesbyrd, nemlig hr. Hans, præst i Vordingborg, hr. Niels Almarsen, præst i Heddinge, Karl Thomsen og Detmar Rodenborg, byfoged i Vordingborg. Givet og skrevet i Vordingborg i året 1390 efter Guds byrd midfastesøndag.

1) brevet er oversat fra nedertysk.

196 1390. 13. marts.

Hertug Albrecht af Bayern, greve af Hennegau, Holland og Zeeland, sender en udsending med brev til Kampens foged i Skåne.

Notits på nedertysk i Haag.

På Lætare sendt Troukin til fogeden i Skåne med brev fra min herre vedrørende dem fra Kampen og stridigheden i Skåne.

197 13[90]. 3. - 10. april. Stralsund.

Biskop Tetze af Odense, Hans, Predbjørn og Borante Podebusk, brødre, sælger med samtykke af deres moder fru Gisla Podebusk halvdelen af landsbyen Preseke på Rügen til Konrad Wren for 169 mark stralsundsk minus 4 skilling samt en årlig afgift på 13 1/2 mark med tilbagekøbsret.

Original på nedertysk, beskadiget, i Berlin.

I Guds navn, amen. Vi hr. Tetze, af Guds nåde biskop i Odense, Hans, hr. Predbjørn, ridder, og Borante, brødre, kaldet Podebusk, erkender og bevidner sammen med vore rette arvinger åbent med dette brev, at vi med

fuld [vilje og samtykke][1]) af vor kære moder, fru Gisla Podebusk, og af vore arvinger og vore nærmeste venner til den ærlige mand Konrad Wren, borger i Stralsund, og hans arvinger har solgt og opladt som evigt ret køb vor halve landsby Preseke med [..... afgifter] ....[2]) i stralsundske penge, der ligger i den samme landsby på øen Rügen mellem Bartwan og ....ehaue[2]), med alle tilliggender til den fornævnte halve landsby .....[2]) for 150 mark og for 19 mark minus fire skilling stralsundske penge, som vi helt til vor tilfredshed har modtaget fra ....[2]) i rede penge, og som derefter er kommet til vor nytte før affattelsen af dette brev. .....[3]) Alle disse fornævnte punkter lover vi hr. Tetze, Hans, hr. Predbjørn og Borante, brødre, kaldet Podebusk, tillige med vore rette arvinger med god tro med en samlet hånd stadig og fast at overholde over for Konrad Wren og hans arvinger, alle de punkter og artikler, hver for sig, som de står i dette brev, uden nogen argelist, udflugt og modsigelse. Til større sikkerhed og yderligere erkendelse har vi hængt vore segl under dette brev. Til vidnesbyrd om disse ting er de ærlige mænd hr. Johan Rockut, hr. Gerhard Papenhagen, rådmænd i Stralsund, og Bernhard Wulverstorp, borger i den samme stad, der på vor bøn men især til vidnesbyrd og til vitterlighed har hængt deres segl under dette brev, der er givet og skrevet i Stralsund år 13[90 .....][4]) i påsketiden.

1) beskadigelsen kan også udfyldes med 'samtykke og råd'. – 2) beskadigelserne kan ikke udfyldes med sikkerhed. – 3) her udelades den del af teksten, der bl.a. behandler betingelserne for tilbagekøbet. – 4) Tetze udnævntes til biskop af Odense omkr. 1388 4. august, jf. DRB. IV 3 nr. 422. Da han 1390 5. juni, nr. 227, afstår sin fædrene og mødrene arv til sine brødre, er brevet om Preseke enten udstedt i 1389 eller 1390, men da beskadigelsen forneden i brevets sidste linie rimeligvis udgør ca. 35 bogstaver, skal året sikkert udfyldes til 1390, hvis der også skal være plads til resten af dagsangivelsen.

1390. 4. april. 198

Greverne Otto 1. og Bernhard af Schauenburg erklærer over for indbyggerne i Holsten, Stormarn og på Femern, at de giver afkald på al ret til arv efter grev Adolf 7. af Holsten til fordel for grev Klaus af Holsten og hertug Gerhard, hertug af Slesvig *og dennes brødre grev Albrecht og junker Henrik.*

Original på nedertysk på Gottorp.

199 1390. 4. april.

Grevinde Anna af Holsten og Stormarn lover at bistå sin frænde (vedderen)[1]) *grev Klaus af Holsten og sin onkel* (ome)[2]) hertug Gerhard af Slesvig, greve af Holsten, Stormarn og Schauenburg, *med alle indbyggerne i sit livgeding.*

Original på nedertysk på Gottorp.

1) brugt i vid betydning; Anna var enke efter grev Adolf 7. af Holsten(-Plön), der var næstsøskendebarn til afdøde grev Henrik 2. og grev Klaus af Holsten. – 2) brugt i vid betydning; Gerhard var søn af den afdøde grev Henrik 2. af Holsten.

200 1390. 13. april. Kiel.

Greverne Otto 1. og Bernhard af Schauenburg overlader al deres ret til arv efter den afdøde grev Adolf 7. af Holsten til grev Klaus, hertug Gerhard, hertug af Slesvig, *grev Albrecht og junker Henrik, sønner af grev Henrik 2. af Holsten.*

Original på nedertysk på Gottorp.

201 1390. 13. april. Kiel.

Grev Klaus af Holsten og hertug Gerhard, af samme nåde hertug af Slesvig og greve af Holsten, Stormarn og Schauenburg, *grev Albrecht og junker Henrik udsteder genbrev til forrige nr.*

Original på nedertysk på Gottorp.

202 [1390. Før 14. april][1]).

Pantsættelse af Høje-Tåstrup og Lille herred til Konrad Moltke af Farebæksholm.

Kalundborgske registratur (1551).

Fremdeles et brev, at Tåstrup og Lille herred er pantsat til Konrad Moltke af Farebæksholm[1]).

1) Konrad Moltke af Farebæksholm omtales som død i efterfølgende nr., der delvis vedrører samme gods.

1390. 14. april. Roskilde. 203

Oluf Pant, dekan ved kirken i Roskilde, og kapitlet sammesteds forpligter sig til at holde to ugentlige messer ved altret i sakristiet til bod for Konrad Moltke af Farebæksholms sjæl til gengæld for det gods i Høje-Tåstrup, han har testamenteret dem.

Original i rigsarkivet.

Oluf Pant, dekan, og kapitlet ved kirken i Roskilde, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle skal vide, at vi med dette brev forpligter os til som sjælebod for den velbyrdige mand, hr. Konrad Moltke til Farebæksholm, ridder – salig ihukommelse – at lade afholde to messer hver uge til evig tid ved Roskildekirkens sakristialter til gengæld for det gods i Tåstrup, Lille herred, der er testamenteret os af omtalte hr. Konrad i hans endelige testamente[1]), og siden skødet af den velbyrdige frue, fru Margrete, hans enke, ved åbent brev og herredstingsvidne[1]) til evig besiddelse. Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev. Givet i Roskilde i det Herrens år 1390 på de hellige martyrers Tiburtius' og Valerianus' dag.

1) kendes ikke.

1390. 14. april. 204

Grev Klaus af Holsten og Gerhard, hertug af Slesvig og greve af Holsten, Stormarn og Schauenburg, *meddeler rådet og borgerne i Nienstat ved Elben og sognet sammesteds, at de efter aftale skal hylde greverne Otto 1. og Bernhard af Schauenburg.*

Original på nedertysk på Gottorp.

[(13)90][1]). 14. april. 205

Danzig giver Margrete, enke efter Lorenz Smedes, anbefalingsbrev til Bornholm angående 30 mark.

Registratur i Danzig.

Margrete, enke efter Lorenz Smedes, får anbefalingsbrev til Bornholm angående 30 mark på Hildebrand Bundens vegne. Forhandlet Tiburtius' dag.

1) registraturen er den første efter overskriften *år (13)90* på midten af håndskriftsiden.

206 1390. 15. april.

Marina Jensdatter, enke efter hr. Niels Hak af Hyby, sælger alt det gods på Sjælland, hun arvede efter sin datter Ingefred, samt alt sit gods i Danmark vest for Øresund til væbneren Jens Absalonsen, høvedsmand på borgen København.

Original i rigsarkivet.

Marina Jensdatter, enke efter hr. Niels Hak af Hyby, forhen ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal alle vide, såvel efterfølgende som nulevende, at jeg erkender, at jeg til den velbyrdige mand, nærværende brevviser, Jens Absalonsen, væbner, høvedsmand på borgen København, min elskede søstersøn, og hans arvinger til evigt at besidde har solgt alt det gods, der ifølge arveretten lovligt er tilfaldet mig efter min elskede datter Ingefreds død, hvilket gods hr. Jens Uffesen, ridder – from ihukommelse – fordum havde og besad, nemlig for det første alt godset på Sjælland, nemlig Vemmetofte, Græse, Kvanløse og alt andet sammesteds samt alt mit gods såvel i Jylland som på Fyn, såvel på Lolland som på Langeland, såvel på Falster som på Møn og alt mit andet gods overalt i Danmark vest for sundet kaldet Øresund. Jeg erkender, at jeg ganske har oppebåret den fulde og tilstrækkelige betaling efter mit hjertes ønske for samme gods af samme Jens Absalonsen, så at jeg Marina Jensdatter sammen med alle mine arvinger med dette brev erklærer fornævnte Jens Absalonsen og hans rette arvinger kvit og fuldt ud fritaget med hensyn til købet af dette gods. Desuden forpligter jeg mig og mine arvinger til at skøde ofte nævnte Jens Absalonsen og hans rette arvinger alt det foran omtalte gods i hænde tillige med hver enkelt af dets tilliggender, slet intet undtaget, og til evig besiddelse at fri det fra indsigelse fra nogen som helst andre. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode velbyrdige mænd, de herrer Tue Galen af Näsbyholm, ridder, Esbern Jakobsen, dekan i København, Ingemar Grubbe af Vallekilde, Henneke Pedersen af Freerslev, væbnere, Anders Holbæk og Sigvard Stenwek, borgmestre i København. Givet i det Herrens år 1390 fredagen næst efter søndagen Quasi modo geniti o.s.v.[1])

1) d.v.s. 1. søndag efter påske.

1390. 17. april. Kiel. 207

Grev Klaus af Holsten, hertug Gerhard af Slesvig, grev Albrecht og junker Henrik af Holsten på den ene side og grev Otto 1. af Schauenburg, Bernhard, provst i Hamburg, og junkerne Adolf og Vilhelm, sønner af grev Otto, på den anden slutter overenskomst om deling af arvelandene efter afdøde grev Adolf 7. samt om, hvorledes de to parters besiddelser i fremtiden skal arves.

To originaler på nedertysk på Gottorp.

A-original:

Vi Klaus, af Guds nåde greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, og vi Gerhard, af den samme nåde hertug af Slesvig, og vi grev Albrecht og junker Henrik, grever af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, sønner af grev Henrik, hvem Gud nåde, på den ene side og vi Otto, af Guds nåde greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, og vi Bernhard af Schauenburg, provst i Hamburg, junker Adolf og junker Vilhelm, fornævnte grev Ottos sønner, på den anden side erkender alle over for alle folk, der ser dette brev eller hører det læse, at der mellem os venskabeligt er sluttet overenskomst i Kiel i året 1390 efter Guds byrd på den søndag, da man synger Misericordias domini[1]), om al slags uenighed og punkter, der har været mellem os indtil denne tid, på denne måde, der står skrevet herefter. For det første, at vi grev Otto, provst Bernhard, junker Adolf, junker Vilhelm og vore rette arvinger arveligt skal beholde, hvad vi hidtil har haft i vort værge i staden Hamburg og i landet Holsten og Stormarn og dertil alle de holme, der ligger ved Elben, som vi også hidtil har haft i vort værge. Herudover giver vi fornævnte grev Klaus, vore kære fætre[2]) fornævnte grev Otto og provst Bernhard og deres rette arvinger på grund af det løfte, som de har givet os, og af fætterlig kærlighed 8.000 lybske mark penge, som det brev viser, som vi og vor fætter[3]) fornævnte hertug Gerhard har givet derpå[4]). <2> Endvidere giver vi dem vor gård i Hamburg, der ligger op ad sankt Jakobs kirkegård, der havde tilhørt vor fætter[5]) grev Adolf – salig ihukommelse –. <3> Endvidere giver vi dem landet Billwerder og alle de holme, der hører dertil, således som de er beliggende inden for deres grænser, med al ret og med len, både gejstlige og verdslige, og denne fornævnte gård og dette fornævnte land skal vore fornævnte fætre selv indløse for det, de er pantsat for, når de eller deres arvinger vil. Og dertil giver vi dem alle de rettigheder, som vor fornævnte fætter[5]) grev Adolf havde i tienden i Ochsenwerder, som Medinge'rne anfægtede

ham i. <4> Endvidere når vor fætterkone fru Anna, der var grev Adolfs hustru, dør, giver vi dem Nienlande og Nienstat, der ligger i det samme land ved Elben. Dette fornævnte land og denne by skal de overtage og besidde efter vor fornævnte fætterkones død til evige tider med al ret, med alle tilliggender og len, gejstlige og verdslige. <5> Endvidere satte vi fornævnte herrer og vore arvinger os alle venskabeligt sammen, således at vi fornævnte grev Klaus, hertug Gerhard, grev Albrecht, junker Henrik skal og vil tage i vor beskyttelse vore fornævnte fætres lande og borge, som de har på denne side Elben, og med god tro forsvare dem på samme måde som vore egne lande og borge. Desuden skal disse fornævnte lande og borge stå åbne og være beredt for os og vore arvinger til alle vore behov på samme måde som vore egne lande og borge. Og ligeledes skal vore lande og borge til gengæld være (åbne) for dem på samme måde. <6> Hvis vi fornævnte grev Klaus, hertug Gerhard, grev Albrecht, junker Henrik eller vore arvinger dør uden rette arvinger, der er mandsarvinger, hvad Gud forbyde, så skal alt vort herskabsområde, og hvad vi efterlader af alt vort gods, tilfalde vore fornævnte kære fætre og deres arvinger, der er mandsarvinger, og ligeledes skal alt det herskabsområde og alt det gods, der tilhører grev Otto, provst Bernhard, junker Adolf, junker Vilhelm, vore fornævnte fætre, og deres rette arvinger og som de efterlader, hvis de dør uden rette arvinger, der er mandsarvinger, tilfalde os og vore rette arvinger, der er mandsarvinger. <7> Hvis desuden en af os fornævnte herrer eller af vore arvinger dør og efterlader arvinger, der er kvinder og som er uforsørget, så skal den herre, der vil overtage arven, forsørge fruen eller jomfruen hæderligt og give til hendes ægtemand af det gods, som herren havde efterladt. <8> Hvis desuden en af os fornævnte herrer modtager noget lensgods af kejseren eller af nogen anden fyrste eller herre, det skal han modtage til samlet hånd med os alle, således at det ikke kommer os andre fornævnte herrer til nogen skade i den forskrevne arveret, som hver af os har til den anden, da alt vort gods skal blive i samlet hånd og lensbesiddelse til evige tider. Desuden skal ingen af os sælge nogle borge eller lande til nogen anden til arv eller unddrage dem fra en af de andre og heller ikke give nogen noget lensgods til eje, medmindre han gør det med de andres vilje og samtykke. <9> Hvis desuden nogen stad eller nogen borg i det land, som nogen af os har, med urette sætter sig op imod sine herrer, det skal vi alle forblive enige om at afvende, indtil vi har bragt det til rette igen. <10> Desuden skal enhver af os påtage sig mindelig eller retslig afgørelse for den anden i alle sager. Hermed skal vi fornævnte herrer og vore arvin-

ger være og forblive enige om al arv og alt gods og skal også forblive enige med råd og dåd som tro fætre med fuld tro til evige tider. Og dette brev skal ikke være til skade for det brev, hvori vi fornævnte grev Otto og provst Bernhard har givet afkald på den arv, der var tilfaldet os efter vor fornævnte fætter grev Adolfs død, ej heller skal hint brev være til skade for dette brev. Vidner til alle disse forskrevne ting er disse ærlige folk, hr. Breyde van Rantzau, hr. Henrik Brockdorf, hr. Benedikt van Ahlefeld, hr. Wulf Pogwisch, hr. Henrik van Siggem, hr. Didrik Høken, hr. Adolf van Holte, hr. Sigfred Dosenrode, riddere, hr. Bertold van der Lippe, provst i Lippstadt, hr. Henrik van dem See, kannik i Slesvig, hr. Jens Værkmester, kannik sammesteds, hr. Johan Howenschild, præst i Svans, hr. Arnold, præst i Petzen, Hartvig Hesten, Ove van Siggem, Schack Rantzau, Arnold Wenninghusen, Hugo Post, Johan Busche, Volrad Rixtorp, Klaus og Henrik, brødre, kaldet van Ahlefeld, Klaus og Volrad van Buchwald, brødre, Henneke Rantzau, Hasse Krummedige, Hartvig Breyde, Toteke Smalstede, Johan van Siggem, Otto Dürenberg, Henneke Mistorp, Markvard Sandberg, Fritze van Zeggendorp, Henrik van Wenninghusen og Markvard Cersne, væbnere. Og dette brev er givet i det år på den dag og på det sted, som det er skrevet foran. Og til yderligere vidnesbyrd har vi fornævnte grev Klaus, hertug Gerhard, grev Otto og provst Bernhard for os og for vore arvinger med vilje ladet vore segl hænge under dette brev.

B-original:

Vi Klaus, af Guds nåde greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, og vi Gerhard, af den samme nåde hertug af Slesvig, og vi grev Albrecht og junker Henrik, grever af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, sønner af grev Henrik, hvem Gud nåde, på den ene side og vi Otto, af Guds nåde greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, og vi Bernhard af Schauenburg, provst i Hamburg, junker Adolf og junker Vilhelm, fornævnte grev Ottos sønner, på den anden side erkender alle over for alle, der ser dette brev eller hører det læse, at der mellem os venskabeligt er sluttet overenskomst i Kiel i året 1390 efter Guds byrd på den søndag, da man synger Misericordias domini[1]), om al slags uenighed og punkter, der har været mellem os indtil denne tid, på denne måde, som står skrevet herefter. For det første, *(o.s.v. = A-original).* <8> Hvis desuden en af os fornævnte herrer modtager noget lensgods af kejseren eller af nogen anden fyrste eller herre, det skal han modtage til samlet hånd med os alle, således

at det ikke gør os andre fornævnte herrer nogen skade i den fornævnte arveret, som hver af os har til den anden, da alt vort gods skal blive i samlet hånd og lensbesiddelse til evige tider. Desuden skal ingen af os sælge nogle borge eller lande til nogen anden til arv eller unddrage dem fra en af de andre og heller ikke give nogen noget lensgods til eje, medmindre han gør det med de andres vilje og samtykke. <9-10> *(= A-original).* Vidner til alle disse fornævnte ting er disse ærlige folk, hr. Breyde van Rantzau, hr. Henrik Brockdorf, hr. Benedikt van Ahlefeld, hr. Wulf Pogwisch, hr. Henrik van Siggem, hr. Didrik Høken, hr. Adolf van Holte, hr. Sigfred Dosenrode, riddere, hr. Bertold van der Lippe, provst i Lippstadt, hr. Henrik van dem See, kannik i Slesvig, hr. Jens Værkmester, kannik sammesteds, hr. Johan Howenschild, præst i Svans, hr. Arnold, præst i Petzen, Hartvig Hesten, Ove van Siggem, Schack Rantzau, Arnold van Wenninghusen, Hugo Post, Johan Busche, Volrad Rixtorp, Klaus og Henrik van Ahlefeld, brødre, Klaus og Volrad van Buchwald, brødre, Henneke Rantzau, Hasse Krummedige, Hartvig Breyde, Sigfred Smalstede, kaldet Toteke, Johan van Siggem, Henneke Mistorp, Markvard Sandberg og Otto Dürenberg, Fritze van Zeggendorp og Henrik van Wenninghusen og Markvard Cersne, væbnere. Dette brev er givet i det år på den dag og på det sted, som det er skrevet foran. Og til yderligere vidnesbyrd har vi fornævnte grev Klaus, hertug Gerhard, grev Otto og provst Bernhard for os og for vore arvinger med vilje ladet vore segl hænge under dette brev.

1) 2. søndag efter påske. – 2) her brugt i vid betydning. Grev Otto og provst Bernhard var sønner af Adolf 7. af Schauenburg, der var fætter til grev Gerhard 3., grev Klaus' fader. – 3) også brugt i vid betydning. Gerhard var grev Klaus' brodersøn. – 4) kendes ikke. – 5) ligeledes brugt i vid betydning. Adolf 7. var søn af grev Johan 3. af Holsten(-Plön), fætter til Gerhard 3., grev Klaus' fader.

208 1390. 20. april. Antvorskov.

Broder Albrecht v. Igenhusen, prior i Antvorskov, og menige konvent sammesteds skøder med samtykke af kommendatorerne i Odense og Horsens ordenens gods i Bjergsted til ridderen hr. Barnum Eriksen til gengæld for en gård i Høng.

Vidisse 1414 24. februar i rigsarkivet.

Broder Albrecht v. Igenhusen af sankt Johannes Jerusalemitanerens orden af det hellige hospitalshus, prior i Antvorskov, og hele konventet sammesteds, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at vi med samtykke og

enstemmig vilje af os alle og desuden med samtykke af vore elskede brødre i Kristus Elias v. Rethlingenhusen, Bernhard, forstandere for vore huse i Odense og Horsens, og andre brødre af vor orden, der på vort provinskapitel, som afholdtes nedenfor anførte sted og dag, stod os bi og gav deres samtykke, til den navnkundige mand og hæderlige herre hr. Barnum Eriksen, ridder, nærværende brevviser, skøder, overlader og overgiver alt vor ordens gods i byen Bjergsted i Ars herred med alt dets tilliggender, vådt og tørt, dyrket og udyrket, rørligt og urørligt, slet intet undtaget, med hvilket navn det end benævnes, til gengæld for hans gods, nemlig en gård i Høng i Løve herred, som en Jens Esbernsen nu bebor, med alle dens tilliggender, intet undtaget, og som var skødet og overgivet os i stedet for ved hans brev af en bestemt ordlyd, at besidde med rette evindeligt, uden at det[1]) på nogen måde i fremtiden må tilbagekaldes af os eller vore efterfølgere fra ham eller hans arvinger, idet vi med dette brev fast forpligter os og vore efterfølgere til at hjemle og frigøre fornævnte hr. Barnim og hans arvinger omtalte gods for påkrav og tiltale fra hvem som helst, således som landets love kræver. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode mænd Anders Pedersen, kaldet Griis, i Bøstrup, Niels Bosen, medborger i Slagelse, og Henning Ottenhusen. Givet i Antvorskov i det Herrens år 1390 onsdagen efter søndagen Misericordia domini[2]) på vort provinskapitel.

1) godset i Bjergsted. – 2) 2. søndag efter påske.

1390. 22. april. 209

Peder Jensen, udvalgt ærkebiskop af Lund, bevidner, at Jon Krakeleg har forpligtet sig til at betale årlig leje af en gård i Trelleborg til kanniken i Lund.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Den udvalgte ærkebiskop af Lund udsteder vidnesbyrd angående Jon Krakelegs forpligtelse, givet kanniken i Lund, angående to mark sølv, som han skyldte i medfør af et køb, og seks mark ditto årlig leje af en gård, der ligger i Trelleborg. Givet dagen før sankt Georgs dag 1390.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Peder Jensen, udvalgt ærkebiskops brev af dato 1390, som indeholder, at Jon, kaldet Krakeleg, har forpligtet sig til som årlig afgift af en halv gård i Trelleborg at ville give kanniken i Lund to mark lødigt, hvilken gård kanniken tidligere havde købt af ham.

210 1390. 23. april. Lund.

Peder, udvalgt ærkebiskop af Lund, stadfæster Lunde kapitels privilegier.

Original i det svenske rigsarkiv.

Peder, af Guds nåde udvalgt ærkebiskop ved kirken i Lund, til alle, der får dette brev at se eller hører det læse, hilsen evindelig med Gud.

Eftersom de herrer provsten, dekanen, kantoren og hele vort for os i Kristus elskede kapitel i Lund ydmygt har bønfaldet os om[1]), at vi nådigt vilde værdiges at stadfæste deres privilegier, som de vides hidtil at have fået af vore forgængere, især med hensyn til nedenfor anførte artikler, bøjer vi os for deres fromme bønner og giver vort bifald, idet vi ønsker at træde i vore fornævnte forgængeres fodspor, og anordner med samme vort kapitels enstemmige samtykke, at det til evige tider ubrydeligt skal overholdes. <1> For det første, at når en af prælaterne eller kannikerne i dette kapitel afgår ved døden, da skal hans eksekutor, udpeget i kapitlet, sammen med hans andre testamentseksekutorer frit nyde alle afkastninger, afgifter og tjenesteydelser, der hidrører fra hans dignitet og præbende samt fra fællesbordet[2]), hvis han har holdt residens, i et helt år, at regne fra hans dødsdag, for dermed hæderfuldt at holde hans begravelse og samvittighedsfuldt at betale hans gæld; og han (eksekutoren) skal have fuld og uindskrænket dispositionsret over nævnte beneficiers gods, alt og hver enkelt, indtil den omtalte termin. Og hvis der, når de testamentariske gaver og gælden er betalt, bliver noget til overs af fornævnte indtægter eller ydelser, da skal det fuldt ud uden nogen svig overdrages til den afdødes rette arvinger, dog med undtagelse af den virning[3]), der hører til fornævnte beneficier. <2> Fremdeles skal de herrer prælater og kanniker i Lund, såvel de nuværende som de til enhver tid værende, og deres vikarer, som residerer ved de kirker, deres præbender har navn efter[4]), eller som er henlagt til deres præbender eller digniteter, være ganske fri og i lige måde undtagne for ydelse af cathedraticum[5]) til bispen og for andre ærkebiskoppelige rettigheder og tynger. <3> Fremdeles at samme prælater og kanniker i Lund skal have hele den ærkebiskoppelige jurisdiktion over deres bryder, landboer, gårdsæder og deres undergivne, hvad enten de bor på deres gejstlige eller verdslige gods. De skal også i hele stiftet frit oppebære den ærkebiskoppelige tiende af korn, sild og alt andet, og de skal fuldt ud nyde den af samme. <4> Fremdeles at disse prælater og kanniker med deres egne breve frit skal kunne tvinge genstridige, trodsige og

halsstarrige blandt samme undergivne under trussel om kirkens straf, dog med undtagelse af skærpede bandlysningsdomme, skilsmissedomme og andre større sager. <5> Fremdeles at nævnte prælater og kanniker i Lund frit skal kunne oppebære bøden angående fyrremarkssager og lavere med banslet[6]) i hele stiftet og tillige i vor tid fredkøb[7]) af deres undergivne i kirkens herreder. <6> Fremdeles at fornævnte prælaters og kannikers undergivne, indstævnet på ærkebiskoppens ting, skal stå til svar og gøre fyldest for forseelserne i deres herrers nærværelse. <7> Fremdeles at vi efter evne vil holde nævnte prælaters og kannikers gods, såvel det fælles som det særlige, ved samme frihed som vort eget gods. Men vi stadfæster med dette brev ikke blot fornævnte artikler, men også alle de privilegier og nådesbevisninger, som de hidtil havde fået af alle vore forgængere tillige med alle de artikler i den ærværdige fader – i sin tid ærkebiskop af Lund – hr. Niels' testamente[8]), der vedrører fornævnte prælater og kanniker og Lundekirkens bygningsfond, og lover at overholde dem uanfægtet. Til vidnesbyrd herom er vort segl sammen med segl tilhørende vort elskede kapitel og vor Lundegård[9]) hængt under dette brev. Givet i Lund i det Herrens år 1390 på martyren sankt Georgs dag.

1) jf. DRB. IV 1 nr. 500. – 2) jf. DRB. III 6 nr. 28 note 2. – 3) jf. DRB. II 1 nr. 333 note 2. – 4) jf. DRB. III 6 nr. 206 note 2. – 5) sognekirkernes faste afgift til bispestolen, jf. DRB. III 2 nr. 132 note 6. – 6) dansk ord i den latinske tekst; bøde ved løskøbelse fra band og retten til denne bøde, jf. til sammenligning 1349 22. april, DRB. III 3 nr. 130. – 7) dansk ord i den latinske tekst. – 8) jf. DRB. IV 1 nr. 484. – 9) jf. DRB. III 6 nr. 28 note 5.

1390. 23. april. 211

Grev Klaus af Holsten og hertug Gerhard 6. af Slesvig stadfæster staden Kiels besiddelse af havnen fra Levensau til Bülk med al frihed og rådighed, dog med undtagelse af tolden i hertugdømmet Jylland.

Efter tryk i Schlesw.-Holst. Reg. u. Urk. VI.

Vi Klaus, af Guds nåde greve af Holsten og Stormarn og i Schauenburg, Gerhard, af samme nåde hertug af Slesvig, greve af Holsten og Stormarn og i Schauenburg, (til alle, der ser dette brev), hilsen evindelig med Gud.

For at ikke det, som sker i tiden, i tidens løb skal svinde ud af hukommelsen, har fortiden klogt bestemt, at det foreviges med skriftligt vidnesbyrd[1]). Vi gør derfor vitterligt for alle, såvel nulevende som fremtidige, at

vi med råd og samtykke af vore arvinger og råder og på bøn af vore kære borgere i Kiel i alle henseender overlader og skænker samme stad og borgere i Kiel den hele og fuldstændige og frie havn fra åen, kaldet Levensau, indtil Bülk, som de i øjeblikket faktisk ukæret besidder og gennem lange tider har besiddet med enhver frihed og rådighed, således som vore forgængere og vi indtil nu friest besad den, dog undtaget tolden i hertugdømmet Jylland[2]). For at der derfor ikke skal opstå nogen tvivl om denne tilståede frihed, har vi givet dem dette brev, at bestyrke med vort segls værn[3]), i nærværelse af de hæderværdige mænd Valdemar v. Rantzau, Henrik v. Siggem, riddere, Klaus Rathlou, Hasse Krummedige, Hartvig Breyde og Wulf Pogwisch, væbnere, og adskillige andre troværdige mænd. I det Herrens år 1390 på selve martyren sankt Georgs dag.

1) jf. 1334 25. juni, DRB. II 11 nr. 140, som har tjent som diplomforlæg. – 2) bestemmelsen om tolden er en indskrænkning i forhold til diplomforlægget. – 3) uændret overført fra diplomforlægget, selv om der er to udstedere.

212 1390. 23. april.

Grev Klaus af Holsten og Gerhard..... hertug af Slesvig og greve af Holsten, Stormarn og Schauenburg, *stadfæster staden Kiels privilegier.*

Original på nedertysk i Kiel.

213 1390. 23. april. Heiligenhafen.

Grev Klaus af Holsten og 'Gerhard.... hertug af Slesvig, greve af Holsten, Stormarn og Schauenburg' *vidimerer og stadfæster grev Adolf 7. af Holsten-(Plön)s brev af 1360 13. maj for Heiligenhafen.*

Original på nedertysk på Gottorp.

214 1390. 25. april.

Mathias Kristiansen af Hundsbæk skøder møllestedet Gammelvad i Skodborg å samt alt sit gods i Skodborg sogn til abbed Thomas af Løgum kloster og menige konvent sammesteds.

Afskrift i Løgumbogen.

Mathias Kristiansen af Hundsbæk i Læborg sogn til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at jeg til bod for min og alle mine forfædres sjæle under hensyntagen til den velvilje og kærlighed, hvormed de regelbundne mænd, nemlig hr. Thomas, abbed i 'Locus Dei'[1]), også kaldet Løgum kloster, og hans menige konvent med deres gaver har hædret mig, frit skænker og i overensstemmelse med landets love skøder og ihændegiver fornævnte regelbundne mænd et sted, nemlig en mølle, kaldet Gammelvad, i Skodborg å med dens fri vandtilløb, mod nord grænsende til Malt herred og mod syd til Frøs herred, med dæmning foran, kaldet dam[2]) og damsted[2]), med fiskevand og enge, græsgange, agre og alle dets andre tilliggender, samt alt det gods, jeg har, eller som hører ind under min ret i Skodborg sogn i nævnte Skodborg[3]) herred med alle dets rettigheder og tilliggender til evig besiddelse. Og ydermere forpligter jeg med dette brev mig og mine arvinger til at hjemle nævnte hr. abbed, alle hans efterfølgere og hans konvent sammesteds alt det fornævnte gods med dets rettigheder og tilliggender (frit) fra ethvert retmæssigt krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd Spilt Jensen og Niels Lavesen hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1390 på evangelisten sankt Markus' dag.

1) »Guds sted«, den gængse latiniserede navneform. – 2) danske ord i den latinske tekst. – 3) rimeligvis afskriverfejl i Løgumbogen for *Frøs herred.*

1390. 25. april. Lunds byting. 215

Tingsvidne af Lunds byting om, at hr. Jens Nielsen, kannik i Lund, har skødet sin gård i sankt Botulfs sogn til Bonde Jensen, borger i Lund, mod at denne årligt betaler tre mark penge til kapitlet i Lund til afholdelse af hans årtid.

Original i det svenske rigsarkiv.

Mikkel Ingemarsen kaldet Degn, hr. ærkebiskoppen i Lunds foged i fjerdedelen af staden Lund, Troels Pedersen, borgmester, Åge Mogensen, Peder Jensen, Mogens Degn, Oluf Borg og Jens Pedersen, rådmænd og borgere i Lund, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi vil, at det skal stå fast for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1390 på evangelisten sankt Markus' dag fremstod den ærværdige mand hr. Jens Nielsen, kannik ved kirken i Lund, personligt på Lunds by-

ting og i nærværelse af os og mange andre troværdige gejstlige og lægmænd skødede sin gård i sankt Botulfs sogn i Lund, mod nord stødende op til ridderen hr. Stig Pedersens gård, til den gode mand Bonde Jensen, vor medborger i Lund, nærværende brevviser, hvilken gård han lovligt har erhvervet ved retmæssigt købs adkomst af Anders Pedersen, borger i Lund, og frit ihændegav den, at besidde med evig ret og til frit at råde over til eget brug, idet han erkendte, at han fuldt ud efter sit ønske og samtykke havde oppebåret fuld og fyldestgørende betaling af denne Bonde for nævnte gård og alt dens tilbehør og tilliggende, slet intet undtaget, med hvilket navn det end benævnes, således at han erklærede sig tilfreds, på den betingelse, at samme Bonde, så længe han lever, hans hustru, arvinger eller en hvilken som helst anden, der bebor nævnte gård eller sidder inde med dispositionsretten over denne, er forpligtet til hvert år på biskoppen sankt Nicolaus' dag[1]) eller senest otte dage derefter af samme gård at betale tre mark penge i gængs og gangbar mønt, som udgør tre skilling grot og fire grot, til det ærværdige kapitel i Lund til en årtid for nævnte hr. Jens Nielsen, kannik, hvilken skal højtideligholdes og holdes årligt til evige tider i kirken i Lund, med den yderligere tilføjelse, at hvis nogen af fornævnte er forsømmelig eller efterladende med betalingen af de nævnte tre mark penge, som fornævnt, til de foreskrevne terminer, da skal kapitlet i Lund have bestyrelsen af nævnte gård og tage den tilbage til sig og forpligtes til evindeligt at betale fornævnte tre mark penge til nævnte årtid, der som ovenfor anført skal højtideligholdes hvert år, uden krav og indsigelse fra hvem som helst. Ydermere forpligtede samme hr. Jens Nielsen sig og sine arvinger til at hjemle og fri samme Bonde Jensen og hans arvinger og efterfølgere, hvem de end er, som anført ovenfor, fornævnte gård med alle dens tilliggender fra krav fra hvem som helst, nulevende og tilkommende, dog at fornævnte betingelser lige så vel altid skal forblive ukrænkede og overholdte. Dette erklærer vi med dette brev klart over for alle. Til sikkerhed for denne erklæring er vore segl hængt under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1) 6. december.

216 1390. 3. maj.

Henneke Glysing kvitterer grev Klaus af Holsten og hertug Gerhard 6. af Slesvig for alle krav.

Original på nedertysk på Gottorp.

Jeg Henneke Glysing erkender og bevidner åbent med dette brev, at jeg og mine rette arvinger erklærer og siger de ædle herrer, grev Klaus og hertug Gerhard, hertug af Slesvig, grever af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, og deres rette arvinger kvit, ledig og fri med dette brev for al den skyld og gæld, som de indtil denne dag har stået i til min fader eller mig eller nogen anden, som jeg eller mine arvinger måtte være ansvarlige for, det være sig fra breve, fra gæld, fra panter, fra skade eller ellers fra nogen slags stykker, det være, hvad det være vil, og at de eller deres arvinger herefter ikke mere på nogen måde skal udstå nogen rykning fra mig eller fra mine arvinger eller fra nogen anden, som jeg eller mine arvinger med rette kan være ansvarlige for eller udfri. Dette lover jeg og mine rette arvinger på vor gode tro at overholde stadig og fast over for de fornævnte mine nådige herrer og deres rette arvinger uden argelist eller udflugt med dette brev, der er givet og skrevet under mit segl i året 1390 efter Guds byrd på det hellige kors' dag, da det blev fundet.

1390. 4. maj. Örebro. 217

Dronning Margrete tilstår Riseberga nonnekloster tre jernhytter i Rönö, Åmme og Skyllberg frit og ubeskåret i sin levetid, i lighed med hvad kong Magnus af Sverige tidligere havde gjort.

Original i det svenske rigsarkiv.

1390. 6. maj. Örebro. 218

Dronning Margrete forbyder sine embedsmænd og fogeder at lægge hindringer i vejen for Alvastra og Nydala klostre angående det gods i Västergötland, som hr. Karl Ulfsson har skænket dem.

Original i det svenske rigsarkiv.

1390. 20. maj. 219

Hertug Gerhard af Jylland, greve af Holsten, forbyder borgere og bønder i hertugdømmet Slesvig at skænke fast grundbesiddelse til kirkerne og påbyder gejstligheden først at stævne borgere og undergivne for hans domstol.

Original på nedertysk på Gottorp.

Vi Gerhard, af Guds nåde hertug af Jylland, greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, gør vitterligt for alle dem, der ser dette brev eller hører det læse, at alle vore forfædre, konger, hertuger og grever, der har haft magten i vort herskabsområde, nemlig i vort hertugdømme Slesvig, har forbudt, og vi nu efter dem forbyder, at nogle borgere eller bønder må give deres opretstående ejendom[1]) eller deres liggende jord til præsterne eller den hellige kirke, men løsøre må de give den hellige kirke eller til hvem de vil. Disse forskrevne punkter vil vi bevidne med vore riddere og væbnere, med borgere og med bønder og med hele det almindelige land, at de er rigtige. Derfor beder vi alle gejstlige mænd om, at de ikke i fremtiden bekymrer sig herom, for hvis der er nogen, der vil stævne vore borgere eller bønder ad rettens vej, skal han først anklage dem for os, ham vil vi støtte og hjælpe ad rettens vej. Hvis nogen vil gå imod denne retsbestemmelse, som vi har forefundet, og som vi nu igen har påbudt, det vil vi pådømme og med rette forfølge, som vi bedst kan. Til yderligere vidnesbyrd har vi fornævnte Gerhard ladet vort segl hænge under dette brev, der er skrevet i året 1390 efter Guds byrd fredagen før pinse.

1) teksten har *upstande erue*, d.v.s. bygninger.

220 1390. 22. maj. Linköping.

Dronning Margrete tager Vadstena kloster under sin beskyttelse.

Afskrift i det svenske rigsarkiv.

221 1390. 26. maj.

Ingeborg af Skullerup, enke efter ridderen hr. Peder Grubbe af Ordrup, Jens Grubbe af Ordrup, Anders Olufsen af Næsby og Klaus Zernin af Reerslev erkender, at Henneke Olufsen af Søholm, deres svigersøn, på sin hustru fru Ingeborgs vegne ved skiftet efter Peder Grubbe har modtaget sin hustrus arvepart.

Original i rigsarkivet.

Ingeborg af Skullerup, enke efter hr. Peder Grubbe af Ordrup, afdød ridder – from ihukommelse –, Jens Grubbe af Ordrup, Anders Olufsen af Næsby og Klaus Zernin af Reerslev, væbnere, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, såvel efterkommende som nulevende, at vi sammen med vor elskede svigersøn Henneke Olufsen af Søholm på hans elskede hustrus fru Ingeborgs vegne på retfærdig vis, som vi er forpligtet til, har sluttet og truffet en overenskomst angående et venskabeligt skifte af alt det gods, der tilfaldt os efter hr. Peder Grubbes død – from ihukommelse. Vi erkender, at denne Henneke Olufsen for den ham med rette tilfaldne part har modtaget og fuldstændigt oppebåret nedenfor anførte gods med alle dets tilliggender, som følger. For det første nemlig alt gods i Kyndeløse i Volborg herred, hvilket hr. Peder Grubbe besad, nemlig fire brydegårde med alle deres tilliggender, fremdeles tredjeparten af en mølle kaldet Wasquern, af hvilken der skal gives seks pund korn, fremdeles i Ordrup i samme herred tre gårde, som udgør 'en søsterdel'[1]), af hvilke der skal gives fire pund korn, fremdeles i Haghenes 'en søsterdel'[1]), fremdeles en halvgård i Nyrup i samme herred, af hvilken der skal gives to pund korn, på hvilken gård en Mogens kaldet Ellegård bor, fremdeles en gård i Kvanløse i Merløse herred, af hvilken der skal gives tre pund korn, fremdeles i Tersløse to gårde, af hvilke der skal gives fire og et halvt pund korn, fremdeles en gård sammesteds, af hvilken der skal gives to pund korn, fra hvilken gård jeg, Anders Olufsen, skal have en ørtug korn, og jeg, Klaus Zernin, skal have 14 skæpper korn og halvdelen af tjenesten og arbejdet, fremdeles en gård i Lyngby i Flakkebjerg herred, af hvilken der skal gives fire pund korn og tyve skæpper havre, på hvilken gård en Hemming Ovesen bor, fremdeles i Båslunde i samme herred en gård, af hvilken der skal gives to pund korn og ti skæpper havre, fremdeles i Tofteskov 'en søsterdel'[1]). Ydermere forpligter vi os og vore arvinger til inden udløbet af det nærmest følgende halvår, hvis fornævnte gods på lovlig vis fravindes nævnte Henneke eller hans arvinger efter landets love, i forhold til vor part, kaldet 'antaal'[2]), at erstatte og virkeligt med umiddelbar virkning at vederlægge fornævnte Henneke Olufsen og hans arvinger med gods af tilsvarende værdi. Fremdeles erklærer vi med dette brev denne Henneke Olufsen og hans arvinger kvit og ganske fritaget med hensyn til alt det fornævnte gods, intet undtaget, med hvilke navne det end kan opregnes, og

som i medfør af ret arv tilkommer os efter hr. Peder Grubbes død – from ihukommelse. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig hr. Anders Jakobsen af Skafterup, ridder, hr. Jens Brun, præsteviet mand og sognepræst i Bringstrup, Jens Troelsen, landstingsdommer i Sjælland. Givet i det Herrens år 1390 torsdagen før ottendedagen efter pinse.

1) dansk ord i den latinske tekst. – 2) nedertysk ord i den latinske tekst, d.v.s. forholdsmæssigt.

222 1390. 28. maj. Laholm.

Knut Simonsson giver sin hustru alt sit gods i Sunnerbo med undtagelse af gården Köpet som morgengave. – Skrevet i Laholm i det Herrens år 1390 lørdagen før trinitatis søndag.

Original i det svenske rigsarkiv.

223 1390. 28. maj.

Magistrater og rådmænd i Kampen træffer beslutning om fordelingen af boderne på feddet i Skåne og forbyder skomagere og skræddere at holde kro sammesteds.

Original på nedertysk i Kampen.

Fremdeles er magistrater og råd i det Herrens år 1390 lørdagen efter pinse kommet overens med deres borgerskab om, <1> den hjørnebod i Skåne på vort fed, hvor Hartvig Bødker boede og tappede, den skal blive liggende til skomagere, skræddere og vognboder. Og videre den anden bod der overfor, hvor Jan Mettenssen tappede, den skal blive liggende til brug for sådanne folk, som er nævnt foran. <2> Fremdeles må skomagere eller skræddere ikke holde nogen kroer på vort fed. <3> Fremdeles at man skal lade midtergrundstykkerne ligge de to førstkommende år igennem, og at man så skal udlodde dem, så falder de (i termin) lige ud med endegrundstykkerne, der er udloddet for tre år. <4> Fremdeles skal den vinbod, som Hendrik Zuvel boede i, ikke være der, og man skal lade grundstykket ligge til brug for feddet.

1390. 1. juni. Slesvig. 224

Biskop Johan af Slesvig tillader præsten hr. Jens i Strukstrup at være borte fra sin kirke i tre år.

Afskrift i Slesvig Johannes kloster.

Vi Johan, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop af Slesvig, til hr. Jens i Strukstrup hilsen med Gud.

Vi tilstår Eder med dette brev fri bemyndigelse til, at Du fra nu af i indtil tre år må udeblive fra Din kirke. Givet i Slesvig i det Herrens år 1390 dagen før Kristi legemsdag[1]) under vort sekret.

1) 2. juni.

1390. 1. juni. 225

Lars Haveby, ridder, Walder Altena, Henrik Walsrode Altena og Stefan Raphon[1]) meddeler, at de har givet Johan Altena og Ermegård, Eggert Altenas børn, 100 mark lybsk.

Original i rigsarkivet.

Lars Haveby, ridder, Walder Altena, Henrik Walsrode kaldet Altena og Stefan Raphon[1]) til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at vi med alle vore slægtninges og venners samtykke og med deres særlige billigelse endrægtigt og med god vilje har givet nærværende brevvisere, nemlig Johan Altena og Ermegård, børn af Eggert Altena – from ihukommelse – 100 mark lybske penninge, som vi har oppebåret for nævnte Eggerts død, på den betingelse, at hvis nævnte børn Johan og Ermegård – hvad Gud forbyde – skulde dø eller gå bort og overleves af deres moder fru Katerine, da skal nævnte fru Katerine ikke arve eller oppebære en større del af fornævnte pengesum, end hvad nævnte børn efter loven havde skullet oppebære og have, hvis nævnte pengesum efter lovligt skifte var blevet lovligt delt mellem alle slægtninge og venner, men den resterende del af pengene kan efter alle dalevende venners og slægtninges skøn og ønske gives og anvendes, om det ønskes, til frelse for de nævntes, nemlig Eggerts og hans børns sjæle, ellers skal de deles efter loven mellem alle slægtninge og venner. Til vidnesbyrd om ovenstående er vore segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de hæderværdige mænd, nemlig Povl Nielsen af Glorup og hr. Timme Klenben, provst i Hesselager,

til vidnesbyrd tilkaldt til dette. Givet i det Herrens år 1390 dagen før Kristi legemsdag.

1) middelnedertysk = raphon, agerhøne.

226 1390. 3. juni.

Fru Marina af Løgismose, Jens Pedersens hustru, oplader Peder Eriksen af Solvig alt det gods i Hostrup i Slogs herred, som hun arvede efter sine børn med Jens Tormundsen.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Jeg fru Marina af Løgismose, Jens Pedersens hustru, erkender og bevidner åbent med dette brev over for alle dem, der ser dette brev eller hører det læse, at jeg og mine rette arvinger til Peder Eriksen af Solvig og hans rette arvinger giver og oplader al den frihed og ejendomsret, som jeg arvede efter mine børn, som jeg havde med Jens Tormundsen, hvem Gud nåde, til godset i Slogs herred i sognet Hostrup, således som det er beliggende der med alt tilbehør, nemlig eng, græsgang, vand, skov, vådt og tørt og med al ret, at bruge evigt efter sin vilje, med den bestemmelse, at hvad der er pantsat der, det skal han selv indløse, og så vil jeg og mine arvinger hjemle det fornævnte gods for Peder Eriksen og hans arvinger og fri det fra alle krav med rette. Til vidnesbyrd har jeg hængt mit segl under dette brev, der er givet og skrevet i året 1390 efter Guds byrd fredagen efter det hellige legems dag[1]).

1) torsdag efter Trinitatis søndag.

227 1390. 5. juni. Stralsund.

Tetze Podebusk, biskop af Odense, sælger hele sin fædrene og mødrene arv i Tyskland og i Danmark til sine brødre hr. Predbjørn, ridder, Hans og Borante Podebusk, væbnere.

Efter tabt original på nedertysk, trykt hos Lisch.

I Guds navn, amen. Vi Tetze Podebusk, af Guds nåde biskop i Odense stift, erkender og bevidner åbent med dette brev over for alle dem, der ser eller hører det læse, at vi med velberåd hu og med hel god vilje og efter råd og samtykke af alle vore venner til de ærlige mænd, vore kære brødre, hr.

Predbjørn, ridder, Hans og Borante, væbnere, brødre, kaldet Podebusk, og deres rette arvinger har solgt og som et evigt køb sælger al vor faders ejendom og len og moders ejendom, således som vor fader og moder og vi og vore brødre har haft og besiddet det allerfriest, det være sig i Tyskland og i Danmark, det være sig i hvad land det være vil, og med al indtægt, der er nu og endnu kan komme i fremtiden, med vasaltjeneste og med alt gejstligt len, og deri intet undtaget, det være nævnt eller unævnt i dette brev, og vi forbeholder os slet intet deri til evige tider, medmindre, hvad Gud forbyde, vore fornævnte brødre alle tre dør uden arvinger, der er født af deres liv, så skal vi igen tiltræde forskrevne ejendom og len. Fremdeles skal vi oplade dem og deres arvinger vor faders ejendom og vor moders ejendom og len for landets herrer, således som det er ret i alle landene, når de kræver det af os, således som det står skrevet her foran. Fremdeles forpligter vi fornævnte Tetze os til, at hvis vore fornævnte brødre eller deres arvinger beder os om hjælp vedrørende gods, som vi og de har fået i arv, så skal vi, som vi bedst kan, være dem behjælpelige efter kanonisk ret eller efter romersk ret, hvor det er nødvendigt for dem, og de behøver det. Fremdeles giver vi fornævnte Tetze afkald på alle indsigelser[1]) og alle remedier i al ret, både kanonisk og romersk, hvormed man kan bryde dette brev, delvis eller helt. Alle disse punkter lover vi forskrevne Tetze Podebusk tillige med vore rette arvinger på vor gode tro at overholde stadig og fast uden argelist, udflugt og modsigelse over for vore fornævnte brødre, hr. Predbjørn, Hans og Borante, brødre, kaldet Podebusk, og deres rette arvinger. Til yderligere sikkerhed og erkendelse har vi fæstnet vore segl til dette brev. Til stede og som vidner hertil har været de ærlige mænd hr. Fikke Behr, ridder, Wedege Walsleve, Henning van der Osten, der nu bor i Kapelle, Tetze Zernin, Nicolaus Wusseke den ældre, Henrik Wachholt, væbnere, og hr. Kristian Sellentin, præst, hvilke for vor bøns skyld, men især til vidnesbyrd og til vitterlighed om alle disse forskrevne punkter har hængt deres segl under dette brev, der er skrevet i Stralsund i året 1390 efter Guds byrd søndagen inden ottendedagen efter den ærværdige festdag for det hellige legem.

1) jf. DRB. II 1 nr. 22 note 2.

228 1390. 12. juni. Oslo.

Kong Erik 7. af Pommern giver Thorleif Anundssøn, som dræbte Olav Anundssøn, fred til 1. november mod, at han gør fyldest for drabet over for den dræbtes arvinger.

Original i det norske rigsarkiv.

229 1390. 14. juni. Stralsund.

Klaus Schacht, borger i Stralsund, overdrager 'hr. Predbjørn, ridder, Hans og Borante, væbnere, brødre, kaldet Podebusk', *tilbagekøbet af 23 mark afgift fra kroen i Kasnevitz og den tilhørende gård for 300 mark stralsundsk.*

Original på nedertysk i Pulbusarkivet.

230 1390. 18. juni. Växjö.

Lars Djäkn, foged i Värend, og Erland Knutsson, herredshøvding i Kinnevalds herred vidimerer kong Magnus' breve af 1347 4. oktober, 1349 2. juni og 1351 18. juni samt kong Eriks brev af 1358 2. september.

Original i rigsarkivet.

Lars Djäkn, foged i Värend, og Erland Knutsson, herredshøvding i Kinnevalds herred, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erklærer offentligt med dette brev og erkender i sandhed, at vi i sandhed har taget i øjesyn og hørt nogle velbevarede og hele breve med segl, hvilke tilhører kirken i Växjö, og hvis ordlyd ord til andet følger i rækkefølge nedenfor med disse ord. Magnus, af Guds nåde Sveriges, Norges og Skånes konge, til alle, der får dette brev at se eller hører det læse *(o.s.v. = DRB. III 3 nr. 158).* Magnus, af Guds nåde Sveriges, Norges og Skånes konge, til alle, der får dette brev at se eller hører det læse *(o.s.v. = DRB. III 2 nr. 397).* Magnus, af Guds nåde Sveriges, Norges og Skånes konge, til alle, der ser dette brev *(o.s.v. = DRB. III 3 nr. 451).* Erik, af Guds nåde de Svenskes og Goters konge og herre til Skåne, til alle, der får dette brev at se *(o.s.v. = DRB. III 5 nr. 148).* Til vidnesbyrd om alt det fornævnte hænger vi derfor vore segl ved dette brev. Givet i Växjö i det Herrens år 1390 dagen efter bekenderen sankt Botulfus' dag.

1390. 23. juni. 231

Dekan og kapitel ved sankt Valborgs kirke i Zutphen vidimerer kong Valdemar 4. Atterdags brev af 1346 10. oktober.

Original i Zutphen.

Vi dekan og kapitel ved sankt Valborgs kirke i Zutphen, Utrecht stift, åbenbarer for alle, at vi i dag på denne udskrifts udstedelsesdag har set, læst og hørt et åbent brev, helt og uskadt, med seglet hængende i sine silkesnore, savnende enhver brøst og anledning til mistanke, af dette indhold. Vi Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge, til alle, der får dette brev at se, *(o.s.v. = DRB. III 2 nr. 281).* Til vidnesbyrd om denne udskrift har vi dekan og kapitel ved kirken i Zutphen ladet vort segl hænge under i det Herrens år 1390 dagen før sankt Hans dag om sommeren.

1390. 25. juni. 232

Lars Pedersen af Ryde skøder halvdelen af Ellehavegård til Absalon Mogensen af Krenkerup.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at Lars Pedersen af Ryde skøder Absalon Mogensen af Krenkerup halve Ellehavegård og halvdelen af den gårdsædegård, som ligger dertil, hvilke er hans fædrene gods. Givet dagen efter sankt Johannes døbers dag 1390.

1390. 27. juni. Stäkeborg. 233

Sten Boson, ridder, erklærer, at han har aftalt med sine medeksekutorer af Bo Jonssons testamente, at han alene skal overtage alt gods tilhørende den afdødes børn og de panter, 'som den højbårne fyrstinde, min nådige fru dronning Margrete, dronning af Sverige og Norge og ret arving til og fyrstinde af Danmark, nu har sat i pant til Bo Jonssons børn', *samt den afdødes gældsforpligtelser.* 'Og eftersom denne enighed og overenskomst var opnået i nærværelse af den højbårne fyrstinde, min kære fru dronning Margrete, de ærlige mænd hr. Staffan Ulfsson, Magnus Bengtsson og Tord Bonde, da

har jeg bedt dem til vidnesbyrd hænge deres segl under dette brev tillige med segl tilhørende os foranførte .....[1])

Vidisse 1391 21. oktober i det svenske rigsarkiv.

1) brevet er oversat fra svensk. Samme dag og sted pantsætter Sten Boson 200 mark afgift af gods tilhørende Bo Jonssons børn til biskop Nils af Linköping, og 1390 28. juni samme sted yderligere 200 mark afgift til biskop Tord af Strängnäs. Begge breve er ligeledes beseglet af dronning Margrete.

234 1390. 28. juni. Marienburg.

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrifter i Thorn og Danzig, §§ 1-2 på tysk.

I det Herrens år o.s.v. (13)90 dagen før Peters og Paulus' dag forsamledes Preussens stæder, nemlig Kulm, Thorn, Elbing, Danzig, Königsberg, Braunsberg, i Marienburg og gennemdrøftede under rådslagning nedenantegnede punkter.

<1> .....[1])

<2> Ligeledes (angående) skipperne Bonynghuse og Peter Kulenborg, borgere i Danzig, (der) er sejlet fra Skåne til England på kongens brev[2]), om de nu af den grund skal være med til at betale noget af den fortæring, der er sket på vej til England, eller ikke. Stædernes mening er, at hvis de har gjort rejsen før vor herre højmesterens befaling, og de kan bevidne det med ærlige folk ved deres ed på helgenerne, så skal de være fritaget for (betaling for) fortæringen; hvis det ikke er således, skal de hjælpe til med at betale fortæringen efter recessens anvisning.

1) § 1 handler om forholdet til Flandern. - 2) d.v.s. kongen af Englands.

235 1390[1]). [Før 29. juni].

Tideke Witte skylder Konrad Musing 20 mark stralsundsk, at betale i Skåne.

Indførelse i Stralsunds Liber debitorum.

Tideke Witte og hans arvinger skylder Konrad Musing og hans arvinger 20 mark stralsundske penge, at betale i Skåne med det første med tak.

1) indførelsen er den 2. på siden, der som overskrift har *År 90.* I marginen ud for 8. indførelse står *Petrus' og Paulus' dag.*

1390[1]). [Før 29. juni]. 236

Heine Vrome pantsætter sit skib til Konrad Musing for 20 mark stralsundsk, at betale i Skåne.

Indførelse i Stralsunds Liber debitorum.

Heine Vrome og hans arvinger skylder Konrad Musing og hans arvinger 20 mark stralsundske penge, at betale i Skåne med det første med tak, og derfor pantsatte nævnte Heine sit skib, kaldet 'schute', med alt dets tilbehør til fornævnte Konrad.

1) indførelsen er den 4. på siden, der som overskrift har *år 90.* I marginen ud for 8. indførelse står *Petrus' og Paulus' dag.*

1390. [Efter 29. juni][1]). 237

Johan Fridag skylder Everhard van der Beke 38 mark stralsundsk, at betale i Skåne.

Indførelse i Stralsunds Liber debitorum.

Johan Fridag og hans arvinger skylder Everhard van der Beke og hans arvinger 38 stralsundske mark, at betale i Skåne inden otte dage efter næstkommende sankt Marias fødselsdag[2]).

1) indførelsen er den 14. på siden, der som overskrift har *År 90;* ud for 8. indførsel findes datoen *Petrus' og Paulus dag.* – 2) 8. september.

1390. 11. juli. Nydala kloster. 238

Katerine Petersdotter skænker Nydala kloster alt sit gods i Skärstad sogn til bod for sin, sin ægtefælles, deres børns og hendes faders og moders sjæle. Det sker med samtykke af 'alle disse gode mænd, som har hængt deres segl under dette brev, nemlig hr. Abraham Brodersen, ridder, hr. Karl Uddeson, kannik i Skara, Johan Petersson, Knut Uddeson, Jöns Abjörnsson, Arvid Jönsson, Lindorm Jönsson, som alle er væbnere og mine bedste venner og frænder og mine højeste værger'.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

239 [1390][1]). 17. juli. Haag.

Dekanen i Haag, Willem van Naeldwijk, Konrad Cuser, provsten ved S. Pieter i Utrecht samt hr. Gisebrecht van Nyenrode mægler forlig mellem greven af Hollands mænd og Kampen angående slagsmål og drab i Skåne.

Afskrift på nedertysk i Haag.

Mødet mellem dem fra Kampen og mine herres undersåtter var udsat til søndagen efter sankt Margretes dag[2]). Til dette møde i Haag har været dekanen fra Haag, Willem van Naeldwijk og Konrad Cuser og fra bispen af Utrechts råd var provsten ved S. Pieter og hr. Gisebrecht van Nyenroden, de forhandlede og mæglede mellem min herre og dem fra Kampen. For det første skal min herre fyldestgøre slægtningene til Adrian og til Zeenout, der døde i Skåne, og ellers dem, der blev kvæstet og ellers mishandlet af min herres folk; til dette skal de fra Kampen give min herre 1000 gylden. Og de fra Kampen skal tilfredsstille og fyldestgøre alle dem, der på deres side har skade af døde og af lemlæstede. Og disse fornævnte penge skal man betale i Haag søndagen efter førstkommende helligtrekongersdag. Dette er dem, der døde i Skåne af min herres mænd: Adrian Hugenssen fra Haag; fremdeles Zeenout fra Briel.

1) for året, jf. nr. 247. – 2) Margretes dag falder i Nederlandene på den 13. juli.

240 1390. 20. juli.

Peder Sten i Huseby kvitterer ridderen hr. Barnum Eriksen af Skarresholm for al gæld hidrørende fra et brev, som dennes fader havde udstedt til Jens Bosen.

Original i rigsarkivet.

Peder Sten i Huseby til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle skal vide, at jeg erkender, at jeg, hvad mig og mine arvinger angår, har erklæret nærværende brevviser den velbyrdige mand hr. Barnum Eriksen, ridder af Skarresholm, og hans arvinger, blot med undtagelse af hans moder fru Gertrud, for kvit og ganske undskyldt at være for al den gæld såvel i lødigt sølv som i korn, der angår nævnte hr. Barnum, ridder, i medfør af et af hans fader udstedt og til en vis Jens Bosen kaldet Æljekarl lovligt givet brev[1]), hvilket brev eller hvilke breve jeg lovligt har fået af fornævnte Jens Bosens rette arvinger med deres rette arvingers samtykke og deres åbne brev og segl. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under

dette brev tillige med segl tilhørende de hæderlige mænd herrerne Oluf Pant, dekan i Roskilde, Jens Avesen, kannik sammesteds, og Niels Snefugl, borger i Roskilde. Givet i det Herrens år 1390 på den hellige jomfru Margretes dag.

1) kendes ikke.

1390. 22. juli. Nyköping. 241

Dronning Margrete fritager Olof Jönsson for al skyldig tjeneste, så længe han varetager ærkebiskop Henrik af Uppsalas sager, og tager ham og hans gods under sin beskyttelse.

Original i det svenske rigsarkiv.

1390. 22. juli. Nyköping. 242

Sten Boson, ridder, erkender at skylde biskop Tord af Strängnäs 500 lødige mark af den gæld, som drosten Bo Jonsson stod i til bispen og domkirken, og lover at betale halvdelen til pinse, halvdelen til sankt Hansdag. – Alle disse fornævnte artikler og hver enkelt af dem lover vi Sten Boson, ridder, Magnus Bengtsson, Klaus Plate, Nils Eriksson, Birger Karlsson og Nils Gøtstavsson fornævnte biskop Tord eller også hans efterkommere, som foran er skrevet, i fuld tillid for den højbårne fyrstinde, vor kære og nådige fru Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og høvedsmand for Danmarks rige, for de ærlige og velbyrdige mænd Folke Petersson, Sven Svensson, Peter Magnusson på vor sanddruhed og gode tro.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

1390. 25. juli. 243

Predbjørn, ridder, Hans og Borante, brødre, kaldet Podebusk, sønner af den ældre hr. Henning, der var drost af Danmark, *sælger til ridderen,* hr. Henning Podebusk, vor kære fætter, *en afgift på 180 mark stralsundsk fra syv landsbyer på Rügen for 1800 mark stralsundsk.*

Original på nedertysk i Putbusarkivet.

244 [1390][1]). 1. august.

Danzig giver Nicolaus Statknecht anbefalingsbrev til Bornholm angående halvdelen af Herman Hennings gods.

Registratur i Danzig.

Nicolaus Statknecht får anbefalingsbrev til Bornholm angående halvdelen af Herman Hennings gods. Han stillede selv sikkerhed. Forhandlet 1. august.

1) registraturen er den 2. efter overskriften *år (13)90* midt på håndskriftsiden.

245 [1390][1]). 1. august.

Danzig giver Hille, enke efter Johan Kassube, anbefalingsbrev til Bornholm angående hendes mands efterladte gods.

Registratur i Danzig.

Hille, enke efter Johan Kassube, får anbefalingsbrev til Bornholm angående det gods, der er efterladt sammesteds af denne Johan. Herman Kolberg stillede sikkerhed. Forhandlet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 244.

246 1390. 3. august. Lollands landsting.

Tingsvidne af Lollands landsting om, at Lars Mus med sine søstres samtykke har solgt til ridderen hr. Otto Jensen alt sit gods i Græshave, som han og hans søstre havde arvet efter Niels Eriksens hustru fru Hjelmsvid.

Original i rigsarkivet.

Jens Krage i Meltofte, landsdommer på Lolland, hr. Jens Staverskov, ridder, Peder Larsen i Tåstrup, Lars Pedersen i Ryde, Absalon Mogensen, Otto Fos, Oluf Bonde, Hannes Torstensen, Esbern Kylling, Mads Knagge, Ivar Oldeland, Niels Dam og de øvrige bedste mænd, der besøger landstinget, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, og erkender fremdeles med dette brev, at vi har set og hørt, at en hæderlig mand ved navn Lars

Mus fremstod i vor og mange andre troværdige mænds nærværelse på fornævnte landsting og erkendte, at han med sine søstres samtykke og gode vilje til den velbyrdige mand hr. Otto Jensen, ridder, nærværende brevviser, med al ret havde solgt alt sit gods i Græshave, der efter Niels Eriksens hustrus, fru Hjelmsvids død – god ihukommelse – med arveret var tilfaldet ham og hans søstre, på hvilket Niels Kristiansen, Povl Skomager, Bo Skam, Niels Lade, Jens Klæf, Peder Fadersen, Henneke og Jens Jyde bor, med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange, skove, vådt og tørt, rørligt og urørligt, intet undtaget, og for samme havde oppebåret fuld betaling, og at samme Lars Mus med sine søstres samtykke og vilje på nævnte landsting samme dag i overensstemmelse med landets love til fornævnte hr. Otto Jensen, ridder, og hans rette arvinger skødede alt det fornævnte gods at besidde med evig ret, og at Peder Larsen i Tåstrup godkendte skødningen på nævnte hr. Ottos vegne, hvilket vi med sandfærdige ord bevidner. Til vidnesbyrd herom er landet Lollands segl tillige med segl tilhørende os ovennævnte hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1390 onsdagen efter den glorværdige apostel sankt Peter i lænkers dag.

(13)90. 3. august. Haag. 247

Hertug Albrecht af Bayern, greve af Hennegau, Holland og Zeeland, slutter forlig med Kampen om slagsmål og drab i Skåne.

Koncept (a) og afskrift (b) på nedertysk i Haag.

a:

Albrecht, af Guds nåde pfalzgreve ved Rhinen, hertug af Bayern, greve af Hennegau, af Holland, af Zeeland og herre af Frisland, gør vitterligt for alle folk, at vi er kommet overens med staden Kampen og er blevet forligt med dem om det slagsmål, (der) var for et år siden i Skåne mellem vore folk og undersåtter og deres, således at de skal give os 1000 dordrechtske gylden, hvormed vi skal fyldestgøre slægtningene til Adrian og til Zeenout, der døde der, og vore folk ellers, der dér blev kvæstet. Og de fra Kampen skal tilfredsstille og fyldestgøre alle dem, (der) har skade på deres side, det være sig af døde eller af lemlæstede. Og disse forskrevne penge skal de betale os i Haag søndagen efter førstkommende helligtrekongersdag.

b:

Albrecht o.s.v. gør vitterligt for alle folk, at vi har forhandlet og forligt os med staden Kampen om sådan strid og slagsmål, som var for et år siden i Skåne mellem vore folk og undersåtter og de gode folk fra Kampen, således at de skal tilfredsstille og fyldestgøre alle dem, der har skade på deres side, det være sig af døde eller af kvæstede, og skal søndagen efter helligtrekongersdag i Haag give 1000 dordrechtske gylden i vor hånd, hvormed man skal fyldestgøre slægtningene til Adrian og til Zeevout[1]), der døde dér, og vore mænd ellers, der blev kvæstet i Skåne. Til vidnesbyrd (har vi) beseglet dette brev med vort segl. Givet i Haag den tredie august i året (13)90.

1) i nr. 239 og ovf. i *a* er navneformen Zeenout; hvad der er det rigtige, kan ikke afgøres.

248 1390. 4. august. Elbing.

Reces af de preussiske stæders dag i Elbing.

Afskrifter på nedertysk i Danzig og Thorn.

Danzig:

Dette er den forhandling, som magister Godeke, stadsskriver i Lübeck, har ført på hansestædernes vegne.

<1-8> .....[2])

<9> Fremdeles om de halve tønder og fjerdinger, som man laver i Skåne, derom skal de fra Danzig skrive breve til fogeden om, at han skal forholde sig ligesom de andre stæder.

Thorn:

I dette Herrens år o.s.v. (13)90 dagen før bekenderen Dominicus' dag[1]) forsamledes de herrer rådsudsendinge fra Preussens stæder, Thorn, Danzig, Königsberg, Braunsberg, i staden Elbing sammen med rådmænd fra samme sted og gennemdrøftede følgende artikler.

<1-8> .....[2])

<9> Fremdeles om klagen over de halve tønder på det preussiske fed i Skåne, derom skal man skrive til fogeden fra Preussen, at han skal forholde sig dermed ligesom andre stæder og ikke tillade nogen at lave halve tønder på vort fed, medmindre han er bosiddende og borger i en hansestad.

1) 5. august. – 2) §§ 1-4 handler om forholdet til Flandern og Kampen, § 5 om højmesterens brev til hertugen af Burgund, § 6 om pundtolden, § 7 om den tyske orden og § 8 om forholdet til Ungarn.

(13)90. 7. august. Marienburg. 249

Konrad Zöllner von Rotenstein, højmester for den tyske orden, erklærer sig villig til at yde dronning Margrete frit lejde til rejse til og gennem Preussen, udsteder efter anmodning et brev til ordenens befuldmægtigede i Rom om støtte til dronningens udsending sammesteds, beder hende hjælpe hans undersåtter, der har lidt tab i hendes rige, og takker for de tilsendte falke.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Allerhøjeste fyrstinde, stormægtige nådige frue.

Vi gør vitterligt for Eders højhed, at hr. Didrik, Eders kapellan, på sankt Dominicus' dag[1]) kom til os i Marienburg i året (13)90 og bragte et akkreditiv med sig fra Eders nåde til os, i hvilket samme akkreditiv vi blandt andre meddelelser fandt skrevet, hvad han mundtligt meddelte, så at vi troede det, som om Eders højbårne majestæt selv talte mundtligt med os. Fra den samme fornævnte hr. Didrik, Eders kapellan, har vi erfaret, for det første, at Eders højhed begærer lejde af os til vort land og gennem vort land; på dette svarer vi Eders højhed således, ikke alene lejde, men hvis Gud hjælper til, at I kommer til vort land, så skal I i vore lande være lige så sikker og tryg som i Eders egne lande. Fremdeles, allerhøjeste fyrstinde og stormægtige frue, meddelte den fornævnte Eders kapellan, hr. Didrik, og sagde til os, at der var kommet rygter for Eders høje majestæt om, at Eders højhed skulde have sluttet forbund med kongen af Polen mod ordenen. Derpå svarer vi Eders højbårne stormægtighed således, at der vel har verseret rygter i vore lande og fra vore lande, som vi dog aldrig vilde tro på, for vi vidste godt, at der ikke var noget om det. Derfor takker vi Eders højhed, vor nådige frue, for Eders budskab og nåde, (nemlig) at I har nedladt Eder dertil og har sendt Eders bud til os for at underrette os om sandheden. Derfor vil vi sammen med vor orden til stadighed bønfalde og bede til Gud vor herre for Eders sundhed og Eders livs velfærd. Fremdeles meddelte han, at Eders højhed havde til hensigt at drage til Rom, og at I først vil sende et bud derhen, og (han bad om,) at vi (giver) ham en anbefalingsskrivelse; derfor har vi overrakt Eders forskrevne kapellan, overbringer af dette brev, et brev skrevet til vor beskikkede befuldmægtigede, hvori vi befaler ham, at han skal være Eders bud, som I vil sende til Rom med det samme brev, behjælpelig over for vor hellige fader paven og også ellers i alle sager, som han på Eders vegne har at ordne ved kurien i Rom. Desuden retter vi specielt en påmindelse til Eders højhed, således som vi da også

tidligere flere gange har gjort, om, at der er kommet mange klager for os fra vore skaffere og fra andre folk, vore undersåtter, over, at de i høj grad har lidt skade fra Eders mænd, og vi beder Eders højhed med megen flid om, at I vil være opmærksom derpå og bringe Eders mænd, der har gjort vore mænd skaden, til, at de vil betale og erstatte den, eftersom de har gjort dem det med urette, og sørg for, som vi tiltror Eder og venter af Eder, at der sker os og vore mænd ret. Desuden, stormægtige kære frue, takker vi Eders højbårne stormægtighed med flid for Eders jagtfalke og for de andre falke, som I har behaget at sende os, og som er os meget velkomne og meget kærkomne fra Eders højhed, og vi erkender deri fra Eders stormægtigheds side den særlige nåde og det særlige venskab, som I nærer til os og til vor orden. Gud vor herre give os vort liv så længe, indtil vi kan gengælde Eders herlighed og Eders mænd, og vidste vi noget at gøre Eder til tjeneste eller til behagelighed her i vort land, det vilde vi gerne gøre. Givet på vor borg Marienburg søndagen nærmest før martyren Laurentius' dag[2]) i året (13)90.

1) 5. august. – 2) 10. august.

250 1390. 7. august. Marienburg.

Konrad Zöllner von Rotenstein, højmester for den tyske orden, giver dronning Margrete og hendes følge lejdebrev til rejse til og gennem Preussen.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Vi broder Konrad Zöllner von Rotenstein, højmester for den tyske orden, gør vitterligt og åbenbart for alle, der ser dette brev eller hører det læse, at vi sikrer og beskytter den allerhøjeste fyrstinde og stormægtige frue, fru Margrete, Norges og Sveriges dronning og fyrstinde af Danmark o.s.v., med dette nærværende brev tillige med alle hendes riddere og væbnere og dertil med alle dem, der kommer med hende til vort land Preussen, så at de kan drage til vort land og gennem vort land sikkert og uden fare fra alle dem, der vil gøre og undlade at gøre noget for vor skyld, uden svig og uden argelist. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vort segl trykke på dette brev. Givet på vor borg Marienburg i det Herrens år 1390 (søndagen nærmest før) martyren Laurentius' dag.

1390. 10. august. Vadstena. 251

Katerine Glysingsdotter erkender at skylde dronning Margrete 1000 lødige mark, for hvilke hun overlader hende sin arvelod og ret i gården Påbonäs i Linköping stift.

Original på svensk i rigsarkivet.

Jeg Katerine Glysingsdotter hilser alle, der ser eller hører dette brev, evindelig med Vor Herre.

Jeg erkender åbenbart med dette mit nærværende åbne brev, at jeg ifølge ret og billig gæld skyldte den højbårne fyrstinde min kære fru dronning Margrete 1000 lødige mark sølv, svensk vægt, på denne måde, at min fornævnte kære frue både har opladt mig jordegods, som rettelig var tilfaldet min frue efter min husbond hr. Johan Moltke, og fritaget mig for den fangeskat, som var faldet på min herre, og de 1800 mark, som hun gav ud for Marienborg, såvel som 300 mark svenske penge, som hun gav mig i rede penge, således at den fangeskat og dette foranskrevne altsammen beløber sig til 1000 lødige mark, som jeg har oppebåret af min fornævnte frue efter min vilje, så at jeg er vel tilfreds og gerne takker hende, for hvilken forskrevne sum sølv på 1000 lødige mark jeg med vilje og velberåd hu og med samtykke og tilslutning af mine børn, venner og frænder til min fornævnte kære frue har opladt, overantvordet og til evig eje udredt al min arv, ejendom og rettighed i Påbonäs ..... Alle disse forskrevne artikler og enhver af dem især for sig lover jeg forskrevne Katerine Glysingsdotter tillige med min søn Karl Karlsson, og jeg Karl tillige med min forskrevne moder, tilligemed arvingerne efter os begge fast, stadigt og ubrydeligt at overholde i sandhed uden argelist over for min forskrevne kære frue, dronning Margrete, og over for dem, som hun vil overlade dette forskrevne gods. Til yderligere forvaring af dette brev er vore segl vitterligt hængt herunder, og til vidnesbyrd har vi udbedt os segl under dette brev tilhørende den ærværdige fader, hr. Nils, af Guds nåde biskop af Linköping, hr. Birger Ulfsson, hr. Ulf Jonsson, hr. Jens Ivarsen, hr. Skåning, riddere, og min kære søster fru Benedikte Glysingsdotter, hvilke her stod hos og overværede det. Skrevet i Vadstena i det Herrens år 1390 på den berømmelige martyr sankt Laurentius' dag.

252 1390. 10. august.

Regner Barnekow, væbner, pantsætter sit gods i Frørup sogn til Jens Pedersen for 40 mark lybsk.

Transsumpt 1486 11. oktober i rigsarkivet.

Regner Barnekow, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg og mine sande arvinger i medfør af en retmæssig gæld i sandhed står i skyld og gæld til den gode mand og agtværdige brevviser Jens Pedersen og hans rette arvinger for 40 mark lybske penninge i lovlig og gængs sølvmønt, for hvilken gæld jeg med dette brev i sandhed pantsætter alt mit gods i Frørup sogn i Vindinge herred, nemlig to gårde i Tårup, på hvilke Peder Hvid og Jens Sigvidsen bor, og min lod i gården Langæblegård og min lod i en gård i Slude, på hvilken en Mikkel Jensen bor, på denne betingelse, at fornævnte Jens Pedersen årligt skal oppebære afkastninger og afgifter af samme gods, uden at det skal afregnes i gældens hovedstol, indtil det på lovformelig vis indløses fra denne eller fra hans arvinger, med denne betingelse yderligere tilføjet, at når som helst nævnte Regner Barnekow eller hans arvinger ønsker at indløse nævnte gods, fra da af skal de fuldstændigt oplyse dette på nærmeste Vindinge herredsting før sankt Hansdag, og det skal indløses på nærmeste ting før sankt Michaels dag. Desuden forpligter jeg mig og mine rette arvinger til at hjemle, frigøre og fri ham og hans arvinger fornævnte gods for krav fra hvem som helst, således som landets love kræver det. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode mænd, nemlig hr. Niels, præst i Hårby, og Anders Hennekesen. Givet i det Herrens år 1390 på sankt Laurentius' dag.

253 1390. 13. august.

Ølrik Andersen skøder alt sit gods i Frørup sogn, to mark jord på Svindinge mark og en gård i Gislev til Bjørn Olufsen.

Vidisse 1496 20. april i arkivet på Clorup.

I Guds navn, amen. Ølrik Andersen til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg med dette brev

overgiver, oplader og frivilligt skøder nærværende brevviser den velbyrdige og gode mand Bjørn Olufsen alt mit gods i Frørup sogn, som med arveret er tilfaldet mig med min elskede hustru, nemlig Hellepøl og Hellepøl fang, en vandmølle sammesteds, to mark jord[1]) på Svindinge mark og en gård i Gislev med alle tilliggender til dette gods, nemlig agre, enge, græsgange, skove, vådt og tørt, intet undtaget og med alle de åbne breve[2]), der på nogen som helst måde og af hvem som helst er givet og affattet angående samme gods, og med al ret, således som jeg frit har haft samme gods i min besiddelse, på egne og mine arvingers vegne til evig besiddelse for ham og hans arvinger, idet jeg erkender, at jeg og mine arvinger fuldt ud har oppebåret fuld betaling og fyldestgørende vederlag af fornævnte Bjørn Olufsen for alt det fornævnte gods. Ydermere forpligter jeg mig og mine arvinger fast med dette brev til samvittighedsfuldt at hjemle, frigøre og helt og fuldt fri fornævnte Bjørn Olufsen og hans arvinger det fornævnte gods, alt og hvert især, fra krav fra hvem som helst, således som landets love kræver det. Til vidnesbyrd herom og fastere sikkerhed herfor er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de hæderlige mænd, nemlig hr. Zabel Kerkendorp, ridder, Otto Strangesen og Niels Tagesen, til vidnesbyrd. Givet i det Herrens år 1390 sidste lørdag før den hellige jomfru Maries himmelfartsdag[3]).

1) på bagsiden af vidissen benævnes de *Lywekyl* eller *Liuekilde*. – 2) kendes ikke. – 3) 15. august.

1390. 14. - 16. august. 254

Optegnelse om udgift for Henry, earl of Derbys køgemester til bl.a. sild fra Skåne *under den første rejse til Preussen.*

Regnskabsnotits i London.

1390. 15. august. 255

Gertrud, datter af hr. Peder Grubbe og enke efter hr. Erik Barnumsen, pantsætter Ellinge med mølle og tilliggende gods til sin svigersøn hr. Gevert Brydelsbak for 40 lødige mark.

Original på dansk i rigsarkivet.

Jeg Gertrud, datter af hr. Peder Grubbe, ridder, enke efter den ærlige herre, hr. Erik Barnumsen, hilser alle, der hører eller ser dette brev, kærligt med Vor Herre.

Det skal være vitterligt, for alle, både de nulevende og for de efterkommende, at jeg med dette mit nærværende åbne brev erkender at have pantsat mit gods, der hedder Ellinge, til den ærlige ridder, hr. Gevert Bydelsbak, min kære svoger[1]), for 40 lødige mark i sådan mønt, som nu er gængs, tillige med den mølle, som ligger dertil, og alt, hvad der hører dertil, med ager, eng, skov og fiskevand, vådt og tørt, inden og uden for gærdet, intet undtaget, hvordan det end benævnes, således at fornævnte hr. Gevert skal overtage det nævnte gods nu til sankt Mikkelsdag på det vilkår, at det samme gods ikke skal indløses på nogen anden dag end til sankt Mikkelsdag, og hvis det ikke bliver indløst denne dag, skal det forblive pantsat et år frem til samme sankt Mikkels dag og på den betingelse, at landgilde og tjenesteydelse skal følge hovedsummen. Og jeg afhænder fra mig og mine arvinger det samme fornævnte gods til hr. Gevert og hans arvinger at beholde indtil den dag, da det bliver indløst for så mange penge, som står skrevet foran. Til vidnesbyrd for dette brev er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode mænd, Klaus Skepeles af Søtofte, hr. Jakob, som er præst, Hartvig Tralow og Jens Skave. Dette er givet år 1390 efter Guds fødsel på den hellige jomfrus himmelfartsdag.

1) teksten har *swawær*, her i betydningen svigersøn. Gevert Brydelsbak var gift med Kristine, datter af Erik Barnumsen.

256 1390. 15. august.

Pors Nielsen afstår alt sit gods i Hostrup i Slogs herred til Peder Eriksen af Solvig.

Afskrift i Langebeks Diplomatarium.

Jeg Pors Nielsen til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg til nærværende brevviser den hæderlige mand Peder Eriksen af Solvig overdrager og oplader alt det gods, som jeg har i Slogs herred i Hostrup sogn, hvilket gods jeg ligeledes har fået fra Thomas Knudsen, fra brødrene Knud og Hågen Friis. Og når som helst jeg ønsker at indløse nævnte gods fra denne Peder, skal jeg meddele ham dette et fuldt år i forvejen, og alt, hvad fornævnte Peder Eriksen

måtte bygge på nævnte gods, skal jeg, Pors, eller mine arvinger til gengæld give ham, Peder, eller hans arvinger. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1390 på den berømmelige jomfru Maries himmelfartsdag.

1390. 20. august. Ödeshög kirke. 257

Dronning Margrete overlader sagefaldet af Askared til Vadstena kloster og påbyder sine fogeder i Aska herred ikke at kræve sagefald af klostrets undergivne.

Afskrift i det svenske rigsarkiv.

1390. 22. august. Dalby. 258

Knud, prior i Dalby, og hele kapitlet sammesteds erklærer, at hr. Skåning har betalt 5 mark lødigt i afgift af Sövestad for året 1390.

Original i det svenske rigsarkiv.

Knud, prior i Dalby, og hele kapitlet sammesteds til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at en velbyrdig hr. Skåning, ridder, nærværende brevviser, år 1390 for Herrens menneskevorden havde givet os afgift, nemlig 5 mark lødigt af Sövestad, for hvilke vi i dette år erklærer fornævnte hr. Skåning for fuldstændigt kvit og fritaget. Til vidnesbyrd herom er vort prioratssegl hængt under dette brev. Givet i Dalby på ottendedagen efter den hellige jomfru Maries himmelfart[1]) i fornævnte år.

1) 15. august.

1390. 22. august. Skælskør byting. 259

Tingsvidne af Skælskør byting om, at Mikkel Bjørnsen, indbygger sammesteds, har skødet sin gård til hr. Jens Nielsen, sognepræst i Boeslunde, med undtagelse af Anders Mikkelsens part.

Afskrift på det kgl. bibliotek og i rigsarkivet.

Jakob Jensen, foged i Skælskør, Peder Bøg, Jens Kjeldsen, Peder Nielsen kaldet Sløppyn, Klaus Vinde, Jakob Svendsen og Bertel Tuesen, indbyggere sammesteds, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi vil, at det med dette brevs ordlyd skal stå fast for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1390 mandagen næst før apostlen sankt Bartholomæus' dag[1]) på vort byting i Skælskør i nærværelse af mange troværdige mænd fremstod i denne særlige anledning Mikkel Bjørnsen, vor medindbygger, og til den hæderlige herre hr. Jens Nielsen, præst ved Boeslunde kirke, frivilligt og med velberåd hu frit skødede sin gård, i hvilken hans fader, Bjørn Skomager, – god ihukommelse – fordum boede, med grundstykke og alle bygninger, intet undtaget, dog med undtagelse af Anders Mikkelsens part, at besidde med evig ret. Han forpligtede sig og sine arvinger til i overensstemmelse med landets love virkeligt at hjemle fornævnte hr. Jens og hans arvinger fornævnte gård og lovformeligt at fri den fra alles krav, uanset deres stilling eller stand, med udelukkelse af enhver form for tvivl. Det erklærer vi offentligt med dette brev, således som vi har set og hørt det. Givet ovennævnte år, dag og sted under vore segl til vidnesbyrd om det fornævnte.

1) 24. august.

260 1390. 23. august.

Klaus, Fikke og Herman Vitzen, Wedege Walsleve, Fikke Behr i Katzenow, Gerhard van der Lippe, Henrik v. Bülow og Anton v. Vitzen kvitterer dronning Margrete og hendes medlovere for aftalerne i Åhus og Kalmar angående borgene Kalmar, Sølvesborg og Ravnsborg med undtagelse af de 1000 mark, som de herrer Gevert Bydelsbak, Åge Eskilsen og Klaus Zernin har givet dem brev på.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Jeg Klaus, Fikke og Herman, brødre, kaldet van Vitzen, Wedege Walsleve, kaldet Stroscheue, Fikke Behr, der bor i Katzenow, Gerhard van der Lippe, Henrik van Bülow (og) Anton van Vitzen tillige med vore rette arvinger erkender og bevidner åbent med dette brev, at vi med vilje og med velberåd hu lader den højbårne fyrstinde og frue, fru Margrete, Norges og Sveriges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, og hendes medlovere, som er hr. Ivar Lykke, hr. Jakob Mus, hr. Stig Pedersen, hr. Stig Ågesen, hr. Skåning, hr. Abraham Brodersen, hr. Gevert Bydelsbak, hr. Åge Eskilsen, hr. Gregers Andersen, Holger Jensen og Klaus Fleming og alle hendes (øvrige) medlovere, der havde givet os løfte, være kvit og fri fra de

aftaler, som vi indgik med dem i Åhus og i Kalmar angående borgene Kalmar, Sølvesborg og Ravnsborg med alle deres len og tilbehør og med al slags aftaler, krav og overenskomster og løfter og fra alle breve, stykker og alle sager, de skal være helt døde og ophævet med disse breve, alene undtaget de 1000 lødige mark, som hr. Gersce[1]), hr. Åge Eskilsen og Klaus Zernin med deres medlovere har givet os brev på, de bliver stående uden for dette, således som deres åbne brev udviser, og vi Klaus, Fikke og Herman, brødre, kaldet van Vitzen, og vi fornævnte, der har modtaget løftet til dem, lader den fornævnte fyrstinde og hendes arvinger og hendes medlovere være kvit og fri fra al slags krav og maning, der kan opstå for hende og hendes arvinger og hendes medlovere fra os og vore arvinger og venner, og med disse samme breve skal al skade, fordring og krav, alle stykker og alle sager tillige ophæves og være helt døde, helt og holdent. At holde alle disse forskrevne stykker og artikler lover vi fornævnte Klaus, Fikke og Herman, brødre, kaldet van Vitzen, tillige med vore arvinger og med vore venner, der står skrevet her foran, nemlig Wedege Walsleve, kaldet Stroscheue, Fikke Behr, der bor i Katzenow, Gerhard van der Lippe, Henrik van Bülow (og) Anton van Vitzen, at holde stadig og fast med god tro med samlet hånd uden nogen argelist og udflugt. Til vidnesbyrd herom og til betryggelse og til større sikkerhed har vi med vilje og med vidende ladet vore segl hænge under dette brev. Skrevet og givet i året 1390 efter Guds byrd dagen før den hellige apostel Bartholomæus' dag.

1) vistnok identisk med den ovennævnte Gevert Bydelsbak, jf. også Danmarks gl. Personnavne I 360.

1390. 25. august. 261

Rådet i Münster anmoder rådet i Lübeck om at lade det af den i Skåne afdøde Kristian Köster efterladte gods i Lübeck udlevere til Rikard von Werden, befuldmægtiget for den afdødes søstre.

Registratur i Lübeck.

Rådet i Münster anmoder rådet i Lübeck om at lade det gods, der befinder sig i Lübeck, og som tilhører den i Skåne afdøde Kristian Köster, udlevere til Rikard von Werden som befuldmægtiget for sammes søstre. 25. august 1390.

Registratur i Hansisches UB.

Münster til Lübeck: beder om at lade det efterladenskab, der befinder sig i Lübeck, og som tilhører den i Skåne (i de Danskes rige og i landet, der kaldes Skåne)[1]) afdøde Kristian Köster, udlevere til den befuldmægtigede for hans to søstre i Münster. – 1390 25. august (dagen efter Bartholomæus' dag)[1]).

1) parentesen indeholder et citat af originalens tekst på latin.

262 1390. 26. august. (Wismar).

Grevinde Anna af Holsten, enke efter grev Adolf 7. af Holsten, abbed Johan af Doberan, 14 mecklenburgske riddere og væbnere samt borgmestrene i Rostock, Wismar og Schwerin slutter på kong Albrecht af Sverige og hans brodersøn hertug Johan af Mecklenburgs vegne overenskomst med kongens farbroder hertug Johan af Mecklenburg og Stargard, herre til Rostock, om at forestå styret af Sverige, Mecklenburg og grevskabet Schwerin samt Rostock og fastlægger betingelserne herfor, herunder fremhæves 'Og særskilt har de i Rostock og i Wismar aftaler med Danmarks rige. De skal blive stående således (som de står), indtil de opsiger aftalerne'.

Original på nedertysk i Wismar.

263 1390. 29. august.

Tingsvidne af Odense byting om, at fru Ingerd, enke efter Jens Hennekesen, borgmester i Odense, har skødet tre agre i Tageløkke til dominikanerne i Odense mod afholdelse af 12 messer årligt for hendes mands sjæl.

Afskrifter i Langebeks Diplomatarium og på det kgl. bibliotek.

Mikkel Jensen, foged i staden Odense, Henneke Hansen, Robert Rikardsen, Gynter Pape, Niels Marsvin, Werneke Grot, Rikard Friis, Peder Kare, rådmænd og borgere sammesteds, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at vi i det Herrens år 1390 om mandagen, selve sankt Johannes Døberens halshuggelsesdag, var til stede på vort byting og i sandhed hørte, at den agtværdige frue ved navn Ingerd, enke efter Jens Hennekesen, afdød borgmester sammesteds, – from ihukommelse – var til stede på samme ting, og nævnte Ingerd skødede på samme ting tre agre i Tageløkke

i nabolaget til dominikanernes store abildgård mod nord, hvilke hendes fornævnte ægtemand tidligere i sit testamente[1]) havde testamenteret og overdraget fornævnte brødre, at besidde med rette til evig tid på denne betingelse, at disse brødre hvert år evindeligt skal lade afholde 12 messer, nemlig 6 omkring påske og 6 omkring Mikkeldag, for fornævnte Jens' sjæl, hvilket vi fornævnte erklærer under vore segl med dette. Givet ovennævnte år og dag.

1) jf. DRB. IV 2 nr. 100.

1390. 29. august. 264

Greverne Klaus af Holsten og vi Gerhard, af samme nåde hertug af Slesvig og greve af Holsten, Stormarn og Schauenburg, *forlener Bartholomæus van Tisenhusen, ridder, med det gods, som den afdøde grev Henrik 2. havde forlenet ham med.*

Afskrift på nedertysk på Gottorp.

1390. 31. august. 265

Jens Povlsen i Bosarp, væbner, og Margrete, enke efter væbneren Peder Eskilsen, pantsætter gods i Skåne til væbneren Tue Pedersen af Hardeberga for 40 mark sølv.

Original i Uppsala universitetsbibliotek.

Jens Povlsen i Bosarp, væbner, og Margrete, enke efter Peder Eskilsen, afdød væbner – god ihukommelse – til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi med sammenlagte hænder og i fællig i sandhed står i skyld og gæld til den velbyrdige mand Tue Pedersen af Hardeberga, væbner, nærværende brevviser, for 40 mark sølv som retmæssig gæld, som fuldt ud og ubetinget skal betales ham eller hans arvinger af os eller vore arvinger til førstkommende sankt Mortensdag i rede og gængse sølvpenge, i gængs og gangbar mønt og i ingen anden værdi. For disse 40 mark sølv pantsætter vi i fællig med dette brev til denne Tue Pedersen vort nedenfor anførte gods, nemlig vor hovedgård i Möllarp i Kågeröds sogn, to gårde i Sonarp, to gårde i Olstorp, tre gårde i Oppetuna, to gårde i Böketofta, en gård i Bensige, en gård i Abullabo, to gårde i Lån-

garöd i samme Kågeröds sogn, fremdeles en gård i Konga i Onsjö herred, fremdeles to gårde i Västra Duveke og en gård i Östra Duveke i Halmstad sogn, fremdeles i Långeberga fire gårde i Välluv sogn, fremdeles en gård i Allerum i Luggude herred, fremdeles en hovedgård i Önnarp i Bjäre herred, fremdeles i samme herred en gård i Vejby, en gård i Karstorp, en gård i Himmelstorp, fremdeles i Frosta herred en gård Norra Rörum med en vandmølle og to gårde i Trulstorp sammesteds med alle tilliggender og alt tilbehør til dette gods, nemlig virninger, agre, enge, græsgange, skove, fiskevande, huse og bygninger og alt det øvrige, rørligt og urørligt, dam[1]) og damsbånd[1]), vådt og tørt, slet intet undtaget, med hvilket navn det end benævnes, med den betingelse aftalt imellem os, at hvis vi svigter med betalingen til den for os fastsatte termin, da skal fornævnte Tue Pedersen straks tage alt det fornævnte gods i og under sin styrelse og rådighed og have fuld og ubeskåren fuldmagt til at indsætte og afsætte bryder på samme gods, til at oppebære afkastningerne, oppebørslerne, afgifterne, indtægterne og tjenesteydelserne fra det og til stemmende med sit tarv på hensigtsmæssig måde at råde over alt dette gods i kraft af pantsætningen, indtil fornævnte 40 mark sølv fuldt ud er betalt, uden at de må afregnes i gældens hovedstol, med det yderligere vilkår, at der ikke i fremtiden tilstås os eller vore arvinger tilladelse til at indløse dette gods på noget andet tidspunkt af året end på selve sankt Morten bisps dag, med den yderligere tilføjelse, at hvis samme Tue Pedersen lader opføre nogen betydeligere bygninger på fornævnte og ovennævnte hovedgård i Möllarp, da skal vi på tidspunktet for betalingen og indløsningen af dette gods fyldestgøre ham for samme efter kendelse af fire af vore venner, hans og vore. Ydermere forpligter vi os eller vore arvinger til at hjemle, fri og frigøre omtalte Tue Pedersen og hans arvinger alt det fornævnte gods med alle dets tilliggender i kraft af den rette pantsætnings måde og adkomst for og fra krav fra hvem som helst. Til åbenbart vidnesbyrd om alt det forannævnte er vore segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig hr. Ingvar i Torrlösa, præst, Peder Laxmand, væbner, og Peder Larsen i helligåndshuset i Lund hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1390 dagen før abbeden sankt Egidius' dag[2]).

1) dansk ord i den latinske tekst. – 2) 1. september.

1390. 9. september. S. Pietro i Rom. 266

Pave Bonifacius 9. bevilger dronning Margrete og hendes husstand samme benådning, hvis de i syv dage i dette år besøger bestemte kirker i hendes lande, som hvis de havde besøgt S. Pietro, S. Paolo, Laterankirken og Sta. Maria Maggiore i Rom i jubelåret.

Afskrift i det svenske rigsarkiv.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin kære datter i Kristus Margrete, Danmarks, Sveriges og Norges berømmelige dronning, hilsen og apostolisk velsignelse.

Denne Din fromheds uegennyttighed, hvormed Du ærer den højhellige romerske kirke, og den rene tro, som jo med rette og overalt forherliger Dig som en rettroende og besindig fyrstinde, kræver, at vi befordrer Dig personlig, som vi omfatter med særlig kærlighed og agtelse, med særlige gunstbevisninger særlig angående dette, som tager sigte på Din og Dine undergivnes sjælefrelse. I sin tid fastsatte da pave Urban 6. – salig ihukommelse –, vor forgænger, af visse fornuftige grunde, som bevægede hans sind dertil, med sine brødres[1]) råd, i hvis kreds vi da var, og med apostolisk magtfuldkommenhed, at alle troende kristne, der oprigtigt angrede og bekendte deres synder, og som i det da næst tilstundende år 1390 og derefter til evindelige tider hvert 33. år fromt besøgte apostlene sankt Petrus' og sankt Paulus' basilikaer og Laterankirken og Sta. Maria Maggiore kirken i Rom, vilde opnå fuldstændig tilgivelse for alle synder, fremdeles nemlig således at enhver, som vilde opnå denne benådning, skulde, hvis han var romer, i det mindste 30 dage i sammenhæng eller med afbrydelser komme mindst een gang om dagen til samme basilikaer og kirker, men hvis han var pilgrim eller gæst, 15 dage på lignende måde, således som det fuldstændigt indeholdes i nævnte forgængers herom affattede brev[2]). Men da, således som en ansøgning, der for nylig er forelagt os på Dine vegne, indeholdt, Du, høje dronning, og vore elskede sønner, Dine undergivne, af en enestående glødende fromhed, gerne i egen person vilde besøge fornævnte basilikaer og kirker, for at Du og de kunde opnå denne benådning, men på grund af vejenes farer og af bestemte andre grunde ikke bekvemt kan opfylde dette Dit og deres ønske, har man ydmygt på Dine vegne bønfaldet os om, at vi af apostolisk velvilje skulde værdiges at drage omsorg for Dig og disse Dine undergivne i denne anledning. Idet vi altså i betragtning af det fornævnte ønsker at omfatte Dig og disse Dine undergivne med nådig

gunst, bevilger vi Dig, fromme dronning, med dette brevs ordlyd, at den skriftefader, som Du, høje dronning, som oprigtigt angrer og bekender Dine synder, og enhver af disse Dine undergivne, som oprigtigt angrer og bekender deres synder, måtte vælge, med apostolisk myndighed skal kunne tilstå Dig og disse Dine undergivne, alle og enhver af begge køn, at Du og disse og enhver af Dine undergivne, som oprigtigt angrer og bekender deres synder som fornævnt, derefter skal kunne opnå denne benådning ved at besøge nogle kirker i de lande, som denne skriftefader finder rigtigt, syv dage i sammenhæng eller med afbrydelser i det mindste een gang om dagen i løbet af dette år, som om Du og Dine nævnte undergivne var kommet til nævnte by og havde besøgt fornævnte basilikaer og kirker i byen som omtalt, dog således at samme skriftefader skal omsætte den møje, som Du vilde have udstået, og den møje og de udgifter, som enhver af Dine undergivne vilde have udstået, hvis Du og de i den anledning var kommet til nævnte by, til andre fromme gerninger for Dig og disse, og de ofringer, som Du og enhver af disse undergivne og disse Dine undergivne vilde have ofret til nævnte basilikaer og kirker i byen, hvis Du og de personligt var kommet til dem, skal Du og de trofast og uden udsættelse oversende til dem. Intet menneske må bryde dette vort tilståelsesbrev eller i dumdristig forvovenhed gå imod det. Hvis nogen drister sig til at forsøge herpå, skal han vide, at han derved vil pådrage sig Gud den almægtiges og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' vrede. Givet ved S. Pietro i Rom den 9. september i vort første pontifikatsår.

1) d.v.s. kardinalernes. – 2) Urban 6.s bulle om jubelafladen er trykt i Raynaldus, Annales ad annum 1389 nr. 2.

267 1390. 12. september. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger dekanen ved kirken i Roskilde at overdrage Jakob Gerhardsen, kannik i Roskilde og dronning Margretes kansler, det kanonikat, den præbende og ærkedegneembedet ved kirken i Lund, som bliver ledigt ved den udvalgte ærkebiskop Peder af Lunds udnævnelse.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn dekanen ved kirken i Roskilde hilsen og apostolisk velsignelse.

Vi anser det for sømmeligt og passende, at det apostoliske sæde viser sig nådigt over for dem, hvem deres egne dyders fortjenester rosværdigt an-

befaler hertil. Da derfor det kanonikat og den præbende og ærkedegneembedet ved kirken i Lund, som vor elskede søn Peder, udvalgt ærkebiskop af Lund, sad inde med – således som han stadig gør det – på det tidspunkt, da han i dag forfremmedes af os til kirken i Lund, som da savnede en hyrde, ved denne forfremmelse og ved den indvielsens nådegave, der skal meddeles samme udvalgte ærkebiskop, om kort tid forventes at blive ledige, og da vi ønsker at vise vor elskede søn Jakob Gerhardsen, kannik i Roskilde, der, som det forsikres, er født af velbyrdig slægt på begge forældres side, og som er mangfoldigt anbefalet til os for sin velbyrdige slægt og sin vandel i ærbarhed og gode sæder og sin retskaffenheds øvrige dyder og fortjenester, en særlig nåde under hensyntagen hertil og desuden i betragtning af den bøn, som vor såre kære datter i Kristus Margrete, Danmarks berømmelige dronning, ydmygt har rettet herom til os på denne Jakobs vegne, hendes elskede kansler og til stadighed hendes hus- og bordfælle, pålægger vi Dig, gode søn, ved apostolisk brev, at Du, hvis Du efter omhyggeligt at have prøvet ham finder, at samme Jakob læser godt, analyserer godt, synger godt og taler latin på passende måde og iøvrigt er egnet til at opnå nævnte kanonikat og præbende og ærkedegneembede, hvilket ærkedegneembede jo er forbundet med sjælesorg, eller selv om nævnte Jakob ikke skulde synge godt, når blot han sværger i Dine hænder på Guds hellige evangelier, at han inden et år, at regne fra denne prøvelses tidspunkt, lærer at synge godt, med vor myndighed skal overdrage og anvise fornævnte Jakob fornævnte kanonikat og præbende og ærkedegneembede, hvilket ærkedegneembede jo er forbundet med sjælesorg, og som ikke er en dignitet eller et personat, og til hvilket man ikke antages ved valg, og hvis Du muligvis finder, at det ikke forholder sig således, og nævnte Jakob ikke synger godt og ikke har svoret som fornævnt, når blot Du efter omhyggeligt at have prøvet ham iøvrigt finder ham egnet til at opnå fornævnte kanonikat og præbende – hvorom vi bebyrder Din samvittighed – da kun fornævnte kanonikat og præbende, hvis afkastninger, afgifter og indkomster sammen med dette ærkedegneembede, som det forsikres, ikke overstiger en årlig værdi af 40 guldfloriner ifølge den almindelige indtægtsangivelse[1]), når de som fornævnt måtte blive ledige enten efter forløbet af den tid, der er fastsat af den kanoniske ret angående indvielse af biskopper[2]) eller iøvrigt på enhver måde undtagen ved denne Peders, udvalgt ærkebiskops død, med fuld kanonisk ret og al ret og tilbehør. Du skal personligt eller ved en eller flere andre indføre samme Jakob eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af fornævnte kanonikat

og præbende og ærkedegneembede og deres omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen, idet alle uretmæssige besiddere er fjernet fra samme, og skaffe fornævnte Jakob eller nævnte befuldmægtigede for ham anerkendelse som kannik og broder med adkomst til præbenden i fornævnte kirke efter at have anvist ham plads i koret og sæde i denne kirkes kapitel med nævnte fulde ret og tilstedelse til fornævnte ærkedegneembede efter gældende sædvane og sørge for, at der fuldt ud svares ham af samtlige afkastninger, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af dette kanonikat, denne præbende og dette ærkedegneembede, idet Du med vor myndighed tugter dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel, uanset alle herimod stridende bestemmelser og sædvaner ved denne kirke, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller en hvilken som helst anden bekræftelse, eller uanset om nogen med hensyn til provisioner, de skal have på kanonikater og præbender eller digniteter, personater eller officier ved nævnte kirke, har fået særskilt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået et almindeligt brev af nævnte sæde eller dets legater, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på en hvilken som helst måde. Det er nemlig vor vilje, at fornævnte Jakob med hensyn til opnåelse af dette kanonikat, denne præbende og dette ærkedegneembede skal foretrækkes for alle disse, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre kanonikater og præbender og digniteter, personater eller officier eller beneficier; (Din overdragelse skal endvidere gælde), uanset om den for tiden værende ærkebiskop af Lund og vore elskede sønner kapitlet i Lund eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af fornævnte sæde, at de ikke skal være pligtige til anerkendelse eller provision af nogen, og at de ikke skal kunne tvinges dertil eller rammes af interdikt, suspension eller bandlysning, og at kanonikater og præbender og digniteter, personater eller officier i denne kirke eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller særskilt har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed af enhver art, ikke skal kunne tildeles nogen ved provision ved apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler denne bevilling; fremdeles uanset hvilken som helst anden begunstigelse fra nævnte sæde, almindelig eller særlig,hvilken ordlyd den så har, hvorved, når den ikke er tydelig omtalt eller i fuld udstrækning optaget i dette brev, virkningen af denne nådesbevisning på nogen som helst måde kan hindres eller blot opsættes, og hvorom og om hvis fulde ordlyd der i

vort brev skal finde særlig omtale sted; (Din overdragelse skal også gælde), hvis nævnte Jakob ikke har været til stede for at aflægge den sædvanlige ed på at ville overholde denne kirkes bestemmelser og sædvaner, når blot han i sin fraværelse lader en egnet befuldmægtiget aflægge den, og når han kommer til denne kirke, gør det i egen person, eller (uanset) at samme Jakob, som det forsikres, vides at besidde kanonikater og præbender ved kirkerne i Roskilde og Århus og sognekirken i Malmø i Lunds stift, hvis afkastninger ialt ikke overstiger en årlig værdi af 50 mark sølv ifølge fornævnte indtægtsangivelse[1]). Thi vi giver med dette brevs ordlyd af en rigere nådegave samme Jakob dispensation til uanset det almindelige kirkemødes og alle andre apostoliske bestemmelser[3]) og desuden uanset fornævnte bestemmelser og sædvaner, der strider herimod, frit og uhindret at kunne modtage fornævnte ærkedegneembede, hvis det i kraft af dette brev skulde kunne overdrages ham af Dig, og beholde det sammen med fornævnte sognekirke, forudsat at ærkedegneembedet og fornævnte sognekirke ikke berøves de tilbørlige gudstjenester, og at sjælesorgen ved dem på ingen måde forsømmes, og hvis man desuden finder nævnte Jakob egnet hertil som fornævnt, erklærer vi det derefter fra da af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag, ganske som om vi på dette brevs udstedelsesdag ved en stedfunden afgørelse særligt havde ladet fornævnte kanonikat og præbende ved kirken i Lund og ærkedegneembede, når de som fornævnt måtte blive ledige, reservere til apostolisk overdragelse, at overdrage til samme Jakob, der var fundet egnet hertil. Givet ved S. Pietro i Rom den 12. september i vort første pontifikatsår.

1) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. – 2) c. 7 X de electione I 6 (Friedberg II 39). – 3) jf. DRB. II 1 nr. 48 note 1 og II 4 nr. 58 note 1.

[1390. 12. september. S. Pietro i Rom][1]). 268

Pave Bonifacius 9. udnævner Peder til ærkebiskop af Lund.

Registratur i Vatikanet.

Peder bliver ærkebiskop af Lund ved dødsfald.

1) Den udvalgte ærkebiskop Peders pavelige udnævnelse må være foregået den 12. september, jf. nr. 267.

269 1390. 13. september. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger biskoppen af Århus at overdrage Peder Troelsen, gejstlig i Lunds stift, det kanonikat og den præbende ved kirken i Lund, der blev ledige ved Tetzes udnævnelse til biskop af Odense.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v.[1]) til sin ærværdige broder biskoppen af Århus hilsen o.s.v.[1])

Vi anser o.s.v.[1]) I sin tid, da vor forgænger pave Urban 6. – salig ihukommelse – reserverede alle kanonikater og præbender og øvrige kirkelige beneficier, der da var og i fremtiden vilde blive ledige ved det apostoliske sæde, for sin rådighed og bestemmelse, erklærede han det for ugyldigt og magtesløst fra da af, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag. Men da det kanonikat og den præbende ved kirken i Lund, som vor ærværdige broder biskop Tetze af Odense besad på det tidspunkt, da nævnte forgænger forfremmede ham til kirken i Odense, der da savnede en hyrde, ved denne forfremmelse og ved den indvielsens nådegave, der ved samme forgængers befaling blev meddelt nævnte biskop Tetze ved nævnte sæde, senere blev ledige ved nævnte sæde, og da vi ved Guds nådige mildhed blev ophøjet til det høje apostolats tinde, idet nævnte forgænger efter Guds vilje blev fritaget for den menneskelige tilværelse uden personligt at have truffet bestemmelse om fornævnte kanonikat og præbende, blev det af nogle draget i tvivl, om nogen anden end den romerske pave havde kunnet eller kunde træffe bestemmelse om ovennævnte kanonikater og præbender og øvrige beneficier, som nævnte forgænger havde reserveret for sin bestemmelse, og som var reserveret på denne måde og var ledige, da nævnte forgænger døde, hvorfor vi for at ophæve denne tvetydighed og tvivl udstedte et brev, hvori vi kundgjorde, at ovennævnte kanonikater og præbender og øvrige beneficier forblev og forbliver underkastet denne reservation og erklæring, og at ingen anden end den romerske pave den gang på nogen måde har kunnet eller kan træffe bestemmelse om dem, og vi erklærede det for ugyldigt og magtesløst, hvad nogen i modstrid hermed med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom hidtil måtte have forsøgt eller i fremtiden måtte forsøge at foretage i denne sag. Men da nævnte kanonikat og præbende i overensstemmelse med fornævnte stadig som fornævnt vides at være ledige, og ingen uden den ro-

merske pave denne gang har kunnet eller kan træffe bestemmelse om dem, eftersom ovennævnte reservation, erklæring og afgørelser lægger sig hindrende i vejen, og da vi ønsker at omfatte vor elskede søn Peder Troelsen, gejstlig i Lunds stift, som er mangfoldigt anbefalet til os for sit liv, sin vandel i ærbarhed og gode sæder og sin retskaffenheds øvrige fortjenester og dyder, med nådig gunst under hensyntagen hertil og desuden i betragtning af den bøn, som vor såre kære datter i Kristus Margrete, Danmarks, Sveriges og Norges berømmelige dronning, ydmygt har rettet herom til os på denne hendes kære Peders vegne, pålægger vi Dig, broder, ved apostolisk brev, at Du, hvis Du efter omhyggeligt at have prøvet ham, finder samme Peder egnet hertil – hvorom vi bebyrder Din samvittighed – med vor myndighed sørger for at overdrage og anvise samme Peder fornævnte således ledige kanonikat og præbende, hvis afkastninger, afgifter og indkomster, som det forsikres, ikke overstiger en årlig værdi af otte guldfloriner ifølge den almindelige indtægtsangivelse[2]), med fuld kanonisk ret og alle rettigheder og tilbehør. Du skal personligt eller ved en eller flere andre med samme myndighed indføre denne Peder eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af fornævnte kanonikat og præbende og deres omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen, idet enhver uretmæssig besidder er fjernet derfra, og skaffe samme Peder eller nævnte befuldmægtigede for ham anerkendelse som kannik og broder med adkomst til samme præbende i nævnte kirke i Lund efter at have anvist ham plads i koret og sæde i denne kirkes kapitel med nævnte fulde ret og sørge for, at der fuldt ud (- - -)[3]) oppebørsler af dette kanonikat og denne præbende, idet Du (- - -)[3]) sædvaner ved denne kirke i Lund, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller en hvilken som helst anden bekræftelse, eller uanset om nogen med hensyn til provisioner, de skal have på kanonikater og præbender ved denne kirke i Lund, har fået særskilt (- - -)[3]). Det er nemlig vor vilje, at fornævnte Peder med hensyn til opnåelse af nævnte kanonikat og præbende skal foretrækkes for alle disse, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre kanonikater og præbender eller beneficier; (Din overdragelse skal endvidere gælde), uanset om vor ærværdige broder ærkebiskoppen og vore elskede sønner kapitlet i Lund eller hvilke som helst andre (- - -)[3]), og at kanonikater og præbender i denne kirke eller andre (- - -)[3]) sted; (Din overdragelse skal også gælde), hvis omtalte Peder ikke har været (- - -)[3]) i egen person. For vi erklærer det for ugyldigt og mag-

tesløst, hvad det også er, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom muligvis hidtil har forsøgt eller i fremtiden skulde forsøge at handle anderledes i denne sag. Givet ved S. Pietro i Rom den 13. september i vort første (pontifikats)år.

1) jf. nr. 267. – 2) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. – 3) for de forkortede formler se nr. 267.

269A 1390. 14. september. Kalmar.

Benedikte Glysingsdotter, søster til Katerine Glysingsdotter, sælger sin arvelod og sine rettigheder i gården Påbonäs i Linköping stift til dronning Margrete. Blandt dem, der hænger deres segl under: 'Hr. Mogens Glob, der er ridder, Jens Due, Jens Eskilsen, som er væbnere'.

Original på svensk i rigsarkivet.

270 1390. 17. september. Kalvslund herredsting.

Tingsvidne af Kalvslund herredsting om, at fru Marina, enke efter væbneren Reimar Piksten har skødet alt sit gods i Kalvslund herred til Ribe kapitel mod afholdelse af en evig messe for sin, sin mands og sine forfædres sjæle.

Original i rigsarkivet.

Ivan Korning, Jens Holk, Peder Tygesen, også kaldet Rød, væbnere, Jens Bentsen, ombudsmand, Jakob Buk, Jens Friis og Niels Nielsen, bønder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at i det Herrens år 1390 den 17. september omtrent i den sjette time fremstod den hæderlige frue fru Marina, enke efter en Reimar Piksten, væbner – god ihukommelse – personligt og i egen person i vor nærværelse på Kalvslund herreds offentlige ting og ubundet af magt og ej heller bedraget ved list, men frit og af egen drift, ligefremt og velovervejet på fornævnte velkendte Kalvslund herredsting gav, skænkede og skødede alt sit gods i fornævnte Kalvslund herred med alle rettigheder, ejendomsrettigheder og alle tilliggender, således som denne fru Marina frit besad samme gods, og hendes forgængere gjorde det, til kapitlet i Ribe og de hæderværdige mænd, de herrer Jens Pedersen, kantor, og Peder Nielsen, kanniker, der modtog fornævnte gods på kapitlets vegne og i dets navn, idet det er overgivet med jord og træ på den bedste måde og på det bedste vilkår, hvorunder det kunde og skulde ske, i

overensstemmelse med sædvanen i fædrelandets lov, at besidde til evig tid for en evig messe, som hver dag trofast skal afholdes af fornævnte kapitel ved martyren sankt Georgs alter i kirken i Ribe for nævnte fru Marinas, hendes elskede ægtefælle Reimars og hendes forfædres sjæle, dog således at samme fru Marina skal have og beholde brugsretten til nævnte gods, så længe hun lider under menneskelivet, og at hun, så længe hun lever, skal lade fornævnte messe afholde af afgifterne af nævnte gods. Dette er forhandlet på fornævnte Kalvslund herreds ting ovennævnte år, dag og time i nærværelse af os og flere andre troværdige mænd. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev.

1390. 17. september. 271

Jens Pedersen, kantor, og Ribe kapitels genbrev til forrige nr.

Original i rigsarkivet.

Jens Pedersen, kantor, og hele kapitlet ved kirken i Ribe til alle, der ser dette brev, hilsen med alles frelser.

Eftersom den velbyrdige frue fru Marina, enke efter en Reimar Piksten, fordum væbner – god ihukommelse – tilskyndet af taknemmelig kærlighed til Gud fromt og rundhåndet har givet, skænket og skødet alle sine jorder, hver og een, med de på samme opførte bygninger såvel af træ som af sten i Ribe og i dens forstad[1]) samt alt sit gods, rørligt og urørligt, med alle tilliggender i Kalvslund herred til os til forøgelse af vort fællesbord til bod og til frelse for sin, sin ægtefælles, fornævnte Reimar Piksten, og sine slægtninges sjæle, på Ribe byting og Kalvslund herredsting, og, så vidt det stod til hende, har sat samme kapitel i faktisk besiddelse deraf at besidde med evig ret, så bestemmer og forordner vi i betragtning af denne fornævnte fru Marinas store gave og velvillige forsæt tillige efter råd af den ærværdige fader i Kristus og herre hr. Eskil, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop i Ribe, og efter enstemmig samtykke og billigelse fra os alle, at der for afgifterne af nævnte gods samvittighedsfuldt skal afholdes en daglig messe i fornævnte Ribe kirke ved martyren sankt Georgs alter til evig tid for alle ovennævntes sjæle, idet vi indrømmer og tilstår samme frue brugsretten af nævnte gods, så længe hun lever, således at hun til gengæld af afgifterne af nævnte gods med umiddelbar virkning sørger for at lønne den præst, der holder samme messe. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vort segl tillige med seglet tilhørende den ærværdige fader og herre hr.

Eskil, af Guds nåde biskop i Ribe, hænge under dette brev. Givet i det Herrens år 1390 første lørdag efter dagen for det hellige kors' opløftelse[2]).

1) bydelen mellem Tved å og Ribe å, jf. Kinch I s. 506 flg. – 2) 14. september.

272 1390. 19. september. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger patriarken af Grado og biskopperne af Århus og Lübeck at overdrage Henrik Vrisak, gejstlig i Havelberg stift og dronning Margretes befuldmægtigede, det kanonikat, den præbende og provstiet ved kirken i Uppsala, der var ledige ved Anders Björnssons død.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v.[1]) til sine ærværdige brødre patriarken af Grado og biskopperne af Århus og Lübeck hilsen o.s.v.[1])

Det liv, den vandel i ærbarhed og gode sæder og den retskaffenheds øvrige rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke vor elskede søn Henrik Vrisak, gejstlig i Havelberg stift, anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise ham en nådig gavmildhed. Da derfor, som vi har hørt, det kanonikat og den præbende og provstiet ved kirken i Uppsala, som afdøde Anders Björnsson, kannik og provst ved denne kirke, sad inde med, mens han levede, er blevet og for tiden er ledige ved denne Anders' død, han, som afgik ved døden uden for den romerske kurie, og da vi ønsker at vise samme Henrik, der, som han forsikrer, er befuldmægtiget for og i husstanden hos vor kære datter i Kristus Margrete, Danmarks berømmelige dronning, særlig nåde i betragtning heraf, pålægger vi Eder, brødre, ved apostolisk brev, at I alle tre eller to eller blot en af Eder personligt eller ved en eller flere andre med vor myndighed skal sørge for at overdrage og anvise samme Henrik fornævnte kanonikat og præbende og provsti, hvilket provsti jo er en dignitet med sjælesorg og den største efter den biskoppelige i samme kirke, og til hvilket man plejede at blive antaget ved valg, og hvis afkastninger, afgifter og indkomster, som samme Henrik forsikrer, ikke overstiger en årlig værdi af 80 mark sølv ifølge den almindelige indtægtsangivelse[2]), hvis de som fornævnt er ledige, selv om de har været ledige så længe, at deres overdragelse ifølge Laterankonciliets bestemmelser[3]) er hjemfaldet til det apostoliske sæde, eller fornævnte kanonikat og præbende og provsti særligt er reserveret for apostolisk rådighed, når blot der på tidspunktet for dette brevs udstedelse ikke særligt er

søgt ret for nogen angående dem, med fuld kanonisk ret og alle rettigheder og tilbehør. I skal indføre ham eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af fornævnte kanonikat og præbende og provsti og deres omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen, idet alle ulovlige besiddere er fjernet fra samme, og skaffe denne Henrik eller nævnte befuldmægtigede for ham (- - -)[4]) tilstedelse til fornævnte provsti og sørge for, (- - -)[4]) oppebørsler af dette kanonikat, denne præbende og dette provsti, idet I (- - -)[4]) bekræftelse, eller (uanset) om nogen med apostolisk eller hvilken som helst anden myndighed er anerkendte som kanniker i samme kirke eller arbejder på at få anerkendelse, eller med hensyn til provisioner, de skal have på kanonikater og præbender og digniteter, personater eller officier ved nævnte kirke, har fået særligt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået et almindeligt brev af nævnte sæde eller dets legater, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på en hvilken som helst måde. Det er nemlig vor vilje, at nævnte Henrik med hensyn til opnåelse af dette kanonikat, denne præbende og dette provsti skal foretrækkes for alle disse, men at (- - -)[4]); (Eders overdragelse skal endvidere gælde), uanset om vor ærværdige broder ærkebiskoppen og vore elskede sønner kapitlet i Uppsala eller hvilke som helst andre (- - -)[4]) virkningen af nærværende nådesbevisning på nogen som helst måde (- - -)[4]) særlig omtale sted; (Eders overdragelse skal også gælde), hvis samme Henrik ikke (- - -)[4]) i egen person, eller (uanset) at man i sin tid, som han forsikrer, med apostolisk myndighed havde tilstået ved provision at give samme Henrik et kanonikat og en præbende ved kirken i Bützow, Schwerin stift, der da var ledige på en bestemt måde. Men det er vor vilje, således som denne Henrik af egen drift har erklæret sig villig til, at fornævnte nådige tilståelse og alt, hvad der derefter fulgte, skal være kasseret og ugyldigt og uden styrke og betydning, såsnart han i kraft af dette brev ukæret har opnået fornævnte kanonikat og præbende ved kirken i Uppsala eller fornævnte provsti, og vi erklærer det desuden fra nu af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag. Givet ved S. Pietro i Rom den 19. september i vort første (pontifikats)år.

1) jf. nr. 267. - 2) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. - 3) jf. DRB. II 1 nr. 406 note 1. - 4) for de forkortede formler se nr. 267.

273 [Før 1390. 20. september][1]).

Gerhard Andersens testamente.

Ribe kapitels registratur (1553).

Fremdeles Gerhard Andersens testamente på fornævnte grundstykke på Dammen, som Anders Jensen Skomager beboede.

1) da Gerhard Andersen antagelig er Marina Piksteńs fader, jf. seglomskriften Marina Gerhardsdatter i hendes segl under brevet af 1390 20. september, nr. 274, må testamentet dateres som ovennævnt, idet hun senere afhændede grundstykket til Ribe kapitel, jf. nr. 275.

274 1390. 20. september. Ribe.

Marina, enke efter væbneren Reimar Piksten, skøder alle sine jorder med træ- og stenbygninger i Ribe og dens forstad til kapitlet i Ribe til bod for sin, sin mands og sine forfædres sjæle.

Original i rigsarkivet.

Marina, enke efter Reimar Piksten, afdød væbner – god ihukommelse – til alle, der ser dette brev, hilsen med alles frelser.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg til bod og frelse for min sjæl, min fornævnte elskede ægtefælles og alle vore slægtninges sjæle efter modent overlæg, af egen drift og frit på Ribes byting og Kalvslund herredsting til kapitlet i Ribe har skænket og skødet alle mine jorder i Ribe og dens forstad[1]) med alle træ- og stenbygninger og deres øvrige tilbehør, som er bygget eller i fremtiden måtte blive bygget af mig på samme, samt alt mit gods i fornævnte Kalvslund herred, hvad enten det er tilfaldet mig efter mine forældre, eller jeg har erhvervet det andetstedsfra med retmæssig adkomst uanset hvilken, tillige med agre, enge, græsgange, fiskevande, moser og alt dets tilliggende, med hvilket navn det end benævnes. Til vidnesbyrd herom har jeg ladet mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd Johan Greverod og Jens Hermansen, rådmænd i Ribe, hænge under dette brev. Givet i Ribe i det Herrens år 1390 dagen før apostlen og evangelisten sankt Mathæus' dag.

1) jf. nr. 271 note 1.

[Omkr. 1390. 20. september][1]). 275

Fru Marina Piksten skøder sin gård i Ribe og en række tofter og boder til Ribe kapitel.

Ribe kapitels registratur (1553).

Fremdeles et dokument, at fru Marina Piksten skødede kapitlet sin gård, som hun beboede, og et grundstykke øst for den helligånds kirkegård og et grundstykke i Grønnegade, hvorpå der står to boder, og hendes grundstykker vest for dominikanerklostret i Bredegade, fremdeles et grundstykke på Dam, som lille Jon Skomager boede på, fremdeles to grundstykker uden for Nørreport, alle næst op til porten.

1) registraturen må antagelig dateres til omtrent samme tidspunkt som nr. 274. Marina Piksten nævnes sidste gang i live i Åge Åstredsens testamente af 1396 1. februar, Erslev, Testamenter nr. 71.

[Omkr. 1390. 20. september][1]). 276

Fru Marina Piksten skøder to grundstykker til Ribe kapitel.

Ribe kapitels registratur (1553).

Fremdeles fornævnte fru Marina Piksten skøde på et grundstykke på Dammen, nemlig Nederdam mellem Slusebro og porten på nordsiden af gaden, og et grundstykke i Sudergade på sydsiden af gaden.

1) angående dateringen jf. nr. 274-275.

1390. 28. september. 277

Jens Thomsen, høvedsmand på borgen Kolding, testamenterer Vor Frue kirke i Ribe 40 utæmmede hopper med plage og føl, der græsser på Fovslet mark, til frelse for sin og sin hustru Katerines sjæle.

Original i rigsarkivet.

Jens Thomsen, høvedsmand på borgen Kolding, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Eftersom omsorgen for de timelige ting i den grad forblinder menneskenes øjne, at man næppe giver agt på at ihukomme de afdøde venner

med forbønner, gør mennesket vel i, så længe held i livet tilsmiler det, des mere sindrigt at forekomme den yderste dag med kærlighedsgerninger. Derfor giver og testamenterer jeg Jens Thomsen, karsk på legeme og sjæl, i ønsket om at udelukke denne fare, til frelse for min og min elskede hustru Katerines sjæle til Vor Frue kirke i Ribe, hvor jeg vælger at blive begravet sammen med hende, mine utæmmede hopper med sammes plage og føl 40 i tal, som græsser på Fovslet mark, at besidde til evig tid på den betingelse, at de til enhver tid værende værger for denne kirke, så længe jeg lever, årligt skal oppebære alle frugterne, der flyder af fornævnte hopper, plage og føl, at anvende til nyttigt brug for kirkens bygningsfond, men efter min død skal kannikerne ved fornævnte Ribe kirke årligt erhverve og oppebære halvdelen af alle disse frugter med undtagelse af hunføllene, d.v.s. de unge følhopper, som ikke må bortgives eller bortfjernes, men for bestandig skal være bestemt til sådant stods tilvækst, men den resterende halvdel af fornævnte hopper, plage og føl og af alle frugterne af samme skal som ovenfor nævnt tilfalde fornævnte kirkes bygningsfond at besidde til evig tid. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende den ærværdige fader i Kristus og herre, hr. Eskil, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop i Ribe, og den gode mand Kristian Frellesen. Givet i det Herrens år 1390 dagen før ærkeenglen sankt Michaels dag.

278 1390. 28. september.

Björn Fælagsson overdrager alt sit og sin hustru Ingrids gods i Västbo til ridderen hr. Abraham Brodersen.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

Det skal være vitterligt for alle, der hører og ser dette brev, såvel fremtidige som nulevende, at jeg Bjørn Fælagsson erkender med dette nærværende åbne brev at have overdraget og opladt den hæderlige herre og ærlige ridder hr. Abraham Brodersen alt det jordegods, som jeg og Ingrid, min hustru, ejer i Västbo, hvilket ligger i Mjöhult i Unnaryds sogn og en gård i Hälghult også i Unnaryds sogn og en trediedel af en gård i Bexet i Färgaryds sogn og i Möcklehult i Långaryds sogn, siden, hvor der end kan findes mere jordegods i Västbo, som har tilhørt mig eller min hustru i denne time, da brevet er skrevet, og jeg afhænder dette samme gods fra mig og mine arvinger til fornævnte hr. Abraham og hans arvinger til evindelig ejen-

dom. Til yderligere sikkerhed og stadfæstelse da udbeder jeg mig de gode mænds segl til dette brev, som er Bengt Krumme, Anund Hemmingsson og hr. Erland, sognepræst i Unnaryd. Skrevet i det Herrens år 1390 dagen før ærkeenglen sankt Michaels dag.

1390. 29. september. Rom. 279

Broder Henrik, franciskanernes ordensgeneral, fastsætter regler for valg af provinsialen samt to diffinitores i provinsen Dacia.

Afskrift i stadfæstelse 1400 6. februar.

Broder Henrik, franciskanerordenens ordensgeneral og tjener, til de for ham i Kristus såre kære, provinsial, tilsynsmænd og gardianer, lektorer og de øvrige brødre i provinsen Dacia, hilsen og fred evindelig med Gud.

Ifølge troværdige mænds indberetning er det kommet mig for øre, at Eders provins omfatter tre riger, af hvilke brødrene i det ene rige, nemlig Danmark, hidtil så at sige under påskud af en vis ret altid eller så omtrent har opnået provinsialembedets værdighed for sig, uanset, at der i de to øvrige riger, nemlig Sverige og Norge, findes lige gode, ja endog undertiden mere passende brødre til fornævnte provinsialembedes embedsgerning end disse brødre fra Danmark. Jeg har ligeledes forstået, at retfærdigheden ved valg af provinsialer derved skjules under et uheldigt slør, at brødreforbundets endrægtighed nemlig ligeledes derved upassende udslettes, og at nag, stridigheder, sammensværgelser og alle ondes kneb opstår mellem brødrene på grund heraf, hvorfor de bør betænke, at de små ting vokser ved endrægtighed, men især går til grunde ved uenighed. Jeg har jo forstået, at Eders provins lider uopretteligt afbræk som følge heraf, hvis der ikke hidsættes et formålstjenligt middel, at de velbyrdige og jævne verdslige i de to fornævnte riger desuden ringeagtes derved. Thi de mener, at alt dette og muligvis noget andet, som jeg frygter, strømmer over til ikke ringe skade for Eders provins. Derfor vil jeg efter forud at have haft en større undersøgelse af de gode fædres og min opfattelse desangående, for at ikke et så betydningsfuldt lem af min orden på grund heraf skal anses for så at sige at være uden hoved, og påbyder jeg i kraft af den hellige lydighed og pålægger med dette brev Eder, provinsial eller tilsynsmænd, gardianer, lektorer og alle brødre i fællesskab og hver for sig i provinsen Dacia, at nedenfor anførte skik herefter ubrydeligt skal overholdes i Eders provins med hensyn til valg af provinsial og bisiddere[1]), således at hvis der

nu er en dansk provinsial eller en fra Danmark, skal den, der følger efter ham, være fra Sverige eller Norge, eller omvendt, hvis der nu er en provinsial fra Sverige eller Norge, skal hans efterfølger være fra Danmark, og således skal denne fremgangsmåde overhovedet overholdes mellem Eder indbyrdes. Men ordningen angående bisiddere skal være denne, at to fra riget Danmark og to fra de øvrige riger skal vælges på lige fod på hver enkelt af Eders provinsialkapitler. Men på grund af udryddelsen af fornævnte skader og endrægtigheden og alt det gode, der fulgte efter, valgte provinserne Sachsen og Böhmen endrægtigt fornævnte skik og blev, som det bevidnes, bragt tilbage til endrægtig kærlighed og ro i deres provinser. For at altså ikke hukommelsens stedmoder, nemlig glemselen, skal fordunkle det påbegyndte arbejde, pålægger jeg i kraft af fornævnte lydighed så fyndigt, jeg kan, at ordlyden af dette brev nøje skal oplæses på Eders første tre provinsialkapitler af alle brødre i provinsen og derefter gentages ved hvert valg af provinsialer. Lev vel i den herre Jesus og bed for mig. Skrevet i Rom den 29. september i det Herrens år 1390.

1) jf. DRB. IV 2 nr. 360 note 1.

280 1390. 7. oktober.

Ærkebiskop Peder af Lund lover at betale servispenge.

Optegnelse i de pavelige obligationsregistre.

A (kammerets eksemplar):

År, indiktion, pontifikat, sted som før[1]), men fredag den 7. oktober lovede den ærværdige fader hr. Peder, af Guds nåde ærkebiskop af Lund, personligt i nærværelse af fornævnte ærværdige fader i Kristus og herre hr. Marinus, af Guds miskundhed kardinaldiakon af Sta. Maria Nuova, hr. pavens kammermester, medens den ærværdige fader hr. Augustinus, af Guds nåde biskop af Perugia, vor herre pavens skatmester, og de ærværdige mænd hr. Baylardinus og hr. Thomas, det apostoliske kammers klerke, og Jacobus Werna, kollegiets klerk, var til stede, over for kammer og kollegium 4000 kammerfloriner i guld som sit servitium commune[2]) og de fem sædvanlige servitier[3]). Fremdeles anerkendte han over for kammer og kollegium 2084 lignende floriner som sin forgænger hr. Mogens' serviti-

um commune[4]) og de fem sædvanlige servitier i forhold hertil. Bemærk, at der ud over nævnte sum skal foretages fordeling[5]) af de mindre servitier på 340 kammerfloriner, der er betalt, da der ikke er foretaget fordeling af disse servitier. Fremdeles anerkendte han blot over for kammeret lignende 1660 floriner som sin forgængers forgænger hr. Niels' servitium commune[6]) og de fem sædvanlige servitier. Fremdeles anerkendte han blot over for kammeret andre 4000 kammerfloriner i guld som sin forgængers forgængers forgænger hr. Jakobs servitium commune[7]) og de fem sædvanlige servitier, halvdelen af det lovede at betale, når et år var forløbet, at regne fra førstkommende allehelgens dag, den anden halvdel til en lignende festdag efter et års forløb og det anerkendte derefter på lignende måde og til andre lignende derefter følgende terminer. I modsat fald o.s.v. Han aflagde ed o.s.v.[8])

B (kardinalkollegiets eksemplar):

Fornævnte dag i samme måned[1]) lovede hr. ærkebiskop Peder af Lund personligt over for kammer og kollegium 4000 floriner som sit servitium commune[2]) og de fem sædvanlige servitier[3]). Fremdeles anerkendte han over for kammer og kollegium lignende 2085 floriner som sin forgængers hr. Mogens' servitium commune[4]) og de fem sædvanlige servitier, der forholdsvis angår dette. Bemærk, at der ud over nævnte sum skal foretages fordeling[5]) af de mindre servitier på 340 kammerfloriner, der er betalt, da der ikke er foretaget fordeling af dem. Fremdeles anerkendte han over for kammer og kollegium lignende 1660 floriner som sin forgængers forgænger hr. Niels' servitium commune[6]) og de fem sædvanlige servitier. Fremdeles anerkendte han over for kammer og kollegium andre 4000 kammerfloriner som sin forgængers forgængers forgænger hr. Jakobs servitium commune[7]) og de fem sædvanlige servitier, halvdelen af det lovede at betale, når et år var forløbet, at regne fra førstkommende allehelgens dag, den anden halvdel til en lignende festdag efter et års forløb og det anerkendte derefter efter et lignende års forløb til andre lignende terminer derefter. I modsat fald[8])

1) d.v.s. I det Herrens år 1390 i den 13. indiktion den 7. oktober i den højhellige fader og vor herre hr. Bonifacius ved Guds forsyn den 9. paves første pontifikatsår. – 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. – 3) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. – 4) kendes ikke. – 5) nl. mellem kardinalerne. – 6) jf. DRB. III 6 nr. 107 – 7) jf. DRB. III 4 nr. 406 – 8) jf. DRB. III 6 nr. 92 note 4.

281 1390. 15. oktober. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. takker dronning Margrete for hendes brev og lover som gengæld for hendes troskab at vise hende særlige nådesbevisninger og medsender samtidig et sekret, som hun kan benytte ved breve til ham.

Original i rigsarkivet.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin såre kære datter i Kristus, Margrete, Danmarks, Norges og Sveriges berømmelige dronning, hilsen og apostolisk velsignelse.

Vi har med glæde modtaget Dit brev, høje dronning, såvel ved vor ærværdige broder (Peder), ærkebiskop af Lund, som ved flere andre af Dine undergivne tillige med adskillige store gaver som Du, høje dronning, hengivent har sendt os. Herfor takker vi Dig, høje dronning, og priser i aller højeste grad Din troskab og hengivenhed og opfordrer Dig, høje dronning, til, at Du i stedse stigende grad, som vi nærer tiltro til, vil holde fast ved samme troskab og hengivenhed, i bevidstheden om, at vi er beredte til altid at ære Dig, høje dronning, og at omfatte Dig med særlige formålstjenlige nådes- og gunstbevisninger, i den grad at hvis Dine forfædres menneskelige fortjenester har gjort dem fortjent til (vor) nåde, er det vor hensigt at vise Din person endnu større nåde. Vi sender derfor Dig, høje dronning, et signet, hvis i voks aftrykte form vi har beholdt hos os, hvormed Du kan tilkendegive os, hvad der ligger Dig på hjerte. Givet ved S. Pietro i Rom den 15. oktober i vort første pontifikatsår.

282 1390. 16. oktober. Borgen Wolde.

Hr. Wedege Buggenhagen, ridder, kvitterer dronning Margrete for 1000 lødige mark.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Jeg hr. Wedege Buggenhagen, ridder, erkender og bevidner åbent med dette nærværende brev, at jeg har oppebåret 1000 lødige mark, hver lødig mark at regne til 45 skilling lybsk-stralsundsk mønt, som den højtlovede fyrstinde og frue Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning og ret arving til Danmarks rige, har betalt mig til fyldest og helt til tilfredshed i Stralsund, og som hun havde lovet mig på den høje fyrste, hertug Bugislav af Stettins vegne, og jeg fornævnte hr. Wedege Buggenhagen lader den fornævnte ærværdige fyrstinde og frue, dronning Margrete, og hendes garan-

ter, nemlig de strenge riddere hr. Jakob Mus, hr. Otto Jensen, hr. Gevert Bydelsbak og alle de gode mænd, der havde givet løfte til mig og mine venner for de fornævnte 1000 lødige mark, være kvit og fri fra ethvert løfte (til os) og krav (fra os), som jeg eller mine venner havde og fremtidig kan have over for fornævnte min nådige frue, dronning Margrete, og hendes medlovere angående de 1000 lødige mark. Vidner til disse forskrevne punkter og sager er de ærlige folk Albrecht van Helpte, Henrik Oslessow den ældre, Herman van dem Golme, Janneke van dem Horne, Klaus Heyden og Henneke Sp.....[1]) og flere ærlige folk, der er tiltro og ære værdige. Til yderligere sikkerhed og til større vidnesbyrd har jeg fornævnte hr. Wedege med vidende hængt mit segl under dette brev, der er givet og skrevet på borgen Wolde i året 1390 efter Guds byrd på sankt Gallus' dag.

1) resten af navnet tabt ved beskadigelse af originalen.

1390. 26. oktober. 283

Landstingsvidne, at Lars Pedersen af Ryde skøder sit gods i Kartofte til Absalon Mogensen af Krenkerup.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et landebrev, at Lars Pedersen af Ryde skøder Absalon Mogensen sit gods i Kartofte i Musse herred, hvilket er halvdelen af Ellehavegård med dens gårdsæde sammesteds. Givet sidste tingdag[1]) før allehelgensdag 1390.

1) onsdag var tingdag på Lollands landsting i 15. årh., jf. 1456 3. marts, Rep. 2. rk. nr. 577, 1462 20. januar, ibid. nr. 1408, 1472 15. januar, ibid.nr. 3033 m.fl. samt Eline Gøyes jordebog s. 498.

1390. 27. oktober. 284

Hr. Jakob Mus, høvedsmand på Helsingborg, skøder halvdelen af Hyby til Marina, enke efter Niels Hak.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Skødebrev, udstedt af Jakob Mus, ridder, høvedsmand på Helsingborg slot, til Marina, enke efter Niels Hak, på halvdelen af Hyby og Hyby fang med halvdelen af haven og ladegården, for hvilket han årligt skulde betale fire

mark sølv og 18 pund i afgift. Givet dagen før apostlene sankt Simons og sankt Judas' dag 1390.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Væbneren[1]) Jakob Mus' udstedte brev til Niels Haks enke Marina Jensdatter angående halvdelen af Hyby og Hyby fang, halvdelen af haven, den halve ladegård med halvdelen af enge og agre samt skove og fiskevande. Givet 1389(!).

1) læs ridderen, jf. ovenfor.

285 1390. 1. november.

Mageskifte mellem Bosjø kloster og dets prior hr. Lars.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Mageskiftebrev mellem Lars, prior for Bosjø kloster, og priorinden sammesteds samt klostersamfundet, således at nonnebordet fik to små gårde i Häggenäs til gengæld for en stor gård i Hänninge, som prioren fik. Givet allehelgensdag 1390.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Bytte- eller mageskiftebrev mellem Lars, prior i Bosjø kloster, og priorinden sammesteds, nemlig således at priorinden fik to små gårde i Häggenäs til gengæld for en stor gård i Hänninge, som prioren fik. Givet 1390.

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Et brev om et mageskifte, som Bodil, priorinde i Bosjø kloster, og Lars, prior sammesteds, foretog indbyrdes, således at priorinden til klosterets bord fik to små gårde i Häggenäs til gengæld for en stor gård i Hänninge, som prioren fik. Givet 1390.

286 1390. 8. november.

Peder Bak af Värby skøder gården Häggenäs til Bosjø kloster.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Skødebrev, udstedt af Peder Bak af Värby til klosterjomfruerne i Bosjø kloster på en gård, der kaldes Häggenäs. Givet på bekenderen sankt Villehads dag 1390.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Skødebrev, udstedt af Peder Bak til Bosjø klosterjomfruer, angående en gård, kaldet Häggenäs. Givet 1390.

1390. 11. november. Lödöse. 287

Dronning Margrete påbyder alle sine fogeder og embedsmænd ikke at befatte sig med 'hr. Milde Alfs gods', *som hun har gengivet* 'fru Kristine, vor frænke', *og* 'alt hendes fædrene hr. Milde Alfs gods og Rane Jonsens gods med al kongelig ret', *som hun har taget under sin beskyttelse, efter at fru Kristines mand, ridderen Jon Hjärne er afgået ved døden*[1]).

Original på norsk i det norske rigsarkiv.

1) Milde Alf er den norske stormand Alf Erlingssøn, der blev henrettet som sørøver 1290 i Helsingborg, Annales Dan. 126, og Rane Jonsen må være identisk med den påståede kongemorder, der blev henrettet i Roskilde 1294, Annales Dan. 154. Det påberåbte slægtskab lader sig ikke udrede med sikkerhed; Rane Jonsen kan muligvis være fru Kristine (Nilsdotter)s farfader, jf. Gillingstam, Ätterna Oxenstierna och Vasa 49 note 255. Jon Hjärne var død før 1379 13. juli, jf. Sv. RA.s Perg.brev I 447 nr. 1437.

1390. 11. november. 288

Wulf Pogwisch, ridder, og Hartvig Pogwisch, væbner, brødre, kvitterer vor nådige herre hertug Gerhard, hertug af Slesvig, greve af Holsten og Stormarn *for tilbagebetaling af alle de penge, for hvilke halvdelen af Grossenbrode sogn var pantsat til dem.*

Original på nedertysk på Gottorp.

1390. 13. november. 289

Koneke Stake, væbner, sælger til domkapitlet i Hamburg fem mark af afkastet af halvdelen af landsbyen Lütjensee, som han har i pant af grev Klaus af Holsten og Gerhard, hertug af Slesvig.

Original i Hamburg.

290 1390. 16. november. Skovby herredsting.

Tingsvidne af Skovby herredsting om, at Parzow fra Als har fået vidnesbyrd om, at det gods i Vigerslev, som han nu besidder, tilhørte afdøde Niels Kød og aldrig blev pantsat eller skødet af denne eller hans arvinger.

Original i rigsarkivet.

Mogens Nielsen, foged i Skovby herred, Herman af Særslev, Jens af Skovby, præsteviede mænd og samme kirkers præster, Borkvard Skinkel, ridder, Fin Ågesen, Lydeke Skinkel, Lars Jensen, væbnere, og Fin Pedersen, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Såvel fremtidige som nulevende skal vide og have i erindring, at vi i det Herrens år 1390 onsdagen næst efter den hellige Mortens bisps dag var til stede på Skovby herreds herredsting, så og i lige måde hørte, at den gode og hæderlige mand, nemlig Parzow af Als, fremstod på samme ting på denne tingdag i nærværelse af mange troværdige mænd i talrig mængde og på lovlig vis fik og skaffede sig et fuldt og fyldestgørende tingsvidne af gode og lovfaste mænd, indoptaget med navns nævnelse i dette brev, nemlig Mogens Nielsen af Askeby, Niels Pedersen, Jens Pedersen kaldet Bugge, Tyge Andersen af Særslev sogn, Jens Luth af Melby sogn, Niels Pedersen, Jakob Jordansen af Vigerslev sogn og Tyge Jensen af Veflinge sogn, som vidnede på denne måde, at det gods i Vigerslev sogn, som samme Parzow nu har i sin besiddelse, lovlig og rigtigt tilhørte en Niels Kød – salig ihukommelse – idet de sagde og desuden enstemmigt erklærede, at de aldrig havde hørt eller på nogen måde erfaret, at samme Niels Kød eller nogen af hans arvinger havde pantsat, afhændet eller på nogen måde tilskødet nogen ofte nævnte gods på fornævnte ting eller andetsteds. Dette erklærer vi offentligt med sandfærdige ord, således som vi har set og hørt det og ligeledes i virkeligheden ved, at således er det gået for sig, idet vi til fastere vished herom hænger vore segl under dette brev. Givet ovenfor omtalte år, dag og sted.

291 1390. 17. november. Elfsborg.

Dronning Margrete forlener sin svend Anders Gulklæp med den jord, hun ejer i Tjuvkil i Lycke sogn, på samme måde, som kong Håkon 6. tidligere har gjort det.

Original i rigsarkivet.

[1390. Efter 18. november][1]). 292

Peter Oldehenke og Henrik Vlint lover rådmændene i Rostock skadesløsholdelse for deres løfte til rådmændene i Næstved angående arvegodset efter Peder Trendehovet.

Notits i Rostock.

Det skal være vitterligt, at Peter Oldehenke og Henrik Vlint med håndslag lovede, at de vil og skal holde de herrer rådmænd i Rostock skadesløse for enhver påmindelse på grund af det løfte, de har givet rådmændene i Næstved i medfør af det arvegods, der er efterladt af Peder Trendehovet.

1) notitsen er i håndskriftet indført under 1390 efter *fredagen før Elisabeths dag.*

1390. 25. november. Roskilde. 293

Borkvard Moltke meddeler, at hans fader og moder Henneke Moltke og Margrete af Torbenfeld har testamenteret Roskilde sankt Clara kloster en gård i Gladsakse for hans søster Gertruds grav, og forpligter sig til, hvis han overlever dem, at fri denne gård fra krav fra enhver.

Original i den arnamagnæanske samling.

Borkvard Moltke til alle, til hvem dette brev når, hilsen evindelig med Gud. Jeg gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at min elskede fader Henneke Moltke og min elskede moder Margrete af Torbenfeld til sankt Clara kloster i Roskilde for min elskede søster Gertruds grav efter modent råd og med enstemmigt samtykke har testamenteret en gård i Gladsakse, som nu årligt giver seks pund korn, tillige med alle dens tilliggender til grundlæggelse af ovennævnte klosters kirke. Men hvis det sker, at Borkvard, arving efter min fornævnte elskede fader og moder, overlever dem, da forpligter jeg mig til for nævnte kloster uden svig at frigøre nævnte gård som fornævnt fra krav fra hvem som helst, eller hvis nævnte gård ligeledes på nogen som helst måde fratages nævnte sankt Clara kloster på grund af en hvilken som helst mangel fra min side, da forpligter jeg mig til på lignende måde over for fornævnte kloster at anordne en anden gård af lignende værdi som erstatning på denne betingelse, at min fornævnte fader og moder skal have den nævnte gård under deres værn til deres dages ende, og at ingen skal befatte sig dermed, og at de forpligter sig til at betale fornævnte kloster 6 pund korn årligt i afgift af samme. Men efter deres

død skal ofte nævnte gård overgå til grundlæggelsen af fornævnte klosters kirke, at besidde til evig tid, og ingen skal efter min faders og moders død befatte sig med nævnte gård undtagen med samtykke af abbedissen ved ovennævnte kloster. Til vished herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd Tue Jonsen og Peder Mogensen, borgere i Roskilde, hængt under (dette brev). Givet i Roskilde i det Herrens år 1390 på den berømmelige jomfru sankt Katarinas dag.

294 1390. 30. november. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. anerkender magister Bent Nielsen, præst i Odense stift, som sin kapellan og optager ham i kapellanernes fællesskab.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn magister Bent Nielsen, præst i Odense stift, vor kapellan, hilsen og apostolisk velsignelse.

Strålende ved dyder og fortjenester, således som Du ved rosende rygtes vidnesbyrd anbefales, har Du i vore og det apostoliske sædes øjne fortjent den nåde, at vi omfatter Din person med faderlig velvilje og med glæde ophøjer Dig med særlig hæder og nådesbevisning. For at Du derfor virkelig kan høste fordel af, hvad vort kærlige sind indgiver os, anerkender vi Dig nådigt som vor og nævnte sædes kapellan ved vort bord og i vor husstand og optager Dig velvilligt i vore og dette sædes kapellaners fællesskab med de hædersbevisninger, fordele og eksimeringer, der plejer at blive tillagt de andre af vore og nævnte sædes kapellaner ved vort bord, uanset alle apostoliske bestemmelser og forordninger, der strider herimod, i den tanke, at Du herved kan få fuld del i den apostoliske nådes værn. Måtte Du således lægge Dig efter stedse mere fuldkomment at stræbe efter dyderne, at vi med god grund må blive opfordret til at vise Dig nåde i endnu større fylde. Intet menneske må bryde dette vort anerkendelses- og optagelsesbrev eller i dumdristig forvovenhed gå imod det. Hvis nogen drister sig til at forsøge herpå, skal han vide, at han derved vil pådrage sig Gud den almægtiges og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' vrede. Givet ved S. Pietro i Rom den 30. november i vort andet pontifikatsår.

1390. 30. november. 295

Jakob Pedersen, væbner og høvedsmand i Salling, meddeler, at hr. Jens, prior i Grinderslev kloster, med tilladelse af biskop Jakob af Viborg har overladt ham styret af klostrets gods i Jebjerg og Dølby sogne på livstid.

Original i rigsarkivet.

Jakob Pedersen, væbner og høvedsmand i landet Sallingholm, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud, der vil, at ingen skal fortabes.

Alle, såvel nulevende som fremtidige, skal vide, at hr. Jens, prior i Grinderslev, efter godkendelse af den ærværdige fader i Kristus og herre, broder Jakob, af Guds nåde biskop i Viborg, og med enstemmigt samtykke og billigelse fra alle hans kanniker i hele det fornævnte kapitel efter forudgående omhyggelig overvejelse til min bestyrelse for livstid har overladt mig alt deres gods i Jebjerg sogn i Nørre herred, såvel bebygget som øde, og en øde gård, kaldet Øksenvad, i Dølby sogn i Hindborg herred med alle dets tilliggender, rørligt og urørligt, nemlig agre, enge, græsgange, vådt og tørt, intet undtaget, idet de giver mig uindskrænket fuldmagt til at indsætte og afsætte landboer, således som jeg finder det tjenligst, på sådanne betingelser. Jeg skal hvert år ufortøvet og uden indsigelse overdrage prioren og kannikerne syv øre korn af det omtalte gods. Ydermere skal de landboer, som nu er der, og de, som i fremtiden måtte komme, een gang om året hjælpe Grinderslev kloster og kannikerne sammesteds med kørsel med deres vogne, hvilket kaldes 'langægt'[1]), og ligeledes een gang om året uden nogen indsigelse hjælpe til med deres arbejde, hvilket kaldes 'dagsgerning'[1]). Ydermere når Gud ønsker at kalde mig bort fra dette liv, da skal jeg frit og uden indsigelse fra besvogredes, slægtninges eller mine venners side, hvem de end er, for fornævnte prior og kanniker anordne og træffe bestemmelse om de trækdyr og det korn, som nu sammen med det fornævnte gods er betroet mig, og hvis jeg yderligere bygger noget nyt eller fylder op med trækdyr eller korn, da skal jeg stille alt til rådighed for fornævnte kloster og kanniker, og jeg skal også derudover forblive fornævnte kloster, prior og kanniker en trofast og pålidelig værge og ven uden nogen anledning til mistanke, således som jeg ønsker at stå til svar overfor den Højeste med den tilføjelse, at disse kanniker skal have mig i erindring såvel i livet som i døden i deres bønner, nemlig i messer, prædikener og andet ydmygt og fromt. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende den fornævnte ærværdige fader i Kristus, broder Jakob, af Guds

miskundhed biskop i Viborg, hr. Jens præst i Grønning, Jakob Lavesen, Toste Jensen, Niels Krabbe, Oluf Kåd og Niels Hvas, væbnere, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1390 på apostlen sankt Andreas' dag.

1) dansk ord i den latinske tekst.

296 1390. 30. november.

Dronning Margrete bortforlener Hermanstorp til Bent Finkenoge.

Skånebrevsfortegnelsen.

Forleningsbrev, udstedt af dronning Margrete af Danmark til Bent Finkenoge, at han skal besidde Hermanstorp gård på livstid, således som hans fader havde haft den før ham. Givet på sankt Andreas' dag 1390.

297 1390. 6. december.

Absalon Pedersen, væbner, overdrager dominikanerne i Odense to brydegårde og to landbosteder i Skalkendrup i Avnslev sogn til bod for sin og sine forfædres sjæle.

Afskrifter på det kgl. bibliotek.

Absalon Pedersen, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg af ærbødighed for den højhellige guddomsmagt og af hensyn til forsyningen med vin og oblater og desuden kirkens forhæng og fakler til at fortsætte tjenesten for samme i deres kirke til bod for min og mine forfædres sjæle med dette brev overdrager, tillægger og skøder de ærværdige brødre af dominikanerordenen, som bor i Odense, mit nedenfor anførte gods med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, skove, græsgange, vådt og tørt, rørligt og urørligt, intet undtaget, ...[1]) i Avnslev sogn i landsbyen Skalkendrup, nemlig to brydegårde, i hvilke Knud og Morten nu bor, af hvilke der fra den ene årligt i afgifter gives 8 ørtug korn, fremdeles een gris til en værdi af een skilling grot, fremdeles een skæppe .....[1]) eet får, seks .....[1]) og fire .....[1]), af den anden gård, nemlig otte ørtug korn tillige med alt det ovenanførte, fremdeles af hver af de gårde 20 læs brænde, fremdeles to landbosteder,

kaldet 'landbofestæ'[2]), af hvilke en Anders Skomager bebor den ene, som årligt skal give fire skilling sterling, og i den anden, nemlig Iobryd, som skal give fire .....[1]), at besidde med rette evindeligt uanset ethvert krav fra mine arvinger. Til vidnesbyrd om denne .....[1]) skødning er mit segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd hr. Lars Haveby, hr. Niels Jonsen, kaldet Bild, riddere, Otto Strangesen, Jens Urne og Jakob .....[1]), væbnere, hængt under dette brev. Givet år 1390 på bekenderen Nicolaus' dag.

1) lakune i afskrifterne. - 2) dansk ord i den latinske tekst.

1390. 8. december. 298

Klaus Bintop, væbner, pantsætter en gård i Skalkenæs og en gård i Troelseby til Gerhard Ketelhot for 20 mark lybsk.

Original i rigsarkivet.

Klaus Bintop, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud. Jeg gør vitterligt for alle, at jeg erkender, at jeg og mine rette arvinger i sandhed står i skyld og gæld til nærværende brevviser Gerhard Ketelhot og hans rette arvinger for tyve mark i gode og gangbare sølvpenge, som fuldt ud skal betales til førstkommende sankt Morten bisps dag. For denne sum penge pantsætter jeg med dette brev til ham mit gods, nemlig en gård i Skalkenæs, på hvilken Troels Nielsen nu bor, og en anden gård i Troelseby, på hvilken Lasse Skeel nu bor, med alle deres tilliggender, ingen undtagne, på det vilkår, at han hvert år, såvel indløsningsåret som de andre, skal oppebære landgilde og tjenesteydelser og alt andet fra nævnte gods, idet det ikke på nogen måde skal fradrages i gældens hovedstol. Fremdeles skal jeg, hvilket som helst år jeg ønsker at indløse fornævnte gods, varsko samme Gerhard derom til (samme års) sankt Hans dag. Ydermere hvis han - det ske ikke - på grund af mangel ved min hjemling mister fornævnte gods, da forpligter jeg mig og mine arvinger til inden et kvartal af et derefter følgende år at betale ham og hans arvinger fornævnte pengesum fuldt ud. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende hr. Jens Gråmule, præst, og Jens Krage hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1390 på den hellige jomfrus undfangelsesdag.

299 1390. 9. december. Laholm.

Dronning Margrete stadfæster Halmstads privilegier.

Original i Lund.

Vi Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning og ret arving til og fyrstinde af riget i Danmark, erkender med dette vort åbne brev, at vi har undt og stadfæster og under vore kære bymænd i Halmstad alle de privilegier, hvilke de end er, således som deres breve lyder, som de har fra vore forfædre, indtil vi tilbagekalder dette vort brev. Givet i Laholm i det Herrens år 1390 dagen efter den hellige jomfru Maries undfangelsesdag under vort sekret.

300 1390. 12. december. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. stadfæster Esrom klosters privilegier.

Registratur i Esrombogen.

Pave Bonifacius 9.s privilegium ligeledes fra ord til andet som ovenfor[1]). Givet ved S. Pietro i Rom den 12. december i hans andet pontifikatsår.

1) hermed henvises til det umiddelbart foregående privilegium af 1244 26. marts, DRB. I: 7 nr. 143.

301 1390. 12. december. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger abbeden i Esrom kloster som udpeget generalvisitator for cistercienserordenens klostre i Danmark, Sverige, Norge, Skotland, Ruthenien, Pommern og Venden gennem det apostoliske kammers kollektorer at opkræve den hjælp, der er bevilget den romerske kirke på generalkapitlet i Rom til kampen mod skismatikere og kættere, og som skal fordeles på de enkelte klostre.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn .. abbeden i klostret i Esrom af cistercienserordenen, Roskilde stift, hilsen og apostolisk velsignelse.

Da der på generalkapitlet i Din orden, der for nylig, nemlig på biskoppen og martyren sankt Lamberts dag[1]) i vort første pontifikatsår, blev afholdt i den hulde by[2]), af dette kapitel blev anordnet og overvejet og ligeledes afgjort, at samme orden gavmildt skal komme os og det apostoliske

kammer til undsætning med en vis kærlig hjælp for gennem nævnte orden at imødegå den romerske kirkes nød og især i denne stormfulde tid mod de kættere og skismatikere, der på mangfoldig vis stræber efter at undertrykke og forstyrre samme kirke, således som i sin tid vore forgængere – salig ihukommelse – de romerske paver Gregor 11. og Urban 6.[3]) efter hinanden havde fået hjælp af samme orden, og da vi ønsker, at denne hjælp hurtigt skal pålægges og ligeledes opkræves af alle klostre og stiftelser og personer af begge køn i samme orden, hvilken fornemhed eller værdighed de end udmærker sig ved, i Danmarks, Sveriges, Norges, Skotlands, Susias[4]), Pommerns og Vendens riger og lande, i hvilke Du på en vis måde og på nævnte generalkapitel er udpeget til generalvisitator, for hurtigere at råde bod på nævnte nødssituation, hvilket vi ligeledes pålægger med dette brev, befaler vi Dig, gode søn, ved apostolisk brev, at Du, efter at Du har set dette brev, ikke opsætter med apostolisk myndighed at pålægge fornævnte enkelte klostre, stiftelser og personer samme hjælp, der skal opkræves og oppebæres ifølge det pålæg, der overgik dem i nævnte forgænger Urbans tid, ved de kollektorer af afkastninger og indkomster, der skyldes det apostoliske kammer, der er udpeget i de lande, inden en vis termin, der forud skal fastsættes af Dig for samme personer under tilbørlig tvang. Thi vi tilstår Dig med apostolisk myndighed i kraft af dette brev fuld og fri adgang til at gøre det fornævnte og samme kollektorer til kærlighedsfuldt på vore vegne at opfordre, påminde og anmode samme personer om at give og betale denne hjælp til dem eller en af disse, som modtager den i vort og nævnte kammers navn, i det forhold, der i overensstemmelse med dette Dit pålæg angår klostre, stiftelser og samme personer, og under udelukkelse af appel tvinge dem dertil, om nødvendigt, og ligeledes alle andre, der sætter sig op herimod og er genstridige, med kirkens straf og andre retsmidler, om fornødent under påkaldelse af den verdslige arms hjælp, uanset alle privilegier, begunstigelser og apostoliske breve, særlige eller almindelige, hvilken ordlyd de end har, som fornævnte orden, klostre eller stiftelser og personer under enhver ordlyd eller udtryksmåde har fået tilstået af det apostoliske sæde, selv om der om disse og deres fulde ordlyd ord til andet i vort brev skulde finde særlig og udtrykkelig omtale sted, hvorved, når de ikke udtrykkeligt eller fuldstændigt er optaget i dette brev, virkningen af dette på nogen måde kan hindres eller blot udsættes, og som vi vil, for så vidt angår dette, ikke på nogen måde skal være til støtte for dem, idet vi ligeledes tilstår samme kollektorer og enhver af dem denne fulde og frie adgang til fuldstændigt at kvittere og frigøre for

det modtagne. Men det er vor vilje, at alle de pengesummer, som disse kollektorer oppebærer af denne hjælp, skal de så hurtigt som muligt farefrit og sikret og trofast oversende til fornævnte kammer, og at Du om de enkelte pålæg og samme kollektorer om de samme summer hver for sig skal lade udfærdige offentlige dokumenter og indsætte dem i Eders læg, for at I kan aflægge afregning og pålideligt regnskab for dette til ovennævnte kammer. Givet ved S. Pietro i Rom den 12. december i vort andet pontifikatsår.

1) 17. september. – 2) teksten har *alma urbs* d.v.s. Rom. – 3) jf. for Urban 6. DRB. IV 2 nr. 360; derimod kendes Gregor 11.s udfærdigelse ikke. – 4) navnet er forskrevet; måske fejl for *Ruscia*, Ruthenien, jf. DRB. IV 2 nr. 360.

302 1390. 13. december. Hellum herredsting.

Tingsvidne af Hellum herredsting om, at Peder Mortensen har fået vidnesbyrd om, at præsten hr. Peder Ferke i 1387 på samme ting har solgt til ham alt det gods, som hans fader Ferke ejede i Frær, Gerding og Astrup sogne og i Kyttrup.

Original i rigsarkivet.

Povl Olufsen, præst i Nørre-Kongerslev, Niels Tagesen, Peder Hvas, Jakob Kirt, Morten Svane, Knud Jensen, Niels Pedersen Swagæsyit og Niels Ovesen til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, såvel fremtidige som nulevende, at vi i det Herrens år 1390 på den hellige jomfru Lucies dag var til stede på Hellum herreds ting, så og hørte, at den gode mand Peder Mortensen, nærværende brevviser, i nærværelse af os og flere andre gode mænd, som dengang søgte tinget der, stod personligt frem og med navns nævnelse skaffede sig et tingsvidne sålydende, at otte gode mænd, der var udmeldt til at skelne sandt fra usandt, nemlig Jakob Larsen, Peder Andersen, Niels Stigsen af Blenstrup, Oluf Mikkelsen, Lars Gøg, Knud Troelsen, Peder Sab og Jens Lavesen af Bælum, stående sammen, bekræftede og sagde, at hr. Peder Ferke, præst, i det Herrens år 1387 på den anden tingdag efter Herrens fødsel personligt fremstod på samme ting og solgte og skødede alt og forskelligt gods, som hans fader kaldet Ferke, – salig ihukommelse – besad i sognene Frær, Gerding og Astrup og i landsbyen Kyttrup, tillige med alle deres tilliggender, vådt og tørt, intet undtaget, til fornævnte Peder Mortensen til evig besiddelse, idet han erkendte, at han efter sit ønske ganske havde oppebåret fuld og hel betaling for samme gods af samme Peder Mortensen. Ydermere forpligtede han sig til at fri og fuldstændigt frigøre ofte nævnte

Peder ovennævnte gods for tiltale fra hvem som helst, dog med tilføjelse af den betingelse, at samme hr. Peder, præst, har lovet og garanteret foranskrevne Peder Mortensen, at hans moder Inge, enke efter samme Ferke, under landstinget i Viborg efter krav fra Peder skulde komme og stadfæste fornævnte skødning for sig selv og sine øvrige børn. Men hvis hun ikke vilde gøre det, da skulde han være berøvet sit gode ry og sin stilling som præst. Hvad vi har hørt, erklærer vi, idet vi hænger vore segl under dette brev. Skrevet ovenfor anførte år, dag og sted.

1390. 17. december. 303

Henning Podebusk, ridder, og hans hustru Kristine Timmesdatter oplader hovedgården Langholm med alle tilliggender til Bjørn Olufsen.

Afskrift i rigsarkivet.

Henning Podebusk, ridder, og Kristine Timmesdatter, sammes hustru, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at vi med enstemmigt samtykke til nærværende brevviser, den velbyrdige mand Bjørn Olufsen og hans arvinger har opladt hovedgården Langholm med alt det gods, der ligger til den, tillige med samtlige tilliggender til denne gård og dette gods med al den ret, der på enhver måde tilkommer eller er tilfaldet os eller den ene af os såvel med hensyn til fornævnte gård og gods som også med hensyn til samtlige breve, der er udstedte angående dette gods, at råde over til eget brug. Vi erkender derfor, at vi i overensstemmelse med fornævnte ret fuldt ud har oppebåret fuld og fyldestgørende betaling for samme. Til vidnesbyrd herom og til større sikkerhed er vore segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1390 lørdagen før apostlen sankt Thomas' dag[1]), ligeledes sammen med segl tilhørende Jens Pedersen af Løgismose til vidnesbyrd.

1) 21. december.

(13)90. [Omkr.] 20. december[1]). 304

Gerrit Sarijssen, der uretmæssigt havde tiltaget sig Dordrechts fogedi i Skåne, samt Jan Suus og Didrik Zonen dømmes til at drage på pilgrimsfærd til Santiago di Compostela, og yderligere otte medskyldige dømmes til at yde sten til kirkerne i Halle og 's-Hertogenbosch.

Indførelse i en stadsbog, nedertysk, i Dordrecht.

Ligeledes Gerrit Sarijssen, fordi han i Skåne havde tiltaget sig fogediet på staden Dordrechts vegne uden bemyndigelse fra byens side, hvormed han og Jan Suus, Jan Suus' søn, og Didrik Zonen har bedraget en købmand der under påskud af at have fogediet, så skal de tre fornævnte personer for dette gøre en pilgrimsrejse til sankt Jakob[2]) i Galicien, idet de skal drage ud af byen i dag og ikke komme tilbage til byen, førend de har tilendebragt pilgrimsrejsen, hver med sin egen person, og derudover ikke komme til staden, førend de har gjort købmanden helt tilfreds eller har stillet staden god sikkerhed for, at de vil gøre købmanden helt tilfreds, hver for sin person.

Ligeledes Andries van Zevenbergen og Simon Florenssen. Disse to, fordi de hjalp med at vælge den forskrevne foged mod den foged, som staden havde indsat, for dette skal hver (gøre en pilgrimsrejse) til Vor Frue i Halle eller hver give 3000 sten til kirken, hver med sin hånd.

Ligeledes Jakob Willem Aernd Lammekenssen, Albrecht van Orsoeyen (og) Jan Gerritssen, skrædder, fordi de også gav tilslutning til at vælge den uretmæssige foged, for dette (skal) alle tre (gøre en pilgrimsrejse) til 's-Hertogenbosch eller hver (give) til kirken 1000 sten.

Ligeledes Hanneke Medel Janssen, fordi han bar sværdet efter den fornævnte uretmæssige foged og var hans væbner, for dette (skal han gøre en pilgrimsrejse) til 's-Hertogenbosch eller (give) 1000 sten til kirken.

1) indførelsen findes på en side, der som overskrift har *Dette skete samtidig med klokkeringningen i året (13)90 dagen før sankt Thomas' dag*, jf. indledningen i Dipl. Dan. – 2) Santiago di Compostela.

305 1390. 26. december.

Herman Reymershusen, væbner, sælger to bol jord i Karleby til ridderen hr. Mikkel Rud af Skjoldenæs og pantsætter et tredie sammesteds til denne for 30 mark sølv.

Vidisse 1392 8. maj i rigsarkivet.

Herman Reymershusen, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg med dette brev erkender,

at jeg til den velbyrdige og hæderlige mand, nærværende brevviser, hr. Mikkel Rud, ridder, af Skjoldenæs fuldt ud har solgt og med evig besiddelsesret skødet mit gods, nemlig to bol jord i Karleby i Volborg herred med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, skove, krat, græsgange, fiskevande, vådt og tørt, rørligt og urørligt, slet intet undtaget, idet jeg erkender med dette brev, at jeg har oppebåret og i sandhed fået fuld og fyldestgørende betaling for samme to bol jord af fornævnte hr. Mikkel Rud, så at jeg erklærer mig tilfreds. Desuden erkender jeg, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til ovennævnte hr. Mikkel eller hans arvinger for 30 mark lødigt sølv og ikke nogen anden værdi. Herfor pantsætter jeg med dette brev til ham et tredie bol jord, som jeg har i nævnte landsby Karleby, med alle dets ovennævnte tilliggender, dog intet undtaget, som fuldt ud skal indløses førstkommende sankt Hans dag. Hvis fornævnte pengesum ikke bliver betalt til fornævnte termin, da skal samme hr. Mikkel oppebære afkastningerne og afgifterne af samme gods, uden at det dog på nogen måde skal fraregnes i gældens hovedstol, indtil foranførte gods af mig eller af mine arvinger for fornævnte pengesum lovligt indløses fra ham eller hans arvinger. Fremdeles bor der på disse tre bol jord, nemlig på de to af mig solgte og skødede og på det tredie pantsatte bol, nedenfor anførte, nemlig Troels Pedersen, der årligt skal give seks pund korn i afgift, Margrete Jenses, der også skal give seks pund korn i afgift, Jens Larsen, Peder Hvid, Lars Degn, Svend Frost, Mikkel, Peder Nielsen, Jens Jakobsen. Fremdeles ligger to gårdsædegårde kaldet 'gårdsædestavne'[1]) øde. Desuden forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle, frigøre og fri samme hr. Mikkel Rud og hans rette arvinger nævnte gods, nemlig disse tre bol jord, for krav fra hvem som helst, med den tilføjelse, at hvis disse tre bol jord på grund af mangel ved min eller mine arvingers hjemling og frigørelse fravindes fornævnte hr. Mikkel eller hans arvinger, da forpligter jeg mig og mine arvinger til ganske at holde denne hr. Mikkel eller hans arvinger skadesløse. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig hr. Jens Rud den ældre, hr. Jens Rud den yngre, riddere, hr. Hans, sognepræst ved Vordingborg kirke, Georg Rønnebæk, Jens Tuesen af Stårby og Bo Karse. Givet i det Herrens år 1390 på sankt Stefans dag.

1) dansk ord i den latinske tekst.

306 1390. Ribe.

Peder Brodersen og Mathias Stigsen, borger i Ribe, sælger en gård ved Horstrupporten i Ippegade i Ribe til hr. Jens Jul, sognepræst i Nebel, for 16 mark sølv, dels i rede penge, dels i handelsvarer.

Original i rigsarkivet.

Peder Brodersen og Mathias Stigsen, borger i Ribe, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi bringer det med dette brev til kundskab for alle, hvem det vedkommer eller vil kunne vedkomme i fremtiden, at vi til nærværende brevviser, den gode mand hr. Jens Jul, sognepræst i Nebel, af egen drift, frit, rent og ligefremt har solgt og i sandhed skødet vor gård ved den port, der kaldes Horstrup, i Ippegade inden for staden Ribes grave og forsvarsværker, og som på den nordlige side støder lige op til det hus og den gård, i hvilken Peder Friis nu bor, og som efter den hæderlige frue Inges død, enke efter afdøde Broder Mensen, borger i Ribe, – salig ihukommelse – med arveret tilkommer os, tillige med alle dens tilliggender og ejendomsrettigheder, der nu hører til den, tillige med grundstykket og de bygninger, der er opført derpå, idet jord, træ og sten, som det er skik, er overdraget ham, for 16 mark sølv, idet 15 mark lybsk af fornævnte sum skal være i rede penge, men restsummen i gode handelsvarer, der har samme værdi som rede penge, dog heste og hopper undtagne. Denne gård sælger og skøder vi ligeledes med dette brev til ham, idet vi binder og fast forpligter os og vore arvinger til at fri, hjemle og fuldstændigt frigøre denne hr. Jens Jul og hans arvinger fornævnte gård, at besidde med rette evindeligt, for krav og hindring fra hvem som helst, der med rette rejser krav på denne gård. Til vished herom og til fastere troværdighed er vore segl hængt under dette brev. Givet i Ribe i det Herrens år 1390.

307 1390. Uvis dag.

Tyge Nielsen, bymand i Malmø, sælger fjerdedelen af en gård nær Færgebro til Tideke Pyskov.

Original i det svenske rigsarkiv.

Tyge Nielsen, indbygger i Malmø, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle skal vide, at jeg erkender, at jeg til den gode mand, nærværende brevviser, Tideke Pyskov med dette brev lovmæssigt har solgt og fuldstændigt skødet en fjerdedel af min gård, der ligger ved Færgebroen mod nord og strækker sig lige til brønden, at besidde evindeligt til hans brug, idet jeg straks har oppebåret den fulde betaling og værdi, hvilken fjerdedel af fornævnte gård Jakob Jakobsen i sin tid overlod Tyge Smed ved sit åbne brev[1]), frit at råde over til hans brug. Desuden forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle og fri samme Tideke Pyskov, og hans arvinger fornævnte fjerdedel af gården tillige med det brev, der er beseglet med Jakob Jakobsens segl, som vitterligt er, fra krav fra hvem som helst i overensstemmelse med landets love. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Anders Holbæk, Sigvard Stenwek, borgmestre i København, hr. Niels Evertsen, præst, kannik sammesteds, og Niels Nielsen min fader hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1390 tamperlørdag[2]).

1) kendes ikke. – 2) kan enten være 26. februar, 28. maj, 24. september eller 17. december.

1390. 308

Brevudtog af Hamsfort vedrørende Odense.

Notits af Hamsfort.

I det Herrens år 1390 ..... lever på Fyn: Kristian Friis, Niels Friis, kaldet Lumby, Eseke Nielsen, ridder, Jens Urne, Herman Kerkendorp. I Odense: Mads, dominikanerordenens provinsial i Danmark, Jens, prior af samme orden, Mads Bagener, borger.

1390. 309

Ingvar Nielsen, indbygger i Næstved, og Klaus Madsen Hind sælger alt deres gods i Vridsløse til Næstved sankt Peders kloster.

Næstved klosters registratur (1528).

Ingvar Nielsen, indbygger i Næstved, og Klaus Madsen, kaldet Hind, erkender at have solgt og skødet os alt deres gods i Vridsløse. 1390.

310 1390[1]).

Herman Ram sælger en bod i Falsterbo til Bernhard Wardenberg for 110 mark.

Indførelse i Stralsunds Liber memorialis.

Herman Ram solgte på sine og sine arvingers vegne Bernhard Wardenberg en bod i Falsterbo blandt de boder, der kaldes 'Knogleboder'[2]), for 110 mark, der allerede er betalt, og nævnte Herman skal anordne, at den bod indføres i det kongelige register efter sædvanlig skik i Skåne, hvilket denne Herman lovede, og når dette er sket, da skal denne indførelse udslettes.

1) indførelsen er den 6. på siden, der som overskrift har *År 90.* – 2) nedertysk ord i den latinske tekst.

311 1390.

Hamburgs kæmnerregnskab.

Efter tryk i Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg.

Til rejser: ..... 52 skilling til at føre hr. Gerhard, hertug af Slesvig, til og fra Winsen ..... Til forskelligt ..... 114 mark for 4 guldindvirkede stykker og to sølvindvirkede stykker (klæde), som skænkedes hr. Gerhard, hertug af Slesvig, og hans brud[1]) og hr. Klaus, greve af Holsten, og hans datter[2]).

1) Elisabeth, datter af hertug Magnus 2. af Braunschweig, ægteskabet indgået 1391, Königsfeldt 36 og Europäische Stammtafeln I, Tafel 87. – 2) Elisabeth, ~ hertug Albrecht 4. den Yngre af Mecklenburg († 1388).

312 [1390][1]).

(Rådmændene i Danzig) klager til ærkebiskoppen af Lund over, at deres medborgere tynges af nye afgifter, når de kommer til Bornholm, og beder ham sende dem brev, om de skal nyde deres gamle friheder. Samtidig klager de over, at fogeden på Bornholm delvis har beslaglagt det skibbrudne gods, der tilhørte en skipper Lubbert v. Telgite.

Afskrift i Danzigs Stadtbuch.

Med ydmyg anbefaling af vor hengivne beredvillighed til ærbødigt at efterkomme alle Eders pålæg som tilforn.

Såre ærværdige fader i Kristus og nådige herre. Vi har i en klage ladet Eder, ærværdige fader, underrette om, at vore medborgere, der plejer at besøge Eders land Bornholm, med ikke ringe klage forklarede os, hvorledes de i det forløbne efterår er blevet fortrædiget og plaget af Eders foged

på Bornholm med stor uretfærdighed, vold og uvante afgifter ud over den gamle, sædvanlige og billigede told, for omendskønt han ofte tidligere ligeledes har undertrykt dem således som fornævnt, havde han dog ikke faret så alvorligt frem med uret mod samme som i fornævnte tid. Derfor tvinges vi til, med så stor iver, som vi formår, at bønfalde Eder, samme fader, om, at hvis samme vore medborgere, der besøger nævnte land, skal kunne nyde de gamle friheder og retfærdighed af Eders nåde – eftersom vi ved og ønsker intet andet end fred og alt godt med Eder og med fornævnte foged – skal I værdiges at sende os Eders brev herom. Fra da af vil vi kunne tilskynde vore nævnte medborgere til at besøge ofte nævnte land, idet de sammesteds skal gøre og på samme måde modtage, hvad der er ret. Desuden klager vi med såre sørgmodigt hjerte til Eders nåde, til hvem vi nærer fuld tillid, over, at samme foged, idet en skipper Lubbert v. Telgite forbigangne sommer – o, ve – led skibbrud nær Bornholm, mod Gud og retfærdigheden bemægtigede sig vore medborgeres opsamlede og reddede gods men også efter store af den grund iværksatte anstrengelser og udgifter gav nogle halvdelen, andre en trediedel, men andre intet tilbage af samme gods. Af den grund beder vi som før om, at I med alvorlige og kærlighedsfulde påmindelser stræber efter at underrette ofte nævnte foged om, at han til vore mange gange nævnte medborgere, der har lidt uret og tab, virkningsfuldt skal tilbagegive deres gods eller deres betaling. Men hvis det ikke skulde ske, hvad Gud forbyde, vilde det fra da af være nødvendigt, at vi retter klager til vore herrer og til andre herrer. Vi beder Eders nåde om, at der må rettes et velvilligt svar til os desangående. Givet o.s.v.

1) brevet må være udstedt af rådmændene i Danzig, da det er indført i Stadtbuch. I slutningen af brevet, hvis datering er udeladt, omtales Lubbert v. Telgites skibbrud på Bornholm. Det må være det samme, som i de preussiske stæders klagepunkter [1394 18. januar], trykt Hanserec. IV 151 nr. 185, 9, omtales som foregået *anno 90*, jf. også ndf. nr. 651. Under hensyn hertil må klagen til ærkebiskoppen dateres til 1390, antagelig sidst på året, da skibbrudet fandt sted i *'den forbigangne sommer'* og fogedens overgreb i *'det forbigangne efterår.'*

[1390]. 313

Staden Antwerpen udsteder forordning om afgifter på klæde. Heri fastsættes bl.a., at 'hvad klæde borgere køber og udfører til Skanør eller til Preussen eller over havet, af det klæde, som de fører derhen, skal de ikke give noget (i afgift)'.

Efter tryk, nedertysk, i Hansisches Urkundenbuch.

314 1390.

Jakob Kirt pantsætter en fjerding jord på Grenå mark til Mikkel Udsen.

Skanderborgske registratur (1606).

Jakob Kirts pantebrev til Mikkel Udsen på en fjerding jord på Grenå mark. Givet 1390.

315 1390.

Erik Andersen skøder Østergård i Ørting til biskop Peder af Århus.

Åkjærske registratur (1611).

Et pergamentbrev, at Erik Andersen, væbner, har skødet biskop Peder en gård i Ørting, som kaldes Østergård. Givet 1390.

Åkjærske registratur (1591).

Et pergamentbrev, at Erik Andersen, væbner, har skødet Østergård i Ørting til biskop Peder. År 1340[1]).

1) året urigtigt, jf. ovenfor; biskop Peder var biskop af Århus 1386-95.

316 1390.

Brev på gods i Lundum og Lundumskov.

Åkjærske registratur (1611).

Et lille, gammelt pergamentbrev på noget gods i Lundum og Lundumskov. Givet 1390.

317 1390 eller 1398.

Pantebrev på en gård i Stenderup.

Åkjærske registratur (1591).

Et pantebrev på pergament på en gård i Stenderup sogn. År 1390.

Åkjærske registratur (1611).

Et pantebrev på pergament på en gård i Stenderup sogn. År 1398[1]).

1) det kan ikke afgøres, om 1390 eller 1398 er det rigtige år.

1390. 318

Jens Larsen Skyttes skøde på gods i Ferslev og andetsteds.

Ålborghus' registratur (1573).

Jens Larsen af Ferslev, som kaldes Skyttes skøde på to bebyggede gårde i Ferslev og en ubebygget, en i Helberskov samt et bol, en i Hasseris og en i Guldbæk. 1390.

1390. 319

Peder Nielsen af Ågård skøder sin gård i Lyngby til Ø kloster.

Ø klosters registratur (1542).

Et skødebrev på latin, at Peder Nielsen af Ågård erkender, at han har skødet sin gård i Lyngby til Ø kloster. Givet 1390 o.s.v.

1390. 320

Jens Andersen skøder gods i Svallerup til Niels Krumpen.

Maribo klosters registratur (1624).

Jens Andersens skøde til Niels Krumpen på gods i Svallerup. 1390.

1390. 321

Peder Knudsens brev på Stødbygård.

Maribo klosters registratur (1624).

Peder Knudsens brev på hans hustrus vegne på Stødbygård og flere andre gårde på Lolland. 1390.

322 1390.

Jakob og Peder Nielsen af Rejnstrup skøder deres gods på Sjælland med undtagelse af Tokkerup og Rejnstrup til bispen i Roskilde.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Jakob Nielsen og Peder Nielsen af Rejnstrups skødebrev til bispen i Roskilde på alt deres gods på Sjælland, undtagen i Tokkerup og Rejnstrup. 1390.

323 13<9>0[1]).

Fikke Moltke giver hr. Jens Rud den yngre brev på al den rettighed, som tilfaldt ham efter fru Bekes død.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Fikke Moltkes brev, givet den unge hr. Jens Rud, på al den rettighed, som var tilfaldet ham efter hans søsters, fru Beke, hr. Jens Rødmersens, død. 13<9>0[1]).

1) registraturens årstal 1360 må være forkert; fru Beke omtales som død 1389, nr. 165. Slægtskabsforholdet er dog næppe helt nøjagtigt angivet, idet fru Beke var søster til Fikke Moltkes fader Konrad Moltke af Redebas.

324 1390.

Peder Lang pantsætter hovedgården Sønderup til Peder Dene.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Peder Lang af Sønderups brev, hvormed han pantsætter Peder Dene sit gods i Sønderup, nemlig hovedgården med dens gårdsæder, for 12 mark sølv. 1390. På latin.

325 1390.

Peder Nielsen af Vollerup skøder sit gods i Sønderup til Henrik Povlsen.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Peder Nielsen af Vollerups skødebrev til Henrik Povlsen på hans gods i Sønderup. 1390. På latin.

1390. 326

Henneke Moltke kvitterer Zabel Kerkendorp for betalingen for en gård i Hørby.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Henneke Moltkes brev om, at han har fået fyldestgørende betaling af Zabel Kerkendorp for en gård i Hørby. Givet 1390. På latin.

1390. 327

Henneke Moltke af Torbenfeld pantsætter gods i Hørby til Zabel Kerkendorp.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Henneke Moltke af Torbenfelds bortpantede gods i Hørby, som Zabel Kerkendorp har taget i pant af ham. Givet 1390. På latin.

1390. 328

Konrad Moltke pantsætter sit gods i Hørby til Zabel Kerkendorp.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Konrad Moltke har pantsat sit gods i Hørby til Zabel Kerkendorp. 1390. På latin.

1390. 329

Benedikt Henriksen Ahlefeld pantsætter sit gods i Røckeby *til Timme Bolsendal for 100 mark lybsk.*

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Benedikt Henriksen Ahlefelds brev, hvormed han erkender, at han skylder Timme Bolsendal 100 mark lybsk og pantsætter ham derfor sit gods i *Røckeby*. Givet 1390.

330 1390.

Torsten Vensterman har Barnum Eriksens gods i pant for 30 mark sølv.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Torsten Vensterman erkender at have i pant af Barnum Eriksen alt dennes gods for 30 mark sølv så længe, indtil de 30 mark sølv bliver ham betalt. 1390. På latin.

331 1390.

Hr. Barnum Eriksen skøder en gård i Høng til Antvorskov kloster.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Barnum Eriksen, ridder, skødede en gård i Høng tillige med et bol og fire gårdsæder til klostret. 1390.

332 1390.

Jens Pedersen i Kelstrup lejer en gård i Kirke-Stillinge af Antvorskov kloster.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Jens Pedersen i Kelstrup erkender, at han har en af klostrets gårde i Kirke-Stillinge i leje. 1390.

333 1390.

Katerine, enke efter Jens Povlsen, pantsætter sit gods i Rågelund til fru Margrete.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Katerine, Jens Povlsens enke, pantsatte fru Margrete sit gods i Rågelund for 16 mark. År 1390.

1390. 334

Peder Jensen i Klagstrup *skøder gods i Skerne til Jens Troelsen.*

Antvorskov klosters registratur (1607).

Et pergamentsskøde, som Peder Jensen i *Klagstrup* gav Jens Troelsen på noget gods i Skerne på Falster. 1390.

1390. Lunds landsting. 335

Fru Marina Jensdatter, enke efter hr. Niels Hak, skøder fem gårde i Skåne til hr. Jakob Pedersen, sognepræst ved Hyby kirke.

Lundegårds registratur (1555 og 1577).

Et pergamentbrev på latin, givet 1390, på to gårde i Satserup i Äspinge sogn, en gård i Svensköp i Linderöds sogn, en gård i Äsperöd i Knisslinge sogn, en gård i Myren i Hjärsås sogn, som Marina Jensdatter, hr. Niels Haks enke, på Lunde landsting har skødet til hr. Jakob Pedersen, sognepræst ved Hyby kirke. Med to hele og fuldstændige hængende segl.

1390. Lunds landsting. 336

Skødebrev på ovennævnte fem gårde og endnu tre gårde, som fornævnte Marina Jensdatter skødede til præsten i Hyby.

Lundegårds registratur (1555 og 1577).

Et skødebrev på pergament, givet af Lunde landsting 1390 med seks gode, fuldstændige hængende segl, på fornævnte fem gårde[1]) og tillige på en gård i Vismarlöv, en gård i Tejarp, en gård i Yddinge i Hyby sogn, som fornævnte Marina Jensdatter, hr. Niels Hak af Hybys, skødede til præsten i Hyby.

1) jf. nr. 335, som er indført i reg. umiddelbart forud.

337 1390.

Niels Jensen af Araslöv skænker sin del af en gård i Vinslöv til Araslöv kirke.

Lundegårds registratur (1577).

Niels Jensen af Araslövs brev på hans del i en gård i Vinslöv, som han har givet til Araslöv sognekirke. Givet 1390.

338 1390.

Et adkomstbrev på Volsted.

Registratur over brevene på Gl. Estrup (1568).

Fremdeles et latinsk pergamentadkomstbrev på Volsted. 1390.

339 1390.

Kong Erik 7. af Pommerns privilegium for sankt Jørgens hospital i Svendborg.

Referat i herredagsdombog (1604).

Efter dets privilegier, som klostret nådigt har modtaget af højbårne konger i Danmark ..... På samme måde kong Eriks brev, givet 1390.

340 1390.

Ingeborg Madsdatter af Färlöv giver Peder Jensen af Ugerup brev om arv.

Registratur på Ovesholm (17. årh.).

Ingeborg Madsdatter af Färlövs brev til Peder Jensen af Ugerup på hendes arv. 1390.

1390 (?)[1]). 341

Biskop Peder af Roskildes genbrev på Kjellerup.

Registratur over Jørgen Barnekows breve i Lunds universitetsbibliotek (efter 1650).

Et genbrev på latin på Kjellerup af biskop Peder af Roskilde under datum 1390.

1) det kan ikke afgøres med sikkerhed, om årstallet eller Roskilde er fejlagtigt. Biskop Peder var biskop af Århus 1386-95 og blev først biskop af Roskilde i 1395.

[Omkr. 1390?][1]). 342

Tingsvidne af Lollands landsting om, at der er aflagt vidnesbyrd på tinge om adkomsten til Emeke Kales gods i Suderballe.

Beskadiget original i rigsarkivet.

I:

Jens Krage af Meltofte, landsdommer på Lolland, ... Lars Pedersen af Ryde, Niels Degn, Otto Fos, Oluf Bonde, ... Peder Krog, Mikkel Bonde af Kuditse og de øvrige bedste mænd ..... til alle, der ser dette brev ..... (hilsen) .....

Vi gør vitterligt for alle nulevende og fremtidige, at i det Herrens 13..... var Niels Josefsen, ... til stede for os på landstinget ..... *(resten af brevet er uoversætteligt på grund af beskadigelserne).* Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet .....

II: Bagsidepåskriften:

Emeke Kales brev på gods i Suderballe.

1) kun *m*" af årstallet er bevaret; i 18. årh. kunne man endnu læse *ccc*" *lx*", mens resten af dateringen var tabt allerede da. Da fire af udstederne: landsdommeren Jens Krage af Meltofte, Lars Pedersen af Ryde, Otto Fos og Oluf Bonde genfindes i 1390 3. august, nr. 246, men kun to af dem: Jens Krage og Oluf Bonde optræder i vidnesbyrdet 1397 2. december, Rep. nr. 4169s, som nr. 1 og 4 blandt de udstedende 21 væbnere på Lolland, og da Jens Krage i dette tilfælde ligesom i brevet af 1390 8. december, nr. 297, ikke kalder sig landsdommer, må nærværende beskadigede tingsvidne rimeligvis være udstedt omtrent samtidig med 1390 3. august, nr. 246.

343 1390 - 1394.

Notater fra (aflads)breve af biskop Tetze af Odense.

Jakob Madsen Veiles visitatsbog.

Tetze, Tetze, Tetze[1]) – Tetze, Udby 1394 – Tetze 1392 i Køng kirke – 1392 Tetze – 1390 i Lunde kirke – han beseglede brev år 1392 i Munkebo .....[2]) – I Skeby kirke Tetze brev fra år 13[9]4.

1) notaterne findes som kommentar i marginen til en bispeliste, hvor bispens navn er opført som *Tirzo*. Jakob Madsen Veile († 1606) har indført listen i begyndelsen af visitatsbogen. – 2) herefter 2 eller 3 ulæselige ord.

344 [1390 - 1414][1]).

Niels Olufsen skøder gods i Norra Åsbo herred til hr. Stig Pedersen.

Registratur i rigsarkivet.

Et brev, at Niels Olufsen skødede hr. Stig Pedersen alt sit gods i Össjö i Norra Åsbo herred, nemlig Koregård, Stacketorp og Lydtgård.

1) Stig Pedersen var ridder 1390, nr. 215, levende endnu 1411 25. marts, Dipl. Flensborg. I 185 nr. 58, men var rimeligvis død 1414 21. juni, jf. Rep. nr. 5475.

345 [1390 -1414][1]).

Karl Nielsen oplader gods til hr. Stig Pedersen af Krapperup.

Registratur i rigsarkivet.

Et opladelsesbrev, som Karl Nielsen oplod hr. Stig Pedersen af Krapperup.

1) angående dateringen, jf. forrige nr.

346 [Efter 1390 - omkr. 1450][1]).

Torkil Brahe indføres i sit fædrene gods.

Registratur i rigsarkivet.

Torkil Brahes indførelsesbrev i hans fædrene gods.

1) Torkil Brahes fader Peder Brahe døde 1390 ifølge indskrift på ligsten i Herrevad kloster, jf. Danmarks gl. Personnavne II sp. 116. Torkil Brahe levede endnu 1447, Rep. nr. 7716, men var død 1456 14. juli, Rep. 2. rk. nr. 626.

1391. 2. januar. S. Pietro i Rom. 347

Pave Bonifacius 9. reserverer en dignitet, et personat eller officium ved kirken i Roskilde for Mads Larsen, kannik sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn Mads Larsen, kannik i Roskilde, hilsen og apostolisk velsignelse.

Dit liv, Din vandel i ærbarhed og gode sæder og Din retskaffenheds øvrige rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke Du anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise Dig en nådig gavmildhed. Idet vi derfor under hensyntagen til Dine fornævnte fortjenester ønsker at vise Dig en særlig nåde – Du, som er præst, og, som Du forsikrer, i tre år har studeret kanonisk ret i Prag, og at hædre Dig endnu mere i kirken i Roskilde, reserverer vi til apostolisk overdragelse en dignitet eller et personat eller officium ved nævnte kirke med eller uden sjælesorg, selv om man plejer at blive antaget til denne dignitet ved valg – forudsat at denne dignitet ikke er den højeste i samme kirke efter den biskoppelige[1]) – hvis en sådan for tiden er ledig, eller når den bliver ledig, og Du eller Din dertil lovformeligt indsatte befuldmægtigede inden en måneds forløb, efter at Du eller samme befuldmægtigede har fået kendskab til dens ledighed, beslutter at godtage den, at overdrage til Dig med al ret og tilbehør efter denne godtagelse. Vi forbyder strengt vor ærværdige broder biskoppen og vore elskede sønner, kapitlet i Roskilde, og den eller dem, under hvem overdragelsen, provisionen, præsentationen, valget af eller al anden rådighed over digniteterne eller personaterne eller officierne ved nævnte kirke i fællesskab eller hver for sig hører, at driste sig til også i tiden før samme godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om denne dignitet, dette personat eller officium, undtagen efter at have bragt i sikker erfaring, at Du eller fornævnte befuldmægtigede ikke har villet godtage den. Og vi erklærer det fra nu af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag, uanset alle herimod stridende bestemmelser og sædvaner i denne kirke, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stad-

fæstelse eller hvilken som helst anden bekræftelse, eller (uanset) om nogen med hensyn til provisioner, de skal have på digniteter, personater eller officier ved denne kirke, har fået særligt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået et almindeligt brev af det apostoliske sæde eller dets legater, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på en hvilken som helst måde. Det er nemlig vor vilje, at Du med hensyn til opnåelse af denne dignitet eller dette personat eller officium skal foretrækkes for alle disse undtagen for dem, der med vor myndighed har ventebrev på digniteter eller personater eller officier i samme kirke, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre digniteter eller personater eller officier eller beneficier; (vor reservering gælder endvidere), uanset om samme biskop og kapitel eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af samme sæde, at de ikke skal være pligtige til anerkendelse eller provision af nogen, og at de ikke skal kunne tvinges dertil, og at disse digniteter eller personater eller officier eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller særskilt har ret til overdragelse, provision, præsentation, valg eller al anden rådighed af enhver art, ikke skal kunne tildeles nogen ved provision ved apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler denne bevilling; fremdeles uanset hvilken som helst anden begunstigelse fra nævnte sæde, almindelig eller særlig, hvilken ordlyd den så har, hvorved, når den ikke er tydelig omtalt eller i fuld udstrækning optaget i dette brev, virkningen af denne nådesbevisning på nogen som helst måde kan hindres eller blot opsættes, og hvorom og om hvis fulde ordlyd der i vort brev skal finde særlig omtale sted; (vor reservering gælder også), hvis Du ikke har været til stede for at aflægge den sædvanlige ed på at ville overholde denne kirkes bestemmelser og sædvaner på grund af denne dignitet, dette personat eller officium, når blot Du i Din fraværelse lader en egnet befuldmægtiget aflægge den, og når Du kommer til denne kirke, gør det i egen person, eller (uanset) at Du vides at besidde et kanonikat og en præbende ved fornævnte kirke og sognekirken i Elmelunde, Roskilde stift, hvis afkastninger, afgifter og indkomster, som Du forsikrer, ikke overstiger en årlig værdi af seks mark lødigt sølv ifølge den almindelige indtægtsangivelse[2]). Men det er vor vilje, at Du, så snart Du i kraft af dette brev ukæret har opnået en dignitet eller et personat eller et officium med sjælesorg, fuldt ud skal afstå fornævnte sognekirke, som Du som fornævnt besidder, og som vi erklærer for ledig fra da af. Intet menneske må bryde dette vort reservations-, forbuds-, bestemmelses- og viljesbrev eller i

dumdristig forvovenhed gå imod det. Hvis nogen drister sig til at forsøge herpå, skal han vide, at han derved vil pådrage sig Gud den almægtiges og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' vrede. Givet ved S. Pietro i Rom den 2. januar i vort andet (pontifikats)år.

1) inden for kapitlet i Roskilde indtog dekanen den højeste rang, efterfulgt af domprovsten, jf. Arhnung, Roskilde Domkap. Hist. 24-25 og 46. – 2) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4.

1391. 2. januar. S. Pietro i Rom. 348

Pave Bonifacius 9. pålægger ærkebiskoppen af Lund og biskopperne af Tuy og Århus at indføre Mads Larsen i en dignitet, et personat eller officium ved kirken i Roskilde.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vore ærværdige brødre ærkebiskoppen af Lund og biskopperne af Tuy og Århus hilsen.

Det liv, den vandel i ærbarhed og gode sæder og den retskaffenheds øvrige rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke vor elskede søn Mads Larsen, kannik i Roskilde, anbefales til os ved troværdige mænds o.s.v.[1]) Derfor pålægger vi Eder, brødre, ved apostolisk brev, at I alle tre eller to eller blot en af Eder personlig eller ved een eller flere andre med vor myndighed efter denne godtagelse sørger for at overdrage og anvise samme Mads denne dignitet eller dette personat eller officium med alle rettigheder og tilbehør, der af os som ovenfor omtalt er reserveret ham, hvis en sådan, da vi foretog reservationen, var ledig eller fra da af blev ledig, eller når den måtte blive ledig. I skal fremdeles indføre denne Mads eller nævnte befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af fornævnte dignitet, personat eller officium og deres omtalte ret og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen og sørge for, at denne Mads eller nævnte befuldmægtigede for ham tilstedes til denne dignitet eller dette personat eller officium efter gældende sædvane, og at der fuldt ud svares ham af samtlige afkastninger, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af denne dignitet eller dette personat eller officium, uanset alt det ovenanførte, eller (uanset) om samme biskop og kapitel eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af fornævnte sæde, at de ikke skal kunne rammes af interdikt, suspension eller bandlysning ved et apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, udtrykkeligt og ord til andet omtaler denne bevil-

ling, idet I med vor myndighed skal tugte dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel. Givet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 347.

349 1391. 6. januar. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. reserverer et beneficium, hvortil biskop, provst, dekan, skatmester, skolemester og kapitlet og de enkelte kanniker ved kirken i Slesvig har overdragelsesretten, for Johannes Tunne, gejstlig i Lübeck stift.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn Johannes Tunne, gejstlig i Lübeck stift, hilsen og apostolisk velsignelse.

Dit liv, (– – –)[1]). Idet vi derfor under hensyntagen til Dine fornævnte fortjenester ønsker at vise Dig en særlig nåde, reserverer vi til apostolisk overdragelse et kirkeligt beneficium med eller uden sjælesorg, hvis afkastninger, afgifter og indkomster ifølge indtægtsangivelsen[2]) ikke overstiger en årlig værdi af 25 mark sølv, hvis det er med sjælesorg, men hvis det er uden, 18 mark sølv, hvortil vor ærværdige broder biskoppen af Slesvig og vore elskede sønner provst, dekan[3]), skatmester, skolemester og kapitel og de enkelte kanniker ved kirken i Slesvig i fællesskab eller hver for sig har overdragelses-, provisions-, præsentations- eller al anden rådighedsret, forudsat at det ikke er et kanonikat og en præbende ved domkirken, hvis et sådant for tiden er ledigt, eller når det bliver ledigt, og Du eller Din dertil lovformeligt indsatte befuldmægtigede inden en måneds forløb, efter at Du eller samme befuldmægtigede har fået kendskab til dets ledighed, beslutter at godtage det, at overdrage til Dig med al ret og tilbehør efter denne godtagelse. Vi forbyder strengt samme biskop, provst, dekan, skatmester, skolemester, kapitel og kanniker at driste sig til også i tiden før samme godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om dette beneficium, undtagen efter at (– – –)[1]) anderledes i denne sag, uanset om nogen med hensyn til provisioner, de skal have på dette beneficium, har fået særligt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået et almindeligt brev af det apostoliske sæde eller dets legater (– – –)[1]). Det er nemlig vor vilje, at Du med hensyn til opnåelse af samme beneficium skal fore-

trækkes for alle disse undtagen for dem, der med vor myndighed har ventebrev på dette beneficium, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre beneficier; (vor reservering gælder endvidere), uanset om fornævnte biskop, provst, dekan[3]), skatmester, skolemester, kapitel og kanniker eller hvilke som helst andre (- - -)[1]) dertil, og at dette eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller hver for sig har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed (- - -)[1]) omtale sted. Intet menneske (- - -)[1]) vrede. Givet ved S. Pietro i Rom den 6. januar i vort andet (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 347. - 2) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. - 3) jf. DRB. III 2 nr. 265 note 2.

1391. 6. januar. S. Pietro i Rom. 350

Pave Bonifacius 9. pålægger patriarken af Grado og provsten og dekanen ved kirken i Lübeck at indføre Johannes Tunne i et kirkeligt beneficium ved kirken i Slesvig, hvortil biskop, provst, dekan, skatmester, skolemester og kapitlet og de enkelte kanniker har overdragelsesretten.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Følger på lignende måde[1]) til vor ærværdige broder patriarken af Grado og vore elskede sønner provsten og dekanen ved kirken i Lübeck hilsen og apostolisk velsignelse.

Det liv, (- - -)[2]), for hvilke vor elskede søn Johannes Tunne, gejstlig i Lübeck stift, anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise ham en nådig gavmildhed o.s.v.[1]). Derfor pålægger vi Eder, gode mænd, ved apostolisk (- - -)[2]) anvise samme Johannes dette beneficium, der af os som ovenfor (- - -)[2]) indføre samme Johannes eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af fornævnte beneficium og dets omtalte ret og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen og sørge for, at der fuldt ud svares (- - -)[2]) oppebørsler af dette beneficium, uanset alt det ovenanførte, eller (uanset) om fornævnte biskop, provst, dekan[3]), skatmester, skolemester, kapitel og kanniker eller hvilke som helst (- - -)[2]). Givet ved S. Pietro i Rom som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 349. - 2) for de forkortede formler se nr. 348. - 3) jf. DRB. III 2 nr. 265 note 2.

351 1391. 13. januar.

Peder Bjørnsen Bagge lejer Roskilde sankt Clara klosters gods i Markeslev mod en årlig afgift på fire pund korn.

Original i den arnamagnæanske samling.

Peder Bjørnsen, kaldet Bagge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg har lejet sankt Clara klosters gods i Markeslev tillige med alle dets tilliggender, intet undtaget, på nedenfor anførte betingelser, nemlig at jeg i det nærmest kommende år før ottendedagen efter helligtrekongers dag i rette tid betaler samme kloster to pund korn i afgifter, fremdeles at jeg, når det nævnte år er gået, før hver følgende ottendedag efter helligtrekongers dag, så længe jeg sidder inde med samme gods, i rette tid skal udrede fire pund korn af samme gods til samme kloster, og at jeg skal istandsætte og forbedre det så godt, jeg kan, dog forudsat, at hvis jeg Peder betaler disse fire pund korn som fornævnt og overholder de øvrige faste betingelser, der er omtalt forud, skal samme gods ikke overlades til nogen anden end mig. Men hvis jeg svigter med opfyldelsen af nogen af de nævnte betingelser, da skal dette brev være kraftesløst. Men når det sker, at jeg skiller mig af med forvaltningen af nævnte gods, da skal det tillige med bygninger og forbedringer frit tilfalde samme kloster uden indsigelse fra nogen som helst, at besidde evindeligt. Givet i det Herrens år 1391 på ottendedagen efter helligtrekongers dag i nærværelse af de gode mænd Niels Pedersen, kaldet Snefugl, og Esbern Pedersen under mit segl.

352 1391. 13. januar. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. giver Philippus, biskop af Ostia, som pave Urban 6. havde sendt som legat til Frankrigs, Böhmens, Navarras, Danmarks, Sveriges og Norges riger og desuden til Tysklands, Flanderns, Lièges, Hennegaus og Lothringens lande og til hertugdømmet Bari, *fuldmagt til at skride ind mod de gejstlige, der endnu ikke har betalt deres del af hans underhold i legattiden, som beløb sig til 30 floriner om dagen, selv om hans funktionstid er udløbet.*

Afskrift i de pavelige kopibøger.

1391. 17. januar. Lund. 353

Albert Kalenberg kvitterer dronning Margrete for 3.000 lødige mark.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Jeg Albert Kalenberg erkender åbent med dette brev over for alle gode mænd, nulevende eller fremtidige, at jeg på Klaus van Vitzens og hans brødres vegne og på deres vegne, der har modtaget løftet til ham, har oppebåret og til fyldest modtaget 3000 lødige mark, hver lødig mark at regne til 45 skilling lybsk, af den højbårne fyrstinde og frue, fru Margrete, Norges og Sveriges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige. Og det er de penge, som min fornævnte frue, dronningen, med sine medlovere lovede at betale den samme Klaus van Vitzen og hans brødre og dem, der modtog løftet til ham, på Visingsö sidst forgangne sankt Mikkelsdag, da han løste min frue, dronningen, med hendes medlovere fra det gamle løfte. Endvidere erkender jeg forskrevne Albert, at jeg med vilje og med velberåd hu har givet min frue, dronningen, det kvitteringsbrev, som Klaus van Vitzen med sine brødre og med dem, der har modtaget løftet til ham, har beseglet med vidende og med velberåd hu. At alle disse forskrevne punkter skal være rigtige, har jeg fornævnte Albert Kalenberg til betryggelse og større sikkerhed med vilje ladet mit segl hænge under dette brev, og til yderligere vidnesbyrd og bevis har de ærværdige fædre og herrer, hr. Niels, biskop i Roskilde, hr. Peder, biskop i Århus, Werner Gnewekowe, Klaus Plate sammen med mig også hængt deres segl under dette brev. Skrevet og givet i Lund i året 1391 efter Guds byrd tirsdagen før de hellige martyrer Fabians og Sebastians dag[1]).

1) 20. januar.

1391. 17. januar. Lund. 354

Fikke van Vitzen, ridder, overlader Påbonäs samt gods på Öland, i Värend, Möre, Njudung, Handbörd og Aspeland for 900 lødige mark til dronning Margrete.

Original på svensk i rigsarkivet.

Det skal være vitterligt for alle såvel efterkommende som nulevende, at jeg Fikke van Vitzen, ridder, erkender åbenbart med dette mit åbne brev, at jeg med vilje og velberåd hu og med mine venners og frænders råd og samtykke har solgt og til evindelig eje opladt den højbårne fyrstinde, min

kære fru Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning, der er ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, for det første alt det gods, som jeg og min søster, fru Mette, arvede efter vor broderdatter, jomfru Margrete Arnoldsdatter – må Gud have hendes sjæl – så meget som er vor ejendom deri, nemlig Påbonäs i Söderåkra sogn med alt, hvad dertil måtte høre, intet undtaget, dernæst en hovedgård på Öland, der hedder Risinge med alt, hvad dertil måtte høre, intet undtaget, og alt det, der tilkom os i Värend, Möre, Njudung, Handbörd og i Aspeland efter vor fornævnte broderdatter, hvor det end ligger eller kan findes, og al den arv og rettighed, der er tilfaldet eller endnu på nogen måde måtte tilfalde os efter hende, nævnt og unævnt, aldeles intet undtaget, hvor det end er fundet eller findes og kan opspores i Sverige, og alt, hvad der tilkom os efter hende i disse sogne Söderåkra og Torsås, hvilket var pantegods for 400 lødige mark. Og eftersom jeg fornævnte Fikke har fyldestgjort min søster fru Mette for al hendes ret i denne arv, da forpligter jeg mig sammen med mine arvinger til at hjemle, fri og overlade min fornævnte frue, dronningen, og hvem hun det unde vil, såvel hele min søsterdel som min egen del og rettighed i denne arv fra hver mands krav. Fremdeles erkender jeg fornævnte Fikke, at jeg til min frue, dronningen, har solgt og opladt alt mit eget gods, både købe-, arve- og pantegods, hvor det end ligger i Sverige, for det første ni bol i Ragnabo og et bol ganske nær derved, der er udskilt af Ragnabo i Söderåkra sogn, fremdeles i Värnaby i Halltorps sogn en gård, i Högsrum en fjerding i en gård, i Namnerum et bol i det samme sogn, fremdeles i Voxtorp en gård i Voxtorps sogn, fremdeles i Mortorps sogn en mølle, der hedder Sighnde mølle, og i Lillaverke fire bol i samme sogn, fremdeles i Ljungby sogn i Svennebo en gård, i Kattemåla i samme sogn to bol og Glysnings mølle, i Kölby et bol og inde under præsterne et bol, som præsten i Ljungby giver en mark penge af, og en gård i samme sogn, som er stillet mig i pant for 6 mark og 20 svenske penninge, og sammen dermed oplader jeg hende mine gårde og ejendomme i byen Kalmar. Fremdeles har jeg også opladt min frue alle de rettigheder, jeg havde til Söderåkra sogn og til Torsås sogn, for hvad de særskilt var stillet mig i pant, og sammen dermed alle de rettigheder, jeg havde til det gods i Värend, som hr. Sten Bengtsson og hr. Ture havde pantsat til min farbroder, hr. Fikke van Vitzen den ældre, og hans søn Klaus fremdeles pantsatte til mig med alle tilliggender, hvor det end ligger og kan findes i Värend, og jeg har opladt hende alle de rettigheder, jeg har til Kleva på Öland, med hvad dertil måtte høre, hvilket var stillet mig i pant først af Swansee og nu af hr. Erik Karlsson, og sammen

dermed har jeg opladt min fornævnte frue alt det gods, jeg sad inde med i Sverige, både det, jeg havde købt og arvet, og alt det, der noget sted i Sverige var stillet mig i pant, og al den ret, jeg havde dertil eller endnu måtte have dertil, hvor det end kan findes eller opspores, intet undtaget, på land eller i købstad, for 900 lødige mark og for anden fyldestgørelse, hvilke penge og hvilken fyldestgørelse jeg erkender, at jeg fuldt ud har oppebåret af min frue efter min vilje, og således at jeg finder det fuldt tilstrækkeligt for alt det gods, jeg har eller havde i Sverige, både arve-, købe- og pantegods, hvor det end er, nævnt eller unævnt, og for alle de åbne breve og beviser, som jeg har på alle de godser i Sverige. Fremdeles skal de godser, jeg har henlagt til kapellet i Kalmar, som udgør 16 gårde, blive derunder og tilhøre kapellet, nemlig syv gårde i Norra Hagby og Söder Hagby og fire gårde i Gräne, en gård i Harby i Ljungby sogn, en gård i Tomteby i samme sogn og en gård i Västra Hossmo, en gård i Östra Hossmo og en gård i Dunö i Hossmo sogn, dog således at alt det, jeg i Sverige til denne dag har haft af gods og panter, og alle de rettigheder, jeg havde eller endnu måtte have til noget af det, som jeg til denne dag havde ret til i Sverige, det har jeg ganske opladt til min frue, og derfor afhænder jeg for mig og min søster og vore arvinger hele vor lod i den fornævnte gård Påbonäs, sogne og alt andet arvegods, eget gods og pantegods og al den rettighed vi havde eller end måtte have dertil, på hvilken måde det end er, aldeles intet undtaget, og vi eller vore arvinger skal aldrig have nogen fordring herpå efter denne dag, og jeg overlader den fornævnte gård Påbonäs og alt det andet gods, jeg sad inde med i Sverige, hvert af dem ved sit navn, frit og uhindret til min fornævnte kære frue, dronning Margrete, og hvem hun det unde vil, til evindeligt eje med hus, jord, ager, eng, skov og fiskevand, møller og møllesteder, øer og skær og holme og alle andre tilliggender, nær og fjern, i vådt og tørt, intet undtaget, nævnt eller unævnt, uhindret og upåtalt, på mine og min søsters og alle vore arvingers vegne og på enhvers vegne i god tro og i sandhed foruden al svig. Og når min frue vil have et andet åbent brev af mig på gården Påbonäs og på det andet arve-, købe- og pantegods, jeg havde i Sverige, hvis hun synes, at hun er vel sikret derved, da forpligter jeg mig og mine arvinger sammen med mine venner og frænder dertil gerne at give hende, eller den, som hun under det gods, det brev og efter al svensk lov at give god sikkerhed derpå. Fremdeles forpligter jeg mig og mine arvinger til at overdrage fornævnte gård Påbonäs og alt det andet gods, jeg har i Sverige, mellem dette tidspunkt og næstkommende fastelavn med faste og fuldstændige former for sikkerhed, efter hvad loven tilsiger, over

for hr. Mogens Glob på min frues vegne, eller, hvis han måtte afgå ved døden, hvem hun befaler at modtage de former for sikkerhed, og jeg giver herredsfogederne i hvert herred i Sverige, hvori noget af mit gods ligger, fuldmagt til at overdrage min frue eller hendes bestemte bud de godser efter loven, som var jeg selv til stede og selv gjorde det. Og jeg forpligter mig og mine arvinger til at overdrage og hjemle hr. Mogens Glob til min frues hånd den fornævnte gård Påbonäs og de sogne, det pante-, arve- og købegods, jeg har i Sverige, og alle de åbne breve, jeg har, og som angår det, mellem dette tidspunkt og næstkommende fastelavn og derefter til at modtage den gård og det gods af ham som et lån, så længe min frues nåde og vilje rækker, og til at holde eller have det enten for penge eller i pant, og til, så længe min frue vil unde mig det, at bevare bønder og landbogårde og gods uskadt i alle måder. Og når min frue eller hvem hun vil unde det, om hun afgår ved døden, igen kræver den fornævnte gård Påbonäs, sogne og gods, da skal det igen overdrages frit og uhindret uden al tøven og uskadt, såvel den del og rettighed – både i den fornævnte gård Påbonäs og i de fornævnte sogne, og hvad dertil hører – som min frue købte af fru Katerine og af fru Benedikte Glysingsdotter[1]), som de med mig selv uskadt har at arve efter deres søster og min broderdatter, som det, hun har købt af mig og min søster, indtil det igen kræves i sandhed og uden svig. Fremdeles erkender vi Konrad, Hannes og Klaus van dem Berge, at dette er gjort med vort råd og samtykke, og lover alle med alle vore arvinger sammen med fornævnte hr. Fikke med samlet hånd stadig og fast at holde alle de fornævnte punkter og artikler uden al svig, og til yderligere sikkerhed har vi med vidende hængt vore segl under dette brev og har bedt den ærværdige hr. biskop Niels af Roskilde, biskop Peder af Århus og hr. Eggert, provst i Bergen, og de ærlige mænd hr. Mogens Glob, ridder, Klaus Plate, Albert Kalenberg, Werner Gnewekowe, Henrik Wardenberg, Nicolaus van Skarsow, Henning Zernin og Johan Briel, Johan Brasche, borgmester i Kalmar, Sigge Svensson og Johan Koning, rådmænd sammesteds, om, at de til vidnesbyrd hænger deres segl herunder. Givet i Lund år 1391 dagen før den hellige jomfru Priscas dag[2]).

1) jf. nr. 251 og 269A. – 2) 18. januar.

[1391][1]). 17. januar. Westminster. 355

Kong Richard 2. af England stadfæster de engelske købmænds valg af John Bevys, borger i London, til forstander for alle engelske købmænd, der opholder sig i Preussen, Skåne, Stralsund og i hansens herredømmer, tilstår dem ret til hvert år at samles og vælge en forstander og fastlægger dennes beføjelser.

Afskrift i London.

Kongen til alle, til hvem dette brev når, hilsen.

I skal vide, at da der på grund af mangel på et godt og fornuftigt styre for nylig oftere før dette tidspunkt var opstået og fuldbyrdet forskellige tab, stridigheder, trængsler og misligheder mellem de købmænd fra vort rige England, der opholder sig i landet Preussen og i områderne Skåne, Stralsund og i hansens herredømmer, og at større derefter i fremtiden – det ske ikke – sandsynligvis må befrygtes at indtræffe, medmindre vi hurtigt fremrækker vore hjælpende hænder til at få en bedre ledelse blandt samme købmænd indbyrdes, og da samme købmænd, der i den højeste længsel og med god iver ønsker fuldstændigt at forekomme de tab og farer, der truer i denne sag, efter deres endrægtige samtykke og klare vilje frit har valgt en John Bevys, borger i vor stad London, til deres forstander[2]) i fornævnte land, områder og herredømmer, idet de indtrængende bønfalder os om, at vi nådigt vilde værdiges at give vort kongelige samtykke hertil, godkender, billiger, bekræfter vi, der inderligt ønsker, at fornævnte købmænd og andre, der måtte komme fra vort nævnte rige til fornævnte land, områder og herredømmer, behandles og styres retfærdigt og trofast i fremtiden, og idet vi nærer fuldstændig og sikker tillid til denne Johns trofasthed, fornuft og omsigtsfuldhed, stadfæster vi med dette brev valget af denne John til forstander for alle engelske købmænd, der nu befinder sig i fornævnte land, områder og herredømmer, eller som i fremtiden strømmer eller begiver sig til samme, det valg, der således er foretaget af alle fornævnte købmænd. Vi vil ligeledes og tilstår med dette brev samme købmænd, at disse hvert år på et passende og agtværdigt sted omkring sankt Hansdag, hvor det måtte behage dem, frit og ustraffet kan forsamle og forene sig indbyrdes efter deres forgodtbefindende og af nyt vælge og opnå en egnet og fyldestgørende person som deres forstander i samme land, områder og herredømmer, idet vi yderligere giver og tilstår samme John eller denne person, der for fremtiden således skal vælges af samme købmænd, særlig magt og myndighed, så vidt det står til os, til personlig

eller ved sine fyldestgørende stedfortrædere at styre og lede alle engelske købmænd, der for fremtiden kommer og begiver sig til fornævnte steder, og til at udøve fuldstændig og hurtig retfærdighed over for dem og enhver af dem i alle deres sager og klager ..... Givet på vort slot Westminster under vort store segls vidnesbyrd den 17. januar.

Ved kongen selv og rådet.

1) brevet står i registrene blandt brevene for 1391. – 2) teksten har *gubernator.*

356 1391. 23. januar. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. meddeler dronning Margrete, at han har udnævnt Peder Nielsen, udvalgt biskop, til biskop af Hólar.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vor såre kære datter i Kristus Margrete, Norges, Danmarks og Sveriges berømmelige dronning, hilsen o.s.v.

.....[2]) Givet ved S. Pietro i Rom den 23. januar i vort andet (pontikats)år.

1) hermed henvises til det her udeladte hovedbrev, der følger de sædvanlige formler. – 2) følgebrevet følger de sædvanlige formler.

357 1391. 30. januar. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. overdrager Mikkel Turesen et kanonikat ved kirken i Linköping og giver ham ventebrev på en større præbende sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn Mikkel Turesen, kannik i Linköping, hilsen og apostolisk velsignelse.

Dit liv, Din vandel i ærbarhed og gode sæder og Din retskaffenheds øvrige rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke Du anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise Dig en nådig gavmildhed. Idet vi derfor under hensyntagen til Dine fornævnte fortjenester ønsker at vise Dig en særlig nåde – Du, der, som Du forsikrer, er baccalaureus artium – overdrager vi Dig med apostolisk myndighed et kanonikat ved kirken i Linköping, i hvilken der vides at være større, middelstore og mindre præbender, med fuld kanonisk ret og giver Dig det ved provision, og hvis en af disse større præbender for tiden er ledig, eller når den bliver ledig, og Du eller Din dertil lovformeligt indsatte befuldmægtigede inden

en måneds forløb, efter at Du eller samme befuldmægtigede har fået kendskab til dens ledighed, beslutter at godtage den, reserverer vi den til apostolisk overdragelse til Dig, at overdrage til Dig med al ret og tilbehør efter denne godtagelse. Vi forbyder strengt vor ærværdige broder, biskop (Nils), og vore elskede sønner kapitlet i Linköping, og den eller dem, under hvem overdragelsen, provisionen, præsentationen af eller al anden rådighed over præbenderne ved nævnte kirke i fællesskab eller hver for sig hører, at driste sig til også i tiden før denne godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om denne præbende, undtagen efter at have bragt i sikker erfaring, at Du eller fornævnte befuldmægtigede ikke har villet godtage den. Og vi erklærer det fra nu af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag, uanset bestemmelsen om et vist antal kanniker og alle andre herimod stridende bestemmelser og sædvaner i denne kirke, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller hvilken som helst anden bekræftelse og især de bestemmelser, som siges at fastsætte, at ingen sammesteds kan opnå en større præbende, medmindre han gradvis og ved option stiger fra de mindre præbender til en middelstor og fra en middelstor til en større præbende, eller (uanset) om nogen med apostolisk eller hvilken som helst anden myndighed er anerkendte som kanniker i denne kirke eller arbejder på at få anerkendelse, eller med hensyn til provisioner, de skal have på kanonikater og større præbender ved denne kirke, har fået særligt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået et almindeligt brev af det apostoliske sæde eller dets legater, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på en hvilken som helst måde. Det er nemlig vor vilje, at Du med hensyn til opnåelse af denne større præbende skal foretrækkes for alle disse undtagen for dem, der med vor myndighed har fået anerkendelse i denne kirke eller har ventebrev på præbender sammesteds, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre større præbender eller beneficier; (vor overdragelse gælder endvidere), uanset om samme biskop og kapitel eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af nævnte sæde, at de ikke skal være pligtige til anerkendelse eller provision af nogen, og at de ikke skal kunne tvinges dertil, og at kanonikater og større præbender i denne kirke eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller særskilt har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed af enhver art, ikke skal kunne tildeles nogen ved provision ved apostolisk brev, som

ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler denne bevilling; fremdeles uanset hvilken som helst anden begunstigelse fra nævnte sæde, almindelig eller særlig, hvilken ordlyd den så har, hvorved, når den ikke er tydelig omtalt eller i fuld udstrækning optaget i dette brev, virkningen af denne nådesbevisning på nogen som helst måde kan hindres eller blot opsættes, og hvorom og om hvis fulde ordlyd der i vort brev skal finde særlig omtale sted; (vor overdragelse gælder også), hvis Du ikke har været til stede for at aflægge den sædvanlige ed på at ville overholde samme kirkes bestemmelser og sædvaner, når blot Du i Din fraværelse lader en egnet befuldmægtiget aflægge den, og når Du kommer til denne kirke, gør det i egen person, eller (uanset) at Du vides at besidde et evigt vikardømme ved kirken i Lund, hvis afkastninger, afgifter og indkomster, som Du forsikrer, ikke overstiger en årlig værdi af ti guldfloriner ifølge den almindelige indtægtsangivelse[1]). Intet menneske må bryde dette vort overdragelses-, provisions-, reservations-, forbuds-, bestemmelses- og viljesbrev eller i dumdristig forvovenhed gå imod det. Hvis nogen drister sig til at forsøge herpå, skal han vide, at han derved vil pådrage sig Gud den almægtiges og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' vrede. Givet ved S. Pietro i Rom den 30. januar i vort andet pontifikatsår.

1) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4.

358 1391. 30. januar. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger ærkebiskoppen af Lund, biskoppen af Tuy og abbeden i klostret Hiddensee at indføre Mikkel Turesen i et kanonikat ved kirken i Linköping.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vor ærværdige brødre ærkebiskoppen af Lund, (Johannes), biskop af Tuy, og vor elskede søn abbeden i klostret Hiddensee, Roskilde stift, hilsen o.s.v.[1])

Det liv, den vandel i ærbarhed og gode sæder og den retskaffenheds øvrige rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke vor elskede søn Mikkel Turesen, kannik i Linköping, anbefales til os ved troværdige mænds o.s.v.[1]) Derfor pålægger vi Eder, gode mænd, ved apostolisk brev, at I alle tre eller to eller blot en af Eder personlig eller ved een eller flere andre med vor myndighed fra nu af skal skaffe samme Mikkel eller hans befuldmægtige-

de i hans navn anerkendelse som kannik og broder i nævnte kirke i Linköping, efter at I har anvist ham sæde i koret og plads i kapitlet med fuld kanonisk ret, som nævnt, og at I efter fornævnte godtagelse med samme myndighed skal sørge for at overdrage og anvise samme Mikkel den præbende med alle rettigheder og tilbehør, der af os som ovenfor omtalt er reserveret ham, hvis en sådan, da vi foretog reservationen, var ledig eller fra da af blev ledig, eller når den måtte blive ledig. I skal fremdeles indføre ham eller nævnte befuldmægtigede for ham i faktisk besiddelse af fornævnte større præbende og dens omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen og sørge for, at der fuldt ud svares ham af samtlige afkastninger, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af dette kanonikat og denne større præbende, uanset alt det ovenfor anførte, eller (uanset) om samme biskop og kapitel eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af fornævnte sæde, at de ikke skal kunne rammes af interdikt, suspension eller bandlysning ved et apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, udtrykkeligt og ord til andet omtaler denne bevilling, idet I med vor myndighed skal tugte dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel. Givet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 357.

1391. 30. januar. S. Pietro i Rom. 359

Pave Bonifacius 9. pålægger biskoppen af Århus ved provision at overdrage Peder Mikkelsen, gejstlig i Lunds stift, et kanonikat ved kirken i Lund og give ham ventebrev på en større præbende sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin ærværdige broder biskoppen af Århus hilsen og apostolisk velsignelse.

Vi anser det for sømmeligt og passende, at det apostoliske sæde viser sig nådigt over for dem, hvem deres egne dyders fortjenester rosværdigt anbefaler dertil. Idet vi derfor ønsker at omfatte vor elskede søn Peder Mikkelsen, gejstlig i Lunds stift, der, som han forsikrer, er baccalaureus artium, og som er mangfoldigt anbefalet til os for sit liv, sin vandel i ærbarhed og gode sæder og sin retskaffenheds øvrige fortjenester og dyder, med nådig gunst i betragtning heraf, pålægger vi Dig, broder, ved apostolisk brev, at Du, hvis Du efter omhyggeligt at have prøvet ham, finder nævnte

Peder egnet hertil – hvorom vi bebyrder Din samvittighed – med apostolisk myndighed ved provision giver ham et kanonikat ved kirken i Lund med fuld kanonisk ret og skaffer denne eller hans befuldmægtigede i hans navn anerkendelse som kannik og broder i samme kirke efter at have anvist ham plads i koret og sæde i denne kirkes kapitel med fuld kanonisk ret, som nævnt. Og hvis en af disse større præbender for tiden er ledig i nævnte kirke, eller når den bliver ledig, og nævnte Peder selv eller ved sin dertil lovformeligt indsatte befuldmægtigede inden en måneds forløb, efter at han eller samme befuldmægtigede har fået kendskab til dens ledighed, beslutter at godtage den, skal Du efter denne godtagelse med samme myndighed reservere den til Din overdragelse til nævnte Peder med al dens ret og tilbehør. Du skal strengt forbyde vor ærværdige broder ærkebiskoppen og vore elskede sønner kapitlet i Lund og den eller dem, under hvem overdragelsen, provisionen, præsentationen af eller al anden rådighed over de større præbender ved samme kirke i fællesskab eller hver for sig hører, at driste sig til også i tiden før samme godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om nævnte større præbende, undtagen efter at have bragt i sikker erfaring, at fornævnte Peder eller hans befuldmægtigede ikke har villet godtage den, og skal lige så vel med samme myndighed efter fornævnte godtagelse overdrage og anvise samme Peder denne større præbende, som Du reserverer, hvis en sådan som ovenfor nævnt er ledig eller når den bliver ledig, med alle dens rettigheder og tilbehør. Du skal personligt eller ved en eller flere andre indføre samme Peder eller hans befuldmægtigede for ham i faktisk besiddelse af den større præbende og dens omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen og sørge for, at der fuldt ud svares ham af samtlige afkastninger, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af dette kanonikat og denne præbende, idet Du med vor myndighed tugter dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel, uanset bestemmelsen om et vist antal kanniker og alle andre herimod stridende bestemmelser og sædvaner ved denne kirke, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller hvilken som helst anden bekræftelse, og især de bestemmelser, som siges at fastsætte, at ingen sammesteds kan besidde en større præbende, medmindre han gradvis og ved option stiger fra en mindre til en middelstor og fra en middelstor til en større præbende, eller (uanset) om nogen med apostolisk eller hvilken som helst anden myndighed er anerkendte som kanniker i samme kirke eller arbejder på at få anerkendelse, eller med hensyn til provisioner, de skal have på kanonikater og større præbender

ved denne kirke, har fået særligt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået et almindeligt brev af nævnte sæde eller dets legater, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på en hvilken som helst måde. Det er nemlig vor vilje, at nævnte Peder med hensyn til opnåelse af denne større præbende skal foretrækkes for alle disse undtagen for dem, der med vor myndighed har fået anerkendelse i denne kirke og har ventebrev på præbender sammesteds, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre større præbender og beneficier; (Din overdragelse skal endvidere gælde), uanset om samme ærkebiskop og kapitel eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af samme sæde, at de ikke skal være pligtige til anerkendelse eller provision af nogen, og at de ikke skal kunne tvinges dertil eller rammes af interdikt, suspension eller bandlysning, og at kanonikater og større præbender i denne kirke eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller særskilt har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed af enhver art, ikke skal kunne tildeles nogen ved provision ved apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler denne bevilling; fremdeles uanset hvilken som helst anden begunstigelse fra nævnte sæde, almindelig eller særlig, hvilken ordlyd den så har, hvorved, når den ikke er tydelig omtalt eller i fuld udstrækning optaget i dette brev, virkningen af denne nådesbevisning på nogen som helst måde kan hindres eller blot opsættes, og hvorom og om hvis fulde ordlyd der i vort brev skal finde særlig omtale sted; (Din overdragelse skal også gælde), hvis nævnte Peder ikke har været til stede for at aflægge den sædvanlige ed på at ville overholde denne kirkes bestemmelser og sædvaner, når blot han i sin fraværelse lader en egnet befuldmægtiget aflægge den, og når han kommer til denne kirke, gør det i egen person. Thi hvis man finder nævnte Peder egnet hertil som fornævnt, erklærer vi det derefter fra nu af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag, ganske som om vi på dette brevs udstedelsesdag havde overdraget samme Peder, der var fundet egnet hertil, et kanonikat ved nævnte kirke, og hvis en større præbende da var ledig i denne kirke, eller når den blev ledig, og samme Peder som fornævnt vilde godtage den, ved en stedfunden afgørelse særligt havde ladet den reservere til apostolisk overdragelse til samme Peder efter denne godtagelse. Givet ved S. Pietro i Rom den 30. januar i vort andet (pontifikats)år.

360 1391. [Før 2. februar][1]).

Martin Rackitt og hans hustru Katerine pantsætter deres skib til hr. Werner Gildehus og Henrik Gildehus den ældre for 18 stralsundske mark, at betale i Skåne.

Indførelse i Stralsunds Liber debitorum.

Martin Rackitt og hans hustru Katerine pantsatte deres skib, kaldet 'schuten', til hr. Werner Gildehus og Henrik Gildehus den ældre for 18 stralsundske mark, at betale i Skåne næstkommende Skånetid[2]), og hvis de lider noget tab med hensyn til dette pant, skal fornævnte Martin og Katerine og deres arvinger udfylde dette.

1) indførelsen er den 8. på siden; foran den 3. findes året *91* og den 10. har i marginen *renselse* .d.v.s. Marias. – 2) d.v.s. tidsrummet 11. august - 9. oktober, da sildefiskeriet foregik, jf. Schäfer, Das Buch des Lübeckischen Vogts auf Schonen[2] (1927) p. LIV.

361 1391. 6. februar. Kiel.

Grev Klaus af Holsten og Gerhard, 'hertug af Jylland og Slesvig' *og greve af Holsten, giver afkald på deres indløsningsret til landsbyen og møllen Braak, som den afdøde grev Adolf 7. af Holsten(-Plön) havde solgt til præsterne ved kirkerne i Lübeck[1]).*

Afskrift på nedertysk på Gottorp.

1) som modydelse udsteder præsterne 1391 23. juni brev om, at grev Klaus af Holsten og *Gerhard, hertug af Slesvig* og greve af Holsten, samt de afdøde grever Henrik 2. og Adolf 7. skal være delagtige i præsternes gode gerninger, trykt Schlesw.-Holst. Reg. u. Urk. VI 676 nr. 977.

362 1391. 13. februar.

Borgmestre og råd i Maastricht påbyder, at Skånefarerne skal holde sild, købt andetsteds, adskilt fra sild, købt i Skåne.

Indførelse på nedertysk i en stadsbog i Maastricht.

I året 1391 efter Guds byrd den 13. februar blev der af borgmestrene og det svorne og almindelige råd i staden Maastricht i fællesskab bekendtgjort, at den af Skånefarerne, der køber sild hos fremmede folk, han skal lægge den sild for sig og ikke mellem sild, som han har bragt fra Skåne eller købt hos borgere, og den, der handler herimod, skal miste silden.

1391. 26. februar. Oslo. 363

Kong Erik 7. af Pommern giver Thorleif Anundssøn foreløbig opholdstilladelse efter drabet på Olav Anundssøn og befaler den dræbtes arvinger at modtage de bøder, der tilkommer dem.

Original i Oslo.

1391. 27. februar. 364

Jens Pedersen i Løgismose sælger med samtykke af sin hustru fru Marina alt sit gods i Hostrup sogn i Slogs herred til væbneren Peder Eriksen af Solvig.

Afskrift i rigsarkivet.

Jeg, Jens Pedersen i Løgismose, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, såvel nulevende som fremtidige, at jeg erkender, at jeg med min hustru Marinas samtykke og tilslutning til den kraftfulde væbner Peder Eriksen af Solvig har afstået og skødet alt mit gods i Slogs herred i Hostrup sogn, som jeg har arvet med min fornævnte hustru, og som hun tidligere har arvet efter sin mand Jens Tormundsens og sin datters død – from ihukommelse – det gods oplader og skøder jeg til fornævnte Peder med al ret og tilliggender, at besidde til evig tid på den betingelse, at hvis nogen del af fornævnte gods nogetsteds er pantsat, da skal fornævnte Peder personligt indløse og fri dette. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med min hustrus segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1391 mandagen før Lætare[1]).

1) 5. marts.

[1391. 1. marts - 7. april][1]). 365

Henrik Nienkerke og Konrad Bernitt lover at holde borgmestre og rådmænd i Rostock skadesløse for ethvert krav på grund af arvegodset efter Konrad Grevesmølen i Malmø.

Notits i Rostock.

Henrik Nienkerke og Konrad Bernitt lovede med håndslag, at de vil og skal bevare de herrer borgmestre og rådmænd i Rostock skadesløse for ethvert krav, der kan rejses på grund af det arvegods, der er efterladt af

Konrad Grevesmølen i Malmø, og som sammesteds skal mindes om og oppebæres af Henrik Grevesmølen.

1) indført under år 1391 mellem disse to datoer.

366 [1391][1]). 4. marts. Westminster.

Kong Richard 2. af England befaler under henvisning til, hvad der foreligger for kongen og hans råd, mayor og fogeder i Southampton at beslaglægge 'tre skibe, lastet med sild fra Skåne og landet i vor by Southampton med samme sild og derefter, som det siges, udlosset sammesteds', *og holde skibene med mandskab og takkelage under bevogtning, indtil ny befaling fremkommer.*

Afskrift i London.

1) brevet står i kopibogen blandt brevene fra 1391.

367 1391. 5. marts.

Hr. Bent Byg af Gunderslevholm og hans hustru fru Elene Nielsdatter pantsætter deres gods i Sigerslev til Sorø kloster som betaling for deres gravsted og en ugentlig messe for deres sjæle.

Referat i Sorø gavebog (omkr. 1440).

Hr. Bent Byg af Gunderslevholm, ridder, og fru Elene Nielsdatter, hans hustru, valgte besjælet af from hengivelse deres gravsted i kirken i Sorø, og dels for dette gravsted, dels for udgifterne ved deres begravelse og for evigt at lade afholde en messe for sig hver uge gav de 100 mark sølv i god, gængs hvid mønt, og for de 100 mark sølv pantsatte de klostret deres gods i Sigerslev i Stevns herred, nemlig en gård på seks pund korn i årlig afgift, fremdeles en gård på tre pund korn i årlig afgift, fremdeles en gård mod syd på fem ørtug korn i afgift, fremdeles en gård mod syd på 20 grot i afgift, fremdeles en gård på to pund korn i årlig afgift. Og de fastsatte sankt Morten bisps dag som indløsningstermin for dette gods for sig og deres arvinger, idet de i mellemtiden tillagde klostret oppebørslen af afkastningerne af samme gods og forpligtede sig angående hjemling. I det Herrens år 1391 på midfastesøndag.

1391. 6. marts. Næstved. 368

Bent Byg af Gunderslevholm, ridder, overdrager dronning Margrete gården Hørsholm til besiddelse efter sin død.

Original i rigsarkivet.

Bent Byg af Gunderslevholm, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for nulevende og fremtidige, at jeg efter modent råd og med udtrykkeligt samtykke af mine slægtninge og venner til nærværende brevviser, den såre berømmelige fyrstinde og min frue, fru Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, har overgivet gården Hørsholm i Lynge herred på Sjælland tillige med alt det gods, der ligger til samme gård, hvor det end er beliggende, som hun straks, når jeg er død, uden yderligere forhaling frit skal opnå, idet denne betingelse er aftalt, at hvis det sker, at jeg afgår ved døden før denne min fru dronning, da skal min fornævnte fru dronning Margrete uden nogen indsigelse til sit brug og efter sit ønske til fulde frit nyde al den ret i fornævnte gård Hørsholm og i det gods, der ligger til den, så meget som denne fru dronning Margrete havde købt af hr. Henneke Ahlefeld, i sin tid ridder, broder til hr. Benedikt Ahlefeld, ridder, således som det klart udtrykkes i det herom affattede brev[1]), og hvad ret hun selv har i fornævnte gård og gods. Men ligeledes alt, af hvilken art det end er, som denne fru dronning Margrete indtil nu på nogen måde havde lagt ud for mig til fordel for mig eller til min nytte eller i fremtiden på nogen måde eller noget tidspunkt lægger ud, hvilket denne fru dronning vil kunne godtgøre er udbetalt, skal aldeles og helt og holdent tilbagebetales til samme fru dronning Margrete, uanset nogen som helst undskyldning, førend nævnte fru dronning efter min død skal oplade fornævnte gård fra sin besiddelse. Til vished om dette og til vidnesbyrd om det fornævnte er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de ærværdige og velbyrdige mænd de herrer Niels, abbed i Sorø, Jens Rud og Mikkel Rud, riddere, Jens Tuesen, Peder Nielsen af Vollerup, Jens Grubbe, Anders Griis og Jens Nielsen. Givet i Næstved i det Herrens år 1391 mandagen efter den søndag, på hvilken der synges Lætare[2]).

1) jf. DRB. IV 3 nr. 181. – 2) 5. marts.

369 1391. 7. marts.

Bent Byg af Gunderslevholm, ridder, erkender at have lånt 1200 mark lybsk og 200 mark sølv af dronning Margrete. Disse beløb skal tilbagebetales efter hans død, hvorefter dronningen giver afkald på at besidde gården Hørsholm.

Original i rigsarkivet.

Bent Byg af Gunderslevholm, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg erkender åbent over for alle, nulevende og fremtidige, at jeg og mine arvinger i sandhed står i skyld og gæld til nærværende brevviser, min såre berømmelige og elskede frue, fru Margrete, Norges og Sveriges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmark, for nedenfor anførte pengesummer, som af denne fru Margrete i rede penge er blevet tilstået og lagt ud til mig og til fordel for mig til min og min hustru Elenes nytte og behov til at indløse gods tilhørende os begge, nemlig for 300 mark lybsk, som nævnte fru dronning Margrete straks tilstod mig efter sin faders død, fremdeles for 400 mark lybsk, for hvilke hun kvitterede mig over for Henneke Grubendal, fremdeles for 100 mark sølv, som blev overdraget mig af hr. Evert Moltke, i sin tid ridder, på fornævnte fru dronning Margretes vegne, for hvilke samme hr. Evert senere fik Ribe i pant af samme fru dronning Margrete, fremdeles for 300 mark lybsk, som nævnte fru dronning Margrete lånte mig i rede penge, fremdeles for 100 mark sølv, for hvilke samme fru dronning Margrete udlagde korn til mig til opretholdelse af mine gårde og ligeledes til hr. abbeden i Sorø i mit navn, fremdeles for 200 mark lybsk, for hvilke jeg har fået heste og klæde af fornævnte fru dronning Margrete, så at jeg i hvert enkelt tilfælde på fyldestgørende vis erklærer mig tilfreds. Disse ovennævnte pengesummer hver for sig og desuden alle de penge og alt andet, af hvilken art det end er, som nævnte fru dronning Margrete med levende røst eller med åbne breve godtgør, at hun ud over de fornævnte pengesummer hidtil har udbetalt mig eller til mit brug, eller som hun på nogen som helst måde udbetaler mig på enhver måde i fremtiden, skal fuldt og helt betales samme fru dronning Margrete efter min død, førend denne fru dronning Margrete på nogen måde fra sin besiddelse skal oplade gården Hørsholm i Lynge herred, også kaldet borgen, hvilken gård jeg havde betroet til fornævnte fru dronning Margrete tillige med alt det gods, der nu ligger til den, straks at erhverve uden forhaling, når jeg er blevet overrasket af døden, dog med forbehold af og uden kræn-

kelse herefter af min fornævnte fru dronning Margretes ret, på hvilken måde den end tilkommer hende med hensyn til nævnte gård Hørsholm og det gods, der ligger til denne gård, hvilken ret denne fru dronning Margrete uden indsigelse fra nogen som helst i overensstemmelse med hendes vilje og tilbøjelighed til fulde frit skal nyde, førend hun skal foretage opladelsen af fornævnte gård. Til vished om dette og til vidnesbyrd om det fornævnte er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de ærværdige og velbyrdige mænd, de herrer Niels, abbed i Sorø, Jens Rud og Mikkel Rud, riddere, Jens Tuesen, Peder Nielsen af Vollerup, Jens Grubbe, Anders Griis og Jens Nielsen af Gudum. Givet i det Herrens år 1391 tirsdagen næst efter den søndag, på hvilken der som indgangsbøn synges Lætare[1]) o.s.v.

1) 5. marts.

1391. 7. marts. Hardsyssel bygdeting. 370

Jakob af Husby, prior for nonnerne i Stubber, seks væbnere og en borger i Holstebro erklærer, at Åge Hedesen Puder har ladet Albert Andersens brev af 1377 5. februar vidimere på Hardbo bygdeting.

Vidisse 1443 4. september i rigsarkivet.

Jakob af Husby, prior for nonnerne i Stubber, Niels Svendsen, kaldet Krag, Niels Kristmansen, kaldet Kalv, lille Klaus, Hede Nielsen, Ivar Kristiansen, Ivar, kaldet Ræv, væbnere, og Niels, kaldet Buk, borger i Holstebro, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at den velbyrdige og agtværdige mand Åge Hedesen, kaldet Puder, væbner, i det Herrens år 1391 tirsdag efter midfaste søndag personligt fremstod for os og adskillige andre troværdige mænd på Hardbo bygdeting og fremførte og lod offentligt læse et pantsættelses- og forpligtelsesbrev, givet og tilstået ham af en Albert Andersen, væbner, under dets rette segl af følgende ordlyd: Albert Andersen til alle, der ser dette brev *(o.s.v. = DRB. IV 1 nr. 187)*. Dette brev, der blev fremført på samme ting af nævnte Åge og sammesteds offentligt læst ord for ord, har vi set og hørt, og det erklærer vi offentligt med sandfærdige ord. Til vished herom er vore segl hængt under dette brev. Givet år og dag som ovenfor.

371 1391. 7. marts. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. anerkender magister Mads Larsen, kannik i Roskilde, som sin kapellan og optager ham i kapellanernes fællesskab.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v.[1]) til sin elskede søn magister Mads Larsen, kannik i Roskilde, vor kapellan, hilsen o.s.v.[1])

Strålende ved dyder o.s.v.[1]) Intet menneske o.s.v.[1]) Hvis nogen drister sig o.s.v.[1]) Givet ved S. Pietro i Rom den 7. marts i vort andet (pontifikats)år.

1) angående de forkortede formler jf. nr. 294.

372 1391. 7. marts. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. overdrager Mads Larsen et kanonikat ved kirken i Lund og giver ham ventebrev på en større præbende sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sin elskede søn Mads Larsen, kannik i Lund, hilsen o.s.v. Dit liv (– – –)[1]). Idet vi derfor under hensyntagen til Dine fornævnte fortjenester ønsker at vise Dig en særlig nåde – Du, der, som Du forsikrer, har studeret kanonisk ret i Prag i tre år – overdrager vi Dig med apostolisk myndighed et kanonikat ved kirken i Lund, i hvilken der er (– – –)[1]). Vi forbyder strengt vor ærværdige broder ærkebiskoppen og vore elskede sønner, kapitlet i Lund, og den eller dem, under hvem overdragelsen, provisionen, præsentationen af eller al anden rådighed over disse større præbender i fællesskab eller hver for sig hører, at driste sig til også i tiden før denne godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om denne større præbende, undtagen efter at (– – –)[1]) og har ventebrev på større præbender sammesteds, (– – –)[1]); (vor overdragelse gælder endvidere), uanset om samme ærkebiskop og kapitel eller hvilke som helst (– – –)[1]) i egen person, eller (uanset) at Du, som Du forsikrer, vides at besidde sognekirken i Elmelunde, Roskilde stift, og et kanonikat og en præbende – alle disses afkastninger, afgifter og indkomster overstiger ikke en årlig værdi af seks mark sølv ifølge den almindelige indtægtsangivelse[2]) –, og at vi i sin tid[3]) ved provision nådigt har tilstået Dig en dignitet eller et personat eller et officium med eller uden sjælesorg, når den eller det er eller bliver ledigt

ved kirken i Roskilde. Intet menneske (- - -)[1]). Givet ved S. Pietro i Rom den 7. marts i vort andet (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 357. - 2) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. - 3) jf. nr. 347.

1391. 7. marts. S. Pietro i Rom. 373

Pave Bonifacius 9. pålægger biskopperne af Tuy, Århus og Odense at indføre Mads Larsen i et kanonikat ved kirken i Lund.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vore ærværdige brødre biskopperne af Tuy, Århus og Odense hilsen o.s.v.

Det liv, (- - -)[2]) vor elskede søn Mads Larsen, kannik i Lund, anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise Dig nådig gavmildhed. Idet vi derfor under o.s.v.[1]) Derfor pålægger vi Eder, brødre, ved apostolisk brev, (- - -)[2]) skaffe fornævnte Mads eller hans befuldmægtigede i hans navn anerkendelse som kannik og broder i samme kirke i Lund, efter at (- - -)[2]) anvise samme Mads denne større præbende, der af (- - -)[2]) ovenfor anførte, eller (uanset) om fornævnte ærkebiskop og kapitel eller hvilke (- - -)[2]). Givet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 372. - 2) for de forkortede formler se nr. 358.

1391. 10. marts. 374

Gotfred Weggesin, provst i Greifswald, pålægger i henhold til et mandat af pave Bonifacius 9., som han transsumerer, gejstligheden i bl.a. Roskilde stift at stævne ridderne Bent Byg og Bo [Dyre] til efter klage af Jon Jonsen, evig vikar i Roskilde, at give møde i Greifswald, da de har forholdt Jon Jonsen vikardømmets gods.

Original i den arnamagnæanske samling, beskadiget.

I faderens, sønnens og den helligånds navn, amen. Vi Gotfred Weggesin, provst ved sankt Nikolaj kirke i Greifswald, Kammin stift, til abbeder, priorer, dekaner, provster, ærkedegne, kantorer, skolemestre .....[1]) og sognepræsterne og deres stedfortrædere, notarer, offentlige notarer og alle andre gejstlige ..... fremdeles også ..... i Roskilde ..... hilsen og fuld lydighed mod vore eller rettere mod de apostoliske befalinger.

I skal vide, at vi med den ærbødighed, som det sømmede sig, har modta-

get et brev af den højhellige fader i Kristus og vor herre, hr. Bonifacius, ved Guds forsyn den niende pave, beseglet med ægte blysegl i hampesnor efter den romerske kuries skik, ... karsk, helt og manglende enhver beskadigelse og anledning til mistanke .....

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn provsten ved kirken i Greifswald, Kammin stift, hilsen og apostolisk velsignelse.

Idet vi bøjer os for bønner fra vor elskede søn i Kristus Jon Jonsen, evig vikar i kirken i Roskilde, pålægger vi Dig i kraft af dette brev, at Du efter at have stævnet dem, der stævnes bør, på lovlig vis skal lade alt, hvad Du måtte finde ulovligt afhændet af det gods og de afkastninger, tilhørende det vikardømme, som han besidder i nævnte kirke, eller fjernet derfra, tilbagekalde til samme vikardømmes retmæssige ejendom, idet Du tugter dem, der sætter sig op herimod, med kirkens straf under udelukkelse af appel. Men hvis de udmeldte vidner skulde undslå sig af gunst, had eller frygt, skal Du uden appel ved samme straf tvinge dem til at aflægge vidnesbyrd om sandheden. Givet ved S. Pietro i Rom .....

.... (har vi) ..... den gode mand Jon Jonsen, evig vikar ....., der klager ....., opfordret af ..... (hans) henstilling, til, at vi skulde værdiges til at træffe bestemmelse om stævning mod ..... de herrer Bent Byg og Bo ....., riddere. Derfor påbyder vi Eder alle strengt som vor befaling i kraft af den hellige lydighed og lige så vel under trussel om den bandlysningsstraf, som vi i Guds navn med dette brev fælder mod Eder og enhver af Eder, hvis I ikke gør, hvad vi befaler, dog med et tidsrum af tre dage som forudgående tredie og kanonisk påmindelse, at I skal skride til det, som der skal skrides til på grund af dette, og peremptorisk stævne ovennævnte herrer Bent og Bo for os personlig, at de den 30. november på grund af dette skal give møde for os på dommersædet i Greifswald, idet de skal stå til svar for klagerne fra samme ..... eller hans befuldmægtigede ....., for at vi, så vidt det måtte være retmæssigt, kan skride ind mod dem. Til tegn på den trofaste udførelse af vor befaling, der er foretaget af Eder, skal I sende dette brev tilbage, beseglet med Eders segl, med sedler, fæstet til, eller enhvers breve, ... fæstet til ....., eller i hvilke indeholdes dagen for og fremgangsmåden ved Eders udførelse. Givet ..... i det Herrens år 1391 den 10. marts under mit segl, der er hængt ved dette brev.

1) teksttab af vekslende omfang her og i det følgende som følge af beskadigelsen.

1391. 13. marts. Marienburg. 375

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrifter i Thorn og Danzig, §§ 1-11 på tysk.

I det Herrens år 1391 forsamledes Preussens stæder, nemlig Thorn, Elbing, Danzig, Königsberg, Braunsberg, dagen efter Judica me deus[1]) og gennemdrøftede nedenskrevne artikler.

<1-11> .....[2])

<12> .....[3]) Ligeledes hr. Johan Stoltze 34 mark til sit udstyr (på rejsen) til Danmark.

1) 5. søndag i fasten. - 2) §§ 1-4 handler om højmesteren og stædernes forhandlinger, § 5 om den kommende hansedag i Lübeck 1391 pinsedag, § 6 om forholdet til Flandern, § 7-10 om forhandlinger med England, § 11 om mønten, tønder og guldsmedes forhold. - 3) et forudgående pundtoldregnskab er udeladt her.

1391. 21. marts. 376

Dronning Margrete tilstår fru Sofie sit gods i Fårdrup på Sjælland i hendes levetid.

Original i Sjællands landsarkiv.

Vi Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, erkender med dette brev, at vi har tilstået den gode frue, fru Sofie, nærværende brevviser, vort gods i Fårdrup på Sjælland med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, vådt og tørt, rørligt og urørligt, intet undtaget, i hendes levedage, at besidde evindeligt og frit at råde over til egen nytte, idet vi forbyder, at nogen af vore fogeder eller officialer, hvilken rang eller stilling han end indtager, på nogen måde befatter sig med nævnte gods mod nævnte fru Sofies vilje, indtil vi lader dette brev tilbagekalde. Givet i det Herrens år 1391 på denne tirsdag nærmest efter palmesøndag[1]) under vort sekret, der er hængt under dette brev.

1) 19. marts.

1391. 27. marts. 377

Barnum Eriksen af Skarresholm, ridder, pantsætter sit gods i Tystrup til væbneren Markvard Wusteni af Klovby for 23 mark sølv.

Vidisse 1414 24. februar i rigsarkivet.

Barnum Eriksen af Skarresholm, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg erkender, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den gode mand Markvard Wusteni af Klovby, væbner, nærværende brevviser, for 23 mark sølv i gode hvide penninge, lovlige og gyldige, med hvilke den ene købmand vil kunne gøre den anden fyldest, og ikke nogen anden værdi i ejendele, som fuldt ud skal betales ham eller hans arvinger af mig eller mine arvinger på nærmeste tingdag i Ars herred før sankt Morten bisps dag. For disse 23 mark sølv pantsætter jeg til ham på lovlig vis med dette brev mit gods i Tystrup i Ars herred, nemlig to brydegårde, 20 ørtug skyldjord, af hvilke en Gunne Slo nu bor på den ene og en Jens Fisker tidligere boede på den anden, tillige med to gårdsædetofter, der hører til disse to brydegårde, med alle tilliggender til disse gårde, nemlig agre, enge, skove, græsgange, fiskevande, vådt og tørt, dyrket og udyrket, med hvilket navn det end benævnes, aldeles intet undtaget; den betingelse er aftalt mellem os, at samme Markvard Wusteni og hans arvinger fra nu nærmest forestående sankt Mortens dag i dette år og således derefter i de fire umiddelbart følgende fulde år skal have det fornævnte gods til rådighed i form af pant, skal indsætte og afsætte undergivne, oppebære og modtage frugter, afkastninger, afgifter o.s.v. ufravigeligt hvert år, såvel det år, da godset skal indløses, som de andre foregående år, og ingen, af hvilken stilling han end er, skal have nogen myndighed til at indløse samme gods inden fristen på de nævnte fire år. Men når disse fire år er forløbet, og når jeg da ønsker at indløse det fornævnte gods, så skal jeg lade det kundgøre på det nærmeste Ars herredsting før sankt Hans dag, og så skal dette gods tilbageleveres og tilbagegives uden enhver forhaling, når først nævnte 23 mark sølv er erlagt til den føromtalte indløsningstermin. Fremdeles forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle og frigøre denne Markvard og hans arvinger fornævnte gods med alle dets tilliggender i overensstemmelse med landets love fra krav og indsigelse fra hvem som helst, indtil det lovligt bliver indløst. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Georg Jork, væbner, Anders Jensen, foged på borgen Kalundborg, og Peder Brand, borgmester i Kalundborg. Givet i det Herrens år 1391 mandag i påsken.

1391. Omkr. 2. april[1]). Lübeck. 378

Henrik Kurdeshagens testamentseksekutorer erkender, at det var dem bekendt, at den afdøde havde solgt sine to skomagerboder i Falsterbo til Bertold Plote.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Henrik Kurdeshagens testamentseksekutorer, der var til stede ved bogen, har erkendt, at det var dem bekendt, at samme Henrik, mens han levede, havde solgt Bertold Plote to skomagerboder i Falsterbo i Skåne, og at nævnte Bertold fuldstændigt havde betalt disse boder.

1) indførelsen er den 2. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1391 Quasimodogeniti.*

1391. 5. april. 379

Peder Andersen af Skabersjö, væbner, sælger sin gård i Hjärup til kapitlet i Lund.

Afskrift i Lundebogen.

Peder Andersen af Skabersjö, væbner, til alle, der får dette brev at se eller hører det læse, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg til det ærværdige Lundekapitel har solgt, skødet og med evig besiddelsesret overgivet min gård i Hjärup, som lovligt tilfaldt mig med arveret efter min elskede faders død, på hvilken en Troels Nielsen nu bor, med alle dens tilliggender, alle agre, enge, græsgange, vådt og tørt, for hvilken gård jeg erkender, at jeg har oppebåret fuld og fyldestgørende betaling i rede penge af samme kapitel, så at jeg erklærer mig tilfreds. Derfor forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle og frigøre nævnte kapitel i Lund fornævnte gård med alle dens tilliggender fra krav fra mig, mine arvinger og hvilke som helst andre. Til klart vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de hæderværdige mænd, nemlig min elskede broder Jens Andersen af Tjustorp, Gøde Bentsen, landstingsfoged i Skåne, og Jens Hennekesen, borgmester i Lund, hængt under dette brev. Givet og handlet i det Herrens år 1391 dagen efter biskoppen og bekenderen sankt Ambrosius' dag.

380 1391. 6. april. Kalundborg.

Dronning Margrete stadfæster Kalundborg sankt Nikolaj hospitals privilegier.

Afskrift i Københavns stadsarkiv.

Vi Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at vi med dette brev godkender og fuldstændigt stadfæster alle friheder, immuniteter og privilegier for sankt Nikolaj hospitals hus for de spedalske i Kalundborg, der er fastsat og bevilget af vor forgænger kong Valdemar – lykkelig ihukommelse[1]). Vi fastsætter og forbyder, at nogen, hvilken stilling eller stand han end indtager, fordrister sig til på nogen måde at forulempe nævnte spedalskes hus i modstrid med disse friheder, der er bevilget dem af os, såfremt han vil undgå vor vrede og kongelige straf. Til vidnesbyrd herom er vort sekret hængt under dette brev. Givet i Kalundborg år 1391 på selve sankt Sixtus' dag.

1) jf. DRB. III 6 nr. 41.

381 1391. 12. april. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. meddeler dronning Margrete, at han har udnævnt Torsten, udvalgt biskop af Skara, til biskop sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vor såre kære datter i Kristus Margrete, Danmarks berømmelige dronning, hilsen o.s.v.

..... [2]) Givet ved S. Pietro i Rom den 12. april i vort andet (pontifikats) år.

1) hermed henvises til det her udeladte hovedbrev, der følger de sædvanlige formler. – 2) følgebrevet følger de sædvanlige formler.

382 1391. 14. april.

Ingeborg, datter af Peder Holgersen og enke efter Karl Karlsen, sælger alt sit gods i Skepparslöv til fru Ida af Gladsax.

Afskrift på dansk i Lundebogen.

Jeg Ingeborg, datter af Peder Holgersen og enke efter Karl Karlsen, sender alle, der hører eller ser dette brev, evindelig hilsen med Vor Herre.

Alle, såvel fjerne som nærværende[1]), skal vide, at jeg anerkender, at jeg

til den hæderlige frue, fru Ida af Gladsax, til evindelig besiddelse har solgt alt mit gods i Skepparslöv, nemlig Skepparslöv og Skepparslövs fang i Skåne, for det første Mansdala, Isgrannatorp, Svenstorp, Bjärnhult, en gård i Vram, en gård i Litha med skov og mark, og dam og damsbånd, vådt og tørt, og alt tilliggende og uden nogen undtagelse. Dette gods, som tilkommer mig ved retmæssig arv, skøder jeg fornævnte fru Ida til evindelig besiddelse. Fremdeles forpligter jeg mig og mine arvinger til at frigøre og hjemle hende og hendes arvinger det, således som landets lov foreskriver, fra tiltale fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode mænd, hr. Erik Bydelsbak, ridder, hr. Niels Almarsen, provst i Stevns herred, og hr. Jens Kjeldsen, præst ved kirken i Haslev. Givet i det Herrens år 1391 på martyrerne sankt Tiburtius og sankt Valerianus' dag.

1) svarer til det latinske *tam futuri quam presentes*, »fremtidige og nulevende«.

[1391. Før 18. april][1]). 383

Kong Richard 2. af England erklærer som svar på et brev fra dronning Margrete, at han er villig til at udstede et lejdebrev for to af hendes råder, således at de kan drage til ham for at forhandle.

Afskrift i Edinburgh.

Richard, o.s.v, til den høje fyrstinde Margrete, af Guds nåde dronning af Norge og Sverige og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, vor kære søster, hilsen og inderlig oprigtig kærlighed.

Idet vi har modtaget Eders brev, høje dronning, der er overgivet os af Johan Boyer, samme høje dronnings udsending, har vi blandt andet forstået af samme, hvorledes vor kære Ratslav Skomanger, ridder, ved brev har underrettet Eder om, at han iøvrigt har talt med os om det overstrømmende venskab, der skal indgås mellem os og Eders rige Norge, for så vidt som det hidtil har bestået eller for øjeblikket står ved magt, og at vi ønskede, at nogle af Eders og fornævnte riges råder derfor skulde sendes til vort rige, for hvem I ønsker, at der i al hast skulde oversendes vort brev om sikkert lejde som følge af denne vor vilje, for at de sikkert kan nå frem til os personligt og føre gensidig samtale med os om adskilligt, som angår begge riger. Derfor kunde I, fornævnte høje dronning, ønske at vide, at vi er rede og vil være rede til at holde godt venskab med Eder, og for at det hurtigt

kan bringes til virkning, hvad vi tror i denne henseende er til behag for Eder som for os, behager det os, at I straks skal udpege os to af Eders råder, og vi vil uden opsættelse lade vort åbne brev om frit lejde for dem og deres tjenere oversende til samme, hvorom I måtte tilskrive os. Desuden angående det, som I skriver, at Henrik Sinclair, jarl af Orkneyøerne, alvorligt har klaget til Eder over, at utålelige og overordentligt store tab er påført ham af vore indbyggere, hvorfor I bearbejder os med bønner om, at vi vilde befale, at der skulde ske passende erstatning, bringer vi med dette brevs oplysning til Eders kundskab, elskede dronning, at det ikke står os klart, og at vi ikke husker, at sådant er begået af vore undergivne, og at der ikke var forelagt os en klage i denne sag, men dog, skønt samme jarl og hans undergivne notorisk påfører os krig sammen med vore fjender Frankrig og Skotland, med henblik på hvilket vi slet ikke skal yde dem gunst, vil vi af nidkærhed for retfærdigheden, jo hurtigere vi fuldstændigt bliver underrettet om fornævnte foregivne uretfærdigheder, lige så vel lade rettens oprejsning udvise i den henseende. Vor kære søster, må lykkelige dage i et langt liv følge efter Eders ønsker. Skrevet o.s.v.

1) kongens brev må være udstedt før det lejdebrev for seks personer, der udstedtes 1391 18. april, nr. 385.

384 [1391. Før 18. april][1]).

Kong Richard 2. af England erklærer som svar på et brev fra dronning Margrete, at det ikke er muligt at lade to engelske råder drage til Danmark, og sender lejdebrev for dronningens råder til en rejse til England.

Afskrift i Edinburgh.

Richard, o.s.v., til den navnkundige og berømmelige fyrstinde fru Margrete, af samme nåde dronning over rigerne Norge, Sverige og Danmark, hilsen og vedvarende fremgang i oprigtig kærlighed.

Den følelse af umådelig kærlighed, som Eders brev, høje dronning, der er forelagt os af Eders kapellan, kærkomment har vist os, har fyldt os med mangfoldig jublen ud over det, at de tre falke, der er oversendt os af Eder som en smuk og elskværdig gave, især har bragt vort hjerte trøst, hvorfor vi bringer Eder, kære dronning, vor fulde taksigelse. Men blandt andet stod der i omtalte brev, at Eders råder ikke var til stede ved afsendelsen af dette brev, men at I, da de var hentet til Eder personlig, agter at sende to af de seks personer, der var udpeget i samme brev, til os personlig for at

indgå en bestemt aftale, efter at vort lejdebrev i forvejen var modtaget; dog vilde det, som I skriver, behage Eder mere, høje dronning, at vi på samme måde vilde sende to af vore råder sammen med Eders nævnte kapellan til Eder personlig. Derfor må I vide, at vi på grund af vort riges vanskelige sager ikke bekvemt kan undvære vore råders tilstedeværelse, hvorfor vi har ment at måtte sende Eder vort brev om frit lejde til Eders, der straks af denne grund skal sendes til os. Og eftersom vi ifølge det løfte, som I, kære dronning, har givet os i nævnte brev, stoler på, at I vil sørge for, at der sker købmændene, vore undergivne, fuld retfærdighed angående de uretfærdigheder, der er påført dem af Eders uden Eders samtykke, som vi mener, og i fremtiden tilfældigvis måtte påføres dem, foreslår vi, at alle, der derefter forebringer os klage, skal henvende sig til Eder for at opnå den tilbudte hjælp af Eder, der ønsker, at der hos os skal handles på lignende måde angående Eders. Men for at Eders ønsker skal ske fyldest, vil vi sende vort brev til dem fra Lübeck og Stralsund i overensstemmelse med det materiale, der navnlig er overladt os i brevet på Eders vegne. Desuden beder vi Eder indtrængende om, at I må blive forfrisket af vore talrige ønsker for Eders status, der, som vi har hørt, har tiljublet Eder som lovet, idet vi ved, at vi, da I elsker vor lykke og vort held, som vi med Guds hjælp for tiden nyder, undertiden vil underrette Eder om, hvad der sker med det i fremtiden. Givet[1]).

1) dateringen er udeladt, men brevet må være afsendt før nr. 385.

[1391][1]). 18. april. Westminster. 385

Kong Richard 2. af England kundgør, at han har givet seks personer frit lejde til at komme til England med 50 ledsagere til forhandling om en overenskomst mellem dronning Margrete og kongen.

Afskrift i London.

Kongen har ved sit åbne brev givet seks personer, hvilken stilling eller stand de end indtager, sit fri og sikre lejde til at komme til kongens rige England med sine tjenstgørende i et antal af op til 50 personer, og har også taget dem under sin særlige beskyttelse, varetagelse og sit særlige værn, dog således at ingen af nævnte personer må være bandlyst som forræder eller dømt uden for nævnte kongens rige, til at opholde sig sammesteds i et år efter deres ankomst til fornævnte kongens rige for at forhandle om en

overenskomst mellem kongens såre kære slægtning, dronningen af Norge, Danmark og Sverige og hendes undergivne i Norge, Danmark og Sverige på den ene side og kongen og kongens undergivne på den anden og til at tage til deres eget land og vende tilbage til fornævnte kongens rige med samme deres tjenestegørende, så ofte det behager dem i løbet af nævnte år[2]), og det gælder også alt deres gods og deres harnisker. Med kongen som vidne i Westminster den 18. april.

Ved udkast[3]) med sekretet.

1) brevet står i kopibogen blandt breve for 1391. – 2) yderligere udstedte kong Richard 2. 30. juli et særligt beskyttelsesbrev for alle købmænd fra Norge, Sverige og Danmark med gyldighed i seks måneder samtidig med et lejdebrev for ærkebiskoppen af Nidaros, bisperne af Oslo og Bergen samt Håkon Jonssen, Alf Haraldssen og Ogmund Bolt, jf. indledningen i Dipl. Dan. – 3) teksten har *billa*.

386 1391. 18. april. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. udnævner Frederik Detmarsen, kannik i Roskilde, til kollektor i stæderne, stifterne og kirkeprovinserne Lund, Nidaros og Uppsala.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn Frederik Detmarsen, kannik i Roskilde, kollektor af afkastninger og indkomster, der skyldes det apostoliske sæde i stæderne, stifterne og kirkeprovinserne Lund, Nidaros og Uppsala, hilsen og apostolisk velsignelse.

Den tro, omsigtsfulde og omhyggelige visdom og retskaffenhed og dertil det omsigtsfulde fremsyn og de andre dyder, hvormed Herren, efter hvad vi har erfaret ved Din åbenbare virksomhed og troværdige mænds beretning, har udmærket Dig, gør, at vi klart kan forestille os, at Du med kyndig og frelsebringende iver vil gå videre med trofast at udføre, hvad vi betror Dig at udføre. Idet vi derfor nærer overordentlig stor tillid i Herren til denne Din retskaffenhed og disse Dine dyder, udnævner, indsætter og udpeger vi Dig med apostolisk myndighed til, så længe det behager os og det apostoliske sæde, at være kollektor og indsamler af afkastninger, indtægter og indkomster, der skyldes det apostoliske kammer i stæderne, stifterne og kirkeprovinserne Lund, Nidaros og Uppsala, således at Du personlig eller ved en eller flere andre, der i kraft af deres troskab og evner er egnede, i vort og nævnte kammers og den romerske kirkes navn kan fordre, kræve og modtage alle afkastninger, afgifter og indkomster i det første

år af kirkelige beneficier i fornævnte stæder, stifter og kirkeprovinser, der er ledige, og som er overdraget eller i fremtiden skal overdrages af os eller med vor myndighed, fremdeles de årlige afgifter og andre midler og andet gods, der af en hvilken som helst grund eller årsag tilkommer eller i fremtiden vil tilkomme os og denne kirke og dette kammer i samme stæder, stifter og provinser, eller som nu og i fremtiden tilhører os eller samme kirke og kammer, hvad, hvor meget eller af hvilken art det end er, dog med undtagelse af servitia communia[1]) og servitia minuta[2]) fra provisioner, skyldige af prælater, der med apostolisk myndighed er forfremmet til styret af domkirker eller ærkebiskoppelige kirker eller klostre i de egne, ligeledes høre og undersøge regnskaber og afregninger fra alle apostoliske kollektorer og underkollektorer, der hidtil er udpeget i fornævnte stæder, stifter og kirkeprovinser, eller fra andre personer, for så vidt de angår nævnte kammers anliggender og tarv, og om nødvendigt med vor myndighed tvinge dem dertil og desuden ligeledes benytte Dig af alle de apostoliske fuldmagter og breve, der med apostolisk myndighed er tilsendt, tilstået eller tilstillet hvilke som helst af Dine forgængere i dette kollektorembede i påbegyndte og ikke påbegyndte sager vedrørende nævnte kammer eller dets rettigheder og at gennemføre og endeligt afslutte, hvad der således er givet i opdrag, som om det var sket ved brev, tilstillet Dig specielt, fremdeles med vor myndighed tugte alle genstridige og opsætsige med kirkens straf under udelukkelse af appel, uanset deres stilling, grad, orden, stand eller fornemhed, ja, endog uanset, om de udmærker sig ved en biskoppelig eller en hvilken som helst anden dignitet, ligeledes forøge tyngen af bandlysnings- og andre domme, der bliver fældet af Dig eller en anden i vort og nævnte kammers navn mod dem, der til Dig eller til dem, der er eller bliver indsat af Dig, ikke betaler alle afgifter eller gældsposter til dette kammer, der er pålagt af Dig eller en eller flere andre, og iøvrigt direkte eller indirekte, offentligt eller hemmeligt med vor myndighed skride ind mod dem samt alle andre, der lægger hindringer i vejen for Dig og nævnte kammers anliggender, således som fornuften kræver, og om nødvendigt stævne dem til fornævnte apostoliske sæde og ligeledes anråbe om den verdslige arms hjælp samt blot kvittere og frigøre betalerne for modtagne beløb, uanset både de apostoliske forordninger om een eller to dagsrejser[3]), der er udstedt på det almindelige koncilium, og alle apostoliske forordninger, der strider herimod, selv om disse og deres fulde ordlyd ord for ord skulde kræves udtrykkeligt omtalt i dette brev, eller uanset om nogen i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af fornævnte sæde,

at de ikke kan rammes af interdikt, suspension eller bandlysning eller stævnes for retten uden for eller hinsides bestemte steder ved et apostolisk brev, der ikke fuldstændigt og tydeligt og ord til andet omtaler den bevilling. Men det er vor vilje, at Du med hensyn til afkastninger, afgifter, indkomster og alt andet gods, der tilkommer nævnte kammer, ikke kan give udsættelse med betalingen ud over et års tid, og at Du ikke kan udpege mere end een underkollektor i hver stad og hvert stift i Dit kollektorområde, hvis det er store og vidtstrakte stæder og stifter, men hvis det er små, skal Du indsætte ham i to, og at Du ikke må undlade klart og tydeligt at indsende navn og tilnavn på hver enkelt underkollektor, som Du måtte udpege, til os eller vor kammermester, så snart Du har udpeget dem, og hvert andet år for samme vor kammermester eller folkene i nævnte kammer aflægge regnskab og afregne for, hvad Du har modtaget og foretaget Dig i dette embede. Du skal nu vise Dig så omhyggelig og omsorgsfuld og trofast i Dit fornævnte hverv, at Du med rette kan anbefales til os og til overmål fortjene at opnå vor og fornævnte sædes velsignelse og nåde. Givet ved S. Pietro i Rom den 18. april i vort andet pontifikatsår.

1) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. – 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. – 3) jf. DRB. II 9 nr. 234 note 1.

387 1391. 23. april. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger Frederik Detmarsen, kannik i Roskilde og det apostoliske kammers kollektor, at opkræve og modtage afdøde ærkebiskoppers, biskoppers og abbeders gods samt indtægterne af deres kirkelige embeder, medens de er ledige.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn Frederik Detmarsen, kannik i Roskilde, kollektor i nogle lande af det apostoliske kammers afkastninger og afgifter, hilsen og apostolisk velsignelse.

Da vi i sin tid af visse fornuftige grunde, som bevæger vort sind dertil, har ment at måtte reservere bestemmelsen og rådigheden over alt rørligt gods, både tilgodehavender og gældskrav, tilhørende alle ærkebiskopper, biskopper og abbeder, som har gods eller afgifter og indkomster adskilt fra deres klostre på de steder og i de egne, hvor Du er udpeget som kollektor af afkastninger og afgifter, der skyldes det apostoliske kammer, hvilke disse ærkebiskopper, biskopper og abbeder havde, eller som på enhver

måde tilhørte samme på tidspunktet for deres død, med visse indskrænkninger, som nedenfor omtales, samt afkastninger, afgifter, indkomster, oppebørsler og rettigheder, der hører til deres ærkebiskoppelige, biskoppelige og abbedbord, samt ligeledes af alle priorater, digniteter eller officier, kanonikater og præbender, sognekirker og kirkelige beneficier med eller uden sjælesorg, verdensgejstlige og regelbundne, på og i alle de fornævnte steder og egne, der er reserveret for apostolisk rådighed, hvilke var tilfaldet og i fremtiden måtte tilfalde samme afdøde ærkebiskopper, abbeder og andre, der besad disse priorater, digniteter, personater, officier, kanonikater og kirker, præbender og andre kirkelige beneficier, af disse kirker, klostre, priorater, digniteter, personater, officier, kanonikater og præbender, sognekirker og andre kirkelige beneficier, som er ledige ved deres død, sålænge de måtte være ledige, selv om de var oppebåret af nogle eller måtte være oppebåret af dem, indtil der af os eller på vor myndighed ved kanonisk indsættelse er draget omsorg for disse ærkebiskoppelige og biskoppelige kirker og klostre med hyrder, og ovennævnte priorater, digniteter, personater, officier, kanonikater, præbender, sognekirker og andre beneficier, så længe det behager os, ved en stedfunden afgørelse er overdraget på kanonisk vis, pålægger vi Dig, gode søn, til hvem vi nærer særlig tillid i Herren med hensyn til dette og andet, ved apostolisk brev som vor befaling, at Du personlig eller ved en eller flere andre, der i kraft af deres troskab og evne er egnede, med vor myndighed og i det apostoliske kammers navn sørger for at kræve og fuldt ud at modtage alt det fornævnte således reserverede rørlige gods, tilgodehavender og gældskrav, tilhørende hvilke som helst ærkebiskopper og biskopper og disse abbeder, der som fornævnt har gods eller indtægter og indkomster adskilt fra deres klostre, tilhørende alle klostre og ordener, eksimerede og ikke eksimerede, i de egne samt afkastninger, afgifter og indkomster, oppebørsler og rettigheder, som de har oppebåret eller vil oppebære af alle de reserverede kirker, klostre samt priorater, digniteter, personater, officier, kanonikater og præbender, sognekirker og andre kirkelige beneficier på og i fornævnte steder og egne, sålænge denne deres ledighed har varet og vil vare, indtil der på kanonisk vis er draget omsorg for samme kirker og klostre med hyrder, og ovennævnte priorater, digniteter, personater, officier, kanonikater og præbender, sognekirker og andre beneficier på kanonisk vis er overdraget, hvad, hvor meget og af hvilken art og beskaffenhed det end måtte være, hvilke personer der end sidder inde med det eller står som gældsforpligtede for det, angående hvilket Du, dersom det er nødvendigt,

summarisk, rent og klart og uden offentlighed og formelig rettergang skal skaffe Dig vished, og trofast forvare det eller de deraf skyldige penge og så hurtigt, som Du bekvemmest og uden fare kan, sende det til vort kammer. Alle, der handler eller sætter sig op herimod, hvilken stilling, grad, orden, stand eller fornemhed de end måtte indehave, selv om de glimrer ved bispeværdighed eller nogen anden kirkelig eller verdslig, skal Du, når og så ofte det måtte være nødvendigt, tvinge i kraft af vor myndighed under udelukkelse af appel og under trussel om kirkelig straf og andre bodsforanstaltninger, som det vil synes Dig mest passende i henhold til grad af deres opsætsighed, idet Du, hvis det måtte vise sig nødvendigt, påkalder den verdslige arms hjælp, uanset både vor forgænger – salig ihukommelse pave Bonifacius 8.s bestemmelse[1]), hvorved det forbydes, at nogen stævnes for retten uden for sin stad og sit stifts område, undtagen i visse særlige undtagelsestilfælde, og i disse ikke ud over en dagsrejse fra grænsen for stiftet, eller uanset forbudet mod, at de af det apostoliske sæde beskikkede dommere[2]) ikke uden for den stad og det stift, i hvilke de er beskikkede, må skride ind mod nogen med en proces eller delegere deres myndighed til een eller flere andre i deres stad eller stævne nogen ud over een dagsrejse fra hans stifts grænser, og uanset bestemmelserne om to dagsrejser, vedtaget på det almindelige kirkemøde[3]), og ligeledes om, at der ikke må stævnes ud over et vist antal personer for retten, såvel som alle de andre apostoliske bestemmelser, der er i modstrid hermed, eller uanset om nogen i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af fornævnte sæde, at de ikke kan rammes af interdikt, suspension eller bandlysning eller stævnes for retten uden for eller hinsides bestemte steder ved et apostolisk brev, som ikke fuldt ud og udtrykkeligt og ord for ord omtaler den bevilling; fremdeles uanset hvilken som helst anden begunstigelse fra nævnte sæde, almindelig eller særlig, hvilken ordlyd den så har, hvorved udøvelsen af Din jurisdiktion i denne sag på nogen som helst måde kan hindres, hvis nævnte begunstigelse ikke tydeligt omtales eller i fuld udstrækning optages i dette brev, og hvorom og om hvis fulde ordlyd der i vort brev skal finde særlig omtale sted. Thi vi tilstår Dig ved dette brev fuld og fri bemyndigelse til selv eller ved en eller flere andre fuldt og frit at kvittere, fri- og løsgøre hver og en, af hvem Du har modtaget gods, tilgodehavender, gældskrav, afkastninger, indtægter, indkomster, oppebørsler og afgifter, dog kun for det, som tilkommer Dig at modtage af dem. Det er ligeledes vor vilje, og vi påbyder og pålægger Dig i den hellige lydigheds navn udtrykkeligt, at Du sørger for ved offentlige breve, ligeledes beseglet med Dit segl, at give for-

nævnte kammers folk oplysninger om alt det ovennævnte gods, disse tilgodehavender, afkastninger, indtægter, indkomster, rettigheder og oppebørsler og disses sande værdi. Men ordlyden af nævnte begrænsning er som følger. Det er jo vor vilje, og vi befaler, at ud af dette reserverede gods og disse tilgodehavender skal disse afdøde ærkebiskoppers, biskoppers og abbeders gæld, som de har pådraget sig til bestridelse af deres og fornævnte kirkers og klostres nødvendige udgifter og tarv, og udgifterne til en sømmelig og hæderlig begravelse af dem samt de bøder, der måtte skulle udredes til en eller anden, samt de betalinger, der tilkommer dem, som tjente dem, medens de levede, og det i overensstemmelse med deres tjenestes art, endvidere de bøger, de ting og det gods, som samme afdøde, medens de levede, erhvervede for deres fædrenearv eller ved personlig indsats og dygtighed eller på anden måde derudover fra deres kirker, klostre og stiftelser, af Dig fradrages på rette vis, hvis de har lovlige arvinger; og at dette forbehold på ingen måde skal udstrækkes til bøger, kalke, kors, klæder og andre biskoppelige prydelser eller kirkelige kostbarheder, der var anvist disse kirker, klostre og stiftelser, førend disse afdøde forestod ledelsen af dem, eller var anvist dem af disse, medens de levede og stod i spidsen for samme, dog uden bedrag for fornævnte kirker, klostre og stiftelser, og til okser og andre dyr, til husenes, kirkernes og klostrenes og stiftelsernes landbrug og tjenesteydelser og til løsøre, som var anvist til sammes brug. Du skal altså udføre alt det fornævnte på en sådan måde, at Du hverken kan bebrejdes forsømmelighed eller beskyldes for utilbørlig opkrævning. Givet ved S. Pietro i Rom den 23. april i vort andet pontifikatsår.

1) jf. DRB. III 9 nr. 40 note 1. – 2) c. 15 in VI[to] de officio et potestate iudicis delegati I 14 (Friedberg II 982-83). – 3) jf. DRB. III 9 nr. 40 note 2.

1391. 25. april. 388

Grev Otto af Hoya og Bruchhusen kvitterer hr. Folmer Jakobsen for 200 lødige mark, som denne har betalt på dronning Margretes vegne af en gæld på 800 mark.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Vi Otto, af Guds nåde greve af Hoya og af Bruchhusen, erkender åbent med dette brev for alle dem, der ser det eller hører det læse, at vi har oppebåret 200 lødige mark fra hr. Folmer Jakobsen af den sum på 800 lødige mark, som den højbårne fyrste, kong Valdemar, Danmarks konge, hvem Gud være nådig, og Danmarks rige og fru Margrete, der nu hersker over

Danmarks rige, skylder os, og vi lader ham være ledig, kvit og fri for de forskrevne 200 lødige mark af de fornævnte 800 mark og har til vidnesbyrd om dette ladet vort segl hænge under dette brev. Givet i det Herrens år 1391 på evangelisten Markus' dag.

389 1391. 28. april.

Hr. Mikkel Rud af Skjoldenæs og hans hustru Anna Pedersdatter skænker gods i Ferslev til Sorø kloster som betaling for deres gravsted og til frelse for deres sjæle.

Referat i Sorø gavebog (omkr. 1440).

En mand af stor retskaffenhed, hr. Mikkel, kaldet Rud, af Skjoldenæs, ridder, og Anna Pedersdatter, hans hustru, gav til pris for den almægtige Gud og den berømmelige moder Maria til klostret i Sorø for deres gravsted og til bod for deres sjæle noget gods i Ferslevmagle i Horns herred til evig besiddelse, nemlig en gård på et halvt bol, der giver tre pund korn i årlig afgift, fremdeles en gård på to pund korn i årlig afgift, fremdeles en gård på fire pund korn, fremdeles en gård på en øre korn, fremdeles en gård på en ørtug korn, fremdeles i Dalby en gård på et halvt bol, som betaler tre pund korn i årlig afgift. Dette gods skødede de klostret ved højtidelig kontrakt med overdragelse af ejendomsret og herlighed og med den sædvanlige forpligtelse. I det Herrens år 1391 på den hellige martyr Vitalis' dag.

390 1391. 28. april.

Hr. Jens Rud af Jungshoved og hans hustru fru Adelheid skænker noget gods i Ramsø herred til Sorø kloster som betaling for deres gravsted og til frelse for deres sjæle.

Referat i Sorø gavebog (omkr. 1440).

Den udmærkede mand hr. Jens, kaldet Rud, af Jungshoved, ridder, og hans hustru fru Adelheid, datter af hr. Klaus Grubendal, en velbyrdig og from husfrue, valgte deres gravsted i sankt Maria kloster i Sorø og gav til pris for den almægtige Gud og den hellige Maria, hans moder, klostret noget jordegods som evig ejendom for deres sjælefrelses skyld, nemlig et halvt bol jord i Højelse i Ramsø herred, som giver en halv mark korn i årlig afgift, fremdeles et kvart bol i Lille-Skensved, som giver to pund korn om året; fremdeles et halvt bol i Salby og Lille-Salby, som giver en halv mark

korn i årlig afgift. Dette gods skødede de ved højtidelig kontrakt til klostret med overdragelse af ejendomsret og herlighed og med forpligtelse til at give andet tilsvarende gods til gengæld, hvis dette nogensinde bliver fravundet på lovlig vis. I det Herrens år 1391 på den hellige Vitalis' dag.

1391. 29. april. 391

Anders Uffesen af Torup, ridder, skøder sine øde hovedgårde Virklund og Hedegård, en mølle og alt sit øvrige gods i Vrads herred til biskop Peder af Århus mod afholdelse af en årtid for ham og hans hustru og deres forældre.

Afskrift i Århusbogen.

Anders Uffesen af Torup, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at jeg til den ærværdige fader i Kristus og herre, hr. Peder, af Guds nåde biskop af Århus, giver, skøder og frit oplader mine to hovedgårde, kaldet Virklund og Hedegård, som nu er øde, i Vrads herred, tilfaldet mig med arveret efter min faders død, og en mølle, ligeledes øde, og alt mit øvrige gods overalt i samme Vrads herred med alle tilliggender til nævnte gårde, mølle og gods, nemlig agre, enge, græsgange, fiskevande, skove og andet, med hvilket navn det end benævnes, intet undtaget, for Guds skyld og til bod for min og min elskede hustru Johannes og begge vore forældres sjæle til hans og hans efterfølgeres biskoppelige bord, at besidde evindeligt, dog forudsat den betingelse, at nævnte hr. Peder i Århus eller hans til enhver tid værende efterfølgere årligt lader afholde en årtid for mig og min hustru og begge vore forældre på de hellige martyrers Vitus' og Modestus' dag i koret i Århus med højtidelig afholdelse af messer og vigilier sammesteds blot een gang om året under uddeling af fem skilling grot, der skal gives til de ved nævnte årtid nærværende kanniker ved nævnte Århus kirke. Ydermere forpligter jeg mig og mine rette arvinger til at frigøre og fri fornævnte hr. Peder, biskop i Århus, og hans efterfølgere det ovenfor udtrykkeligt nævnte gods med alle dets nævnte tilliggender fra krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige og hæderværdige mænd, nemlig hr. Kristian Kås af Hessel, ridder, hr. Peder Gylling, ærkedegn i Århus, hr. Oluf Pedersen, provst sammesteds, Jens Nielsen af Aunsbjerg, Stig Munk og Stig Andersen, min søn. Givet i det Herrens år 1391 på martyren sankt Peders dag.

392 1391. 2. maj. Itzehoe.

Gerhard, af Guds nåde hertug af Slesvig, greve af Holsten, Stormarn og i Schauenburg, *stadfæster den lybske ret for staden Itzehoe og fastlægger grænserne for byområdet.*

Original i Itzehoe.

393 1391. 3. maj. Wismar.

Borgmestre og rådmænd i staden Rostock slutter forbund med hertug Johan 1. den ældre af Mecklenburg, biskop Rudolf af Schwerin, Johan, Ulrik og Albrecht, hertuger af Mecklenburg, Johan, søn af hertug Magnus af Mecklenburg, samt Wismar, Bützow, Sternberg og Reimar v. Plessen, foged af Marnitz, mod dronning Margrete med det formål at befri kong Albrecht af Sverige og hans medfanger.

Original på nedertysk i Rostock.

Vi borgmestre og rådmænd i staden Rostock erkender og bevidner åbent med dette brev for os og vore efterkommere i rådet, at vi i fuld endrægtighed og med god vilje har forenet og forbundet os og forener og forbinder os med de høje fyrster og herrer, hr. Johan den ældre, og med den ærværdige fader i Gud, hr. Rudolf, biskop af Schwerin og hertug af Mecklenburg, med Johan, Ulrik, Albrecht og Johan, hertug Magnus' søn, hertuger af Mecklenburg, herrer af Stargard og af Rostock, og endvidere med vor herre kongens råd og med alle riddere og væbnere i landet Mecklenburg og i stiftet Schwerin og i landet Stargard, lande, stæder og borge og særskilt med de ærlige folk borgmestre, rådmænd i Wismar og med deres efterkommere og endvidere med dem i Bützow og i Sternberg og med alle andre stæder og Reimar van Plessen, foged i Marnitz, og alle riddere og væbnere, bosiddende i det samme fogedi, således at vi og alle de, der er vore fornævnte herrers mænd og er pligtige til tjeneste over for vore herrer, i udelt troskab skal og vil være dem behjælpelige fra dette øjeblik mod den høje fyrstinde, fru Margrete, Norges dronning, og mod rigerne Danmark, Norge og Sverige og alle de indbyggere i de samme riger, der er den samme dronning behjælpelige, de være sig gejstlige eller verdslige, både her til lands og på den anden side havet, og skal og vil aldrig ved fred, våbenstilstand, overenskomst eller ellers skille os fra de fornævnte herrer,

riddere og væbnere, fra dem i Wismar og fra alle andre stæder og fra deres efterkommere, før vor nådige herre, hr. Albrecht, konge af Sverige, hans søn og deres venner og de riddere og væbnere, der er fanget med dem, også er helt frie, og de har en fuld afslutning på den fornævnte krig. Desuden skal vi eller vore hjælpere, der er omfattet af denne krig på vore herrers vegne, ikke hærge, udplyndre eller skade nogen, der er under beskyttelse af vore fornævnte herrer, riddere og væbnere og af dem fra Wismar. Hvis endvidere nogen drager sig her ud af, der ikke vil gøre nogen hjælp eller bistand heri og ikke vil være med til at give brev og segl på dette, han være sig ridder eller væbner, han være desuden, hvem han være vil, så skal og vil vi med de fornævnte herrers og riddernes og væbnernes og stædernes hjælp bidrage og hjælpe til, at de dømmer derover som over en, der lader sin herre i stikken og ikke gør for ham, som det sømmer sig for ham at gøre for ærens skyld. Desuden skal og vil vi, så ofte det behøves og er nødvendigt, være rede til at fare og gøre krigstogt til det samme rige Danmark for at angribe og skade vore fornævnte herrers, riddernes og væbnernes, stædernes og vore fjender og deres hjælpere efter vore fornævnte herrers, deres rådgiveres og stædernes råd og troligt blive hos dem i skade og gavn og ikke trække os ud af krigstogterne, når vi kommer sammen, medmindre vi gør det efter deres råd, og enhver på sin egen bekostning og skade. Alle disse forskrevne ting, punkter og artikler lover vi borgmestre og rådmænd i Rostock for os og vore efterkommere i dette råd på vor gode tro, i troskab og i ære (at overholde) stadig og fast over for de høje fyrster og herrer, Johan den ældre, hr. Rudolf, biskop af Schwerin, Johan, Ulrik og Albrecht, brødre, og Johan, hertug Magnus' søn, hertuger af Mecklenburg, og vore fornævnte herrers råd, riddere og væbnere, dem i Wismar og alle andre stæder og deres efterkommere, fogeden i Marnitz, og at blive hos dem og de til gengæld hos os uden nogen argelist og udflugt med dette brev, under hvilket vi fornævnte borgmestre og rådmænd i Rostock til større erkendelse af, at alt dette forskrevne skal overholdes, med god vilje lader vor stads store segl hænge, og som er givet i Wismar i året 1391 efter Guds byrd dagen før Vor Herres himmelfartsdag.

[1391][1]). 5. maj. 394

Danzig giver Lambert Vyring anbefalingsbrev til Flensborg angående hans svend Daniels gods.

Registratur i Danzig.

Lambert Vyring får anbefalingsbrev til Flensborg angående hans svend Daniels gods. Peter v. Oppeln stillede sikkerhed. Den 5. maj.

1) året er anført øverst på siden i håndskriftet.

395 1391. 9. maj. Stralsund.

Testamente af Godeke van Barth, borger i Stralsund.

Original på nedertysk i Stralsund.

I Guds navn, amen. Jeg Godeke van Barth, borger i Stralsund, skønt jeg er syg på mit legeme, er jeg dog ved Guds nåde rask i min forstand og på mine sanser, Herren være lovet. For det tilfælde, at Gud ændrer mit liv til det evige liv, gør jeg mit testamente således. ..... Ligeledes giver jeg Tideke Kukenshagen, min onkel[1]), en ny skude med alt dens tilbehør og 17 tønder salt. Dertil giver jeg ham alt mit tilgodehavende, som man er mig skyldig i Simrishamn, og de tønder og det salt og garn, således som det er dér, det skal han altsammen indkræve og beholde på mine vegne, da han er min kære onkel og længe har været min tro hjælper. ..... Givet og skrevet i Stralsund i året 1391 efter Guds byrd tirsdagen nærmest før den hellige pinsefest.

1) teksten har *om*, der også kan betyde *nevø*; da slægtskabsforholdet ikke kendes nærmere, kan begge betegnelser hver for sig være rigtige.

396 1391. 11. maj. Neubukow.

Borgmestre og rådmænd i Wismar slutter forbund med hertug Johan 1. den ældre af Mecklenburg, biskop Rudolf af Schwerin, Johan, Ulrik og Albrecht, hertuger af Mecklenburg, Johan, søn af hertug Magnus af Mecklenburg, samt Bützow og Sternberg mod dronning Margrete med det formål at befri kong Albrecht af Sverige og hans medfanger.

Efter tryk på nedertysk i Mekl. UB.

Over for alle dem, der ser, hører eller læser dette nærværende brev, erkender og bevidner vi .. borgmestre og ... rådmænd i Wismar åbent med dette samme brev for os og vore efterkommere, at vi i fuld endrægtighed og med god vilje har forenet og forbundet os og forener og forbinder os med de

høje fyrster, hr. hertug Johan den ældre, og med den ærværdige fader i Gud, Rudolf, biskop af Schwerin og hertug af Mecklenburg, og med Johan, Ulrik, Albrecht og med Johan, hertug Magnus' søn, herrer af Mecklenburg, af Stargard og af Rostock, og med vor herre kongens råd og med alle riddere og væbnere i landet Mecklenburg og i stiftet Schwerin, med dem i Bützow og i Sternberg og med alle andre stæder i de samme herskabsområder, således at vi skal og vil være dem behjælpelige fra dette øjeblik mod den højbårne Margrete, Norges dronning, og mod riget Danmark, Norge og Sverige og alle indbyggerne i de samme riger, der er den samme dronning behjælpelige, de være sig gejstlige eller verdslige, både her til lands og på den anden side havet, og vil aldrig ved fred, våbenstilstand eller overenskomst skille os fra de fornævnte herrer, riddere, væbnere og stæder og deres efterkommere, før vor nådige herre, hr. Albrecht, konge af Sverige, hans søn og deres venner og de riddere og væbnere, der er fanget med dem, er helt frie og løse, og de har en fuld afslutning på krigen. Desuden skal vi eller vore hjælpere, der er omfattet af denne krig på vore vegne, ikke hærge, udplyndre eller skade nogen, der er under beskyttelse af vore fornævnte herrer, riddere, væbnere og stæder. Hvis endvidere nogen drager sig her ud af, der ikke vil gøre nogen hjælp eller bistand heri og ikke vil være med til at give brev og segl på dette, han være sig ridder eller væbner, han være, hvem han være vil, så skal og vil vi med de fornævnte herrers og riddernes og væbnernes og stædernes hjælp bidrage og hjælpe til, at de dømmer derover som over en, der lader sin rette herre i stikken og ikke gør for ham, som det sømmer sig for ham at gøre for ærens skyld. Desuden skal og vil vi, så ofte det behøves og er nødvendigt, være rede til at fare og gøre krigstogt til det samme rige Danmark for at angribe og skade vore fornævnte herrers, riddernes og væbnernes, stædernes og vore fjender og deres hjælpere efter vore fornævnte herrers, deres rådgiveres og stæders råd og troligt blive hos dem i skade og gavn og ikke trække os ud af krigstogtet, når vi kommer sammen, medmindre vi gør det efter deres råd, og enhver på sin egen bekostning og skade. Alle disse forskrevne punkter og artikler lover vi fornævnte .. borgmestre og .. rådmænd for os og vore efterkommere på vor gode tro og i ære at overholde stadig og fast uden nogen udflugt og argelist over for de forskrevne herrer, fyrster og riddere, væbnere, mænd og stæder. Til vidnesbyrd og sikkerhed for alle disse ting er vor stads store segl med alles vidende hængt under dette nærværende brev, der er givet i Neubukow i året 1391 efter Guds byrd torsdagen før pinse.

397 1391. 14. maj. Gottorp.

Gerhard, hertug af Slesvig og greve af Holsten, stadfæster, at ridderen hr. Wulf Pogwisch sælger landsbyen Bentfeld i Altenkrempe sogn til St. Johannes kloster i Lübeck for 630 mark lybsk.

Original på nedertysk i Lübeck.

Vi Gerhard, af Guds nåde hertug af Slesvig, greve af Holsten og af Stormarn og af Schauenburg, erkender og bevidner åbent med dette nærværende brev ..... Givet på vor borg Gottorp, da man skrev 1391 efter Guds byrd på festdagen for pinse. Vidner til alle disse forskrevne artikler er vore kære tro rådgivere <.....>[1]).

1) navnene mangler.

398 1391. 14. maj. Borgen Rendsborg.

Grev Klaus af Holsten, Stormarn og Schauenburg billiger alt, 'hvad vor kære fætter, hertug Gerhard af Slesvig, greve af Holsten, Stormarn og af Schauenburg, har givet klostret St. Johannes i Lübeck beseglet brev på med hensyn til godset Bentfeld', *således som det indeholdes i hans brev af 14. maj.*

Original på nedertysk i Lübeck.

399 1391. 15. maj. Gadebusch.

Ulrik v. Pentz, ridder, og borgmestre og rådmænd i staden Gadebusch og en række væbnere fra fogediet Gadebusch slutter forbund med hertug Johan 1. den ældre af Mecklenburg, biskop Rudolf af Schwerin, Johan, Ulrik og Albrecht, hertuger af Mecklenburg, Johan, søn af hertug Magnus af Mecklenburg, Rostock, Wismar, Bützow og Sternberg mod dronning Margrete med det formål at befri kong Albrecht af Sverige og hans medfanger.

Original på nedertysk i Wismar.

Jeg Ulrik van Pentz, ridder, og vi borgmestre og rådmænd i staden Gadebusch og Henneke van Bülow i Röggelin, Henneke Skarpenberg, Bosse Lützow, Henrik Gustekow, Henrik Kurdeshagen, Lyder Blücher, Gägelow, Arnold van der Löwitz, Herman Kok, væbnere, bosiddende i fogediet i Gadebusch, erkender og bevidner åbent med dette brev for os og for vore arvinger, at vi i fuld endrægtighed og med god vilje har forenet og forbundet

os og forener og forbinder os med de høje fyrster og herrer, hr. Johan den ældre, og med den ærværdige fader i Gud, Rudolf, biskop af Schwerin og hertug af Mecklenburg, og med Johan, Ulrik og Albrecht, hertuger af Mecklenburg, herrer af Rostock, Stargard og af Schwerin, og med Johan, hertug Magnus' søn, hertug af Mecklenburg, greve af Schwerin, herre af Stargard og Rostock, og endvidere med vor herre kongens råd og med alle riddere og væbnere i landet Mecklenburg og i stiftet Schwerin og i landet Stargard, lande, stæder og borge og særskilt med de ærlige folk borgmestre og rådmænd i stæderne Rostock og Wismar og med deres efterkommere og endvidere med dem i Bützow og i Sternberg og med alle andre stæder, således at vi og alle dem, der er vore herrers mænd og er dem pligtige til tjeneste, i udelt troskab skal og vil være dem behjælpelige fra dette øjeblik mod den høje fyrstinde, fru Margrete, Norges dronning, og med at angribe riget Danmark, hvor vore rette herrer er med os på felttog, og alle indbyggerne i riget, der er den samme dronning behjælpelige, de være sig gejstlige eller verdslige, både her til lands og på den anden side havet, og vi skal og vil aldrig ved fred, våbenstilstand, overenskomst eller ellers skille os fra de fornævnte riddere og væbnere, og særskilt fra dem i Rostock og i Wismar og fra alle andre stæder og deres efterkommere, før vor nådige herre, hr. Albrecht, konge af Sverige, hans søn og deres venner og de riddere og væbnere, der er fanget med dem, er helt frie, og de har en fuld afslutning på krigen. Desuden skal vi eller vore hjælpere, der er omfattet af denne krig på vore vegne, ikke hærge, udplyndre eller skade nogen, der er under beskyttelse af vore fornævnte herrer og ridderne og væbnerne og de fornævnte stæder Rostock og Wismar. Hvis endvidere nogen drager sig her ud af, der ikke vil gøre nogen hjælp eller bistand heri og ikke vil være med til at give brev og segl på dette, han være sig ridder eller væbner, han være, hvem han være vil, så skal og vil vi med de fornævnte ridderes og væbneres og stæders hjælp bidrage og hjælpe til, at de dømmer derover som over en, der lader sin herre i stikken og ikke gør for ham, som det sømmer sig for ham at gøre for ærens skyld. Desuden skal og vil vi, så ofte det behøves og er nødvendigt, være rede til at fare og gøre krigstogt til det samme rige Danmark for at angribe og skade vore fornævnte herrers, ridderes og væbneres og stædernes og vore fjender og deres hjælpere efter vore fornævnte herrers, deres rådgiveres og stædernes råd og troligt blive hos dem i skade og gavn og ikke trække os ud af krigstogterne, når vi kommer sammen, medmindre vi gør det efter deres råd, og enhver på sin egen bekostning og på skade og gavn. Alle disse forskrevne ting, punkter og artikler

lover jeg fornævnte Ulrik van Pentz, ridder, og vi borgmestre og rådmænd i staden Gadebusch og vi fornævnte væbnere, der er bosiddende i fogediet Gadebusch, for os og vore rette arvinger og for vore efterkommere på vor gode tro, i troskab og i ære (at overholde) stadig og fast over for de høje fyrster og herrer, hr. Johan den ældre, Rudolf, biskop af Schwerin, Johan, Ulrik og Albrecht, brødre, og Johan, hertug Magnus' søn, alle hertuger af Mecklenburg, og vore fornævnte herrers råd, riddere og væbnere, og særskilt dem i Rostock og dem i Wismar og alle andre stæder og deres efterkommere og at blive hos dem og de til gengæld hos os uden nogen argelist eller udflugt, med dette brev, under hvilket vi fornævnte hr. Ulrik og vi borgmestre og rådmænd i staden Gadebusch og vi væbnere fra fogediet Gadebusch[1]). Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1391 mandagen i pinsen.

1) sætningskonstruktionen er ikke fuldført efter skemaet i f.eks. nr. 393. Til gengæld er den afsluttende sætning med beseglingen og dateringen affattet på latin efter de gængse formler.

400 1391. 17. maj. Ålborg.

Priorinden og menige konvent i Ålborg (Vor Frue) nonnekloster, Knud Jensen, prior sammesteds, og biskop Jakob af Viborg, bevidner, at dronning Margrete til bod for sin og sin faders sjæle skøder borgen Egholm i Himmersyssel til klostret på den betingelse, at borgen nedbrydes.

Original i rigsarkivet.

Priorinden og hele det menige konvent i nonneklosteret i Ålborg, Knud Jensen, prior sammesteds, broder Jakob, af Guds nåde biskop af Viborg, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Idet den såre berømmelige frue fru Margrete, ved Guds forsyn Norges og Sveriges værdige dronning, ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, betænker og overvejer den uendelige barmhjertighed, Gud har ladet hende blive til del og vist hende, har nævnte fru dronning efter forudgående moden overvejelse, sund og karsk, til bod for sin, sin faders, hr. Valdemars – god ihukommelse – og sine slægtninges sjæle til læsning af en daglig messe og til evig tid for den hellige jomfru, undtagen om lørdagene, på hvilke den fortrinsvis skal synges, i det tilfælde at hun eller hendes fader undertiden har eller skulde have forset sig mod nonneklostret i Ålborg, og eftersom de skal være delagtige i alle de velgerninger, som Gud i fremtiden

anordner i nævnte kloster, af disse grunde og af hver enkelt af dem, til nævnte nonnekloster i Ålborg frivilligt givet, skødet og afhændet borgen Egholm i Himmersyssel til evig besiddelse med alle dens rette tilliggender, intet undtaget, undtagen kronens gods. Denne borg Egholm erhvervede fornævnte fru dronnings fader, nemlig fornævnte hr. kong Valdemar ved køb af hr. Ivar Lykke, og nævnte fru dronning fik den følgelig efter sin faders død af samme hr. Ivar Lykke. Dog vilde og tilføjede denne omtalte fru dronning, at samme borg skal nedbrydes, og stedet ikke lejes til nogen eller bortforpagtes, ej heller yderligere eller for anden gang bebygges eller befæstes, men ligefrem tjene til ovennævnte klosters tarv og nytte med bygninger, sæd og alle andre tilliggender. Hvis der fremdeles havde kunnet tilkomme kirken i Viborg eller dens bisper nogen ret med hensyn til Egholm toft, hvilken ganske enkelt er opladt til nævnte dronning af kapitlet og bispen af Viborg, har hun frit opladt den til ofte nævnte kloster, at besidde med al den ret, som tilkommer hende og kronen til Egholm toft og alle dens tilliggender. Disse og denne har denne fru dronning og hendes fader erhvervet af hr. Ivar Lykke med hans gode vilje og med undtagelse af andet af kronens gods, som fornævnt. Til vidnesbyrd herom er vore segl tillige med segl tilhørende de ærværdige herrer Svend, Peder, Eskil, biskopper af kirkerne i Børglum, Århus, Ribe, de herrer Kristian Vendelbo, Jens Andersen, Ivar Lykke, Niels Ivarsen, riddere, Peder Nielsen, Jon Jakobsen og Niels Jensen, væbnere, hængt under dette brev. Givet i Ålborg i det Herrens år 1391 selve onsdagen efter pinse og så videre.

1391. 17. maj. Ålborg. 401

Dronning Margrete skøder til bod for sin og sin faders sjæle borgen Egholm i Himmersyssel til nonneklostret i Ålborg på den betingelse, at borgen nedbrydes.

Afskrift hos Bartholin.

Vi Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning, ret arving til og fyrste af Danmark, der betænker og overvejer den uendelige barmhjertighed, Gud har ladet os blive til del og vist os, giver efter forudgående moden overvejelse, sund og karsk, til bod for vor, vor faders, hr. Valdemars, fordum de Danskes konges – god ihukommelse – og vore slægtninges sjæle til læsning af en daglig messe og til evig tid for den hellige jomfru undtagen om lørdagene, på hvilke samme fortrinsvis skal synges, i det tilfælde at vi eller vor fader undertiden har eller skulde have forset os mod nonne-

klostret i Ålborg, og eftersom vi skal være delagtige i alle de velgerninger, som Gud i fremtiden anordner i nævnte kloster, af disse grunde og af hver enkelt af disse, skøder og afhænder frivilligt borgen Egholm i Himmersyssel til nævnte nonnekloster i Ålborg til evig besiddelse med alle dens rette tilliggender, intet undtaget, undtagen kronens gods. Denne fornævnte borg erhvervede vor fader – god ihukommelse – ved køb af hr. Ivar Lykke, og vi fik den følgelig efter vor faders død af samme hr. Ivar Lykke. Vi vil og tilføjer dog, at samme borg skal nedbrydes, og stedet ikke lejes til nogen eller bortforpagtes, ej heller yderligere eller for anden gang bebygges eller befæstes, men ligefrem tjene til ovennævnte klosters tarv og nytte med bygninger, sæd og alle andre tilliggender. Hvis der fremdeles havde kunnet tilkomme kirken i Viborg eller dens bisper nogen ret med hensyn til borgen Egholm eller sammes toft, hvilken ganske enkelt er opladt til os af kapitlet og bispen af Viborg, oplader vi den frit til nævnte kloster, at besidde med al den ret, som tilkommer os og kronen til Egholm toft og alle dens tilliggender. Disse og denne har vi og vor fader erhvervet af hr. Ivar Lykke med hans gode vilje og med undtagelse af andet gods tilhørende kronen, som fornævnt. Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de ærværdige herrer Jakob, Svend, Peder, Eskil, biskopper af kirkerne i Viborg, Børglum, Århus, Ribe, de herrer Kristian Vendelbo, Jens Andersen, Ivar Lykke, Niels Ivarsen, riddere, Peder Nielsen, Jon Jakobsen og Niels Jensen, væbnere. Givet i Ålborg i det Herrens år 1391 selve onsdagen i pinsen.

402 [Efter 1391. 17. maj - 1396][1]).

Biskop Jakob af Viborg vidimerer dronning Margretes og Ivar Lykkes breve.

Ålborghus registratur (1573).

En vidisse på landstinget, som biskop Jakob har udstedt, hvori dronning Margretes[2]) og hr. Ivar Lykkes[3]) breve er indtaget.

1) biskop Jakob omtales som resigneret 1396 3. juli, Acta Pont. II nr. 873. – 2) nr. 401. – 3) kan være 1374, DRB. III 9 nr. 426 eller 1386 DRB. IV 3 nr. 149.

[Efter 1391. 17. maj]. 403

Kong Erik 7. af Pommern stadfæster dronning Margretes gavebrev.

Ålborghus registratur (1573).

Et kong Eriks stadfæstelsesbrev på dronning Margretes gavebrev[1]), besegl et af nogle af rigets råder.

1) nr. 401.

1391. 18. maj. 404

Helmold v. Plessen og Mathias Ketelhod, riddere, og 40 væbnere fra fogediet Grevesmühlen samt Fikke Velehove, foged i Grevesmühlen, og borgmestre, rådmænd og borgere i staden Grevesmühlen slutter forbund med hertug Johan 1. den ældre af Mecklenburg, Johan, Ulrik og Albrecht samt Johan, søn af hertug Magnus, hertuger af Mecklenburg, Rostock, Wismar, Bützow og Sternberg mod dronning Margrete med det formål at befri kong Albrecht af Sverige og hans medfanger.

Original på nedertysk i Wismar.

Vi Helmold van Plessen og Mathias Ketelhod, riddere, Detlev Negendanke, Gerhard Negendanke, Eggert Barnekow, Eggert Negendanke, Henrik Quitzow, Markvard van dem Hagen, Lydeke Negendanke i Krönkenhagen, Klaus Parkentin, Henneke Bernstorf, Werner Bernstorf, Reddag Schötze, Detlev van dem Lohe, Henning Parkentin, Detlev van Buchwald, Sigfred van Buchwald, Bertram Kule, Hartvig Kule, Volrad van dem Broke, Henrik van dem Broke, Volrad Schötze, Konrad Wedermude, Henrik Negendanke, Helmold van Plessen i Parin, Henrik Kulebus den ældre, Henrik Kulebus den yngre, Eggert Rode, Herman Plüschow, Eggert Wedermude, Goldense, Lydeke Storm, Johan Storm, Bernhard Storm, Lydeke Negendanke, Markvard Negendanke, Köpeke Hoikendorp, Tønnes van Plessen, Godskalk Munt, Henneke Plüschow, Markvard van dem Lohe i Gostorf og Gerike Bonsack, væbnere, bosiddende i fogediet i Grevesmühlen, Fikke Velehove, foged i Grevesmühlen, og vi borgmestre og rådmænd og hele borgerskabet i den fornævnte stad Grevesmühlen erkender og bevidner åbent med dette brev for os og vore arvinger, at vi i fuld endrægtighed og med god vilje har forenet og forbundet os og forener og forbinder os med de høje fyrster og herrer, hr. Johan den ældre, og med den ærværdige fader i Gud, hr. Rudolf, biskop af Schwerin, og med Johan, Ulrik og Albrecht og Johan,

hertug Magnus' søn, hertuger af Mecklenburg, grever af Schwerin, herrer af Stargard og af Rostock, og endvidere med vor herre kongens råd og med alle riddere og væbnere i landet Mecklenburg og i stiftet Schwerin og i landet Stargard, lande, stæder og borge og særskilt med de ærlige mænd borgmestre og rådmænd i stæderne Rostock og Wismar og med deres efterkommere og endvidere med dem i Bützow og med dem i Sternberg og med alle andre stæder, således at vi og alle dem, der er vore herrers mænd, og som er dem pligtige til tjeneste, i udelt troskab skal og vil være dem behjælpelige fra dette øjeblik mod den høje fyrstinde, fru Margrete, Norges dronning, og mod rigerne Danmark, Norge og Sverige og alle indbyggerne i de samme riger, der er den samme dronning behjælpelige, de være sig gejstlige eller verdslige, både her til lands og på den anden side havet, og skal og vil aldrig ved fred, våbenstilstand, overenskomst eller ellers skille os fra de fornævnte herrer, riddere og væbnere og særskilt fra dem i Rostock og fra dem i Wismar og fra alle andre stæder og fra deres efterkommere, før vor nådige herre, hr. Albrecht, konge af Sverige, og hans søn og deres venner og de riddere og væbnere, der er fanget med dem, er helt frie, og de har en fuld afslutning på den fornævnte krig. Desuden skal vi eller vore hjælpere, der er omfattet af denne krig på vore vegne, ikke hærge, udplyndre eller skade nogen, der er under beskyttelse af vore fornævnte herrer og ridderne og væbnerne og de fornævnte stæder Rostock og Wismar. Hvis endvidere nogen drager sig her ud af, der ikke vil gøre nogen hjælp eller bistand heri og ikke vil være med til at give brev og segl på dette, han være sig ridder eller væbner, og han være, hvem han være vil, så skal og vil vi med de fornævnte herrers og riddernes og væbnernes og stædernes hjælp bidrage og hjælpe til, at de dømmer derover som over en, der lader sin rette herre i stikken og ikke gør for ham, som det sømmer sig for ham at gøre for ærens skyld. Desuden skal og vil vi, så ofte det behøves og er nødvendigt, være rede til at fare og gøre krigstogt til det samme rige Danmark for at angribe og skade vore fornævnte herrers, riddernes og væbnernes og stædernes og vore fjender og deres hjælpere efter vore fornævnte herrers og deres rådgiveres og stædernes råd og troligt blive hos dem i skade og gavn og ikke trække os ud af de samme krigstogter, når vi kommer sammen, medmindre vi gør det efter deres råd, og enhver på sin egen bekostning og skade. Alle disse forskrevne ting, punkter og artikler lover vi fornævnte riddere og væbnere, bosiddende i fogediet Grevesmühlen, jeg Fikke Velehove, foged sammesteds, og vi borgmestre og rådmænd i samme stad for os og vore arvinger og vore efterkommere på vor gode tro

og i trofasthed og i ære (at overholde) stadig og fast over for de høje fyrster og herrer, hr. Johan den ældre, hr. Rudolf, biskop af Schwerin, Johan, Ulrik og Albrecht, brødre, og Johan, hertug Magnus' søn, hertuger af Mecklenburg, og vore fornævnte herrers råd, riddere og væbnere, og særskilt dem i Rostock og dem i Wismar og alle andre stæder og deres efterkommere og at blive hos dem og de til gengæld hos os uden nogen argelist eller udflugt, med dette brev, under hvilket vi fornævnte riddere og væbnere, jeg Fikke Velehove og vi borgmestre og rådmænd i staden Grevesmühlen til større erkendelse af, at alt dette skal overholdes, med god vilje har ladet vore segl hænge, og som er givet og skrevet i året 1391 efter Guds byrd torsdagen i ugen efter pinse.

1391. 20. maj. Randers. 405

Dronning Margrete pålægger sine fogeder, officialer og alle andre ikke at krænke de privilegier, der er givet indbyggerne i Randers af hendes fader.

Stadfæstelse 1436 10. februar i Randers.

Vi Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning, ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, pålægger alle vore fogeder og officialer og alle andre, hvilken stand eller stilling de end indtager, ikke at driste sig til på nogen måde at fortrædige vore elskede indbyggere i Randers eller nogen af dem i modstrid med de friheder, begunstigelser og privilegier, der er bevilget dem af vor fader – god ihukommelse[1]), indtil vi bedre har haft lejlighed til at gennemse eller undersøge nævnte friheder, begunstigelser og privilegier, eller vi har ladet dette brev tilbagekalde. Men den, der handler i modstrid hermed, skal vide, at han derved vil pådrage sig vor vrede og kongelige straf. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vort sekret hænge under dette brev. Givet i Randers i det Herrens år 1391 på selve lørdagen næst efter pinsedag.

1) jf. 1356 17. februar, DRB. III 4 nr. 418.

1391. 21. maj. Roskilde. 406

Biskop Niels af Roskilde skænker alt sit gods i Villands herred til sankt Laurentius' kirkes bygningsfond i Lund mod afholdelse af en årtid i koret.

Original i det svenske rigsarkiv.

Niels, af Guds nåde biskop af Roskilde, tidligere provst i Lund, til alle troende kristne, der får dette brev at se eller hører det læse, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at vi efter forudgående frelsebringende overvejelse til bod for vor, vore forældres og vore arvingers sjæle til sankt Laurentius' kirkes bygningsfond i Lund skænker, skøder og med dette brev med evig besiddelsesret frit overgiver alt vort fædrene gods i Villands herred i Österslöv i Skåne, nemlig en hovedgård tillige med andre gårde og tofter, som ligger til den i denne by, samt alle andre tilliggender til dette gods, intet undtaget, idet nedenfor anførte betingelser skal overholdes, nemlig at fornævnte kirkes værger, de nuværende eller de til enhver tid værende, fra dags dato og derefter til evig tid hvert år skal holde vor årtid i koret i Lund for tre skilling grot i gængs mønt at fordele på følgende måde, nemlig at de til kannikerne, som på selve dagen tager del i vigilierne og sjælemessen, skal udbetale en skilling grot, til vikarerne en halv skilling grot, til dem, der holder messer ved private altre i nævnte kirke den samme dag, ti grot, til de fattige seks grot, til klokkerne i tårnet to grot, men den resterende del af afkastningerne fra fornævnte gods skal årligt tilfalde fornævnte bygningsfond. Til evig bestyrkelse af alt dette er vort segl tillige med segl tilhørende vor elskede brodersøn Jens Absalonsen, høvedsmand på vor borg Havn, hængt under dette brev. Givet i Roskilde i det Herrens år 1391 på trinitatis søndag.

407 1391. 21. maj.

Lave Rudbæk, væbner, sælger Bremholm i Tullebølle sogn til Fin Ågesen.

Original i rigsarkivet.

Lave Rudbæk, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg til den gode mand Fin Ågesen har skødet, opladt og solgt mit gods, Bremholm kaldet, i Tullebølle sogn med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange, skove, krat, vande, fiskevande, vandløb, rørligt og urørligt, tørt og vådt, slet intet undtaget, at besidde med al ret evindeligt, for fuld betaling, som jeg fuldt ud efter mit ønske har oppebåret for samme gods og tilliggender, hvilket gods med skødnings adkomst tidligere lovligt blev opladt til mig på Langelands

landsting af en Lars Mus. Iøvrigt forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle, frigøre og ganske fri fornævnte Fin Ågesen og hans arvinger fornævnte gods med dets enkelte tilliggender fra krav fra hvem som helst i overensstemmelse med landets love. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig hr. Mikkel, sognepræst i Tullebølle, Niels Jakobsen, Anders Tygesen og Niels Svale, væbnere, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1391 trinitatis søndag.

1391. 21. maj. Randers. 408

Timme Limbæk pantsætter gården Næsfærge og andet gods til Niels Jensen.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Først et brev, at Timme Limbæk pantsætter Niels Jensen sin gård Næsfærge, som nu ligger øde, sammen med tre mark korn, hvilket er otte gårde og noget øde jord i Tebbestrup, en gård i Ørum sogn, i Houlbjerg herred to gårde i Granslev sogn i Vrangstrup og Nielstrup mølle, som ligger øde, for 400 mark lybsk, hvilket gods er hans[1]) hustrus, fru Ida Lavesdatters, morgengave, på sådanne betingelser og vilkår, at hvis fornævnte Timme Limbæk eller hans arvinger ikke indløser det fornævnte gods, inden de førstkommende fire fulde år er forløbet, så skal fornævnte Niels Jensen, hans hustru og deres arvinger beholde det til evig besiddelse. Givet i Randers trinitatis søndag 1391.

1) d.v.s. Niels Jensens.

1391. 22. maj. Wismar. 409

Biskop Rudolf af Schwerin og hertug Johan 2. af Mecklenburg slutter på deres faders hertug Johan 1. af Mecklenburgs, deres brødre Ulrik og Albrechts og deres fætters hertug Johans, søn af hertug Magnus af Mecklenburg, og alle riddere, væbnere, stæder og lande i Stargard, Sternberg og Röbels vegne forbund med borgmestre og rådmænd i Rostock mod dronning Margrete med det formål at befri kong Albrecht af Sverige og hans medfanger.

Original på nedertysk i Rostock.

Vi Rudolf, af Guds nåde biskop af Schwerin og hertug af Mecklenburg, og vi Johan, af den samme nåde hertug af Mecklenburg, herrer af Stargard og af Rostock, erkender og bevidner åbent med dette brev for os og for de

høje fyrster Johan, hertug af Mecklenburg, vor kære fader, for Ulrik og for Albrecht, vore brødre, og for hertug Magnus' søn Johan, vor kære fætter, alle hertuger i Mecklenburg, og for vore arvinger og for alle vore mænd, riddere og væbnere, stæder og borge i landene Stargard, Sternberg og Röbel, at vi i fuld endrægtighed og med god vilje har forenet og forbundet os og forener os og forbinder os med de ærlige vise mænd, vore kære tro borgmestre og rådmænd i staden Rostock og med deres efterkommere, således at vi med vore riddere og væbnere, lande og borge i uindskrænket troskab skal og vil være dem behjælpelige fra dette øjeblik mod den høje fyrstinde, fru Margrete, Norges dronning, og mod rigerne Danmark, Norge og Sverige og alle indbyggerne i de samme riger, og som er den samme dronning behjælpelige, de være sig gejstlige eller verdslige, både her til lands og på den anden side havet, og skal og vil aldrig ved fred, våbenstilstand, overenskomst eller ellers skille os fra de fornævnte borgmestre og rådmænd og deres efterkommere, før vor herre og fætter, hr. Albrecht, konge af Sverige, og hans søn og deres venner og de riddere og væbnere, der er fanget med dem, er helt frit og løse, og de har en fuld afslutning på krigen. Desuden skal vi eller vore mænd, der er omfattet af denne krig på vore vegne, ikke hærge, udplyndre eller skade nogen, der er under beskyttelse af os og disse fornævnte borgmestre og rådmænd. Hvis endvidere nogen drager sig her ud af, der ikke vil gøre nogen hjælp eller bistand heri og ikke vil være med til at give brev og segl på dette, han være sig ridder eller væbner, han være, hvem han være vil, så skal og vil vi med de fornævnte borgmestres og rådmænds hjælp dømme derover som over en, der lader sin rette herre i stikken og ikke gør for ham, som det sømmer sig for ham at gøre for ærens skyld. Desuden skal og vil vi, så ofte det behøves og er nødvendigt, være rede til at fare og gøre krigstogt til det samme rige Danmark for at angribe og skade fjenderne af os og af de fornævnte borgmestre og rådmænd, riddere og væbnere, og af de andre stæder, der er i dette forbund, og deres hjælpere efter råd af disse fornævnte borgmestre og rådmænd, riddere og væbnere og de andre stæder og troligt blive hos dem i skade og gavn og ikke trække os ud af krigstogterne, når vi kommer sammen, medmindre vi gør det efter alle disse fornævntes råd, og enhver på sin egen bekostning og skade. Alle disse forskrevne punkter og artikler lover vi fornævnte biskop Rudolf af Schwerin for os og vore mænd og vore borge i stiftet, nemlig Bützow, borg og stad, og Warin, og vi fornævnte hertug Johan af Mecklenburg lover for os og for fornævnte vor kære fader, brødre og fætre, hertuger af Mecklenburg, og for vore arvinger og for vore

mænd og stæder på vor gode tro og i ære at overholde stadig og fast uden nogen udflugt og argelist over for disse fornævnte borgmestre og rådmænd. Desuden skal alle disse aftaler og dette nærværende brev forblive uden skade for alle de aftaler, som grevinderne af Holsten[1]) og kongens rådmænd og stæder tidligere har aftalt med vor kære fader og har givet brev på[1]). Til vidnesbyrd og til sikkerhed for alle disse ting har vi fornævnte Rudolf, biskop af Schwerin, og vi fornævnte hertug Johan med fuldt vidende ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet og skrevet i Wismar i året 1391 efter Guds byrd mandagen efter den hellige trefoldigheds dag.

1) Anna, enke efter grev Adolf 7. af Holsten-Plön, jf. nr. 262. Heri nævnes dog ikke andre, men bispen kan have tænkt på Elisabeth, enke efter Bernhard 3. af Werle, og Elisabeth, enke efter hertug Albrecht 4.

1391. 22. maj. Wismar. 410

Biskop Rudolf af Schwerin og Johan 2., Ulrik og Albrecht, brødre, hertuger af Mecklenburg, lover borgmestre og råd i staden Gadebusch, der har sluttet forbund med dem til befrielse af kong Albrecht af Sverige, at der ikke skal ske dem nogen skade i deres privilegier i denne anledning.

Efter tryk på nedertysk i Mekl. UB.

Vi Rudolf, af Guds og det romerske sædes nåde biskop af Schwerin, Johan, Ulrik og Albrecht, brødre, hertuger af Mecklenburg, herrer af Stargard og af Rostock erkender og bevidner åbent med dette brev for os og for vore arvinger angående den hjælp og bistand, som borgmestrene, rådet og hele den menige stad Gadebusch skal og vil yde til hjælp og til undsætning for vor kære herre og fætter, kong Albrecht af Sverige, hans søn og deres venner, der er fanget sammen med dem, på hvilket disse fornævnte borgmestre, rådmænd og stad har givet deres åbne beseglede brev[1]) tillige med hr. Ulrik van Pentz og med mændene i fogediet, at det brev ikke fra vor og vore arvingers side skal være dem til skade med hensyn til alle deres gamle breve og privilegier, som de fra gammel tid nogensinde har haft fra deres rette arveherrer, hyldninger, rettigheder og alle friheder, og de skal nu som før vedblive at drage nytte af dem. Alle disse forskrevne punkter lover vi for os og for vore arvinger at overholde stadig og fast over for fornævnte borgmestre, rådmænd og stad og deres efterkommere. Til vidnesbyrd og til yderligere erkendelse af disse forskrevne punkter har vi fornævnte bi-

skop Rudolf og Johan med fuldt vidende og samtykke ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet og skrevet i Wismar i året 1391 efter Guds byrd mandagen før det hellige legems dag.

1) jf. nr. 399.

411 1391. 24. maj. Schwerin.

Fikke Schwiesow, foged i Schwerin, borgmestre og rådmænd i staden Schwerin og alle riddere og væbnere i fogediet Schwerin slutter forbund med hertug Johan 1. den ældre af Mecklenburg, biskop Rudolf af Schwerin, Johan, Ulrik og Albrecht, hertuger af Mecklenburg, Johan, søn af hertug Magnus af Mecklenburg, Rostock, Wismar, Bützow og Sternberg mod dronning Margrete med det formål at befri kong Albrecht af Sverige og hans medfanger.

Original på nedertysk i Rostock og i Wismar.

For alle dem, der ser, hører eller læser dette nærværende brev, erkender og bevidner jeg Fikke Schwiesow, foged i Schwerin, og vi borgmestre og rådmænd i staden Schwerin og alle riddere og væbnere i det samme fogedi i Schwerin åbent med dette brev for os og vore rette arvinger og efterkommere, at vi i fuld endrægtighed og med god vilje har forenet og forbundet os og forener og forbinder os med de høje fyrster og herrer, hertug Johan den ældre, og med den ærværdige fader i Gud, Rudolf, biskop af Schwerin og hertug af Mecklenburg, med Johan, Ulrik og Albrecht og med Johan, hertug Magnus' søn, herrer af Mecklenburg, af Stargard og af Rostock, og endvidere med vor herre kongens råd og med alle riddere og væbnere i landet Mecklenburg og i stiftet Schwerin og særskilt med de ærlige folk, borgmestre og rådmænd i stæderne Rostock og Wismar og med deres efterkommere og endvidere med dem i Bützow og i Sternberg og forener og forbinder os også med alle andre stæder i de samme herskabsområder, således at vi skal og vil være dem behjælpelige fra dette øjeblik mod den højbårne Margrete, Norges dronning, og mod riget Danmark, Norge og Sverige og alle indbyggerne i de samme riger, der er den samme dronning behjælpelige, de være sig gejstlige eller verdslige, både her til lands og på den anden side havet, og skal og vil aldrig ved fred, våbenstilstand eller overenskomst skille os fra de fornævnte herrer, riddere og væbnere og særskilt fra dem i Rostock og i Wismar og fra alle andre stæder og deres efterkom-

mere, før vor nådige herre, hr. Albrecht, konge af Sverige, hans søn og deres venner og de riddere og væbnere, der er fanget med dem, er helt fri og løse, og de har en fuld afslutning på krigen. Desuden skal vi eller vore hjælpere, der er omfattet af denne krig på vore vegne, ikke hærge, udplyndre eller skade nogen, der er under beskyttelse af vore fornævnte herrer, riddere, væbnere eller stæder. Hvis endvidere nogen drager sig her ud af, der ikke vil gøre nogen hjælp eller bistand heri og ikke vil være med til at give brev og segl på dette, han være sig ridder eller væbner, han være, hvem han være vil, så skal og vil vi med de fornævnte herrers og riddernes og væbnernes og stædernes hjælp bidrage og hjælpe til, at de dømmer derover som over en, der lader sin rette herre i stikken og ikke gør for ham, som det sømmer sig for ham at gøre for ærens skyld. Desuden skal og vil vi, så ofte det behøves og er nødvendigt, være rede til at fare og gøre krigstogt til det samme rige Danmark for at angribe og skade vore fornævnte herrers, riddernes og væbnernes, stædernes og vore fjender og deres hjælpere efter vore fornævnte herrers, deres rådgiveres og stæders råd og troligt blive hos dem i skade og gavn og ikke trække os ud af krigstogterne, når vi kommer sammen, medmindre vi gør det efter deres råd, og enhver på sin egen bekostning og skade. Alle disse forskrevne punkter og artikler lover jeg fornævnte Fikke Schwiesow, foged i Schwerin, og vi fornævnte borgmestre og rådmænd og vi riddere og væbnere i det fornævnte fogedi, nemlig Otto van Zickhusen, Fikke Hasenkop, Henrik Preen i Steinfeld, Burchard Dambeke, Tønnes Schönfeld, Henrik Knop i Eichsen, Klaus Knop i Brüsewitz, Klaus Knop i Stück, Henneke Hasenkop, Henrik Zickhusen, Hans Rosenhagen, Hans Kurdeshagen, Hans, Henrik og Bolte, kaldet van Driberg, Hans van Driberg i Krebsförden, Henrik Dorre Preen, Ulrik van Driberg, Godskalk Preen, Gerhard Zülow, Hartvig Preen, Markvard Dambeke, Godskalk Reddag, Fikke Halberstadt, Herman Hunnedorp, Lydeke Zickhusen, Duvelsbruk, væbnere, for os og vore arvinger og vore efterfølgere på vor gode tro og i ære at overholde stadig og fast uden nogen udflugt og argelist over for de forskrevne herrer, fyrster og riddere og væbnere, mænd og stæder i landet Mecklenburg og især over for de fornævnte borgmestre og rådmænd i stæderne Rostock og Wismar og deres efterkommere. Til vidnesbyrd og til sikkerhed for alle disse ting har vi fornævnte med vort vidende ladet alle vore segl hænge under dette nærværende brev, der er givet i Schwerin i året 1391 efter Guds byrd dagen før det hellige legemes dag.

412 1391. 25. maj. Åbenrå.

Hertug Gerhard af Slesvig og greverne Albrecht og Henrik 3. af Holsten, brødre, giver deres kusine hertuginde Elisabeth af Mecklenburg de 200 mark som livgeding, som Flensborg årligt plejer at betale til grev Klaus af Holsten.

Original på nedertysk i Hannover.

Vi Gerhard, af Guds nåde hertug af Slesvig og greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, og vi Albrecht og Henrik, af samme nåde greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, brødre, erkender åbent med dette brev, at vi og vore arvinger til den ædle fyrstinde Elisabeth, hertuginde af Mecklenburg, vor kære kusine, til len og til hendes livgeding, så længe hun lever, har givet 200 mark indtægt i vor stad Flensborg, som rådmændene og borgerne sammesteds hvert år giver vor farbroder, grev Klaus, i bede[1]), og som vor forskrevne farbroder hvert år dér oppebærer i ret bede[1]), og som vor fornævnte kusine hvert år skal oppebære fra den fornævnte stad, fra rådet og borgerne sammesteds til uindskrænket brug og uhindret på enhver måde, som vor farbroder grev Klaus nu oppebærer dem, så længe hun lever, så skal hun på enhver måde oppebære de 200 mark indtægt, hvis hun overlever vor forskrevne farbroder, hendes fader. Men hvis vor forskrevne kusine bliver gift med en herre efter sin vilje og hun af den samme herre får et livgeding, som hun er godt sikret ved, så skal disse fornævnte 200 mark indtægt falde tilbage til os og til vore arvinger. Alle disse forskrevne punkter lover vi forskrevne hertug Gerhard, grev Albrecht og grev Henrik og vore arvinger at overholde stadig og fast uden nogen argelist over for den ædle fyrstinde fru Elisabeth, hertuginde af Mecklenburg, vor kusine, og til hendes tro hånd hr. Benedikt v. Ahlefeld, hr. Henrik van Siggem, hr. Klaus Kerle, hr. Wulf Pogwisch, hr. Johan v. Thienen, hr. Sigfred Dosenrode, riddere, Henneke Limbæk, Hartvig Hesten, Henneke Rantzau, Lyder Krummedige, Hartvig Krummedige, Schack Rantzau, Klaus og Henrik, brødre, kaldet Ahlefeld, væbnere. Til vidnesbyrd om dette har vi forskrevne hertug Gerhard, grev Albrecht og grev Henrik med vor vilje hængt vore segl under dette brev, der er givet i Åbenrå i året 1391 efter Guds byrd på det hellige legems dag.

1) betegnelse for ekstraordinært skattepålæg, svarende til *precaria*, jf. DRB. III 1 nr. 221 note 1, jf. også DRB. II 6 nr. 354 note 1.

1391. 4. juni. 413

Niels Torstensen, ridder, Jens Nielsen, kannik i Ribe, og Palle Nielsen overlader Niels Jensen i Klæstruplund alt det gods frit på livstid, som denne har skødet til dem.

Original i rigsarkivet.

Niels Torstensen, ridder, Jens Nielsen, kannik i Ribe, og Palle Nielsen til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi erkender, at vi til den gode mand Niels Jensen i Klæstruplund på livstid frit har overladt alt det gods, som han har skødet til os, således at han årligt skal oppebære afkastninger og afgifter og have fuldmagt til at indsætte og afsætte undergivne på det fornævnte gods og til at råde over det til sin nytte. Til vidnesbyrd herom er vore segl tillige med segl tilhørende de gode mænd hr. Jens, provst i Viborg, hr. Niels, prior i Ø, og Peder Nielsen i Tandrup hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1391 på første søndag efter ottendedagen efter trinitatis.

1391. 14. juni. 414

Hertug Gerhard 6. af Slesvig erklærer, at han har givet hollandsfarerne og hansekøbmanden frit lejde til at besøge sine lande, og at friserne under hans herredømme har givet brev på også at ville overholde det.

Afskrift på nedertysk i Haag.

Vi Gerhard, af Guds nåde hertug af Slesvig, greve af Holsten, Stormarn og Schauenburg, sender hilsen med Gud til alle dem, der ser eller hører dette brev, (og gør vitterligt,) at vi har kundgjort en fred i vort herskabsområde for hollandsfarerne og hansekøbmændene og alle dem, der vil søge til vort land og have frit lejde. Også vore frisere, der bor i vort herskabsområde, har svoret dem den fornævnte fred og har med deres åbne brev[1]) beseglet den (og lovet) at overholde den stadig og fast. Hvis nogen af vore mænd bryder denne fred i vort herskabsområde, ham vil vi retsforfølge på gods og på liv med vore mænd, så strengt som vi med rette formår. Hvis der desuden er nogen mand eller slægt, der med magt vil huse eller forsvare voldsmanden eller fredsbryderen, ham eller den slægt agter vi at dømme ligesom voldsmanden på liv og gods. Til vidnesbyrd om alle de

forskrevne punkter har vi hængt vort segl under dette brev, der er givet og skrevet i året 1391 efter Guds byrd dagen før martyren sankt Vitus' dag[2]).

1) kendes ikke. – 2) 15. juni.

415 1391. 17. juni. Villstad.

Knut Jönsson pantsætter en gård i Bredaryd og en gård i Tunnerbohult til ridderen hr. Abraham Brodersen for 60 mark.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

Jeg Knut Jönsson hilser alle dem, der hører eller ser dette brev, evindelig med Gud.

Jeg erkender i mit åbne nærværende brev, at jeg til den ærlige ridder hr. Abraham Brodersen har pantsat en gård i Bredaryd og en anden i Tunnerbohult med alt det, der har ligget dertil, intet undtaget, for 60 mark i okser eller køer eller gængse rede penge, at betale med den betingelse, at hvad det fornævnte gods skylder, det skal på ingen måde afregnes i hovedstolen indtil den dag denne fornævnte hr. Abraham får sine penge. Fremdeles var det således, at jeg på nogen måde afgår ved døden – det forbyde Gud – da forpligter jeg mig og mine arvinger til at betale ham eller hans arvinger disse fornævnte 60 mark, således som her foran står skrevet. Til des mere sikkerhed og højere vidnesbyrd da udbeder jeg mig den ærlige mands segl, hvilket er Håkon Arvidssons, sammen med mit eget som hængende under dette brev. Skrevet i Villstad i det Herrens år på abbeden Botulfs dag.

416 1391. 22. juni. Lübeck.

Wulf Pogwisch, ridder, sælger i nærværelse af vore nådige herrer, nemlig i nærværelse af hertug Gerhard af Slesvig og i nærværelse af grev Klaus af Holsten *landsbyen Bentfeld i Altenkrempe sogn til abbedisse, priorinde og menige konvent i St. Johannes kloster i Lübeck for 630 mark lybsk og giver afkald på tilbagekøbsretten.*

Original på nedertysk i Lübeck.

1391. 23. juni. 417

Lars Jensen, kaldet Segodsen, evig vikar ved kirken i Roskilde, kvitterer Gyncelin Gyncekesen for en pantesum på ti mark sølv for det gods i Ishøj, som denne havde pantsat til de residerende evige vikarer i Roskilde og senere solgt til Jakob Hennekesen, provst i Roskilde.

Original i den arnamagnæanske samling.

Lars Jensen, også kaldet Segodsen, evig vikar ved kirken i Roskilde, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg på de nu residerende evige vikarers vegne ved nævnte kirke i Roskilde og med sammes enstemmige samtykke af den hæderværdige mand hr. Jakob Hennekesen, provst i Roskilde, fuldt ud har oppebåret ti mark sølv i god og gængs hvid mønt for det gods i Ishøj i Lille herred, der af Gyncelin Gyncekesen af Falkendal var pantsat til fornævnte herrer evige vikarer, idet der af samme herrer evige vikarer var givet fornævnte hr. Jakob Hennekesen, provst, fuldmagt til at indløse det gennem lovligt salg ved fornævnte Gyncelin, således som det fuldstændigt indeholdes i samme Gyncelins brev, der er givet denne hr. Jakob Hennekesen. For disse ti mark sølv, der som fornævnt er betalt mig af omtalte hr. Jakob Hennekesen, provst, kvitterer jeg fornævnte Gyncelin og hans arvinger med dette brev i alle fornævnte evige vikarers navn. Til bekræftelse på alt dette er mit segl og segl tilhørende de herrer Guido, sognepræst ved sankt Olufs kirke i Roskilde, Morten Henzesen, sognepræst ved Vor Frue kirke sammesteds, Erik, sognepræst ved sankt Budolfi kirke sammesteds, og Anders Bondesen, evig vikar ved fornævnte kirke i Roskilde, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1391 dagen før sankt Hans dag.

1391. 23. juni. Sønderborg. 418

Grev Klaus af Holsten og hertug Gerhard af Slesvig bevidner, at væbneren Markvard Brockdorf skøder gården Mårkær samt Spending og Bovstrup mark til Peter, forstander for St. Antoniusordenens hus i Tempzin, og Antoniusordenen i det hele taget, og stadfæster salget.

Original på nedertysk på Gottorp.

Vi Klaus, af Guds nåde greve af Holsten og af Stormarn og af Schauenburg, og vi Gerhard, af den samme nåde hertug af Slesvig, greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, gør vitterligt for alle dem, der ser dette brev eller hører det læse, at i året 1391 efter Guds byrd på dagen for sankt Johannes døberens dag, da han blev født, har væbneren Markvard Brockdorf været for os og for vort råd og for vore mænd i Sønderborg og har til den ærværdige mand, broder Peter, mester og forstander for sankt Antoniushuset i Tempzin, hans efterkommere og hele sankt Antoniusordenen skødet gården i Mårkær, marken i Spending og marken i Bovstrup med alt det tilbehør, der ligger dertil og har ligget dertil fra gammel tid, nemlig med møllen, med de tre damme, der er opstemmet dertil, med marker, med enge, med græsgange, med skove, med vand, med opstemning, med fiskedamme, med indgange, med udgange, med markeskel, således som det samme gods er omfattet og beliggende inden for sine markeskel og grænser, både med vådt og med tørt, endvidere med al frihed og nytte, som Emeke Limbæk og Lyder, Hartvig og Ivan Limbæk, Emekes børn, og deres forfædre havde dertil, så frit og uanfægtet som de nogensinde har besiddet det samme gods inden for alle dets grænser, og således som hr. Ivan Reventlow havde købt det af de forskrevne børn af Emeke Limbæk og deres rette arvinger og at have købt det til den forskrevne sankt Antoniusordens hånd, at besidde til uindskrænket brug, frit og uhindret til evige tider. Endvidere erkender vi fornævnte grev Klaus og hertug Gerhard for os og for vore rette arvinger, at vi til den fornævnte hr. Peter, hans efterkommere og sankt Antoniusordenen har givet og med gyldigheden af dette brev giver ejendomsretten til den forskrevne gård i Mårkær med de forskrevne jorder, mølle, damme, opstemninger, skove, græsgange, fiskedamme og alt tilbehør, alle friheder og rettigheder, således som godsbesiddelserne er beliggende inden for deres skel, og så frit som Emeke Limbæks børn og deres forfædre nogensinde har siddet inde med godsbesiddelserne og ordenen har købt dem af dem, at besidde og have til uindskrænket brug, frit og uhindret til evige tider. Desuden tager vi fornævnte grev Klaus og hertug Gerhard og vore rette arvinger af hensyn til vore forældres ihukommelse og vores og vore arvingers sjæles salighed den forskrevne hr. Peter og sankt Antoniusordenen i vor særlige beskyttelse og fred og forbyder alle dem, der vil gøre eller undlade at gøre noget for vor skyld, at hindre og forstyrre den forskrevne hr. Peter og hele

sankt Antoniusordenen eller nogen på deres vegne med hensyn til forskrevne godsbesiddelser under fortabelse af vor gunst og af vor nåde. Til vidnesbyrd om alle disse forskrevne punkter har vi fornævnte grev Klaus og hertug Gerhard begge ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet og skrevet i det år, på den dag og på det sted, som det er skrevet foran. Til stede derved og derhos har været de ærlige mænd, nemlig hr. Henrik Brockdorf, hr. Benedikt van Ahlefeld, hr. Henrik van Siggem, hr. Wulf Pogwisch, riddere, Hartvig Pogwisch og Detlev Walstorp, væbnere. Og vi forskrevne har til vidnesbyrd om disse forskrevne punkter, som vi var til stede ved og hos, ladet vore segl hænge under dette brev ved siden af vore fornævnte herrers segl.

1391. 24. juni. 419

Bent Esping pantsætter sin gård i Bolg til Gunnar Gylta for 24 skilling grot.

Afskrift i det svenske rigsarkiv.

Bent, kaldet Esping, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud. Alle skal vide, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den velbyrdige mand Gunnar, kaldet Gylta, for 24 skilling grot, nemlig halvdelen i okser og køer, men den anden halvdel at betale i godt klæde og ingen anden betaling. For denne sum penge pantsætter jeg med dette brev til samme Gunnar min gård i Bolg i Ölmevalla sogn, hvilken gård nemlig tidligere var pantsat af mig til samme kirke, på sådan betingelse, at nævnte Gunnar årligt skal oppebære al afgift og ydelser (og) tjenesteydelserne af nævnte gård, og alt, hvad der flyder derfra, på ingen måde at afregne i gældens hovedstol, indtil fornævnte penge fuldt og helt bliver betalt til fornævnte eller hans arvinger af mig eller mine arvinger. Til vidnesbyrd herom mit segl[1]) tillige med segl tilhørende hr. Knud, præst i Ås. Givet i det Herrens år 1391 på selve sankt Hans dag.

1) formlen 'er ..... hængt under dette brev' mangler; om tilsvarende forhold, jf. DRB. IV 1 nr. 48 note 1.

420 1391. Omkr. 24. juni[1]). Lübeck.

Bernhard Hake pantsætter sjettedelen af en kogge og en klædeskærerbod i Falsterbo til Everhard van Hereke, fordi denne har kautioneret for ham med hensyn til 100 mark.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Bernhard Hake, der var til stede ved bogen, har erkendt, at Everhard van Hereke havde stillet sikkerhed for ham med hensyn til 100 mark over for Burchard van Hildesheim og Otto van der Heyde, og for i den grad at holde ham skadesløs for dette løfte pantsatte han[2]) ham ved bogen sjettedelen af en kogge, som Johan van Iurson fører, og en klædeskærerbod i Falsterbo, og han skal ligeledes give erstatning for svigten.

1) indførelsen er den 6. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1391 sankt Hans dag.* -2) Bernhard.

421 1391. 29. juni.

Esbern Gjordsen af Vollerslev giver Peder Nielsen af Vollerup fuldmagt til at indløse to gårde i Skellingsted.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at Esbern Gjordsen af Vollerslev giver Peder Nielsen i Vollerup fuldmagt til at indløse to gårde i Skellingsted, som han fik med sin hustru Elene og tidligere havde pantsat, og til at beholde dem, til de indløses fra ham. Givet sankt Peters og Povls dag 1391.

422 [1391. Omkr. 30. juni][1]).

De preussiske stæder meddeler som svar på et brev fra Rostock og Wismar, at det er urimeligt, at disse har åbnet deres havne for angribere på Danmark, da hansekøbmændene er venner med begge parter i striden omkring kong Albrecht, og at de ikke agter at bryde deres forbindelser med Danmark.

Afskrift på tysk i Thorn.

Efter hilsen.

Kære venner. Vi har af Eders brev, der for nylig blev sendt til os, erfaret om den høje fyrste, Eders herre, kongen af Sveriges og hans søns fan-

genskab, hvilke den allerhøjeste fyrstinde Margrete, dronning af Norge, grumt har fanget, hvad vi meget vilde ønske, at det ikke var sket, og at der herskede kærlighed og venskab mellem dem, da Eders herre aldrig har vist os og vore folk[2]) andet end venskab. Endvidere skriver I til os, at I har åbnet Eders havne for alle dem, der på deres egen risiko vil drage og fare for at skade Danmarks rige, hvilket synes os urimeligt og meget ubekvemt af hensyn til hansekøbmanden, der i disse sager er ven med begge parter og ikke har noget at gøre med Eders krig. Desuden skriver I til os, at vi skal advare vore folk mod at støtte Eders fjender og søge til Danmarks rige og også andetsteds hen. Derfor skal I klart vide, at vi altid har søgt til Eders herres lande og stæder og aldrig, hverken før eller nu, har undgået dem, ligesom vi har gjort over for Norge og Danmark, og at vor herres land Preussen altid (har været) og stadig er frit og åbent for Eder og Eders folk til at skaffe Eders nytte deri. Derfor beder vi Eder, venner, om, at I mager det så, at vi ikke bliver skadet af Eder og af Eders krige og frit og sikkert kan drage og fare, som det har været fra gammel tid. Hvis vi i modstrid hermed kommer i skade på grund af Eders krig, skal I vide, at vi lider det uskyldigt og aldrig har fortjent det af Eder. Givet o.s.v.[1]) Givet under staden Danzigs segl, som vi alle bruger for nærværende.

1) brevet følger som bilag til de preussiske stæders forhandlinger 1391 30. juni, der drejede sig om at afgive svar til Rostock og Wismar. Samtidig afsendtes der et lignende brev til hertug Johan 1. af Mecklenburg, jf. Hanserec. IV II nr. 14. Dette brev er ikke bevaret. – 2) en anden afskrift har *Eders folk*.

1391. 6. juli. Skam herredsting. 423

Tingsvidne af Skam herredsting om, at Volrad Skinkel, væbner, har fået tingsvidne på, at de afdøde brødre Jens Povlsen, ridder, og Rikard Povlsen Føring for omkring 36 år siden havde skiftet deres fædrene og mødrene arv mellem sig.

Afskrift på det kongelige biblbiotek.

Gumme Madsen af Vellinge, foged i Skam herred, Fin Pedersen af Madetup, Henneke Wonsfleth, kaldet Maap, Jens Hase, Erik Povlsen af Gerskov, Jens Jonsen af Daugstrup, Jens Esbernsen af Norup og Detlev Tinhuus, borger i Odense, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi i det Herrens år 1391 torsdag næst før sankt Knud konge og martyrs dag var til stede på Skam herreds herredsting, så og i lige måde hørte, at den velbyrdige og gode mand

Volrad Skinkel, væbner, der fremstod for os og andre troværdige mænd på nævnte dag og ting, i sandhed fik og skaffede sig fuldt og fyldestgørende tingsvidne af otte hertil egnede og lovfaste mænd, indoptaget med navns nævnelse i dette brev, nemlig Jens Klinte, Peder Henriksen af Bastrup, Peder Dokke af Rostrup, Jakob Mikkelsen af Bolmerod, Peder Henriksen af Skamby, Mogens Andersen af Ringe, Peder Jensen af Bederslev og Ebbe Jensen af (Nr.-)Nærå, som aflagde vidnesbyrd på denne måde, at hr. Jens Povlsen, ridder, og Rikard Povlsen, kaldet Føring, brødre – lykkelig ihukommelse – for omkring 36 år siden torsdagen næst efter allehelgensdag begge fremstod på nævnte Skam herreds herredsting og endrægtigt og velvilligt fordelte indbyrdes og ligedelte alt det gods, der tilkom dem ifølge arveretten efter faderens og moderens død som fædrene- og mødrenegods og godkendte disse fordelinger og ligedelinger med gensidige skødninger ved at overgive hinanden deres tilbørlige lod i den nederste del af skødet, som kaldes 'baghschodæ'[1]), idet de satte evig tielse på om disse skifter, på denne måde, at alt deres gods på Fyn, nemlig Jersore med alt andet gods, der ligger til nævnte gård, faldt i den fornævnte ridder hr. Jens Povlsens lod, men at deres gods på Før tillige med de øvrige gårde, nemlig to gårde i Lindknud og een nær staden Ribe, beliggende i Sønderjylland, tilfaldt fornævnte Rikard Førings lod. Angående fornævnte således fordelte, skiftede og ligedelte gods gav de gensidigt fuldt og helt afkald, som på folkesproget kaldes 'afkallingh'[1]), der skulde vare uigenkaldeligt og ubrydeligt overholdes evindeligt, idet de indbyrdes fuldstændigt gav afkald på alle påkrav angående det fordelte og desuden forpligtede sig in solidum til over for hinanden at godkende den lod, der er overgivet dem, og ligeledes interessen i at fri (dem) fra alles påkrav i overensstemmelse med landets lov. At vi har været til stede, set og hørt det, erklærer vi med sandfærdige ord med dette brev, idet vi hænger vore segl under dette brev. Givet år, dag og sted som ovenfor.

1) dansk ord i den latinske tekst.

424 1391. 6. og 7. juli. Nyborg.

Bisperne Niels af Roskilde, Johan af Slesvig, Peder af Århus, Eskil af Ribe og Torsten af Skara eftergiver dem, der besøger Allerup og Gårslev kirker, en del af deres kirkebod.

Notits af Hamsfort.

I det Herrens år 1391 ..... I det danehof, der efter sædvanlig skik holdtes i Nyborg, deltog biskopperne Niels af Roskilde, Johan af Slesvig, Peder Lodehat[1]) af Århus, Eskil af Ribe og Torsten af Skara. Disse overdrager gavmildt den 6. juli kirken i Allerup og dagen efter kirken i Gårslev breve, der fritager for kirkebod.

1) rimeligvis Hamsforts egen tilføjelse.

1391. Omkr. 13. juli[1]). Lübeck. 425

Johan van dem Horne erkender, at han, hvis Folmer Jakobsen, ridder fra Danmark, ikke når til Lübeck, skal betale Johan Weselo 100 mark lybsk.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Johan van dem Horne, der var til stede ved bogen, har erkendt, at i det tilfælde, at hr. Folmer Jakobsen, ridder fra Danmarks rige, ikke skulde nå her til staden Lübeck otte dage efter den tilstundende jomfru Maries fødselsdag[2]), at samme Johan van dem Horne da vil og skal udrede og betale Johan Weselo 100 mark lybske penge eller overgive så mange fyldestgørende panter, hvorved han straks kan få de 100 mark.

1) indførelsen er den 7. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1391 Margrete dag.* Denne dag falder i Nordtyskland på den 13. juli. – 2) 8. september.

1391. 21. juli. 426

Gese Olufsdatter, enke efter Engelbert Wedenhusen, sælger sin arvelod i gården Havegård og landsbyen Egemarke samt overdrager sin lod i pantet Køge til sin broder Henneke Olufsen af Søholm.

Original i rigsarkivet.

Gese Olufsdatter, enke efter Engelbert Wedenhusen – salig ihukommelse – til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

I skal vide, nulevende og fremtidige, at jeg til min elskede broder Henneke Olufsen af Søholm, væbner, på vore venners råd med dette brev har solgt og skødet hele den lod og del, der med arveret tilkom mig i gården, kaldet Havegård, og i landsbyen Egemarke efter vor elskede fader ridde-

ren hr. Oluf Bjørnsens død – salig ihukommelse – tillige med alle deres tilliggender, intet undtaget, at besidde evindeligt, af hvilken grund jeg erkender, at jeg har modtaget fuld og fyldestgørende betaling af Henneke Olufsen, således at jeg er tilfreds dermed. Ydermere overgiver og overdrager jeg helt og fuldt med dette brev til samme fornævnte Henneke Olufsen hele den lod og del, der tilkommer mig i pantsættelsen af byen Køge, som tidligere på gyldig vis var blevet pantsat til vor fornævnte højtelskede fader – salig ihukommelse – tillige med al den ret, som tilkommer mig i dette pant. Ydermere forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle og fri nævnte Henneke Olufsen og hans arvinger fornævnte lod og del i Havegård og i landsbyen Egemarke, således som landets love kræver det. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd hr. Jakob Gerhardsen, ærkedegn i Lund, Bjørn Olufsen, og Henrik Då, væbnere, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1391 på dagen efter den hellige jomfru Margrethes dag.

427 1391. 25. juli.

Kristine Konstantinsdatter, enke efter Lars Pedersen af Vismarlöv, skænker en gård i Harlösa til Bosjø kloster.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Gavebrev, udstedt af Kristine Konstantinsdatter til Bosjø kloster på en gård, der kaldes Hjularöd, i Harlösa sogn i Frosta herred. Fremdeles ærkebiskop Peders vidnebrev om ovennævnte gave. Givet på den berømmelige apostel sankt Jakobs dag 1391.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Fru Kristine, enke efter Lars Pedersen af Vismarlöv, har skænket sin gård Hjularöd i i Harlösa sogn i Frosta herred til Bosjø kloster til den hellige jomfrues præbende. Dette fremgår af ærkebiskoppen hr. Peders vidnebrev herom. Givet år 1391.

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Kristine Konstantinsdatters brev angående en gård i Harlösa sogn i Frosta herred, kaldet Hjularöd, som ovennævnte skænkede til jomfru Marie præbende i Bosjø kloster, hvilket man videre kan forstå og erfare af brevet, givet 1391 med tre segl.

4. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Gavebrev, udstedt af Kristine Konstantinsdatter til jomfru Marie præbende i Bosjø kloster på en gård i Harlösa sogn og Frosta herred, kaldet Hjularöd. Givet 1391.

5. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Ærkebiskop Peders vidnesbyrdbrev angående det, at Kristine, Lars Pedersens enke, til Bosjø kloster bortskænkede en gård tilhørende hende, kaldet Hjularöd i Harlösa sogn og Frosta herred. Givet 1391.

1391. 25. juli. 428

Bent Byg af Gunderslevholm, ridder, erklærer, at biskop Niels af Roskilde har indløst det gods i Vangede, som Niels Andersen havde pantsat til ridderen Jakob Nielsen.

Registratur i rigsarkivet.

Pergamentbrev med 4 segl, latin, hvori Bent Byg af Gunderslevholm, ridder, tilstår, at biskop Niels af Roskilde har indløst alt det gods i Vangede, som † hans fader †[1]) Niels Andersen havde pantsat til ridderen Jakob Nielsen. Til vitterlighed har Oluf Pant, dekan, Peder Lykke, ærkedegn i Roskilde, Mogens Lang, borgmester sammesteds, hængt deres segl under. Givet 1391 på apostlen sankt Jakobs dag.

1) åbenbar fejl i referatet, der ikke kan rettes med sikkerhed, men jf. dog *per quendam* i brevet af 1380 11. februar, DRB. IV 2 nr. 7, som viser, at Niels Andersen ikke havde indløst pantet til den fastsatte tid.

1391. 3. august. Lunds byting. 429

Tingsvidne af Lunds byting om, at Elene, enke efter Peder Landman, har skødet dominikanerklostret i Lund en gård sammesteds, der var testamenteret det af hendes mand.

Original i det svenske rigsarkiv.

Gøde Bentsen, foged i Lund, Lars Hågensen, præst ved sankt Peders kirke i Bredegade i Lund, Mikkel Ingemarsen, notar ved Lundegård, Åge Mogensen og Tyge Pedersen, rådmænd og borgere i Lund, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi vil, at det skal stå fast for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1391 torsdagen efter dagen sankt Peter i lænker[1]) fremstod personligt på Lunds byting i vor og mange andre troværdige mænds nærværelse den hæderlige frue Elene, enke efter Peder Landman, i sin tid borger i Lund, og til dominikanerklostret i Lund ved godkendelse af broder Troels, der nu er prior sammesteds, skødede, afhændede og med evig besiddelsesret overgav en gård i Lund i den sydlige del op til hendes gård, i hvilken hun nu bor, hvilken gård Klaus Smed for tiden har lejet, men som af samme Peder lovligt er testamenteret nævnte kloster, med alle dens tilliggender til bod for fornævnte Peders sjæl, frit at råde over til nævnte klosters tarv, idet hun fast lovede, at hun og hendes arvinger vilde hjemle fornævnte kloster nævnte gård og fri den fra krav fra hvem som helst. Det erklærer vi med dette brev over for alle, hvem det måtte angå. Til vidnesbyrd om denne erklæring er vore segl hængt under dette brev. Givet år, dag og sted som ovenfor.

1) 1. august.

430 1391. 3. august. Stralsund.

Testamente af Hademan Johansson, borger i Stralsund.

Original på nedertysk i Stralsund.

I Guds navn, amen. Jeg Hademan Johansson, borger i Stralsund, skønt jeg er syg på legemet, så er jeg dog rask i mine sanser og mine tanker og min fornuft, Gud være lovet. For det tilfælde, at mit liv ændrer sig til det evige liv, så opsætter jeg og gør mit testamente således ..... Endvidere giver jeg Gertrud, min tjenestepige, der har været hos mig henved 12 år, alt mit gods, som jeg har i Stralsund, og alt mit løsøre og alt mit husgeråd. Dertil giver jeg hende mine fem boder, som jeg har stående i Skåne i Skanør på Helligåndsjorden med al den skov, der hører dertil, det ene med det andet, dertil giver jeg hende både gæld og tilgodehavende[1]), og deraf skal hun betale alt, hvad jeg er skyldig, thi dette er mit for egne midler erhvervede gods og er ikke tilfaldet mig ved arv. Derfor vil jeg give det til, hvem jeg under det ..... Givet i Stralsund i året 1391 efter Guds byrd torsdagen efter sankt Peters dag, som man kalder sankt Peters lænker .....

1) gengiver tekstens *schult vnschult.*

(13)91. 4. august. 431

Danzig giver Elisabeth, enke efter Anders Jakobsen, anbefalingsbrev til Bornholm angående hans gods.

Registratur i Danzig.

Elisabeth, enke efter Anders Jakobsen, får anbefalingsbrev til Bornholm angående samme Anders' gods. Henrik Kanne og Johan van der Beke stillede sikkerhed. Handlet (13)91 den 4. august.

1391. [Før 15. august][1]). 432

Tetzeke og Jakob Schulte, brødre, boende i Quiltze, pantsætter deres skib til Johan Golvitze for 115 mark stralsundsk.

Indførelse i Stralsunds Liber debitorum.

Tetzeke Schulte og Jakob Schulte, brødre, boende i Quiltze på landet Usedom, skylder i fællig Johan Golvitze og hans arvinger 115 mark stralsundske penge, for hvilke de har pantsat samme Johan deres skib, kaldet 'schuten', med dets tilbehør, at overgive her i Stralsund til denne Johan efter Skånetid[2]), hvis de ikke i mellemtiden genindløser samme pant.

1) indførelsen er den 2. på siden, der som overskrift har *År 91.* – 2) jf. nr. 360 note 2.

1391. 18. august. 433

Grev Klaus af Holsten og 'Gerhard ..... hertug af Slesvig, greve af Holsten, Stormarn og Schauenburg, *fritager borgmester, råd og hele staden Heiligenhafen, der har mistet alt ved ildebrand, for alle afgifter med undtagelse af dem, der tilfalder dem ifølge lybsk ret.*

Original på nedertysk på Gottorp.

1391. 19. august. Plön. 434

Gerhard, hertug af Slesvig og greve af Holsten, Stormarn og Schauenburg, *og grev Klaus af Holsten pantsætter landsbyen Grossenbrode i Oldenburg til ridderen hr. Wulf Pogwisch.*

Afskrift på nedertysk i Lübeck.

435 1391. 7. september.

Hr. Bo Dyre skænker seks gårde i Døjringe til Sorø kloster.

Referater i Sorø gavebog (omkr. 1440).

1. Sorø gavebog f. 7v.

Den udmærkede mand Bo, kaldet Dyre, ridder, der af hr. Niels Klementsen, abbed, havde modtaget forskellige velgerninger rundt omkring og hyppigt, gav klostret i taknemmelighed over det modtagne og som evig almisse seks gårde i landsbyen Døjringe, hvoraf han havde fået to ved arv efter sin hustru Cecilies død med den ret, som på folkesproget kaldes myndelod[1]), og de andre to ligeledes ved arv efter sin datter Margretes død og de sidste to ved mageskifte med sin anden datter Kristine af Veksø for noget gods i Stenløse i Jørlunde herred, af hvilke gårde den ene har seks øre skyldjord i Døjringe mark og 2 1/2 ørtug skyldjord i Torremark mark, den anden gård fire øre jord i Døjringe mark, otte ørtug skyldjord i Rudemark mark og otte ørtug skyldjord i Torremark mark, den tredie gård to øre skyldjord i Døjringe mark, den fjerde gård fem ørtug skyldjord i Døjringe mark, den femte gård to øre skyldjord i Døjringe mark, og den sjette ligeledes to øre skyldjord i Døjringe mark. Han skødede dem på landstinget med alle deres tilliggender uden nogen indsigelse til klostret til evig besiddelse og ejendom. I det Herrens år 1391 dagen før (Marie) fødselsdag.

2. Sorø gavebog f. 15r.

Mens den ærværdige fader, hr. Niels Klementsen var abbed i Sorø overdrog den velbyrdige mand hr. Bo, kaldet Dyre, ridder, dels som gengældelse for modtagne velgerninger dels som almisse klostret seks gårde i Døjringe, af hvilke den ene har seks øre skyldjord i Døjringe mark og 2 1/2 ørtug skyldjord i Torremark mark, den anden gård har fire øre skyldjord i Døjringe, otte ørtug skyldjord i Rudemark mark og otte ørtug skyldjord i Torremark mark, den tredie gård har to øre jord i Døjringe mark, den fjerde gård har fem ørtug skyldjord i Døjringe mark den femte gård har to øre skyldjord i Døjringe mark, og den sjette gård har ligeledes to øre skyldjord i Døjringe. Af disse seks gårde arvede omtalte hr. Bo Dyre de to efter sin hustru Cecilies død i kraft af den ret, som på folkesproget kaldes myndelod[1]), de andre to arvede han efter sin datter Margretes død, men de sidste to gårde tilhørte hans datter Kristine af Veksø ifølge hendes arve-

ret, eftersom hun selv indtil da var i live. For de to gårde overgav han derfor samme sin datter som fuldgyldig erstatning alt sit gods i Stenløse i Jørlunde herred og skødede således uden indsigelse fra nogen den hellige jomfrus kloster i Sorø de fornævnte seks gårde med alle deres tilliggender i første og sidste instans inden for og uden for markeskellene, intet undtaget o.s.v. til evig ejendom og besiddelse. I det Herrens år 1391 dagen før Marie fødselsdag. Angående dette findes endnu samme Bos helt autentiske brev.

1) jf. DRB. III 2 nr. 260 note 1.

1391. 9. september. 436

Rådet i Slesvig erklærer, at fru Gese, enke efter Mathias Værkmester, har solgt gods i Jydbæk til Lyder Stokelet.

Original på Gottorp.

Rådmændene i Slesvig til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud. Alle, såvel nulevende som fremtidige, skal vide, at den agtværdige husfrue og frue fru Gese, enke efter Mathias Værkmester, også kaldet Didde, – salig ihukommelse – iøvrigt fremstod i vor og mange troværdige mænds nærværelse og erkendte, at hun til den gode mand Lyder Stokelet virkeligt havde solgt og på Arns herredsting lovligt med al ret og retfærdighed havde skødet gods i Jydbæk, på hvilket fordum Povl af Jydbæk boede og en Esbern nu bor, og ubeskåret havde oppebåret den fulde betaling eller pengene for nævnte gods og havde anvendt dem til sin nytte, hvilket vi erklærer med dette brev. Til vidnesbyrd herom er vor stads sekret hængt under dette brev sammen med segl tilhørende nogle af vore rådmænd, nemlig Klaus Smiter, Henneke Gås og Jens Runekok. Givet i det Herrens år 1391 dagen efter den hellige jomfrus fødselsdag.

1391. 11. september. Malmø byting. 437

Tingsvidne af Malmø byting om, at Katerine, Bo Skyttes moder, har skødet dennes gård til Jakob Lang.

Original i rigsarkivet.

Bent Gødesen, foged i byen Malmø, Povl Eskilsen, Jakob Andersen, Svend Hågensen, Konstantin Jakobsen, Mikkel Jonsen og Peder Tuesen, rådmænd og borgere sammesteds, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi vil, at det skal stå fast for alle, nulevende og fremtidige, at vi tillige med adskillige andre gode og troværdige mænd var til stede på Malmø byting, hørte og så, at i det Herrens år 1391 mandagen næst efter den hellige jomfru Maries fødselsdag[1]) fremstod Katerine, moder til Bo Skytte, på samme ting og afhændede og skødede i skødet på nærværende brevviser, den gode mand Jakob, kaldet Lang, til evig og retmæssig besiddelse en gård, der tidligere tilhørte samme Bo Skytte, og som ligger i byen Malmø mod nord ved den gård, som tidligere tilhørte Hemming Pedersen, og mod syd ved den gård, som tidligere tilhørte Henzeke Læge, tillige med alle den samme gårds tilliggender, intet undtaget. Det ønsker vi med sandfærdige ord at erklære over for alle ved vidnesbyrd af vore segl, der er hængt under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1) 8. september.

438 1391. 21. september.

Peder Lykke, ærkedegn i Roskilde, lejer Roskilde sankt Agnete klosters gods i Glim, Provstrup og Bregentved på livstid.

Original i rigsarkivet.

Peder Lykke, ærkedegn i Roskilde, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

I skal vide, at jeg af de regelbundne fruer priorinden og menige konvent i sankt Agnete kloster i Roskilde har modtaget alt det gods i Glim, Provstrup og Bregentved i leje tillige med alt det gods' tilliggender fra førstkommende og nærmeste sankt Michaels dag og således frit at råde over i mine levedage efter mit tarv på følgende betingelser: For det første, at jeg skal have omtalte gods i hele de tre næste år uden erhver form for afgift som vederlag for de bygninger, der skal bygges på fornævnte gods, som nu er øde, fremdeles at jeg i de resterende år af min levetid ufortøvet skal betale dem en halv tønde[1]) smør og et pund korn i Roskilde i fornævnte

kloster som afgift af omtalte gods inden den hellige jomfru Marias renselsesdag[2]), men når jeg er afgået ved døden[3]), skal dets omtalte gods tillige med bryder og bygninger, der da er på samme gods, straks frit tilfalde deres omtalte kloster, uanset indsigelse fra enhver. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de hæderværdige mænd hr. Jens Nielsen, kannik, og hr. Anders Bonde, præst og evig vikar ved kirken i Roskilde, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1391 på apostlen og evangelisten sankt Mathæus' dag.

1) originalen er stærkt medtaget. I en oversættelse fra omkr. 1500, der næppe er helt nøjagtig, lyder stedet: til at oprette fornævnte gårde, som er forfaldne, at bygge og forbedre, fremdeles i de andre år, der kommer derefter, skal jeg have fornævnte gårde på livstid og hvert år give en halv tønde o.s.v. – 2) 2. februar. – 3) oversættelsen har: at betale i rette tid; fremdeles, når jeg er afgået ved døden, da skal fornævnte gårde og bønder og bygninger o.s.v.

1391. Omkr. 22. september[1]). Lübeck. 439

Jens Koning fra Haderslev erkender at have oppebåret 25 mark lybsk af Katerine, enke efter Lydeke Sleyvot, og kvitterer herfor.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Jens Koning fra Haderslev i landet Jylland, som var til stede ved bogen, har erkendt, at han af Katerine, enke efter Lydeke Sleyvot, fuldstændigt har oppebåret 25 mark lybsk, og ved dette erklærede han denne Katerine og hendes eksekutorer og denne Lydeke Sleyvots gods og hans arvinger for fuldstændigt kvit og løst fra ethvert yderligere krav.

1) indførelsen er den 3. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1391 Mauritius' dag.*

1391. 23. september. Gislum herredsting. 440

Tingsvidne af Gislum herredsting om, at Vide Videsen og hans hustru Elisabeth, tidligere gift med Torkil Pedersen, har tingsvidne på, at dennes gods var skiftet mellem hende og deres børn. Endvidere, at de pantsætter gården Hessel til Peder Andersen Munk for 100 mark lybsk.

Original i rigsarkivet.

Troels Jensen, provst i Himmersyssel, Rothger i Vokslev, præst, Tyge Torbensen, Jens Haning, Jens Jursen, Jens Nielsen af Låstrup, Kristian Nielsen, brødre, Peder Hvid, Niels Pedersen af Hornum, Niels, kaldet Lillemunk, Jens Rank og Jens Tordsen til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1391 fremstod for os på vort første herredsting[1]) i Gislum herred efter apostlen sankt Mathæus' dag og for flere andre troværdige mænd, som da søgte tinget, den gode og hæderlige mand Vide Videsen og hans ægtefælle Elisabeth, tidligere Torkil Pedersens hustru, og skaffede sig sammesteds fuldt tingsvidne på, at samme Torkils gods er blevet skiftet, på lovlig vis ligedelt og fordelt mellem samme Elisabeth og hendes børn i overensstemmelse med hendes slægtninges og venners samtykke og råd. Ydermere har fornævnte Vide og hans hustru Elisabeth på samme ting med sammenlagte hænder til den gode og hæderlige mand Peder Andersen, kaldet Munk, offentligt pantsat deres gods, nemlig gården Hessel tillige med landboer og alle andre tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange, skove, tørt og vådt, intet undtaget, for 100 mark lybsk i gode og gangbare groter fra Tours, sterlinger og lybske penninge, idet de erkender, at de på grund af ulykke og nød og mangel, kaldet 'hungertrang'[2]), har gjort det af hensyn til det fornævnte, idet den betingelse i forvejen er bestemt imellem dem, at samme Peder Andersen årligt skal oppebære afgifter og tjenesteydelser af fornævnte gods, indtil det nævnte på lovlig vis indløses fra Peder Andersen eller hans visse arvinger af samme Vide og Elisabeth eller deres arvinger for det fornævnte. Vi erklærer på vor sandfærdighed med dette brev, at vi har set og hørt dette. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vore segl hænge under. Givet ovennævnte dag og sted.

1) lørdag var tingdag i Gislum herred, jf. 1401 18. juni, Rep. nr. 4439, og 1443 13. juli, Rep. nr. 7343, samt 1478 31. januar, Rep. 2. rk. nr. 4160. – 2) dansk ord i den latinske tekst.

441 1391. 25. september. Falsterbo.

Testamente af Klaus Tuckeswert, borger i Stralsund. – 'Dette testamente er givet i Falsterbo år 1391 efter Guds byrd nærmeste mandag før ærkeenglen sankt Michaels dag.

Original på nedertysk i Stralsund.

1391. 28. september. 442

Henrik Spliet og hans hustru fru Elisabeth oplader Runtoft og deres ret i Gelting gods og skov til Erik Krummedige. Dør fru Elisabeth og deres børn uden at efterlade sig ægte børn, tilfalder Grødersby ligeledes Erik Krummedige mod udredning af 600 mark lybsk til Henrik Spliet.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Jeg Henrik Spliet og fru Elisabeth, min hustru, og vore børn, vi erkender med dette åbne brev, at vi med vilje og samtykke giver afkald på Runtoft, hvis vi havde nogen ret deri og i alt det gods, der er beliggende dér, nemlig i godset og i skoven i Gelting, det ligge, hvor det ligge kan, hvad der er beliggende i Runtoft, og som vi kan have arverettigheder i, det oplader vi til Erik Krummedige og hans rette arvinger. Men hvis Erik Krummedige dør uden arvinger, hvad Gud forbyde, så vil vi og vore arvinger uhindret have vor arv, hvor den så kan tilfalde os, jeg fornævnte Henrik og fru Elisabeth og vore børn og vore arvinger, uden nogen argelist og krav. Men hvis desuden fru Elisabeth og vore børn dør, og børnene ingen ægte børn efterlader, så skal godset i Grødersby og det, der er beliggende dertil, falde tilbage til Erik Krummedige og til hans rette arvinger med den bestemmelse, der står skrevet herefter. Så skal Erik Krummedige og hans arvinger give Henrik Spliet og hans rette arvinger 600 mark lybske penge, som de er gængse og gangbare i Lübeck, og hans korn og hans løsøre forud. Men hvis Henrik Spliet lyster at blive ved godset i Grødersby og det, der hører dertil, så skal han beholde godset, så længe han lever. Hvis Henrik Spliet dør, så skal hr. Hartvig Spliet, kannik i Lübeck, eller Henrik Reventlow, ellers kaldet Grove, (eller) hvem det måtte tilkomme på arvs vegne, ingen yderligere ret have til godset end de 600 mark lybske penge. Og de forskrevne 600 mark lybske penge, dem skal man give dem, som de kan tilkomme på arvs vegne, hvem der end kan påvise sin ret til dem, enten hver især eller een af dem, og de skal besidde godset frit og uhindret uden nogen udflugt eller argelist, indtil disse 600 er betalt til, hvem de må tilkomme, og (hvad der er) i løsøret og i kornet. Hvis jeg Henrik Spliet og min hustru fru Elisabeth og vore børn desuden vil eller skal sælge eller pantsætte godset i Grødersby, så vil og lader vi det udbyde, således som det er ret i landet, og sælge eller pantsætte godset, så dyrt vi vil og kan, hvor vi vil, og vil have fuld frihed til at gøre og undlade at gøre noget med godset. Til vidnesbyrd om disse forskrevne punkter har vi fornævnte Henrik Spliet, Klaus Spliet, hr.

Hartvig Spliet, kannik i Lübeck, Grove Reventlow med vort vidende ladet vore segl hænge under dette brev, der er skrevet i året 1391 efter Guds byrd dagen før den hellige engel sankt Michaels dag.

443 1391. 29. september.

Peder Nielsen af Vollerup lejer halvandet bol i Store-Fuglede og gods i Skørpinge af Roskilde sankt Agnete kloster for livstid.

Original i rigsarkivet.

Peder Nielsen af Vollerup til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle skal vide, at jeg i sandhed erkender, at jeg af de fromme søstre i sankt Agnete kloster i Roskilde har lejet halvandet bol i Store-Fuglede, som Torsten K.....[1]) havde i leje, og alt gods tilhørende samme søstre i Skørpinge i Flakkebjerg herred med alle dets tilliggender, intet undtaget, for 14 pund korn for min og min hustru Marinas levetid. Desuden forpligter jeg mig og min hustru til i tide at betale de fornævnte 14 pund korn i Roskilde inden den hellige Marias renselsesdag[2]), medmindre – det ske ikke – der kommer ildebrand eller voldeligt fjendtligt overfald, og det skal afgøres ved gode mænds skøn. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende den gode mand Mads Rudde, forstander for fornævnte nonner, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1391 på sankt Mikkels dag.

1) skriften er affaldet. – 3) 2. februar.

444 1391. 29. september.

Otto Strangesen kvitterer hr. Niels Jensen for 80 mark sølv, som han havde haft Tangågård i Øksendrup i pant for.

Dansk oversættelse i rigsarkivet.

Otto Strangesen, hilser Eder alle, der ser dette brev eller hører det læse, med Gud.

Jeg bekendtgør for alle nulevende og fremtidige, at jeg af den velbyrdige mand hr. Niels Jensen, ridder, har oppebåret 80 mark lødigt sølv, for hvilket fornævnte sølv jeg havde Tangågård i Øksendrup i pant og gods, som står nævnt ovenfor, hvilket gods jeg med min fri vilje oplader til hr. Niels Jensen og hans rette arvinger tillige med alle hans breve, som han har givet

mig og mine sande arvinger derpå. Og jeg erkender, at jeg fra denne dag ikke på nogen måde har nogen part eller del i nævnte gård eller gods. Til yderligere vidnesbyrd herom og stadfæstelse herpå hænger jeg mit segl nedenunder dette mit åbne brev sammen med segl tilhørende andre velbyrdige mænd, nemlig Henning Podebusk, ridder, Peder Nielsen af Ågård og Uffe af Wimestorp. Givet i det Herrens år 1391 på selve ærkeenglen Michaels dag.

1391. 7. oktober. Roskilde. 445

Jakob Hennekesen, provst, Peder Jonsen, ærkedegn, Jens Avesen, kantor, Gunnar Jensen, Siger Pedersen og Jens Bosen, kanniker, vidimerer biskop Jakob af Roskildes brev af 1253 17. maj.

Original i den arnamagnæanske samling.

Jakob Hennekesen, provst, Peder Jonsen, ærkedegn, Jens Avesen, kantor, Gunnar Jensen, Siger Pedersen, Jens Bosen, kanniker ved Roskilde kirke, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at vi i det Herrens år 1391 lørdagen før sankt Dionysius' og hans fællers dag har set, omhyggeligt prøvet og gennemlæst et brev af hr. Jakob, fordum biskop af Roskilde – hellig ihukommelse – under samme hr. biskop Jakobs og Roskildekapitlets rette segl, ufordærvet, ustunget og ikke i nogen del beskadiget, af følgende ordlyd. I den hellige og udelelige treenigheds navn ..... Vi Jakob, af Guds miskundhed biskop af Roskilde, *(o.s.v. = DRB. II 1 nr. 104)*. Og dette tilkendegiver vi med dette brev for alle, hvem det angår, og har ladet vore segl hænge herunder. Givet i Roskilde ovennævnte år og dag.

1391. 9. oktober. S. Pietro i Rom. 446

Pave Bonifacius 9. pålægger biskoppen af Skara at reservere en dignitet med eller uden sjælesorg ved kirken i Linköping for 'Nils Gudmundson, kannik ved kirken i Linköping, som er præst, og – som det forsikres – kapellan hos vor såre kære datter i Kristus Margrete, Sveriges, Danmarks og Norges berømmelige dronning, og som i fem år har studeret kanonisk ret og artes'.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

447 (13)91. 18. oktober. Marienburg.

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrift i Thorn, §§ 1-10 på tysk.

I det Herrens år o.s.v. (13)91 på evangelisten Lukas' dag forsamledes rådsudsendingene fra Preussens stæder i Marienburg og gennemdrøftede nedenantegnede artikler.

<1-5> .....[1])

<6> Ligeledes skal sendebudene tale med hertug Johan af Mecklenburg og med stæderne Wismar og Rostock, som de kan bedst, om den skade, som de har voldt købmændene fra Preussen på Bornholm og også andetsteds.

<7-10> .....[2])

1) §§ 1-5 handler om forholdet til Flandern. - 2) § 7 handler om en lejdesag, § 8 om et taget skotsk skib, § 9 om stadfæstelse af flamske privilegier og § 10 om, at breve fra hertugen af Mecklenburg samt Wismar og Rostock til højmesteren skal gives i forvaring i Danzig.

448 1391. 21. oktober. Nyköping.

Dronning Margrete vidimerer ridderen Sten Bosons brev af 1390 27. juni, nr. 233.

Original i det svenske rigsarkiv.

449 1391. 23. oktober.

Hr. Tue Galen af Näsbyholm pantsætter gods til sin måg Jens Absalonsen for 120 mark sølv.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Tue Galen af Näsbyholm, ridders, pantebrev til sin måg[1]) Jens Absalonsen på efterfølgende gods, nemlig alt hans gods i Lindby, fremdeles en gård i Sandåkra og en gård i Ugglesjö med en mølle, der kaldes Låremölla, for hvilket gods han fik 120 mark sølv som lån. Givet på biskoppen sankt Severins dag 1391.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Tue Galen af Näsbyholm, væbners, (!)[2]) pantebrev udstedt til hans måg[1]) Jens Absalonsen for 120 mark sølv på en gård tilhørende ham i Sandåkra, al hans ejendom i Lindby, en gård i Ugglesjö med en mølle samme-sted, der kaldes Låremölla, hvilket gods blev sat i pant for den nævnte sum penge. Givet 1393(!)[2]).

1) d.v.s. svigersøn. Jens Absalonsen var gift med Tue Galens datter Ingefred. – 2) fejl af registratoren Magnus Westhius, jf. den endelige redaktion ovf.

1391. 30. oktober. Haag. 450

Hertug Albrecht af Bayern, greve af Holland, Zeeland og Hennegau, giver hertug Gerhard 6. af Slesvig, hans undersåtter og friserne under hans herredømme frit lejde til at komme til Holland og Zeeland på købmandsfærd.

Afskrift på nedertysk i Haag.

Albrecht, af Guds nåde pfalzgreve ved Rhinen, hertug af Bayern, greve af Hennegau, af Holland, af Zeeland og herre af Frisland, gør vitterligt for alle folk, at vi har givet og med dette brev giver Gerhard, hertug af Slesvig, greve af Holland, Stormarn og Schauenburg – vi sender hilsen med Gud – og alle hans undersåtter og også de frisere, der bor i hans område, en god fast sikkerhed til at fare, komme, opholde sig og færdes med deres gods og med deres varer overalt i vore lande Holland og Zeeland inden for stæderne og udenfor, og vi tager deres liv og deres gods i vor beskyttelse. Og hvis der er nogen, der i modstrid hermed gør vold mod dem i nogen måde på deres liv eller på deres gods, det vil vi drage ham til ansvar for ligesom den, der vil skade os i vor magt. Dette skal vare, til vi tilbagekalder det. Til vidnesbyrd har vi beseglet dette brev med vort segl. Givet i Haag mandagen efter apostlene Simon og Judas' dag i det Herrens år 1391.

1391. 4. november. S. Pietro i Rom. 451

Pave Bonifacius 9. reserverer en dignitet, et personat eller officium ved kirken i Lund for Jens Povlsen, kannik i Lund og dronning Margretes kapellan.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sin elskede søn Jens Povlsen, kannik i Lund hilsen.

Din retskaffenheds rosværdige fortjenester (– – –)[1]). Idet vi derfor under hensyntagen til Dine fornævnte fortjenester og desuden i betragtning af den bøn, som vor såre kære datter i Kristus Margrete, Danmarks, Sveriges og Norges berømmelige dronning, ydmygt har rettet til os herom på Dine vegne, hendes elskede kapellan og vedvarende bordfælle, ønsker at vise Dig en særlig nåde og at hædre Dig endnu mere i kirken i Lund, reserverer vi til apostolisk overdragelse en dignitet, et personat eller officium med eller uden sjælesorg, selv om man plejer at blive antaget til den eller det ved valg, (– – –)[1]). Vi forbyder strengt vor ærværdige broder ærkebiskoppen og vore elskede sønner kapitlet i Lund og den eller dem, (– – –)[1]); (vor reservering gælder endvidere), uanset om fornævnte ærkebiskop og kapitel eller hvilke som helst (– – –)[1]) i egen person, eller (uanset) at Du, som det forsikres, vides på kanonisk vis at besidde et kanonikat og en præbende og et evigt vikardømme ved samme kirke. Intet menneske (– – –)[1]). Givet ved S. Pietro i Rom den 4. november i vort andet (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 347.

452 1391. 4. november. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger biskoppen af Roskilde og dekanen ved kirken i Roskilde og Johan v. Dulmen, kannik i Lübeck at indføre Jens Povlsen i en dignitet, et personat eller officium ved kirken i Lund.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vor ærværdige broder biskoppen af Roskilde og til vore elskede sønner dekanen ved kirken i Roskilde og Johan v. Dulmen, kannik ved kirken i Lübeck hilsen o.s.v.

Den retskaffenheds rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke vor elskede søn Jens Povlsen, kannik i Lund, anbefales til os ved troværdige mænds o.s.v.[1]) Derfor pålægger vi Eder, gode mænd, ved apostolisk brev, (– – –)[2]) anvise samme Jens denne dignitet (– – –)[2]) indføre samme Jens eller nævnte befuldmægtigede (– – –)[2]) og sørge for, at denne Jens eller

nævnte befuldmægtigede (– – –)[2]), eller (uanset) om fornævnte ærkebiskop og kapitel (– – –)[2]). Givet som ovenfor.

1) jf. nr. 451. – 2) for de forkortede formler se nr. 348.

1391. 4. november. S. Pietro i Rom. 453

Pave Bonifacius 9. pålægger officialen i Roskilde at reservere Jon fra Hög, sognepræst i Hög, et kirkeligt beneficium, hvortil ærkebiskoppen af Lund har overdragelsesretten.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sin elskede søn officialen i Roskilde hilsen o.s.v.

Vi anser det for sømmeligt o.s.v. Idet vi derfor ønsker at omfatte vor elskede søn Jon fra Hög, sognepræst i Hög, Lunds stift, som er mangfoldigt anbefalet til os for sit liv, sin vandel i ærbarhed og gode sæder og sin retskaffenheds øvrige fortjenester og dyder, med nådig gunst i betragtning heraf og desuden efter overvejelse af den bøn, som vor såre kære datter i Kristus Margrete, Danmarks berømmelige dronning, ydmygt har rettet til os herom på nævnte hendes kære Jons vegne, pålægger vi Dig, gode søn, ved apostolisk brev, at Du, hvis Du efter omhyggeligt at have prøvet ham, finder, at fornævnte Jon læser godt, analyserer godt og synger godt og taler latin på passende måde og iøvrigt er egnet til at opnå et beneficium med sjælesorg eller, selv om samme Jon ikke skulde synge godt, når blot han sværger i Dine hænder på Guds hellige evangelier, at han inden et år, at regne fra denne prøvelses tidspunkt, lærer at synge godt, (et beneficium) med eller uden sjælesorg, og hvis Du muligvis finder, at det ikke forholder sig således, og nævnte Jon ikke synger godt og ikke har svoret som fornævnt, når blot Du efter omhyggeligt at have prøvet ham iøvrigt finder ham egnet til at opnå et beneficium uden sjælesorg – hvorom vi bebyrder Din samvittighed – da blot eet uden sjælesorg –, med vor myndighed for Din overdragelse reserverer et kirkeligt beneficium, hvis afkastninger, afgifter og indkomster i overensstemmelse med indtægtsangivelsen[1]) ikke overstiger en årlig værdi af 25 mark sølv, hvis det er med sjælesorg, men ikke overstiger 18, hvis det er uden, hvortil vor ærværdige broder ærkebiskoppen af Lund har overdragelses-, provisions-, præsentations- eller al anden rådighedsret, når blot det ikke er et kanonikat og en præbende ved domkirken, hvis et sådant (beneficium) for tiden er ledigt,

eller når det bliver ledigt, som samme Jon selv (- - -)[2]) beslutter at godtage det, at overdrage samme Jon efter denne godtagelse med alle dets rettigheder og tilbehør. Du skal strengt forbyde samme ærkebiskop at driste sig til også i tiden før denne godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om dette beneficium, undtagen efter at have bragt i sikker erfaring, at fornævnte Jon eller fornævnte befuldmægtigede ikke har villet godtage det, og skal lige så vel med vor myndighed efter denne godtagelse overdrage og anvise samme Jon dette beneficium, som Du reserverer, hvis et sådant som ovenfor nævnt er ledigt, eller når det bliver ledigt, med alle dets rettigheder og tilbehør. Du skal personligt eller ved en eller flere andre indføre samme Jon eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af beneficiet og dets omtalte (- - -)[2]) oppebørsler af dette beneficium, idet Du med vor myndighed tugter dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel, uanset om nogen med hensyn til provisioner, de skal have på dette kirkelige beneficium, har fået særligt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået almindeligt brev af nævnte sæde eller dets legater, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på nogen som helst anden måde. Det er nemlig vor vilje, at fornævnte Jon med hensyn til opnåelse af nævnte beneficium skal foretrækkes for alle disse undtagen for dem, der har ventebrev på disse beneficier, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre beneficier; (Din overdragelse skal endvidere gælde), uanset om samme ærkebiskop eller hvilke som helst andre (- - -)[2]) bandlysning, og at dette eller andre kirkelige beneficier, hvortil (- - -)[2]) særlig omtale sted, eller (uanset) at samme Jon, som han forsikrer, vides at besidde fornævnte sognekirke og et evigt vikardømme uden sjælesorg i kirken i Lund. Men det er vor vilje, at nævnte Jon, så snart han i kraft af dette brev ukæret har opnået et beneficium med sjælesorg, overhovedet skal afstå samme sognekirke, som han som fornævnt besidder, og som vi erklærer for ledig fra da af. Og hvis man desuden finder nævnte Jon egnet (- - -)[2]) udstedelsesdag ved en stedfunden afgørelse særligt havde ladet dette beneficium reservere til apostolisk overdragelse, hvis et sådant da var ledigt, eller når det blev ledigt, og samme Jon som fornævnt vilde godtage det, at overdrage nævnte Jon efter denne godtagelse. Givet ved S. Pietro i Rom den 4. november i vort andet (pontifikats)år.

1) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. - 2) for de forkortede formler se nr. 359.

1391. 10. november. S. Pietro i Rom. 454

Kardinalkollegiets kammermester Henricus, kardinalpresbyter af Sta. Anastasia, kvitterer ærkebiskop Peder af Lund for betaling af en del af hans servispenge og giver ham udsættelse til førstkommende pinsedag med resten.

Afskrift i de pavelige obligationsregistre.

Henrik, af Guds miskundhed kardinalpresbyter af Sta. Anastasia, kammermester for det hellige kollegium af de såre ærværdige fædre i Kristus de herrer kardinaler i den hellige romerske kirke, til alle og hver enkelt, der får dette brev at se, hilsen med Gud.

Vi gør vitterligt for Eder alle, at den ærværdige fader i Kristus, hr. Peder, af Guds nåde ærkebiskop af Lund, dags dato ved den ærværdige mand hr. Jens Povlsen, kannik i Lund, virkeligt og virkningsfuldt har ladet indbetale 64 kammerfloriner i guld, 24 skilling 5 penning i romersk mønt til os som en del af sit servitium commune[1]), som han virkeligt på grund af sin kirke i Lund skyldte kammeret for kollegiet af de nævnte herrer kardinaler under visse straffe og domme, og at han som en del af et servitium minutum[2]), der skyldes til nævnte kollegiums husstand og tjenerskab, har ladet indbetale 4 lignende floriner 22 skilling to penning i fornævnte mønt. Vi kvitterer og frigør ligeledes med dette brev nævnte ærværdige fader hr. Peder, ærkebiskop af Lund, og hans arvinger og efterfølgere og hans nævnte kirke for det således givne, således indbetalte beløb og løser og anser ham med dette brev for løst fra den bandlysningsdom, som han pådrog sig på grund af udsættelsen med betalingen af nævnte servitium og det ene servitium minutum, der ikke var sket til den fastsatte termin, og fra den anklage for mened og andre straffe og domme, og vi giver ham barmhjertigt dispensation for den irregularitet, som han har pådraget sig på grund heraf ved at befatte sig med gudstjenester, dog ikke, hvis det sker under foragt for nøglemagten[3]). Men efter at have forstået vægten af de tynger, som på nævnte ærværdige faders, hr. ærkebiskop Peders vegne blev klarlagt for os, og som sandsynligvis gør ham ude af stand til at betale det, som han virkningsfuldt stadig skylder nævnte kollegiums kammer og husstand og tjenerskab som rest af nævnte servitium commune og det ene servitium minutum, udskyder vi med nævnte kollegiums myndighed, der er overladt os i denne sag, fristen for at foretage betalingen af resten af nævnte servitium commune og det ene servitium minutum til førstkommende pinsedag, og vi fastsætter den på ny for samme, dog således, at han,

hvis han til den termin, der på ny er fastsat for ham, svigter med denne betaling, da er han hjemfalden til de straffe og domme, som han tidligere var bundet af, og vi erklærer med dette brev, at han bindes og falder tilbage ved selve handlingen. Til vidnesbyrd herom har vi befalet at lade dette brev udfærdige og bestyrke ved at hænge vort kardinalembedes segl under. Givet ved S. Pietro i Rom i det Herrens år 1391 i den 13. indiktion den 10. november i vor højhellige fader i Kristus og vor herre hr. Bonifacius, ved Guds forsyn den niende paves tredie pontifikatsår.

1) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. – 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. – 3) jf. DRB. II 1 nr. 474 note 2.

455 1391. 10. november.

Optegnelse om, at ærkebiskop Peder af Lunds servispenge er blevet fordelt mellem kardinalerne.

Notits i Vatikanarkivet.

Den 10. november betalte den ærværdige fader hr. Peder, ærkebiskop af Lund, 64 floriner, 34 skilling, 5 penning som sit servitium commune[1]) og 4 floriner, 22 skilling og 2 penning som servitium minutum[2]). Han blev forfremmet i Bonifacius' første år. Der var 18 kardinaler, nemlig *(herefter følger kardinalnavnene, som er udeladt her).* Kollegiets klerk tager 32 skilling 4 penning. Der resterer 64 floriner 2 skilling 1 penning. Hver tager 3 floriner 27 skilling 10 penning og en hvid.

1) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. – 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3.

456 [1391. Før 11. november?][1]).

Rådet i Visby klager til hansestæderne over, at høvedsmænd fra Rostock og Wismar tillige med deres hjælpere fra Stockholm har taget Visbyborgeres skibe og fanget deres svende, skønt man står i fredeligt forhold til de to byer og 'vi er privilegeret af Danmarks krone på den måde, at vi ikke har med deres krig at gøre, og vi har holdt det således indtil denne tid', *og beder dem sørge for, at købmændene ikke lider skade.*

Afskrift på nedertysk i Wismar.

1) Endnu 1390 26. august, nr. 262, betones det ved overenskomsten om styret af Mecklenburg m.v. under kong Albrechts fangenskab, at Rostock og Wismar har en særlig våbenstilstand med Danmark. Den bringes faktisk til ophør med angrebsforbundet mod dronning Margrete i 1391, jf. nr. 393 og 396, mellem Rostock, Wismar og hertugerne af Mecklenburg. Visbys brev, der tidligere dateredes til [1390] ud fra placeringen i receshåndskriftet bagefter § 2 af recessen 1390 24. juni samt et udateret brev, begge vedrørende Flandern, jf. Hanserec. III 491-492 nr. 476 og 477, må rimeligvis omdateres til 1391 og antagelig være indgivet til hansestæderne inden hansedagen i Hamburg 1391 11. november, nr. 458, jf. også nr. 457.

[1391. Før 11. november?][1]). 457

Hertug Vilhelm af Geldern anmoder på opfordring af dronning Margrete borgmestre og rådmænd i Lübeck og Stralsund om at foranledige, at Wismar og Rostock afstår fra de fjendtligheder, som de har indledt mod dronningen uden varsel, og yder hende erstatning.

Afskrift i Arnhem.

Vilhelm, førstefødt af Jülich, af Guds nåde hertug af Geldern og greve af Zutphen, til de kloge og hæderværdige mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i stæderne Lübeck og Stralsund, og enhver af dem, vore venner, hilsen og alt godt.

Eftersom den såre høje fyrstinde og min frue, fru Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning, har meddelt os, at I langt mere end de andre søstæder urokkeligt har lovet og åbent givet samme fru dronning Eders brev på deres vegne fra stæderne Rostock og Wismar og vore venner på at bevare våbenstilstand, fred og endrægtighed eller venskab, kaldet 'forbindwingh'[2]), mellem samme fru dronning og hendes mænd på den ene side og fornævnte fra stæderne Wismar og Rostock på den anden, under hvilken våbenstilstand, fred, endrægtighed eller venskab de fra Wismar og Rostock, således som vi har fået at vide, uden afbrydelse af venskabsforholdet, har påført ovennævnte fru dronning alvorlige uretfærdigheder, beder vi, drevet af samme fru dronnings bønner, af den grund Eder alle, for os elskede, om, at I vilde underrette dem fra Wismar og Rostock, vore venner, hvem vi desuden også skriver til, om, at de for fremtiden skal afstå fra ovennævnte uretfærdigheder og gøre, hvad der er ret, over for denne fru dronning og hendes på grund af de påførte uretfærdigheder, i overensstemmelse med ovennævnte løfte, af hensyn til os, vi, som over for

Eder, venner, kunde ønske gerne at være Eder til behag i lignende eller Eders andre sager, idet vi attrår, at man viseligt skriver tilbage til os angående det fornævnte. Givet o.s.v.

1) I løbet af maj 1391 sluttedes der forbund mellem hertugerne af Mecklenburg og stæderne Wismar, Rostock, Gadebusch, Grevesmühlen og Schwerin, rettet mod dronning Margrete, jf. nrr. 393 og 396. De i brevet omtalte overgreb kan måske sigte til det af Detmar, ed. Koppmann, II 41-42 beskrevne mecklenburgske togt, der afsluttedes med våbenstilstanden i Nyköping. Først med Rostocks og Wismars indlæg på hansedagen i Hamburg 1391 11. november, nr. 458, måtte hansestæderne tage stilling til konflikten om kong Albrechts løsladelse. Da kongen ikke nævnes i hertugens brev, er det muligvis udstedt inden mødet i Hamburg. – 2) nedertysk ord i den latinske tekst, d.v.s. forbund. Der hentydes antagelig til fredsslutningen 1376 14. august. Hanserec. II 138 nr. 125, som indeholder særaftale om Wismars og Rostocks stilling. En gentagelse heraf, udstedt til dronning Margrete, kendes ikke, men den fremhæves af hertuginde Anna i brevet af 1390 26. august, nr. 262.

458 1391. [Efter] 11. november. Hamburg.

Reces af hansedagen i Hamburg.

Afskrift på latin og nedertysk (§§ 1-28) i hanserecesserne.

Lübecks eksemplar:

I det Herrens år 1391 på sankt Mortens dag blev et møde godkendt, at holde med flamlænderne i Hamburg, på hvilket de herrer rådsudsendinge fra nedenfor anførte stæder forsamledes til forhandlinger, nemlig:

Hamburgs eksemplar:

I det Herrens år 1391 blev et møde godkendt, at holde med flamlænderne i Hamburg på biskoppen og bekenderen sankt Mortens dag om vinteren, til hvilket nedenfor anførte herrer rådsudsendinge forsamledes:

Fra Lübeck de herrer Gerhard Attendorn, Henrik Westhof og Jordan Pleskow, fra Köln hr. Mathias van dem Speygel, fra Preussen: fra Thorn Gotfred Rebber, fra Elbing hr. Gerhard v. Thorn, fra Dortmund Herman Klepping, fra Rostock Johan v. d. Aa, Winold Baggele, fra Stralsund Gregor Swerting, fra Wismar Markvard Bantzekow, Herman Mejer, fra Stade Radike van Stade, Nicolaus Sworne, fra Riga Tideman Grave, fra Dorpat Johan Stör, fra Braunschweig Eggelin Strobeke, Henning Horneburg, fra Lüneburg Didrik Springingtgud, Johan Hoyeman, fra Hamburg Bertram Horborg, Markvard Screye, Kristian Ritter, Johan Hoyers, Kristian Vos og

Nicolaus van Geldersen; de gennemdrøftede disse nedenfor anførte sager:

<1-19> ..... [1])

Lübecks eksemplar:

<20> Ligeledes har de fra Rostock og Wismar forhandlet i nærværelse af stæderne og bedt om, at de vilde have deres råds sendebud til det møde, der er aftalt med dronningen af Danmark at holde otte dage efter pinse i Falsterbo. Det har stæderne taget med hjem til hver deres råd og vil skrive deres svar derpå til dem i Rostock og Wismar.

Hamburgs eksemplar:

<20> Ligeledes angående det møde, der skal holdes mellem kongen af Sverige og dronningen af Danmark i Falsterbo otte dage efter pinse, det har stæderne taget med hjem til deres råd og vil sende et svar derpå til dem i Rostock eller dem i Wismar, så hurtigt de kan.

<21-28> ..... [2])

1) indeholder detaljerede redegørelser for tab, lidt i Flandern, og flamlændernes udredning af erstatning. - 2) § 21 handler om forholdet til England, § 22 om vintersejladsen, § 23 om en sag mellem Lübeck og Köln, §§ 24-28 om fremgangsmåden ved afregningen af erstatningerne.

1391. [Efter 11. november][1]). 459

Lubbert Thevin og hans søn Lubbert samt fem andre skylder herrerne Johan v. Kulpe og Bernhard v. Rode 300 mark stralsundsk på fru Gisla Podebusks vegne.

Indførsel i Stralsunds Liber debitorum.

Lubbert Thevin den ældre og Lubbert Thevin, hans søn, og Johan Lutteke, garver, Henrik Wrede, Henrik Zegher, Nicolaus Gosdin, Henrik v. Hildesheim skylder sammen med deres arvinger i fællig de herrer Johan v. Kulpe og Bernhard v. Rode og deres arvinger på fru Gisla Podebusks vegne 300 stralsundske mark, hvoraf 200 skal betales om to år, at regne fra den forbigangne sankt Mortens dag, og de andre 100 skal betales om tre år, at regne fra fornævnte forbigangne sankt Mortens dag. Af disse 300 mark er 200 mark betalt[2]).

1) indførelsen er den sidste under 1391; da mortensdag omtales som 'forbigangen', er indførelsen rimeligvis foretaget efter denne dag. - 2) rimeligvis lidt senere tilføjelse.

460 [1391][1]). 13. november.

Rådet i staden Wismar meddeler de preussiske stæder, at den skade, de har lidt på Bornholm, formodentlig er tilføjet dem af hertug Johan 1. af Mecklenburgs folk, og at han vil yde dem erstatning, for så vidt han er i stand dertil.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Tjeneste og ære og hvad vi formår, forudskikket.

Kære venner. I skal vide, at Eders rådmænd, der var sendt til mødet i Hamburg med flamlænderne, for nylig var hos os og har givet os klar besked om den skade, der skete Eders mænd på Bornholm. Derfor skal I vide, kære venner, at vi har undersøgt det og er kommet til det klare resultat, at der ikke er sket Eders mænd nogen skade fra vore mænd, men sandsynligvis er der nok sket dem skade fra vore herrers mænd. Det gør os virkelig af hjertet ondt, og vi ved for sikkert, at hertug Johan og hans søn er så retskafne fyrster, at hvis der er begået overgreb af deres mænd, så vil de efter evne helt erstatte det og gerne gøre så meget derved, som det er rimeligt og passende. For I, kære venner, ved det godt selv, at hvor der sker så stort et hærtog, er det sjældent, at der ikke på noget tidspunkt vil ske skade derved, derfor vær så venlige og tag Eder det ikke så tungt til hjertet, og tag mod rimelig erstatning for det fra vore herrer (i tillid til,) at de gør så meget over for Eder, som de er pligtige til mod Eder, og vi beder Eder under henvisning til al tjeneste, at I for ret æres skyld er så venlige og ikke glemmer vore herrer for dette, og at I beder Eders herre højmesteren om, at han ikke udelukker os alle fra sin nådes milde skærm, der har gjort os alle godt og stadig alle dage gør os godt, og tag løn fra Gud og se på vore herrers nød og vor (i den forvisning), at intet hovmod får os til det, men den bitre nød, og sæt Eders lid til vor herre Gud, at han helt vil mage det så, at hvad I har gjort vore herrer til gode, det vil de fremtidig fuldt gengælde Eder og Eders mænd. Og hvor vi kan tjene Eder og Eders mænd, deri vil vi vise os, som vi allerbedst kan, hvad vi allerede ofte har gjort. Byd over os til alle tider som over Eders tro tjenere. (Vi beder om) Eders venlige svar herpå. Givet på sankt Briccius' dag under vort sekret.

Borgmestre og rådmænd i staden Wismar, Eders (tjenere).

1) De preussiske stæder besluttede 1391 18. oktober, Hanserec. IV 20 nr. 28, at sende udsendinge til Hamburg til forhandlinger om forholdet til Flandern, og undervejs skulde de gøre forestillinger i Wismar og Rostock og over for hertugen angående tabene på Bornholm, jf. ovf. nr. 447 § 6. Sidstnævnte var ikke hjemme, men de to stæder afgav et svar, der var for langt at referere, jf. Hanserec. IV 24 nr. 32. Nærværende brev fra Wismar må da anses for svar på de preussiske forestillinger.

1391. 16. november. 461

Biskop Peder af Hólar eftergiver dem, der besøger Hellerup og Søllinge kirker, en del af deres kirkebod.

Notits af Hamsfort.

I det Herrens år 1391 ..... Den 16. november beærer biskop Peder af Hólar Hellerup og Søllinge kirker med breve af samme art[1]).

1) d.v.s. breve, der fritager for kirkebod, henvisningen går på nr. 424, der omtales umiddelbart forud i håndskriftet.

1391. 21. november. Ribe. 462

Biskop Eskil af Ribe og Kristian Frellesen, væbner, antager ærkedegn, kantor og kapitlet i Ribe som voldgiftsmænd i en strid om et overfald på Torkil, biskoppens svend på gården Favrholt.

Original i rigsarkivet.

Det skal med dette brev være vitterligt for alle, hvem det angår eller på nogen måde i fremtiden vil kunne angå, at vi, Eskil, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop af Ribe, på den ene side og Kristian Frellesen, væbner, lægmand i Ribe, på den anden side personligt fremstod for vort kapitel i Ribe i højkoret i vor kirke i Ribe og for adskillige andre gode mænd, rådmænd og borgere i Ribe, angående og i anledning af de overgreb, slag, tilfangetagelser og tilbageholdelser eller fængslinger og voldshandlinger, der, som vi tror til trods for nævnte Kristians benægtelse, er sket og er tilføjet os Eskil, fornævnte biskop, af nævnte Kristian med hensyn til Torkil, der er i vor tjeneste på gården Favrholt, og angående og i anledning af alt, hvad der på nævnte Torkils vegne var opstået og gået for sig mellem nævnte Kristian og hans undergivne og Tue Ottosen og hans folk, og valgte og antog de hæderværdige mænd de herrer ærkedegnen, kantoren og kapitlet i Ribe til så at sige vore rette skønsmænd, voldgiftsdommere og venskabelige forligsmænd i disse sager, idet vi på begge sider på tro og love og under trussel om en bøde på hundrede mark lybske penge – hvilken sum den part, som ikke adlyder nævnte kapitels kendelse i alle enkeltheder, uden opsættelse og med øjeblikkelig virkning skal betale den adlydende part – lover at anerkende og godkende og ukrænkeligt at overholde, hvad som helst der og uanset på hvilken måde der i disse ovenanførte stridigheder, og i hvilken som helst af dem, af nævnte kapitel fra nu af

og inden onsdagen ved fastens begyndelse måtte blive afsagt, afgjort, erklæret, dømt eller afsluttet, uanset en hvilken som helst indsigelse, afgørelse og forhaling, retslig eller faktisk, og enhver hindring, årsag eller ethvert påskud, hvorved ovenanførte helt eller delvis vil kunne omstyrtes eller på nogen måde afkræftes. Til et klart vidnesbyrd om denne overgivelse til voldgift og andet ovenfor anført er seglene tilhørende os, Eskil fornævnte biskop og Kristian Frellesen, tillige med segl tilhørende de gode mænd Thomas Ivarsen og Jens Thomsen, høvedsmand på borgen Kolding, væbnere, og Detmar Tidemansen, Johan Greverod og Wilken Piksten, borgere i Ribe, hængt under dette brev. Givet og handlet i det Herrens år 1391 dagen før jomfruen og martyren sankt Cecilies dag.

463 1391. 25. november.

Albert Andersen af Tovskov erkender at have modtaget 800 mark lybsk i brudepenge for sin hustru Elisabeth, datter af ridderen hr. Henning Podebusk, og pantsætter for disse Stensgård og Millinge og alt andet af hans gods på Fyn til hende.

Vidisse 1405 10. januar i rigsarkivet, nedertysk.

Det skal være vitterligt for alle de folk, der ser dette brev eller hører det læse, at jeg Albert Andersen af Tovskov erkender og åbent bevidner med dette brev, at jeg af den ædle ridder hr. Henning Podebusk på hans datter Elisabeth, min hustrus vegne som hendes brudepenge har oppebåret og modtaget 800 mark lybsk i sølvpenge, der er gængse og gangbare i Lübeck, i dadelfri rede penge. For disse fornævnte 800 mark pantsætter jeg til et ret pant mit gods Stensgård og Millinge med den ø, der ligger dertil, til den forskrevne Elisabeth og hendes arvinger, og videre alt mit gods, hvor og på hvilket sted det end ligger, på Fyn, slet intet undtaget, med ager, dyrket og udyrket, med skov, med vand, med eng, med græsgang, med dam, vådt og tørt, med mølle og med alt tilbehør, rørligt og urørligt, slet intet undtaget. Hvis jeg endvidere går bort før den forskrevne Elisabeth, så forpligter jeg mine arvinger til, at de skal udfri og frigøre hende og hendes arvinger dette fornævnte gods for alle krav, således som det er ret i landet. Endvidere skal hun og hendes arvinger oppebære al afkastning og nytte af dette forskrevne gods hvert år så længe, indtil det bliver indløst, og det skal ikke afregnes i hovedstolens sum. Når jeg endvidere afgår ved døden og mine arvinger da vil indløse dette forskrevne gods, så skal man forkynde indløsningen nærmeste tingdag før påske på Sallinge herredsting

og derefter nærmeste tingdag efter næstfølgende sankt Mortens dag udrede og betale de fornævnte 800 mark i rede sølvpenge, som de er gængse og gangbare i Lübeck, til den forskrevne Elisabeth eller hendes arvinger og ikke forelægge andet end dadelfri rede penge. Hvis hun endvidere overlever mig, så skal hun dertil besidde alt arvegods, der med rette kan tilkomme hende fra min side. Endvidere erkender jeg forskrevne Albert, at min hustru Elisabeth eller hendes arvinger ikke skal have nogen del i eller adkomst til hendes faders arv, der er i Tyskland, medmindre hendes broder Vitslav dør uden børnearvinger, så skal hun have uhindret ret dertil. Til større sikkerhed for disse forskrevne ting har jeg hængt mit segl under dette brev sammen med disse ædle folks segl, nemlig hr. Niels Jensen, ridder, og Jens Pedersen, væbner, der til vidnesbyrd har medbeseglet dette brev, der er skrevet i året 1391 efter Guds byrd på sankt Katharines dag.

1391. 27. november. 464

Mathias Kale erklærer, at Gerhard Ketelhot har tilstået ham en gård i Sandby til pantsættelse for gæld til fru Kristine, enke efter Anders Sjundesen, mod, at han overgiver Gerhard Ketelhot en gård i Lille-Løjtofte og en gård i Vindeby.

Original i rigsarkivet.

Jeg, Mathias Kale, gør vitterligt for alle, der ser dette brev, at nærværende brevviser Gerhard Ketelhot på grund af min svigten har tilstået mig noget af sit gods i leje, nemlig en gård i Sandby, på hvilken Jeppe Skaft bor, at pantsætte til gengæld for min retmæssige gæld til fru Kristine, enke efter Anders Sjundesen, hvorfor jeg, fornævnte Mathias Kale, venskabeligt med dette brev til gengæld overgiver mit gods til ovenanførte Gerhard Ketelhot, nemlig en gård i Lille-Løjtofte, på hvilken Jesse Hemmingsen bor, og en gård i Vindeby, på hvilken Bo, Gabriel for tiden bor, med alle tilliggender til nævnte gods, intet undtaget; denne betingelse er aftalt, at samme Gerhard skal oppebære afgifter, tjenesteydelser og beder og alt andet hidrørende fra nævnte gods såvel i indløsningsåret som i de andre år, indtil fornævnte gård tilhørende samme Gerhard på lovlig vis tilbageleveres ham eller hans arvinger. Hvis ydermere fornævnte Gerhard på grund af mangel ved min hjemling på nogen måde – det ske ikke – mister ofte nævnte to gårde, der til gengæld er overgivet ham af mig, da forpligter jeg mig og mine arvinger til som følge heraf og derefter fuldstændigt at holde denne Gerhard og hans arvinger skadesløse. Til vidnesbyrd herom er mit

segl tillige med segl tilhørende hr. Jens Gråmule og Emeke Kale, væbner, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1391 mandagen før apostlen Andreas' dag[1]).

1) 30. november.

465 1391. 3. december. København.

Fikke Moltke af Kyse, ridder, og Henneke Moltke af Torbenfeld, væbner, sælger gården Lykkesholm til dronning Margrete.

Original i rigsarkivet.

Fikke Moltke af Kyse, ridder, og Henneke Moltke af Torbenfeld, væbner, brødre, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi erkender, at vi og vore arvinger til den stormægtige fyrstinde og høje frue fru Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige med dette brev har solgt, opladt og til evig besiddelse skødet gården Lykkesholm tillige med alt det gods, der hører under denne gård, og med alle dens tilliggender, nemlig agre, enge, skove, græsgange, fiskevande, vådt og tørt, rørligt og urørligt, møller og møllesteder, intet undtaget, som efter vor elskede broder ridderen hr. Evert Moltkes død – salig ihukommelse – på lovlig vis er tilfaldet os med arveret, og tillige med al ret og de åbne breve[1]), som var givet og udfærdiget til vor fornævnte broder og til os begge, idet vi erkender, at vi og vore arvinger af fornævnte såre ophøjede frue, fru Margrete, de nævnte riger Sveriges, Norges og Danmarks dronning, fuldt ud har fået og i lige måde oppebåret fuld og fyldestgørende betaling for fornævnte gård og gods, så at vi er tilfredse dermed. Ydermere forpligter vi os og vore arvinger til ikke på nogen måde eller ad rettens vej på en eller anden måde i fremtiden at fremkalde nogen tiltale eller retsstrid, på folkesproget kaldet 'delæ'[2]), vedrørende nævnte gods og gård. Til vidnesbyrd herom er vore segl tillige med segl tilhørende de hæderværdige herrer, nemlig Ivar Lykke, Niels Ivarsen, Johan Moltke, riddere, Evert Moltke af Hegnede og Borkvard Moltke, væbnere, hængt under dette brev. Givet i København i det Herrens år 1391 på søndagen næst efter apostelen sankt Andreas' dag[3]) til vidnesbyrd om det fornævnte o.s.v.

1) jf. DRB. IV 2 nr. 33 og nr. 156. – 2) dansk ord i den latinske tekst. – 3) 30. november.

[1391][1]). 3. december. 466

Rådet i Danzig svarer Rostock og Wismar vedrørende de skader, deres borgere har lidt ved Bornholm, at dette angår alle de preussiske stæder, men at de først kan afgive et endeligt svar, når alle de skadelidte er vendt hjem.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Tjeneste og stadigt venskab forudskikket.

Herrer og kære venner. I skal vide, at vi ærbødigt har modtaget og omhyggeligt læst Eders brev, der for nylig blev sendt til os, nemlig om den skade, der er sket vore borgere nu for kort tid siden på Bornholm, og (hvori) I skriver til os, at I er uskyldige deri og ikke har gjort det, og at det ikke er sket med Eders vidende. Derfor skal I vide, at skaden ikke alene vedrører os, men hansestæderne i landet Preussen, og også at de folk, som skaden er sket, endnu ikke alle er kommet hjem, og at tiden har været for kort til, at stæderne på nærværende tidspunkt kunde komme sammen og i enighed skrive et svar til Eder, men når de folk, der endnu er ude og som skaden er overgået, kommer hjem, og hansestæderne kommer sammen og drøfter deres stilling dertil, så vil vi gerne skrive et endegyldigt svar til Eder, så snart vi kan. Gud være med Eder. Byd over os. Skrevet dagen før sankt Barbaras dag under vort sekret, der er påtrykt på bagsiden o.s.v.

Rådmændene i Danzig.

1) brevet dateres opr. til 1393 efter afskriftens placering i Danzigs Stadtbuch II, jf. Hanserec. IV s. 139-40, men udgiveren, K. Koppmann, ændrede senere, jf. s. 578, dateringen til 1391, især med støtte i Danzigs tabsopgørelse i 1391, jf. smstds. 582 nr. 643, også tiltrådt af Mekl. UB. XXII 97 nr. 12361. For dateringen til 1391 taler også den henholdende tone i brevet.

1391. 5. december. 467

Dronning Margrete pantsætter gården Lykkesholm i Vindinge herred på Fyn med tilliggende gods og al kongelig ret i Ellested birk til Henneke Olufsen af Søholm for 10.000 lødige mark på det vilkår, at han indløser gården fra Lars Haveby, til hvem den er pantsat for 600 lybske mark.

Original på dansk i rigsarkivet.

Vi Margrete, med Guds nåde Norges og Sveriges dronning og ret arving til og høvding over Danmarks rige, gør med dette vort åbne brev vitterligt, at vi til velbyrdig mand Henneke Olufsen af Søholm, væbner, for

10.000 lødige mark sølv efter kölnsk vægt pantsætter vor gård og vort gods Lykkesholm i Vindinge herred på Fyn med alt denne gårds og dette gods' rette tilliggende, nemlig vornede, skove, marker, agre, enge, fiskevande, møller og møllesteder, tillige med al kongelig ret, som kan tilkomme i Ellested birk, der kaldes Magelunds fang, rørligt og urørligt, intet undtaget, på hvilken måde det end benævnes, på det vilkår, at fornævnte Henneke Olufsen skal indløse fornævnte gård og gods fra hr. Lars Haveby for 600 lybske mark, således som det åbne brev udviser, som han har derpå. Og når fornævnte Henneke Olufsen har indløst fornævnte gård og gods, så skal han og hans rette arvinger have og beholde fornævnte gård og gods som deres brugelige pant, indtil det bliver lovligt indløst fra fornævnte Henneke Olufsen og hans arvinger af os eller vore efterkommere for de fornævnte 10.000 lødige mark sølv efter kölnsk vægt, der står skrevet ovenfor, og for de 600 lybske mark, som han indløser det for. Og hvad han eller hans arvinger bygger derpå, skal vi eller vore efterkommere fyldestgøre ham eller hans arvinger for. Og når vi eller vore efterkommere vil indløse fornævnte Lykkesholm gods og birk fra fornævnte Henneke Olufsen eller hans arvinger, så skal det kundgøres på Fyns landsting et helt år i forvejen, og så skal det indløses til den følgende sankt Mikkels dag på et sikkert sted her i riget, hvor Henneke Olufsen eller hans arvinger tilsiger os at betale dem. Til vidnesbyrd herom er vort sekret hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de velbyrdige herrer, nemlig biskop Peder af Aarhus, Jens Andersen og Niels Ivarsen, riddere[1]). Givet i det Herrens år 1391 dagen før biskoppen sankt Nicolaus' dag.

1) brevet mangler seglsnit og segl; det er derfor næppe endeligt udfærdiget, men afløst af nr. 468, der er udfærdiget på latin.

468 1391. 5. december. Gurre.

Dronning Margrete oplader gården Lykkesholm til Henneke Olufsen af Søholm, væbner.

Original i rigsarkivet.

Vi Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, erklærer over for nulevende og fremtidige, at vi til den velbyrdige mand Henneke Olufsen af Søholm, væbner, nærværende brevviser, og hans arvinger til gengæld for den trofaste tjeneste, han har ydet os og i fremtiden skal yde os, med dette brev indrømmer og opla-

der til evig besiddelse vor gård Lykkesholm på Fyn tillige med alle dens tilliggender og alt det gods, der hører under denne gård, nemlig agre, enge, græsgange, skove, fiskevande, vådt og tørt, rørligt og urørligt, møller og møllesteder, intet undtaget, med hvilket navn det end kan benævnes, tillige med de breve og vore rettigheder[1]), som vi har erhvervet af hr. Fikke Moltke, ridder, og Henneke Moltke, brødre, og de enkelte rettigheder, som tilkom vor fader og vor søn – salig ihukommelse – i nævnte gård og gods. Fremdeles skal nævnte Henneke Olufsen og hans arvinger frit have omtalte gård tillige med alle dens tilliggender og med al kongelig og kronens ret til deres hånd, således som det synes dem mest overensstemmende med deres tarv, at råde over til evig tid, med det yderligere vilkår, at nævnte Henneke Olufsen til hr. Haveby, ridder, inden det nærmest og umiddelbart følgende år skal betale 400 mark lybsk, for hvilke fornævnte gods Lykkesholm i øjeblikket er pantsat, og til Henneke Moltke 200 mark lybsk. Til vidnesbyrd herom og til fastere sikkerhed er vort sekret hængt under dette brev tillige med segl, tilhørende de velbyrdige herrer, nemlig Peder, biskop af Århus, Jens Andersen og Niels Ivarsen, riddere. Givet på vor borg Gurre i det Herrens år 1391 på dagen før den hellige biskop Nicolaus' dag.

1) jf. nr. 465.

1391. 6. december. Hørsholm. 469

Elene Nielsdatter, enke efter hr. Bent Byg, stadfæster hans pantsættelse af Hørsholm til dronning Margrete og skøder dronningen al sin ret dertil.

Dansk oversættelse i rigsarkivet.

Til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg Elene Nielsdatter, enke efter hr. Bent Byg, ridder, bekender åbenbart med dette brev over for alle nulevende og fremtidige, at eftersom min kære mand, hr. Bent Byg – Gud nåde hans sjæl – til den højbårne fyrstinde og frue, fru Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning, arving til og fyrstinde af Danmarks rige, pantsatte Hørsholm med alt, hvad der hører dertil, og alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, skove, marker, vådt og tørt, rørligt og urørligt, bygninger, jorder, steder, huse og mure samt alt andet, der hører til det fornævnte gods, intet undtaget, hvor det end ligger her på Sjælland, i Jylland, på Fyn og andetsteds i Danmark, med hvilket navn det end benævnes, og med al den ret, som de breve, der er opsat der-

om, tydeligt indeholder, og fuldstændigt tilsikrede hende det fornævnte frit, og dette hans åbne brev, der er givet fornævnte højbårne fyrstinde på fornævnte gård, fuldbyrder og stadfæster jeg i alle dets ord og artikler med dette mit brev. Derudover skøder og afhænder jeg fra mig og mine arvinger til fornævnte højbårne fyrstinde, eller til hvem hun vil unde det, al den ret og rettighed, som tilfalder mig og mine arvinger i Hørsholm og det gods og de gårde, der ligger dertil, jorder, steder, bygninger, mure o.s.v. tillige med alt andet, der hører til fornævnte gods. Desuden skal fornævnte højbårne fyrstinde frit bruge og til sit behov forvalte fornævnte gård Hørsholm med alle gårdens tilliggender og alt mit andet gods og mine gårde, hvor de end er beliggende her i riget, med al deres ret og rettighed med undtagelse af mine gårde og mit gods i Bavelse og Strøby uden nogen som helst indsigelse fra mig eller mine arvinger, således at hverken jeg eller mine arvinger for fremtiden har noget som helst krav på eller ret til nævnte gods og gårde med deres tilliggender på nogen som helst måde. Jeg erkender på mine egne og mine arvingers vegne, at jeg har modtaget og oppebåret fuld værdi af fornævnte højbårne fyrstinde for fornævnte gods og gårde og deres tilliggender, hvor de end er beliggende i Danmark, således at jeg er tilfreds. For at alle de fornævnte artikler fra min og mine arvingers side skal forblive faste og uigenkaldelige, og til større sikkerhed for alt dette fornævnte har jeg Elene Nielsdatter, fornævnte hr. Bent Bygs enke, med min vilje, mit vidende og mit samtykke hængt mit segl under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd og herrer, Ivar Lykke, Anders Jakobsen, riddere, Henneke Moltke, Henneke Olufsen, Anders Pedersen af Svanholm, Jens Grubbe af Gunderslev, Jens Gribsen, Jens Nielsen og Jakob Låle. Givet på Hørsholm år 1391 efter Guds byrd på sankt Nicolaus' dag.

470 1391. 6. december. Hørsholm.

Jens Grubbe af Gunderslev og hans søster Cecilie Jensdatter, enke efter Henneke Grubendal, afhænder deres ret til Hørsholm til dronning Margrete.

Original i rigsarkivet.

Jens Grubbe af Gunderslev, Cecilie Jensdatter, søster til nævnte Jens Grubbe, enke efter Henneke Grubendal, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi erkender offentligt med dette brev over for alle, nulevende og fremti-

dige: eftersom vor elskede farbroder Bent Byg, ridder – salig ihukommelse – i levende live med sit åbne brev pantsatte gården Hørsholm til den såre berømmelige frue fru Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til Danmarks rige, tillige med alle dens tilliggender og tilbehør, nemlig agre, enge, græsgange, skove, fiskevande, vådt og tørt, rørligt og urørligt, møller og møllesteder, bygninger, huse, jorder, steder, mure og alle dens øvrige tilliggender uden nogen undtagelse, hvor de end befinder sig, med hvilket navn de end benævnes, bekræfter vi begge med vort samtykke og godkender med dette brev dette hans åbne brev tillige med alle de betingelser, artikler og vilkår af enhver art, som indeholdes i samme, der af vor fornævnte farbroder hr. Byg, ridder, i levende live og med hans gode vilje og samtykke er givet og overgivet fornævnte såre berømmelige fru dronning Margrete vedrørende pantsættelsen af gården Hørsholm, dens gods og andre tilliggender og øvrige rettigheder og retsplejebeføjelser overalt, hvor de end befinder sig i Danmark. Men eftersom den velbyrdige fru Elene, enke efter fornævnte hr. Bent Byg, ridder, vor elskede farbroder, efter samme hr. Bent, ridders død til denne ophøjede fru dronning Margrete frit skødede og ihændegav fornævnte gård Hørsholm tillige med alt dens gods og tilliggender, hvor de end er beliggende i Danmark, og afhændede den fra sin og sine arvingers hånd tillige med alle de rettigheder og retsplejebeføjelser, som tilkom hende eller har kunnet tilkomme hende, uden noget forbehold af noget vilkår om at rejse indsigelse om dem, erkender vi, at vi og vore arvinger med vort forstandige samtykke med dette brev til fornævnte ophøjede frue, dronning Margrete, har opladt, skødet og overgivet gården Hørsholm tillige med alle tilliggender og bygninger, huse, mure og endvidere alle den nævnte gårds øvrige tilliggender, som overalt i Danmark og med en hvilken som helst ret hørte til føromtalte gård i nævnte ridders levetid, hvad enten det er andet gods, som er pantsat, eller andre rettigheder af enhver art, som efter vor nævnte elskede farbroders død er tilfaldet os. Vi erkender ydermere, at vor fornævnte ophøjede frue, dronning Margrete, fuldt ud har fyldestgjort os og vore arvinger til vor tilfredsstillelse for fornævnte gård og alt det øvrige, som omtales foran, hvorfor vi afhænder fornævnte gård Hørsholm tillige med alt det øvrige forannævnte fra vor og vore arvingers hånd og fuldt ud, som omtalt ovenfor, ihændegiver den til føromtalte ophøjede fru dronning eller til hver den, som hun viser sin gunst, frit at råde over til egen nytte, således at vi og vore arvinger fra nu af ikke på nogen som helst måde har noget påkrav eller nogen ret til fornævnte. Til opnåelse af større sik-

kerhed og vished om alt det foranførte har vi ladet vore segl hænge under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige herrer, nemlig Ivar Lykke, Anders Jakobsen, riddere, Henneke Moltke, Henneke Olufsen, Anders Pedersen af Svanholm, Jens Grubbe af Gunderslev, Jens Gribsen, Jens Nielsen og Jakob Låle, væbnere, til vidnesbyrd om det fornævnte. Givet på Hørsholm i det Herrens år 1391 på selve den hellige biskop og bekender Nicolaus' dag.

471 [Efter 1391. 6. december].

Vidisse af Henneke Ahlefelds brev af 1387, af Bent Bygs brev af 1391 6. marts, af fru Elene Nielsdatters brev af 1391 6. december og af Jens Grubbes og Cecilie Jensdatters brev af 1391 6. december.

Kalundborgske registratur (1476).

Fremdeles en vidisse af alle breve på Hørsholm og Kærstrup på Tåsinge o.s.v.

Yngre Kalundborgske registratur (1551).

Fremdeles en vidisse efter fire breve. Det første: Henneke Ahlefeld, hr. Benedikts søn *(o.s.v. = DRB. IV 3 nr. 181)*. Det andet: Fremdeles et skødebrev, som hr. Bent Byg til Gunderslevholm *(o.s.v. = nr. 368)*. Det tredie: Fremdeles et stadfæstelsesbrev, som Fru Elene *(o.s.v. = nr. 469)*. Det fjerde: Fremdeles et brev som Jens Grubbe af Gunderslev *(o.s.v. = nr. 470)*.

472 1391. 7. december. Hørsholm.

Jens Grubbe af Gunderslev, væbner, erklærer, at fru Elene Nielsdatter, enke efter ridderen hr. Bent Byg, ved skiftet efter dennes død har afstået ham al sin ret til godset Gunderslev og til gårde i Haldager, Gunderslev og Skelby og gods i Næblerød.

Original i rigsarkivet.

Jens Grubbe af Gunderslev, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg med dette brev offentligt

erkender, at den velbyrdige frue Elene Nielsdatter, enke efter hr. Bent Byg, ridder – from ihukommelse – og jeg, nævnte Jens Grubbe, med vort skifte og deling af arv os imellem i enhver henseende er nået til en sådan sondring, at fornævnte velbyrdige fru Elene frit og af egen fri vilje med dette brev til mig oplader al ret, som tilkom hende til gårdene og godset Gunderslev, tillige med alle andre rettigheder og retsplejebeføjelser samt alt løsøre, kaldet 'bohave'[1]), og bygningerne på samme, hvilke rettigheder og andet forannævnt tilfaldt nævnte frue ved nævnte hr. Bent Bygs død, dog med den tilføjelse, at alt det bebyggede og bygningerne sammesteds nedbrydes og sløjfes samt at fornævnte fru Elene til mig afstod al ret, som hun har til følgende gårde, nemlig en gård i Haldager, som Mikkel Skytte bebor, en gård i Gunderslev, som fornævnte hr. Bent Byg, ridder, købte af Ivan Markmand[2]), en gård i Skelby, som han købte af Herlug i Kagstrup, en anden gård i Skelby, som han fik af Mogens Pallesen, og alt det, som omtalte hr. Bent Byg, ridder, købte af Jens Tuesen i Næblerød, og at jeg, nævnte Jens Grubbe, erklærer mig fuldt ud tilfreds med ovenstående og erklærer fornævnte fru Elene og hendes arvinger kvit og fritaget at være for alt skifte og deling af arv og hvad som helst andet, der var uafgjort imellem os ved fornævnte ridder hr. Bygs død, således at jeg, min søster Cecilie og vore arvinger herefter ikke på nogen måde skal have noget påkrav og nogen ret over for nævnte fru Elene eller hendes arvinger eller over for den ophøjede frue, fru dronning Margrete, til hvem oftnævnte fru Elene fuldstændigt har opladt og overgivet al sin ret og alle sine retsplejebeføjelser, hverken med hensyn til arvegods, købegods eller pantegods eller noget af sammes løsøre, kaldet 'bohave' eller noget som helst andet, rørligt eller urørligt, intet undtaget, med hvilket navn det end benævnes. Til opnåelse af større sikkerhed og vished om alt det ovennævnte er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig hr. Ivar Lykke, ridder, Henneke Olufsen, Anders Pedersen af Svanholm og Peder Nielsen af Vollerup, væbnere, til vidnesbyrd om det fornævnte. Givet på Hørsholm i det Herrens år 1391 dagen efter biskoppen og bekenderen sankt Nicolaus' dag.

1) dansk ord i den latinske tekst. – 2) jf. DRB. III 8 nr. 232.

473 1391. 7. december. Hørsholm.

Genbrev af fru Elene Nielsdatter, enke efter Bent Byg, til forrige nr.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at Elene Nielsdatter, Bent Bygs enke, og Jens Grubbe på Gunderslev er blevet således forligte, at Jens Grubbe skal have alt hendes gods i Gunderslev med den betingelse, at enhver bygning skal nedbrydes og ødelægges. Givet på Hørsholm dagen efter sankt Nicolaus' dag 1391.

474 1391. 7. december. Hørsholm.

Anders Pedersen af Svanholm og hans hustru Elisabeth, datter af Niels Knudsen, erklærer, at fru Elene Nielsdatter, enke efter ridderen hr. Bent Byg, med slægts og venners samtykke har indgivet sig i Roskilde sankt Clara kloster med al den ret, som tilkommer dem i godset i Strøby, Bavelse, Stigsnæs og i gårde i Hyllinge, Regerup og Herlufmagle.

Original i den arnamagnæanske samling.

Anders Pedersen af Svanholm og Elisabeth, datter af Niels Knudsen, nævnte Anders Pedersens hustru, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle skal vide, at vi og vore arvinger erkender, at fru Elene Nielsdatter, enke efter hr. Bent Byg, ridder, efter sine slægtninges og venners råd og særlig efter vort har overgivet sig selv til sankt Clara kloster i Roskilde tillige med al den ret, som vi og vore arvinger har og i fremtiden kan have i nedenfor anførte gods, som følger: for det første at denne fru Elene til sankt Claras kloster i Roskilde giver og skøder alt det gods, som hr. Bent Byg tillige med denne fru Elene fik og arvede efter hendes fader Niels Eriksens og hendes broder Erik Nielsens død – salig ihukommelse – og som er beliggende i Strøby i Stevns herred tillige med alle dets tilliggender uden undtagelse, at besidde til evig tid, således at denne fru Elene og fornævnte kloster såvel i denne fru Elenes levetid som efter hendes død frit kan bruge og råde over det til deres brug uden indsigelse fra nogen af vore arvinger. Fremdeles skal denne fornævnte fru Elene ukæret have og frit råde over gods i Bavelse, gods i Stigsnæs, en gård i Hyllinge, en gård i Regerup og en gård i Herlufmagle i sine levedage tillige med alle oppebørsler og afgifter og alle tilliggender til dette gods til sit og fornævnte sankt Clara klo-

sters brug, og når denne fru Elene dør, da skal fornævnte kloster have og beholde dette gods med pantsættelses adkomst for 100 mark sølv i gode og gangbare sølvpenge, indtil det på lovlig vis indløses af os eller vore arvinger for 100 mark sølv, således som det er skrevet, og alt hvad nævnte fru Elene eller klostret oppebærer fra nævnte gods, skal ingenlunde fraregnes i gældens hovedstol. Ydermere forpligter vi os og vore arvinger til, at fornævnte gods i Strøby skal tilfalde fornævnte sankt Clara kloster til evig og retmæssig ejendom, og at godset i Bavelse med det øvrige foranførte gods uden svig skal tilfalde fornævnte kloster med pantsættelses adkomst, således som det er skrevet, og for at alt det foranskrevne kan forblive desto fastere og mere sikkert, har vi af egen drift og af fri vilje ladet vore segl hænge under dette brev tillige med segl tilhørende vore elskede måge[1]) herrerne Stig Pedersen, Stig Ågesen, riddere, og Holger Jensen, væbner, og den højbårne fyrstinde og frue, fru Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, herrerne Ivar Lykke, Anders Jakobsen, riddere, og Henneke Olufsen, væbner, til vidnesbyrd om alt det fornævnte. Givet på Hørsholm i det Herrens år 1391 dagen efter den hellige biskop og bekender Nicolaus' dag.

1) teksten har *generorum*, der ligesom måge kan betyde svigersøn og svoger og som her endnu løsere om mandlige slægtninge gennem giftermål. Slægtskabsforholdene lader sig ikke udrede med sikkerhed.

1391. 10. december. Roskilde. 475

Elene Nielsdatter, enke efter ridderen hr. Bent Byg, pantsætter alt sit gods i Sigerslev og Lille-Heddinge til fru Ingeborg Nielsdatter, enke efter ridderen hr. Peder Uffesen, og dennes søn Uffe for 100 mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Elene Nielsdatter, enke efter hr. Bent Byg, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg til nærværende brevviser, den velbyrdige frue, fru Ingeborg Nielsdatter, enke efter hr. Peder Uffesen, ridder, og samme fru Ingeborgs søn Uffe og denne Uffes arvinger har pantsat og med dette brev pantsætter alt mit gods, nemlig en gård i Sigerslev, af hvilken der gives 3 1/2 pund korn, dog ikke af de gårde, som hr. abbeden i Sorø besidder, en øde jord, af hvilken der gaves to pund korn, en øde gårdsædetoft, af hvilken der gaves to skilling grot, en gård i

Lille-Heddinge, af hvilken der gives fire pund korn, en gårdsædetoft, af hvilken der gives 20 grot, 1 øde jord, af hvilken der gaves to pund korn, tillige med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, skove, græsgange, vådt og tørt, rørligt og urørligt, intet undtaget, nemlig for den del, der med rette tilkom denne fru Ingeborg af den gæld, som hr. Bent Byg, ridder, tidligere min ægtemand – salig ihukommelse – stod i til herrerne Peder Uffesen og Jens Uffesen, brødre, riddere, nemlig 100 mark sølv, fordi han var deres formynder. De enkelte afkastninger, afgifter og oppebørsler af dette gods og disse gårde skal fornævnte fru Ingeborg og hendes søn Uffe og denne Uffes arvinger oppebære år for år, uden at de på nogen måde skal fraregnes i gældens hovedstol, indtil fornævnte gods og gårde på lovlig vis indløses fra dem. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige herrer Ivar Lykke, Jakob Bille, riddere, hr. Oluf Pant, dekan i Roskilde, Peder Lykke, ærkedegn sammesteds, Henneke Moltke og Peder Nielsen af Vollerup, væbnere, hængt under dette brev. Givet i Roskilde i det Herrens år 1391 på søndagen næst efter den berømmelige jomfrus undfangelsesdag[12]) o.s.v.

1) 8. december.

476 1391. 10. december. Roskilde.

Elene Nielsdatter, enke efter hr. Bent Byg, ridder, indgiver sig i Roskilde sankt Clara kloster.

Original i den arnamagnæanske samling.

Elene Nielsdatter, enke efter hr. Bent Byg, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg Elene Nielsdatter med velovervejet sind og frivilligt efter alle mine slægtninges og i lige måde mine venners råd med dette brev overgiver mig selv til sankt Clara kloster i Roskilde med alt det gods, som hr. Bent Byg, tidligere min elskede ægtefælle, på lovformelig vis gennem mig havde i Strøby i Stevns herred, på denne betingelse, at det skal tilfalde mig – nævnte Elene – og fornævnte sankt Clara kloster i Roskilde til evige tider frit at råde over til vort, nemlig mit og fornævnte klosters nytte uden enhver indsigelse fra mine arvinger og andre, fremdeles at jeg fornævnte Elene ukæret skal have dette nedenfor anførte gods, nemlig gods i Bavelse, i Stigsnæs, en gård i Hyllinge, en

gård i Regerup, en gård i Herlufmagle, frit at råde over alle mine levedage, så længe jeg lever, og til mit og fornævnte sankt Clara klosters nytte. Men når jeg – nemlig fornævnte Elene – er afgået ved døden, skal fornævnte gods og hver enkelt del deraf tillige med sammes tilliggender som fornævnt samt fornævnte gårde fuldt ud pantsættes til nævnte sankt Clara kloster i Roskilde for 100 mark sølv i god og gængs mønt, indtil ofte nævnte gods og gårde på lovformelig vis indløses af mine arvinger fra fornævnte kloster for fornævnte 100 mark sølv, og alt, hvad der oppebæres af mig eller klostret fra fornævnte gods og gårde, skal på ingen måde fraregnes i gældens hovedstol. Yderligere forpligter jeg mig og mine arvinger til, at fornævnte gods i Strøby til evige tider frit skal tilfalde sankt Clara kloster i Roskilde, men godset i Bavelse sammen med det andet fornævnte gods og gårde skal uden enhver anledning til ondsindet kneb fuldt ud tilfalde fornævnte sankt Clara kloster i Roskilde som pant. Til større sikkerhed og vished om alt dette fornævnte har jeg ladet mit segl hænge under dette brev sammen med segl tilhørende den berømmelige fyrstinde og frue, fru Margrete, dronning over rigerne Norge og Sverige og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, samt de velbyrdige mænd de herrer Stig Pedersen og Stig Ågesen, Ivar Lykke, riddere, Henneke Olufsen, Anders Pedersen og Holger Jensen, væbnere, til vidnesbyrd om alt det fornævnte. Givet i Roskilde i det Herrens år 1391 søndagen næst efter den berømmelige jomfrus undfangelsesdag[1]).

1) 8. december.

1391. 10. december. S. Pietro i Rom. 477

Pave Bonifacius 9. overdrager Peder Larsen et kanonikat ved kirken i Lund og giver ham ventebrev på en præbende sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sin elskede søn Peder Larsen, kannik ved kirken i Lund, hilsen o.s.v.

Dit liv, (– – –)[1]) baccalaureus artium – overdrager vi Dig med apostolisk myndighed et kanonikat ved kirken i Lund med fuld kanonisk ret og giver Dig det ved provision. Hvis en præbende for tiden er ledig i denne kirke, eller når (– – –)[1]). Vi forbyder strengt vor ærværdige broder ærkebiskoppen og vore elskede sønner kapitlet i Lund og den (– – –)[1]) sædvaner i

denne kirke, selvom de (– – –)[1]) provisioner, de skal have på kanonikater og præbender ved denne kirke, har fået (– – –)[1]) opnåelse af denne præbende skal foretrækkes for alle disse undtagen for dem, (– – –)[1]) nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre præbender eller beneficier; (vor overdragelse gælder endvidere), uanset om samme ærkebiskop og kapitel eller hvilke som helst andre (– – –)[1]) dertil, og at kanonikater og præbender i denne kirke eller andre kirkelige beneficier, (– – –)[1]) i egen person, eller (uanset) om vi i dag har ladet vort brev bevilge til fordel for en anden eller andre angående en lignende nådesbevisning eller lignende nådesbevisninger i samme kirke. Thi vi vil, at såvel det som dette brev skal have sin virkning, uanset en hvilken som helst apostolisk bestemmelse, der strider herimod, eller (uanset) at Du vides at besidde et kanonikat og en præbende og kantordømmet ved kirken i Århus, hvis afkastninger, afgifter og indkomster ifølge den almindelige indtægtsangivelse[2]), som Du forsikrer, ikke overstiger en årlig værdi af otte mark sølv. Intet menneske (– – –)[1]). Givet ved S. Pietro i Rom den 10. december i vort tredie (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 357. – 2) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4.

478 1391. 10. december. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger biskopperne af Århus og Viborg samt ærkedegnen ved kirken i Århus at indføre Peder Larsen i et kanonikat ved kirken i Lund.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vore ærværdige brødre biskopperne af Århus og Viborg og vor elskede søn ærkedegnen ved kirken i Århus hilsen o.s.v.

Det liv, (– – –)[2]) vor elskede søn Peder Larsen, kannik ved kirken i Lund, anbefales til os ved troværdige mænds o.s.v.[1]) Derfor pålægger vi (– – –)[2]) skaffe samme Peder eller hans befuldmægtigede i hans navn anerkendelse som kannik og broder i nævnte kirke i Lund, efter at (– – –)[2]) anvise samme Peder denne præbende, (– – –)[2]) besiddelse af denne præbende og dens omtalte (– – –)[2]) oppebørsler af dette kanonikat og denne præbende ved denne kirke i Lund, uanset alt det ovenfor anførte, eller (uanset) om nævnte ærkebiskop og kapitel eller (– – –)[2]). Givet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 477. – 2) for de forkortede formler se nr. 358.

[1391][1]). 12. december. Westminster. 479

Kong Richard 2. af England pålægger sine sheriffer, mayors, baillifs og andre officialer i overensstemmelse med en ansøgning fra John de Erghom at arrestere Gerhard Finke og 15 andre mænd fra hansestæderne, hvis de indfinder sig i England, fordi de har forfulgt hans skib Sankt Maria, drevet det på grund ved Danmark og derefter ført det til København, men ikke ydet erstatning for skib og ladning, selv om kongen har rettet flere henvendelser til dronning Margrete.

Afskrift i London.

Kongen til alle sine sheriffer, mayors, baillifs, hver og en, og sine andre officialer, til hvem dette brev når, hilsen.

Det er ved en alvorlig klage påvist over for os på John de Erghoms vegne fra Kingston-upon-Hull, at da denne på tidspunktet for denne våbenstilstand[2]) havde købt forskelligt gods og købmandsvarer til en værdi af 700 mark ved Weichsel nær byen Danzig og indladet det i et skib tilhørende ham, kaldet Sankt Marias skib, for at føre det til vort rige England og derefter handle til sin fordel, angreb og forfulgte nogle mænd fra stæderne, nemlig Gerhard Finke, Hubert Boweman, Jan Debelssen, Arnold Klaassen fra Kampen, Spiker Etur, Egidius Hoppenbere, styrmand fra Zierikzee, Peter Vanghent, Lame Stout fra Zierikzee, Grobin Haugen, Arnold Johansen, borger i Lübeck, Nicolaus Makenhaugen, Klaus Kröpelin, borger i Stralsund, hr. Nicolaus Bukow, styrmand fra Wismar, Simon Dirkssen, Jan Dirkssen og Regner Diner fra Amsterdam og andre misdædere fra de egne, fornævnte John de Erghom og hans nævnte skib under sejladsen over havet mod vort fornævnte rige, således at samme skib med fornævnte gods og købmandsvarer, der fandtes om bord på det, blev sat på sandet ved landet i Danmarks rige og derefter ført til København i Danmark af nævnte Gerhard, Hubert, Jan Debelssen, Arnold, Spiker, Egidius, Peter, Lame, Grobin, Arnold, Nicolaus, Klaus, hr. Nicolaus Bukow, Simon, Jan og Regner, og fornævnte John de Erghom forlod af hensyn til sit livs frelse fornævnte skib og gik i en båd og undslap således sin død, takket være Guds nåde. Og skønt vi har sendt forskellige påbudsbreve[3]) fra os med sekretet såvel til dronningen af Norge, Sverige og Danmark som til kommunen, styresmændene og råderne i Lübeck, Stralsund og Kampen om at yde vederlag for fornævnte skib, gods og købmandsvarer eller sammes værdi, er der dog hidtil ikke ydet samme John vederlag derfor til fuldstændig ruinering af denne John de Erghom og til åbenbar svækkelse af hans stilling, af hvil-

ken grund han har bønfaldet os om at drage omsorg for ham med et formålstjenligt middel. Idet vi ønsker, at samme John de Erghom skal få tilbørligt vederlag i denne sag, påbyder vi Eder og enhver af Eder, at I skal lade fornævnte Gerhard, Hubert, Jan Debelssen, Arnold, Spiker, Egidius, Peter, Lame, Grobin, Arnold, Nicolaus, Klaus, hr. Nicolaus Bukow, Simon, Jan Dirkssen og Regner og enhver af dem sammen med deres købmandsvarer arrestere i en hvilken som helst havn eller hvilket som helst sted, hvor de vil kunne findes i vort nævnte rige, og føre dem for os og vort råd til svar på, hvorfor fornævnte John de Erghom ikke skal have vederlag for sit fornævnte skib og for sit gods og købmandsvarer, der er taget således på tidspunktet for våbenstilstanden, og til yderligere at gøre og tage imod, hvad der måtte blive forordnet af os og vort nævnte råd i denne sag. Med kongen som vidne i Westminster den 12. december.

1) brevet er indført i kopibogen blandt brevene fra 1391. – 2) der sigtes til aftalen af 1388 21. august, Rymer, Foedera VII 599; Hanserec. III nr. 406, stadfæstet 1389 22. oktober, Rymer VII 647. – 3) teksten har *breuia*.

480 1391. 13. december. Roskilde.

Henning Berg oplader sin rettighed i Rynkeby til dronning Margrete.

Kalundborgske registratur (1476).

Fremdeles at Henning Berg oplod dronning Margrete al den rettighed, han havde i Rynkeby, som han havde i pant for 40 mark lybsk. Givet i Roskilde i det Herrens år 1391 på den hellige jomfru Lucias dag.

481 1391. 13. december[1]). Lübeck.

Johan Bussow og Oluf Junge, hans tjener, bekræfter, at de 18 fad osemund og den tønde smør, som Henrik Rost havde frataget Oluf nær Bornholm, tilhører dem begge, og Oluf Junge bemyndiger Johan Bussow til at kræve godset tilbage.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Johan Bussow og Oluf Junge, der var til stede for rådet, efter begge lovformeligt at have aflagt deres ed bekræftede, at samme Oluf var fornævnte Johans tjener og bordfælle, og at de 18 fad osemund og den ene tønde smør, som Henrik Rost havde frataget fornævnte Oluf nær Bornholm, tilhører dem begge i kraft af sammes sidste

handel, hvorfor fornævnte Oluf for rådet indsatte og forordnede fornævnte Johan som befuldmægtiget til i hans navn at kræve og påminde om det fornævnte, der var frataget dem af denne Henrik Rost.

l) indførelsen er den 1. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1391 jomfruen Lucias dag.*

1391. 14. december. Roskilde. 482

Dronning Margrete erklærer, at Elene Nielsdatter, enke efter hr. Bent Byg, ridder, før sin indtræden i Roskilde sankt Clara kloster har skødet og pantsat sit gods i Strøby, Bavelse, Stigsnæs, Hyllinge, Regerup og Herlufmagle til klostret.

Original i den arnamagnæanske samling.

Vi Margrete, af Guds nåde Sveriges, Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at den velbyrdige frue fru Elene Nielsdatter, enke efter hr. Bent Byg, ridder – lykkelig ihukommelse – var til stede for os og efter råd fra Anders Pedersen og Elisabeth, ægtefæller, samt med flere venners og slægtninges samtykke og vilje på enhver måde før sin indtræden i ordenen skødede alt sit gods til sankt Clara kloster i Roskilde, nemlig Strøby, Stevns herred, at besidde evindeligt, og at hun, sund og rask og uden tvang, afhændede det evindeligt samt pantsatte alt sit gods i Bavelse, i Stigsnæs, en gård i Hyllinge, en gård i Regerup og en gård i Herlufmagle tillige med alle tilliggender til nævnte gårde og gods, med denne tilføjelse, at nævnte fru Elene, så længe hun lever, skal have fornævnte gods til sin og klostrets rådighed til sit og klostrets gavn, og når hun er afgået ved døden, skal godset i Bavelse, Stigsnæs, Hyllinge, Regerup og Herlufmagle på lovformelig vis indløses af denne fru Elenes arvinger for 100 mark sølv. Til vidnesbyrd og til større vished om alt det fornævnte har vi derfor ladet vort sekret hænge under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd og herrer Ivar Lykke, Anders Jakobsen, riddere, Anders Pedersen, Henneke Moltke og Peder Nielsen af Vollerup, væbnere. Givet i Roskilde i det Herrens år 1391 dagen efter jomfruen sankt Lucies dag.

1391. 15. december. Slangerup. 483

Henneke Olufsen af Søholm, væbner, og hans hustru Ingeborg Pedersdatter oplader dronning Margrete al deres ret til gården Hørsholm og dens tilliggender i

Lynge herred samt til alt det gods, som fru Elene Nielsdatter, enke efter ridderen hr. Bent Byg, har givet, skødet og pantsat til Roskilde sankt Clara kloster, og til gods i Klovtofte og Lund.

Original i rigsarkivet.

Henneke Olufsen af Søholm, væbner, og Ingeborg Pedersdatter, ægtefæller, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi erkender, at vi og vore arvinger til den såre ophøjede frue, fru Margrete, Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, efter Erik Nielsen af Hørsholms og ridderen hr. Bent Bygs død – salig ihukommelse – til evig besiddelse har skødet og opladt al den ret, hvis vi har nogen, og den er tilfaldet os i gården Hørsholm og i det gods, der hører under denne gård i Lynge herred, og i alt andet gods, som fru Elene Nielsdatter, enke efter hr. Bent Byg, ridder – salig ihukommelse – havde givet, skødet og pantsat til sankt Clara kloster i Roskilde tillige med gods i Klovtofte i Lille herred og i det gods, der ligger i Lund i Stevns herred, dog med undtagelse af det gods, som følger, nemlig det gods i Lillerød, som tidligere var blevet pantsat til Erik Nielsen af Anders Pedersen af Svanholm, det gods i Bolstrup, som var blevet opladt til Erik Nielsen af hr. Jensike Paris, ridder, og som var blevet pantsat til denne hr. Jensike af hr. Jens Rud for 20 mark sølv, og det gods i Bagsværd, der til evig og retmæssig besiddelse er tilskødet Erik Nielsen af Svend Pedersen og Peder Snubbe. Vi erkender ydermere, at vi og vore arvinger har oppebåret fuld og fyldestgørende betaling for al den ret, hvis der tilkommer os nogen i nævnte gård Hørsholm og foran anførte gods, af nævnte ophøjede frue, fru Margrete, dronning og arving og fyrstinde til foran anførte riger, så at vi er tilfredse. Ydermere forpligter vi os og vore arvinger til ikke i fremtiden at ville hævde nogen ret eller tiltale, kaldet 'atalæ'[1]), angående fornævnte gård og gods imod vor nævnte frue, dronningen, hendes arvinger og efterfølgere eller mod nogen som helst andre, til hvem hun eller de ønsker at overlade denne gård og dette gods. Til vidnesbyrd herom er vore segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige herrer, nemlig den ærværdige fader broder Niels, abbed i Sorø, Ivar Lykke, Niels Ovesen og Jakob Bille, riddere, hængt under dette brev. Givet i Slangerup i det Herrens år 1391 på fredagen efter den hellige jomfru Lucies dag o.s.v.

1) dansk ord i den latinske tekst.

1391. 21. december. 484

Agnes, priorinde i Slangerup kloster, og menige konvent sammesteds erklærer Henneke Olufsen fri for alle krav, da han har udredt erstatning for alle de tab og uretfærdigheder, som han og hans tjenere har påført klostret.

Original i rigsarkivet.

Vi søstre, Agnes, priorinde for klostret i Slangerup, og hele det menige konvent sammesteds af cistercienserordenen, Roskilde stift, til alle, hvem det vedkommer eller på nogen måde i fremtiden vil kunne vedkomme, der får dette brev at se, hilsen evindelig med Gud.

Eftersom den velbyrdige og hæderlige mand Henneke Olufsen, nærværende brevviser, i nærværelse af den såre berømmelige fyrstinde og frue, fru Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrste af Danmarks rige, virkeligt og i gerningen til vor fulde tilfredshed havde udredet bod og erstatning i henhold til et venskabeligt forlig, der var mæglet mellem os på den ene side og samme Henneke på den anden, om og i anledning af de tab, voldshandlinger og hvert enkelt overgreb, der i ord eller gerning nogensinde indtil nu er tilføjet eller med urette påført os, vort fornævnte kloster, vore undergivne, tjenere, landboer og gårdsæder i det hele taget af denne fornævnte Henneke eller hans tjenere, så ønsker vi, at det med dette brev skal være vitterligt for alle, at vi med dette brev erklærer omtalte Henneke og alle hans tjenere, med hvilket navn de end benævnes, og desuden både alle hans arvinger og alle andre, hvem de end er, som ved de os, vort fornævnte konvent og kloster, samt vore undergivne, landboer og gårdsæder til nogen tid tilføjede og påførte fornævnte tab og fornærmelser samt voldshandlinger af enhver art, overgreb, forhånelser og krænkelser, har givet anledning, har rådet, hjulpet eller begunstiget eller på anden måde har været skyldige eller mistænkelige med hensyn til det fornævnte, kvit og ganske fritaget at være, hvad os og vore efterfølgere angår, for krav fra os og vore efterfølgere og for klage som følge af det fornævnte eller noget deraf mod fornævnte velbyrdige mand og alle hans tjenere eller nogen af dem uanset sted eller tid og uanset over for hvilken person, i retten eller uden for retten, såvel dem, der indtil nu er rejst eller påtænkt rejst, som dem, der vil kunne blive rejst eller blive påtænkt rejst i fremtiden. Til vidnesbyrd om alt det ovenanførte, til troskab og sikrere forvaring og evindelig fritagelse har vi ladet vore segl tillige med seglet tilhørende den ærværdige fader i Kristus og herre Troels, abbed af

Esrom kloster, hænge under dette brev. Givet i det Herrens år 1391 på apostlen sankt Thomas' dag.

485 1391. 30. december. Helsingborg.

Testamente af ærkebiskop Peder af Lund.

Original i Uppsala universitetsbibliotek.

I Herrens navn amen. Vi Peder, af Guds nåde ærkebiskop af Lund, Sveriges primas og det apostoliske sædes legat, skønt svækket med hensyn til legemlige kræfter på grund af legemets svaghed, så dog sund på sjælen, træffer bestemmelse om og ordner vort testamente og sidste vilje på følgende måde. For det første nemlig testamenterer vi ti mark sølv til bygningsfonden for vor kirke i Lund, hvor vi vælger vor grav. Fremdeles til den stormægtige fyrstinde og vor nådige frue, fru Margrete, af Guds nåde Danmarks, Sveriges og Norges dronning, et forgyldt bæger og en guldring med en kostbar safir og en pasgænger, skønt vi tidligere har givet hende den. Fremdeles til hr. provsten i Lund en guldring. Fremdeles til dekanen hr. Svend en guldring. Fremdeles til ærkedegnen hr. Gerhard en guldring, som han tidligere har givet os. Fremdeles til enhver af vore kanniker, der residerer i Lund, en halv mark sølv. Fremdeles til prioren i Dalby en guldring, i hvilken er gemt en relikvie af det hellige korses træ, dog således at den ikke må afhændes, men til evige tider skal opbevares tillige med relikvien, og et horn. Fremdeles til konventet sammesteds en halv mark sølv. Fremdeles til enhver af abbederne ved de andre klostre og til de udvalgte en halv mark sølv og til brødrene ved ethvert af de nævnte abbeders klostre en halv mark sølv. Fremdeles til hr. Jakob Mus, ridder, vor oprigtige ven, et kostbart forsølvet horn. Fremdeles til hr. Abraham, ridder, et forsølvet horn. Fremdeles til prioren for dominikanerne i Lund to skilling grot, til lektoren sammesteds en skilling grot og til brødrene sammesteds 6 groter. Fremdeles til prioren i Helsingborg og hans brødre en halv tønde smør. Fremdeles til hr. tilsynsmanden for franciskanerne, vor oprigtige ven, en mark sølv og til hans brødre seks groter. Fremdeles til guardianen for franciskanerne i Lund to skilling grot, til lektoren sammesteds en skilling grot og til brødrene seks groter. Fremdeles til nonnerne i Lund en tønde smør. Fremdeles til nonnerne i Bosjø en guldring med en safir, som var lagt direkte på Herrens svededug i Rom, og som vi vil skal gemmes tillige med relikvierne. Fremdeles til nonnerne i Börringe en halv tønde smør. Fremdeles til hr.

sakristanen den ældre en skilling grot. Fremdeles til hr. sakristanen den yngre en halv mark sølv. Fremdeles til tilsynsmanden i koret to skilling grot. Fremdeles til enhver vikar, der ikke har andet kirkeligt embede, seks groter. Fremdeles til enhver sognepræst i Lund, der ikke kommer i koret, seks groter. Fremdeles til enhver sognekirke i Lund fire groter og til kirketjeneren to groter. Fremdeles til klokkeren ved vor kirke i Lund en halv mark sølv. Fremdeles til Helligåndshuset i Lund en skilling grot. Fremdeles til spedalskhedshuset sammesteds en skilling grot. Fremdeles til sankt Hans hospital i Lund en skilling grot. Fremdeles til Helligåndshuset i Malmø en skilling grot. Fremdeles til enhver alterpræst ved vor kirke i Lund, der ikke forretter tjeneste ved kirkerne, seks groter. Fremdeles til hr. Eskil, evig vikar, en skilling grot. Fremdeles til hr. Lars Ågesen, vor kannik i Lund, vor brune pasgænger, på hvilken vi har redet, med sadel og bidsel, fremdeles vor korhue tillige med korkåbe og vort gamle breviar. Fremdeles til Niels Tuesen, kannik i Lund og vor frænde, vort bedste breviar og sjette bog af dekretalerne[1]) og vor formularbog[2]). Fremdeles til hr. Jens, vor kansler, et par klædninger af rødt gallisk klæde med for af hermelinskind, fremdeles en grå pasgænger og et passionarium[3]) på betingelse af, at han ikke må afhænde det fra kirken. Fremdeles til hr. Povl, vor kapellan, en brunfarvet pasgænger tillige med en kjortel og et for af mårskind og hætte af samme stof. Fremdeles til Peder Nielsen, vor morbroder, tyve mark sølv, et spand okser af de bedste og fire køer, fremdeles det stod, som vi har købt af præsten hr. Lars. Fremdeles til hans elskede hustru et stykke klæde, som ligger i vort kammer i Lund. Fremdeles til Mikkel Degn et klenodium af en værdi af to mark sølv. Fremdeles anviser vi ham vore udestående fordringer i Blekinge i rede penge til deraf at betale først til Henneke Ågesen og Bent Unge, indbyggere i Malmø, fjorten mark sølv, som vi skylder dem på en vis Peters, borger i Lübecks, vegne, og derpå til andre, over for hvilke han forpligtes på vore vegne. Fremdeles overdrager vi vor official, at han nemlig for det første selv gør sig betalt for seks mark sølv, som vi skylder ham, men også fyldestgør andre, over for hvem han forpligtes på vore vegne, idet han skal aflægge regnskab herfor over for den strenge dommer. Fremdeles til vor svend Lali seks mark sølv og en guldring. Fremdeles til Peder Nielsens søster og hr. Niels Tuesens moder ti mark sølv. Fremdeles til hr. Niels Tuesens søster vor blå kappe. Fremdeles til Niels Pedersen to mark sølv og et spand okser. Fremdeles til enhver af vore undergivne, som daglig er om os, to mark sølv. Fremdeles til Kristian for hans tjeneste et spand okser. Fremdeles til Una, enke, en lang kjortel med

for og hætte af samme stof, foret med blå silke. Fremdeles til vor dreng Absalon en hvid hest. Fremdeles til vor dreng Herman ti mark sølv for hans hest, som vi har givet vor frue dronningen. Fremdeles overdrager vi til vor herre efterfølger vore øvrige drenge og undergivne og især dem, som har været i Sverige på kirkens vegne, at han lader dem være sig anbefalede af kærlighed til Gud, sankt Laurentius og os, idet han skal aflægge regnskab derfor over for den højeste dommer. Fremdeles til vor kammertjener vore natklæder. Til eksekutorer af dette testamente og vor sidste vilje indsætter og forordner vi de ærværdige mænd og vore oprigtige venner, herrerne Svend Sakstorp, dekan, Peder Simonsen, kannik, hr. Knud, vor official, og Peder Nielsen, vor morbroder, idet vi ydmygt beder og bønfalder dem for Guds skyld, at de heri af kærlighed til os vil vise sig velvillige og på hvert enkelt punkt handle, således som de ved det vil være til gavn for vor sjæls frelse, og som de vil stå til svar over for den højeste Gud ved den kommende doms strenge prøvelse. Givet i Helsingborg i det Herrens år 1391 dagen før paven sankt Silvesters dag under vort sekret tillige med fornævnte herrers segl. Fremdeles til Niels Tempelman en fole[4]).

1) jf. DRB. III 2 nr. 280 note 21. – 2) for affattelse af breve. – 3) skrift om helgeners martyrhistorie. – 4) tilføjelse forneden efter dateringen.

486 1391 og 1393. 31. december. Lund.

Ærkebiskopperne Peder og Jakob af Lund bekræfter fru Elenes gave til et vikardømme i Bosjø kloster.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

To breve, der er fæstet sammen, det ene er ærkebiskop Peders gave på Lillö gård til at underholde et vikardømme i Bosjø. Det andet er ærkebiskop Jakobs bekræftelse af en gave på to gårde i Hunneberga. Givet i Lund på paven sankt Silvesters dag 1393.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

To biskoppers vidnesbreve, det ene ærkebiskop Peders, givet 1391, og det andet fornævnte biskops efterfølger ærkebiskop Jakobs, som indeholder, at den velbyrdige kvinde fru Elene havde skænket noget gods til et vikardømme i Bosjø, hvilket bortskænkede gods ovennævnte biskopper havde

bekræftet og stadfæstet. Givet 1393. Gårdenes navne var een i Lillö, to i Hunneberga tillige med et landbosted og een i Hjularöd.

1391. 487

Greve Klaus af Holsten og 'Gerhard, af Guds nåde hertug af Slesvig, greve af Holsten, Stormarn og i Schauenburg', *stadfæster staden Rendsborgs friheder.*

Original i Rendsborg.

1391. 488

Gunhild Pedersdatter sælger sin gård i Møllegade i Næstved til Oluf Larsen.

Næstved klosters registratur (1528).

Gunhild Pedersdatter solgte Oluf Larsen sin gård i Møllegade, som hun arvede efter sin broder, hr. Jakob Naber. 1391.

1391. 489

Niels Bentsen, kannik i Roskilde, testamenterer sit stenhus i Næstved til sin svoger Everhard Swinge.

Næstved klosters registratur (1528).

Niels Bentsen, kannik i Roskilde, overdrog ved testamente sin svoger, Everhard Swinge, sit stenhus[1]), som han købte af Jakob Råbuk. 1391.

1) registraturen har som overskrift *Koberg, bopæl for sognepræsten ved sankt Morten,* jf. Helms, Næstved St. Peders Kloster 375, 393-94.

1391. 490

Vilgrib Gunnarsen i Rislev skøder sit gods i Vridsløse til Næstved sankt Peders kloster.

Næstved klosters registratur (1528).

Vilgrib Gunnarsen i Rislev, væbner, erkendte at have skødet os alt sit gods i en gård i Vridsløse, nemlig fire brødres fire lodder og een søsters lod. 1391.

491 1391.

Lars Olufsen, indbygger i Næstved, sælger sit gods i Vridsløse til Næstved sankt Peders kloster.

Næstved klosters registratur (1528).

Lars Olufsen, indbygger i Næstved, erkendte at have solgt og skødet os hver enkelt del af sit gods i Vridsløse, nemlig en broders lod. 1391.

492 1391.

Hamburgs kæmnerregnskab.

Efter tryk i Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg.

Til rejser: ..... 25 skilling til Jesse, foged, til Stade med de herrer tjenere hos dronningen af Danmark ..... 17 skilling til Itzeho og fællerne med ridderen fra England. Med ridderen fra Danmark. Med ridderen fra Frankrig.

493 1391.

Århus domkirkes skødebrev på Dalsgård i Vedslet.

Skanderborgske registratur (1606).

Et skødebrev fra Århus domkirke på Dalsgård i Vedslet. Givet år 1391.

494 1391.

Testamente af fru Elisabeth Buggesdatter, enke efter Godskalk Skarpenberg.

Viborg stifts registratur (1540'erne), beskadiget.

.... og velbyrdig kvinde, fru Elisabeth ..... hendes søn Henneke Skarpenberg .... [hendes søs]ter Elenes samtykke, og samme ..... lyder på den gård, som ..... og en lund i Vejrum sogn i Sønderlyng herred med mere, som fornævnte testamente indeholder. Med tre herunder hængende segl under denne datering 1391.

Viborg stifts registratur (1574).

Fru Elisabeth Buggesdatters, Gotskalk Skarpenbergs (enkes) testamente. 1391.

Viborg stifts registratur (1540'erne).

Fremdeles en vidisse, udstedt på Rødding herredsting, som lyder, at Elisabeth Buggesdatter med samtykke af sin søn Henneke Skarpenberg og sin søster med et pergamentsbrev har skødet en gård, som kaldes Middelhede, i Middelsom herred og en lund, som kaldes Vejrumlund, i Nørlyng herred[1]) til Vor Frue domkirke i Viborg og til bispedømmet sammesteds. År o.s.v. 1531[2]).

Viborg stifts registratur (1574).

En vidisse efter et skøde på en gård i Middelsom herred, der kaldes Middelhede, og en lund, der kaldes Vejrumlund, i (Nør)lyng herred[1]). År 1351[2]).

1) fejl for Sønderlyng herred, jf. ovenfor. - 2) d.v.s. vidissens årstal.

1391. 495

Margrete, enke efter Niels Ingvarsen, skøder en gård i Saltum til Børglum kloster.

Ålborghus' registratur (1573).

Margrete, Niels Ingvarsens til Bratskov, skøde til Børglum kloster på en gård i Saltum sogn. 1391.

1391. 496

Skødebrev på en gård i Lille-Torum.

Ålborghus' registratur (1573).

Skødebrev på en gård i Lille-Torum. 1391.

497 1391.

Niels Mygs to skødebreve til Vestervig kloster på gods i Barslev og Hvidbjerg.

Vestervig klosters registratur (1599).

Niels Mygs to skødebreve på pergament på tre gårde, som han har givet til Vestervig kloster, de to i Barslev og den tredie i Hvidbjerg by. Begge givet 1391.

498 1391.

Pantebrev på gods i Jerslev til hr. Klaus Krumpen på hans datters vegne.

Maribo klosters registratur (1624).

Pantebrev og skøde på gods i Jerslev i Jylland, som blev givet hr. Klaus Krumpen på hans datters vegne. 1391.

499 1391.

Landstingsvidisse af tre breve, som dronning Margrete, Anders Falster og Konrad Moltke har givet hr. Jens Rud.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

En vidisse udstedt på Sjællands landsting på tre breve, som dronning Margrete, Anders Falster og Konrad Moltke har givet hr. Jens Rud på noget gods. 1391. På latin.

500 1391.

Konrad Moltke skøder sin arv efter fru Beke til hr. Jens Rud.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Konrad Moltkes skødebrev, givet hr. Jens Rud på den arv, der var tilfaldet ham efter hans søster, fru Beke, enke efter Jens Rødmersen og hr. Henrik Barnekow. 1391.

1391. 501

Vidnesbyrd om, at Torsten Vensterman blev indført i gods i Merløse herred.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Nogle gode mænds vidnesbyrd om, at Torsten Vensterman blev indført i besiddelse af det gods i Merløse herred efter dronning Margretes befaling. År 1391. På latin.

1391. 502

Bent Byg af Gunderslevholm pantsætter en gård og to gårdsæder i Tjæreby til Peder Nielsen.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Bent Byg af Gunderslevholm skyldte Peder Nielsen otte mark, for hvilke han pantsatte ham en gård med to gårdsæder i Tjæreby i Flakkebjerg herred, og der ligger seks øre jord dertil. 1391[1]).

1) Bent Byg var endnu i live 1391 25. juli, nr. 428, men var død 1391 6. december, nr. 469, da hustruen Elene Nielsdatter kalder sig enke.

13<9>1[1]). 503

Elene Nielsdatter, enke efter Bent Byg, skøder to gårde i Tjæreby til Peder Nielsen af Vollerup.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Elene Nielsdatter, afdøde Bent Bygs enke, skødede to gårde i Tjæreby til Peder Nielsen af Vollerup. År 13<9>1.

1) registraturen har året 1311; men ifølge tingsvidne af 1420, ÆA. IV 156, erklærede Elene Nielsdatter, at hun havde skødet alt sit gods i Tjæreby til Peder Nielsen af Vollerup, førend hun indgav sig i Roskilde sankt Clara kloster, og dette skete 1391, jf. nr. 474.

504 1391.

Jens Esbernsen skøder sit gods i Vissing sogn til sin broder Peder Esbernsen.

Mariager klosters registratur (1584).

Jens Esbernsens skøde til sin broder Peder Esbernsen på alt sit gods i Vissing sogn. 1391.

505 13[9]1. (?)

Ilvid Andersen skøder tre gårde i Ørting og en gård i Dyngby til biskop Peder af Århus.

Åkjærske registratur (1611).

Et pergamentsskøde på tre gårde i Ørting og en gård i Dyngby, som Ilvid Andersen har afhændet til biskop Peder i Århus. År 1341[1]).

1) Det er snarere årstallet end bispenavnet, der er forkert. Peder (Jensen Lodehat) var biskop i Århus 1386-1395, jf. også Poul Rasmussen, Århusgård og Åkær lens jordebog 1544 s. 119, der tillige henviser til, at Ilvid Andersen ellers nævnes i breve fra 1377, jf. DRB. IV 1 nr. 331, til 1386, jf. smstds. 3 nr. 27. Han var død før 1422, jf. ÆA. III 364.

506 [Omkr. 1391] (?)[1]). 23. maj. Danzig.

Sammenslutningen af engelske købmænd i Preussen, hvis forstanderskab i henhold til åbent brev fra den engelske konge er valgt med fuldmagt til at udstede vedtægter, beder rådet i King's Lynn i lighed med andre engelske byer, som handler på Preussen og Skåne, at efterprøve og godkende de fremsendte vedtægter, der bl.a. vedrører de unge mænd, der kommer til Preussen og Skåne for at lære købmandsskab.

Afskrift i King's Lynn[2]).

Ærbødige og respektfulde hilsener med gentagne forsikringer om ærbødighed over for Eder som over for vor højtærede konge.

Vi beder Eder bevidne dannelsen i Preussen af en sammenslutning af købmænd, en sammenslutning, der har været uden ledelse til stor skade for vore fremtrædende borgere og til stor ødelæggelse for mange unge mænd, der ofte rejser til landene Preussen og Skåne, og idet vor fyrste, kongen, betænker den dårlige ledelse og den fortræd og de store skader,

der har været og kan komme i fremtiden, har han sendt os sit nådige åbne brev og i kraft af dette åbne brev tilstået os fuld bemyndigelse til at vælge en forstander og ledere og har tilstået den samme valgte forstander og de samme ledere fuld magt til at rette og udfærdige alle lovlige forordninger og vedtægter og det, der står i dem, i kraft af hvilken myndighed vi på gode råd har valgt os forstandere og ledere og har udfærdiget forordninger og vedtægter, til hvilke forordninger og vedtægter vi beder Eder om Eders godkendelse og Eders gode råd, om at granske dem med hjælp fra vore fremtrædende borgere, der ofte rejser til disse lande, Preussen og Skåne, og beholde de dele, der forekommer Eder nyttige, og fjerne dem, der ikke er nyttige, og føje enhver anden forordning, der ikke forekommer Eder nyttig for sammenslutningen, til det øvrige og skrive det under bysamfundets segl, hvorved forstanderen og lederne nu vil have så meget større myndighed til at straffe og retlede, så at alle misdædere så meget mere vil frygte at begå lovbrud, fordi den bekræftelse på Eders vilje, der er sat nedenunder, vil bringe dem tilbage til en bedre opførsel end den, der kan opnås ved alle de anvisninger, vi kan give dem. For de siger almindeligt, når de anklages for forseelser, at det ikke er deres konges vilje, at de skal retledes af vor domstol, hvorfor vi frygter, at medmindre I træder til med hjælp der, vil her være dårligere opførsel blandt os unge mænd end der nogensinde har været, og tænk derfor på dette, for det har aldrig været så nødvendigt, og på denne måde skriver vi til alle de gode byer i England, hvorfra man ofte rejser til landene Preussen og Skåne.

Vedtægter.

<1-8> .....[3])

<9> Det bestemmes, at hver mand eller hvert ungt menneske, der kommer til Preussen eller til Skåne for at lære købmandsskab, ved sin indrejse skal betale seks skoter[4]) og forevise de varer, han bringer med sig, hvis ikke hans mester eller hans lav i forvejen har forevist dem, og hvis der er nogen i sammenslutningen, der fra nogen mand vil have en sådan vare, der ikke er forevist, og han ikke meddeler det til sammenslutningen, så skal han nu bekende sin brøde.

<10> Det bestemmes, at ethvert engelsk skib, der kommer til Preussen eller til Skåne, ved ankomsten skal betale en halv mark.

<11-17> .....[5])

Disse er de forordninger, vi har udtænkt, og hvortil vi beder om Eders bekræftelse under Eders bysegl for at undgå mere fortræd i fremtiden. Skrevet i Danzig den 23. maj af sammenslutningen og under vort segl.

1) årsangivelse mangler. Da den engelske konges brev, som købmændene påberåber sig, antagelig er identisk med Richard 2.s brev af 1391 17. januar, nr. 355, hvormed han stadfæstede valget af en forstander for de engelske købmænd i Preussen og Skåne og fastlagde hans beføjelser, kan nærværende brev tidligst være udstedt i dette eller et af de følgende år. – 2) oversat fra engelsk af universitetslektor Else Fausbøll, Ph.D. – 3) handler om sammenslutningens indre forhold. – 4) 1 skot = 1/24 mark preussisk. – 5) handler om bøder bl.a. for ikke at ville påtage sig forskellige ombud i sammenslutningen.

507 [1391 - 1392 (?)][1]).

Højmesteren for den tyske orden fremfører over for Wismar Braunsbergs klager over i efteråret 1391 at være blevet påført tab under sildefiskeri ved Allinge på Bornholm af hertug Johan 2. af Mecklenburgs, Wismars og Rostocks folk og anmoder om erstatning.

Afskrift på tysk i det svenske rigsarkiv.

Ærlige, kære, særlige venner.

For os har været de ærlige borgere fra staden Braunsberg fra vort land og klaget til os over, at de i det Herrens år 1391, i år i efteråret, da de lå i Allinge på Bornholm for at fiske og salte sild efter gammel sædvane, blev skadet af den høje fyrste, hertug Johan af Mecklenburg, Eders herre, af hans efterfølgere og også af Eder og af dem fra Rostock med rejste bannere, og deres gods blev taget fra dem, således som den rulle[2]), som denne brevviser giver Eder herom forseglet med staden Braunsbergs segl, indgående indeholder og angiver, hvilket I klart vil kunne forstå, når I lader den læse for Eder. Vi beder Eder med flid som vore særlige venner om, at I vil holde den høje fyrste, hertug Johan, Eders forskrevne herre, dertil og også selv vil bidrage så meget, som vedrører Eder deraf, til at vore folk kan få genoprettet deres skade, eftersom vi ikke ved eller har vidst andet end kærlighed, godhed og fuldt venskab over for den høje fyrste, Eders herre, og også over for Eder og over for Eders folk og også stadig gerne vil gøre og har gjort. Og vi beder Eder, så venligt vi kan, om, at I vil vise Eder velvillige i disse sager, således at de har glæde af vor bøn og får deres gods tilbage, hvilket vi til enhver tid vil gengælde Eder og Eders folk, hvor Eders bøn kommer til os, i en lignende situation, for hvis det ikke sker, så kan vi ikke se andet end, at der sker vore folk skade og uret deri, og at deres gods uforskyldt er taget fra dem af Eder og af Eders folk med vold og med uret. Og vi beder om et venligt skriftligt svar på brevet. Givet o.s.v.

1) Det eneste holdepunkt for en datering er oplysningen om, at overfaldet fandt sted i efteråret 1391. Det stemmer med, at overfald ved Bornholm første gang omtales 1391 18. oktober, jf. nr. 447. Brevets formulering med henvisning til Braunsbergs *'rulle'* lader formode, at der er gået nogen tid inden udfærdigelsen af højmesterens brev, som derfor muligvis må dateres til slutningen af 1391 eller begyndelsen af 1392. – 2) kendes ikke.

[1391 - 1392][1]). 508

Klaas Jan grote Pieterssen udreder en bøde på seks pund, fordi han i Skåne var i besiddelse af engelsk klæde, forseglet med et segl fra Leiden.

Regnskab på nedertysk i Haag.

Ligeledes skal Klaas Jan grote Pieterssen, fordi han i Skåne af fogeden blev fundet med et engelsk klæde, hvorpå et leidensk segl var anbragt, (udrede) seks pund.

1) indførelse i et regnskab for tidsrummet 1391 16. december - 1392 1. december.

[1391 - 1397][1]). 509

Henneke Olufsen af Lykkesholm pantsætter gods på Fyn til Hartvig Bryske.

Registratur i rigsarkivet.

Et brev, at Henneke Olufsen af Lykkesholm pantsatte den rettighed, han havde i Broholm på Fyn, tillige med en vandmølle[2]) til Hartvig Bryske for 60 mark sølv i hvide penge.

1) Henneke Olufsen erhvervede Lykkesholm 1391 5. december, nr. 468. Han nævnes første gang som ridder 1397 13. juli, Rep. nr. 4128, og kalder sig fra da af Johan. – 2) i registraturen til sidst efter 'hvide penge', rimeligvis som tilføjelse til teksten, jf. også 1345, DRB. III 2 nr. 213.

[1391 - 1408][1]). 510

Tingsvidne af Sønderhald herredsting om fru Ida Lavesdatter af Clausholms gods.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Vidne af Sønderhald herredsting, at alt det gods, som fru Ida af Clausholm har i Sønderhald herred, det har hendes fader og bedstefader alle deres dage besiddet frit og frigjort, upåtalt og upåkæret med undtagelse af gods i Søby og Stånum. Givet mandagen inden 'gingis dag'[2]).

1) Fru Ida af Clausholm nævnes første gang 1391 21. maj, nr. 408, og sidste gang 1408 2. juli, Eline Gøyes jordebog 256. – 2) kan ikke identificeres.

511 [1391 - 1410][1]).

Hartvig Limbæk af Nebbe pantsætter gods til Mogens Munk.

Registratur i rigsarkivet.

Fremdeles Mogens Munks pantebrev på gods, som han har i pant af den Limbæk på Nebbe.

1) Mogens Munk dræbtes 1410 12. august, Danmarks Adels Aarbog 1905 298. Limbæk på Nebbe må derfor være den Hartvig Limbæk, der nævnes første gang 1391 23. juni, nr. 418.

512 1392. Efter 6. januar.

Tyge Levring erklærer Jens Lunows brev på Ellerup magtesløst.

Silkeborgske registratur (1558).

Fremdeles et brev på latin, at Tyge Levring gjorde det brev, som han havde af Jens Lunow på Ellerup, magtesløst. Givet 1392 på det første ting efter helligtrekonger.

513 [1392. Efter 6. januar - før 25. januar][1]). Lübeck.

Rådet i Lübeck giver Fikke Rusenow anbefalingsbrev til Randers.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at de herrer rådmænd har givet Fikke Rusenow deres anbefalingsbrev til dem i Randers med det formål at erhverve hans broder Konrad Rusenows gods, af hvilken grund Timme Ascheberg, Johan Brand, der bor i bagernes gade, og Johan Snippe med sammenlagte hænder har lovet at holde de herrer rådmænd skadesløse af denne årsag.

1) indførelsen er den 6. på en side i håndskriftet, der som overskrift har en nu ulæselig datering på grund af beskæring, men forrige side er dateret 1392 6. januar og den efterfølgende 1392 25. januar.

1392. 7. januar. 514

Tideke Hesten, Otto Rantzau, Oluf Jensen, væbnere, og Fin Pedersen af Maderup indfører væbnerne Went Parzow og Peder Knudsen i faktisk besiddelse af deres gods i Vedby, Vigerslev og Rue.

Original i rigsarkivet.

Tideke Hesten, Otto Rantzau, Oluf Jensen, væbnere, og Fin Pedersen af Maderup til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at vi har indført nærværende brevvisere, Went Parzow og Peder Knudsen, væbnere, i håndgribelig besiddelse af deres gods i landsbyen Vedby, på hvilket Niels Tyrgersen bor, og i landsbyen Vigerslev, på hvilket Niels Knapsen bor, og i landsbyen Rue to gårde, i hvilke Mads Henriksen og Peder Saksesen bor, tillige med en øde gård i skoven, i overensstemmelse med hvad vi har fået pålagt i henhold til fru dronningens brev, og vi dømmer, at disse frit skal forblive i besiddelse deraf. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1392 dagen efter helligtrekongers dag.

1392. 13. januar. S. Pietro i Rom. 515

Pave Bonifacius 9. reserverer et beneficium uden sjælesorg, hvortil biskoppen, provsten, ærkedegnen, kantoren og kapitlet i Roskilde har overdragelsesretten, for Povl Mikkelsen, kannik i Slesvig.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sin elskede søn Povl Mikkelsen, kannik i Slesvig, hilsen o.s.v.

Dit liv, (– – –)[1]). Idet vi derfor under hensyntagen til Dine fornævnte fortjenester ønsker at vise Dig en særlig nåde, reserverer vi til apostolisk overdragelse et kirkeligt beneficium uden sjælesorg, hvis afkastninger, afgifter og indkomster ifølge indtægtsangivelsen[2]) ikke overstiger en årlig værdi af 18 mark sølv, hvortil vor ærværdige broder biskoppen af Roskilde og vore elskede sønner provsten, ærkedegnen, kantoren og kapitlet ved

kirken i Roskilde i fællesskab eller hver for sig har overdragelses-, provisions-, præsentations- eller al anden rådighedsret, selv om det er et kanonikat og en større præbende ved samme kirke, i hvilke der vides at være større, middelstore og mindre præbender, hvis et sådant for tiden er ledigt, eller når det bliver ledigt, og Du eller Din (- - -)[1]) godtage det, at overdrage til Dig med al ret og tilbehør efter denne godtagelse. Vi forbyder strengt samme biskop, provst, ærkedegn, kantor og kapitel at driste sig til også i tiden før samme godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om dette beneficium, undtagen efter at have bragt i sikker erfaring, at Du eller fornævnte befuldmægtigede ikke har villet godtage det. (- - -)[1]) sædvaner i denne kirke i Roskilde og især de bestemmelser, som siges at fastsætte, at ingen sammesteds kan opnå en større præbende, medmindre han gradvis og ved option stiger fra en mindre til en middelstor og fra en middelstor til en større præbende, eller i en anden kirke, i hvilken dette beneficium måtte være, selv om de er bekræftede (- - -)[1]) provisioner, de skal have på dette, har fået særligt eller angående kirkelige beneficier har fået et almindeligt brev af det apostoliske sæde (- - -)[1]). Det er nemlig vor vilje, at Du med hensyn til opnåelse af dette beneficium skal foretrækkes for alle disse undtagen for dem, der med vor myndighed har ventebrev på disse beneficier, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre beneficier; (vor reservering gælder endvidere), uanset om fornævnte biskop, provst, ærkedegn, kantor og kapitel eller hvilke som helst andre (- - -)[1]) dertil, og at dette eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller hver for sig har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden (- - -)[1]) overholde bestemmelserne og sædvanerne i denne kirke i Roskilde eller en anden kirke, i hvilken dette beneficium måtte være, når blot Du (- - -) i egen person, eller (uanset) om vi i dag til fordel for en anden eller andre har ladet tilstå vort brev angående en lignende nådesbevisning eller lignende nådesbevisninger vedrørende et lignende beneficium eller lignende beneficier, hvortil nævnte biskop, provst, ærkedegn, kantor og kapitel i fællesskab eller hver for sig har overdragelses-, provisions-, præsentations- eller al anden rådighedsret. Thi vi vil, at såvel det som dette brev skal have deres virkning, uanset en hvilken som helst apostolisk bestemmelse, der strider herimod, eller (uanset) at Du vides at besidde et kanonikat og en præbende ved kirken i Slesvig, hvis afkastninger, afgifter og indkomster ikke overstiger en årlig værdi af fire mark sølv ifølge den almindelige indtægtsangivelse[2]). Intet

menneske (- - -)[1]). Givet ved S. Pietro i Rom den 13. januar i vort tredie (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 347. - 2) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4.

1392. 13. januar. S. Pietro i Rom. 516

Pave Bonifacius 9. pålægger biskopperne af Tuy og Ribe samt provsten ved kirken i Slesvig at indføre Povl Mikkelsen, kannik i Slesvig, i et kirkeligt beneficium, hvortil biskoppen, provsten, ærkedegnen, kantoren og kapitlet i Roskilde har overdragelsesretten.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vore ærværdige brødre biskopperne af Tuy og Ribe og til vor elskede søn provsten ved kirken i Slesvig hilsen o.s.v.

Det liv, den vandel (- - -)[2]), for hvilke vor elskede søn Povl Mikkelsen, kannik i Slesvig, anbefales til os ved troværdige mænds o.s.v.[1]) Derfor pålægger vi Eder, gode mænd, ved apostolisk (- - -)[2]) anvise fornævnte Povl dette beneficium, der af os som ovenfor omtalt er reserveret ham, hvis et sådant dengang, da vi foretog denne reservation, var ledigt eller fra da af blev ledigt, eller når det måtte blive ledigt. I skal fremdeles indføre ham eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af fornævnte beneficium og dets omtalte ret og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen og sørge for, at denne tilstedes til det efter gældende sædvane, og at der fuldt ud (- - -)[2]) oppebørsler af dette beneficium, uanset alt det ovenanførte, eller (uanset) om samme biskop, provst, ærkedegn, kantor og kapitel eller hvilke som helst (- - -)[2]). Givet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 515. - 2) for de forkortede formler se nr. 348.

[1392][1]). 14. januar. Westminster. 517

Kong Richard 2. af England pålægger Henry, earl of Northumberland, og bevogterne af grænsen til Skotland at undersøge en klage fra borgerne i York og borgerne i Nottingham over, 'at skønt samme borgere havde indladet ti læster og fornævnte borgere 47 læster sild, fire tønder ål og forskellige andre købmandsvarer tilhørende samme borgere til en værdi af 100 pund i et skib fra Amsterdam, på hvilket Jan Berenssen er skipper, i Skåne, for at indføre

de sild og købmandsvarer til vort rige England', *har de fjendtligsindede skotter uden hensyn til våbenstilstanden mellem rigerne pludselig overfaldet skibet under sejladsen langs Skotlands kyst og bortført skib og ladning.*

Afskrift i London.

1) brevet er indført i kopibogen blandt brevene for 1392.

518 1392. 18. januar. Lund.

Jakob, udvalgt ærkebiskop af Lund, stadfæster Lunde kapitels privilegier.

Afskrift i Lundebogen.

Jakob, af Guds nåde udvalgt ærkebiskop ved kirken i Lund, til alle, der får dette brev at se eller hører det læse, hilsen evindelig med Gud.

Eftersom de herrer provsten, dekanen og hele vort for os i Kristus elskede kapitel i Lund ydmygt har bønfaldet os om[1]), at vi nådigt vilde værdiges at stadfæste deres privilegier, som de vides hidtil at have fået af vore forgængere, især med hensyn til de nedenfor anførte artikler, bøjer vi os for deres fromme bønner og giver vort bifald, idet vi ønsker at træde i vore fornævnte forgængeres fodspor, og anordner med samme vort kapitels enstemmige samtykke, at det til evige tider ubrydeligt skal overholdes. <1> For det første, at når en af prælaterne eller kannikerne i dette kapitel afgår ved døden, da skal hans eksekutor, udpeget i kapitlet, sammen med hans andre testamentseksekutorer nyde alle afkastninger, afgifter og tjenesteydelser, der hidrører fra hans dignitet og præbende samt fra fællesbordet[2]), hvis han har holdt residens, i et helt år, at regne fra hans dødsdag, for dermed hæderfuldt at holde hans begravelse og samvittighedsfuldt at betale hans gæld; og han (eksekutoren) skal have fuld og uindskrænket dispositionsret over nævnte beneficiers gods, alt og hver enkelt, indtil den omtalte termin. Og hvis der, når de testamentariske gaver og gælden er betalt, bliver noget til overs af fornævnte indtægter eller ydelser, da skal det fuldt ud uden nogen svig overdrages til den afdødes rette arvinger, dog med undtagelse af den virning[3]), der hører til fornævnte beneficier. <2> Fremdeles skal de herrer prælater og kanniker i Lund, såvel de nuværende som de til enhver tid værende, og deres vikarer, som residerer ved de kirker, deres præbender har navn efter[4]), eller som er henlagt til deres præbender eller digniteter, være fri og undtagne for ydelse af cathedraticum[5]) til bispen og for alle andre ærkebiskoppelige rettigheder og tynger. <3> Fremdeles at samme prælater og kanniker i

Lund skal have hele den ærkebiskoppelige jurisdiktion over deres bryder, landboer, gårdsæder og deres undergivne, hvad enten de bor på deres gejstlige eller verdslige gods. De skal også i hele stiftet frit oppebære den ærkebiskoppelige tiende af korn, sild og alt andet, og de skal fuldt ud nyde den af samme. <4> Fremdeles at disse prælater og kanniker med deres egne breve frit skal kunne tvinge genstridige og halsstarrige blandt samme undergivne under trussel om kirkens straf, dog med undtagelse af skærpede bandlysningsdomme, skilsmissedomme og andre større sager. <5> Fremdeles at de herrer prælater og kanniker i Lund frit skal kunne oppebære bøden angående fyrremarkssager og lavere med banslet[6]) i hele stiftet og fredkøb[7]) af deres undergivne. <6> Fremdeles at fornævnte prælaters og kannikers undergivne, indstævnet på ærkebiskoppens ting, skal stå til svar og gøre fyldest for forseelserne i deres herrers nærværelse. <7> Fremdeles at vi efter evne vil holde nævnte prælaters og kannikers gods, det fælles og det særlige, ved samme frihed som vort eget gods. <8> Fremdeles at nævnte prælater og kanniker skal foretrækkes for alle andre ved forpagtning af fogedier til samme afgift. Men vi stadfæster med dette brev ikke blot fornævnte artikler, men også alle de privilegier og nådesbevisninger, som de hidtil havde fået af alle vore forgængere tillige med alle de artikler i den ærværdige fader – i sin tid ærkebiskop af Lund – hr. Niels' testamente[8]), der vedrører fornævnte prælater og kanniker og Lundekirkens bygningsfond, og lover at overholde dem uanfægtet. Til vidnesbyrd herom er vort segl sammen med segl tilhørende vort elskede kapitel og vor Lundegård[9]) hængt under dette brev. Givet i Lund i det Herrens år 1392 på jomfruen sankt Priscas dag.

1) jf. 1390 23. april, ovf. nr. 210. 2 2) jf. DRB. III 6 nr. 28 note 2. – 3) jf. DRB. II 1 nr. 333 note 2. – 4) jf. DRB. III 6 nr. 206 note 2. – 5) jf. nr. 210 note 5. – 6) jf. nr. 210 note 6. – 7) dansk ord i den latinske tekst. – 8) jf. DRB. IV 1 nr. 484. – 9) jf. DRB. III 6 nr. 28 note 5.

1392. [Efter 18. januar - før 25. februar][1]). 519

Optegnelse om udgift for byen Stadthagen til en gave til hertugen af Slesvig.

Notits på nedertysk i regnskab på det kgl. bibliotek.

Ligeledes 5 1/2 gylden for en fingerring af guld, som hertugen af Slesvig fik.

1) notitsen er den 18. i en spalte med overskrift *I det Herrens år 1392*, men uden dagsangivelse. Notits nr. 8 er dateret *Jomfruen Priscas dag*, den efterfølgende 22. er dateret *Fastelavnssøndag*.

520 1392. 22. januar. Københavns byting.

Tingsvidne af Københavns byting om, at hr. Gerhard Henriksen Om, kannik i Roskilde, og Sigvard Stenwek, borgmester, hans svoger, har skiftet arvegodset efter Henrik Om og dennes hustru Katerine og søn Lars.

Original i rigsarkivet.

Anders Holbæk, borgmester, Jens Henriksen, kaldet Rønning, foged, Jakob Åstredsen, Tue Torbensen, Herman Kruse, Bryggow og Evert Skrædder, rådmænd og borgere i København, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, at i det Herrens år 1392 på martyren sankt Vincentius' dag fremstod i vor og andre troværdige mænds nærværelse på vort byting af denne særlige grund de gode mænd, nemlig hr. Gerhard Henriksen Om, kannik i Roskilde, på den ene side og Sigvard Stenwek, vor borgmester, på den anden side på egne og hans børns vegne, nemlig Rothger, Gerhard og Katerines, og erklærede begge på egne og deres arvingers vegne hinanden for kvit og ganske fritaget at være med hensyn til alt det arvegods, som Henrik Om og Katerine, hans hustru, og hans søn Lars Om efter deres død havde efterladt, og som de lovligt og venskabeligt havde skiftet mellem sig, dog således at den gård, i hvilken Sigvard Stenwek, fornævnte ærværdige hr. Gerhards svoger, nu selv bor, og som ligger blandt klædeskærernes boder, har samme hr. Gerhard frit og frivilligt opladt til fornævnte Sigvards hånd med alle dens tilliggender og med al den ret, der tilkom ham til denne gård efter hans forældres og hans broder Lars' død, at besidde evindeligt. Sigvard på sin side har opladt og overgivet samt tilskødet samme hr. Gerhard tre grundstykker eller gårde, nemlig en, der støder op til Bryggows gård mod øst, og som strækker sig helt hen til det østre torv såvel i sin længde som i sin bredde, fremdeles den anden gård lige over for Reinburgs gård, i sankt Nikolaj sogn ligesom den første, fremdeles den tredie gård på Tyskemannegadens nordre side i Vor Frue sogn stødende op til Jakob Lübecks gård imod vest tillige med alle de rettigheder, der tilkommer ham til disse gårde og grundstykker, at besidde med evig ret. Til fastere sikkerhed herfor er vore segl hængt under dette brev. Handlet og givet ovennævnte år, dag og sted.

1392. 25. januar. 521

Grubbe Jensen skifter med sin søster Cecilie Jensdatter, enke efter Henneke Grubendal.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at Grubbe Jensen skifter med sin søster Cecilie Jensdatter, Henning Grubendals enke, og Grubbe Jensen fik[1]) .....[1]) i Gunderslevmagle, Gunderslevholm med alle gårde og en brydegård sammesteds og fem gårde i Tokkerup. Givet sankt Paulus' omvendelsesdag 1392.

1) herefter åben plads i jordebogen.

1392. 2. februar. 522

Herman Nypertze kvitterer dronning Margrete for 200 mark.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Alle de, der ser dette brev eller hører det læse, skal vide, at jeg Herman Nypertze erkender og bevidner åbent med dette brev, at jeg lader den højbårne fyrstinde, min nådige frue, fru Margrete, af Guds nåde dronning over Sverige og Norge og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, hendes arvinger og efterkommere og hendes medlovere, nemlig hr. Abraham Brodersen, hr. Mogens Glob, hr. Åge Eskilsen og Jens Due og deres arvinger kvit og fri for de 200 lødige mark, som hun var mig skyldig, og har med vilje, frit og utvunget givet hende hendes åbne brev tilbage, som hun havde givet mig på de 200 lødige mark. Og jeg forpligter mig og mine arvinger og alle dem, der har modtaget dette mit løfte, nemlig hr. Fikke van Vitzen, ridder, Thomas van Vitzen og Fikke Nypertze til, at vi aldrig mere skal rykke vor fornævnte frue, fru Margrete, forskrevne dronning, hendes arvinger, efterkommere eller medlovere, der står skrevet foran, eller deres arvinger for disse fornævnte 200 lødige mark. Til yderligere sikkerhed og vidnesbyrd har jeg hængt mit segl under dette brev[1]) sammen med andre gode folks segl til vidnesbyrd, nemlig hr. Fikke van Vitzen og Fikke Moltke. Givet i det Herrens år 1392 på den hellige jomfrus renselsesdag.

1) således oversat efter meningen; skriveren har i stedet blot anført *so hebbe minen heren yngeseghlæ* i originalen.

523 1392. 2. februar.

Lave Nielsen Urne skøder Hørby og Hørbyfang med alle andre tilliggender på Sjælland til sin svoger hr. Zabel Kerkendorp, ridder.

Vidisser af 1392 20. marts og 1417 1. december i rigsarkivet.

Lave Nielsen, kaldet Urne, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg vil, at det skal stå fast for alle, nulevende og fremtidige, at jeg til nærværende brevviser, den velbyrdige herre hr. Zabel Kerkendorp, ridder, min elskede svoger, til evig besiddelse skøder og overgiver mit nedenfor anførte gods på landet Sjælland, nemlig Hørby og Hørbyfang med alt andet gods hvor som helst på Sjælland, der hører til Hørby og Hørbyfang, hvilket gods Konrad Moltke den ældre har erhvervet af en Vilhelm, væbner, idet jeg erkender, at jeg efter mit ønske fuldt ud har oppebåret fuld betaling og fyldestgørende vederlag for nævnte gods, og ligeledes med dette brev erklærer, at jeg og mine arvinger aldrig i fremtiden skal have nogen ret eller befatte mig med ejendomsretten med hensyn til fornævnte gods. Tilmed skøder og overlader jeg ligeledes alt mit gods til fornævnte hr. Zabel, ridder, blot ikke det foran omtalte, hvor som helst det er beliggende på landet Sjælland, med al ret og ejendomsret, således som jeg frit besidder nævnte gods, og med alle tilliggender til nævnte gods, intet undtaget, at besidde evindeligt med de ovenfor anførte betingelser. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig hr. Jens Ivarsen, hr. Niels Jensen, hr. Niels Nielsen, riddere, Otto Strangesen, Kristian Friis og Uffe Wimestorp, væbnere. Givet i det Herrens år 1392 på den hellige jomfru Marias renselsesdag.

524 1392. 2. februar. Gudme herredsting.

Zabel Kerkendorp, ridder, oplader sin hustrus gods i Gudme herred til Lave Nielsen Urne, væbner.

Notits af Hamsfort.

I det Herrens år 1392 ..... på selve Vor Frue kirkegangsdag møder på Fyn disse velbyrdige mænd: Zabel Kerkendorp, ridder, – han oplader gods på Gudme herredsting, beliggende (i Gudme herred), tilhørende hans hustru Cecilie, datter af Jens Urne, til væbneren Lave Nielsen Urne – Niels Niel-

sen af Kærby, ridder, Otto Slugesen[1]), Povl Nielsen, Kristian Friis, Uffe Wimestorp, Niels Urne, væbnere.

1) rimeligvis fejl for Strangesen, jf. nr. 523.

1392. [Efter 2. februar - før 31. marts][1]). 525

Johan v. Buren, søn af hr. Didrik v. Buren, og Johan Bussel skylder Konrad Musing og Rikwin Hovele 152 mark stralsundsk, hvoraf 52 mark skal betales i Skåne til mikkelsdag og 100 mark til mortensdag.

Indførelse i Stralsunds Liber debitorum.

Johan v. Buren, søn af hr. Didrik v. Buren, og Johan Bussel og deres arvinger skylder i fællig Konrad Musing og Rikwin Hovele og deres arvinger 152 mark stralsundske penge, 52 mark af disse at betale i Skåne til sankt Michaels dag og de resterende 100 mark førstkommende sankt Mortens dag, og enhver af dem, nemlig fornævnte Konrad og Rikwin, har myndighed til at lade udslette.

1) indførelsen er den 7. på siden, der som overskrift har *År 92;* 1. indførelse er dateret 2. februar og 10. 31. marts.

1392. 3. februar. S. Pietro i Rom. 526

Pave Bonifacius 9. overdrager Povl Mikkelsen et kanonikat ved kirken i Århus og giver ham ventebrev på en præbende sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sin elskede søn Povl Mikkelsen, kannik i Århus, hilsen o.s.v.

Dit liv, (- - -)[1]). Idet vi derfor under hensyntagen til Dine fornævnte fortjenester ønsker at vise Dig en særlig nåde, overdrager vi Dig med apostolisk myndighed et kanonikat ved kirken i Århus med fuld kanonisk ret og giver Dig det ved provision. Hvis en præbende for tiden er ledig i nævnte kirke, eller når (- - -)[1]). Vi forbyder strengt vor ærværdige broder biskoppen og vore elskede sønner kapitlet i Århus, og den (- - -)[1]) sædvaner i denne kirke, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller hvilken som helst anden bekræftelse, eller (uanset) om nogen (- - -)[1]) provisioner, de skal have på kanonikater og præbender ved denne kirke, har fået særligt (- - -)[1]) opnåelse af denne præbende skal fore-

trækkes for (- - -)[1]), men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre præbender eller beneficier; (- - -)[1]) dertil, og at kanonikater og præbender i denne kirke eller andre kirkelige (- - -)[1]) i egen person, eller (uanset) om vi i dag til fordel for en anden eller andre har ladet tilstå vort brev angående en lignende nådesbevisning eller lignende nådesbevisninger i samme. Thi vi vil, at såvel det som dette brev skal have deres virkning, uanset en hvilken som helst apostolisk bestemmelse, der strider herimod, eller (uanset) at Du, som Du forsikrer, vides at besidde et kanonikat og en præbende ved kirken i Slesvig, hvis afkastninger, afgifter og indkomster ikke overstiger en årlig værdi af fire mark sølv ifølge den almindelige indtægtsangivelse[2]). Intet menneske (- - -)[1]). Givet ved S. Pietro i Rom den 3. februar i vor tredie pontifikatsår.

1) for de forkortede formler se nr. 357. - 2) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4.

527 1392. 3. februar. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger biskoppen af Concordia og dekanerne ved kirkerne i Lübeck og Schwerin at indføre Povl Mikkelsen i et kanonikat ved kirken i Århus.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vor ærværdige broder, (Augustinus), biskop af Concordia, og vore elskede sønner dekanerne ved kirkerne i Lübeck og Schwerin hilsen o.s.v.

Det liv, den vandel, (- - -)[2]) vor elskede søn Povl Mikkelsen, kannik i Århus, anbefales til os ved troværdige o.s.v.[1]) Derfor (- - -)[2]) skaffe samme Povl eller hans befuldmægtigede i hans navn anerkendelse som kannik og broder i nævnte kirke i Århus, efter at (- - -)[2]) anvise samme Povl denne præbende, (- - -)[2]) faktisk besiddelse af fornævnte præbende og dens omtalte rettigheder (- - -)[2]) oppebørsler af dette kanonikat og denne præbende, uanset alt (- - -)[2]). Givet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 526. - 2) for de forkortede formler se nr. 358.

1392. 11. februar. S. Pietro i Rom. 528

Pave Bonifacius 9. pålægger ærkebiskoppen af Lund og biskoppen af Lübeck at iværksætte en undersøgelse mod ridderen Sten Bengtsson, som sammen med fem væbnere og borgmestre og rådmænd i Stockholm har besat et grundstykke tilhørende domkirken i Strängnäs og anlagt en borg sammesteds.

Original i det svenske rigsarkiv.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sine ærværdige brødre (Jakob)[1]), ærkebiskop af Lund, og (Everhard), biskop af Lübeck, hilsen og og apostolisk velsignelse.

Vi giver gerne vort bifald til de bedendes rimelige og agtværdige ønsker, især dem, hvorved domkirkernes immuniteter og rettigheder og de personer, der i Guds navn har hengivet sig til tjeneste, og deres gods værnes både mod modstandernes uforskammetheder og afpresninger og omfatter dem med gunstige nådesbevisninger. En ansøgning, der for nylig er forelagt os på vor ærværdige broder (Tord), biskop af Strängnäs, og vore elskede sønner kapitlet og hver enkelt prælat, kannik og præsts vegne ved kirken i Strängnäs indeholdt da, at de velbyrdige mænd Sten Bengtsson, ridder, Magnus Sture, Filip Nilsson, Bertold Dume, Herman Nypertze og Zabel v. Helpte, junkere, og borgmestre og rådmænd i byen Stockholm, Uppsala, Linköping og Västerås stifter, idet visse af deres medskyldige i denne henseende sluttede sig til dem, fordum i forbryderisk forvovenhed trængte ind på nævnte kirkes medgift og af egen dumdristighed besatte et grundstykke tilhørende denne kirke og beliggende nær samme kirke og dristede sig til at grundlægge og opføre en befæstning eller borg på samme grundstykke og på enhver måde hærgede, besatte og beslaglagde og hærger, beslaglægger og holder fornævnte kapitels, prælaters, kannikers, præsters og kirkes afgifter samt alle indtægter, fordele og alt gods, der på enhver måde er henlagt til denne kirkes bygning og bygningsfond, og oppebørsler beslaglagt, opbrød og ødelagde ligeledes fuldstændigt fornævnte kapitels, prælaters, kannikers, præsters og kirkes huse og bortførte alt rørligt gods tilhørende samme kapitel, prælater, kanniker og præster, og som fandtes i eller uden for samme huse, derfra som bytte, idet de med lignende dumdristighed notorisk plyndrede samme biskop, kapitel, prælater, kanniker, præster og kirke for denne medgift, dette grundstykke, disse huse, fordele, indkomster og dette gods til fare for deres sjæle og til stor skade for fornævnte biskop, kapitel, prælater, kanniker, præster og kirke

og til anstød for såre mange, hvorfor man på samme biskop, kapitel, prælater, kanniker og præsters vegne ydmygt har ansøgt os om, at vi, da fornævnte er så notorisk, at det ikke kan skjules ved nogen slags udflugter[2]), skulde værdiges at drage omsorg herfor med et formålstjenligt middel. Idet vi derfor bøjer os for disse bønner, pålægger vi Eder, brødre som vor befaling ved apostolisk brev, at I eller den ene af Eder efter at have stævnet fornævnte ridder, junkere og borgmestre og rådmænd og andre, som bør hidstævnes, og efter at have hørt, hvad der fremføres fra begge sider, enkelt, kortfattet, summarisk uden formelig rettergang under tilsidesættelse af appel afgør, hvad der er retfærdigt, idet I sørger for, at hvad I afgør urokkeligt overholdes gennem kirkens straf om nødvendigt under påkaldelse af den verdslige arms hjælp, uanset såvel vor forgænger pave Bonifacius 8.s – salig ihukommelse – bestemmelse[3]), hvori forordnes, at ingen undtagen i visse bestemte tilfælde må stævnes for retten uden for sin stad og sit stift og i så tilfælde ikke ud over een dagsrejse fra sit stifts grænser, eller at nogen, der er udpeget til dommere af fornævnte sæde, ikke må driste sig til at føre proces mod nogen, hvem det end er, uden for den stad og det stift, i hvilke de er udpeget, eller overdrage deres hverv til en eller flere andre eller stævne nogen ud over en dagsrejse fra sammes stift[4]) og bestemmelsen om de to dagsrejser på generalkonciliet[5]) som alle andre herimod stridende apostoliske bestemmelser, eller (uanset) om fornævnte ridder, junkere, borgmestre og rådmænd eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af det apostoliske sæde, at de ikke kan rammes af interdikt, suspension eller bandlysning eller stævnes for retten uden for eller ud over bestemte steder ved apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler den bevilling. Givet ved S. Pietro i Rom den 11. februar i vort tredie pontifikatsår.

1) Jakob var udvalgt ærkebiskop på dette tidspunkt, jf. nr. 518. – 2) jf. hertil DRB. II 2 nr. 39 note 1, 3 og 6. – 3) jf. c. 11 in VI[to] de rescriptis I 3 (Friedberg II 941). – 4) jf. c. 15 in VI[to] de officio et potestate iudicis delegati I 14 (Friedberg II 982). – 5) c. 28 X de rescriptis I 3 (Friedberg II 31).

529 1392. 14. februar. Varberg.

Abraham Brodersen, ridder, og Bent Piik, væbner, tilbagegiver Bengt Nakka alt det gods i Sunnerbo, som hans moder havde pantsat til afdøde hr. Ebbe Piik.

Original på dansk i det svenske rigsarkiv.

Vi Abraham Brodersen, ridder, og Bent Piik, væbner, hilser alle, der hører eller ser dette brev, evindelig med Gud.

Det skal være vitterligt for alle, såvel fremtidige som nulevende, at vi med dette vort åbne brev erkender, at vi har indrømmet og tilbagegivet nærværende brevfører, den gode mand Bengt Nakka, hans gods, hvor det end er beliggende i Sunnerbo, med alt det, der måtte høre dertil, hvilket hans moder havde pantsat til den ærlige mand, hr. Ebbe Piik – Gud have hans sjæl. Og vi forbyder, at nogen efter denne dag befatter sig med dette gods undtagen han selv eller den, han giver rådighed derover. Og det brev, hvormed det var pantsat til fornævnte hr. Ebbe, erklærer vi fuldstændigt dødt og magtesløst med dette vort brev, hvor det end findes. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vore segl hænge under dette brev. Givet i Varberg i det Herrens år 1392 på martyren sankt Valentins dag.

1392. 18. februar. Kalmar. 530

Dronning Margrete anmoder borgmestre og råd i staden Lübeck om at hjælpe præsten hr. Benedikt til at få de breve og indtægter, han har ret til angående det af Johan v. Hoyngen indstiftede vikardømme og kapel i Kalmar, som er stadfæstet af biskoppen af Linköping.

Original på nedertysk i det svenske rigsarkiv.

Vi Margrete, af Guds nåde dronning i Sverige og Norge, ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, erkender og bevidner for alle dem, der ser dette vort åbne brev eller hører det læse, især for vor gejstlige fader og herre, biskoppen i Lübeck og hans kapitel og de ærlige herrer, borgmestre og rådmænd i staden sammesteds, at borgmestrene og hele rådet i vor stad Kalmar har været for os og tilforladeligt har bevidnet med deres oprakte fingre og med svoren ed, at den gamle Johan van Hoyngen, der har været borger i Lübeck, med sine egne rette penge og med sit gods har indstiftet og bygget vikardømmet og kapellet i Kalmar, der er stadfæstet med kanonisk ret af biskoppen i Linköping, og ikke den Johan van Hoyngen, der var bosat i Kalmar og stod i skyld i Lübeck, hvorfor der er lagt hindringer i vejen for dette vikardømme, således som den præst, der hører dertil, ofte har klaget over til os. Derfor beder vi venligt alle dem, der vil gøre noget for Guds, rettens og vor bøns skyld, at når denne præst hr. Benedikt kom-

mer til Lübeck, så skal de ikke lade denne gudstjeneste og evige messe hindre; men vi beder om, at de hjælper denne præst til hans breve og indtægter, som han er hindret i, det vil vi gerne gengælde på passende vis, hvor vi kan. Givet på vor borg Kalmar i det Herrens år 1392 på søndagen Sexagesima under vort segl, der er hængt under nærværende brev til vidnesbyrd om alt det forskrevne.

531 1392. 24. februar. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. tillader efter ansøgning af dronning Margrete provincialprioren og dominikanerne i ordensprovinsen Dacia at indstifte et dominikanerkloster i Viborg i Åbo stift til hjælp for indbyggerne mod russerne og andre vantro folkeslag.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sine elskede sønner provincialprioren og brødrene af dominikanerordenen i provinsen Dacia efter nævte ordens skik hilsen og apostolisk velsignelse.

Eders hellige ordens hæder, under hvilken I yder Gud from og oprigtig tjeneste, fortjener, at vi nådigt, så vidt vi kan med Gud, imødekommer Eders ønsker, særligt angående dette, som tager sigte på forøgelse af gudsdyrkelsen og af Eders orden. En ansøgning, der for nylig er forelagt os på vor såre kære datter i Kristus Margretes vegne, Danmarks og Norges berømmelige dronning, indeholdt altså, at der i Åbo stift i Sveriges rige er en anset borg, kaldet Viborg, tillige med land eller en by omkring denne borg, hvilket land, hvilken borg eller by og de troende kristne, der bor i dem, på grund af naboskabet med russerne og andre vantro folkeslag ofte forulempes ved disse russeres og vantros indfald, og at samme dronning af den grund voldsomt higer efter, at der i nævnte stift nær Viborg eller i fornævnte land eller by grundlægges og ligeledes indstiftes en stiftelse for brødre af Eders orden til trøst og sjælefrelse for nævnte troende og til forøgelse af gudsdyrkelsen til ære for og med navnet Den hellige jomfru Maries og Alle engles, hvorfor man på nævnte dronnings vegne ydmygt har rettet den bøn til os, at vi af apostolisk velvilje vilde værdiges at bevilge Eder tilladelse til at modtage og grundlægge og indstifte denne stiftelse sammesteds, hvis den på lovlig vis kan erhverves for Eder og nævnte orden, med kirke eller bedekapel, kirkegård, klokketårn, klokke, haver, huse og andre nødvendige bygninger for Eders virksomhed. Idet vi, som glødende

stræber efter forøgelse af denne dyrkelse og fromhed, derfor bøjer os for disse bønner, bevilger vi Eder med apostolisk myndighed i kraft af dette brev tilladelse til at modtage, grundlægge og indstifte denne stiftelse, dog på et hertil passende og agtværdigt sted, til brug og bopæl for fornævnte, uanset vor forgænger – salig ihukommelse – pave Bonifacius 8.s bestemmelse[1]), i hvilken det forbydes, at brødre af tiggerordenerne drister sig til fra nyt at modtage en stiftelse til bopæl i nogen stad, borg eller landsby uden det apostoliske sædes særlige tilladelse, der fuldstændigt og udtrykkeligt omtaler dette forbud, og alle andre bestemmelser, der strider herimod, idet dog sognekirkens ret stedse er forbeholdt med hensyn til alt. Vi tilstår Eder lige så vel, at brødrene af Eders orden, der til enhver tid måtte bo i denne stiftelse, efter at den er grundlagt og indstiftet, skal nyde alle de privilegier, bevillinger, eksimeringer, friheder og nådesbevisnnger, som andre brødre af nævnte orden ifølge apostolisk bevilling nyder og ligeledes besidder. Intet menneske må bryde dette vort tilståelses- og viljesbrev eller i dumdristig forvovenhed gå imod det. Hvis nogen drister sig til at forsøge herpå, skal han vide, at han derved vil pådrage sig Gud den almægtiges og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' vrede. Givet ved S. Pietro i Rom den 24. februar i vort tredie (pontifikats)år.

1) c. un. in VI[to] de religiosis domibus III 17 (Friedberg II 1054).

1392. 25. februar. 532

Henrik Spliet oplader sin hustru Elisabeths part af Løgismose til hendes broder Erik Krummedige.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at Henrik Spliet oplader sin hustru Elisabeths broder Erik Krummedige al den part, som er tilfalder fornævnte fru Elisabeth i Løgismose. Givet sankt Matthias' dag 1392.

1392. 3. marts. Ribe. 533

16 væbnere bevidner, at Kristian Frellesen efter Ribe Kapitels kendelse har betalt en forligsbøde til biskop Eskil af Ribe, som har erklæret sig fuldt ud tilfredsstillet.

Original i rigsarkivet.

Thomas Ivarsen, Jens Thomsen, høvedmand på borgen Kolding, Otto Snafs, Didrik Thomsen, Esbern Tagesen, Lave Degn, Ivar Thomsen, Niels Maltesen, Klaus Rutze, Peder Jensen, Oluf Thomsen, Gunnar Thomsen, Henrik Sønniksen, Volrad Limbæk, Ludvig Pedersen, Jens Skeel, væbnere, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, at i det Herrens år 1392 på selve søndagen Invocavit me fremstod den gode mand Kristian Frellesen, væbner, personligt foran korbuen i kirken i Ribe tillige med sine venner og slægtninge, riddermæssige mænd og væbnere, og, som han burde, virkeligt betalte og virkningsfuldt fuldkommede en forligsbøde, også kaldet 'soon'[1]), som var forkyndt samme Kristian af kapitlet i Ribe, og som skulde betales til den ærværdige fader i Kristus og herre, hr. Eskil, eftersom samme herre biskop og Kristian i deres eget og deres undergivnes navn højtideligt havde antaget nævnte kapitel til voldgiftsmænd angående alle de stridigheder og uoverensstemmelser, der var opstået dem imellem, under trussel om en bøde på 100 mark lybsk i et forlig, beseglet med sammes segl[2]), og der er blevet forlig, idet denne herre biskop var til stede og godkendte i overensstemmelse med form og indhold af nævnte kapitels kendelse og nævnte Kristians og hans mænds svar, således at nævnte herre biskop helt og fuldt blev tilfreds med opfyldelsen af dette forlig og denne bøde og således erklærede nævnte Kristian for kvit og fuldstændigt frigjort med hensyn til nævnte soon[1]). Dette erklærer vi med dette brev over for alle, hvem det vedkommer eller vil kunne vedkomme. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet i Ribe ovennævnte år og dag.

1) dansk ord i den latinske tekst. – 2) jf. nr. 462.

534 1392. 3. marts.

Rådet i Flensborg forsikrer over for rådet i Lübeck, at Peter, halvbroder til den på tilbagerejsen fra det hellige land afdøde Mathias Vilhelms, med urette anfægter dennes testamente.

Original i Lübeckarkivet.

Rådmændene i Flensborg til de hæderværdige og meget gode mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore elskede venner, hilsen og redebont sind til at være til behag i alle forhold.

Vi ønsker med dette brev, at det skal komme til kundskab for Eder, elskede herrer, idet vi offentligt erklærer, at en Mathias Vilhelms – salig ihukommelse – som døde på tilbagevejen fra Det hellige Land, tidligere vor medborger, samt også hans broder Peter jo har været brødre på faderens side, fordi begge har haft een og samme fader, men ikke samme moder. Ved deres første udgang fra landet Ditmarsken var de aldeles fattige, og de havde så at sige intet i fællesskab eller udelt med hensyn til alle ejendele eller alt gods af enhver art, men var i virkeligheden og på enhver måde adskilt i småt og stort, hvilket er tilstrækkeligt notorisk for os, og det bevidner vi over for Eder. Ligeledes skal I, gode herrer, vide, at fornævnte Mathias Wilhelms fremstod personligt for os, førend han udformede sit testamente, og med tre oprakte fingre bekræftede med sin ed, at han ikke havde noget udelt af alt gods sammen med sin fornævnte broder, nemlig Peter[1]). Videre meddeler vi Eder, at fornævnte Mathias Wilhelms i begyndelsen, indtil han nåede til vor stad Flensborg, af alle penge og verdslige ejendele ikke havde mere end fire mark lybsk, men tværtimod ved mange anstrengelser havde samlet det, som han besad. Ydermere skal I da vide, at Peter, fornævnte broder til fornævnte Mathias Wilhelms helt og fuldt taler i modstrid med sandheden, når han nu siger, at han aldrig har været eller er adskilt fra sin broder Mathias med hensyn til verdsligt gods, eller at de sammen har noget udelt gods, og hermed stræber efter at omstøde sin broders på gyldig vis affattede testamente. Til sandfærdigt vidnesbyrd om dette ovenfor anførte er vort sekret påtrykt på dette brev til vidnesbyrd. Givet i det Herrens år 1392 på den søndag, på hvilken man som indgangsbøn synger Invocavit.

1) tidligere havde Marne sogn i Ditmarsken over for Lübeck erklæret, at Peter og Mathias, med tilnavnet Stusse, var brødre og 'uskiftet og udelt med hensyn til alt gods, rørligt og urørligt', trykt Lüb. UB. IV 609 nr. 554.

1392. 6. marts. 535

Lave Nielsen Urne overdrager sin svoger hr. Zabel Kerkendorp Borreby og Borreby fang og alt sit andet gods på Sjælland.

Vidisse 1392 20. marts i rigsarkivet.

Lave Nielsen, kaldet Urne, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg til nærværende

brevviser, den velbyrdige og hæderlige herre hr. Zabel Kerkendorp, min elskede svoger, med dette brev for mig og mine arvinger overgiver og til evig besiddelse frit skøder mit nedenfor anførte gods på landet Sjælland, nemlig Borreby og Borreby fang, og alt mit andet gods hvor som helst på Sjælland med alle tilliggender til dette gods, nemlig agre, enge, græsgange, skove, fiskevande, rørligt og urørligt, vådt og tørt, intet undtaget, med al ret og med al ejendomsret, som jeg har eller frit har haft til nævnte gods, idet jeg erkender, at jeg og mine arvinger fuldt ud har oppebåret fuld betaling og fyldestgørende vederlag efter mit ønske for fornævnte gods. Til vidnesbyrd herom og til sikrere forvaring er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig de herrer Peder Basse og Anders Jakobsen riddere, Henneke Olufsen og Bjørn Olufsen og Otto Strangesen til vidnesbyrd. Givet i det Herrens år 1392 nærmeste onsdag før søndagen Reminiscere[1]).

1) 2. søndag i fasten.

536 [1392][1]). 7. marts.

Rådet i Stralsund meddeler borgmestre og rådmænd i Danzig, at det har rejst en række klager mod Bertram Wulflam, hans sønner og Albrecht Gildehus, bl.a. vedrørende deres forvaltning af byens skatter og nævner desuden, at sønnen Wulf brød et lejde, mens der forhandledes om borgene i Skåne.

Original på nedertysk i Danzig.

Venlig og oprigtig hilsen tilforn.

Kære herrer, særlige venner. Dette er de sager og punkter, som vi har mod Bertram Wulflam og mod hans børn og hr. Albrecht Gildehus. ..... <8> Endvidere brød den samme Wulf over for dronningen lejdet med dragne sværd i vor stad på den tid, da hun forhandlede om borgene. Dette forblev ustraffet. Det sørgede hans fader for. ..... Skrevet torsdag efter Invocavit.

Rådmændene i Stralsund.

1) ifølge Detmar, ed. Koppmann II 41, udbrød striden mellem byen og de to borgmestre i 1391, hvorfor brevet til Danzig vel må dateres til 1392, således også Fritze, Die Hansestadt Stralsund 218 flg.

(13)92. 8. marts. 537

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrift på latin og tysk (§§ 1-6) i Danzig.

Drøftet i året (13)92 fredag før Reminiscere[1]).
<1-4> .....[2])

<5> Endvidere at drøfte anmodningen om, at han skulde sende bud til Falsterbo til trinitatis for kongen af Sveriges skyld.

<6> .....[3])

1) 2. søndag i fasten. - 2) § 1 handler om Danzigs svar til Lübeck om Livland, §§ 2-4 om skyld og gæld. - 3) § 6 handler om klæde tilhørende Johan van der Meersch.

1392. 12. marts. Gottorp. 538

Hertug Gerhard af Slesvig og grev Klaus af Holsten sælger halvdelen af Curau, Dissau og halvdelen af Krumbeck til helligåndshospitalet i Lübeck for 1500 mark under forbehold af tilbagekøbsret i 12 år.

Original på nedertysk i Lübeck.

Vi Gerhard, af Guds nåde hertug af Slesvig, greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, og vi Klaus, af den samme nåde greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, erkender og bevidner åbent med dette nærværende brev ..... Givet på vor borg Gottorp, da man skrev året 1392 efter Guds byrd på den hellige pave sankt Gregors dag. Vidner hertil er hr. Sigfred Dosenrode, hr. Henrik van Ahlefeld, riddere, Hartvig Hesten, Klaus van Ahlefeld og Sigfred Limbæk, væbnere, vore kære tro rådgivere og mænd, der med mange andre troværdige folk har været til stede og nærværende herved.

1392. 12. marts. 539

Vidisse af Knud Hovisens skødebrev på en gård i Nårup til Tvilum kloster.

Silkeborgske registratur (1558).

Fremdeles en vidisse på latin af et skødebrev, som Knud Hovisen har udstedt på en gård i Nårup i Gjern sogn til Tvilum kloster. Givet 1392 på den hellige pave og bekender Gregors dag.

540 1392. 17. marts. Oldenburg.

Grev Klaus af Holsten og 'vi Gerhard, af samme nåde hertug af Slesvig', *greve af Holsten*[1]*), giver i nærværelse af deres råder, hvoriblandt* 'hr. Henning Køtelberg' *staden Oldenburg den lybske ret.*

Original på nedertysk på Gottorp.

1) 1392 20. marts, trykt Schlesw.-Holst. Reg. u. Urk. VI 713 nr. 1024, stadfæstede grev Klaus og Gerhard, *hertug af Slesvig,* ligeledes Hartvig Pogwischs salg af landsbyen Meimersdorf til klostret i Itzehoe.

541 1392. 20. marts. Halmstad.

Bengt Tuveson og Nils Arvidsson oplader til hr. Abraham Brodersen alt det gods i Udlandene, som de har arvet sammen med deres hustruer efter Lars Esping.

Original på dansk i det svenske rigsarkiv.

Vi Bengt Tuveson og Nils Arvidsson, væbnere, hilser alle, der hører eller ser dette brev, evindelig med Vor Herre.

Det skal være vitterligt for alle, såvel fremtidige som nulevende, at vi har opladt den ærlige mand, hr. Abraham Brodersen, ridder, alt vort gods, hvor det end er beliggende i Udlandene, fra os og fra vore arvinger til fornævnte hr. Abraham og hans arvinger til evindelig besiddelse, hvad vi end arvede med vore elskede hustruer efter den ærlige mand Lars Esping – Gud have hans sjæl –. Og fornævnte hr. Abraham skal være bemyndiget til at oppebære (afkastet) af og til at indsætte (undergivne) på samme gods i alle henseender, som det tidligere er sagt. Og vi forbyder alle, som bor på de fornævnte godsbesiddelser, at svare nogen anden end hr. Abraham. Til større sikkerhed og vidnesbyrd hænger jeg Bengt Tuveson mit segl under dette brev sammen med Olof Bredeviks, eftersom Nils Arvidssons segl nu på dette tidspunkt ikke var for hånden. Givet og handlet i Halmstad i det Herrens år 1392 dagen før sankt Benedikts dag.

542 1392. 20. marts. Sjællands landsting.

Jens Gyrstinge, landstingsdommer på Sjælland, fire væbnere og tre mænd fra Slagelse og Ringsted erklærer, at ridderen hr. Zabel Kerkendorp af Hørby har ladet Lave Nielsen Urnes breve af 1392 6. marts og 2. februar vidimere på Sjællands landsting.

Original i rigsarkivet.

Jens Gyrstinge, landstingsdommer på Sjælland, Evert Moltke af Hegnede, Torsten Vensterman, Grib Gunnarsen af Rislev, Peder Jensen af Vinderup, væbnere, Jens Bosen fra Slagelse, Jens Nielsen og Jens Brun, indbyggere i Ringsted, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1392 onsdagen før abbeden sankt Benedikts dag i vor og andre gode mænds nærværelse fremstod på vort landsting på Sjælland den velbyrdige mand hr. Zabel Kerkendorp af Hørby, ridder, og lod læse og offentliggøre nogle åbne breve med velbevarede og hele segl, uskrabede, ja ganske umistænkelige, hvilke breves indhold ord til andet er således som følger: Lave Nielsen, kaldet Urne *(o.s.v. = nr. 535)*. Ordlyden af det andet brev: Lave Nielsen, kaldet Urne *(o.s.v. = nr. 523)*. Og vi erklærer med sandfærdige ord med dette brev, hvad vi har set, overværet og hørt, og til større vished har vi ladet vore segl hænge under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1392. 25. marts. S. Pietro i Rom. 543

Pave Bonifacius 9. eftergiver dem, der rækker en hjælpende hånd ved genopbygningen af dominikanerkirken i Ribe, to år og to gange 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Efter tryk hos Brémond-Ripoll.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til alle troende kristne, der får dette brev at se, hilsen og apostolisk velsignelse.

Idet vi anser det for fromt og fortjenstfuldt hos Gud at række en hjælpende hånd til kirkernes bygningsfonds, opfordrer vi hyppigt med vore breve de troende kristne til at yde disse kirker hjælp, og for at de des stærkere skal opmuntres dertil, jo større fordel de håber at opnå for deres sjæle, skænker vi dem undertiden åndelige gaver, nemlig forladelse og benådninger, for denne timelige hjælp. Da derfor, som vi har hørt, kirken i stiftelsen tilhørende dominikanerordenens brødre i Ribe i løbet af omkring de sidste tyve år af nogle misdædere er blevet udplyndret for bøger, kalke, kors, prydelser og paramenter, og selve stiftelsen fra da af er blevet ødelagt og næsten øde, og samme stiftelse og kirke vides at behøve en ikke ringe genopbygning, hvad angår deres for virksomheden nødvendige bygninger,

og da vi ønsker, at fornævnte kirke og stiftelse skal genopbygges på tilbørlig måde, og denne kirke på passende måde skal hjælpes med bøger, kalke, kors, prydelser og paramenter, eftergiver vi barmhjertigt i tillid til Gud den almægtiges miskundhed og sankt Petrus' og sankt Paulus', hans apostles myndighed, alle, der oprigtigt angrer og gør bod, og som rækker en hjælpende hånd, to år og to gange 40 dage af den dem pålagte kirkebod. Men det er vor vilje, at dette brev ikke skal have nogen kraft eller betydning, hvis iøvrigt en anden benådning, der skal vare til evig tid eller til et bestemt tidspunkt, er tilstået af os til dem, der besøger samme kirke eller rækker en hjælpende hånd til dens genopbygning eller iøvrigt sammesteds udreder fromme almisser eller andet. Givet ved S. Pietro i Rom den 25. marts i vort tredie pontifikatsår.

544 1392. 29. marts. Oslo.

Dronning Margrete fastsætter for Norge, hvorledes boden, der betales for drab på en fattig gældbunden mand, skal fordeles, hvorledes rømningsmænds gods skal fordeles, hvorledes man skal forholde sig ved mened i horsager og ved bigami, og hvad man skal foretage, når der er foregået køb og salg uden for det rette torv i købstæderne.

Original i rigsarkivet.

545 1392. 31. marts. Greiswald.

Hertug Vartislav 6. af Pommern pantsætter 42 mark i afgifter fra landsbyen Leist til Walter v. Lübeck, borgmester i Greifswald. Blandt vidnerne ridderen 'hr. Predbjørn Podebusk'.

Original på nedertysk i Greifswald.

546 1392. Omkr. 31. marts[1]). Lübeck.

Jakob Pedersen, borger i Malmø, og Johan Borneborg, kaldet Sommer, kvitterer hinanden for alle afregninger og sager.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Jakob Pedersen, borger i Malmø, og Johan Borneborg, også kaldet Sommer, der begge var til stede ved bogen, erkendte, at de gensidigt – enhver af dem over for den anden – erklærede sig fuldstændigt kvit og løst fra alle afregninger, påmindelser og alle sager, der hidtil har stået på imellem dem, indtil dagen i dag.

1) indførelsen er den 2. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1392 Iudica.*

1392. 31. marts - 1. april. Naumburg. 547

Markgreverne af Meissen, bisperne af Merseburg, Meissen og Naumburg afholder et forhandlingsmøde i Naumburg sammen med talrige adelsmænd samt som næstsidst i opregningen desuden 'bispen af Slesvig'.

Optegnelse i Naumburg byarkiv.

[1392][1]). 5. april. 548

Hertug Johan 2. den Yngre af Mecklenburg beder højmesteren for den tyske orden som svar på dennes brev om Danzigs, Elbings og Braunsbergs tab ved Allinge på Bornholm om at vente med en afgørelse i denne sag, til forhandlingerne med dronning Margrete er tilendebragt.

Original på nedertysk i Danzig.

Til vor kære særlige ven vor trofaste kærlige tjeneste tilforn.

I skal vide, kære højmægtige herre og særlige ven, at vi helt klart har forstået Eders breve, som I har sendt os, og som vi har modtaget med al høflighed og kærlighed, som det bør sig vel. Når I skriver til os om den skade, som Eders stæder og borgere fra Danzig, Elbing og Braunsberg skal have lidt i Allinge på Bornholm fra vor kære fætter kong Albrecht af Sveriges og vore mænd, svende og stæder, nemlig fra Wismar og fra Rostock, så skal I vide, kære herre og særlige ven, at vi endnu ikke rigtig kan erfare eller har erfaret noget om, hvem de folk er, der skal have gjort Eders folk den skade, da det gør os meget og virkelig ondt – kunde vi bare bedre det –, at det er sket for Eders folk. Og (I skal vide,) at vi på dette tidspunkt er i gang med så stort et arbejde og anliggende på vor herre og fætter kong Albrechts vegne, nemlig vedrørende det møde, som vi skal holde med dronningen af Norge, hvad vi, kære herre og særlige ven, med sikkerhed tidligere har

skrevet venligt og ærbødigt til Eder, så at vi på dette tidspunkt ikke så energisk og godt kan arbejde med at erfare, hvem de folk er, der skal have gjort Eders folk skaden, sådan som vi klart burde og gerne vil. Derfor beder vi Eder, kære herre og højmægtige særlige ven, med hel flid og kærlighed om, at I for vor tjeneste og kærligheds skyld sørger for, at I vender Eders vilje med kærlighed til at lade det henstå mindeligt til efter dette fornævnte møde, så vil vi gerne troligt bestræbe os på at finde dem, der har gjort Eders folk skaden. Hvis desuden, kære herre, Eders folk i mellemtiden kan erfare, hvem der skulde have gjort dem skaden, derover vil vi hjælpe dem at dømme, som det er redeligt og rimeligt, hvis vi har magt over dem, som de nævner for os. Kære herre, vi vil i denne sag gerne vise os lige så trofaste, som vi gerne vilde, at I gjorde over for os. Skrevet i Wismar nærmeste lørdag efter søndagen Judica under vort segl.

Johan den yngre, af Guds nåde hertug af Mecklenburg, greve af Schwerin, herre over landene Stargard og Rostock.

1) da Allingeepisoden utvetydigt dateres til 1391 i brevet ovf. nr. 507, skal nærværende brev rimeligvis dateres til 1392, og de omtalte kommende forhandlinger med dronning Margrete må da antages at være forhandlingerne i Vordingborg i juni - juli 1392, jf. nr. 584 og nr. 596.

549 [Før 1392. 6. april][1]).

Jens Gunnesen og hans hustru overlader den broderlod, som Niels Eskilsen havde haft sammen med sin broder Jakob i Flarup mark og Foulum hale, til Viborg kapitel, som i forvejen havde fået en gård i Flarup af hr. Stig Andersen, ridder.

Referater i et tingsvidne af 1463 18. oktober i Rigens forfølgningsbog og på det kgl. bibliotek.

1. Rigens forfølgningsbog.

Og fornævnte sandemænd tilsvor fornævnte domkirke og kapitel[2]) lige broderlod, som Niels Eskilsen havde sammen med sin broder Jakob Eskilsen i Flarup mark og Foulum hale, hvilken de havde som samarv, med hele fornævnte marks tilliggende i alle fire retninger til markeskel, intet undtaget, ifølge fornævnte Jens Gunnesens og hans hustrus brevs ordlyd, uden at krænke ejendomsretten til den gård, som domkirken fra tidligere tid havde i Flarup mark, med al dens rette tilliggende, som det åbne brev viser, som kapitlet har derpå fra hr. Stig Andersen, ridder.

2. *Afskrift på det kgl. bibliotek.*

Fremdeles kundgjorde fornævnte sandemænd også, at de tilsvor fornævnte domkirkes kapitel[2]) lige broderlod, som Niels Eskilsen havde sammen med sin broder Jakob Eskilsen i Flarup mark og Foulum hale, hvilken de havde som samarv, med hele fornævnte marks tilliggende, vådt og tørt, og hvad man ellers kan nævne i alle fire retninger til markeskel, intet undtaget, ifølge fornævnte Jens Gunnesen og hans hustrus brevs ordlyd, uden at krænke ejendomsretten til den gård, som domkirken i Viborg fra tidligere tid havde i Flarup mark, med ager og eng og andre tilliggender, som det åbne brev viser, som kapitlet har derpå fra hr. Stig Andersen, ridder.

1) de refererede breve må være ældre end Jens Gunnesens gavebrev af 1392 6. april. – 2) referaterne følger umiddelbart efter et referat af 1392 6. april.

1392. 6. april. Viborg landsting. 550

Jens Gunnesen og hustru Marianne Ivarsdatter skøder hovedgården Tjeleris og alt deres øvrige gods i Sønderlyng og Nørlyng herreder til Jens, provst, og kannikerne ved kirken i Viborg til bod for deres sjæle.

Vidisse 1541 26. oktober i rigsarkivet.

Jens Gunnesen og Marianne Ivarsdatter, hans hustru, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi erkender, at vi har været på Viborg landsting i det Herrens år 1392 på palmesøndag (og) efter moden overvejelse i vort sind til bod for vore sjæle har overdraget og med sammenlagte hænder på samme ting i Viborg har skødet og til evig og retmæssig besiddelse frit opladt alt vort gods beliggende i Sønderlyng herred og Nørlyng herred, nemlig vor hovedgård, kaldet Tjeleris, tillige med en gård, som ligger til den sammesteds, fremdeles fire gårde i Tjele sogn, fremdeles en mølle kaldet Vorde mølle med al den ret, som tilhører os i Sønderup mark i Vammen sogn tillige med en gård, kaldet Dalsgård, i samme sogn, fremdeles to gårde i Vorning og en gård i Hammershøj tillige med nogle andre øde jorder, som vi har sammesteds, fremdeles vore øde jorder på Sloudrup mark med alle tilliggender til fornævnte gods, rørligt og urørligt, nemlig agre, enge, græsgange, skove, fiskevande, vådt og tørt, intet undtaget, til de ærværdige herrer Jens, provst, og kannikerne ved kirken i Viborg og deres efterfølgere, hvilket gods Marianne Ivarsdatter, nu min elskede hustru, efter Niels Eskilsens død tillige med sine børn på lovlig vis

erhvervede med arveret. Endvidere forpligter vi os og vore arvinger til at hjemle fornævnte herrer provsten og kannikerne og deres efterfølgere omtalte gods og fuldstændigt frigøre dem for påkrav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende den ærværdige fader i Kristus og herre, broder Jakob, af Guds nåde biskop af Viborg, herrerne Niels Torstensen og Jens Lykke, riddere, broder Jens Sterling, korsbroder, Niels Hase, Jens Kruse, Niels Smed, Bjørn Thomsen og Jens Ingvarsen. Givet ovennævnte år, dag og sted.

551 1392. 6. april. Haag.

Hertug Albrecht af Bayern, greve af Holland og Zeeland, tillader Amsterdam årligt at indsætte en foged på byens fed i Skåne.

Original på nedertysk i Amsterdam.

Albrecht, af Guds nåde pfalzgreve ved Rhinen, hertug af Bayern, greve af Hennegau, af Holland, af Zeeland og herre over Frisland, kundgør for alle folk, at vi med dette åbne brev for os og for vore efterkommere har tilstået og tilstår vore kære og trofaste magistrater og råd i vor stad Amsterdam, at de til evige tider hvert år kan og skal indsætte en foged i landet Skåne på deres fed og land, som de nu har dér eller herefter kan få dér af kongen af Danmark, til på vor stads vegne at ordne og forvalte alle sager og rettigheder, som de har at gøre med der. Med vidnesbyrd af dette brev, beseglet med vort segl. Givet i Haag på den 6. april i det Herrens år 1391 efter vort hofs stil[1]).

1) teksten har *lop.*

552 [1392][1]). 7. april.

Rådmændene i staden Rostock erklærer over for højmesteren for den tyske orden som svar på dennes brev om Danzigs, Elbings og Braunsbergs tab ved Allinge på Bornholm, at deres folk med Johan v. d. Aa i spidsen har søgt at værge de preussiske købmænd, men at de gerne vil opfordre hertug Johan 2. af Mecklenburg til at yde erstatning.

Original på nedertysk i Danzig.

Skyldig ærbødighed i alt og venlig tjenstvillighed.

Kære ærværdige herre. Vi har klart forstået Eders breve indeholdende klager fra Eders tre stæder Danzig, Elbing og Braunsberg om den skade, der er sket dem i Allinge på Bornholm fra vor herre, hertug Johan, hans efterfølgere, fra Wismar og fra os. Derfor skal I vide, at hvis der sker og er sket Eders og andre brave folk nogen skade, så gør det os af hjertet ondt, og vi håber, at der ikke er sket Eders folk nogen skade fra vore folk, da hr. Johan van der Aa, der var vor stads høvedsmand der, med stor umage og flid, så godt han kunde, passede på, at der ikke skete de preussiske købmænd nogen skade fra vore folk og fra andre folk, hvor han kunde afværge det med sin hjælp, således som han har meddelt os, så at de samme købmænd fra Preussen, der var til stede der, takkede ham den gang og helt anerkender det, hvad vi håber. Men hvis vor herre hertug Johan med sine efterfølgere eller Wismarerne med noget har begået overgreb mod Eders folk, dem vil vi gerne, så meget vi kan, holde til, at de gør over for Eders folk, hvad de er dem skyldige. Derfor beder vi Eder med al flid om, at I og Eders stæder hjælper og agter vore folk, hvor I kan, og lader dem nyde godt af den kærlighed og det venskab, der hidtil har været mellem Eder og dem og os, da vi ikke har fortjent andet af Eder og dem. Endvidere begærer vi med ydmyg bøn, at I for Guds og det fælles bedstes skyld sender Eders folk med til det møde, som vore herrer, andre herrer, mænd og stæder skal holde med dronning af Danmark, således som vore herrer har bedt Eder om, og hjælper tjenstvilligt med Eders gods, råd og bistand til, at kongen af Sverige bliver fri, og at alle de forhandlinger, der er begyndt mellem ham og dronningen, bliver afgjort, for hvis det ikke sker, hvad Gud i sin nåde afvende, så frygter vi, at der kan opstå yderligere skade og uforvindeligt fordærv for købmanden og andre folk. Den almægtige bevare Eder. Skrevet palmesøndag under vort sekret.

Rådmændene i Rostock, Eders oprigtige venner.

1) brevet, der ligesom nr. 548 behandler Allingeepisoden, mangler årsangivelsen, men må ifølge sit indhold ligeledes dateres til 1392. Derudover udstedte Wismar fredag før palmesøndag, i 1392 5. april, også brev om erstatning, men uden direkte at nævne Allinge og forhandlingerne med dronning Margrete, trykt Mekl. UB. XXII 243 nr. 12508 *(under 1393 28. marts)*.

553 1392. 15. april.

Rådet i Randers anmoder rådet i Lübeck om at lade gods tilhørende den afdøde Jens Grand, borger i Randers, udlevere til enkens befuldmægtigede Johan Schonewint.

Original i Lübeck.

Borgmestre og rådmænd i byen Randers til de hæderværdige og omsigtsfulde mænd de herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck hilsen med Gud og alt, hvad vi formår af ærbødighed og hæder over for Eder.

Vi ønsker med dette brev indtrængende, at det viser sig tydeligt for Eder, anbefalelsesværdige, vise og hæderværdige mænd, at de gode mænd 'store' Bonde og Jens Bondesen, brødre, kom til os personlig, da vi sad sammen på vort råds sæde, og medbragte fyldestgørende vidnesbyrd ved gode mænds åbne brev om, at de visselig er arvinger efter Jens Grand, vor medborger, – salig ihukommelse –. Men disse er samme afdøde Jens' nærmeste arvinger, og der er ikke nogen anden arving så nær eller nærmere end dem, det erklærer også vi endrægtigt med dette brevs vidnesbyrd. Over for os oplod og skænkede disse arvinger hele den arvelod, der var tilfaldet dem efter hyppigt nævnte Jens Grand, fuldstændigt at oppebære, hvor den end måtte findes i det mindste i Tyskland, til Margrete, enke efter fornævnte Jens Grand. Denne hyppigt nævnte Margrete udnævnte, indsatte og ligeledes anordnede med samtykke af værgerne og på råd af sine nærmeste arvinger over for os efter bedst mulig måde, ret og form Johan Schonewint, nærværende brevviser, til sin bemyndigede befuldmægtigede og visse sendebud til at indkræve, gøre krav på og oppebære alt det gods eller ejendele, af hvad art de end er, og som er efterladt af hyppigt nævnte Jens Grand i Eders stad. Denne skal I, nidkære mænd, desuden værdiges at godkende til at udføre dette og trofast og uden vaklen befordre ham. Af den grund beder vi af hensyn til Gud og vor indtrængende kærlighed Eder om at befale, at fornævnte gods og ejendele, af hvilken art og hvor meget det end er, og som er efterladt af samme afdøde Jens Grand hos Eders medborgere eller undergivne, på enhver måde overgives til fornævnte Johan Schonewint, nærværende brevviser, af deres overvågere og tillade ham at opnå det, idet I og i lige måde overvågerne af dette gods eller disse ejendele skal have urokkelig tilflugt til os på vor tro, at der i anledning af dette gods, der tilbørligt skal stilles til rådighed for fornævnte Johan, nærværende brevviser, og som var overdraget og overgivet i fornævnte afdøde

Jens Grands navn, ikke skal følge nogen senere påmindelse efter eller en eller anden ny retssag ved nogen som helst, hvorom vi af samme Margrete, værgerne og hendes arvinger og ligeledes af fornævnte Johan Schonewint så venskabeligt har modtaget fuldstændig borgen med hensyn til det fornævnte og med hensyn til det samme fornødne, der skal gøres og skrides til for vor skyld, hvilket vi med hensyn til noget tilsvarende eller større skal anse for vedvarende at være til behag for Eder. Til klart vidnesbyrd om det fornævnte har vi ladet dette brev bestyrke ved at hænge vor bys segl under. Givet i det Herrens år 1392 mandag i påsken.

1392. 16. april. Oslo. 554

Kong Erik 7. af Pommern stadfæster dronning Margretes brev af 1388 6. marts om forleningerne til Bent Nielsen.

Original i rigsarkivet.

1392. 17. april. Århus. 555

Kjeld Mogensen, væbner, sælger sin halve gård i Brendstrup til hr. Peder Gylling, ærkedegn i Århus, for ni mark sølv.

Afskrift i Århusbogen.

Kjeld Mogensen, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg til den hæderværdige mand og gode herre Peder Gylling, ærkedegn i Århus, har solgt, med al ret afhændet og fuldstændigt skødet min halve gård i Brendstrup i Hasle herred, på hvilken Esbern Nielsen nu bor, for ni mark sølv i gode, gængse og gangbare penge. Derfor forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle og fri ham og hans arvinger fornævnte halve gård fra krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Jens Hågensen, væbner, og Jens Mogensen, min broder, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1392 i Århus onsdagen efter påske.

556 1392. 18. april. Stralsund.

Hr. Johan v. Kulpe, rådmand i Stralsund, og Magnus v. Alen, borger samme-steds, erklærer, at 'Klaus Zernin, høvedsmand på Søborg', *har betalt dem 60 lødige mark på Klaus Plates vegne.*

Original på nedertysk i Putbusarkivet.

557 1392. 21. april.

Jens Bosen, kannik i Roskilde, bemyndiger væbneren Klaus Jensen til at modtage skødning på en gård i Markeslev af Jens Nielsen Skeel, borger i Roskilde, og bemyndiger ham endvidere til at videreskøde den til magister Peder Lykke, ærkedegn i Roskilde, og hans broder væbneren Bent Bille.

Original i rigsarkivet.

Jens Bosen, kannik i Roskilde, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud. I skal vide, at jeg med dette brev har overdraget nærværende brevviser, Klaus Jensen, væbner, fuldmagt til i mit navn af en Jens Nielsen, også kaldet Skeel, borger i Roskilde, at modtage skødningen af en gård i Markeslev i Tuse herred, som en Peder Jonsen nu bebor, til hvilken gård der hører et halvt bol skyldjord, hvilken gård Jens Glød – salig ihukommelse – min morbroder, hvis rette arving jeg er, på Tuse herredsting skænkede og skødede til samme Jens Skeel og hans hustru Gertrud, samme Jens Gløds datter, at besidde med evig ret. For denne gård, som jeg har købt af denne Jens Skeel, har jeg betalt samme Jens Skeel fuld betaling efter hans skøn. Iøvrigt overdrager jeg med dette brev samme Klaus Jensen, væbner, fuldmagt til lovligt at skøde og frit at overgive samme gård med alle dens tilliggender, intet undtaget, til mine elskede slægtninge, magister Peder Lykke, ærkedegn i Roskilde, og hans broder Bent Bille, væbner, at besidde med evig ret, idet jeg erkender i sandhed at have oppebåret fuld betaling af samme for fornævnte gods. Iøvrigt forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle fornævnte magister Peder og Bent Bille og deres arvinger fornævnte gods og at frigøre det efter landets love for krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de ærværdige mænd, nemlig herrerne Oluf Pant, dekan, Jakob Hennekesen, provst, Jens Avesen, kantor, og Vilhelm Hemmingsen, kannik ved fornævnte Roskilde kirke, samt Jens Absalonsen af Ramløse og Peder Bas-

se af Nielstrup på Lolland. Givet i det Herrens år 1392 på søndagen, da der som indgangsbøn synges: Quasi modo geniti[1]).

1) jf. DRB. II 7 nr. 147 note 1.

1392. 21. april. 558

Alverik Wulvesbrok, Ivar Nielsen og Jens Larsen, sognepræster i Slesvig stift, vidimerer rådet i Flensborgs brev af 1326 14. april.

Original i Flensborg.

Alverik Wulvesbrok, Ivar Nielsen og Jens Larsen, præsteviede mænd og sognepræster i Slesvig stift, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at vi har set og såre pålideligt undersøgt et åbent brev af rådmændene i Flensborg, forseglet med deres hængende segl, i hr. Kjelds besiddelse, evig præst, der holder gudstjeneste i Helligåndskapellet i Flensborg, og affattet om en præbende i fornævnte Helligåndshus i Flensborg, ustungent, uskrabet og ubeskadiget i enhver henseende, hvis ordlyd ord til andet er denne: Rådmænd og øvrige borgere i Flensborg til alle, der ser dette brev, hilsen *(o.s.v. = 1326 14. april).* Men det segl, hvormed fornævnte brev af rådmændene i Flensborg var og er forseglet, var på enhver måde sådan, som det her indenfor er påtrykt dette brev[1]). Til sandt vidnesbyrd om denne undersøgelse og dette eftersyn er vore segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1392 den søndag, da man synger Quasi modo geniti[2]).

1) rester af et påtrykt rundt segl findes under teksten, inden plica. – 2) jf. DRB. II 7 nr. 147 note 1.

1392. 24. april. Sjællands landsting. 559

Jens Gyrstinge, landstingsdommer på Sjælland, fire gejstlige og fem verdslige erklærer, at Klaus Jensen, væbner, har ladet Jens Bosens brev af 1392 21. april vidimere på Sjællands landsting, og at Jens Nielsen Skeel derefter har skødet en gård i Markeslev til væbneren Klaus Jensen, som derefter skødede den til brødrene Peder Lykke, ærkedegn i Roskilde, og Bent Bille, væbner.

Original i rigsarkivet.

Jens Gyrstinge, landstingsdommer på Sjælland, broder Jens, abbed i Ringsted, Peder Madsen, kannik ved Vor Frue kirke i København, Jakob Olufsen, sognepræst ved Sandby kirke, Jens Brun, sognepræst ved Bringstrup kirke, præster, Jens Pedersen af Kelstrup, Jens Skytte af Sandby og Oluf Friis af Ørslev, væbnere, Jens Nielsen den yngre og Jens Brun, rådmænd i Ringsted, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi ønsker, at det med dette brev skal stå fast for såvel fremtidige som nulevende, at i det Herrens år 1392 dagen efter martyren sankt Georgs dag fremstod den hæderlige mand Klaus Jensen, væbner, på fornævnte Sjællands landsting af denne særlige grund og lod offentliggøre et åbent brev, forseglet med ægte segl tilhørende de hæderværdige mænd og herrer, nemlig Jens Bosen, kannik, Oluf Pant, dekan, Jakob Hennekesen, provst, Jens Avesen, kantor, og Vilhelm Hemmingsen, kannik ved Roskilde kirke, Jens Absalonsen af Ramløse samt Peder Basse af Nielstrup på Lolland, væbnere, uskrabet, ustungent, ufordærvet, ubeskåret og ubeskadiget i enhver henseende. Dette brev lyder ord til andet som følger. Jens Bosen, kannik i Roskilde *(o.s.v. = nr. 557)*. Efter at dette brev således offentligt var blevet oplæst for alle på tinget skødede fornævnte Jens Nielsen, kaldet Skeel, på dette omtalte landsting omtalte gård i Markeslev med alle dens tilliggender, intet undtaget, med hvilket navn det end kan opregnes, til fornævnte Klaus Jensen på ovennævnte hr. Jens Bosens vegne, ret arving efter denne Jens Glød – salig ihukommelse – at besidde med evig ret. Efter at dette således var udført, skødede fornævnte Klaus Jensen med den bemyndigelse, der var betroet ham af fornævnte hr. Jens Bosen med hans ovennævnte brev, fornævnte gård i Markeslev, som en Peder Jensen nu bebor, idet han har et halvt bol skyldjord til denne gård, til de velbyrdige mænd, magister Peder Lykke, ærkedegn ved fornævnte kirke i Roskilde, og Bent Bille, væbner, brødre, og ihændegav den frit til dem og deres arvinger, at besidde med al ret evindeligt. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

560 1392. 30. april. Oldesloe.

Gerhard, af Guds nåde hertug af Slesvig, *og grev Klaus af Holsten udsteder en forordning for Holsten og Stormarn angående straffen for manddrab.*

Efter tryk hos Michelsen.

1392. 4. maj. S. Pietro i Rom. 561

Pave Bonifacius 9. pålægger biskoppen af Århus ved provision at overdrage Oluf Pedersen, gejstlig i Ribe stift, et kanonikat ved kirken i Ribe og give ham ventebrev på en præbende sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sin ærværdige broder biskoppen af Århus hilsen o.s.v. Vi anser det for sømmeligt o.s.v. Idet vi derfor ønsker at omfatte vor elskede søn Oluf Pedersen, gejstlig i Ribe stift, som er mangfoldigt (- - -)[1]), finder samme Oluf egnet hertil - hvorom vi bebyrder Din samvittighed - med vor myndighed ved provision giver ham et kanonikat ved kirken i Ribe med fuld kanonisk ret og skaffer denne Oluf eller hans befuldmægtigede i hans navn anerkendelse med fornævnte myndighed som kannik (- - -)[1]) kanonisk ret, som nævnt. Hvis en præbende for tiden er ledig i nævnte kirke, eller når den bliver ledig, og nævnte Oluf selv (- - -)[1]) overdragelse til nævnte Oluf med al dens ret og tilbehør. Du skal strengt forbyde vor ærværdige broder biskoppen og vore elskede sønner kapitlet i Ribe og den eller dem, under hvem overdragelsen, provisionen, præsentationen af eller al anden rådighed over præbenderne ved samme kirke i fællesskab eller hver for sig hører, at driste sig til også i tiden før samme godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om nævnte præbende, undtagen efter at have bragt i sikker erfaring, at fornævnte Oluf eller hans befuldmægtigede ikke har villet godtage den, og skal lige så vel med samme myndighed efter fornævnte godtagelse overdrage og anvise samme Oluf denne præbende, som Du reserverer, (- - -)[1]) indføre samme Oluf eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af denne præbende og dens omtalte rettigheder og tilbehør (- - -)[1]), uanset bestemmelsen om et vist antal kanniker og alle (- - -)[1]) anden bekræftelse, eller (uanset) om nogen (- - -)[1]) til provisioner, de skal have på kanonikater og præbender ved denne kirke, har fået særligt (- - -)[1]). Det er nemlig vor vilje, at nævnte Oluf med hensyn til opnåelse af nævnte præbende skal foretrækkes (- - -)[1]), men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre præbender eller beneficier; (Din overdragelse skal endvidere gælde), uanset om samme biskop og kapitel eller hvilke som helst (- - -)[1]) bandlysning, og at kanonikater og præbender i denne kirke eller andre kirkelige beneficier (- - -)[1]) omtale sted; (Din overdragelse skal også gælde), hvis nævnte Oluf ikke har været (- - -)[1]) i egen

person, eller (uanset) om vi i dag har ladet vort brev bevilge til fordel for en anden eller andre angående en lignende nådesbevisning eller lignende nådesbevisninger i samme kirke. Thi vi vil, at såvel det som dette brev skal have deres virkning, uanset en hvilken som helst apostolisk bestemmelse, der strider herimod. Og hvis man desuden finder nævnte Oluf egnet (- - -)[1]) overdraget samme Oluf et kanonikat ved nævnte kirke i Ribe, og hvis en præbende da var ledig i denne kirke, eller når den blev ledig, og samme Oluf som fornævnt (- - -)[1]) overdragelse til samme Oluf efter denne godtagelse. Givet ved S. Pietro i Rom den 4. maj i vort tredie (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 359.

562 1392. 8. maj. Sjællands landsting.

Jens Gyrstinge, landstingsdommer på Sjælland, to gejstlige og syv verdslige erklærer, at væbneren Jens Skytte på ridderen Mikkel Ruds vegne har ladet Georg Rønnebæks brev af 1360 3. februar og Herman Reymershusens brev af 1390 26. december vidimere på Sjællands landsting, og at godset i Karleby er tildømt Mikkel Rud.

Original i rigsarkivet.

Jens Gyrstinge, landstingsdommer på Sjælland, broder Jens, udvalgt og bekræftet abbed i Ringsted, Jakob Bille af Bjergby, ridder, Jens Brun, sognepræst ved kirken i Bringstrup, Peder Krag sammesteds, Oluf Jyde, Oluf Friis af Ørslev, Ingvar Nielsen af Næsby, Jens Nielsen og Jens Brun, indbyggere i Ringsted, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi bringer det med dette brev til alles kundskab, at vi ovennævnte, alle og hver enkelt, tillige med mange andre velbyrdige og troværdige mænd, gejstlige og lægfolk, i en talrig mængde var til stede på Sjællands landsting i det Herrens år 1392 onsdagen næst efter dagen, da det hellige kors blev fundet[1]), så og omhyggeligt hørte, at den hæderværdige væbner Jens Skytte, forvalter på Skjoldenæs, på den navnkundige ridder Mikkel Ruds vegne, høvedsmand på borgen Vordingborg, fremstod og lod læse og offentliggøre nogle åbne breve i fornævnte hr. Mikkel Ruds navn og på hans vegne angående gods i Lille-Karleby i Lyndby sogn og Volborg herred, under velbevarede og hele segl tilhørende de hæderværdige mænd, der skal nævnes nedenfor, og som hænger i seglremme af pergament, uskrabede,

ustungne, ufordærvede, ubeskadigede i enhver henseende og ganske umistænkelige og uden lyde. Disse breves ordlyd følger ord for ord og er denne: Georg Rønnebæk til alle, der ser dette brev *(o.s.v. = DRB. III 5 nr. 288)*. Men ordlyden af det andet brev: Herman Reymershusen til alle, der ser dette brev *(o.s.v. = nr. 305)*. Iøvrigt erklærer vi ovennævnte fast med dette brev, at det i vor nærværelse ovennævnte år, dag og sted blev bragt til vished for det første ved et brev af Volborg herredsting under velbevarede og hele segl tilhørende de hæderværdige mænd, nemlig Jens Grubbe af Ordrup, hr. Lars, sognepræst ved Rye kirke, Henrik Gørgishagen, Klement Hage, Henrik Wakholt, Oluf Pedersen og Jakob Pedersen, at hr. Mikkel Rud på nævnte Volborg herredsting på lovlig vis har ladet kræve sine penge for gods i Karleby, som det udtrykkeligt indeholdes i Georg Rønnebæks åbne brev, at nævnte gods i Karleby i Volborg herred skal indløses hos Henneke Moltke af Torbenfeld for ti mark sølv. Derfor blev det straks stadfæstet ved et brev af Sjællands landsting under ligeledes velbevarede segl tilhørende de hæderværdige mænd, nemlig Jens Troelsen, fordum landstingsdommer på ovennævnte ting, hr. Jens, abbed i Ringsted, hr. Jens Brun, sognepræst ved kirken i Bringstrup, Jens Skytte af Sandby, Peder Jensen af Vinderup, Jens Nielsen og Jens Brun, borgmestre i Ringsted, at samme hr. Mikkel Rud på fornævnte landsting til de lovlige terminer uden al forsømmelighed i overensstemmelse med landets love havde ladet kræve sine nævnte penge for nævnte gods i Karleby i Volborg herred, og at han derpå, som skik er, i nærværelse af vidner, kaldet 'tinghøringe'[2]), nemlig Jens Nielsen og Jens Brun, havde givet nævnte penge til klostret i Ringsted i forvaring, og at nævnte gods i Karleby således lovligt og rigtigt var tildømt nævnte hr. Mikkel Rud til besiddelse i overensstemmelse med landets love i medfør af nævnte pant. Hvad vi har set og hørt, bevidner vi med dette brev. Givet under vore segl ovennævnte år, dag og sted til bestyrkelse og vidnesbyrd om alt det ovennævnte.

1) 3. maj. – 2) dansk ord i den latinske tekst.

1392. 18. maj. 563

Vidnesbyrd om, at kirkeværgerne for Höör kirke gav afkald på øen Lillö til fordel for Bosjø kloster.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Vidnesbyrd, udstedt af Svend Sakstorp og Jens Jakobsen, kanniker i Lund, af det indhold, at kirkeværgerne ved Höör kirke frasagde dem en ø, der kaldes Lillö, og overdrog den til Bosjø kloster. Givet lørdagen inden paven og martyren sankt Urbans dag i maj[1]) 1392.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Povl Pedersen og Torkil af Sätofta, sognepræster, tilsynsmænd og kirkeværger i Höör sogn, frasiger dem en lille ø, der kaldes Lillö, og overlader den til klostret i Bosjø og lader den være fri for alle kirkelige afgifter, hvad art det end må være. Givet 1392.

1) 25. maj.

564 1392. Omkr. 23. maj[1]).

Burchard Hellehusen skylder Herman v. Dattelen 40 mark stralsundsk, at betale i Skåne til mikkelsdag.

Indførelse i Stralsunds Liber debitorum.

Burchard Hellehusen og hans arvinger skylder Herman v. Dattelen og hans arvinger 40 mark stralsundske penge, at betale i Skåne næste sankt Michaels dag.

1) indførelsen er den 4. på siden, der som overskrift har *År 92;* den umiddelbart foregående indførelse er dateret *Kristi himmelfartsdag.*

565 1392. Efter 23. maj. Harvestehude kloster.

Grev Klaus af Holsten og hertug Gerhard 6. af Slesvig pantsætter Hammerbrook samt retsudøvelsen og fogediet i Hamburg til borgmestre og råd i Hamburg for 3000 mark, som skal anvendes til at indløse Tønderhus fra væbneren Henneke Limbæk.

Afskrift på nedertysk i Hamburg.

Vi Klaus, af Guds nåde greve af Holsten, af Stormarn og Schauenburg, og vi Gerhard, af den samme nåde hertug af Slesvig, greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, erkender og bevidner åbent med dette nærværende brev for alle, der ser det eller hører det læse, at vi og vore ar-

vinger ret og retmæssigt står i skyld og gæld til vore kære tro borgmestre og rådmænd i Hamburg til nytte for deres stad for 3.000 mark penge, som de er gængse og gangbare i Lübeck og i Hamburg, hvilke vi fuldt ud har modtaget og oppebåret i rede, udbetalte penge, for dermed at indløse vor borg i Tønder fra den strenge væbner Henneke Limbæk til brug og nytte for os og vore arvinger efter vore tro mænds råd. For disse forskrevne 3.000 mark penge har vi til de fornævnte borgmestre og rådmænd stillet i pant og pantsat Hammerbrook, som det er beliggende, og vor retsudøvelse og vort fogedi i Hamburg, at have, besidde og bruge frit og uanfægtet med al nytte, der kan komme deraf. ..... Til fuldt vidnesbyrd om dette har vi med vidende og med velberåd hu ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet og skrevet i klostret Harvestehude i året 1392 efter Vor Herres himmelfart. Til stede derved var de ærlige og vise mænd hr. Henrik van Siggem, hr. Sigfred van Dosenrode, hr. Didrik Höken og hr. Gerhard Höken, riddere, hr. Henrik van deme See, provst i Slesvig, vor kansler, hr. Henrik Koneman, kannik i Lübeck, vor skriver, Markvard Sandberg, Hartvig Porsfeld og Lorenz Hesten, væbnere, og mange andre troværdige folk som vidner til disse forskrevne ting. Givet i det Herrens år 1392.

1392. 28. maj. 566

Rådet i Stralsund erklærer over for borgmestre og rådmænd i Lübeck, at fire af deres medborgere har aflagt ed på, at de sild, de solgte til Johan Schepenstede, dels var saltet i Ystad, dels købt som sild fra Simrishamn.

Original i Lübeck.

Vi rådmænd i Stralsund erklærer med dette brev og erkender offentligt over for Eder, hæderværdige og såre gode mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore oprigtigt elskede venner, samt over for alle, til hvis kundskab dette brev når, at de agtværdige mænd Lambert Keding og Johan Glewetzowe, vore medborgere, der er besiddende, og Johan van dem Berge, vor medborger, hæderværdige og troværdige mænd, kom til os personlig, idet enhver af dem med oprakte hænder og fingre bekræftede på sine vegne med sin korporlige ed og strengt aflagde ed på det hellige, at disse har solgt Johan Schepenstede disse sild, således som det er anført nedenfor: nemlig fornævnte Lambert Keding 18 tønder sild med dette skelnemærke *(bomærke)*; fornævnte Johan Glewetzowe 18 tønder sild med dette skelnemærke *(bomærke)*, og fornævnte Johan v. Berge 18 tønder sild

med disse to skelnemærker *(bomærker)*, og at fornævnte sild er saltet i Ystad i Skåne. Desuden var Nicolaus Lange, vor medborger, der er besiddende, til stede for os og bekræftede med sine oprakte fingre under sin korporlige ed på det hellige, at han havde købt seks tønder sild som sild fra Simrishamn, hvilke han videre solgte til fornævnte Johan Schepenstede som sild fra Simrishamn. Til klart vidnesbyrd om det fornævnte er vort sekret påtrykt på bagsiden af dette brev i det Herrens år 1392 tirsdag inden ottendedagen efter Kristi himmelfartsdag[1]).

1) 23. maj.

567 1392. 30. maj. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. eftergiver alle, der besøger højaltret i St. Katharine kirke i Ribe på dets indvielsesdag og rækker en hjælpende hånd til dets genopbygning, to år og to gange 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Efter tryk hos Brémond-Ripoll.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til alle troende kristne, der får dette brev at se, hilsen og apostolisk velsignelse.

Skønt han, af hvis stilling det følger, at han skal tjenes værdigt og rosværdigt af sine troende, i sin fromheds overflod, som overtræffer de bedendes fortjenester og ønsker, kan tildele dem, der tjener ham vel, langt mere, end de kan gøre sig fortjent til, ønsker vi dog ikke desto mindre at gøre menigheden kær for herren og tilhængeren af gode gerninger ved med tillokkende gaver, nemlig aflad og bodseftergivelse at indbyde disse troende til at tækkes ham, for at de derved kan gøre sig mere værdige til Guds nåde. Idet vi derfor ønsker, at højaltret i St. Katharine kirke tilhørende brødrene af dominikanerordenen, Ribe stift, som på grund af murenes ødelæggelse i nævnte kirke så at sige er kommet til at stå under åben himmel og helt er ødelagt, skal søges med passende hædersbevisninger og ligeledes genopbygges, og for at de troende kristne desto hellere for fromheds skyld skal strømme til samme alter og desto mere redebont række en hjælpende hånd til dets genopbygning og desuden til lys, paramenter, prydelser, bøger, kalke og billeder, jo mere de til overmål som følge heraf ser sig vederkvæget ved den himmelske nådegave, eftergiver vi i tillid til Gud den almægtiges barmhjertighed og sankt Peters og sankt Paulus', hans apostles, myndighed, alle, der oprigtigt angrer og gør bod, og som årligt

fromt besøger fornævnte alter på dets indvielsesdag, og som rækker en hjælpende hånd til dets genopbygning og desuden til disse lys, paramenter, prydelser, bøger, kalke og billeder, to år og to gange 40 dage af den dem pålagte kirkebod. Men det er vor vilje, at dette brev ikke skal have nogen kraft eller betydning, hvis iøvrigt en anden benådning, der skal vare til evig tid eller til et bestemt tidspunkt, af os er tilstået dem, der besøger samme alter eller rækker en hjælpende hånd til dets genopbygning eller iøvrigt udreder fromme almisser eller andet. Givet ved S. Pietro i Rom den 30. maj i vort tredie pontifikatsår.

1392. 2. juni. 568

Grev Otto af Hoya kvitterer dronning Margrete for 800 lødige mark westfalsk sølv, som ridderen hr. Folmer Jakobsen har betalt på hendes vegne til dækning af kong Valdemar 4. Atterdags gæld til grevens fader.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Vi Otto, greve af Hoya og af Bruchhusen, erkender og bevidner åbent med dette brev for alle dem, der ser det eller hører det læse, at vi i forgangne tider på vor borg Hoya havde ladet den strenge ridder hr. Folmer Jakobsen Lunge fastholde for 500 lødige mark westfalsk sølv, som den høje herre hr. Valdemar, konge af riget Danmark, skyldte vor fader grev Gerhard, hvem Gud alle være nådig, og for 300 lødige mark westfalsk sølv, som vor fornævnte fader og vi siden har taget i tabsgodtgørelse. Så har fornævnte hr. Folmer udredt og fuldt ud betalt os disse forskrevne 800 lødige mark, og vi lader den højbårne mægtige fyrstinde og frue, fru Margrete, dronning af rigerne Danmark, Norge og Sverige, både hende og hendes efterkommere i Danmarks rige kvit, ledig og løs for disse fornævnte penge (og lover) ikke mere at rykke eller kræve eller på nogen måde være hende eller hendes folk til fortræd. Endvidere opgiver og annullerer vi i dette brev og med dette brev alle de breve, som fornævnte kong Valdemar og rigets råd i Danmark og forskrevne hr. Folmer havde udstedt, og som lyder på eller udviser disse forskrevne 800 lødige mark. Til vidnesbyrd og til større erkendelse heraf har vi med vidende og med vilje ladet vort segl hænge under dette brev, der er givet i året 1392 efter Guds byrd på den hellige pinsehøjtidsdag.

569 1392. 6. juni.

Mathias Kristiansen sælger alt sit gods i Malt herred til Henneke Limbæk.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Det skal være vitterligt for alle dem, der ser dette brev og hører det læse, at jeg Mathias Kristiansen med vilje og med samtykke af mine arvinger til Henneke Limbæk og hans arvinger til evigt arvekøb har solgt alt det gods, som jeg havde i Malt herred og min fader før mig, hvilket står skrevet herefter. For det første 16 ottinger jord på Erslev mark, ager og eng, fire bol[1]) i Eskelund og fire bol i Tuesbøl og et bol i Tislund og dertil en otting jord, ager og eng, endvidere et enemærke, der hedder Kærgård, endvidere 17 ottinger over hele skoven Nordenskovkær og Ware, endvidere fire bol i Gerndrup og dertil fem ottinger jord, ager og eng, endvidere en otting i Vester-Nordenskov egeskov, endvidere en indhegning[2]) bøgeskov i Gerndrup og Ravnstved og Brudyrud på Gerndrup mark, endvidere i sognet Lindknud i Vittrup to bol og dertil tre ottinger jord, ager og eng, på den samme mark, endvidere i Hundsbæk fire bol og fuld del i skove, i ager, i eng og i græsgang over hele Hundsbæk mark, endvidere enemærker i Hundsbæk gård, Gudehave, Hundsbækkær og Anghelholm, endvidere fuld del i skoven Stild i Hundsbæk gård, endvidere et bol i Ålbæk, endvidere en toft i Skovbølling, endvidere i Drostrup et bol og fuld del i ager, eng og græsgang over hele Drostrup mark, endvidere Drostrup møllested, endvidere Store-Vandmølle møllested. Alt dette forskrevne gods har jeg Mathias Kristiansen tilskødet og opladt Henneke Limbæk og hans arvinger på tinge og oplader ham og hans arvinger det med al frihed og rettighed, således som det er beliggende rundt om inden for alle dets grænser, og så frit som min fader og jeg nogensinde har besiddet det. Endvidere skal jeg Mathias Kristiansen og mine arvinger udfri Henneke Limbæk og hans arvinger dette gods fra alle dem, der retligt rejser krav derom. Endvidere erkender jeg Mathias Kristiansen, at jeg til hel fyldest har oppebåret mine penge, helt og holdent, fra Henneke Limbæk, fra første til sidste penning, for alt dette forskrevne gods, og jeg takker Henneke for god betaling. Alle disse forskrevne punkter lover jeg Mathias Kristiansen og mine arvinger Henneke Limbæk og hans arvinger at holde stadig og fast og med god tro uden nogen argelist og udflugter, der kan gavne mig Mathias Kristiansen eller mine arvinger og kan komme Henneke Limbæk og hans arvinger til skade. Til vidnesbyrd har jeg Mathias Kristiansen med vilje

hængt mit segl under dette brev sammen med de retskafne mænds segl, der var til stede herved og herhos den gang på Malt herredsting, da jeg tilskødede og oplod Henneke Limbæk dette forskrevne gods, nemlig Godskalk Godendorp, Volrad Limbæk, Lave Nielsen, Klaus Svave, Knud Lavesen, Niels Lavesen af Nielsby, Niels Ankersen og Niels Kvie, hvem dette er vitterligt. Til vidnesbyrd om dette har de hængt deres segl under dette brev, der er skrevet og givet i året 1392 efter Guds byrd torsdag i pinsen.

1) teksten har *hofstede* her og i det følgende. – 2) teksten har *en heghe.*

1392. 6. juni. S. Pietro i Rom. 570

Pave Bonifacius 9. reserverer en større præbende ved kirken i Roskilde for Jens Brynnekesen, kannik sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sin elskede søn Jens Brynnekesen, kannik ved kirken i Roskilde, hilsen o.s.v.

Din retskaffenheds rosværdige fortjenester og dyder, (– – –)[1]). Idet vi derfor under hensyntagen til Dine fornævnte fortjenester ønsker at vise Dig en særlig nåde – Du, der som Du forsikrer, besidder et kanonikat og en mindre præbende ved kirken i Roskilde, i hvilken der er større, middelstore og mindre præbender, reserverer vi til apostolisk overdragelse en af disse større præbender, hvis en sådan for tiden (– – –)[1]), under hvem overdragelsen, provisionen, præsentationen eller al anden rådighed over de større præbender ved samme kirke i fællesskab eller hver for sig hører, at driste sig til også i tiden før samme godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om denne større præbende, undtagen efter (– – –)[1]) sædvaner i denne kirke, og især dem, som siges at fastsætte, at ingen sammesteds kan opnå en større præbende, medmindre han gradvis og ved option stiger fra en mindre til en middelstor og fra en middelstor til en større præbende, selv om de er bekræftede (– – –)[1]) provisioner, de skal have på disse større præbender ved denne kirke, har fået særligt (– – –)[1]). Det er nemlig vor vilje, at Du med hensyn til opnåelse af denne større præbende skal foretrækkes for alle disse undtagen for dem, der med vor myndighed har fået anerkendelse i denne kirke eller har ventebrev på større præbender i samme, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre større præbender eller beneficier; (– – –)[1]), og at

større præbender ved denne kirke, hvortil de i fællesskab eller hver for sig har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed af enhver art, (- - -)[1]) på grund af denne større præbende, når blot (- - -)[1]) i egen person. Men det er vor vilje, at Du, såsnart Du i kraft af dette brev ukæret har opnået denne større præbende, overhovedet, således som Du af egen drift har erklæret Dig villig til, skal afstå den mindre præbende, som Du som fornævnt besidder, og som vi erklærer for ledig fra da af. Intet menneske (- - -)[1]). Givet ved S. Pietro i Rom den 6. juni i vort tredie (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 347.

571 1392. 6. juni. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger biskopperne af Tuy og Århus og provsten ved kirken i Lund at indføre Jens Brynnekesen i en større præbende ved kirken i Roskilde.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vore ærværdige brødre biskopperne af Tuy og Århus og til vor elskede søn provsten ved kirken i Lund hilsen o.s.v.

Den retskaffenheds rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke vor elskede søn Jens Brynnekesen, kannik ved kirken i Roskilde, anbefales til os ved troværdige o.s.v.[1]) Derfor pålægger vi Eder, gode mænd, ved apostolisk (- - -)[2]) andre med fornævnte myndighed efter denne godtagelse skal sørge for med al ret og tilbehør at overdrage og anvise samme Jens denne større præbende, der af os som ovenfor omtalt er reserveret ham, hvis en sådan dengang, da vi foretog denne reservation, var ledig eller fra da af blev ledig, eller når den måtte blive ledig. I skal fremdeles indføre samme Jens eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af fornævnte større præbende og dens omtalte ret og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen og sørge for, at der fuldt ud svares ham (- - -)[2]) oppebørsler af denne større præbende, uanset alt (- - -)[2]). Givet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 570. - 2) for de forkortede formler se nr. 348.

[1392. Før 16. juni][1]). 572

Rostock svarer hertug Vilhelm af Geldern, at man så vidt muligt vil undgå skader for hans undersåtter, og beder ham om at påvirke dronning Margrete med hensyn til at tage imod løsepenge for den fangne kong Albrecht af Sverige.

Afskrift på nedertysk i Harderwijk.

Velbehagelig æresbevisning med velvillig tjeneste i alle forhold.

Kære berømmelige fyrste. Eders herligheds brev har vi med ærbødighed modtaget og vel gransket, og det vilde gøre os virkelig af hjertet ondt, hvis der skete Eders undersåtter eller købmænd eller almindelige retskafne folk skade, og vi vil forhindre det, som vi kan bedst, hvis vi kan forhindre, at det sker. Men hvis der sker Eders folk nogen skade, hvor vi ikke kan forhindre det, det vil vi ikke udstå nogen rykning for. Hermed, kære nådige herre, beder vi Eder med ydmyg bøn om, at I for Guds og for ærens skyld ser på vor herre kongens nytte og vort og købmandens bedste, hvor I kan, og anmod for hans skyld dronningen af Danmark om, at hun med billighed tager en rimelig løsesum for ham, således som man plejer at kræve for retskafne fyrster, der er fanget i ære. Det vil vi gerne gengælde. Skrevet under vort sekret.

Rådmændene i staden Rostock, Eders i alle henseender oprigtige (tjenere).

1) Rostocks brev mangler datering. Ud over en vis imødekommenhed over for hertugens undersåtter angående lidte skader indeholder det en opfordring til hertugen om at tilskynde dronning Margrete til at tage imod løsepenge for kong Albrecht. Det må derfor være udstedt inden det endelige sammenbrud af forhandlingerne i Vordingborg om kongens løsladelse, jf. [1392] 16. juni, nr. 573, og [1392] 1. august, nr. 596.

[1392][1]). 16. juni. 573

Rådet i Wismar erklærer over for hertug Vilhelm af Geldern, at de betragter sig som fjender af dronning Margrete, der nægter at løslade kong Albrecht af Sverige og hans søn mod en løsesum for at tvinge dem til at give afkald på deres herredømme, hvorved hun da erhverver Stockholm og tre kongeriger tilsammen. Rådet advarer tillige hertugens undersåtter mod at drive handel på Danmark.

Afskrift på nedertysk i Harderwijk.

Velvillig, underdanig og ærbødig hilsen i alt tilforn.

Kære nådige herre. Som I vel nøje har hørt om vor kære nådige herre, kong Albrecht af Sverige, og hans søn, som den højbårne fyrstinde, fru Margrete, dronning af Norge, desværre grumt holder fangen, og som ingen nåde kan nyde, og hun vil ikke tage løsepenge for ham, som man plejer at tage for retskafne herrer og fyrster, når de er fanget med deres venner i ære, idet de kæmper mod stor uret, men vil fratage dem deres arv og vil afnøde dem deres herskabsområde, således som hun desværre allerede for størstedelen har gjort, hvilket efter vor mening kan komme hansekøbmanden og stæderne til evigt fordærv og uforvindelig skade, hvis hun får Stockholm og de tre kongeriger tilsammen. Desuden ved I godt, kære nådige herre, at vor herre kong Albrecht og hans søn altid har stræbt efter fred og efter købmandens bedste, idet de understøttede købmanden på enhver passende måde i deres rige og område, til lands og til vands, til ære og til ret, i al rimelighed, hvor de kunde og formåede, hvilket de nu desværre ikke kan drage megen nytte af, og dronningen tænker ikke på fred til det almindelige bedste, og vi havde efterhånden håbet, at der skulde være kommet et godt forlig mellem dem, hvilket ikke er sket, og vor herre, kongen, og hans søn er vore rette arveherrer, og vi kan for deres skyld ikke ophøre med at være dem behjælpelige i deres nød i al tro, hvilket vi ikke kan gennemføre ved os selv alene, derfor må vi sammen med herrer, fyrster, riddere, væbnere, stæder og lande og med vore herrers venner være fjender af den højbårne fru Margrete, dronning af Danmark, og hendes rige Danmark, det samme riges indbyggere og alle hendes hjælpere fra dette øjeblik af og må også tillade, at alle de, der ønsker for vore herrers skyld at skade Danmarks rige og rigets indbyggere, dronningens hjælpere, ud fra vor stad og havn og ind igen, må drage og fare ud og vende om og tilbage på deres eget ansvar, og vi frygter, at havet derved bliver så ufredeligt af mange slags folk, at det ikke er let for os at styre det. Derfor beder vi Eder, kære nådige herre, at I for fyrstelig æres skyld tænker på vore herrers bedste og på os, hvor I kan, og meddeler Eders folk disse fornævnte punkter, hvis de vil søge deres andel i det fornævnte rige og andetsteds, så at de ingen skade lider deraf. Sker der dem skade, vil det gøre os ondt, og vi kan ikke hindre det, og sig også, at de ikke må støtte vore herrers fjender med noget, for sker det og lider de skade deri, derom vil vi ikke udstå nogen se-

nere rykning i fremtiden. Givet søndagen inden ottendedagen efter Kristi legems dag under vort sekret.

Rådmændene i Wismar, Eders (tjenere).

1) Wismars brev og de i efterfølgende nr. registrerede breve fra Rostock og hertug Johan 2. af Mecklenburg må i lighed med brevet fra Rostock af 1. august, nr. 596, give et billede af de forhandlinger i Vordingborg om kong Albrechts stilling, der påbegyndtes trinitatis søndag, 9. juni, og det viser især i begyndelsen formuleringer, der svarer til vendinger i Rostocks brev, og fremhæver Stockholm som et væsentligt punkt i forhandlingerne, jf. også den ikke ratificerede aftale med kong Albrecht af 1392 10. juli, nr. 583. Wismars brev må derfor rimeligvis også dateres til 1392.

[Omkr. 1392. 16. juni][1]). 574

Rostock og hertug Johan 2. af Mecklenburg erklærer over for hertug Vilhelm af Geldern, at de betragter sig som fjender af dronning Margrete på samme måde som Wismar. Jf. nr. 573.

Registratur på nedertysk i Harderwijk.

Og endvidere har staden Rostock også skrevet på helt samme måde til min kære nådige herre, og hertugen af Mecklenburg har skrevet på latin: Johan, af Guds nåde hertug af Mecklenburg, herre af Stargard og Rostock.

1) jf. nr. 573.

1392. 24. juni. 575

Fikke Moltke af Bårse, væbner, sælger en brydegård i Næsby, samt gods i Stårby, Skovhuse, Eskebjerg og Tolstrup til Henneke Olufsen af Søholm.

Original i rigsarkivet.

Fikke Moltke af Bårse, væbner, til alle, der ser dette brev, får det at høre eller se, hilsen evindelig med Gud.

Alle, såvel nulevende som fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg til den velbyrdige mand Henneke Olufsen af Søholm med dette brev har solgt og til evig besiddelse skødet mit gods, nemlig en brydegård i Næsby tillige med de gårdsæder, der hører under nævnte gård, mit gods i Stårby, i Skovhuse, Eskebjerg og i Tolstrup, der tidligere af hr. Tue Galen, ridder, var blevet pantsat[1]) til hr. Oluf Bjørnsen, ridder – salig ihukommelse – og som af fornævnte hr. Tue Galen med retmæssig købs og skødnings ad-

komst var blevet opladt til min fader[2]), tillige med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, skove, fiskevande, vådt og tørt, intet undtaget. Ydermere erkender jeg, at jeg af nævnte Henneke Olufsen har oppebåret fuld og fyldestgørende betaling for nævnte gods, så at jeg er tilfreds dermed. Jeg forpligter ligeledes mig og mine arvinger til at frigøre og hjemle fornævnte Henneke Olufsen og hans arvinger alt det fornævnte gods tillige med dets tilliggender for påkrav og tiltale fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl, tilhørende mine elskede slægtninge, nemlig hr. Johan Moltke af Bavelse, ridder, Henneke Moltke af Torbenfeld, Evert Moltke af Hegnede og Evert Moltke af Helsinge, væbnere. Givet i det Herrens år 1392 på sankt Hans dag.

1) 1378 2. februar, jf. DRB. IV 1 nr. 363. – 2) 1383 18. marts, jf. DRB. IV 2 nr. 327.

576 1392. 24. juni.

Hr. Benedikt v. Ahlefeld, ridder, erklærer, at dronning Margrete har indløst Nybølle birk for 600 mark lybsk, som det var pantsat for til hr. Johan v. Ahlefelds enke og børn.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Jeg hr. Benedikt van Ahlefeld, ridder, erkender og bevidner åbent med dette brev, at min frue, dronning Margrete, fra mig for 600 mark lybsk har indløst Nybølle birk, der ligger på Lolland, hvilket var pantsat til min broder hr. Johan van Ahlefelds hustru og deres børn for 600 mark, det er frit og løst fra hr. Johans fornævnte hustru og fra deres arvinger, og det brev, som min frue, dronningen, har givet hr. Johans fornævnte hustru og deres arvinger på det fornævnte gods Nybølle birk, det skal være dødt og magtesløst, og jeg tilbagegiver det samme fornævnte Nybølle birk til min frue, dronning Margrete, eller til hvem hun vil have det, med al ret, således som hr. Johans fornævnte hustru og deres arvinger havde det fornævnte gods til pant af min fornævnte frue. Alle disse forskrevne punkter lover jeg fornævnte Benedikt, ridder, og mine medlovere, hr. Klaus Kerle, hr. Wulf Pogwisch, hr. Henrik van Ahlefeld, riddere, med samlet hånd at holde stadig og fast. Til vidnesbyrd har vi ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet i året 1392 efter Guds byrd på sankt Johannes døberens dag.

[Omkr. 1392. 24. juni][1]). 577

Benedikt v. Ahlefeld og Wulf Pogwisch m.fl. skøder dronning Margrete alt gods på Lolland, tilhørende Johan v. Ahlefeld.

Vordingborgske registratur (1476).

Fremdeles at Benedikt v. Ahlefeld tillige med Wulf Pogwisch sammen med nogle andre skødede dronning Margrete alt det gods, som tilhørte Johan v. Ahlefeld på Lolland, og der nævnes intet gods i brevet, tillige med et andet tysk brev, som lyder på det samme gods, og der findes ikke datering i brevet.

1) registraturen må antages at stå i forbindelse med forrige nr. 576.

1392. 28. juni. 578

Margrete Strangesdatter, enke efter Henrik Jakobsen, borger i Lund, overdrager kirken og kapitlet i Lund til afholdelse af sin årtid en mark sølv årligt, som skal udredes af en hjørnegrund vest for helligåndshuset i Malmø.

Afskrift i Lundebogen.

Margrete Strangesdatter, enke efter Henrik Jakobsen, afdød borger i Lund, til alle, der får dette brev at se eller hører det læse, hvem det vedrører eller til evig tid vil kunne vedrøre, hilsen evindelig med Gud.

For at fjerne glemselens, tvivlens og trættens last har fortidens vise med deres anerkendte fremsyn og godkendte forbillede forordnet ved brev og skrift at forevige, hvad mennesker i from hensigt mener at måtte gøre, at det skal stå ved magt til evige tider. Derfor overdrager jeg efter lang forudgående overvejelse og efter råd og samtykke af min elskede søn Peder Henriksen og mine andre slægtninge og venner til ære for Gud den almægtige og til bod for min sjæl og til mine synders forladelse kirken og kapitlet en mark sølv årligt til evig tid til afholdelse af min årtid hvert år med vigilier og messer i samme på følgende måde. For det første nemlig, at der hvert år på dagen for min årtid til kannikerne, som på vanlig vis tager del i messerne og vigilierne i højkoret, skal udbetales en halv mark sølv, hvoraf de også skal gøre klokkerne i tårnet fyldest, fremdeles til vikarerne seks grot, til samme kirkes bygningsfond seks grot, til afholdelse af messerne nede i kirken, nemlig tolv, seks grot, til de fattige tiggere seks grot og til de svage spedalske i sankt Jørgensgård nær Lund seks grot. Og for at denne

min anordning og fromme hensigt skal have urokkelig kraft og uigenkaldeligt stå ved magt til evig tid, vil jeg bebyrde min jord med tilhørende grundstykke beliggende i Malmø vest for helligåndshuset, nemlig en hjørnegrund, der strækker sig mod nord til den store adelgade, og som en Gerike Mynster for tiden har lejet af mig, og lader den være bebyrdet med hvert år at skulle betale fornævnte mark sølv, og jeg gør min nævnte jord afgiftspligtig og fastsætter, at der af dens afgift hvert år til evig tid skal betales og ydes fornævnte mark sølv til kannikerne ved kirken i Lund, nemlig således at enhver, der i de følgende tider får rådighed over nævnte jord og grundstykke på enhver måde enten med arvs eller købs eller skødnings adkomst, skal være forpligtet i medfør af fornævnte jord til betaling af denne mark sølv af samme gård, og at den stedse med denne sin byrde skal overgå og gøre sine besiddere forpligtede. Til åbenbart vidnesbyrd og fastere erindring om denne gave, bestemmelse og forpligtelse er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de hæderværdige mænd, nemlig min ovennævnte elskede søn Peder Henriksen, Albert Nielsen, Anders Mortensen, Henneke Ågesen, rådmænd i byen Malmø, Jens Hennekesen og Troels Pedersen, rådmænd i staden Lund, hr. Peder Simonsen, kannik sammesteds, og Jens Strangesen. Givet og handlet i det Herrens år 1392 på dagen før apostlene Petrus' og Paulus' dag.

579 1392. 28., 29. og 30. juni og 6. juli. Vordingborg.

Biskopperne Jakob af Viborg, Niels af Roskilde, Svend af Børglum, Benne af Västerås, Peder af Århus, Tetze af Odense og Eskil af Ribe eftergiver dem, der besøger Åsum, Sønder Broby, Hellerup og Fraugde samt Pjedsted kirker, en del af deres kirkebod.

Notits af Hamsfort.

I det Herrens år 1392 ..... holdtes der i begyndelsen af sommeren danehof i Vordingborg. På dette danehof skænker biskopperne Jakob af Viborg, Niels af Roskilde, Svend af Børglum, Benne af Västerås, Peder af Århus, Tetze Podebusk af Odense, som havde efterfulgt sin farbroder Valdemar[1]), og Eskil af Ribe afladsbreve den 28. juni til Åsum kirke og dagen efter til Sønder-Broby kirke og den 30. juni til Hellerup og Fraugde kirker og lidt senere den 6. juli til Pjedsted kirke i Ribe stift i Jylland.

1) rimeligvis Hamsforts egen tilføjelse.

139<2>[1]). 30. juni. Vordingborg. 580

Biskopperne Niels af Roskilde, Jakob af Viborg, Svend af Børglum, Peder af Århus, Benne af Västerås, Tetze af Odense og Eskil af Ribe eftergiver alle, der besøger sankt Laurentius kirke i Kærum eller skænker den gaver, 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Afskrifter i Odense, rigsarkivet og på det kgl. bibliotek.

Niels, af Guds miskundhed biskop af kirken i Roskilde, Jakob, Svend, Peder, Benne, Tetze, Eskil, af samme nåde biskopper af kirkerne i Viborg, Børglum, Århus, Västerås, Odense og Ribe, til alle troende kristne, til hvem dette brev når, hilsen og evindelig kærlighed med Gud.

Da menneskenes sindelag stedse er tilbøjeligt til det onde, har Guds uudsigelige barmhjertighed tilstået dem mangfoldige veje, ad hvilke de kan hæve sig fra synderne. Idet vi derfor ønsker, at sankt Laurentius' kirke i Kærum, Odense stift, må besøges med passende hæder og stedse æres af de troende kristne, eftergiver vi altså, hver især af os, alle, der oprigtigt angrer og bekender deres synder, og som fromt hører messer eller andre gudstjenester i samme kirke eller overværer gudstjenesterne, eller som skænker eller lader skænke klæder, bøger, kalke eller hvilke som helst andre ting til nævnte kirke, eller som fromt beder til Gud for de troendes sjæle og for vor og hele den danske kirkes og disse landes herskeres lykkelige og frelsebringende tilstand, eller følger Herrens legeme eller den sidste olie, når den bringes til de syge og bringes tilbage, så ofte de eller alle fromt gør det fornævnte eller noget af det fornævnte, lige så ofte miskundeligt i Gud i tillid til den almægtige Guds nåde og hans apostle sankt Petrus' og sankt Paulus' myndighed, såvidt vi kan med Gud, 40 dage af den dem pålagte kirkebod, når blot stiftsbiskoppens vilje og samtykke kommer hertil. Givet i Vordingborg i det Herrens år 139<2> dagen efter sankt Petrus' og sankt Paulus' dag.

1) Da biskop Niels af Roskilde døde 1395 18. januar, Liber daticus Rosk. 93, og biskop Benne af Västerås var død før 1395 2. marts, må håndskrifternes år 1396 rettes til 1392, idet et forkortet *secundo* er opløst fejlagtigt.

581 1392. 6. juli. Vordingborg.

Dronning Margrete skøder gården Vädersholm med tilhørende gods i en række landsbyer, som hun havde købt af ridderen hr. Heine Snakenborg, til Gudhem kloster til indstiftelse af et alter for jomfru Maria og til afholdelse af en årtid for kong Håkon, kong Magnus og hendes forældre.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

Vi Margrete, af Guds nåde datter af kong Valdemar Danekonge, erkender med dette vort åbne brev, at dette, som følger herefter, hvilket er gården og stedet Vädersholm og al dens tilliggende og Kärr og Aspanäs og Skomakarebol, Säby, hele Hökerum, Fotvats mølle og Os mølle og ålefiskeriet nærmest mundingen i samme møllestrøm, og en gård i Mastunga og hele Ekeslunda og en gård i Tomta og en stor gård i Ving, som hedder Övrabo, og en lille gård i samme Ving, og alt det, som hr. Heine Snakenborg, ridder, ejede i Ving og Ving sogn, alt dette fornævnte gods med agre, enge, skove, fiskeri, græsgang og møller, møllesteder og alle andre tilliggender til dette fornævnte gods, vådt og tørt, intet undtaget, hvad det end hedder eller er, således som vi købte alt dette fornævnte af fornævnte hr. Heine Snakenborg, og som ligger i Västergötland, med alle breve og rettigheder, således som vi købte det af fornævnte hr. Heine, og al den rettighed, som vi på noget tidspunkt har haft til dette fornævnte gods eller har, giver og skøder vi fra os og vore arvinger og efterkommere med god og velovervejet vilje til nonneklostret i Gudhem i Västergötland til evindelig ejendom, således at det aldrig skal oplades til nogen eller afhændes til leje eller anderledes til nogen fra dette fornævnte kloster, men at det altid evindelig skal forblive i dette fornævnte klosters værge og eje, og vi vil, at fornævnte klosters abbedisse og forstander skal gøre således, som herefter følger: Først at der nu straks skal bygges et alter i fornævnte klosters kirke og indvies til Vor Frue, og der skal holdes en sungen messe for Vor Frue ved samme alter, som begynder: Lad himmelens dug[1]), og medens messen synges, skal der brændes et lys, og så snart messen er sunget, skal der synges den lovprisning af Vor Frue, som begynder: Vær hilset himlenes dronning, moder til englenes konge o.s.v.[2]) Det fornævnte skal gøres og forrettes hver dag indtil dommedag for vor herre kong Håkons og kong Magnus og vore forældres og vores sjæles gavn og nytte, og vor fornævnte herre konges og vore forældres og vores årtid skal holdes på et tidspunkt hvert år og indtil dommedag, og den samme dag, som denne fornævnte årtid holdes hvert år, såle-

des som det nu er sagt, skal fornævnte klosters abbedisse og forstander pleje nonnerne i det samme kloster, så at de bedres godt, med mad og øl, og den samme dag skal nonnerne også synge fornævnte Vor Frues lovprisning: Vær hilset himlenes dronning o.s.v. særligt i koret i samme kirke, og at de beder således og på alle måder gør evindeligt for disse fornævnte kongers og vore forældres og vore sjæles, som de vil stå til ansvar over for Gud, og vi tiltror dem. Til yderligere sikring af alle disse fornævnte stykker, at de skulde forblive stadige, faste og ubrydelige evindeligt på alle måder som fornævnt, har vi ladet vort segl hænge under dette brev, og vi har bedt den ærlige fader hr. Torsten, biskop i Skara, hr. Brynjulf, domprovst sammesteds, hr. Gerhard og hr. Heine Snakenborg, riddere, brødre, hr. Niels Svarteskåning, hr. Erik Erlandsson, hr. Karl Båt og hr. Gøtstav Magnusson, riddere, Klaus Doget og Mikael Nilsson, væbnere, lade deres segl hænge under dette brev til vidnesbyrd. Givet i Vordingborg i det Herrens år 1392 på ottendedagen efter de hellige apostle Petrus' og Paulus' dag.

1) Esaias 45,8, indledningsordene til en jomfru Maria-messe, især i adventstiden, jf. Kirkeleksikon for Norden III 816, Rorate-Messer. – 2) vekselsang fra 12. årh., jf. Kult. leks. XI 376-77.

1392. 8. juli. Vemmenhögs herredsting. 582

Tingsvidne af Vemmenhögs herredsting om, at Margrete Pedersdatter, enke efter Tord Hildesen af Brönnestad, sammen med sin søn Peder Tordsen har solgt en gård i Stora Bedinge til kapitlet i Lund til en årtid for kantoren hr. Jens Rønning.

Original i det svenske rigsarkiv.

Klaus Lang, høvedsmand på borgen Turetorpsö, foged i Vemmenhögs herred, Jens Most og Niels Tuesen, kanniker ved kirken i Lund, Niels Brok af Häckeberga, Niels Vilhelmsen, vikar ved Trelleborg kirke, og Trued, vikar ved Källstorp kirke, præster, til alle, der får dette brev at se, hilsen og aflæggelse af sandt vidnesbyrd om sagen.

Vi vil, at det til evig tid klart skal komme til klar kundskab for alle og hver enkelt, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1392 mandagen før den berømmelige konge og martyr sankt Knuds dag fremstod for os og mange andre troværdige mænd på fornævnte herredsting den gode og hæderlige frue Margrete Pedersdatter, enke efter afdøde Tord Hildesen af Brönnestad, med sin søn Peder Tordsen i egen person og med samme sin

søns samtykke og billigelse med hel og fuld ret til evig besiddelse solgte, skødede og overgav en hende tilhørende gård i Stora Bedinge på et halvt bol, der med retmæssig arvs adkomst var tilfaldet hende efter hendes faders død, med virningerne i samme gård, såvel i korn som i penge, og agre, enge, græsgange og alle dens tilliggender, vådt og tørt, slet intet undtaget, til det ærværdige kapitel i Lund i Lundekanniken hr. Peder Simonsens skød, der på samme kapitels vegne modtog denne skødning, til en årtid for den velbyrdige mand hr. Jens Rønning, fordum kantor i Lund, at højtideligholde hvert år i Lundekirkens kor til evig tid, idet hun erkendte, at hun af samme hr. Peder Simonsen på fornævnte Lundekapitels vegne havde modtaget, fået og oppebåret fuld betaling i rede og aftalte penge. Fornævnte Margrete og hendes fornævnte søn Peder Tordsen forpligtede sig fast over for fornævnte kapitel i Lund til at hjemle, fri og befri denne gård for krav fra hvem som helst. Til sikkert vidnesbyrd og erindring om alt dette har vi på opfordring ladet vore segl hænge under dette brev. Vi fornævnte Margrete og Peder har også til større styrke og fasthed ladet vore segl hænge ved de andre fornævnte segl under dette brev. Givet og handlet ovennævnte år, dag og sted.

583 1392. 10. juli.

Kong Albrecht af Sverige og dronning Margrete slutter foreløbig overenskomst om betingelserne for hans løsladelse.

Afskrift på nedertysk i Stralsund.

Dette er den overenskomst, som vi kong Albrecht med god vilje (og) med vor egen mund i dag har sluttet i Vordingborg med vor søster, fru Margrete, dronning af Norge og af Sverige og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, gående ud på, at vi vil pantsætte og overdrage vor fornævnte søster, dronning Margrete, Stockholm stad og fæstning og alt, hvad vi har i Sverige, at besidde som uindskrænket pant, der ikke kan indløses fra den fornævnte vor søster, dronning Margrete, og ikke tages fra hende, så længe den fornævnte dronning lever, for 50.000 lødige mark, og derudover har den fornævnte vor søster, dronning Margrete, lovet os selv 10.000 lødige mark. Og ved at fornævnte søster, dronning Margrete, tager dette i pant, har hun ikke i noget opgivet sine rettigheder og skal uhindret have sine rettigheder, og vi skal uhindret have vore rettigheder, når vi har indløst disse fornævnte panter efter fornævnte vor søster dronning Margretes

død. Og disse fornævnte panter, således som det står skrevet her foran, vil vi sætte i pant for løsladelsen af os og vore venner, riddere og væbnere, der blev fanget med os, undtagen grev Albrecht af Holsten, dog skal man for ham ikke kræve nogen pengesum eller gods, og greven af Ruppin skal man ikke kræve mere for, end at Gnewekowe bliver fri, når vor søster, dronning Margrete vil, og alle andre fanger på begge sider skal være fri uden argelist, undtagen de fanger, der før denne dag er løsladt til mig uden betaling (eller) mod betaling og løsepenge. Endvidere hvad rimelig sikkerhed man skal give for, at vi, når vor søster fru Margrete dør, da skal kunne indløse Stockholm, og hvad vi har pantsat til hende, således som det står skrevet her foran, den sikkerhed skal man give os efter forslag fra begges råd. Endvidere skal vi give sådan sikkerhed, som det synes begges råd rimeligt, hvorved vor søster, fornævnte dronning Margrete, og de tre kongeriger Danmark, Sverige og Norge er sikret godt, mod, at vi og vore arvinger, hjælpere, mænd og stæder, venner og alle de, der vil gøre og undlade at gøre noget for vor skyld, aldrig må bekrige eller skade eller på nogen måde være fjendtlig over for eller rejse krav mod disse tre kongeriger Danmark, Sverige og Norge til evige tider med råd eller med dåd, uden argelist, undtagen vedrørende denne fornævnte indløsning efter vor fornævnte søster dronning Margretes død, således som det er skrevet her foran. Og desuden skal vor fornævnte søster til gengæld give os rimelig sikkerhed mod ikke at skade os og vort land, mænd og stæder i Tyskland og vore tjenere, der hjalp os indtil denne dag i Sverige, og hvem vi sætter i vor fornævnte søster dronning Margretes tjeneste af dem, der har tjent os i Sverige, dem skal vor fornævnte søster ikke være des mere unådig, fordi de har tjent os hidtil, men hun skal tage dem i sin tjeneste og skal unde dem så meget, at de bliver ret behandlet derved. Endvidere tager vor søster dronning Margrete grev Klaus, hertug Gerhard og de holstenske grever og hertugdømmet Slesvig og landet Holsten og alle de to landes indbyggere (med) i denne fornævnte evige soning og fred ligesom sig selv, sine mænd og lande, dog således at de selv skal give sikkerhed for denne fred. Hvem vi endvidere vil have (med) i vor fred på begge sider, det skal vi have fri adgang til på begge sider og skal afgøre det på begge sider, når begge vore råd nu først kommer sammen, og hvem vi da tager med deri på begge sider, han skal da enhver for sig give sikkerhed for sig selv, hvis han vil være med deri. Endvidere hvad krav, fjendtlighed eller strid eller hvad det er, som vi har haft eller har i Sverige, det eftergiver vi svenskerne helt og lader dem være fri, og hvad breve Bo Jonsson og hans medlovere eller svenskerne har givet

os indtil denne dag, de breve skal alle være døde, kvit og magtesløse for vor fornævnte søsters skyld. Endvidere alle breve, der blev forhandlet og givet foran København[1]), da vor fader lå der foran, de skal også alle være helt kvit, døde og magtesløse og skal tilbagegives den fornævnte vor søster, dronning Margrete, og biskoppen af Roskilde, eller (også skal der gives) kvitteringsbreve derpå, som de er sikret ved. Endvidere vil vi fritage Klaus van Vitzen for alle krav, som vi har til ham, når vor fornævnte søster, dronning Margrete, siger, at hun vil have det af os. Og hermed skal det forblive en helt stadig og ubrudt evig soning og fred på begge sider. Hvis endvidere denne forskrevne overenskomst ikke bliver gennemført og fuldbyrdet inden tre uger efter førstkommende søndag, så skal denne overenskomst ingen gyldighed have. Dette blev drøftet og skrevet i det Herrens år 1392 nærmeste onsdag efter ottendedagen efter de hellige apostle Peters og Paulus' dag[2]).

1) der tænkes rimeligvis på 1376 21. september, DRB. IV 1 nr. 83 med tilhørende genbreve nr. 84 flg. – 2) 29. juni.

584 1392. 12. juli. Vordingborg.

Dronning Margrete slutter forlig med grev Klaus af Holsten, hertug Gerhard af Slesvig og dennes brødre greverne Albrecht og Henrik af Holsten.

To originaler på nedertysk i rigsarkivet.

Dette er den overenskomst, der er sluttet mellem den høje fyrstinde og frue, fru Margrete, dronning af Norge og af Sverige og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, og hendes arvinger og efterkommere på den ene side og de højbårne fyrster og herrer grev Klaus, greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, hertug Gerhard, hertug af Slesvig, grev Albrecht og grev Henrik, den fornævnte hertug Gerhards brødre, alle tre grever af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, og deres arvinger og efterkommere på den anden side, gående ud på, at den fornævnte dronning og hendes arvinger og efterkommere og hendes mænd og alle, der er bosiddende i de tre fornævnte riger, og alle hendes folk til evige tider ikke skal hindre, skade og ikke rejse krav mod eller forstyrre de fornævnte herrer og deres arvinger og efterkommere i fornævnte hertugdømme Slesvig og i landet Holsten og i alle de lande og borge, som de nu har i deres værge. Og de fornævnte herrer, deres arvinger og efterkommere og deres mænd og alle, der er bosiddende i de fornævnte herrers lande, og alle deres folk skal til

evige tider ikke hindre, skade og ikke rejse krav mod eller forstyrre den fornævnte dronning Margrete og hendes arvinger og efterkommere i alle de tre kongeriger og i alle de lande og borge, som hun nu har i sit værge, men de skal sammen på begge fornævnte sider holde en evig fred og et evigt venskab på ærlig vis uden argelist og udflugt. Og hvis nogen bryder denne fornævnte fred, da skal den fornævnte dronning og hendes arvinger og hendes efterkommere dømme over deres folk, således som det er ret i deres lande. Og på samme måde skal de fornævnte herrer og deres arvinger og efterkommere også dømme over deres folk, der bryder freden, således som det er ret i deres land. Hvis nogen modtager, huser eller bespiser disse fornævnte fredsbrydere, og véd den, der modtager, huser eller bespiser dem, at de har brudt freden, ham skal den fornævnte dronning og hendes arvinger og efterkommere forfølge i deres riger og de fornævnte herrer og deres arvinger og efterkommere i deres lande og holde for lige så skyldig som fredsbryderen og dømme over ham. Endvidere skal denne forskrevne overenskomst ikke skade eller hindre den fornævnte dronning Margrete og hendes arvinger og efterkommere på noget punkt i den ed, hyldning og det løfte, som disse fornævnte herrer og deres arvinger tilforn har svoret, hyldet og lovet den fornævnte dronning og hendes arvinger, og at alle disse forskrevne punkter og aftaler skal forblive stadige, faste og ubrudte, det lover vi fornævnte dronning Margrete og vore arvinger og efterkommere på ærlig vis over for de fornævnte herrer grev Klaus, hertug Gerhard, grev Albrecht og grev Henrik, der er nævnt foran, og deres arvinger og efterkommere, og vi fornævnte grev Klaus, hertug Gerhard, grev Albrecht og grev Henrik og vore arvinger og efterkommere lover til gengæld disse fornævnte punkter over for den fornævnte dronning, fru Margrete, og hendes arvinger og hendes efterkommere, den ene af os over for den anden på begge sider på ærlig vis uden nogen argelist og udflugt. Derfor har vi fornævnte Margrete, grev Klaus, hertug Gerhard, grev Albrecht og grev Henrik, der er nævnt foran, til erkendelse og yderligere sikkerhed for alle disse forskrevne punkter og aftaler med vilje og med vidende ladet alle vore segl hænge under dette brev. Vidner, der har været til stede ved disse forhandlinger, er de ærværdige fædre i Gud og herrer biskop Jakob af Viborg, biskop Svend af Vendsyssel, biskop Peder af Århus, biskop Eskil af Ribe, og de ærlige mænd, hr. Ivar Lykke, hr. Jakob Mus, hr. Folmer Jakobsen, riddere, Jens Due, Jens Thomsen og Jon Jakobsen, væbnere, den fornævnte dronnings tjenere og mænd, og hr. Benedikt van Ahlefeld, hr. Henrik van Siggem, marsk hos de fornævnte holstenske herrer, hr. Johan

van Thienen, drost, hr. Klaus Kerle, hr. Henning Køtelberg, hr. Didrik Høken, hr. Wulf Pogwisch, hr. Sigfred Dosenrode, hr. Henrik van Ahlefeld, riddere, og Hartvig Pogwisch, væbner, tjenere og mænd hos den fornævnte hertug og de fornævnte holstenske herrer. Og vi fornævnte biskopper og riddere og væbnere har til vidnesbyrd om disse forskrevne punkter ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet og skrevet i Vordingborg i året 1392 efter Guds byrd fredagen efter den hellige konge og martyr sankt Knuds dag[1]).

1) 10. juli.

585 [Før 1392. 13. juli][1]).

Pave Bonifacius 9. udnævner Jakob til ærkebiskop af Lund.

Notits i Vatikanet.

Jakob bliver ærkebiskop af Lund ved dødsfald.

1) angående dateringen jf. nr. 586.

586 1392. 13. juli.

Jakob, udvalgt ærkebiskop af Lund, lover gennem sine befuldmægtigede Bo Lang, kannik i Roskilde, og magister Johannes Swancho at betale servispenge.

Indførelse i de pavelige obligationsregistre.

År, indiktion, pontifikat, sted, over for og i nærværelse af som ovenfor[1]) men lørdag den 13. i nævnte juli måned forpligtede den ærværdige fader hr. Jakob, udvalgt ærkebiskop af Lund sig gennem hr. Bo Lang, kannik i Roskilde, hans befuldmægtigede, og magister Johannes Swancho, befuldmægtiget ved kurien i Rom, og begge som hoved- og privatpersoner, og forpligtede både deres beneficier og alt gods og lovede over for kammer og kollegium som sit servitium commune[2]) 4000 kammerfloriner i guld og de fem sædvanlige servitier[3]). Fremdeles anerkendte han over for kammer og kollegium som sin forgænger hr. Peders servitium commune 3760 lignende floriner og de fem sædvanlige servitier. Fremdeles anerkendte han over for kammer og kollegium som sin forgængers forgænger hr. Mogens' servitium commune 2084 lignende floriner og de fem sæd-

vanlige servitier, der forholdsvis angår dette. Bemærk, at der ud over nævnte sum skal foretages fordeling[4]) af de mindre servitier på 340 kammerfloriner, der er betalt, og der er ikke foretaget deling af disse, for så vidt angår de mindre servitier. Fremdeles anerkendte han blot over for kammeret som sin forgængers forgængers forgænger hr. Niels' servitium commune 1660 lignende floriner og de fem sædvanlige servitier. Fremdeles anerkendte han blot over for kammeret som sin forgængers forgængers forgængers forgænger den anden hr. Jakobs servitium commune 4000 lignende floriner og de fem sædvanlige servitier, halvdelen af det lovede at betale næstkommende apostlene Peders og Paulus' dag[5]), den anden halvdel på samme dag efter et års forløb og det anerkendte – altsammen gennem dem – på lignende måde og til lignende terminer derefter. I modsat fald o.s.v.[6]) De aflagde ed o.s.v.[6])

1) år 1392 i den 15. indiktion over for den pavelige kammermester hr. Marinus, kardinaldiakon af Sta. Maria Nuova, i nærværelse af hr. Augustinus, biskop af Perugia, pavelig skatmester, Paulus Thomasius, Franciscus, kammerklerke, og Jacobus, kardinalkollegiets klerk. – 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. – 3) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. – 4) nl. mellem kardinalerne. – 5) 29. juni. – 6) jf. DRB. III 6 nr. 92 note 4.

1392. 13. juli. S. Pietro i Rom. 587

Kardinalkollegiets kammermester Henricus, kardinalpresbyter af Sta. Anastasia, kvitterer Jakob, udvalgt ærkebiskop af Lund, for betaling af en del af hans servispenge.

Afskrift i de pavelige obligationsregistre.

Henrik o.s.v.[1])

(Vi gør vitterligt,) at den ærværdige fader hr. Jakob, udvalgt ærkebiskop af Lund ved o.s.v.[2]) har ladet indbetale 83 kammerfloriner i guld, 16 skilling og 8 penning i romersk mønt til os som en del af sit servitium commune[3]), og at han som en del af et servitium minutum[4]) o.s.v.[1]), har ladet indbetale seks lignende floriner 33 skilling 4 penning i nævnte mønt. Vi kvitterer o.s.v.[1]) (d.v.s. til betalte beløb). Til vidnesbyrd o.s.v.[1]) Givet som ovenfor[5]) den 13. juli i det tredie pontifikatsår.

1) for de i håndskriftet således forkortede formler her og i det følgende jf. nr. 454. – 2) ved forkortelsen er navne på de fuldmægtigede faldet ud. – 3) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. – 4) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. – 5) d.v.s. ved S. Pietro i Rom i det Herrens år 1392 i den 15. indiktion.

588 1392. 13. juli.

Optegnelse om fordeling mellem kardinalerne af ærkebiskop Jakob af Lunds indbetaling af en del af hans servispenge.

Notits i de pavelige obligationsregistre.

Den 13. juli, hr. Jakob, udvalgt ærkebiskop af Lund, som en del af sit servitium commune[1]) 83 floriner 16 skilling 8 penning og som mindre servitium[2]) 6 floriner 33 skilling 3 penning. Han blev forfremmet i hr. Bonifacius' tredie år. Der var 17 kardinaler som ovenfor i det nærmeste år. Disse tager som servitium commune og mindre servitium 90 floriner. Kollegiets klerk tager 45 skilling. Der bliver 89 floriner 5 skilling tilbage. Hver tager 5 floriner 12 skilling og en penning.

1) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. – 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3.

589 1392. 15. juli. Lille herredsting.

Tingsvidne af Lille herredsting om, at Gyncelin Gyncekesen af Falkendal har skødet alt sit gods i Ishøj til hr. Jakob Hennekesen, provst i Roskilde.

Original i den arnamagnæanske samling.

Jakob Snak, foged i Lille herred, Vilhelm Hemmingsen, kannik i Roskilde, Jakob Pedersen af Greve, Peder Olufsen, Troels Ebbesen, Lars Bondesen og Oluf Bosen, borgere i Roskilde, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi i det Herrens år 1392 på tirsdagen nærmest før den hellige jomfru Margretes dag[1]) var til stede på Lille herredsting og hørte, at den velbyrdige og hæderlige mand Gyncelin Gyncekesen af Falkendal fremstod på samme ting i denne særlige anledning og skødede og frit ihændegav alt sit gods i Ishøj i fornævnte Lille herred, nemlig en gård, der har otte ørtug skyldjord, på hvilken en Niels Mogensen nu bor, og en gård, der har 16 ørtug skyldjord, på hvilken Peder Bosen nu bor, med huse, agre, enge, græsgange og alt andet, vådt og tørt, rørligt og urørligt, intet undtaget, der ligger til nævnte gods, til den hæderværdige mand hr. Jakob Hennekesen, provst i Roskilde, at besidde med evig ret, idet der i forvejen var givet meddelelse på Lille herredsting om afhændelsen og skødningen af fornævnte gods med dets fornævnte tilliggender, således som landets love kræver, idet samme Gyncelin erkendte, at

han i sandhed havde oppebåret fuld betaling efter sit ønske af samme hr. Jakob Hennekesen. Ydermere forpligtede han sig og sine arvinger til at hjemle og fri fornævnte gods for ovennævnte hr. Jakob Hennekesen eller dem, til hvem han tilstår samme gods, fra krav fra hvem som helst. Iøvrigt forpligtede samme Gyncelin sig og sine arvinger til fuldt ud at holde fornævnte hr. Jakob Hennekesen eller dem, hvem denne hr. Jakob tilstår fornævnte gods, skadesløs eller skadesløse, hvis samme gods delvis eller i sin helhed fravindes ham eller dem på grund af mangel ved hans eller hans arvingers hjemling. Til vidnesbyrd om alt dette har vi ladet vore segl hænge under dette brev. Handlet og givet ovennævnte år og dag.

1) 20. juli.

1392. 22. juli. 590

Jens Grubbe af Ordrup erklærer, at han har mageskiftet sin arvelod i Skullerup og i Saksebol med sin søster Ingeborg Pedersdatters arvelod i Ordrup og Nyrup.

Original i rigsarkivet.

Jens Grubbe af Grubbe-Ordrup til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud. Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg og mine arvinger har mageskiftet, på folkesproget kaldet 'mekteth'[1]), mit gods, nemlig hele min lod i gården Skullerup, i et bol, der kaldes Saksebol, i Kisserup og i Lodderup, der med arveret var tilfaldet mig efter min fader og moder, tillige med alle tilliggender til dette gods og denne lod, nemlig agre, enge, skove, fiskevande, vådt og tørt, rørligt og urørligt, intet undtaget, med min elskede svoger Henneke Olufsen i Søholm for det gods, tilhørende hans hustru Ingeborg Pedersdatter, min elskede søster, nemlig hele hendes lod i Grubbe-Ordrup og i Nyrup, som med arveret var tilfaldet hende efter vor fader, tillige med alle tilliggender til dette gods og denne lod, nemlig agre, enge, skove, fiskevande, vådt og tørt, rørligt og urørligt, intet undtaget, at besidde med evig ret. Ydermere forpligter jeg mig og mine arvinger til for fornævnte Henneke Olufsen og hans arvinger at frigøre og fri fornævnte gods og lod for påkrav fra hvem som helst, således som landets love kræver det, med den tilføjelse, at dersom fornævnte gods eller lod fravindes nævnte Henneke Olufsen eller hans arvinger på grund af mangel ved min eller mine arvingers hjemling, da forpligter jeg mig og mine arvinger til at gengive og fuldt ud tilbageskøde nævnte Henneke

Olufsen og hans arvinger hans fornævnte hustrus fornævnte gods og lod i Grubbe-Ordrup og Nyrup så frie, som de nu er. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd og herrer Folmer Jakobsen, Anders Jakobsen, Peder Basse, riddere, Anders Olufsen af Næsby, Peder Basse og Tyge Basse, væbnere, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1392 på den hellige Marie Magdalenes dag.

1) dansk ord i den latinske tekst, d.v.s. vederlagt.

591 [1392][1]). 22. juli.

Johan van der Aa, borgmester i Rostock, meddeler borgmestre og rådmænd i Stralsund, at dronning Margrete på hans opfordring har erklæret, at han ikke, som det er blevet fortalt, har ført hemmelige særforhandlinger med hende og ikke har modtaget gaver og gods, men fået to heste til sin sendefærd til Lindholm og 200 mark for at løslade Knud Mus.

Original på nedertysk i Stralsund.

Til de ærlige og vise mænd borgmestre og rådmænd i staden Stralsund skal dette brev gives i ærbødighed.

Det skal være vitterligt for alle dem, der ser dette brev eller hører det læse, at jeg Johan van der Aa, borgmester i Rostock, har været stedt for dronningen i Vordingborg og for alle de andre herrer, der var til stede der, nemlig hertug Vartislav af Stettin, hertug Vartislav af Pommern og hertug Gerhard af Slesvig og grev Klaus af Holsten, og for alle disse fornævnte herrers råd og har forsvaret mig mod det rygte, som man har sagt om mig og også andre folk med stor uret, nemlig at jeg skulde have ført forhandlinger særskilt og tilmed også skulde have oppebåret gaver og gods fra dronningen. Dertil svarede dronningen således over for alle de fornævnte herrer og deres råd, at jeg ikke havde været til stede ved nogen forhandlinger og heller ikke havde hjulpet med at føre nogen forhandlinger, ud over hvad dronningen og vor herre hertug Johan af Mecklenburg og begges råd på begge sider åbent hørte og bifaldt. (Dronningen sagde:) »Desuden har jeg ikke givet ham nogen penge eller noget gods, men to heste til ham og til enhver, da de skulde ride med mig fra Sverige til Lindholm i Skåne, hvor de skulde tale med deres herre kongen, hvilket hertug Johan selv bad mig om, for at de kunde ride desto sikrere. Hvis nogen i ond hensigt har sagt, siger eller vil sige dem på, at de havde ført nogen særforhandlinger, ud

over hvad der er os og begges råd vitterligt, eller hvis nogen siger dem på, at jeg har givet dem penge, gaver eller gods andet end hestene, som de red på til deres herre kongen, han øver storligen uret mod dem, og det er ikke rigtigt, så sandt hjælpe mig Gud og helgenerne.« Derfor skal det være vitterligt for alle retskafne mænd, at alle disse rygter er blevet sagt om mig med urette. Desuden erkendte dronningen over for alle herrerne, ridderne og væbnerne, at hun havde bedt mig om at løslade en fange, kaldet Knud Mus, og den fange havde aftalt 200 lybske mark i løsepenge. Ham løslod jeg til hende, for at jeg ikke skulde have hendes heste uden vederlag. Dette er al den nytte, som jeg har deraf. Og endvidere, den der har sagt eller fundet på det om mig eller har stukket hovedet sammen med andre om, at jeg hemmeligt enten skulde have ført særforhandlinger med dronningen eller med hendes råd eller have oppebåret penge eller gods fra dronningen eller fra hendes side, hemmeligt eller åbenbart, han skal være løgner og lyver som en infam tøjtes horeunge og som en gemen skøges søn, af ussel herkomst fra faders og moders side. Jeg vil ride til herrer og stæder uden lejde og vil forsvare min ære som en retskaffen mand. Skrevet på sankt Maria Magdalenes dag under mit segl, endvidere samme dag under hr. Peter van Vredens og hr. Arnold Belsters segl, der var sendemænd for rådet i Rostock, til større vidnesbyrd.

Ved mig, Johan van der Aa, borgmester i staden Rostock.

1) forhandlingerne i Vordingborg førtes i dagene omkr. 10. juli,jf. nr. 583.

[1392][1]). 24. juli. Rom. 592

Den tyske ordens generalbefuldmægtigede i Rom forelægger for højmesteren de klager og modklager, der er indgivet i Rom i ordenens strid med ærkebispen af Riga om stiftets stilling, og fremhæver, at han også har skrevet til ordensmesteren i Livland, der bl.a. svarede, at paven og kardinalerne måtte belæres om det danske og svenske sørøveri og om, at kapitlet og staden Riga tidligere har sluttet forbund med kongen af Danmark.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Villig lydighed med al flid tilforn.

Kære hr. mester. ..... Desuden, kære mester, siger de, at der har været konstateret sørøvere i landet. Nu var det meget godt, hvis man meddelte paven og kardinalerne, at danskerne og svenskerne ofte har røvet på havet,

og da jeg har hørt om en, der hed Schellenbeke, (var det godt,) hvis man angav dem skriftligt ved navn, såfremt man kunde få deres navne, og (hvis man skrev,) at havnen Salcz, som de kalder Salismünde, er spærret, og det er ikke sket for andet end for at beskytte hele landet Livland, eftersom ærkebiskoppen af Riga, uden at man vidste det, drog ud af sit land uden grund og lod den samme havn være uden nogen beskyttelse. Desuden har kapitlet og staden Riga på et tidspunkt forbundet sig evigt med kong Erik af Danmark og med alle hans arvinger og efterkommere mod ordenen, så længe krigen varer mellem dem i Riga og ordenen, der endnu ikke er endt, og har givet den samme konge, hans arvinger og efterkommere alle godsbesiddelser, som de måtte vinde fra ordenen med stærk hånd. En afskrift af forbundet sender jeg Eder, men et beseglet brev ved jeg ikke af. ..... Givet i Rom dagen før sankt Jakobs dag.

1) Ifølge Die Berichte der Generalprokuratoren I 328 nr. 216 er dette brev sammen med to andre, smstds. nr. 214-215, afsendt i 1392, da pave Bonifacius 9., der omtales i nr. 215 som værende i Rom, forlod byen 1392 2. oktober og først vendte tilbage 1393 14. september.

593 1392. 25. juli.

Anders Olufsen af Næsby sælger sin hustrus arvelod i Skullerup og i bolet Saksebol til Henneke Olufsen af Søholm.

Original i rigsarkivet.

Anders Olufsen af Næsby til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg til den velbyrdige mand, nærværende brevviser, Henneke Olufsen af Søholm, for fuld og fyldestgørende betaling med dette brev har solgt og skødet mit gods, nemlig hele min hustru Elisabeth Pedersdatters lod i gården Skullerup, i et bol, der kaldes Saksebol, i Kisserup og i Lodderup, som efter min fornævnte hustrus fader og moder er tilfaldet mig med arveret, tillige med alle tilliggender til dette gods og denne lod, nemlig agre, enge, skove, fiskevande, vådt og tørt, rørligt og urørligt, intet undtaget, at besidde til evig tid, af hvilken grund jeg forpligter mig og mine arvinger til at hjemle fornævnte Henneke Olufsen og hans arvinger fornævnte gods og lod tillige med dets tilliggender og til at fri og frigøre for påtale fra hvem som helst, således som landets love kræver. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd og herrer Folmer Jakobsen, Anders Jakobsen, Peder Basse, riddere, Jens Grubbe, Jens Olufsen, min bro-

der, Jens Skave, væbnere, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1392 på den hellige apostel Jakobs dag.

1392. 26. juli. 594

Balthasar Stake kvitterer grev Klaus af Holsten og hertug Gerhard af Slesvig for 300 lybske mark, for hvilke Bedsted sogn var pantsat.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Jeg Balthasar Stake og mine arvinger erkender og bevidner med dette brev, at .....[1]) herrer grev Klaus, greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, og hertug Gerhard, hertug af Slesvig og greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, og deres rette arvinger har gjort mig og mine rette arvinger hel fuldstændig fyldest for 300 lybske mark, for hvilke Bedsted sogn var stillet mig og mine arvinger i pant, og jeg og mine arvinger lader dem og deres arvinger være kvit, fri og løs fra disse fornævnte penge, nemlig de 300 mark lybsk, og fra fornævnte Bedsted sogn, og jeg og mine arvinger lover aldrig at kræve eller rykke disse fornævnte herrer og deres arvinger eller nogen om det fornævnte sogn og om de fornævnte 300 lybske mark uden svig. Alle disse fornævnte punkter lover jeg fornævnte Balthasar Stake og mine arvinger at overholde stadig og fast uden argelist over for de fornævnte herrer og deres arvinger. Til vidnesbyrd har jeg ladet mit segl hænge under dette brev, der er skrevet i året 1392 efter Guds byrd dagen efter apostlen sankt Jakobs dag.

1) brevet er beskadiget.

[1392. Juli?][1]) 595

Hertug Johan 1. af Mecklenburg svarer hr. Konrad Wallenrode, højmester for den tyske orden, på dennes brev og fremhæver, at dronning Margrete nægter at løslade kong Albrecht af Sverige og hans medfanger, selv om der er tilbudt løsepenge.

Afskrift på tysk i Danzig.

Højærværdige og mægtige herre og mester, særlige herre og ven.

Vi har for nylig modtaget Eders brev, som vi venligt og med velvilje har læst, (og) hvori I venligt og nådigt har skrevet tilbage og svaret os på vort brev, som vi sendte Eder, nemlig om vor kære herre og fætter, kong Albrecht og hans søn, som dronningen af Norge grumt holder fanget, (og)

som hun mod kristen skik ikke vil løslade for gods, for guld eller sølv, hvilket ikke tidligere er hørt i kristenheden, nemlig at holde fyrster, herrer, riddere og væbnere så grumt i fangenskab, hvem ingensinde kunde gives dag eller time (til løsladelse), siden de, som vitterligt er, blev fanget i ære. Derfor, kære stormægtige herre og ven, er der stor nød for os og vort land, eftersom vi ikke kan nyde hjælp af Eder eller andre fyrster, herrer, riddere og væbnere eller stæder til, at vi ..... vor kære herre og fætter og hans søn og videre .....[2])

1) Afsenderen, der betegner den fangne kong Albrecht som sin 'fætter', må være hertug Johan 1. af Mecklenburg. Modtageren, højmesteren Konrad Wallenrode, valgtes 1391 12. marts, Die Berichte der Generalprokuratoren I 137, og døde 1393 25. juli, Hans. UB. V 61 note 1. Det kun i udtog bevarede brev dateredes med tvivl til [1391. Juli?] i Hanserec. IV 12 nr. 17, men det skal snarere henføres til 1392 juli efter sammenbruddet af forhandlingerne i Vordingborg som refereret i Rostocks brev af [1392] 1. august, cf. nr. 596. – 2) her afbrydes afskriften.

596 [1392][1]). 1. august.

Rådet i Rostock meddeler borgmestre og rådmænd i Zutphen og andre stæder i Geldern, at dronning Margrete ikke har villet acceptere den overenskomst, der blev sluttet i Nyköping angående kong Albrechts løsladelse, men har stillet et nyt forslag, som mecklenburgerne ikke kan godkende, og opfordrer dem til at bryde al forbindelse med Sverige, Norge og Danmark.

Original på nedertysk i Zutphen.

Til mændene af fremragende flid og ære, de herrer borgmestre og rådmænd i staden Zutphen og borgmestre og rådmænd i andre stæder i Geldern, vore oprigtige (venner).

Venlig og ærbødig hilsen forudskikket. Kære ærlige gunstige venner. Som I godt ved, at vi har haft og stadig må have en åben krig med dronningen af Norge om løsladelsen af vor kære nådige herre, kong Albrecht af Sverige, hans søn og de andre herrer, riddere og væbnere, som hun grumt holder fanget og ikke vil tage nogen rimelig løsesum for, men hun vil have hans rige først, i denne sag havde vor herre hertug Johan af Mecklenburg, hans råd og stæder ført forhandlinger i Nyköping med dronningen om at betale hende en bestemt sum penge, dermed skulde kongen, hans søn og de andre herrer og fangerne være fri. For at afslutte og fuldbyrde de forskrevne forhandlinger holdt de et møde nu til pinse i Vordingborg, og da aftalerne ikke var sikret på begge sider, sagde dronningen, at hun vilde ha-

ve betænkningstid dertil. Og dermed gik forhandlingerne i stå. Og da herrerne, deres råd og stæder gik fra hende uden resultat, har hun truffet aftaler, som hun selv har forhandlet med kongen, efter hvad hun siger, af hvilke aftaler vi sender Eder en beseglet afskrift fra ord til andet. Lad dem skrive af. Disse aftaler har hun skriftligt sendt herover med sit råd. Derfor mener vor herre kongens råd, mænd og stæder, at de fornævnte aftaler ikke kan bifaldes med ære af dem og os, da dronningen har forhandlet dem med kongen, som hun grumt holder fanget, og da hun har magt over hans sundhed og liv, og han ikke har magt derover, for hun vil fratage ham hans arv og vil afnøde ham hans herskabsområde, og han kan ikke nyde den nåde, at hun vil tage rimelige løsepenge for ham, som man plejer at tage for retskafne fyrster, men (hun vil have) riget tilforn, og det, selv om herrerne, deres råd, mænd og stæder tilbød, at de fra Lübeck, fra Hamburg og de fra Stralsund skulde have hel fuldmagt til, at hvad de sagde man skulde give dronningen i rimelig retmæssig løsesum for kongen, det vilde de gerne gøre. Alt det kunde ikke hjælpe. Derfor beder vi Eder alvorligt, kære gunstige venner, med ydmyge bønner om, at I for Guds, ærens og det almindelige bedstes skyld tænker på vore herrers og vort bedste, (og) at I holder Eders borgere og købmænd hjemme, og at de heller ikke støtter vor herres fjender og deres land med noget og ikke opsøger rigerne Sverige, Danmark og Norge, eftersom vi må åbne vor stad og havn for herrer, fyrster, riddere og væbnere og vor herrers venner, så de kan sejle ind og ud for at tilføje vor herre kongens og vores fjender ondt (og) skade rigerne Sverige, Norge og Danmark, hvortil ingen lyst eller overmod driver os, hvad Gud vel ved, men vi kan for ærens skyld ikke lade være med at blive ved denne krig til hjælp for vor herre. For hvis der sker dem skade, den kan vi ikke erstatte dem og vil også være uden efterfølgende rykning derom, da mange slags folk kommer med på egen hånd, som vi ikke kan styre. Desuden, kære venner, har vi sandfærdigt erfaret fra herrerne, deres råd, fra rådsudsendingene, der nu var til møde i Vordingborg, hvortil hr. Johan van der Aa, hr. Peter van Vreden og hr. Arnold Belster, vort råds udsendinge, var sendt med, at dronningen i nærværelse af alle herrerne, deres råd, riddere og væbnere og stæder sagde, at hvad man sagde af ondt om hr. Johan Tuckeswert, borgmester i Wismar, og hr. Johan van der Aa, der var forhandlere i drøftelserne i Nyköping, det gjorde man dem uret i, så sandt Gud og helgenerne hjælpe hende, da de ikke særskilt havde ført nogen forhandlinger med hende og hendes råd, ud over hvad hertug Johan og hans råd og hun og hendes råd havde samtykket i på begge sider, og hun havde heller ikke

givet dem nogen gaver eller løn bortset fra de to heste, som de red på fra Nyköping til Lindholm til deres herres bedste, og ikke andet, så sandt Gud og helgenerne hjælpe hende. Givet på sankt Peter i lænkers dag under vort sekret.

Rådmændene i Rostock.

1) forhandlingerne om kong Albrechts stilling, der 1392 8. marts, nr. 537, blev foreslået henlagt til trinitatis, 9. juni, flyttedes ifølge nærværende brev til Vordingborg 'nu til pinse' og fortsattes måneden ud og videre ind i juli, jf. den foreløbige men ikke ratificerede aftale med kong Albrecht af 1392 10. juli, nr. 583, og overenskomsten med de holstenske grever af 1392 12. juli, nr. 584. Rostocks brev, der til slut også refererer rådernes erklæringer af 22. juli, nr. 591, må derfor også dateres til 1392.

597 1392. 3. august. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. giver Jens Nielsen, sognepræst i Flädie, der tidligere, skønt uægte født, har fået dispensation til at blive præst og opnå et kirkeligt beneficium, dispensation til at besidde to andre beneficier sammen med sognekirken og eventuelt senere at bytte dem enkeltvis eller samlet med andre.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn Jens Nielsen, sognepræst i Flädie, Lunds stift, hilsen og apostolisk velsignelse.

Dit liv, Din vandel i ærbarhed og gode sæder og Din retskaffenheds øvrige rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke Du anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at omfatte Dig med særlige nådesbevisninger og apostolisk gunst. En ansøgning, der fornylig er rettet til os på Dine vegne indeholdt da, at Du fordum med apostolisk myndighed barmhjertigt har fået dispensation til uanset den mangel ved Din fødsel, som Du lider under ved at være født af en præst og en ugift kvinde, at kunne forfremmes ligeledes til alle hellige grader og opnå et kirkeligt beneficium, selv om det var forbundet med sjælesorg, og at Du, der efter denne dispensation er lovformeligt forfremmet til præst, ukæret har opnået sognekirken i Flädie, Lunds stift, hvis afkastninger, afgifter og indkomster, som Du forsikrer, ikke overstiger en årlig værdi af to mark lødigt sølv ifølge den almindelige indtægtsangivelse[1]), og som da var ledig, og som er overdraget Dig på kanonisk vis. Idet vi derfor under hensyntagen til Dine fornævnte fortjenester ønsker at omfatte Dig med endnu mere nådig gunst

– Du, der som Du forsikrer, i tre år har studeret den hellige skrift – bøjer vi os for Dine bønner i denne henseende og giver Dig med apostolisk myndighed i kraft af dette brev af en særlig nåde dispensation til, at Du frit og uhindret kan modtage og beholde to andre kirkelige beneficier, der indbyrdes er forenelige med nævnte kirke, selv om det er kanonikater og præbender ved ærkebiskoppens kirke eller domkirker eller det ene af dem er en dignitet, et personat eller officium med eller uden sjælesorg ved en af samme kirker, og man plejer at antages til den eller det ved valg, når de iøvrigt overdrages Dig på kanonisk vis, eller Du antages til dem, og afstå disse og samme sognekirke på een gang eller efter hinanden i medfør af bytte eller iøvrigt, så ofte det måtte være Dig til gavn, og i stedet for det afståede eller de afståede modtage og beholde et andet eller andre lignende eller ikke-lignende kirkelige beneficier, der indbyrdes er forenelige, uanset fornævnte mangel og bestemmelserne på konciliet i Poitou[2]) og alle andre apostoliske bestemmelser og desuden de herimod stridende bestemmelser og sædvaner ved de kirker, i hvilke disse beneficier muligvis måtte være, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller hvilken som helst anden bekræftelse, idet vi lige så vel af en overvældende nådegave tilstår Dig, at Du ikke skal omtale nævnte mangel, når Du for fremtiden personligt eller til fordel for Dig skal opnå en hvilken som helst nådesbevisning af det apostoliske sæde. Intet menneske må bryde dette vort dispensations- og tilståelsesbrev eller i dumdristig forvovenhed gå imod det. Hvis nogen drister sig til at forsøge herpå, skal han vide, at han derved vil pådrage sig Gud den almægtiges og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' vrede. Givet ved S. Pietro i Rom den 3. august i vort tredie (pontifikats)år.

1) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. – 2) c. 1 X de filiis presbyterorum ordinandis uel non I 17 (Friedberg II 135).

1392. 5. august. 598

Simon Kirkewitz, borger i Lund, skøder to boder i Malmø til Bosjø kloster.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Skødebrev, udstedt af Simon Kirkewitz, borger i Lund, til Bosjø kloster på to boder i Malmø. Givet på bekenderen sankt Dominicus' dag 1392.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Skødebrev, udstedt af Simon Kirkewitz, borger i Lund, til Bosjø kloster vedrørende to huse, der kaldes boder, beliggende ved Storegaden i Malmø. Givet 1392.

599 1392. 10. august. Gotha Augustinerkloster.

Landgrev Balthasar af Thüringen forlener Henrik v. Erffa med borgen Erffa. Blandt vidnerne biskop Johan af Slesvig.

Afskrift på nedertysk i Dresden.

I året 1392 efter Guds byrd lørdagen sankt Laurentius' dag har min herre, hr. Balthasar, landgreve af Thüringen og markgreve af Meissen, i augustinerklostret i Gotha givet hr. Henrik von Erffa len med hånd og med mund og med sådanne ord: Hr. Henrik von Erffa, vi forlener Eder med borgen Erffa og alle dens tilbehør at have til ret len af os og vore arvinger med ære og værdighed, som Eders forældre[1]) og I har haft det af abbeden og klostret i Fulda. Til stede ved denne forskrevne forlening og vidner (til den) var den ærværdige hr. Johan, biskop af Slesvig, hr. Ludvig von Binsfurte, forstander i Erfurt, hr. Henrik von Torgau, hr. Tile von Benhusen, hr. Albrecht von Krankborn, hr. Herman von Gladebech, hr. Lutze von Varnrode, hr. Henrik von Herde den yngre, Henrik Schike, Nicolaus List, Kunemund von Boylstete på min herres side. .....

1) teksten har *eltern*, der også kan betyde forfædre.

600 1392. 15. august.

Lars Nielsen skøder sit gods i Krenkerup til hr. Absalon Mogensen af Krenkerup.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Først et brev, at Lars Nielsen skøder hr. Absalon Mogensen af Krenkerup alt sit gods i Krenkerup og Krenkerup fang, hvilket er en hovedgård og to andre gårde. Givet dyre vor frue dag 1392.

1392. 21. august. Lollands landsting. 601

Landstingsvidisse af Lars Nielsens skødebrev til hr. Absalon Mogensen af Krenkerup.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles en vidisse af Lollandsfar landsting, beseglet med landeseglet, på dette foran skrevne skødebrev[1]). Givet onsdag efter dyre vor frue dag 1392.

1) jf. nr. 600.

[1392][1]). 25. august. 602

Rådet i staden Lübeck opfordrer rådene i de preussiske hansestæder til kun at lade deres og andre købmænd sejle ud 'i en flåde og holde sig samlet, for at de ikke skal lide nogen skade derved', *da Rostock og Wismar har åbnet deres havne for mecklenburgerne og deres hjælpere,* 'hvor der sker og i den forløbne tid er sket meget røveri og stor skade på havet, ud og ind igen, hvorfor mange købmænd bliver fanget (og) forulempet på liv og gods, eftersom røverne ligger på havet i en stor samling'.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

1) for året, jf. nr. 596.

[Før 1392. 8. september][1]). 603

Tue Nielsen pantsætter sit gods i Volborg herred til hr. Erik Sjællandsfar.

Yngre Kalundborgske registratur (1551).

Fremdeles et pantebrev, hvormed Tue Nielsen pantsætter alt sit gods i Volborg herred til hr. Erik i Sjælland[1]).

1) Både denne udaterede registratur, samt nr. 604 af 8. september og brevet af 1394 26. december, Rep. nr. 3965, angår gods i Volborg herred, der på et tidspunkt var pantsat til ridderen hr. Erik Sjællandsfar og for de to daterede breves vedkommende erhvervet af Henneke Olufsen. Registraturens 'i Sjælland' er en misvisende gengivelse af *Sialendensis,* det latinske sidestykke til Sjællandsfar, se hertil Dipl. Dan. 3. rk. III nr. 590 (p. 467). Det må formentlig også betyde, at hr. Erik Kost er identisk med hr. Erik Sjællandsfar, der var død i 1370 og da sad inde med gods i Volborg herred, jf. DRB. III 8 nr. 508. Registraturen placeres derfor før 1392 8. september, da Tue Nielsen ikke kan identificeres med sikkerhed.

604 1392. 8. september.

Anders Jakobsen Stygge sælger alt sit gods i Bregentved og Hvalsø og sit øvrige gods på Sjælland, der tidligere var pantsat til hr. Erik Kost, ridder, af hans farbroder Tyge Jakobsen, til Henneke Olufsen af Søholm.

Original i rigsarkivet.

Anders Jakobsen, kaldet Stygge, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg til den velbyrdige mand Henneke Olufsen af Søholm med dette brev har solgt og skødet alt mit gods i Bregentved og Hvalsø i Volborg herred tillige med det øvrige gods på Sjælland, der tidligere var blevet pantsat til hr. Erik, kaldet Kost, ridder, af min elskede farbroder Tyge Jakobsen, tillige med alle tilliggender til dette gods, nemlig agre, enge, græsgange, fiskevande, skove, vådt og tørt, rørligt og urørligt, intet undtaget, at besidde til evig tid på denne betingelse, at nævnte Henneke Olufsen eller hans arvinger skal indløse fornævnte gods, der er pantsat for en pengesum til fornævnte hr. Erik af min fornævnte farbroder. Ydermere forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle og frigøre fornævnte Henneke og hans arvinger fornævnte gods, som det er sagt foran, for påkrav fra hvem som helst. Fremdeles erkender jeg, at jeg har oppebåret fuld betaling for fornævnte gods, således at jeg er tilfreds. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig Jens Lavesen af Mogenstrup og Niels Brok og Peter Dassow, borger i Lübeck. Givet i det Herrens år 1392 på den berømmelige hellige jomfru Marias fødselsdag.

605 1392. 8. september.

Erland Bentsen skøder gården Veka i Eldsberga sogn til ridderen hr. Abraham Brodersen.

Original i det svenske rigsarkiv.

Erland Bentsen, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg efter modent ønske og efter eget og mine såre mange venners velovervejede råd til den velbyrdige

mand og min elskede herre hr. Abraham Brodersen, ridder, giver, skøder og overgiver mit gods, nemlig en gård tilhørende mig kaldet Veka i Eldsberga sogn med alle tilliggender til samme gård, nemlig agre, enge, græsgange, skove, tørt og vådt, rørligt og urørligt, slet intet undtaget, at besidde med evig ret, idet jeg forpligter mig og mine arvinger strengt til at hjemle nævnte hr. Abraham og hans arvinger fornævnte gods fra tiltale og krav fra hvem som helst, nulevende og fremtidige. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig hr. Niels Sture, ridder, Peder Laxmand og Arvid Stensen, væbnere, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1392 på den berømmelige hellige jomfru Marias fødselsdag.

13<9>2[1]). 9. september. 606

Brødrene Jens Andersen af Tjustorp og Peder Andersen af Skabersjö sælger en gård i Djurslöv til Holger Jensen Hammer.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Salgsbrev udstedt af Jens Andersen af Tjustorp og Peder Andersen af Skabersjö til Holger Jensen, væbner, på en gård, der kaldes Djurslöv. Givet dagen efter den hellige jomfru Marias fødselsdag 13(9)2.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Jens Andersen af Tjustorp og Peder af Skabersjös brev, som indeholder, at de har opladt Holger Jensen Hammer en gård i Djurslöv med et dertil hørende fæste[2]). Givet 13(9)2.

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Jens Andersen af Tjustorp og Peder af Skabersjö har opladt Holger Jensen Hammer en gård i Djurslöv med et dertil hørende fæste[2]). Givet 13(9)2, med fem segl.

1) Både Skånebrevsfortegnelsen og udkastene hertil har det fejlagtige år 1342. Peder Andersen af Skabersjö nævnes 1391 5. april, nr. 379, Jens Andersen nævnes første gang 1387 26. august, DRB. IV 3 nr. 233, og Holger Jensen nævnes første gang 1380 10. november, DRB. IV 2 nr. 67 og sidste gang som væbner 1391 10. december, nr. 474 og 476. Året skal da antagelig rettes til 1392. – 2) d.v.s. et landbosted.

607 1392. 12. september.

Jens Povlsen af Bosarp giver Abraham Brodersen fuldmagt til at indløse noget gods i Emislöv og Hjärsås.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Jens Povlsen af Bosarps fuldmagtsbrev til Abraham Brodersen, at han må indløse det efterfølgende gods, nemlig Emislöv med et møllested, som hans fader Povl Pedersen havde pantsat for 18 lødige mark, og Hjärsås, der var pantsat for 16 lødige mark. Givet torsdagen inden ottendedagen efter den berømmelige jomfrus fødselsdag 1392.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Vidnesbyrdbrev, givet 1392, som indeholder, at Jens Povlsen af Bosarp havde givet Abraham Brodersen fuldmagt til at indløse for sig nedenfor anførte gods, nemlig Emislöv og møllested ligesom også Hjärsås, så meget som tilkom ham.

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Brev angående, at Jens Povlsen af Bosarp har givet Abraham Brodersen fuldmagt til at indløse dette nedenforanførte gods, som er Emislöv og et møllested, der ligger derunder, og Hjärsås for så meget, som tilkom Jens Povlsen, hvilket brevet, skrevet 1392, yderligere omtaler.

608 1392. 15. september.

Peder, prior i Dalby kloster, kvitterer hr. Skåning for en afgift på fem mark sølv af klostrets gods i Sövestad.

Original i det svenske rigsarkiv.

Peder, af Guds nåde prior i Dalby kloster, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Det skal være vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at vi med dette brev erklærer hr. Skåning, ridder, nærværende brevviser[1]), kvit og ganske undskyldt at være med hensyn til en afgift, nemlig fem mark sølv af vort gods i Sövestad, som han har betalt og givet os, og at vi erklærer fornævnte hr. Skåning og hans arvinger kvit og ganske undskyldt at være for yderlige-

re påmindelse angående fornævnte penge fra vor og vore efterfølgeres side. Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1392 på ottendedagen efter jomfru Marias fødselsdag.

1) en fortegnelse over Niels Jensen Svarteskånings breve på svensk gods findes i indledningen i Dipl. Dan.

1392. 16. september. 609

Bent Piik, væbner i Skåne, pantsætter alt sit gods i Hovs sogn til Hemming Nielsen for fem mark sølv.

Original i det svenske rigsarkiv.

Bent Piik, væbner i Skåne, til alle, der får dette brev at se, hilsen med Ham, der vedbliver med uafladeligt at gengælde alt det gode.

Jeg gør med dette brev vitterligt for alle, at jeg erkender, at jeg i medfør af ret gæld i sandhed står i skyld og gæld til den gode mand Hemming Nielsen for fem mark sølv, kölnsk vægt, i groter (og) hvide, for hvilke fem mark jeg med dette brev pantsætter ham alt mit gods i Hovs sogn med alle tilliggender, slet intet undtaget, med hvilke navne det end betegnes, denne betingelse forudsat, at når eller til hvilken tid jeg ønsker at indløse (godset), da forpligter jeg mig eller mine arvinger til, at han frit skal nyde afkastningen af fornævnte gods i det følgende år. Til vished herfor er mit segl tillige med hr. Knuds segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1392 mandagen efter dagen for det hellige kors' ophøjelse[1]).

1) 14. september.

1392. 17. september. Deventer. 610

Notits i Deventers kæmnerregnskab om en udbetaling til Albrecht, der havde været udsendt til Lübeck, Stade og Hamburg for at advare de borgere, der havde været i Skåne.

Regnskabsnotits i Deventer.

På sankt Lamberts dag (betaltes) til Albrecht, vor stads sendebud, der var løbet til Lübeck, til Stade og til Hamburg med vor stads breve, hvormed man advarede vore borgere, der havde været i Skåne, om, at de på deres togt skulde rejse hjem, syv pund ti skilling og fire penning.

611 1392. 20. september. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. overdrager Jens Mogensen et kanonikat ved kirken i Ribe og giver ham ventebrev på en præbende sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sin elskede søn Jens Mogensen, kannik i Ribe, hilsen o.s.v.

Dit liv, Din vandel (- - -)[1]). Idet vi derfor under hensyntagen til Dine fornævnte fortjenester ønsker at vise Dig en særlig nåde, overdrager vi Dig med apostolisk myndighed et kanonikat ved kirken i Ribe med fuld kanonisk ret og giver Dig det ved provision. Hvis en præbende for tiden er ledig i nævnte kirke, eller når (- - -)[1]). Vi forbyder strengt vor ærværdige broder biskoppen og vore elskede sønner kapitlet i Ribe, og den (- - -)[1]) herimod stridende bestemmelser og sædvaner i denne kirke, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller hvilken som helst anden bekræftelse, eller (uanset) om nogen med apostolisk (- - -)[1]), eller med hensyn til provisioner, de skal have på kanonikater og præbender ved denne kirke, har fået særligt (- - -)[1]) til opnåelse af denne præbende skal foretrækkes (- - -)[1]), men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre kanonikater og præbender eller beneficier; (- - -)[1]), og at kanonikater og præbender i denne kirke eller andre kirkelige beneficier, (- - -)[1]) i egen person, eller (uanset) at Du, som Du forsikrer, besidder et kanonikat og en præbende ved kirken i Lund og et evigt vikardømme ved kirken i Roskilde, hvis afkastninger, afgifter og indkomster ifølge den almindelige indtægtsangivelse[2]) ikke overstiger en årlig værdi af henholdsvis otte og seks mark lødigt sølv, og at vi i dag ved provision ved vort andet brev[3]) nådigt har ladet Dig give et kanonikat med ventebrev på en præbende ved kirken i Århus. Intet menneske (- - -)[1]). Givet ved S. Pietro i Rom den 20. september i vort tredie (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 357. - 2) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. - 3) nr. 613.

612 1392. 20. september. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger ærkebiskoppen af Lund, biskoppen af Tournai og abbeden i Sorø kloster at indføre Jens Mogensen i et kanonikat ved kirken i Ribe.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vore ærværdige brødre ærkebiskoppen af Lund og biskoppen af Tournai og til vor elskede søn abbeden i Sorø kloster, Roskilde stift, hilsen o.s.v.

Det liv, den vandel (- - -)[2]), for hvilke vor elskede søn Jens Mogensen, kannik i Ribe, anbefales til os ved troværdige o.s.v.[1]) Derfor (- - -)[2]) skaffe samme Jens eller hans befuldmægtigede i hans navn anerkendelse som kannik og broder i samme kirke i Ribe, efter at I har anvist ham sæde i koret og plads i kapitlet i denne kirke i Ribe med fuld (- - -)[2]) anvise samme Jens den præbende, (- - -)[2]) besiddelse af fornævnte præbende og dens omtalte (- - -)[2]) oppebørsler af dette kanonikat og denne præbende, uanset alt (- - -)[2]). Givet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 611. - 2) for de forkortede formler se nr. 358.

1392. 20. september. S. Pietro i Rom. 613

Pave Bonifacius 9. overdrager Jens Mogensen et kanonikat ved kirken i Århus og giver ham ventebrev på en præbende sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sin elskede søn Jens Mogensen, kannik i Århus, hilsen o.s.v.

Dit liv, Din vandel (- - -)[1]). Idet vi derfor under hensyntagen til Dine fornævnte fortjenester ønsker at vise Dig en særlig nåde, overdrager vi Dig med apostolisk myndighed et kanonikat ved kirken i Århus med fuld kanonisk ret og giver Dig det ved provision. Hvis en præbende for tiden er ledig i nævnte kirke, eller når (- - -)[1]). Vi forbyder strengt vor ærværdige broder biskoppen og vore elskede sønner kapitlet i Århus, og den (- - -)[1]) herimod stridende bestemmelser og sædvaner i denne kirke, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller hvilken som helst anden bekræftelse, eller (uanset) om nogen med apostolisk (- - -)[1]), eller med hensyn til provisioner, de skal have på kanonikater og præbender ved denne kirke, har fået særligt (- - -)[1]) til opnåelse af denne præbende skal foretrækkes (- - -)[1]), men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre kanonikater og præbender eller beneficier; (- - -)[1]), og at kanonikater og præbender i denne kirke eller andre kirkelige beneficier, (- - -)[1]) i egen person, eller (uanset) at Du,

som Du forsikrer, besidder et kanonikat og en præbende ved kirken i Lund og et evigt vikardømme ved kirken i Roskilde, hvis afkastninger, afgifter og indkomster ifølge den almindelige indtægtsangivelse[2]) ikke overstiger en årlig værdi af henholdsvis otte og seks mark lødigt sølv, og at vi i dag ved provision ved vort andet brev[3]) nådigt har ladet Dig give et kanonikat med ventebrev på en præbende ved kirken i Ribe. Intet menneske (- - -)[1]). Givet ved S. Pietro i Rom den 20. september i vort tredie (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 357. - 2) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. - 3) nr. 611.

614 1392. 20. september. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger ærkebiskoppen af Lund, biskoppen af Tournai og abbeden i Sorø kloster at indføre Jens Mogensen i et kanonikat ved kirken i Århus.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vore ærværdige brødre ærkebiskoppen af Lund og biskoppen af Tournai og vor elskede søn abbeden i Sorø kloster, Roskilde stift, hilsen o.s.v.

Det liv, den vandel (- - -)[2]), for hvilke vor elskede søn Jens Mogensen, kannik i Århus, anbefales til os ved troværdige o.s.v.[1]) Derfor (- - -)[2]) skaffe samme Jens eller hans befuldmægtigede i hans navn anerkendelse som kannik og broder i samme kirke i Århus, efter at I (- - -)[2]) anvise samme Jens denne præbende, (- - -)[2]) indføre samme Jens eller hans befuldmægtigede for ham i faktisk besiddelse af fornævnte præbende og dens omtalte (- - -)[2]) oppebørsler af dette kanonikat og denne præbende, uanset alt (- - -)[2]). Givet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 613. - 2) for de forkortede formler se nr. 358.

615 1392. 20. september. S. Pietro i Rom.

Pave Bonifacius 9. pålægger ærkebiskoppen af Lund, biskoppen af Tournai og abbeden i Sorø kloster at overdrage Jens Lang, kannik i Lund, det kanonikat og den præbende ved kirken i Roskilde, der var ledige ved kanniken Jakob Povlsens død.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sine ærværdige brødre (Jakob), ærkebiskop af Lund, og biskoppen af Tournai og sin elskede søn abbeden i Sorø kloster, Roskilde stift, hilsen o.s.v.

Det liv, den vandel i ærbarhed og gode sæder og den retskaffenheds øvrige fortjenester og dyder, for hvilke vor elskede søn Jens Lang, kannik i Lund, anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise ham nådig gavmildhed. Da derfor, således som vi har erfaret, det kanonikat og den præbende ved kirken i Roskilde, som afdøde Jakob Povlsen, kannik ved denne kirke, besad, mens han levede, er blevet ledige ved denne Jakobs død, han, som afgik ved døden uden for den romerske kurie, og for tiden er ledige, og vi under hensyntagen til hans fornævnte fortjenester ønsker at vise nævnte Jens en særlig nåde, pålægger vi Eder, gode mænd, ved apostolisk brev, at I alle tre eller to eller blot en af Eder personlig eller ved en eller flere andre med vor myndighed skal sørge for med 'fuld kanonisk ret og med al ret og tilbehør at overdrage og anvise samme Jens fornævnte kanonikat og præbende, hvis afkastninger, afgifter og indkomster, som denne Jens forsikrer, ikke overstiger en årlig værdi af ti mark lødigt sølv ifølge den almindelige indtægtsangivelse[1]), hvad enten de er ledige på fornævnte eller på enhver anden måde eller fra en hvilken som helst anden person, selv om de har været ledige i så lang tid, at deres overdragelse ifølge Laterankonciliets bestemmelse[2]) er hjemfaldet på lovlig vis til det apostoliske sæde, eller fornævnte kanonikat og præbende særligt er reserveret for apostolisk overdragelse, og denne Jakob har været fornævnte sædes kapellan eller official iøvrigt eller indsamler eller underindsamler af afkastninger og indkomster, der skyldtes det apostoliske kammer, eller i tjeneste hos en af vore ærværdige brødre, den hellige romerske kirkes kardinaler, når blot der ikke på tidspunktet for dette brevs udstedelse særligt er søgt ret for nogen angående samme kanonikat og præbende. I skal fremdeles med samme myndighed indføre denne Jens eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af fornævnte kanonikat og præbende og deres omtalte ret og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen, idet enhver ulovlig besidder er fjernet derfra, og skaffe denne Jens eller hans befuldmægtigede for ham anerkendelse som kannik og broder med adkomst til denne præbende i nævnte kirke, efter at I har anvist ham sæde i koret og plads i kapitlet ved denne kirke med fuld kanonisk ret og sørge for, at der fuldt ud (– – –[3]) udelukkelse af appel, uanset

alle herimod stridende bestemmelser og sædvaner ved denne kirke, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller hvilken som helst anden bekræftelse, eller (uanset) om nogen (- - -)[3]) provisioner, de skal have på kanonikater og præbender ved denne kirke, har fået særligt (- - -)[3]) hvilken som helst måde. Det er nemlig vor vilje, at nævnte Jens med hensyn til opnåelse af fornævnte kanonikat og præbende skal foretrækkes for alle, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre kanonikater og præbender eller beneficier; (Eders overdragelse skal endvidere gælde), uanset om vor ærværdige broder (Niels), biskop, og vore elskede sønner kapitlet i Roskilde eller hvilke som helst andre (- - -)[3]), og at kanonikater og præbender i denne kirke eller andre (- - -)[3]), hvorved virkningen af denne nådesbevisning på nogen som helst måde kan hindres (- - -)[3]) omtale sted; (Eders overdragelse skal også gælde), hvis nævnte Jens ikke (- - -)[3]) i egen person, eller (uanset) at samme Jens, som han forsikrer, vides at besidde et kanonikat med en præbende ved kirken i Lund og et evigt vikardømme ved fornævnte kirke i Roskilde, hvis afkastninger, afgifter og indkomster ifølge fornævnte indtægtsangivelse[1]) ikke overstiger en årlig værdi af henholdsvis otte og seks mark lødigt sølv. Thi vi erklærer det fra nu af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag. Givet ved S. Pietro i Rom den 20. september i vort tredie pontifikatsår.

1) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. – 2) jf. DRB. II 1 nr. 406 note 1. – 3) for de forkortede formler se nr. 359.

616 1392. 23. september.

Konrad Koppelow pantsætter gården Veddige til hr. Abraham Brodersen for 60 skilling grot.

Original på nedertysk i Uppsala Universitetsbibliotek.

Jeg Konrad Koppelow erkender og bevidner åbent for alle dem, der ser dette brev eller hører det læse, at jeg har pantsat den gård til hr. Abraham Brodersen for 60 skilling grot, den gård, der ligger i Veddige, med sådant tilbehør og med al ret, som min broder havde til gården. Til vidnesbyrd om disse forskrevne punkter har jeg Konrad Koppelow hængt mit segl under dette

brev. Skrevet og givet i året 1392 efter Guds byrd mandagen efter den hellige martyr sankt Mauritius' dag[1]).

1) 22. september.

(13)92. 24. september. Haag. 617

Hertug Albrecht af Bayern, greve af Hennegau, Holland og Zeeland, forbyder på opfordring af Wismar og Rostock borgmestre, magistrater og råd i Hollands og Zeelands stæder at lade deres borgere handle på Danmark, Norge og Sverige på grund af krigen mellem dronning Margrete og kong Albrecht.

Afskrift på nedertysk i Haag.

Albrecht, af Guds nåde pfalzgreve ved Rhinen, hertug af Bayern, greve af Hennegau, af Holland, af Zeeland og herre over Frisland, lader Eder vide, vore kære og tro borgmestre, magistrater og råd i vore gode stæder i Holland og i Zeeland, at vi har modtaget breve fra de østlige stæder, nemlig fra Wismar og fra Rostock, der handler om den store krig og strid, der er og vil være mellem dronningen af Danmark på den ene side og kong Albrecht af Sverige og hans venner og stæder på den anden side, med begæring til os om, at vi ikke lader vore folk og undersåtter drage eller rejse derhen eller bespise og styrke deres fjender. Derfor påbyder og befaler vi Eder, at I overalt i vore fornævnte gode stæder lader åbent kundgøre og befale, at ingen af vore undersåtter må drage østpå til kongerigerne Danmark, Norge og Sverige med nogen slags gods eller varer, til lands eller til vands, undtagen med sin egen beskyttelse og sit eget lejde. Og hvis nogen i modstrid hermed drager derhen og bliver skadet på liv og gods, dem vil vi ikke forsvare mod dem, der gør det imod dem, eller tage os af det. Undlad ikke dette. Til vidnesbyrd dette brev og vort segl trykt derpå. Givet i Haag tirsdagen efter Mauritius' dag år 92[1]).

1) herefter følger i afskriften med bemærkning *'Dette punkt blev udeladt, og dette fornævnte brev blev affattet som det er skrevet foran,'* følgende overstregede afsnit *'Endvidere har vi skrevet og bedt de fornævnte østlige stæder vedrørende vore gode folk, der nu for tiden på skib og til lands er i Preussen eller i Skåne og ikke er advaret mod den fornævnte krig, om at de skal være disse folk behjælpelige og til hånde med, at de kan komme hjem til landet med deres skibe, gods og besiddelse uskadt. Og når de er kommet hjem, så påse over for dem og de andre, at ingen drager derhen undtagen med sit eget lejde og sin egen beskyttelse, som det er nævnt foran.'*

618 1392. 5. oktober. Woodstock.

Kong Richard 2. af England anmoder efter henvendelse fra hertugerne Johan 2. og 4. af Mecklenburg dronning Margrete om at løslade kong Albrecht af Sverige mod løsepenge uden krav om, at han skal afstå sit rige.

Afskrifter i Edinburgh.

Udkast:

Richard, af Guds nåde Englands og Frankrigs konge, til den navnkundige og berømmelige fyrstinde fru Margrete, af samme nåde dronning over rigerne Norge, Sverige og Danmark, vor kære søster, hilsen og øget oprigtig kærlighed.

Vi har erfaret ved underretning fra nogle, som er knyttet til os ved venskabs bånd, at I har taget den berømmelige fyrste hr. Albrecht, de Goters og Sveers konge, til fange sammen med hans eneste søn og andre i stort tal, og at I, medens det står på mellem Eder og nævnte konge, har ladet ham påføre nogle tynger, som vi af hensyn til agtværdigheden fortier. Og skønt der er fastsat en bestemt dag herom, idet der herefter er meddelt samtykke til, at der skulde drages omsorg for en god livsførelse, som stemmer med billigheden, og der på nævnte konges vegne var tilbudt Eder en betydelig og umådelig sum penge til dennes og også hans mænds løskøbelse på visse fornuftige betingelser, og betalingen af denne

Endelig udfærdigelse:

Richard, af Guds nåde Englands (og Frankrigs) konge, til den navnkundige og berømmelige fyrstinde fru Margrete, af samme nåde dronning over rigerne Norge, Sverige og Danmark, vor kære søster, hilsen og øget oprigtig kærlighed.

Vi har erfaret af et brev fra de velbyrdige og mægtige mænd Johan den ældre og Johan den yngre, grever af Schwerin, herrer over landene Rostock og Stargard, vore såre kære slægtninge[1]), at I har taget den berømmelige fyrste hr. Albrecht, de Goters og Sveers konge, til fange sammen med hans eneste søn og andre fyrster og stormænd og hans venner i talrig mængde. Og skønt der derefter er fastsat en bestemt dag, idet der er meddelt samtykke herom til, at der skulde drages omsorg for en god livsførelse, som stemmer med fornuften i denne sag, og der på nævnte konges vegne var tilbudt Eder en betydelig og umådelig sum penge til dennes og også hans mænds løskøbelse på visse fornuftige betingelser, og betalingen af

sum ikke kunde bæres uden det største tab for denne konge, vilde I dog i foragt for dette tilbud iøvrigt ikke erklære denne konge og hans mænd for fri og udløste, medmindre han frem for alt gav afkald på sit rige. Idet vi derfor betænker, at selve dette er alt for strengt og stridende mod al billighed, og at sagen er slet og især et eksempel på ugudelighed, anråber vi Eder, kære dronning, oprigtigt om, idet vi giver Eder et venskabeligt råd, at I vil frigive nævnte konge og hans mænd for en passende sum penge uden at gå dertil, at han uden sin fri viljes forgodtbefindende skal give afkald på sin foregivne ret, da dette afkald, således som I, kloge dronning, ved vi mener, ifølge selve retten ikke skal være fravristet ved vold eller enhver frygt, og I skal ikke ved at frigive fanger påføre Eders ret en skade, som I på anden måde kan forfølge tilstrækkeligt mægtigt, som det siges, og i et agtværdigt liv. Thi den højeste konges magt er for hånden, som ikke lader dem, der kæmper for retfærdighed, uforsvaret i stikken. Givet under vort private segl på vort gods Woodstock den 5. oktober.

denne sum penge ikke kunde bæres uden det største tab for denne konge, vilde I dog i foragt for dette tilbud ikke erklære denne konge og hans mænd for fri og udløste, medmindre han frem for alt gav afkald på sit rige. Idet vi derfor betænker, hvor stor ære der skyldes en konges værdighed, og hvor stort ry og lovprisning I, høje dronning, overalt på jorden med rette kan føje til Eders navn ved at behandle så stor en fyrste velvilligt, anråber vi på indtrængende opfordring af nævnte vore slægtninge Eder des mere oprigtigt, jo mere nær i slægtskabsforhold de står vor kære ægtefælle, dronningen, idet vi giver Eder, høje dronning, et venskabeligt råd om, at I skal værdiges at frigive nævnte konge og hans mænd for en passende sum penge af hensyn til vor overvejelse uden at gå dertil, at fornævnte konge uden sin fri viljes forgodtbefindende skal tvinges til at give afkald på sin foregivne ret, da dette afkald, således som I, kloge dronning, ved vi mener, ifølge selve retten ikke skal være fravristet ved vold eller enhver frygt, og I skal ikke ved at frigive fanger påføre Eders ret en skade, som I på anden måde kan forfølge tilstrækkeligt mægtigt, som det siges, og i et agtværdigt liv. Thi den højeste konges magt er for hånden, som ikke lader

dem, der kæmper for retfærdighed, uforsvaret i stikken. Givet o.s.v. på vort gods Woodstock den 5. oktober i vort sekstende år o.s.v.

1) hertug Johan 2. af Mecklenburgs søster Anna var gift med hertug Vartislav 6. af Pommern, der var fætter til hertug Vartislav 7. af Pommern og søsteren Elisabeth af Pommern, gift med kejser Karl 4. af Tyskland; deres datter Anna af Böhmen var gift med Richard 2. af England. – Hertug Johan 4. af Mecklenburg var søn af hertug Magnus, gift med Elisabeth, søster til Vartislav 6.

619 1392. 9. oktober. Lund.

Ærkebiskop Jakob af Lund stadfæster kapitlets privilegier.

Afskrift i Lundebogen.

Jakob, af Guds nåde ærkebiskop af Lund, Sveriges primas og det apostoliske sædes legat, til alle, der får dette brev at se eller hører det læse, hilsen evindelig med Gud.

Eftersom de herrer provsten, dekanen og hele vort for os i Kristus elskede kapitel ydmygt har bønfaldet os om[1]), at vi nådigt vilde værdiges at stadfæste deres privilegier, som de vides hidtil at have fået af vore forgængere, især med hensyn til de nedenfor anførte artikler, bøjer vi os for deres fromme bønner og giver vort bifald, idet vi ønsker at træde i vore fornævnte forgængeres, Lundeærkebispernes, fodspor og anordner, at følgende ubrydeligt skal overholdes. For det første, at, når en af prælaterne eller kannikerne afgår ved døden, da skal hans eksekutor, udpeget i kapitlet sammen med hans andre testamentseksekutorer nyde alle afkastninger, afgifter og tjenesteydelser, der hidrører fra hans dignitet og præbende samt fra fællesbordet[2]), hvis han har holdt residens, i et helt år, at regne fra hans dødsdag, for dermed hæderfuldt at holde hans begravelse og samvittighedsfuldt at betale hans gæld; og han (eksekutoren) skal have fuld og uindskrænket dispositionsret over nævnte beneficiers gods, alt og hver enkelt, indtil den omtalte termin. Og hvis der, når de testamentariske gaver og gælden er betalt, bliver noget til overs af fornævnte indtægter eller ydelser, da skal det fuldt ud overdrages til den afdødes rette arvinger, dog med undtagelse af den virning[3]), der hører til fornævnte beneficier. <2> Fremdeles skal de herrer prælater og kanniker i Lund, såvel de nuværende som de til enhver tid værende, og deres vikarer, som residerer ved deres

kirker[4]), der er henlagt til deres præbender og digniteter, være fri og undtagne for ydelse af cathedraticum[5]) til bispen og for alle andre ærkebiskoppelige rettigheder og tynger. <3> Fremdeles at prælaterne og kannikerne skal have hele den ærkebiskoppelige jurisdiktion over deres bryder, landboer, gårdsæder og deres undergivne, der bor på deres gejstlige og verdslige gods, på landet og i torvekøbingerne. De skal også i hele vort stift frit nyde den ærkebiskoppelige tiende af samme af korn, sild og alt andet. <4> Fremdeles at disse prælater og kanniker med deres egne breve frit skal kunne tvinge genstridige, trodsige og halsstarrige, der bor på deres gods, under trussel om kirkens straf, dog med undtagelse af skærpede bandlysningsdomme, skilsmissedomme og andre større sager. <5> Fremdeles at nævnte prælater og kanniker skal kunne oppebære bøden angående fyrremarkssager og lavere med banslet[6]) og fredkøb[7]) af deres undergivne i hele stiftet. <6> Fremdeles at fornævnte prælaters og kannikers undergivne, indstævnet på ærkebiskoppens ting, skal stå til svar og gøre fyldest for forseelserne i deres herrers nærværelse. <7> Fremdeles at vi efter evne vil holde fornævnte prælaters og kannikers gods, det fælles og det særlige, ved samme frihed som vort eget gods. <8> Fremdeles at nævnte prælater skal foretrækkes for alle andre ved forpagtning af vore fogedier til samme afgift. Vi stadfæster med dette brev alle de fornævnte artikler med deres betingelser og lover at overholde dem uanfægtet. Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev. Givet i Lund i det Herrens år 1392 på sankt Dionysius' og hans fællers dag.

1) jf. 1392 18. januar, nr. 518, og 1390 23. april, nr. 210. – 2) jf. DRB. III 6 nr. 28 note 2. – 3) jf. DRB. II 1 nr. 333 note 2. – 4) her er i forhold til diplomforlægget, nr. 518, udeladt »har navn efter«; om dette se DRB. III 6 nr. 206 note 2. – 5) jf. nr. 210 note 5. – 6) jf. nr. 210 note 6. – 7) dansk ord i den latinske tekst.

13[9]2. 10. oktober. Woodstock. 620

Kong Richard 2. af England meddeler hertugerne Johan 2. og 4. af Mecklenburg, at han har henvendt sig hos dronning Margrete angående kong Albrecht af Sveriges løsladelse, og beder dem støtte sig i kampen mod Frankrig.

Afskrift i Edinburgh.

Richard, o.s.v., til de velbyrdige og stormægtige mænd Johan den ældre og Johan den yngre, grever af Schwerin, herrer over landene Rostock og Stargard, vore kære venner, hilsen og øget oprigtig kærlighed.

Vi har gennemset to breve[1]) fra Eder, venner, som indeholder forskellige sager, hvoraf det ene havde omtalt den berømmelige fyrste, de Goters konge, Eders farbroders og ligeledes hans eneste søns og andre fyrster og stormænds fangenskab samt de store uretfærdigheder og pressioner, der for nylig er påført nævnte konge af Norges dronning, med tilføjelse af en ansøgning om, at vi såre virkningsfuldt vilde skrive til nævnte dronning om disse fangers frigivelse. Det har vi derfor med henblik på Eder, kære venner, opfyldt, idet vi oversender Eder, venner, det brev[2]) sammen med en kopi af det brev indesluttet i dette brev. Men i det andet brev[1]) fra Eder, der som fornævnte blev sendt til os, har vi forstået, at der vises os tegn på stor oprigtighed og kærlighed til os og vort rige, når I med hele Eders magt gavmildt viser Eder rede til sædvanligt store tjenester, når I bliver opfordret hertil, mod vor modstander Frankrig angående genvindelsen af vor ret, da det jo behagede dem i husstanden i vor gård, at I indbefattes under den store tillid, som vore forfædre nærede til Eders forfædre, og som aldrig vilde begunstige denne vor modstanders parti, således som ej heller I stræber efter at ville på nogen måde. For dette, som I, kære venner, har tilbudt og den dermed forbundne hjertets oprigtighed bringer vi Eder begge oprigtigt vore fulde taksigelser. Og eftersom I ønsker, at der skal gives Eder svar herom, har vi ment at måtte meddele Eder, venner, at hvis der på ny udbryder krig mellem os og vor nævnte modstander, vil vi derefter på et passende tidspunkt advare Eder om tilfældet, og som enhver nødvendighed kræver det, idet vi højligt stoler på Eders taknemmelighed, der således er tilbudt os. Givet o.s.v. på vort gods Woodstock den 10. oktober 1392 o.s.v.

1) kendes ikke. – 2) jf. nr. 618.

621 1392. 11. oktober. Odense.

Amund, provst på Langeland og generalofficial hos biskoppen af Odense, bevidner, at væbneren Niels Pedersen har overdraget nogle øde jorder i Frøbjerg i Orte sogn til sankt Nikolaj kirke i Orte.

Vidisse 1506 7. august i rigsarkivet.

Amund, provst på Langeland, generalofficial i åndelige anliggender hos hr. biskoppen af Odense, til alle, der ser dette brev, inderlig kærlighed med Gud.

Jeg bringer det med dette brev til kundskab for alle, hvem det vedkommer, eller for dem, som måtte mene, at det vedkommer dem, at en væbner Niels Pedersen, der bor i landsbyen Sallinge i Hillerslev sogn, over for mig, der sad på dommersædet i kapitelhuset ved sankt Knud i Odense, af egen drift og frit til frelse for sin og sine sjæle overdrog og testamenterede sankt Nikolaj kirke i Orte nogle nu øde jorder i Frøbjerg i Orte sogn, på hvilke fordum og til sidst en Esbern Hermingsen boede, idet han med mund og hånd skødede dem til Jens Knapsen, samme kirkes værge, til brug for nævnte kirke og frasagde sig al den herlighed og ejendomsret, som hidtil tilkom ham og hans vedrørende samme. Givet i Odense i det Herrens år 1392 fredagen næsten efter martyren sankt Dionysius' og hans fællers dag under officialatets segl sammen med segl tilhørende de gode herrer præster, nemlig Detlev Smiter, forstander for godset tilhørende Kristi legem på Fyn, Jens fra Holevad og en lægmand Anders Povlsen, hvilke er hængt under dette brev til fastere bevis for alt det fornævnte.

1392. 11. oktober. 622

Jens Due pantsætter fem gårde til Karl Nielsen.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Jens Due bekender at være Karl Nielsen 125 lybske mark skyldig i rede penge, gode og gyldige, for hvilken sum penge han pantsatte fire gårde i Lackalänga by og en gård i Fuglie med en vejrmølle, som ligger dertil. Givet fredag efter sankt Dionysius og hans fællers dag 1392.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Jens Dues pantebrev, givet Karl Nielsen på fire gårde i Lackalänga og en gård i Fuglie, som han pantsatte for 125 lybske mark. Givet 1392.

[1392][1]). 12. oktober. 623

Ordensmesteren i Livland beklager over for pave Bonifacius 9., at ærkebispen af Rigas klager og beskyldninger mod den tyske orden har forvoldt store skader; derfor vil den pavelige udsending, biskop Johannes af Massa Marittima, når han har besøgt Livland, kunne give paven underretning om forholdene; i mellemtiden har ordensmesteren efter ærkebispens bortrejse taget stiftet i sin varetægt og beder

om sikkerhed for, at ærkebispen og kannikerne ikke slutter forbund mod ordenen på samme måde, som de forhen gjorde det med Litauen, 'med kongen af Danmark' *og nu sidst med kongen af Polen*[2]*), og tilføjer endelig, at omkring 1500 sørøvere har samlet sig ved deres kyster, hvorved havnen Salismünde er utilgængelig, hvilket ordenens generalbefuldmægtigede i Rom allerede har meddelt paven.*

Afskrift i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

1) indholdsmæssigt knytter brevet sig til [1392] 24. juli, nr. 592. – 2) hentyder muligvis til brev af 1392 28. april, trykt Bunge III 659 nr. 1314.

624 [Omkr. 1392. 12. oktober][1]).

Udkast til et brev fra ordensmesteren i Livland til den tyske ordens generalbefuldmægtigede i Rom, hvori han i striden med ærkebispen af Riga til imødegåelse af det andet af syv punkter anfører, at op til 1500 sørøvere under ledelse af 11 navngivne høvedsmænd har hærget ud for bispedømmet Reval. 'Disse sørøvere kalder sig også fetaljebrødre ..... for nævnte sørøvere overfaldt for nylig på fjendtlig vis bispen af Strängnäs, der sejlede med meget gods og følge i et skib, som de fratog vore undergivne med vold tillige med deres gods, og tog ham og hans følge til fange. Eller rettere de holder stadig denne biskop tilbage den dag i dag, lænket, som man siger, med store lænker, fæstet til hans hals og fødder'.

Afskrift i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

1) ifølge Die Berichte der Generalprokuratoren I 333 nr. 221 er brevet muligvis ikke afsendt, i sammenhæng med et skifte på posten i Rom. Udkastet er antagelig omtrent samtidig med brevet af 12. oktober, nr. 623, jf. Die Berichte 144 med note 5.

625 1392. 16. oktober. Lund.

Ærkebiskop Jakob af Lund bevidner, at fru Marina, enke efter hr. Niels Hak af Hyby, ridder, har skænket fire gårde i Gislöv til Lundekirkens bygningsfond mod afholdelse af en årtid for hende selv og afdøde ærkebiskop Mogens.

Original i det svenske rigsarkiv.

Vi, Jakob, af Guds nåde ærkebiskop i Lund, Sveriges primas og det apostoliske sædes legat, vil, at det skal stå fast for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1392 på bekenderen sankt Gallus' dag fremstod personlig i vort kammer i Lund for os på dommersædet en fru Marina, enke efter en hr. Niels Hak af Hyby, ridder, og skænkede og skødede sine fire

gårde i Gislöv med alle deres tilliggender, intet undtaget, til Lundekirkens bygningsfond, at besidde med rette evindeligt på det vilkår, at nævnte Lundekirkes værger, de nuværende og de til enhver tid værende, skal være forpligtede til hvert år af afgifterne af fornævnte gårde at lade afholde en årtid for nævnte fru Marina og en for hr. Mogens, afdøde ærkebiskop i Lund – god ihukommelse –. Til vidnesbyrd om denne skødning er vort segl hængt under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

[1392 (?). Efter 19. oktober][1]) 626

Klaus Kowal og yderligere 32 borgere i Stralsund klager til hansestæderne over Wismar og Rostock, hvis mænd har overfaldet dem på Dragør red, og udbeder sig erstatning for de forvoldte tab på mere end 5000 mark.

Original på nedertysk i Stralsund.

Ærlige herrer i de almindelige hansestæder.

Vi borgere i Stralsund, (der) står nævnt herefter, gør Eder, I ærlige mænd, vitterligt, at de fra Wismar og de fra Rostock kom til os på Dragør red med deres krigsfolk under deres bannere trods god sikker fred og venskab mellem os og dem i den tredie uge efter mikkelsdag, sidste lørdag, og at vi af venskab for dem rømmede fra landet der, for at de ikke skulde have nogen hindring for os over for deres fjender, og (de) berøvede os der alt vort gods, på hvad måde vi havde det der, og gjorde os trods dette sikre venskab stor uforvindelig skade, det klager vi over til Gud og Eders retfærdige højhed og videre til alle dem, som elsker ret og hader uret, og vi beder Eder for rettens skyld om, at I i denne sag i Eders fremragende klogskab betænker os med al retmæssig ret og dømmer disse fornævnte stæder Wismar og Rostock i denne sag til, at de skal erstatte os vor skade, som de således med urette trods god sikkerhed og sikker fred har gjort os, og derfor har enhver ladet sin skade beskrive i korthed, således at han, hvis det er nødvendigt, kan bevise det med sine eder, og vi beder om et venligt svar på denne sag.

For det første (har) Klaus Kowal (mistet) 215 mark stralsundsk i rede penge, i sild og i klæde. Endvidere Henrik Noykowe 24 mark i sild. Endvidere Henrik Wulf 377 mark stralsundsk i gode nobler, i hvide penninge og i sild. Endvidere Goswin Schonehusen 50 skilling grot i rede penge. Endvidere Hannes Hert 150 mark stralsundsk minus 3 1/2 mark i kræmmervarer og i andre gode varer. Endvidere Peter Wilde 300 mark stralsundsk i kræmmervarer og i andre gode varer. Endvidere Klaus Preen 220 mark

stralsundsk i sild, i klæde og i andre varer. Endvidere Heine Goldense 522 mark stralsundsk i rede penge, i klæde og i sild. Endvidere Henrik Bremere 100 mark minus 3 mark stralsundsk i sild og i andre varer. Endvidere Herman Hake 40 mark stralsundsk i sild, i smør og i andre gode varer. Endvidere Hannes Duker 120 mark stralsundsk i rede penge og i gode varer. Endvidere Albrecht van Osenbrugge 90 mark stralsundsk i sild. Ligeledes Henrik Swarte 200 mark i rede penge og i andet løsøre. Endvidere Henrik Kremer 60 mark stralsundsk i sild, i smør og i huder. Endvidere Matheus Verchemyn 500 mark stralsundsk og .....[2]) i rede penge, i en skede[3]) og i andre gode varer. Endvidere Bang 142 mark stralsundsk i gode penge og i varer. Endvidere Henrik Grifenberg 140 mark stralsundsk i rede penge, i sild og i varer. Endvidere Henning Sloyer 102 mark stralsundsk i sild, i smør og i andet gods. Endvidere Bernhard Rekelinghusen 110 mark stralsundsk i sild og i smør. Endvidere Johan van deme Lohe 220 mark stralsundsk i forarbejdet gods, nemlig messingkedler og gryder og i sild. Endvidere Klaus Mertenshagen 85 mark i sild og i en skude. Endvidere Henrik van Bremen 150 mark stralsundsk i sild, i kød og i andet gods. Endvidere Tideke van Bokhorn 30 mark stralsundsk i rede penge og i sild. Endvidere Henrik Vinke 550 mark i rede penge, i klæder, i sild, i smør, i kød og i andet gods. Endvidere Klaus Semelow 120 mark stralsundsk i sild og 60 mark i andet gods. Endvidere Walter van Zutphen og Herman Bomhower 140 mark i sild. Endvidere Klaus Kalkevitze 80 mark stralsundsk i rede penge og i sild. Endvidere Johan van Ork 85 mark i rede penge, i sild og i andre varer. Endvidere Hannes van Munster 24 mark stralsundsk i sild. Endvidere Gerhard Reinenkowe 70 mark stralsundsk i gode varer. Endvidere Rothger Wibe 50 mark stralsundsk i rede penge og i andet gods. Endvidere Lambert van Werle 109 mark stralsundsk i sild og i smør.

Summen af dette forskrevne gods (udgør) 5.350 mark stralsundske penge.

1) det hidtil utrykte aktstykke indeholder ingen egentlig datering, men stralsundborgernes klage over overfaldet, der fandt sted den 19. oktober, må være indgivet kort efter og antagelig i 1392, da Rostock og Wismar øgede presset mod dronning Margrete efter de resultatløse forhandlinger i Vordingborg om kong Albrechts løsladelse, jf. nr. 596 og nr. 617. Klagen kan måske antages at være indgået i de forhandlinger om købmændenes tab, som Lübeck og Hamburg førte med Rostock som refereret i Lübecks brev af [1393] 6. februar, jf. Hanserec. IV 118 nr. 150. – 2) hul i pergamentet. – 3) teksten har *sche*, der også kan betyde foderal.

1392. 25. oktober. Perugia. 627

Pave Bonifacius 9. tillader ærkebiskop Jakob af Lund, Henrik Gerhardsen, lægmand, Katerine Olufsdatter og Gese Olufsdatter fra Roskilde stift at vælge en skriftefader, som kan tillade dem at besøge syv kirker i deres hjemland i stedet for kirkerne i Rom for at få del i jubelafladen, dog under forudsætning af, at de påtænkte rejseomkostninger i så fald udmøntes i andre fromme handlinger.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin ærværdige broder Jakob, ærkebiskop af Lund, og til sin elskede søn Henrik Gerhardsen, lægmand, og til sine elskede døtre i Kristus Katerine Olufsdatter og Gese Olufsdatter, kvinder i Roskilde stift, hilsen o.s.v.

.....[1]) Givet i Perugia den 25. oktober i vort tredie (pontifikats)år.

1) brevets stærkt afkortede stereotype formler har ikke kunnet identificeres og udfyldes.

1392. 31. oktober. 628

Fru Gese, datter af Oluf Bjørnsen og enke efter Engelbert af Torbenfeld, mageskifter sit gods i Døjringe, Nyrup og Oreby til Sorø kloster mod en brydegård med gårdsæder i Seerdrup.

Referater i Sorø gavebog (omkr. 1440).

Den ærværdige husfrue fru Gese, datter af Oluf Bjørnsen, ridder, afdøde Engelbert af Torbenfelds hustru, foretog på anmodning af fornævnte hr. Niels, abbed, et mageskifte og skødede med samtykke af sine brødre Henneke og Bjørn nogle besiddelser i Døjringe, som hun havde fået ved arv efter sin søn, til klostret, nemlig besiddelser, der gav fem pund korn i årlig afgift sammen med de øvrige oppebørsler; og også besiddelser i Nyrup i Ugerløse sogn i Merløse herred, og alt hvad hun ejede i Årby i Ars herred med alt dettes samtlige tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange og skove o.s.v. Og som vederlag modtog hun af klostret en brydegård med dens gårdsædegårde og med en vandmølle i landsbyen Seerdrup i Slagelse herred. I det Herrens år 1392 dagen før allehelgensdag.

Dernæst foretog fru Gese, datter af hr. Oluf Bjørnsen, ridder, enke efter Engelbert, med samtykke af sine brødre Henneke og Bjørn mageskifte med klostret og skødede det alle de besiddelser i Døjringe, som var tilfal-

det hende ved arveret ved hendes søns død, af hvilke der i årlig afgift betales fem pund korn tillige med de øvrige vante og sædvanlige oppebørsler. Denne Gese skødede ligeledes klart og entydigt ved mageskifte klostret alt sit gods i Nyrup i Ugerløse sogn i Merløse herred og alt det gods, hun ejede i Årby i Ars herred med tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange, skove o.s.v. For alt dette modtog hun af klostret en brydegård med dens gårdsæder og en vandmølle i byen Seerdrup i Slagelse herred. Angående dette findes et autentisk brev givet i det Herrens år 1392 dagen før allehelgensdag.

629 1392. 2. november.

Broder Niels, abbed i Sorø kloster, fordum abbed i Ås kloster, bevidner, at Ragnhild, enke efter Niels Hofman, overdrog al sin arv efter sin afdøde søn Svenning Hofman til ridderen Bengt Tureson.

Original i det svenske rigsarkiv.

Broder Niels, abbed i Sorø, fordum abbed i Ås kloster i Nørrehalland, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud og sandfærdig erkendelse af det nedenfor anførte.

Vi vil, at det med dette brev skal stå fast for alle, nulevende og fremtidige, at vi var til stede, erfarede og hørte, ligeledes i nærværelse af de troværdige mænd, hr. Lars, sognepræst ved kirken i Valinge i omtalte land Halland, og hr. broder Niels Jensen, på det tidspunkt munk i nævnte Ås kloster, og de øvrige gode mænd, gejstlige og lægfolk, at den gode frue Ragnhild, enke efter Niels Hofman, sund på sjæl og legeme, klart og entydigt overgav hele arven og de besiddelser, der tilkom hende ved hendes elskede søn Svenning Hofmans død, nemlig i landet Skåne, til den velbyrdige mand Bengt Tureson, ridder, nærværende brevviser, med al den ret, der tilkom hende i samme gods, frit at råde over til egen nytte og at besidde til evig tid, hvilket vi erklærer med sandfærdige ord. Givet i det Herrens år 1392 dagen efter allehelgensdag under vort segl til vidnesbyrd om alt det fornævnte.

1392. 14. november[1]). Slet herredsting. 630

Tingsvidne af Slet herredsting om, at Anders Glob har pantsat hovedgården Brøndum, Brøndum fang og Brøndum by samt to gårde i Næsborg til sin hustru fru Lene for 300 mark lybsk.

Original i rigsarkivet.

Peder Andersen, abbed i Vitskøl, Troels, provst i Slet herred, præster, Niels Jensen Benvåben, Tyge Torbensen, Povl Bosen, Munk i Hedegård, Jens Jursen og Jens Povlsen til alle, der ser dette brev brev, hlsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at vi i det Herrens år 1392 var til stede på det ting i Slet herred, som blev afholdt næst efter bekenderen sankt Mortens dag, så og hørte, at Anders Glob i nærværelse af os og adskillige andre troværdige mænd, som dengang søgte tinget, fremstod i egen person og erkendte, at han stod i skyld og gæld til sin elskede hustru fru Lene for 300 mark lybske penge i god og gængs lybsk mønt og ikke i nogen anden værdi, hvilke mark han oppebar fra hr. Eilard Porsfeld, ridder, som medgift for samme fru Lene, der var hans datter, for hvilken sum penge han til denne omtalte fru Lene pantsatte og under pantsættelses form overdrog hovedgården Brøndum, Brøndum fang og Brøndum by i sognet Skarp-Salling og to gårde i Næsborg, af hvilke en Peder Truedsen bor på den ene med en øre korn, kaldet 'holdskorn'[2]), og en Tyge Woswen på den anden med en 'byskæppe'[2]), kaldet 'holdskorn'[2]), og som er beliggende i Slet herred, tillige med alle tilliggender til dette gods, nemlig agre, enge, skove, græsgange og fiskevande, rørligt og urørligt, aldeles intet undtaget, med hvilke navne de end benævnes, frit og ukæret at råde over til sit brug uden indsigelse eller frigørelse[3]) fra hvem som helst af hans arvinger eller venner, indtil de på lovlig vis indløses fra denne Lene for samme (penge). Men vi afgiver med offentlig erklæring vidnesbyrd som bevis for denne pantsættelse. Til klart vidnesbyrd om og fastere sikkerhed for det fornævnte har vi ladet vore segl hænge under dette brev. Givet og handlet ovennævnte år, dag og sted.

1) Torsdag var tingdag på Slet herredsting, jf. f.eks. 1397 10. maj, Rep. nr. 4118, 1401 31. marts, Rep. nr. 4423, 1504 12. december, Rep. 2. rk. nr. 10209, og Eline Gøyes jordebog p. 496. – 2) dansk ord i den latinske tekst. – 3) teksten har *absque reclamacione seu disbrigacione.*

631 [1392. Før 24. november][1]).

Hansestædernes fogeder i Falsterbo og Skanør aftaler at opfordre deres respektive stæder til at udstede forbud mod, at der løbes med sild på feddene.

1. Original på nedertysk i Lübeck.

I Herrens navn, amen. Følgende har hansefogederne i Falsterbo og i Skanør besluttet efter anmodning fra deres almindelige borgere og til nytte og bedste for købmanden, at de lader bede hver deres råd i de stæder, der har egne fed i Falsterbo og i Skanør, om, at de lader kundgøre og påbyde, at hverken mand eller kvinde må bære kurve med sild i Skåne, ej heller nogen borger eller købmand, der ligger på feddet, må købe nogen sild fra kurvene, da der kommer uforvindelig stor skade deraf. Hvis nogen i modstrid hermed bærer kurve, og hvis nogen købmand køber derfra, det skal den foged, under hvem han sidder, dømme så strengt over den ene, at en anden vel skal give agt derpå. Dette er vor vilje.

2. Afskrift på nedertysk i Danzig.

Følgende er fogederne i Falsterbo, nemlig fogeden fra Lübeck, fra Stralsund, fra Preussen, fra Stettin, fra Greifswald, fra Anklam og fra Kolberg efter anmodning fra deres almindelige borgere kommet overens om, at ingen købmand, der ligger på deres fed må købe nogen sild fra kurvene under trussel om tab af ære. Hvis nogen bryder det, så skal rådet i den by, hvorfra han er, afgøre, hvorledes det vil pådømme det. Og det samme begærer også hansefogederne fra Zuidersøen.

1) fogedernes beslutning må være truffet nogen tid før forhandlingerne i Marienburg 1392 24. november.

632 1392. 24. november. Marienburg.

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrift på latin og tysk (§§ 1-13) i Danzig.

I det Herrens år 1392 dagen før Katharinas dag forsamledes Preussens stæder i Marienburg, nemlig Thorn, Danzig, Elbing og Braunsberg, og gennemdrøftede nedenskrevne sager.

<1> For det første om sejladsen, hvordan man skal forholde sig her i landet med at sejle på havet, derom (er) det stædernes agt, at man i dette punkt skal sørge for folk i dette land således, at ingen skal sejle, medmindre han sejler med flåder på ti skibe, ikke mindre, frem og tilbage hertil i år gennem Øresund med al slags gods. Den, der bryder det, hvad enten han bor inden for eller uden for landet, og som fører gods, der tilhører dette lands folk, ham skal man ikke her i landet laste noget gods for, hverken mand eller skib, i fem år o.s.v.

<2-6> .....[1])

<7> Endvidere har hr. Everhard Segefrid, foged i Skåne for dette lands stæder, efter betaling fra herrerne i Danzig forelagt stæderne, at deres oldermænd for bødkerne i Danzig kraftigt klager over den skade, der kommer af sildetønderne til at salte sild i i Skåne. Derom har stæderne besluttet, at man skal skrive til dem i Lübeck, hvilket tøndemål de vil overholde for tønderne, Rostockmålet eller Kolbergmålet; hvilket de vælger, det skal de skrive til de andre stæder, der er beliggende hos dem, så at man i fællesskab bruger et og samme tøndemål, og ingen søger særlig fordel. Hvor man finder dem[2]) anderledes i Skåne, skal man brænde dem. De breve skal de i Danzig lade skrive og bede om et svar[3]).

<8> Desuden at man skal bede dem om et svar på, om de efter begæring af fogederne i fællesskab vil overholde og forbyde at gå med kurve i Skåne, således som hr. Everhard, foged i Skåne, har bragt fogedernes begæring for stæderne med denne ordlyd: Følgende har hansefogederne i Falsterbo og i Skanør besluttet *(o.s.v. = nr. 631)*. Det skal de i Danzig skrive til søstæderne.

<9> Hvilken mand der kommer fra landet hen til det preussiske fed og har en bod og driver et håndværk, han skal betale leje for sin bod ligesom en fisker.

<10-13> .....[4])

1) § 2 handler om forholdet til England, § 3 om beslaglagt gods, § 4 om handelen med klæde, § 5 om sølv- og guldsmedes forhold og § 6 om Lüneburgsaltet. – 2) d.v.s. tønderne. – 3) jf. nr. 635. – 4) handler om forholdet til Flandern.

633 (13)92. 25. november. Marienburg.

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrift på latin og tysk (§§ 1-11) i det svenske rigsarkiv.

I det Herrens år o.s.v. 92 på Katharinas dag forsamledes Preussens stæder i Marienburg og drøftede nedenskrevne sager.

<1> .....[1])

<2> Endvidere skriver de til os om sejladsen i år, hvorledes man skal ordne den, eftersom det står ilde til på grund af sørøvere, og at vi skal give vore sendebud fuldmagt til at forhandle med dem. Hertil sender vi dem vort svar tilbage, at vi er blevet enige med vor herre højmesteren om, at vi vil sejle frem og tilbage gennem Øresund i år med flåder, og der skal bestemt ikke være færre end ti skibe. Hvis nogen bryder dette fra dette land eller fra andre lande og fører gods, der tilhører disse folk fra Preussen, på havet, det skib eller den mand skal ingen laste for i fem år.

<3-8> .....[2])

<9> Endvidere har fogeden i Skåne forelagt stæderne, at man ikke gerne vil købe dette lands sildetønder i Skåne, fordi de er større end andre tønder ved havet. Derfor skal de i Danzig sende deres brev til herrerne i Lübeck, om de vil forblive ved Rostockernes eller Kolbergernes tøndemål, og (forlange), at man brænder de tønder, man finder af anden art i Skåne.

<10> .....[3])

<11> Endvidere hvilken håndværksmand der har en bod på det preussiske fed i Skåne, han skal give (leje) derfor ligesom en fisker. Og angående kurvebærerne er fogederne i Skåne blevet enige om og ser gerne, at enhver stad påbyder, at ingen må bære sild i kurve, og ingen købmand må købe silden af ham.

1) § 1 handler om forholdet til Flandern. – 2) § 3 handler om Lüneburgsaltet, § 4 om handelen med klæde, § 5 om sølv- og guldsmedenes forhold, § 6-7 om forholdet til England, § 8 om Johan van der Meersches køb af flamsk klæde. – 3) § 10 handler om forholdet til Flandern.

634 (13)92. 30. november. Marienburg.

De preussiske stæder meddeler Lübeck i forbindelse med deres svar på brev om flamlænderne, at man yderligere har besluttet, at sejlads gennem Øresund kun må foregå i flåder på mindst ti skibe.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Lykkelig tilvækst i tjeneste og ære.

Herrer og kære venner. ..... Desuden skriver I, at det står ilde til på havet, (og) at vi skal give vore sendebud fuldmagt til at forhandle med Eder om, hvorledes man skal forholde sig det kommende år, derom er det for øjeblikket vor mening, at vi vil sørge for folkene i dette land i denne sag, så at ingen skal sejle i år gennem Øresund frem eller tilbage med al slags gods, medmindre han sejler med en flåde på ti skibe og ikke mindre. Den, der bryder det, han være bosiddende indenlands eller udenlands, og som fører dette lands gods, den mand eller det skib skal man her i landet ikke laste noget gods for i fem år. Kære herrer, hvis dette behager Eder, så at I også vil forholde Eder således, det ser vi gerne, og send os et svar på det eller (skriv), hvad I mener derom, så snart I kan, og (vi) beder om, at I skriver det til de stæder, der ligger hos Eder. Herren bevare Eder, idet I byder over os. Skrevet på selve den hellige apostel Andreas' dag under staden Danzigs sekret, som vi alle bruger denne gang.

Rådsudsendingene fra stæderne i Preussen, der ved udstedelsen af dette brev er forsamlet i Marienburg.

[1392. Omkr. 30. november][1]). 635

De preussiske stæder orienterer Lübeck om, hvad de har vedtaget om handel med klæde og salt fra Lüneburg, samt om det forbud mod køb af sild, som fogederne på Skånemarkederne har vedtaget, og som stædernes foged har overbragt dem ordlyden af, og beder Lübeck viderebringe det til de andre stæder, hvis det kan bifaldes.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Med forudskikkede tro tjenester i oprigtig kærlighed.

Herrer og kære venner. ..... Endvidere har vore bødkere klaget til os over, at de lider stor skade på deres tønder til at salte sild i i Skåne, idet ingen vil købe deres tønder. Derfor beder vi Eder, kære herrer, venligt om, at I skriver til os, hvilket tøndemål I vil overholde, det Rostockske tøndemål eller det Kolbergske tøndemål, og at I også skriver til de andre stæder, der ligger hos Eder, at man i fællesskab skal bruge et og samme tøndemål, og at ingen må søge særlig fordel, og at den der i modstrid hermed laver et fremmed tøndemål, hans tønder skal man brænde. Herpå (beder vi om) et svar. Endvidere har hr. Everhard Segefrid, der i år har været vor foged

i Skåne, efter anmodning fra hansefogederne i Falsterbo og i Skanør forelagt os deres begæring til det almindelige bedste, således som det står skrevet herefter, (nemlig) at ethvert land eller enhver stad, der har egne fed i Falsterbo eller i Skanør, skal lade forkynde og bede om, at hverken mand eller kvinde må bære nogen kurve med sild i Skåne, (og) desuden at ingen borger eller købmand, der ligger på feddene, må købe sild fra kurvene, da der kommer uforvindelig skade deraf. Hvis nogen i modstrid hermed bærer kurve eller nogen køber sild derfra, det skal den foged, som han sidder under, dømme den ene for så strengt, at den anden vogter sig derfor. Hvis dette er Eder til behag, så I vil påbyde det, så skriv det til de andre stæder, der er beliggende hos Eder, så vil vi også gerne påbyde det.

1) Everhard Segefrid var de preussiske stæders foged i 1392, jf. nr. 632. Nærværende udaterede brev er indført i håndskriftet sammen med breve fra 30. november, der alle vedrører forhold, som behandledes i Marienburg den 24. november, jf. nr. 632.

636 1392. Omkr. 4. december[1]). Lübeck.

Rådmændene i Lübeck giver en række borgere i Lübeck et garantibrev, rettet til rådmændene i Rostock, for at de kan få deres gods tilbage, som to borgere fra Rostock fratog dem på rejsen tilbage fra Skåne.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at de herrer rådmænd gav deres nedenfor anførte borgere deres garantibrev til .., rådmænd i Rostock, for at de gennem deres befuldmægtigede, nemlig Nicolaus Brand og Henrik Tolzin, kan erhverve 17 læster og 3 1/2 tønde sild tillige med 1 kvart (tønde) ål, som Everhard Katzow og Werneke Smedebeke, borgere i Rostock, havde frataget deres fornævnte borgere, nemlig hr. Johan v. Stove og sammes fæller Henrik Brukman, Otto van der Heyde, Lydeke van der Heyde, Otto v. Laze, Albrecht v. Ülzen, Johan Oldenburg, Peter Stamer, Henrik Bützow, Bernhard v. Stove, Bernhard Kok og Gerhard Grenze, fra Rolef van dem Busches skib, da de næst forbigangne efterår vendte tilbage fra Skåne, i hvilket brev de herrer rådmænd lovede, at ingen senere påmindelse skal følge efter over for rådmændene i Rostock og deres mænd på grund af det gods, som fornævnte Nicolaus Brand og Henrik Tolzin har erhvervet af det fornævnte gods, hvorfor Henrik Brukman, Johan Oldenburg og Otto van der Heyde

med håndslag har garanteret, at de vilde holde de herrer rådmænd fuldstændigt skadesløse angående fornævnte garanti.

1) indførelsen er den 2. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1392 jomfruen Barbaras dag.*

1392. 8. december. 637

Anders Glob, væbner, pantsætter sit øde gods i Øster-Ørbæk, Næsborg og Oudrup til Peder Andersen Munk af Hedegård for 14 mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Anders Glob, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud. Det skal være åbenbart for nulevende og fremtidige, at jeg erkender, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den gode og hæderlige mand Peder Andersen, kaldet Munk af Hedegård, for 14 mark sølv i god og gængs mønt, for hvilken sum penge jeg til ham med dette brev pantsætter mit gods, nemlig Øster-Ørbæk, som nu ligger øde hen, og ligeledes mit gods i Næsborg sogn, nemlig en gård, på hvilken en Jens Rod nu bor, tillige med alle de andre øde jorder sammesteds, og hvad der ligger i Oudrup, tillige med alle dets tilliggender, nemlig enge, agre, skove, græsgange, fiskevande, lyngklædte hedestrækninger, vådt og tørt, højt og lavt, aldeles intet undtaget, med hvilke navne de end benævnes, med undtagelse af Tolstrup, idet der i forvejen er aftalt den betingelse, at når det fornævnte gods skal indløses, skal indløsningsterminen altid være det nærmeste ting efter sankt Mikkels dag, og det skal tydeligt bekendtgøres på det nærmeste ting før påskedag, med den yderligere tilføjelse, at alt hvad fornævnte Munk bygger eller lader bygge på foran omtalte gods, det skal afgøres efter skøn af fire gode mænd, der skal udvælges fra begge sider. Men hvis vi ikke ønsker at stille os tilfreds med forlig eller kendelse af nævnte mænd, begge parters venner, da skal denne fornævnte Peder Andersen frit have fri adgang til at bortskaffe sine bygninger, som er blevet opført på samme, og til frit at råde over dem efter sit ønske, således som det synes ham. Ydermere forpligter jeg mig og mine arvinger til at frigøre, at hjemle og fri ham og hans arvinger fornævnte gods i overensstemmelse med landets love for påkrav eller tiltale fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom mit segl[1]) tillige med segl, tilhørende de gode mænd og ærværdige herrer, nemlig Peder Andersen, abbed i Vitskøl, Rothger i Vokslev, Troels i Mollerup, præster,

Tyge Torbensen og Povl Bosen. Handlet og givet i det Herrens år 1392 på den berømmelige jomfru Marias undfangelsesdag.

1) den sædvanlige formel: »er ..... hængt under dette brev« er underforstået, jf. tilsvarende i 1376 og 1383, DRB. IV 1 nr. 48 og IV 2 nr. 405.

638 1392. 8. december[1]). Lübeck.

Rådmændene i Lübeck giver en række borgere i Lübeck garantibreve, rettede til rådmændene i Rostock, for at de kan få deres gods tilbage, som en række borgere fra Rostock fratog dem på rejsen tilbage fra Skåne.

Indførelser i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at de herrer rådmænd gav deres nedenfor anførte borgere garantibrev til rådmændene i Rostock, for at de gennem deres befuldmægtigede Timme Swarte kan erhverve 15 læster og 10 1/2 tønde sild, to heste, een pakke klæde, hvilket Pinnow sammen med sine medskyldige havde frataget fornævnte borgere, nemlig Werner Hoop, Reineke van den Finsten, Michael Stenvort, Fikke v. Wedel, Gerhard Proyt, Johan Basedow, Nicolaus v. Verden, Lydeke Markgreve, Reimar Bolte og Peter Hakelwerk, næst forbigangne efterår, mens de vendte tilbage fra Skåne, fra Nicolaus Gladebrugges skib, i hvilket brev de herrer rådmænd lovede, at ingen senere påmindelse skal følge efter over for rådmændene i Rostock og deres mænd med anledning i det gods, som fornævnte Timme Swarte har erhvervet af fornævnte gods, hvorfor Werner Hoop, Nicolaus v. Verden, Michael Stenvort og Fikke v. Wedel med håndslag har garanteret, at de vilde holde de herrer rådmænd fuldstændigt skadesløse for fornævnte garanti.

På lignende måde gav de herrer rådmænd Lydeke Lüchow, Henrik Bützow og Lydeke Schmidt, deres borgere, garantibrev til rådmændene i Rostock, for at de kan erhverve de sild og det gods, der blev frataget dem af Wittekop og .. Nortmann fra Nicolaus Vettes skib, i hvilket brev de herrer rådmænd lovede, at ingen senere påmindelse skal følge efter over for (rådmændene) i Rostock og deres mænd med anledning i fornævnte gods og skib, hvis de bliver givet tilbage til fornævnte Lydeke, der er befuldmægtiget hertil, hvorfor Lydeke Lüchow, Lydeke Lüneburg og Lydeke Schmidt med håndslag har garanteret, at de vilde holde de herrer rådmænd fuldstændigt skadesløse for fornævnte garanti.

På lignende måde gav de Henrik Zarrentin, Fikke Wulf, Johan van der Linden, Johan v. Strey, Tideman v. Lüne og Herman Vinke, deres borgere,

brev til .. (rådmændene) i Rostock, for at de kan erhverve de sild og det gods, der blev frataget dem af Wittekop og .. Nortmann fra Henrik Detmars skib, i hvilket brev de herrer rådmænd lovede, at ingen senere påmindelse skal følge efter over for (rådmændene) i Rostock og deres mænd med anledning i fornævnte gods og skib, hvis de bliver givet tilbage til Fikke Wulf og Herman Vinke, de andres befuldmægtigede, hvorfor Tideman Lüne, Henrik Boichorst og Fikke Wulf med håndslag har garanteret, at de vilde holde de herrer rådmænd fuldstændigt skadesløse for fornævnte garanti.

Det skal være vitterligt, at de herrer rådmænd gav deres nedenfor anførte borgere deres garantibrev til rådmændene i Rostock, for at de gennem deres befuldmægtigede Bertold Berskamp kan erhverve 20 læster og 3/4 (tønde) sild tillige med 1 knippe på 100 skind, som Tideman Egge, borger i Rostock, havde frataget deres fornævnte borgere, nemlig Henrik Bekerholt, Godeke Raven, Tideke Boltzin, Arnold Strammen, Jakob Kelner, Henrik Pavenhusen, Albrecht, sammes søn, Albrecht Westhus, Konrad v. Rode og fornævnte Bertold Berskamp, fra Albrecht Langendorps skib, da de i næst forbigangne efterår vendte tilbage fra Skåne, i hvilket brev de herrer rådmænd lovede, at ingen senere påmindelse skal følge efter over for rådmændene i Rostock og deres mænd på grund af det gods, som fornævnte Bertold har erhvervet af fornævnte gods, hvorfor Henrik Bekerholt, Henrik Pavenhusen, Gerhard Hoyeman og Heine v. dem Sode med håndslag har garanteret, at de vilde holde de herrer rådmænd fuldstændigt skadesløse for fornævnte garanti.

På samme måde gav de herrer rådmænd Johan Schonenberg, Gerhard Hoppenrode, Henrik Hoveman og Henrik Vinke, deres borgere, brev, for at de kan erhverve 3 1/2 læst sild minus 7 tønder, hvorfor Johan Schonenberg og Gerhard v. Minden med håndslag har garanteret, at de vilde holde de herrer rådmænd skadesløse for denne garanti.

På samme måde gav de herrer rådmænd Wilken Berwer og Arnold v. Erle, deres borgere, garantibrev til (rådmændene) i Rostock, for at de kan erhverve noget gods, hvorfor Johan Schipman, Johan v. Wenden, Heine v. Hederen og Johan Brun med håndslag har lovet, at de vilde holde de herrer rådmænd skadesløse for denne garanti.

På samme måde gav de herrer rådmænd hr. Goswin Klingenberg garantibrev til (rådmændene) i Rostock, for at han kan erhverve fire heste, hvorfor Johan Horborg og Johan Brun med håndslag har lovet, at de vilde holde de herrer rådmænd skadesløse for denne garanti.

På samme måde gav de herer rådmænd Herman Scharbow, deres borger, garantibrev til (rådmændene) i Rostock, for at han kan erhverve een læst sild og forskelligt andet gods, hvorfor Johan Brun og Heine v. Hederen med håndslag har lovet, at de vilde holde de herrer rådmænd skadesløse for denne garanti.

På samme måde gav de Herman Brun garantibrev, og Johan Brun og Wilken Berwer lovede med håndslag på dennes vegne.

1) indførelserne findes på to sider efter hinanden, der begge som overskrift har *I det Herrens år 1392 på den såre hellige jomfru Marias undfangelsesdag.*

639 1392. 13. december[1]). Lübeck.

Rådmændene i Lübeck giver en række borgere i Lübeck garantibreve, rettede til rådmændene i Rostock, for at de kan få deres gods tilbage, som en række borgere fra Rostock fratog dem på rejsen tilbage fra Skåne.

Indførelser i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at de herrer rådmænd gav deres borger Johan Volquards deres garantibrev til rådmændene i Rostock, for at han kan erhverve de sild og det gods, der blev frataget samme Johan fra Johan Vedderes skib, i hvilket brev de herrer rådmænd lovede, at ingen senere påmindelse skal følge efter over for rådmændene i Rostock og deres mænd på denne Johans vegne på grund af det gods, som Johan Volquards har erhvervet af fornævnte gods, hvorfor Johan Michelstorp og samme Johan Volquards med håndslag har lovet, at de vilde holde de herrer rådmænd skadesløse for denne garanti.

Det skal være vitterligt, at de herrer rådmænd gav Werneke Osenbrugge, fru Hillegund Travelmans tjener og bordfæller, deres garantibrev, for at han kan erhverve to læster sild, der var taget fra Gerhard Wellinghovens skib, i hvilket brev de herrer rådmænd lovede, at ingen senere påmindelse skal følge efter over for rådmændene i Rostock og deres mænd på dennes og fornævnte fru Hillegunds vegne på grund af det gods, som samme Werneke har erhvervet af fornævnte gods, hvorfor hr. Jordan Pleskow og Markvard Lange med håndslag har lovet, at de vilde holde de herrer rådmænd skadesløse for denne garanti.

Det skal være vitterligt, at de herrer rådmænd gav Lydeke Schmidt den ældre, deres borger, deres garantibrev til rådmændene i Rostock, for at han kan erhverve een læst sild, der var taget fra Johan Vedderes skib, i hvil-

ket brev de herrer rådmænd lovede, at ingen senere påmindelse skal følge efter over for rådmændene i Rostock og deres mænd på dennes vegne med anledning i det gods, som samme Lydeke har erhvervet af fornævnte, hvorfor Henrik Bonhorst og denne Lydeke Schmidt med håndslag har lovet, at de vilde holde de herrer rådmænd skadesløse for denne garanti.

På samme måde gav de Lydeke Schmidt den yngre, deres borger, garantibrev til samme rådmænd i Rostock, for at han kan erhverve 14 tønder sild og noget andet gods, der var taget fra Johan Vedderes skib, hvorfor Henrik Bonhorst og samme Lydeke Schmidt den yngre med håndslag har lovet, at de vilde holde de herrer rådmænd skadesløse for denne garanti.

På samme måde gav de Gerhard Grenze, deres borger, deres garantibrev til rådmændene i Rostock, for at han kan erhverve 19 tønder sild og noget andet gods, der var taget fra Johan Vedderes skib, hvorfor Gerlak Raven og samme Gerhard med håndslag lovede, at de vilde holde de herrer rådmænd skadesløse for denne garanti.

Det skal være vitterligt, at de herrer rådmænd gav Bernhard Tusfeld den yngre deres garantibrev til rådmændene i Rostock, for at han kan erhverve de rede penge og noget gods, der blev taget fra Hans Röper, sammes svend, af Pinnow og hans medskyldige, i hvilket (brev) de herrer rådmænd lovede, at ingen senere påmindelse skal følge efter over for rådmændene i Rostock og deres mænd med anledning i det gods, som samme Johan har erhvervet af fornævnte gods, hvorfor Johan Schonenberg og fornævnte Bernhard med håndslag har lovet, at de vilde holde de herrer rådmænd skadesløse for denne garanti.

1) indførelserne findes på to sider efter hinanden, der begge som overskrift har *I det Herrens år 1392 jomfruen Lucies dag.*

1392. 20. december. 640

Kampen anmoder stæderne ved Zuiderzee om at sende udsendinge til Dordrecht 25. januar til forhandlinger om den skade, der er opstået for købmændene i Øresund, efter at dronning Margrete har udrustet skibe mod Rostock og Wismar.

Afskrift på nedertysk i Kampen.

Særlige kære venner.

Vi har erfaret, at det begynder at være meget ufredeligt i Øresund og meget ubehageligere, end det hidtil har været der, da den høje dronning af Danmark lader udruste skibe, og de fra Rostock og de fra Wismar agter

at tage alt, hvad de kan, således som vi har erfaret, hvori vi frygter, at I og vi og hansekøbmanden kan blive skadet derved. Derfor finder vi for godt, at stæderne fra deres råd sender folk til Dordrecht førstkommende sankt Paulus' dag[1]), (og) at I fra Eders (råd) sender nogle folk dertil, (alle) med fuldmagt til at forhandle med hinanden om, hvorledes man bedst kan imødegå disse sager, og Øresund kan blive sikret for købmanden. Og dette har vi skrevet til stæderne ved Zuidersøen, som det også vedrører. (Vi beder om) Eders venlige svar herpå o.s.v. Givet i det Herrens år 1392 dagen før sankt Thomas' dag.

1) 25. januar.

641 (13)92. 27. december.

Klaus Bruczik og Hans Bare klager over, at Klaus Schild fra Rostock har frataget dem sild og andet gods ved Bornholm.

Notits i Danzig.

Ligeledes har Klaus Bruczik og Hans Bare klaget og svoret, at Klaus Schild fra Rostock og hans medhjælpere fra Rostock på evangelisten sankt Johannes' dag i året o.s.v. 93[1]) ved Bornholm tog seks læster sild fra dem, tre dusin bukkeskind og en fjerding tælle til en værdi af 80 mark.

1) året begyndte 25. december i Danzig.

642 1392.

Henrik Jensens genbrev til Bosjø kloster på syv gårde i Gärds herred.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Henrik Jensens genbrev givet Bosjø kloster på syv gårde i Everöds sogn, nemlig en gård i Gaddaröd, fire gårde i Långaröd og en i Lyngsjö. 1392.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Henrik Jensen, væbner, erkender at have taget dette efterfølgende gods og gårde i leje af Bosjø kloster, nemlig syv gårde i Everöds sogn, en gård i Gaddaröd og fire gårde i Långaröd og en gård i Lyngsjö, som han satte i pant for seks mark sølv, hvilket brev er dateret 1392 med fire segl.

1392. 643

Kristine, enke efter Niels Sebbesen (eller Ebbesen?), Jens og Kristian Nielsen, hendes sønner, erklærer, at biskop Jakob af Viborg som afslutning på en strid imellem dem har opladt dem brugen af Sønderå i Lillevejle mod, at de ikke hindrer bispens fiskeri.

Dansk oversættelse i rigsarkivet.

Vi Kristine, Niels Ebbesens[1]) enke, Jens Nielsen og Kristian Nielsen, hendes sønner, hilser alle, der ser dette brev.

Det skal være vitterligt for alle, at da der havde været trætte og kiv mellem den værdige fader biskop Jakob af Viborg og hans forfædre på den ene side og vor fader[2]) og forældre og os selv på den anden om en å eller strøm, som kaldes Sønderå, beliggende i Lillevejle, oplod fornævnte biskop efter vindskibelige råd og trofaste og sanddru mænds undersøgelse og efter kapitlets samtykke os og vore efterkommere samme å til vor brug på den betingelse, at hverken vi eller vore efterkommere skal udpønse nogen måde eller årsag, rettighed eller ikke-rettighed, hemmeligt eller åbenbart, som kan blive til skade eller ødelæggelse for fornævnte hr. biskoppens eller hans efterkommeres fiskeri sammesteds. [3]) dag 1392.

1) muligvis fejl for Sebbesen, jf. Viborg stifts reg., ÆA. II 244 F 88, og citatet i 1483, se note 2. – 2) i et tingsvidne af 1483 24. marts, Rep. 2. rk. nr. 5197, anføres, at ridderen hr. Jens Madsen i 1477 gjorde lovhævd på grundlag af et åbent brev, som biskop Jakob af Viborg (1367-96) gav Niels Sebbesen på fornævnte Sønderå og fiskeri. – 3) åben plads i oversættelsen.

1392. 644

Peder Lutheen sælger sin gård i Næstved til Oluf Skåning.

Næstved klosters registratur (1528).

Peder Lutheen solgte Oluf Skåning sin gård beliggende mod nord ved prædikebrødrenes kirkegård. 1392.

645 1392.

Mogens Pedersen pantsætter sin gård i Kalkerup til Jakob Tuesen i Kalkerup.

Næstved klosters registratur (1528).

Mogens Pedersen skyldte Jakob Tuesen i Kalkerup 12 mark sølv, for hvilke penge han gav ham sin gård i Kalkerup på een øre skyldjord i pant. 1392.

646 13<9>2[1]).

Vidisse af hr. Bent Bygs testamente.

Næstved klosters registratur (1528).

Mange bevidner, at de har hørt og set fornævnte hr. Bent Bygs testamente, hvori han testamenterede os den nævnte gård[2]) på fire en halv ørtug i Holløse. 13<9>2.

1) Bent Byg levede endnu 1391 25. juli, nr. 428, men omtales første gang som død 1391 6. december, nr. 469. Registraturens årstal må derfor rettes til 1392. – 2) jf. 1350, DRB. III 3 nr. 356.

647 1392.

Jens Bosen af Slagelse sælger gods i Fjenneslevmagle til Bo Jensen.

Referater i Sorø gavebog (omkr. 1440).

Ovennævnte gods[1]) købte denne Bo[2]) af sin onkel Jens Bosen af Slagelse for rede penge og andet. I det Herrens år 1392.

Dette gods købte denne Bo for rede penge og andet af sin onkel Jens Bosen af Slagelse. I det Herrens år 1392.

1) henviser til referatet af et brev af 1398, trykt SRD. IV 481, der drejer sig om gods i Fjenneslevmagle. – 2) d.v.s. Bo Jensen, væbner, jf. note 1.

1392. 648

Brevudtog af Hamsfort.

Notits på det kgl. bibliotek.

Jens Est (Ulfeld)[1]), Absalon Krugelund og Peder Stensen. 1392.

1) Hamsforts egen tilføjelse.

1392. 649

Jakob Madsen køber gårde i Øsby sogn af væbneren Henneke Tuesen.

Registraturer (a og b) i rigsarkivet (18. årh.).

a:

Et skøde af år 1392, hvorved en mand, kaldet Jakob Madsen, har købt de små bondegårde i Øsby sogn til sit gods af en velbyrdig mand Henneke Tuesen, væbner.

b:

År 1392 har Jakob Madsen fra en velbyrdig mand Henneke Tuesen, væbner, indkøbt de små gårde, som ligger til dette gods i Øsby sogn.

1392. 650

Hamburgs kæmnerregnskab.

Efter tryk i Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg.

Til rejser: ..... 5 mark til hr. Hoyers, to gange til hertugen af Slesvig ..... Til forskelligt: ..... 2400 mark til vore herrer Gerhard, hertug af Slesvig, og hr. Klaus, greve af Holsten, angående den domsforhandling, som disse holdt i vor stad og angående Hammerbrook[1]).

1) jf. nr. 565.

651 (13)92.

Optegnelse om indbetaling til den tyske ordens ligger i Flandern for det kobber, der strandede på Bornholm med Lubbert van Telgites skib i 1390.

Notits i Johan Pliges regnskabsbog i Königsbergarkivet.

Ligeledes har jeg[1]) i det forskrevne år 92 modtaget af Johan Zalyen 14 pund 7 skilling og 7 penninge på min herres vegne, nemlig for det hårde kobber, der strandede på Bornholm på Lubbert van Telgites skib i året 90.

1) d.v.s. skriveren.

652 1392.

Fru Åse Eskilsdatter pantsætter sit gods i Lånum i Smollerup sogn til Mads Olufsen.

Viborg stifts registratur (1540'erne).

Fremdeles et pantebrev, at fru Åse Eskilsdatter pantsætter Mads Olufsen alt sit gods i Lånum i Smollerup sogn for 40 mark dansk o.s.v. 1392.

Viborg stifts registratur (1574).

Et pantebrev på latin på noget gods i Lånum. 1392.

653 1392.

Landstingsvidnesbyrd om, at Torsten Vensterman lod fire kongebreve læse om gods i Over-Dråby og Østrup.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Et landstingsvidne om fire kongelige dombreve på gods i Over-Dråby og Østrup, hvilke Torsten Vensterman lod læse og forkynde. År 1392. På latin.

1392. 654

Mogens og Peder Ovesen Steg har pantsat Mastrup på Sejerø til biskop Niels af Roskilde for 12 mark sølv.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Mogens Ovesen og Peder Ovesen, som kaldes Steg, har for 12 mark sølv pantsat biskop Niels deres gods på Sejerø, nemlig Mastrup og alt deres andet gods på samme ø, som de arvede efter deres moder, fru Ingerd på Skærsø. År 1392. På latin.

1392. 655

Overenskomst mellem Margrete, enke efter Jens Dårsvend, og Antvorskov kloster, at hun for 10 mark sølv skal tilbagegive klosteret et pantebrev.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Margrete, afdøde Jens Dårsvend i Fårdrups enke, og hospitalet i Antvorskov er blevet således enige, at fornævnte kloster skal give hende ti mark sølv, og dernæst skal hun tilbagegive klostret et pantebrev, som hun har af klostret. Og fornævnte Margrete skal give 1/2 læst korn til hospitalet der sammesteds, og så skal hun beholde godset i Fårdrup til sankt Mikkels dag for en læst korn, men derefter skal fornævnte gods igen tilfalde hospitalet. Givet år 1392.

1392. 656

Brødrene Jens og Anders Lunge sælger en gård i Sørbylille til Jakob Skæv, borger i Slagelse.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Jens og Anders Lunge, brødre, solgte Jakob Skæv, borger i Slagelse, en gård i Sørbylille. 1392.

657 1392.

Peder Mikkelsen, borger i Skælskør, sælger en gård i Sørbylille til Antvorskov kloster.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Peder Mikkelsen, borger i Skælskør, solgte klostret en gård i Sørbylille. 1392.

658 1392.

Peder Bosen pantsætter gods i Øverup til Jens Troelsen.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Et pantebrev, som Peder Bosen har givet Jens Troelsen på det gods, han havde i Øverup. 1392.

659 1392.

Kristine Jensdatter skøder Skovmose til Jens Skram.

Mariager klosters registratur (1584).

Kristine Jensdatters skøde til Jens Skram på en gård, der kaldes Skovmose-gård. 1392.

660 1392.

Dronning Margretes skøde på Søholm.

Registratur i rigsarkivet.

Dronning Margretes skødebrev på Søholm. Givet 1392.

[1392 - 1393][1]). 661

Højmesteren for den tyske orden giver en højtstående gejstlig, vistnok den pavelige legat, biskop Johannes af Massa Marittima, en redegørelse for striden mellem ærkebispen af Riga og den tyske orden og betoner, at ordensmesteren i Livland, efter at den næsten 80-årige ærkebisp inden et aftalt mæglingsmøde for omkring to år siden havde forladt stiftet og taget ophold i Lübeck, har taget dette i sin varetægt for at undgå, at ærkebiskop og kapitel slutter forbund mod ordenen, sådan som de i sin tid gjorde det 'med letterne, de Danskes konge og senest med Polens konge'. *Han tilføjer derefter bl.a., at op til 2.000 sørøvere hærger på havet op til Reval stift under ledelse af 11 navngivne høvedsmænd.* 'Thi disse sørøvere kalder sig fetaljebrødre; de skåner ingen, de overfalder og udplyndrer alle uden forskel, for nævnte sørøvere overfaldt for nylig på fjendtlig vis bispen af Strängnäs, der sejlede med meget gods og følge i et skib, som de fratog nævnte ordens undergivne tillige med godset, og tog ham og hans følge til fange. Eller rettere de holder stadig denne biskop tilbage, som man siger, den dag i dag, lænket med store lænker, fæstet til hans hals og fødder', *og nedlægger påstand om, at ærkebispen af og kapitlet i Riga som nævnt ikke må slutte forbund mod ordenen, for i sin tid* 'opnåede de overenskomst og forbund med Erik, fordum de Danskes konge, og hans arvinger og fremtidige efterfølgere mod ordenen i Livland[2]), blandt andet med denne tilføjelse, at de hverken skal forhandle eller overholde overenskomst med ordenen uden nævnte konges og hans efterfølgeres udtrykkelige samtykke, mens krige eller stridigheder mellem nævnte kapitel og orden varer ved, hvilket vides at have varet ved til den dag i dag. Af dette forbund og denne overenskomst forelægger vi Eder, højærværdige fader, en afskrift sammen med dette brev'.

Afskrift i Königsbergarkivet (nu Berlin).

1) den udaterede redegørelse er antagelig afsendt af højmesteren til den apostoliske legat, der allerede udnævntes 1392 21. februar af pave Bonifacius 9., jf. Die Berichte der Generalprokuratoren I 311 nr. 205, men som ifølge brevet af 12. oktober, nr. 623, endnu ikke var nået frem. Da højmesteren benytter brevene af 24. juli, nr. 592, og 12. oktober, nrr. 623-624, og ydermere oplyser, at ærkebispen udeblev fra det ovf. nævnte møde før Kristi himmelfartsdag, d.v.s. 4. maj i 1391, og tog til Lübeck, jf. også biskop Everhard af Lübecks mæglingsforsøg 1391 26. maj, Lüb. UB. IV 592 nr. 538 samt hertil P. Girgensohn, Die Inkorporationspolitik des deutschen Ordens in Livland 1378-97 (Mitt. aus dem Geb. der Gesch. XX (1910)) s. 26, kan redegørelsen tidligst være affattet i slutningen af 1392 og senest i begyndelsen af 1393, rimeligvis inden legaten blev modtaget hos højmesteren *uff die vasten* i 1393, jf. Lindenblatt p. 91 samt Voigt, Gesch. Preussens V 639 og Die Berichte der Generalprokuratoren I 338, d.v.s. i slutningen af februar eller begyndelsen af marts. – 2) jf. 1298 12. juni, DRB. II 4 nr. 320-21.

662 [1392 - 1410][1]).

Ærkebiskop Jakob af Lunds beskyttelsesbrev for Åhus hospital.

Registratur over Åhus' hospitals breve (1600).

Et beskyttelsesbrev, der er udstedt af ærkebiskop Jakob i Lund.

1) brevet kan ikke dateres nærmere end til Jakobs tid som ærkebiskop.

663 [1392 - 1417][1]).

Anders Stygge pantsætter tre gårde i Olinge.

Registratur i rigsarkivet.

Fremdeles pantebrev af Anders Stygge på tre gårde i Olinge i Göinge herred.

1) Anders Stygge må antages at være identisk med Anders Jakobsen Stygge, der nævnes i breve fra 1392, ovf. nr. 604, til 1417, Rep. nr. 5641, jf. Danmarks Adels Aarbog 1893 165.

664 [1392 - 1419][1]).

Jens Gyrstinge, landsdommer, indløser gods fra Predbjørn Podebusk for 7 mark sølv.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Predbjørn Podebusk fik syv mark sølv af Jens Gyrstinge, landsdommer, for det gods, som Niels Drage har pantsat til fornævnte Predbjørns fader, og fornævnte Jens Gyrstinge afsiger ham for rette ingen rettigheder at have i fornævnte gods. År 1551.

1) registraturens årstal er forkert, medmindre det stammer fra en vidisse; Jens Gyrstinge nævnes første gang som landsdommer 1392 20. marts, nr. 542, og sidste gang 1419 1. februar, Danske Mag. V 294, død 1419 23. marts, Liber daticus Roskildensis 102.

PERSON- OG STEDNAVNE-REGISTRE

VEJLEDNING

Registrene er delt i et person- og et stednavneregister. Ved *Personnavnene*, der er ordnet alfabetisk efter fornavne – hvorved å af hensyn til tidligere registre inden for Danmarks Riges Breve står foran a – oplyses stilling eller egenskab, i hvilken en person forekommer i nærværende bind. – Ved *Stednavne* er såvidt muligt oplyst deres beliggenhed med angivelse af herred efter den seneste herredsinddeling, herunder også herrederne i Skåne, Halland, Blekinge og Sydslesvig, for de udenlandske lokaliteter beliggenhed i de nuværende lande. Udenlandske lokaliteter, der kun forekommer i forbindelse med personnavne (slægtsnavne), er anført under disse. Der henvises ikke fra en navneform til en anden, hvis de tre første bogstaver er identiske.

FORKORTELSER

h. = herred. s. = sogn. N. = Nørre. Sdr. = Sønder. V. = Vester. Ø. = Øster.

PERSONNAVNEREGISTER

A og Å

Aa se Johan.

Åge: **1.** Å. Eskilsen, ridder. *1390:* 260. *1392:* 522. – **2.** Å. Hedesen Puder, væbner. *1391:* 370. – Å. Larsen af Ståstorp. *1389:* 57. – **4.** Å. Mogensen, rådmand i Lund. *1390:* 215. *1391:* 429.

Åse Eskilsdatter, frue. *1392:* 652.

Åstred Butze, johannitermunk, broder til Margrete Jakobsdatter. *1390:* 191.

Abel Eriksen, søn af Katerine ~ Erik Rind. *1389:* 82.

Abraham Brodersen (Båd), ridder. *1389:* 49, 132, 144. *1390:* 238, 260, 278. *1391:* 415, 485. *1392:* 522, 529, 541, 605, 607, 616.

Absalon: **1.** A. Krugelund, på Fyn. *1392:* 648. – **2.** A. Mogensen af Krenkerup, væbner, senere ridder. *1389:* 21, 65. *1390:* 232, 246, 283. *1392:* 600. – **3.** A. Pedersen, væbner. *1390:* 297. – **4.** A., ærkebiskop Peders dreng. *1391:* 485.

Adelheid: **1.** A., enke efter Henrik Westfal, søster til Johan Langedorp. *1389:* 154. – **2.** A. ~ Jens Rud af Jungshoved, datter af Klaus Grubendal. *1391:* 390. – **3.** A. ~ Johan Bödeman. *1389:* 157.

Adolf: **1.** A. 7., greve af Holsten og Stormarn, ~ Anna. *1389:* 46, 109. *1390:* 193 (note), 198, 200, 207, 213, 262. *1391:* 361. – **2.** A., greve af Holsten og Stormarn, broder til Henrik 2. og Klaus. *1390:* 181. – **3.** A., junker, søn af grev Otto af Schauenburg. *1390:* 207. – **4.** A. v. Holte, holstensk ridder. *1390:* 207. – **5.** A. Haraldsson se Alf Haraldssøn.

Adrian Hugenssen, fra Haag, afdød. *1390:* 239, 247.

Affen se Wineke.

Agnes, priorinde i Slangerup kloster. *1391:* 484.

Ahlefeld se Benedikt, Henneke, Henrik, Johan og Klaus.

Albert: **1.** A. Andersen af Tovskov, væbner, ~ Elisabeth. *1391:* 370, 463. – **2.** A. Guldsmed, rådmand i Malmø. *1389:* 100. – **3.** A. Kalenberg, høvedsmand på Skanør og Falsterbo. Omkr. *1389:* 178. *1390:* 180. *1391:* 353, 354. – **4.** A. Nielsen, borgmester, senere rådmand i Malmø. *1389:* 1. *1392:* 578.

Albrecht: **1.** A. v. Igenhusen, prior i Antvorskov. *1389:* (170). *1390:* 208. – **2.** A., konge af Sverige. *1389:* 33, 34, 79, 80. *1390:* 262. *1391:* 393, 396, 399, 404, 409, 410, 411, 422, 456 (note), 458. *1392:* 537, 548, 552, 572, 573, 583, 591, 595, 596, 617, 618, 620, 626 (note). – **3.** A. 1., hertug af Bayern, greve af Holland og Zeeland. *1389:* 62 (note), 140, 141. *1390:* 196, 239, 247. *1391:* 450. *1392:* 551, 617. – **4.** A. 2. (1.), afdød hertug af Mecklenburg, fader til kong Albrecht af Sverige. *1392:* 583. – **5.** A., hertug af Mecklenburg, søn af hertug Johan 1., broder til Johan, Rudolf og Ulrik. *1391:* 393, 396, 399, 404, 409, 410, 411. – **6.** A., greve af Holsten og Stormarn, søn af grev Henrik 2., broder til Gerhard og Henrik. *1389:* 134. *1390:* 198, 200, 201, 207. *1391:* 412. *1392:* 583, 584. – **7.** A. Gildehus, rådmand i

Stralsund. *1392:* 536. – **8.** A. v. Helpte, pommersk væbner. *1389:* 58. *1390:* 282. – **9.** A. v. Krancborn, tysk ridder. *1392:* 599. – **10.** A. Langendorp, lybsk skipper. *1392:* 638. – **11.** A. van Orsoeyen, domfældt i Dordrecht. *1390:* 304. – **12.** A. Osenbrugge, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **13.** A. Segebode, rådmand i Kalmar. *1389:* 84. – **14.** A. Stubbe, i Stralsund. *1389:* 154. – **15.** A. Westhus, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **16.** A. v. Ülzen, borger i Lübeck. *1392:* 636. – **17.** A., søn af Henrik Pavenhusen. *1392:* 638. – **18.** A., Deventers løber. *1392:* 610.

v. Alen se Magnus.

Alf: **1.** A. Haraldssøn, norsk råd. *1391:* 385 (note). – **2.** A. (Erlingssøn), hr., »milder«, afdød norsk stormand. *1390:* 287. (Se også Adolf).

Algot Magnusson, høvedsmand på Öresten. *1389:* 2, 79, 80.

Altena se Henrik Walsrode, Eggert, Johan og Walder.

Alverik Wulvesbrok, præst. *1392:* 558.

Amund, provst på Langeland, Odensebispens official. *1392:* 621. (Se også Ogmund).

Anders: I. Gejstlige: **1.** A. Björnsson, afdød provst i Uppsala. *1390:* 272. – **2.** A. (i seglet: Jakobsen) Bonde (el. Bondesen), præst, evig vikar i Roskilde. *1391:* 417, 438. – **3.** A. Jensen, sognepræst i Bellinge. *1389:* 65.

II. Verdslige: **1.** A. Falster, har givet Jens Rud brev på gods. *1391:* 499. – **2.** A. Glob, væbner, ~ Lene. *1392:* 630, 637. – **3.** A. Gulklæp, dronning Margretes norske svend. *1390:* 291. – **4.** A. Hennekesen, bevidner brev af Regner Barnekow. *1390:* 252. – **5.** A. Jakobsen (Lunge) af Skafterup, ridder. *1390:* 221. *1391:* 469, 470, 474, 482. *1392:* 535, 590, 593. – **6.** A. Jakobsen Stygge (Galen), afhænder gods til Henneke Olufsen af Søholm. *1392:* 604. *1392-1417:* 663. – **7.** A. Jakobsen, afdød, ~ Elisabeth. *1391:* 431. – **8.** A. Jensen, foged på borgen Kalundborg. *1391:* 377. – **9.** A. Jensen Skomager, i Ribe. *1390* 273. – **10.** A. Mikkelsen, har del i Mikkel Bjørnsens gård i Skælskør. *1390:* 259. – **11.** A. Mogensen af Jonstrup. *1389:* 95. – **12.** A. Mortensen, borgmester, senere rådmand i Malmø. *1389:* 1. *1392:* 578. – **13.** A. Nielsen, på Båg herredsting. *1389:* 20. – **14.** A. Nielsen af Skabersjö, afdød, fader til Jens Andersen af Tjustorp og Peder Andersen af Skabersjö. *1391:* 379. – **15.** A. Olufsen (Lunge) af Næsby, væbner, ~ Elisabeth Pedersdatter, broder til Jens Olufsen. *1389:* 111. *1390:* 221. *1392:* 590, 593, 656. – **16.** A. Pedersen af Holme. *1389:* 8. – **17.** A. Pedersen (Panter) af Svanholm, væbner, ~ Elisabeth, broder til Sofie Pedersdatter. *1389:* 81. *1391:* 469, 470, 472, 474, 476, 482, 483. – **18.** A. Pedersen, borger i Lund. *1390:* 215. – **19.** A. Pedersen Gris i Bøstrup. *1390:* 208. *1391:* 368, 369. – **20.** A. (i seglet: Pedersen) Holbæk, foged i Dragør, senere borgmester i København. *1389:* 71. *1390:* 206, 307. *1392:* 520. – **21.** A. Povlsen, på Båg herredsting. *1389:* 20. – **22.** A. Povlsen, bevidner brev af Amund, provst på Langeland. *1392:* 621. – **23.** A. Sjundesen af Kærstrup ~ Kristine. *1389:* 113. *1391:* 464. – **24.** A. Skomager, fæster i Skalkendrup. *1390:* 297. – **25.** A. Tygesen (Ulfeld), væbner. *1391:* 407. – **26.** A. Uffesen af Torup, ridder, ~ Johanna, fader til Stig Andersen. *1391:* 391.

Andries van Zevenbergen, domfældt i Dordrecht. *1390:* 304.

Anna: **1.** A., grevinde af Holsten og Stormarn, enke efter grev Adolf 7. af Holsten (-Plön). *1390:* 199, 207, 262. *1391:* 409. – **2.** A. Pedersdatter ~ Mikkel Rud af Skjoldenæs. *1391:* 389.

Anton v. Vitzen, giver dronning Margrete kvittering. *1390:* 260.

Anund: **1.** A. Hemmingsson, bevidner brev af Björn Fælagsson. *1390:* 278. – **2.** A. Jonsson, svensk ridder. *1389:* 79, 80, 102.

Arnold: 1. A. de Dynslaken, kannik i Tongres, Münstereifel og Kerpen. *1389:* 128. – **2.** A., guardian i Roskilde. *1389:* 25. – **3.** A., sognepræst i Petzen. *1390:* 207. – **4.** A. Belster, rådmand i Rostock. *1392:* 591, 596. – **5.** A. Doneldey, rådmand i Bremen. *1389:* 40. – **6.** A. v. Erle, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **7.** A. Fridag, afdød, broder til Jo-

han. *1389:* 152. – **8.** A. Heinenssen, fra Briel. *1389:* 69. – **9.** A. v. Herford, preussisk foged i Skåne. *1389:* 55, 70, 90, 91, 146. – **10.** A. Johanssen, borger i Lübeck. *1391:* 479. – **11.** A. Klaassen, fra Kampen. *1391:* 479. – **12.** A. Lammekenssen, domfældt i Dordrecht. *1390:* 304. – **13.** A. v.d. Löwitz, mecklenburgsk væbner. *1391:* 399. – **14.** A. van Minden, i Malmø. *1389:* 100. – **15.** A. van Oenden, fra Kampen. *1389:* 69. – **16.** A. v. Soest, rådmand i Stralsund. *1389:* 40. – **17.** A. Strammen, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **18.** A. Wenninghusen, holstensk væbner. *1390:* 207.

Arnulf Gunnarson, lagmand i Bergen. *1389:* 32.

Arvid: **1.** A. Jönsson, bevidner brev af Abraham Brodersen. *1389:* 49. – **2.** A. Jönsson, svensk væbner. *1390:* 238. – **3.** A. Piik, bevidner brev af præsten Asser. *1389:* 135. – **4.** A. Stensen, væbner. *1392:* 605.

Ascheberg se Timme.

Asser: **1.** A., sognepræst i Hinneryd. *1389:* 135. – **2.** A. Jensen, på Båg herredsting. *1389:* 20. – **3.** A. Sol, fæster i Kyndeløse. *1389:* 81.

Attendorn se Gerhard.

Augustinus: **1.** A., biskop af Concordia. *1392:* 527. – **2.** A., biskop af Perugia, pavens skatmester. *1390:* 280. *1392:* 586. (Se også Øystein).

B

Båt se Karl.

Bagener se Mads.

Bagge se Peder Bjørnsen, Rosse.

Baggele se Winold.

Bak se Peder.

Balthasar: **1.** B., landgreve af Thüringen og markgreve af Meissen. *1392:* (547), 599. – **2.** B. Stake, giver grev Klaus og hertug Gerhard 6. kvittering. *1392:* 594.

Bang, borger i Stralsund. *1392:* 626.

Banink se Reinold.

Bantzekow se Markvard.

Bare se Hans.

Barnekow se Eggert, Henrik og Regner.

Barnow se Klaus.

Barnum Eriksen af Skarresholm, ridder. *1390:* 208, 240, 330, 331. *1391:* 377.

Barsebek se Henrik.

Barth se Godeke og Johan.

Bartholomæus van Tisenhusen, holstensk ridder. *1390:* 264.

Basedow se Johan.

Basse se Peder og Tyge.

Baylardinus, hr., pavelig kammerklerk. *1390:* 280.

Behr se Fikke og Michael.

Beke, afdød søster til Konrad Albertsen Moltke, ~ 1) Jens Rødmersen, 2) Henrik Barnekow. *1389:* 165. *1390:* 323. *1391:* 500.

v.d. Beke se Everhard og Johan.

Bekeman se Henrik.

Bekerholt se Henrik.

Belster se Arnold.

Ben se Jens.

Benedikt (se også Bengt og Bent): **1.** B., præst. *1392:* 530. – **2.** B. v. Ahlefeld, ridder, broder til Henneke og Johan, fader til Henneke (Henning). *1389:* 109, 134, 143. *1390:* 207. *1391:* 412, 418, 471. *1392:* 576, 584. – **3.** B. v. Ahlefeld, skøder gods til dronning Margrete. *1392:* 577. – **4.** B. Henriksen Ahlefeld, pantsætter gods til Timme Bolsendal. *1390:* 329.

Benedikte: **1.** B. Eskilsdatter i Hovdala. *1389:* 36. – **2.** B. Glysingsdatter, søster til Katerine. *1390:* 251, 269 A. *1391:* 354. – **3.** B. Götstavsdotter, afdød, forhen ~ Heine Snakenborg. *1389:* 79, 80.

Bengt: **1.** B. Krumme, bevidner brev af Björn Fælagsson. *1390:* 278. – **2.** B. Larsson, svensk væbner. *1389:* 79, 80. – **3.** B. Nakka, får pantsat gods tilbage af Abraham Brodersen og Bent Piik. *1392:* 529. – **4.** B. Tureson, svensk ridder. *1392:* 629. – **5.** B. Tuveson, svensk væbner. *1392:* 541. (Se også Bent).

Benhusen se Tile.

Benne, biskop af Västerås. *1389:* 102, 107. *1392:* 579, 580.

Benneman se Olof.

Bennike Hennekesen, kannik i Roskilde. *1389:* 133.

Bent: **1.** B. Nielsen, magister, præst i Odense

stift, pavelig kapellan. *1390:* 294. – **2.** B. Bille, væbner, broder til Peder Lykke. *1352:* 557, 559. – **3.** B. Byg (Grubbe) af Gunderslevholm, ridder, ~ Helene Nielsdatter, farbroder til Jens Grubbe og Cecilie. *1390:* 187. *1391:* 367, 368, 369, 374, 428, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 482, 483, 502, 503. *1392:* 646. – **4.** B. Esping, pantsætter gods til Gunnar Gylta. *1391:* 419. – **5.** B. Finkenoge, får len af dronning Margrete. *1390:* 296. – **6.** B. Gødesen, foged i Malmø. *1391:* 437. – **7.** (i seglet: B. Nielsen) Bille, foged i Roskilde. *1390:* 192. – **8.** B. Nielsen, norsk væbner. *1389:* 52. *1392:* 554. – **9.** B. Piik, væbner. *1392:* 529, 609. – **10.** B. Unge, rådmand i Malmø. *1389:* 100. *1391:* 485.

Benvåben se Niels Jensen.

Bere se Johan.

Berg se Henning.

Berge se Hannes, Johan, Klaus og Konrad.

Bernardus de Molendino, gejstlig i Köln stift, kannik i Lobbes. *1389:* 127.

Bernhard: **1.** B. af Schauenburg, provst i Hamburg, broder til Otto. *1390:* 198, 200, 204, 207. – **2.** B. Bosen, kannik i København. *1389:* 151. – **3.** B., johanniterkommendator i Horsens. *1390:* 208. – **4.** B., hertug af Braunschweig-Lüneburg. *1389:* 43. – **5.** B. 3., herre til Werle, afdød, ~ Elisabeth. *1390:* 193. – **6.** B. Bertzekowe, i Falsterbo. *1389:* 131. – **7.** B. Goldense, i gæld til Bernhard Tusfeld og Jakob Kelner. *1389:* 131. – **8.** B. Hake, i Lübeck. *1391:* 420. – **9.** B. Klinge, borger i Kampen. *1389:* 71. – **10.** B. Kok, borger i Lübeck. *1392:* 636. – **11.** B. Rekelinghusen, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **12.** B. v. Rode, hr., rådmand i Stralsund. *1391:* 459. – **13.** B. Storm, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **14.** B. v. Stove, borger i Lübeck. *1392:* 636. – **15.** B. Tusfeld, har krav på Bernhard Goldense. *1389:* 131. – **16.** B. Tusfeld den yngre, borger i Lübeck. *1392:* 639. – **17.** B. Wardenberg, køber gods af Herman Ram. *1390:* 310. – **18.** B. Witte, rådmand i Kalmar. *1389:* 84. – **19.** B. Wulverstorp, borger i Stralsund. *1390:* 197.

Bernike Skinkel, har Hindsgavl af dronning Margrete. *1389:* 160.

Bernitt se Konrad.

Bernstorf se Henneke og Werner.

Berskamp se Bertold.

Bertel: **1.** B. Hobe, borger i Kalmar. *1389:* 84. – **2.** B. Tuesen, bymand i Skælskør. *1390:* 259. (Se også Bertold).

Bertold: **1.** B. van der Lippe, provst i Lippstadt. *1390:* 207. – **2.** B. Berskamp, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **3.** B. Dume, svensk væbner. *1392:* 528. – **4.** B. Plote, erhverver gods af Johan Horborg og Henrik Kurdeshagen. *1389:* 63. *1391:* 378.

Bertram: **1.** B. Kule, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **2.** B. Horborg, rådmand i Hamburg. *1391:* 458. – **3.** B. Wulflam, borgmester i Stralsund. *1392:* 536.

Bertzekowe se Bernhard.

Berwer se Wilken.

Bevys se John.

Bil se Niels Jonsen.

Bille se Bent, Bent Nielsen, Jakob og Niels.

Binsfurte se Ludvig.

Bintop se Klaus.

Birger: **1.** B. Karlsson, Sten Bosons medlover. *1390:* 242. – **2.** B. Ulfsson, svensk ridder. *1389:* 102, 103, 104, 105. *1390:* 251.

Birgitta: **1.** B. af Vadstena. *1389:* 108. – **2.** B. Larsdotter ~ Heine Snakenborg, ridder. *1389:* 79.

Bissingen se Conemundus.

Bjørn: **1.** B., biskop af Åbo. *1389:* 102, 107. – **2.** B. Fælagsson ~ Ingrid. *1390:* 278. – **3.** B. Olufsen, væbner, broder til Henneke og Gese. *1390:* 253, 303. *1391:* 426. *1392:* 535, 628. – **4.** B. Skomager, fader til Mikkel Bjørnsen. *1390:* 259. – **5.** B. Thomsen, bevidner brev af Jens Gunnesen. *1392:* 550.

Blome se Hans.

Blücher se Lyder.

Bo: **1.** B. Lang, kannik i Ribe og Roskilde. *1389:* 115, 116. *1392:* 586. – **2.** B. Boson, svensk ridder. *1389:* 102. – **3.** B. Dyre, ridder, ~ Cecilie, fader til Margrete og Kristine af Veksø. *1391:* 435. – **4.** B. ...., ridder (= nr. 3?). *1391:* 374. – **5.** B. (Jensen), væbner. *1392:* 647. – **6.** B. Jonsen, borger i København. *1389:* 92. – **7.** B. Jonsson, afdød svensk drost. *1389:* 104, 105. *1390:* 233,

242. *1392:* 583. – **8.** B. Karse, bevidner brev af Herman Reymershusen. *1390:* 305. – **9.** B. Skam, fæster i Græshave. *1390:* 246. – **10.** B. Skytte, søn af Katerine. *1391:* 437. – **11.** B., fæster i Vindeby. *1391:* 464.
Bodeker se Hartvig.
Bodil, priorinde i Bosjø kloster. *1390:* 285.
Boichorst se Henrik.
Bokhorn se Tideke.
Bolsendal se Timme.
Bolt se Ogmund.
Bolte Driberg, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411.
Bolte se Reimar.
Boltzin se Tideke.
Bomhower se Herman.
Bonde: **1.** B. Jensen, borger i Lund. *1390:* 215. – **2.** B., 'store', broder til Jens Bondesen. *1392:* 553.
Bonde se Anders, Mikkel, Oluf, Peder og Tord.
Bonhorst se Henrik.
Bonifacius: **1.** B. 8., forhen pave. *1391:* 387. *1392:* 528, 531. – **2.** B. 9., pave: *1389-1404:* 110. *1389:* 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 136. *1390:* 184, 185, 249, 266, 267, 268, 269, 272, 280, 281, 294, 300, 301. *1391:* 347, 348, 349, 350, 352, 356, 357, 358, 359, 371, 372, 373, 374, 381, 386, 387, 446, 451, 452, 453, 455, 477, 478. *1392:* 515, 516, 526, 527, 528, 531, 543, 561, 567, 570, 571, 585, 588, 592, 597, 611, 612, 613, 614, 615, 623, 627.
Bonynghuse, preussisk skipper. *1390:* 234.
Bonsack se Gerike.
Borante Podebusk, søn af Henning Podebusk, broder til Hans, Predbjørn og Tetze. *1389:* (153). *1390:* 197, 227, 229, 243.
Borg se Lambert og Oluf.
Borkonwanbyrthen, undveget fange. Omkr. *1389:* 31.
Borkvard (se også Burchard): **1.** B. Limbæk, bevidner brev af Åstred Butze. *1390:* 191. – **2.** B. Moltke, væbner, søn af Henneke Moltke ~ Margrete, broder til Gertrud. *1390:* 293. *1391:* 465. – **3.** B. Skinkel, væbner, senere ridder. *1390:* 191, 290. – **4.** B. Skomager, i København. *1389:* 92.
Borne se Tideke.
Borneborg se Johan.
Bosse Lützow, mecklenburgsk væbner. *1391:* 399.
Boweman se Hubert.
Boyer se Johan.
Boylstete se Kunemund.
Brahe se Peder og Torkil.
Brand se Johan, Nicolaus og Peder.
Brasche se Johan.
Brechwinkel se Johannes.
Bredevik se Olof.
Brekewolt se Johan.
Bremen se Henrik.
Bremere se Henrik.
Breyde v. Rantzau, holstensk ridder. *1390:* 207.
Breyde se Hartvig.
Briel se Johan.
Brockdorf se Henrik og Markvard.
Broder Mensen, afdød borger i Ribe, ~ Inge. *1390:* 306.
Brok se Niels.
v.d. Broke se Henrik og Volrad.
Brůczik se Klaus.
Brukman se Henrik.
Brun, se Herman, Jens og Johan.
Bruno Warendorp, rådmand i Lübeck. *1389:* 40.
Bryggow, rådmand i København. *1392:* 520.
Brynjulf, domprovst i Skara. *1392:* 581.
Brynneke, borger i Roskilde. *1389:* 22, 28.
Bryske se Hartvig.
Bubbe se Hannes.
Buchwald se Detlev, Klaus, Sigfred og Volrad.
Budel se Evert.
Bugge se Jens Pedersen og Niels.
Buggenhagen se Wedege.
Bugislav: **1.** B. 7., hertug af Pommern-Stettin, fyrste af Rügen. *1389:* 58, 162. *1390:* 282. – **2.** B. 8., hertug af Pommern-Stolp, broder til Vartislav 7. *1389:* 6.
Buk se Jakob og Niels.
Bukow se Nicolaus.
Bunden se Hildebrand.
Bunsaert se Yde.
Burchard: **1.** B. Dambeke, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **2.** B. Hellehusen, i gæld til Herman v. Dattelen. *1392:* 564. –

3. B. Herbords, i Stralsund. *1389:* 154. – **4.** B. v. Hildesheim, i Lübeck. *1391:* 420. – **5.** B. Skinkel, se Borkvard Skinkel.
Buren se Didrik og Johan.
Busche se Johan og Rolef.
Busken se Tideke.
Bussel se Johan.
Bussow se Johan.
Butze se Åstred.
Bydelsbak se Erik og Gevert.
Byg se Bent.
Bülow se Henneke og Henrik.
Bützow se Henrik.
Bæger se Peder.
Bødeman se Johan.
Bøg se Peder.

C

Campo se Wilhelmus.
Cecilie: **1.** C. Jensdatter, enke efter Henneke Grubendal, søster til Jens Grubbe. *1391:* 470, 472. *1392:* 521. – **2.** C. Jenses, enke efter Jens Kældersvend. *1389:* 38. – **3.** C. ~ Sabel Kerkendorp, datter af Jens Urne. *1392:* 524. – **4.** C. ~ (hvem?) Omkr. *1390:* 342.
Cersne se Markvard.
Clemens 7., pave (i Avignon). *1389:* 5, 9. (Se også Klement).
Conemundus de Bissingen, sognepræst i Wilsdorf, kannik i Naumburg. *1389:* 125. (Se også Kunemund).
Cuser se Konrad.

D

Då se Henrik.
Dam se Niels.
Dambeke se Burchard og Markvard.
Daniel, Lambert Vyrings svend. *1391:* 394.
Dankenhagen se Klaus og Frederik.
Darre se Jon.
Dassow se Peter.
Dattelen se Herman.
Degn, se Godskalk, Lars, Lave, Mikkel Ingemarsen, Mogens og Niels.
Dene se Peder.
Derverde se Meineke.
Detlev: **1.** D. Smiter, hr., forstander for Kristilegems gods på Fyn. *1392:* 621. – **2.** D. v. Buchwald, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **3.** D. v. dem Lohe, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **4.** D. Negendanke, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **5.** D. Tinhuus, borger i Odense. *1391:* 423. – **6.** D. Walstorp, holstensk væbner. *1390:* 181. *1391:* 418.
Detmar: **1.** D. Lange, borger i Stralsund. *1389:* 71. – **2.** D. Rodenborg, byfoged i Vordingborg. *1390:* 195. – **3.** D. Tidemansen, rådmand i Ribe. *1389:* 29. *1391:* 462.
Detmars se Henrik.
Dibbalt Norsche, borger i Kampen. *1389:* 71.
Didacus, biskop af Tuy. *1389:* (116), (136), (185).
Didde se Mathias Werkmester.
Didrik: **1.** D. Voppenssen, dekan i Haag. *1390:* (239). – **2.** D., dronning Margretes kapellan. *1390:* 249. – **3.** D. v. Buren, fader til Johan v. Buren. *1392:* 525. – **4.** D. Gedeling, rejser krav om gods efter hans tjener »lange« Hannes. *1389:* 156. – **5.** (i seglet: D.) Goldense, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **6.** D. Høken, holstensk ridder. *1390:* 207. *1392:* 565, 584. – **7.** D. Springintgud, rådmand i Lüneburg. *1389:* 40. *1391:* 458. – **8.** D. Thomsen, væbner. *1392:* 533. – **9.** D. Tolnaer, mægler fred på Skånemarkedet. *1389:* 69. – **10.** D. Witte ~ Elisabeth. *1389:* 17. – **11.** D. Zonen, domfældt i Dordrecht. *1390:* 304.
Diner se Regner.
Dines (i seglet: Andersen), borger i København. *1389:* 92.
Djäkn se Lars.
Doget se Klaus.
Dokke se Peder.
Doleman se Hartvig.
Doneldey se Arnold.
Dopp se Heine.
Doring se Nicolaus.
Dosenrode se Sigfred.
Drage se Niels.
Dreyer se Fikke.

Driberg se Bolte, Hans, Henrik og Ulrik.
Ducus se Tideman.
Due se Jens.
Duker se Hannes.
Dulmen se Johan.
Dume se Bertold.
Duvelsbruk, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411.
Dylmer se Frederik.
Dynslaken se Arnold.
Dyppe se Peder Jensen.
Dyre se Bo.
Dürenberg se Otto.

E

Ebbe: **1.** E. Jakobsen (Lilje-Lunge), bevidner brev af Anders Pedersen og Niels Sivertsen. *1389:* 8, 111. – **2.** E. Jensen af N.-Nærå. *1391:* 423. – **3.** E. Nielsen af Renge. *1389:* 168. – **4.** E. Piik, afdød ridder. *1392:* 529. – **5.** E. Strangesen, afdød ridder, ~ Elene. *1389:* 75.
Egbert Hering, fra Kampen. *1389:* 69.
Egge se Tideman.
Eggelin Strobeke, rådmand i Braunschweig. *1391:* 458.
Eggert: **1.** E., provst i Bergen. *1391:* 354. – **2.** E. Altena, afdød, ~ Katerine, fader til Johan og Ermegård. *1390:* 225. – **3.** E. Barnekow, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **4.** E. Negendanke, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **5.** E. Rode, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **6.** E. v. dem Walde, pommersk høvedsmand. *1389:* 6. – **7.** E. Wedermude, mecklenburgsk væbner. 1391: 404.
Egidius Hoppenbere, styrmand fra Zierikzee. *1391:* 479.
Eilard Porsfeld, ridder, fader til Lene ~ Anders Glob. *1392:* 630.
Ekstede se Nicolaus.
Elene (se også Helene): **1.** E. Nielsdatter (Saltensee) ~ Bent Byg. *1391:* 367, 369, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 482, 483, 503. – **2.** E., enke efter Ebbe Strangesen, ridder. *1389:* 75. – **3.** E. ~ Esbern Gjordsen. *1391:* 421. – **4.** E. ~ Niels Grubbe til Kongstedgård. *1389:* 85. – **5.** E., enke efter Peder Landman, borger i Lund. *1391:* 429. – **6.** E., afdød, ~ Peder Mogensen, væbner. *1389:* 74. – **7.** E., frue, skænker gods til Bosjø kloster. *1391 og 1393:* 486. – **8.** E., søster til Elisabeth Buggesdatter. *1391:* 494.
Elias: **1.** E. v. Rethlingenhusen, johanniterkommendator i Odense. *1390:* 191, 208. – **2.** E. Hoppenberch, borger i Zierikzee. *1389:* 71.
Elisabeth: **1.** E., hertuginde af Mecklenburg, datter af grev Klaus af Holsten. *1389:* 134. *1390:* 311. *1391:* (409), 412. – **2.** (E.) ~ hertug Gerhard 6. af Sønderjylland. *1390:* 311. – **3.** E. af Werle, frue, enke efter Bernhard 3. af Werle. *1390:* 193. *1391:* (409). – **4.** E. Buggesdatter, enke efter Godskalk Skarpenberg, moder til Henneke Skarpenberg. *1389:* 75. *1391:* 494. – **5.** E. Nielsdatter ~ Ivar Knudsen, søster til Ingeborg Nielsdatter. *1389:* 19, 20. – **6.** E. Pedersdatter ~ Anders Olufsen af Næsby. *1392:* 593. – **7.** E. (Manderup), datter af Niels Knudsen, ~ Anders Pedersen af Svanholm. *1391:* 474, 482. – **8.** E., enke efter Anders Jakobsen. *1391:* 431. – **9.** E. ~ Didrik Witte. *1389:* 17. – **10.** E., datter af Henning Podebusk, ~ Albert Andersen af Tovskov. *1391:* 463. – **11.** E., søster til Erik Krummedige, ~ Henrik Spliet. *1391:* 442. *1392:* 532. – **12.** E. ~ 1) Torkil Pedersen, 2) Vide Videsen. *1391:* 440.
Ellegård se Mogens.
Emeke: **1.** E. Kale, væbner. *1391:* 464. – **2.** E. Kale af Sørup, afdød. Omkr. *1390:* 342. – **3.** E. Limbæk, fader til Hartvig, Ivan og Lyder Limbæk. *1391:* 418.
Emeren se Klaus.
Engelbert: **1.** E. Sotebotter, sælger gods til Gerhard Wulf. *1389:* 11. – **2.** E. Wedenhusen, afdød, ~ Gese Olufsdatter. *1391:* 426. *1392:* 628.
Erffa se Henrik.
Erghom se John.
Erik: **1.** E., sognepræst ved St. Botulf i Roskilde. *1391:* 417. – **2.** E. 6., forhen konge af Danmark. *1392:* 592, 623. *1392-93:* 661. – **3.** E. 7. af Pommern, konge af Danmark

(Sverige og Norge), søn af hertug Vartislav 7. af Pommern. *1389:* 51, 52, 121, 127, 128. *1390:* 228, 339. *1391:* 363, 403. *1392:* 554. – **4.** E., konge af Sverige. *1390:* 230. – **5.** E. 3., hertug af Sachsen-Lauenburg. *1389:* 46. – **6.** E. 4., hertug af Sachsen-Lauenburg. *1389:* 46. – **7.** E., søn af kong Albrecht af Sverige. *1391:* 393, 396, 399, 404, 409, 410, 411, 422. *1392:* 573, 583, 595, 596, 618, 620. – **8.** E. Andersen, væbner. *1390:* 315. – **9.** E. Barnumsen, afdød ridder, ~ Gertrud Pedersdatter, fader til Barnum Eriksen. *1390:* 240, 255. – **10.** E. Bydelsbak, ridder. *1391:* 382. – **11.** E. Erlandsson, svensk ridder. *1392:* 581. – **12.** E. Karlsson, svensk ridder. *1390:* 179. *1391:* 354. – **13.** E. Ketilsson, svensk ridder. *1389:* 2, 102, 104, 105. – **14.** E. Kost se Erik Sjællandsfar. – **15.** E. Krummedige, broder til Elisabeth ~ Henrik Spliet. *1391:* 442. *1392:* 532. – **16.** E. Nielsen af Hørsholm, afdød, broder til Elene Nielsdatter. *1391:* 474, 483. – **17.** E. Povlsen af Gerskov. *1389:* 19. *1391:* 423. – **18.** E. Rind, afdød, ~ Katerine. *1389:* 82. – **19.** E. Sjællandsfar, kaldet Kost, ridder. *1392:* 603, 604. – **20.** E. Sjællandsfar, afdød, ~ Margrete Jakobsdatter. *1390:* 191.

Eringisl: **1.** E. Nilsson, svensk ridder. *1389:* 2, 102, 104, 105. – **2.** E. Suneson, svensk jarl, ridder. *1389:* 102, 138.

Erland: **1.** E., sognepræst i Unnaryd. *1390:* 278. – **2.** E. Bentsen, væbner. *1392:* 605. – **3.** E. Knutsson, herredshøvding i Kinnevalds h. *1390:* 230. – **4.** E. Filipsen, norsk væbner. *1389:* 52.

Erle se Arnold.

Ermegård, datter af Eggert Altena, søster til Johan. *1390:* 225.

Esbern: **1.** E. Jakobsen, dekan i København. *1390:* 206. – **2.** E. Gjordsen af Vollerslev ~ Elene. *1391:* 421. – **3.** E. Hermingsen, fæster i Frøbjerg. *1392:* 621. – **4.** E. Kylling, på Lollands landsting. *1390:* 246. – **5.** E. Nielsen, fæster i Brendstrup. *1392:* 555. – **6.** E. Pedersen, bevidner brev af Peder Bjørnsen Bagge. *1391:* 351. – **7.** E. Tagesen (Emmiksen), væbner. *1389:* 59. *1392:* 533. – **8.** E., fæster i Jydbæk. *1391:* 436.

Eseke Nielsen, ridder. *1390:* 308.

Esger af Sneum, kannik i Ribe. *1389:* 29.

Eskil: **1.** E., biskop af Ribe. *1389:* 30, 45, 115, 116. *1390:* 271, 277. *1391:* 400, 401, 424, 462. *1392:* 516, 533, 561, 579, 580, 584, 611. – **2.** E., evig vikar. *1391:* 485. – **3.** E. Falk af Vallø, afdød, ~ Kristine Evertsdatter. *1389:* 24, 37. – **4.** E. Madsen, bevidner brev af Ivar Kristiansen og Ivar Knudsen. *1389:* 19. – **5.** E., fæster i Lyderslev. *1390:* 195.

Esping se Bent og Lars.

Est se Jens.

Etur se Spiker.

Everhard (se også Evert): **1.** E., biskop af Lübeck. *1390:* 272. *1392:* 528, 530. – **2.** E. van der Beke, har krav på Johan Fridag. *1390:* 237. – **3.** E. Budel, fra Kampen. *1389:* 69. – **4.** E. v. Hereke, borger i Lübeck. *1390:* 189. *1391:* 420. – **5.** E. Katzow, borger i Rostock. *1392:* 636. – **6.** E. Segefrid, preussisk foged i Skåne. *1389:* 90 (note). *1392:* 631, 632, 633, 635. – **7.** E. Swinge, svoger til Niels Bentsen, kannik. *1391:* 489.

Evert: **1.** E. Moltke, afdød ridder, broder til Fikke og Henneke. *1391:* 369, 465. – **2.** E. (i seglet: Evertsen) Moltke af Hegnede, væbner, broder til Johan og Kristine. *1389:* 37. *1391:* 465. *1392:* 542, 575. – **3.** E. Moltke af Helsinge, væbner. *1392:* 575. – **4.** E. Skrædder, rådmand i København. *1392:* 520.

F

Falk se Eskil.

Falster se Anders og Jens Pedersen.

Ferke, afdød, ~ Inge, fader til præsten Peder Ferke. *1390:* 302.

Fikke: **1.** F. Behr, pommersk ridder. *1390:* 227. – **2.** F. Behr i Katzenow. *1390:* 260. – **3.** F. Dreyer, broder til Adelheid. *1389:* 157. – **4.** F. Halberstadt, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **5.** F. Hasenkop, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **6.** F. Moltke af Kyse, ridder, broder til Henneke og Evert. *1389:* 31. *1391:* 465, 468. – **7.** F. Moltke af Bursø, væbner. *1390:* 323. *1392:* 522, 575. – **8.** F. Nypertze, giver løfte til Herman Ny-

pertze. *1392:* 522. – **9.** F. Rusenow, broder til Konrad Rusenow. *1392:* 513. – **10.** F. Schwiesow, foged i Schwerin. *1391:* 411. – **11.** F. v. Wedel, borger i Lübeck. *1390:* 189. *1392:* 638. – **12.** F. Velehove, foged i Grevesmühlen. *1391:* 404. – **13.** F. v. Vitzen den ældre, ridder, fader til Klaus v. Vitzen. *1391:* 354. – **14.** F. v. Vitzen, ridder. *1389:* 79, 80. *1391:* 354. *1392:* 522. – **15.** F. v. Vitzen, broder til Herman og Klaus v. Vitzen. *1390:* 260. – **16.** F. Wulf, borger i Lübeck. *1392:* 638.

Filip: **1.** F. Karlsson, får opfordring af dronning Margrete og ærkebiskop Mogens af Lund. *1389:* 67. – **2.** F. Nilsson, svensk væbner. *1392:* 528. (Se også Philippus).

Fin: **1.** F. Ågesen (Ulfeld), væbner. *1389:* 19. *1390:* 290. *1391:* 407. – **2.** F. Gjurdsen, norsk væbner, lagmand i Lister. *1389:* 32, 52. – **3.** F. Pedersen af Maderup. *1390:* 290. *1391:* 423. *1392:* 514.

Finke se Gerhard og Henze.

Finkenoge se Bent og Peder Jakobsen.

Finsten se Reineke.

Fisker se Jens.

Fleming se Klaus.

Florens, biskop af Utrecht. *1389:* 72. *1390:* (239).

Foged se Jakob.

Folke Petersson, modtager løfte af Sten Bengtsson. *1390:* 242.

Folkvin, provst i Lund. *1390:* 185. *1391:* 485. *1392:* 571.

Folmer Jakobsen (Lunge) af Højstrup, ridder. *1389:* 25, 111, 112. *1390:* 195. *1391:* 388, 425. *1392:* 568, 584, 590, 593.

Fos se Otto.

Franciscus: **1.** F., kardinaldiakon af S. Eustachio, kardinalkollegiets kammermester. *1389:* 13. – **2.** F., pavelig kammerklerk. *1392:* 586 (noterne).

Frederik: 1. F. Dylmer, ærkedegn i Ribe. *1389:* 29. – **2.** F. Detmarsen, kannik i Roskilde, apostolisk kollektor. *1391:* 386, 387. – **3.** F., abbed af Fulda. *1392:* (599). – **4.** F., markgreve af Meissen. *1392:* (547). – **5.** F. Dankenhagen, søn af Klaus Dankenhagen, broder til Heilike ~ Klaus Barnow. *1389:* 100. (Se også Fritze).

Fridag se Arnold og Johan.

Friis se Hågen, Jens, Knud, Kristian, Niels, Oluf, Peder og Rikard.

Fritze van Zeggendorp, holstensk væbner. *1390:* 207.

Frost se Peder og Svend.

Fynbo se Niels.

G

Gås se Henneke.

Gabriel, fæster i Vindeby. *1391:* 464.

Galen se Niels og Tue.

Galle se Niels.

Gaute Eriksen, norsk væbner. *1389:* 52.

Gebeke Langedorpes, søster til Johan Langedorp og Adelheid. *1389:* 154.

Gedde, Tue Nielsens svend. *1389:* 16.

Gedeling se Didrik.

Geldersen se Nicolaus.

Georg: **1.** G. Jork, væbner, bevidner brev af Segehard van Luten. *1390:* 180. *1391:* 377. – **2.** G. Rønnebæk, bevidner brev af Herman Reymershusen. *1390:* 305. *1392:* 562.

Gerhard (se også Gerrit): **1.** G., biskop af Ratzeburg. *1389:* (121). – **2.** G., ærkedegn i Lund. *1391:* 485. – **3.** G. Henriksen Om, kannik i Roskilde, søn af Henrik Om, broder til Lars. *1392:* 520. – **4.** G. 6., hertug af Sønderjylland (Slesvig), greve af Holsten og Stormarn, broder til Henrik og Albrecht. *1389:* 43, 46, 73, 77, 134. *1390:* 181, 182, 193, 198, 199, 200, 201, 204, 207, 211, 212, 213, 216, 219, 264, 288, 289, 311. *1391:* 361, 392, 397, 398, 412, 414, 416, 418, 433, 434, 450, 487. *1392:* 519, 538, 540, 560, 565, 583, 584, 591, 594, 650. – **5.** G. 3., afdød greve af Holsten. *1390:* 181. – **6.** G., afdød greve af Hoya, fader til Otto. *1392:* 568. – **7.** G. Andersen, afdød, fader til Marina. *1390:* 273. – **8.** G. v. Attendorn, rådmand i Lübeck. *1389:* 40. *1391:* 458. – **9.** G. Finke, har overfaldet John de Erghom. *1391:* 479. – **10.** G. Grenze, rådmand i Rostock. *1389:* 40. – **11.** G. Grenze, borger i Lübeck. *1392:* 636, 639. – **12.** G. Høken, holstensk ridder. *1392:* 565. – **13.** G. Hoppenrode, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **14.**

G. Hoyeman, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **15.** G, Ketelhot, får gods i pant af Klaus Bintop og pantsætter gods til Mads Kale. *1390:* 298. *1391:* 464. – **16.** G. v. Kleye, rådmand i Kalmar. *1389:* 84. – **17.** G. v.d. Lippe, giver dronning Margrete kvittering. *1390:* 260. – **18.** G. v. Minden, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **19.** G. Munter, rådmand fra Preussen (Danzig?). *1389:* 40. – **20.** G. Negendanke, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **21.** G. Pape, befuldmægtiget for Gebeke Langedorpes og Adelheid. *1389:* 154. – **22.** G. Papenhagen, rådmand i Stralsund. *1389:* 158. *1390:* 197. – **23.** G. Proyt, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **24.** G. Reinenkowe, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **25.** G. Snakenborg, svensk ridder, broder til Heine. *1389:* 79, 80. *1392:* 581. – **26.** G. Stenhals, borger i Roskilde, ~ Ingerd. *1390:* 192. – **27.** G. v. Thorn, rådmand i Elbing. *1391:* 458. – **28.** G. Treptow, borger i Riga, broder til Henrik og Hilleke. *1389:* 155. – **29.** G. Wegener, borger i Stralsund. *1390:* 194. – **30.** G. Wellinghoven, lybsk skipper. *1392:* 639. – **31.** G. Wulf, erhverver gods i Skåne af Nicolaus Parkentin og Engelbert Sotebotter. *1389:* 10, 11. – **32.** G. Zülow, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **33.** G., søn af Sigvard Stenwek, broder til Rothger og Katerine. *1392:* 520.

Gerike: **1.** G. Bonsack, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **2.** G. Mynster, har lejet gods af Margrete Strangesdatter. *1392:* 578.

Gerlak Raven, borger i Lübeck. *1392:* 639.

Gerrit: **1.** G. Sarijssen, Dordrechts foged i Skåne. *1390:* 304. – **2.** G. Witte, borger i Kampen. *1389:* 71.

Gersce, ridder (vistnok = Gevert Bydelsbak). *1390:* 260.

Gertrud: **1.** G., afdød, søster til Borkvard Moltke. *1390:* 293. – **2.** G., datter af Jens Glød, ~ Jens Nielsen Skeel. *1392:* 557. – **3.** G., datter af Peder Grubbe, enke efter Erik Barnumsen, moder til Barnum Eriksen. *1390:* 240, 255. – **4.** G., Johan Hademans pige. *1391:* 430.

Gese: **1.** G. Olufsdatter (Bjørn), datter af Oluf Bjørnsen, enke efter Engelbert Wedenhusen. *1391:* 426. *1392:* 627, 628. – **2.** G., enke efter Mathias Værkmester. *1391:* 436.

Gevert: **1.** G. Berlin, væbner. *1390:* 188. – **2.** G. Bydelsbak, ridder. *1389:* 79, 80. *1390:* 179, 255, 260, 282. (Se også Gersce).

Gildehus se Albrecht, Henrik og Werner.

Gisebrecht van Nyenrode, hr., bispen af Utrechts råd. *1390:* 239.

Gisla Podebusk, enke efter Henning Podebusk, moder til Borante, Hans, Predbjørn og Tetze. *1389:* 153. *1390:* 197, 227. *1391:* 459.

Gladebech se Herman.

Gladebrugge se Nicolaus.

Glewetzowe se Johan.

Glob se Anders og Mogens.

Glysing se Henneke.

Glød se Jens.

Gnewekowe se Werner.

Godeke: **1.** G., magister, stadsskriver i Lübeck. *1390:* 248. – **2.** G. van Barth, borger i Stralsund. *1391:* 395. – **3.** G. Raven, borger i Lübeck. *1392:* 638.

Godendorp se Godskalk.

Godskalk: **1.** G. Degn, har overdraget gods til biskop Niels af Roskilde. *1389:* 98. – **2.** G. Godendorp, bevidner brev af Mathias Kristiansen. *1392:* 569. – **3.** G. Huls, rådmand i Kalmar. *1389:* 84. – **4.** G. Lemhus, Rostocks foged i Skåne. *1389:* 69. – **5.** G. Lobek, rådmand i Malmø. *1389:* 100. – **6.** G. Mund, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **7.** G. Preen, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **8.** G. Reddag, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **9.** G. Skarpenberg, afdød, ~ Elisabeth Buggesdatter. *1389:* 75. *1391:* 494. – **10.** G. Tinhuus, væbner. *1389:* 59. – **11.** G. Wikke, borger i Wismar. *1389:* 71.

Goldense se Bernhard, Didrik og Heine.

Golme se Herman.

Golvitze se Johan.

Gosdin se Nicolaus.

Goswin: **1.** G. Klingenberg, rådmand i Lübeck. *1392:* 638. – **2.** G. Schonehusen, borger i Stralsund. *1392:* 626.

Gotfred: **1.** G. Weggesin, provst i Greifswald.

1391: 374. – **2.** G. Rebber, rådmand i Thorn. *1391:* 458. – **3.** G. Travelman, rådmand i Lübeck. *1389:* 40.
Gråmule se Jens.
Grand se Jens.
Grave se Tideman.
Gregers Andersen, ridder. *1389:* 30. *1390:* 260.
Gregor: **1.** G. 11., forhen pave. *1390:* 301. – **2.** G. Swerting, rådmand i Stralsund. *1389:* 40. *1391:* 458.
Grenze se Gerhard.
Grete, datter af Jens Mikkelsen, ~ Peder Jensen Dyppe. *1389:* 66.
Greverod se Johan.
Grevesmølen se Henrik og Konrad.
Grib, Wilgrib, Gunnarsen af Rislev, væbner. *1389:* 148. *1391:* 490. *1392:* 542.
Grifenberg se Henrik.
Gris se Anders Pedersen.
Grobin Haughen, har overfaldet John de Erghom. *1391:* 479.
Grote se Werneke.
Grove se Henrik Reventlow.
Grubbe se Ingemar, Jens, Jens Nielsen, Niels, Peder Grubbe og Peder Pedersen Snubbe.
Grubendal se Henneke og Klaus.
Gudbrand Ellingsen, norsk væbner. *1389:* 52.
Guido (i seglet: Pedersen), sognepræst ved St. Olufs kirke i Roskilde. *1391:* 417.
Guldsmed se Albert.
Gulklæp se Anders.
Gumme Madsen af Vellinge, foged i Skam herred. *1391:* 423.
Gunhild Pedersdatter, broder til hr. Jakob Naber. *1391:* 488.
Gunnar: **1.** G. Jensen, kannik i Roskilde. *1391:* 445. – **2.** G. Gylta, får gods i pant af Bent Esping. *1391:* 419. – **3.** G. Thomsen (Lange), væbner. *1392:* 533.
Gunne Slo, fæster i Tystrup. *1391:* 377.
Gustekowe se Henrik.
Gyldenkrone se Henrik.
Gylling se Peder.
Gylta se Gunnar.
Gyncelin Gyncekesen (Mule af Falkendal), borger i Roskilde. *1389:* 22, 28, 133, 145. *1391:* 417. *1392:* 589.
Gynter: **1.** G. Lybbertsen, rådmand i Malmø. *1389:* 100. – **2.** G. Pape, rådmand i Odense. *1390:* 263.
Günther, greve af Lindow og Ruppin. *1392:* 583.
Gyrstinge se Jens.
Gägelow, mecklenburgsk væbner. *1391:* 399.
Gøde Bentsen, vicefoged i Malmø, senere landstingsfoged i Skåne, senere foged i Lund. *1389:* 100. *1391:* 379, 429.
Gøg se Lars.
Gørgishagen se Henrik.
Gøtstav Magnusson, svensk ridder. *1392:* 581.

H

Hågen Friis, broder til Knud Friis. *1390:* 256.
Håkon: **1.** H. 6., forhen konge af Norge. *1389:* 51. *1390:* 291. *1392:* 581. – **2.** H. Arvidsson, bevidner brev af Knut Jönsson. *1391:* 415. – **3.** H. Jonssen, norsk væbner. *1389:* 32, 52, 54. *1391:* 385 (note).
Hademan Johansson, borger i Stralsund. *1391:* 430.
Hage se Klement.
Hagen se Jakob og Markvard.
Hak se Niels.
Hake se Bernhard og Herman.
Hakelwerk se Peter.
Halberstadt se Fikke.
Hammer se Holger Jensen.
Haning se Jens.
Hanneke Medel Janssen, domfældt i Dordrecht. *1390:* 304.
Hannes (se også Hans og Johan): **1.** H. van dem Berge, afgiver løfte sammen med Fikke v. Vitzen. *1391:* 354. – **2.** H. Bubbe, Zabel Helptes bud. *1389:* 33. – **3.** H. Duker, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **4.** H. Hert, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **5.** H. Kalsow, borger i Wismar. *1389:* 71. – **6.** H. van Munster, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **7.** Hannes Torstensen, på Lollands landsting. *1390:* 246. – **8.** H., 'lange', dræbt i København. *1389:* 156.
Hans: **1.** H., sognepræst i Vordingborg.

1390: 195, 305. – **2.** H. Bare, rejser klage sammen med Klaus Bruczik. *1392:* 641. – **3.** H. Blome, borger i Kalmar. *1389:* 84. – **4.** H. Driberg, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **5.** H. van Driberg af Krebsvörden, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **6.** H. Kurdeshagen, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **7.** H. Nyenstath, borger i Roskilde. *1390:* 192. – **8.** H. Podebusk, væbner, søn af Henning Podebusk ~ Gisla, broder til Borante, Predbjørn og Tetze. *1389:* (153). *1390:* 197, 227, 229, 243. – **9.** H. Rether, indbygger i Køge. *1389:* 50. – **10.** H. Rosenhagen, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **11.** H. Röper, Bernhard Tusfelds svend. *1392:* 639. – **12.** H. Strobuk, borger i Kalmar. *1389:* 84. – **13.** H. van Werne, borger i Kalmar. *1389:* 84. (Se også Jens og Johan).

Hansted se Jens.

Hartmann se Jakob.

Hartvig: **1.** H. Spliet, kannik i Lübeck. *1391:* 442. – **2.** H. van Bodeker, i Skåne. *1390:* 223. – **3.** H. Breyde, holstensk væbner. *1390:* 207, 211. – **4.** H. Bryske, får gods i pant af Henneke Olufsen. *1391-97:* 509. – **5.** H. Doleman, fra Kampen. *1389:* 69. – **6.** H. Hesten, holstensk væbner. *1390:* 207. *1391:* 412. *1392:* 538. – **7.** H. van dem Knop, holstensk væbner, broder til Volrad. *1389:* 114. – **8.** H. Krummedige, holstensk væbner. *1391:* 412. – **9.** H. Kule, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **10.** H. Limbæk af Nebbe, søn af Emeke Limbæk, broder til Ivan og Lyder, senere ridder. *1391:* 418. *1391-1410:* 511. – **11.** H. Pogwisch, holstensk væbner, broder til Wulf. *1390:* 288. *1391:* 418. *1392:* 540 (note), 584. – **12.** H. Porsfeld, holstensk væbner. *1392:* 565. – **13.** H. Preen, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **14.** H. Tralow, bevidner brev af Gertrud Pedersdatter. *1390:* 255.

Hase se Jens og Niels.

Hasenkop, se Fikke og Henneke.

Hasse Krummedige, holstensk væbner. *1390:* 207, 211.

Haughen se Grobin.

Haveby se Lars.

Hede Nielsen, væbner. *1391:* 370.

Hederen se Heine.

Hesten se Hartvig.

Hegle se Jakob.

Heyde se Otto.

Heilike, søster til Frederik Dankenhagen, ~ Klaus Barnow. *1389:* 100.

Heine: **1.** H. Dopp, har frarøvet Henneke Limbæk skib og gods. *1389:* 76. – **2.** H. Goldense, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **3.** H. v. Hederen, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **4.** H. Snakenborg, ridder, ~ Birgitta Larsdotter, broder til Gerhard Snakenborg. *1389:* 79, 80. *1392:* 581. – **5.** H. v.d. Sode, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **6.** H. Vrome, pantsætter gods til Konrad Musing. *1390:* 236.

Helene, enke efter Lars Uffesen, ridder. *1389-1404:* 110. (Se også Elene).

Hellehusen se Burchard.

Helmold: **1.** H. v. Plessen, mecklenburgsk ridder. *1391:* 404. – **2.** H. v. Plessen af Parin, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404.

Helpte se Albrecht og Zabel.

Hemming: **1.** H., biskop af Växjö. *1389:* 107. – **2.** H. Nielsen, sælger gods til Vilgrib Gunnarsen. *1389:* 148. – **3.** H. Nielsen, får gods i pant af Bent Piik. *1392:* 609. – **4.** H. Ovesen, fæster i Lyngby. *1390:* 221. – **5.** H. Pedersen, afdød, forhen i Malmø. *1391:* 437. – **6.** H. Tuesen (Båd), bevidner breve af Anders Pedersen af Holme og Niels Sivertsen af Årsmarke. *1389:* 8, 111.

Hendrik (se også Henricus, Henrik og Henry): **1.** H. Sak, Kampens foged i Skåne. *1389:* 69. – **2.** H. Zuvel, på Kampens fed i Skåne. *1390:* 223.

Henneke: **1.** H. Spar, hr., i St. Knuds kloster i Odense. *1390:* 191. – **2.** H. Ågesen, rådmand i Malmø. *1391:* 485. *1392:* 578. – **3.** H. Ahlefeld, afdød ridder, broder til Benedikt. *1391:* 368. – **4.** H. Ahlefeld, søn af Benedikt. *1391:* 471. – **5.** H. Bernstorf, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **6.** H. Bülow af Röggelin, mecklenburgsk væbner. *1391:* 399. – **7.** H. Gås, rådmand i Slesvig. *1391:* 436. – **8.** H. Glysing, giver grev Klaus og hertug Gerhard af Slesvig kvittering. *1390:* 216. – **9.** H. Grubendal, væbner, ~ Cecilie Jensdatter. *1390:* 187. *1391:* 369,

470. *1392:* 521. – **10.** H. Hansen, rådmand i Odense. *1390:* 263. – **11.** H. Hasenkop, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **12.** H. Limbæk, væbner. *1389:* 76, 77, 78, 86, 134, 143. *1391:* 412. *1392:* 565, 569. – **13.** H. Mistorp, holstensk væbner. *1390:* 207. – **14.** H. Moltke af Torbenfeld, væbner, ~ Margrete, fader til Borkvard Moltke, broder til Evert og Fikke Moltke. *1390:* 293, 326, 327. *1391:* 465, 468, 469, 470, 475, 482. *1392:* 562, 575. – **15.** H. Olufsen (Bjørn) af Søholm, væbner, ~ Ingeborg, søn af Oluf Bjørnsen, broder til Gese og Bjørn. *1390:* 221. *1391:* 426, 467, 468, 469, 470, 472, 474, 483, 484. *1391-97:* 509. *1392:* 535, 575, 590, 593, 604, 608. – **16.** H. Pedersen (Godov) af Freerslev, væbner. *1389:* 94, 95. *1390:* 206. – **17.** H. Piksten, afdød, ~ Katerine. *1389:* 29. – **18.** H. Plüschow, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **19.** H. Radelof, skipper. *1389-91:* 60, 62. – **20.** H. Rantzau, holstensk væbner. *1389:* 35, 87. *1390:* 207. *1391:* 412. – **21.** H. Reisere, erhverver gods af Anders Pedersen af Holme. *1389:* 8. – **22.** H. Rønnow, på Båg herredsting. *1389:* 20. – **23.** H. Skarpenberg, søn af Elisabeth Buggesdatter (~ Godskalk Skarpenberg). *1389:* 75. *1391:* 494. – **24.** H. Skarpenberg, mecklenburgsk væbner. *1389:* 399. – **25.** H. Sp...., bevidner brev af Wedege Buggenhagen. *1390:* 282. – **26.** H. Tuesen, væbner. *1392:* 649. – **27.** H. Wonsfleth Maap, på Skam herredsting. *1390:* 423. – **28.** H., fæster i Græshave. *1390:* 246.

Henning: **1.** H. Berg, høvedsmand på Hagenskov. *1389:* 20. *1391:* 480. – **2.** H. Horneburg, rådmand i Braunschweig. *1391:* 458. – **3.** H. Køtelberg, ridder. *1390:* 182. *1392:* 540, 584. – **4.** H. Meinerstorp, ridder, forhen høvedsmand på borgen Kolding. *1389:* 64. – **5.** H. Ottenhusen, bevidner brev af Albrecht v. Igenhusen. *1390:* 208. – **6.** H. v.d. Osten, pommersk væbner. *1390:* 227. – **7.** H. Parkentin, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **8.** H. Podebusk, ridder, forhen Danmarks riges høvedsmand og drost, ~ Gisla, fader til Borante, Hans, Predbjørn og Tetze. *1389:* 56, 153. *1390:* 227, 243. *1392-1419:* 664. – **9.** H. Podebusk, ridder, ~ Kristine Timmesdatter, fader til Elisabeth. *1389:* 167. *1390:* 243, 303. *1391:* 444, 463. –**10.** H. Sloyer, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **11.** H. Zernin, bevidner brev af Fikke v. Vitzen. *1391:* 354.

Hennings se Herman.

Henricus, kardinalpresbyter af Sta. Anastasia, kardinalkollegiets kammermester. *1391:* 454, 587.

Henrik: I. Gejstlige: **1.** H., ærkebiskop af Uppsala. *1389:* 67, 102, 106, 107. *1390:* 241, (272). – **2.** H., biskop af Ermland. *1389:* 56. – **3.** H., biskop af Merseburg. *1392:* (547). – **4.** H., biskop af Wloclawek (Leslau). *1389:* 123. – **5.** H., franciskanernes ordensgeneral. *1390:* 279. – **6.** H. Koneman, kannik i Lübeck, skriver hos grev Klaus og hertug Gerhard af Slesvig. *1392:* 565. – **7.** H. v. dem See, kannik, senere provst i Slesvig, kansler hos grev Klaus og hertug Gerhard af Slesvig. *1390:* 207. *1392:* 516, 565. – **8.** H. Vrisak, gejstlig i Havelberg stift, dronning Margretes befuldmægtigede, kannik i Bützow og provst i Uppsala. *1390:* 272. – **9.** H. Gyldenkrone, evig vikar i Slesvig. *1389:* 124.

II. Verdslige: **1.** H., hertug af Braunschweig-Lüneburg. *1389:* 43. – **2.** H. 2., forhen greve af Holsten, broder til grev Klaus. *1390:* 181, 200, 207, 264. *1391:* 361 (note). – **3.** H. 3., junker, greve af Holsten og Stormarn, broder til Gerhard 6. og Albrecht. *1389:* 134. *1390:* 198, 200, 201, 207. *1391:* 412. *1392:* 584. – **4.** H., greve af Henneberg. *1389:* (4). – **5.** H. Ahlefeld, væbner, senere ridder, broder til Klaus. *1389:* 143. *1390:* 207. *1391:* 412. *1392:* 538, 576, 584. – **6.** H. Andersen af Skabersjö, væbner. *1389:* 166. *1390:* 183. – **7.** H. Barnekow, hr., afdød, ~ Beke. *1391:* 500. – **8.** H. Barsebek, væbner. *1389:* 144. – **9.** H. Bekeman, rådmand i Kalmar. *1389:* 84. – **10.** H. Bekerholt, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **11.** H. Boichorst, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **12.** H. Bonhorst, borger i Lübeck. *1392:* 639. – **13.** H. van Bremen, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **14.** H. Bremere, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **15.** H.

Brockdorf, ridder. *1390:* 207. *1391:* 418. – **16.** H. v. dem Broke, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **17.** H. Brukman, borger i Lübeck. *1392:* 636. – **18.** H. v. Bülow, giver dronning Margrete kvittering. *1390:* 260. – **19.** H. Bützow, borger i Lübeck. *1392:* 636, 638. – **20.** H. Då, væbner. *1391:* 426. – **21.** H. Detmars, skipper. *1392:* 638. – **22.** H. Driberg, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **23.** H. Ebbesen fra Flensborg, broder til Lars. *1389:* 142. – **24.** H. v. Erffa, tysk ridder. *1392:* 599. – **25.** H. Gerhardsen, lægmand i Roskilde stift. *1392:* 627. – **26.** H. Gildehus den ældre, får gods i pant af Martin Rackitt. *1391:* 360. – **27.** H. Grevesmølen, skal oppebære arv efter Konrad Grevesmølen i Malmø. *1391:* 365. – **28.** H. Grifenberg, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **29.** H. Gustekowe, mecklenburgsk væbner. *1391:* 399. – **30.** H. Gørgishagen, på Volborg herredsting. *1392:* 562. – **31.** H. v. Herde den yngre, tysk ridder. *1392:* 599. – **32.** H. v. Hildesheim, i gæld til Johan v. Kulpe og Bernhard v. Rode. *1391:* 459. – **33.** H. Hoveman, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **34.** H. Jakobsen, afdød borger i Lund, ~ Margrete Strangesdatter. *1392:* 578. – **35.** H. Jensen, væbner. *1392:* 642. – **36.** H. Kanne, garant for Elisabeth, enke efter Anders Jakobsen. *1391:* 431. – **37.** H. Klotzow, bevidner brev af hertug Bugislav 7. *1389:* 58. – **38.** H. Knop af Mühlen-Eichsen, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **39.** H. Kremer, borger i Stralsund. *1389:* 155. *1392:* 626. – **40.** H. Kulebus den ældre, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **41.** H. Kulebus den yngre, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **42.** H. Kurdeshagen, afdød borger i Lübeck. *1391:* 378. – **43.** H. Kurdeshagen, mecklenburgsk væbner. *1391:* 399. – **44.** H. Margretor, indbygger i Helsingør, ~ Kristine Frændesdatter. *1389:* 47. – **45.** H. Negendanke, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **46.** H. Nienkerke, afgiver løfte til rådet i Rostock. *1391:* 365. – **47.** H. Noykowe, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **48.** H. Om, afdød, ~ Katerine, fader til Gerhard Henriksen og Lars. *1392:* 520. – **49.** H. Oslessow, bevidner brev af Wedege Buggenhagen. *1390:* 282. – **50.** H. Pavenhusen, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **51.** H. Povlsen, erhverver gods af Peder Nielsen af Vollerup. *1390:* 325. – **52.** H. Preen af Herren-Steinfeld, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **53.** H. Preen, 'dorre', mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **54.** H. Pruddemer, afgiver løfte til rådet i Stralsund. *1389:* 156. – **55.** H. Putzkow, har krav på Johan Korn. *1389:* 26. – **56.** H. Quitzow, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **57.** H. Remescher, borgmester i Kalmar. *1389:* 84. – **58.** H. Reventlow Grove, bevidner brev af Henrik Spliet. *1391:* 442. – **59.** H. Rossow, bevidner brev af Segehard v. Luten. *1390:* 180. – **60.** H. Rost, har overfaldet Oluf Junge ved Bornholm. *1391:* 481. – **61.** H. Schele, rådmand i Kalmar. *1389:* 84. – **62.** H. Schike, bevidner brev af landgrev Balthasar af Thüringen. *1392:* 599. – **63.** H. v. Siggem, holstensk ridder, marsk. *1390:* 207, 211. *1391:* 412, 418. *1392:* 565, 584. – **64.** H. Sinclair, jarl af Orkneyøerne. *1389:* 52, 54. *1391:* 383. – **65.** H. Spliet ~ Elisabeth. *1391:* 442. *1392:* 532. – **66.** H. Stafhelt, afgiver løfte til rådet i Stralsund. *1389:* 157. – **67.** H. Swarte, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **68.** H. Sønniksen, væbner. *1392:* 533. – **69.** H. Tolzin, borger i Lübeck. *1392:* 636. – **70.** H. v. Torgau, tysk ridder. *1392:* 599. – **71.** H. Treptow, dræbt i Præstø, broder til Gerhard og Hilleke. *1389:* 155. – **72.** H. Uffesen, i trætte med Sorø kloster. *1389:* 149, 150. – **73.** H. Wakholt, væbner. *1390:* 227. *1392:* 562. – **74.** H. Walsrode Altena, erhverver gods af Ivar Kristiansen og Ivar Knudsen. *1389:* 19, 20. *1390:* 225. – **75.** H. Wardenberg, bevidner brev af Fikke v. Vitzen. *1391:* 354. – **76.** H. v. Wenninghusen, holstensk væbner. *1390:* 207. – **77.** H. Westfal, afdød, ~ Adelheid. *1389:* 154. – **78.** H. Westhof, rådmand i Lübeck. *1389:* 40. *1391:* 458. – **79.** H. Vinke, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **80.** H. Vinke, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **81.** H. Vlint, i Rostock. *1390:* 292. – **82.** H. Wrede, i gæld til Johan Kulpe og Bernhard v. Rode. *1391:*

459. – **83.** H. Wulf, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **84.** H. Zarrentin, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **85.** H. Zegher, i gæld til Johan v. Kulpe og Bernhard v. Rode. *1391:* 459. – **86.** H. Zickhusen, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **87.** H. af Preussen, dronning Margretes sendebud. *1389:* 5, 9.

Henry: **1.** H., earl of Derby, på rejse til Preussen. *1390:* 254. – **2.** H., earl of Northumberland. *1392:* 517.

Henze Finke, indbygger i Slagelse. *1389:* 161.

Henzeke Læge i Malmø, afdød. *1391:* 437.

Herbert Witte, rådmand i Kalmar. *1389:* 84. (Se også Herbrekt).

Herbords se Burchard.

Herbrekt Königsmark, får afslag af den tyske ordens højmester. *1389:* 34.

Herde se Henrik.

Hereke se Everhard.

Herford se Arnold.

Hering se Egbert.

Herlek Asulfsen, norsk væbner. *1389:* 52.

Herlug, i Kagstrup. *1391:* 472.

Herman: I. Gejstlige: **1.** H. Tzannt, evig vikar i Dassow, kannik i Lübeck. *1389:* 121. – **2.** H. Hut, sognepræst i Barth. *1389:* 27. – **3.** H., sognepræst i Særslev. *1390:* 290.

II. Verdslige: **1.** H. Bomhower, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **2.** H. Brun, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **3.** H. v. Dattelen, har krav på Burchard Hellehusen. *1392:* 564. – **4.** H. v. Gladebech, tysk ridder. *1392:* 599. – **5.** H. v.d. Golme, bevidner brev af Wedege Buggenhagen. *1390:* 282. – **6.** H. Hake, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **7.** H. Hennings, afdød, efterlader gods på Bornholm. *1390:* 244. – **8.** H. Hermanstorp, preussisk foged i Skåne. *1389:* 90 (note). – **9.** H. Hosang, rådmand i Stralsund. *1391:* 194. – **10.** H. Hunnendorp, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **11.** H. Kerkendorp, på Fyn. *1390:* 308. – **12.** H. Klepping, rådmand i Dortmund. *1391:* 458. – **13.** H. Kok, mecklenburgsk væbner. *1391:* 399. – **14.** H. Kolberg, i Danzig. *1390:* 245. – **15.** H. Kruse, rådmand i København. *1392:* 520. – **16.** H. Mejer, rådmand i Wismar. *1391:* 458. – **17.** H. Nypertze, væbner. *1392:* 522, 528. – **18.** H. Plüschow, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **19.** H. Ram, sælger gods til Bernhard Wardenberg. *1390:* 310. – **20.** H. Reymershusen, væbner. *1390:* 305. *1392:* 562. – **21.** H. Scharbow, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **22.** H. Schoning, druknet ved Falsterbo. *1389:* 157. – **23.** H. Styreman, borger i Zutphen. *1389:* 71. – **24.** H. Vinke, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **25.** H. v. Vitzen, broder til Fikke og Klaus v. Vitzen. *1390:* 260. – **26.** H., ærkebiskop Peders dreng. *1390:* 485.

Hermanstorp se Herman.

Hert se Hannes.

Hesten se Hartvig, Lorenz og Tideke.

Heyde se Klaus, Lydeke og Otto.

Hildebrand Bunden, har tilgodehavende på Bornholm. *1390:* 205.

Hildesheim se Burchard og Henrik.

Hille, enke efter Johan Kassube. *1390:* 245.

Hillegund Travelman, fru, i Lübeck. *1392:* 639.

Hilleke Treptow, søster til Gerhard og Henrik Treptow. *1389:* 155.

Hind se Klaus Madsen.

Hingsteberg se Tideman.

Hjelmsvid, afdød, ~ Niels Eriksen. *1390:* 246.

Hjort se Ingvar.

Hjärne se Jon.

Hobe se Bertel.

Hofman se Niels og Svenning.

Holbæk se Anders Pedersen og Jakob.

Holger Jensen, væbner. *1390:* 260. *1391:* 474, 476. *1392:* 606 (kaldet Hammer).

Holk se Jens.

Holm se Niels.

Holte se Adolf.

Hoop se Werner.

Hoppenberch se Elias.

Hoppenbere se Egidius.

Hoppenrode se Gerhard.

Horborg se Bertram, Johan og Lydeke.

Horne se Janneke og Johan.

Horneburg se Henning.

Hosang se Herman.

Hovele se Rikwin og Tideman.

Hoveman se Henrik.

Howenschild se Johan.

Hoyeman se Gerhard og Johan.
Hoyers se Johan.
Hoykendorp se Köpeke.
Hoyngen se Johan.
Hubert Boweman, overfalder John de Erghom. *1391:* 479.
Hugo: **1.** H., custos i Schmalkalden. *1389:* 4. – **2.** H. Post, holstensk væbner. *1390:* 207.
Huls se Godskalk.
Hultunger se Jon.
Hunnendorp se Herman.
Hut se Herman.
Huvener se Johan.
Huxer se Johan.
Hvas se Niels og Peder.
Hvid se Niels, Peder og Peder Pedersen.
Hævre se Niels.
Høken se Didrik og Gerhard.

I

Ida: **1.** I. Lavesdatter ~ Niels Jensen. *1391:* 408. *1391-1408:* 510. – **2.** I. af Gladsax, enke efter ridderen Johan Snakenborg. *1389:* 93. *1391:* 382.
Igenhusen se Albrecht.
Ilvid Andersen, skøder gods til biskop Peder af Århus. *1391:* 505.
Inge: **1.** I., afdød, enke efter Broder Mensen. *1390:* 306. – **2.** I., enke efter Ferke, moder til præsten Peder Ferke. *1390:* 302.
Ingeborg: **1.** I. Madsdatter af Färlöv. *1390:* 340. – **2.** I. Nielsdatter ~ Ivar Kristiansen, søster til Elisabeth. *1389:* 19, 20. – **3.** I. Nielsdatter, enke efter Peder Uffesen, ridder. *1391:* 475. – **4.** I. (i seglet: Pedersdatter) af Skullerup (Uldsaks), enke efter Peder Grubbe af Ordrup, moder til Elisabeth Pedersdatter. *1390:* 221. *1392:* 590, 593. – **5.** I. Pedersdatter (Grubbe) ~ Henneke Olufsen af Søholm, søster til Jens Grubbe. *1390:* 221. *1391:* 483. *1392:* 590. – **6.** I. (i seglet: Pedersdatter), enke efter Jens Læge. *1389:* 145. – **7.** I., frue se Ingerd af Skærsø. – **8.** I., datter af Peder Holgersen, enke efter Karl Karlsen. *1391:* 382.
Ingefred, datter af Marina Jensdatter ~ Niels Hak af Hyby. *1390:* 206.
Ingemar Grubbe af Vallekilde, væbner. *1390:* 206.
Ingerd: **1.** I., afdød, ~ Gerhard Stenhals. *1390:* 192. – **2.** I., enke efter Jens Hennekesen. *1390:* 263. – **3.** I., frue, af Skærsø, enke efter Ove Steg, ridder, moder til Ove Steg, Mogens og Peder Ovesen Steg, søster til fru Kristine og Margrete (Pedersdatter), enke efter Konrad Milow. *1389:* (3), 98. *1392:* 654. – **4.** I. ~ Peder Pedersen Hvid, søster til Niels Knudsen. *1389:* 44.
Ingrid ~ Björn Fælagsson. *1390:* 278.
Ingvar: **1.** I., præst i Torrlösa. *1390:* 265. – **2.** I. Hjort, afdød ridder. *1389:* 149. – **3.** I. Nielsen af Næsby. *1392:* 562. – **4.** I. Nielsen, indbygger i Næstved. *1390:* 309.
Iobryd, fæster i Skalkendrup. *1390:* 297.
Itzeho, i Hamburgs tjeneste. *1391:* 492.
v. Iurson se Johan.
Ivan: **1.** I. Korning, væbner. *1390:* 270. – **2.** I. Limbæk, søn af Emeke Limbæk, broder til Hartvig og Lyder. *1391:* 418. – **3.** I. Markmand, har solgt gods til Bent Byg. *1391:* 472. – **4.** I. Reventlow, ridder. *1391:* 418.
Ivar: **1.** I. Nielsen, sognepræst i Slesvig stift. *1392:* 558. – **2.** I. Knudsen ~ Elisabeth Nielsdatter. *1389:* 19, 20. – **3.** I. Kristiansen ~ Ingeborg Nielsdatter. *1389:* 19, 20. – **4.** I. Kristiansen, væbner (= nr. 3?). *1391:* 370. – **5.** I. Lykke, ridder. *1389:* 30. *1390:* 260. *1391:* 400, 401. *1391-96:* 402. *1391:* 465, 469, 470, 472, 474, 475, 476, 482, 483. *1392:* 584. – **6.** I. Nielsen, væbner. *1389:* 1. – **7.** I. Oldeland, på Lollands landsting. *1390:* 246. – **8.** I. Ræv, væbner. *1391:* 370. – **9.** I. Thomsen (Lange), væbner. *1389:* 29. *1392:* 533.

J

Jacobus Werna, kardinalkollegiets klerk. *1390:* 280. *1392:* 586. (Se også Jakob).
Jagiello, konge af Polen. *1389:* 6. *1390:* 249. *1392:* 623, 661.
Jakob (se også Jeppe): I. Gejstlige: **1.** J., afdød ærkebiskop af Lund. *1390:* 280. *1392:* 586.

– **2.** J. Gerhardsen (Ulfstand), kannik i Roskilde, Århus og Lund, ærkedegn i Lund, dronning Margretes kansler, senere ærkebiskop af Lund. *1390:* 267. *1391:* 426. *1391 og 1393:* 486. *1392:* 518, 528, 585, 586, 587, 588, 612, 614, 615, 619, 625, 627. *1392-1410:* 662. – **3.** J., biskop af Bergen. *1389:* 51, 52. *1391:* 385 (note). – **4.** J., afdød biskop af Roskilde. *1391:* 445. – **5.** J. (Krag?), biskop af Viborg. *1389:* 30. *1390:* 295. *1391:* 400, 401, 478. *1391-96:* 402, *1392:* 550, 579, 580, 584, 643. – **3.** J. af Husby, prior for Stubber nonnekloster. *1391:* 370. – **4.** J. Hennekesen, provst i Roskilde. *1389:* 22, 28. 81. *1391:* 417, 445. *1392:* 557, 559, 589. – **5.** J. Hartmann fra Freisingen, baccalaureus, kannik i Freisingen. *1389:* 122. – **6.** J. (i seglet: Pedersen) Holbæk, præst, kannik i København. *1389:* 92. – **7.** J. Jensen, kannik i Roskilde. *1389:* 145. – **8.** J. Povlsen, forhen kannik i Roskilde. *1392:* 615. – **9.** J. Olufsen, sognepræst i Sandby. *1392:* 559. – **10.** J. (i seglet: Olufsen), præst (= nr. 9?). *1390:* 255. – **11.** J. Pedersen, sognepræst i Hyby. *1390:* 335, 336. – **12.** J. Naber, hr., vistnok præst, broder til Gunhild Pedersdatter. *1391:* 488.

II. Verdslige: **1.** J. Åstredsen, rådmand i København. *1389:* 92. *1392:* 520. – **2.** J. Abrahamsson, dronning Margretes befuldmægtigede. *1389:* 104. – **3.** J. Absalonsen, hos ærkebiskop Mogens i Lund. *1389:* 12. – **4.** J. Andersen, rådmand i Malmø. *1391:* 437. – **5.** J. Bille af Bjergby, ridder. *1391:* 475, 483. *1392:* 562. – **6.** J. Buk, bonde. *1390:* 270. – **7.** J. Eskilsen, broder til Niels Eskilsen. *1392:* 549. – **8.** J. Foged, fæster i Skuderløse. *1389:* 38. – **9.** J. Gyncekesen (Mule af Falkendal), broder til Gyncelin Gyncekesen. *1389:* 22, 28. – **10.** J. Gøtriksen, væbner. *1389:* 1. – **11.** J. Hagen, Harderwijks foged i Skåne. *1389:* 69. – **12.** J. Hegle, bevidner brev af provsten i Børglum. *1389:* 30. Omkr. *1389:* 31. – **13.** J. Hugenssen, Elburgs foged i Skåne. *1389:* 69. – **14.** J. Jakobsen, har afstået gods til Tyge Smed. *1390:* 307. – **15.** J. Janssen, fra Enkhuizen. *1389:* 69. – **16.** J. Jensen, borger i Roskilde. *1389:* 133. – **17.** J. Jensen, foged i Skælskør. *1390:* 259. – **18.** J. (i seglet: Jensen) Snak, foged i Lille h. *1392:* 589. – **19.** J. Jordansen, fra Vigerslev s. *1390:* 290. – **20.** J. Kelner, borger i Lübeck. *1389:* 131. *1392:* 638. – **21.** J. Kirt, på Hellum herredsting, pantsætter gods til Mikkel Udsen. *1390:* 302, 314. – **22.** J. Klot, rådmand i Ribe. *1389:* 29. – **23.** J. Låle, væbner. *1391:* 469, 470. – **24.** J. Willem Aernd Lammekenssen, domfældt i Dordrecht. *1390:* 304. – **25.** J. Lang, erhverver Bo Skyttes gård i Malmø. *1391:* 437. – **26.** J. Larsen, »sandemand«. *1390:* 302. – **27.** J. Lavesen, væbner. *1390:* 295. – **28.** J. Loze, i Hertogenbosch. *1389:* 159. – **29.** J. Luutginssen, fra Kampen. *1389:* 69. – **30.** J. Lübeck, ejer gård i København. *1392:* 520. – **31.** J. Madsen, erhverver gods af Henneke Tuesen. *1392:* 649. – **32.** J. Mikkelsen af Bolmerod. *1391:* 423. – **33.** J. Mus, foged på Varberg, senere ridder og høvedsmand på Helsingborg. *1389:* 7, 68. *1390:* 260, 282, 284. *1391:* 485. *1392:* 584. – **34.** J. Nielsen, ridder. *1391:* 428. – **35.** J. Nielsen af Rejnstrup. *1390:* 322. – **36.** J. Pedersen, væbner, høvedsmand i Salling. *1390:* 295. – **37.** J. Pedersen af Greve. *1392:* 589. – **38.** J. Pedersen, på Volborg herredsting (= nr. 37?). *1392:* 562. – **39.** J. Pedersen, borger i Malmø. *1392:* 546. – **40.** J. Råbuk, har overdraget gods til Niels Bentsen. *1391:* 489. – **41.** J. Schulte i Quiltze, broder til Tetzeke. *1391:* 432. – **42.** J. Skæv, borger i Slagelse. *1392:* 656. – **43.** J. Svendsen, indbygger i Skælskør. *1390:* 259. – **44.** J. Troelsen, bevidner brev af Gevert Berlin. *1390:* 188. – **45.** J. Troelsen, borger i Roskilde. *1389:* 133. – **46.** J. Tuesen i Kalkerup. *1392:* 645. – **47.** J. Velgast, afgiver løfte til rådet i Stralsund. *1389:* 157. – **48.** J. Villesen, væbner. *1389:* 82. – **49.** J. ....., væbner. *1390:* 297.

Jan: **1.** J. Berenssen, hollandsk skipper. *1392:* 517. – **2.** J. Debelssen, overfalder John de Erghom. *1391:* 479. – **3.** J. Dirkssen, fra Amsterdam. *1391:* 479. – **4.** J. Gerritssen Snider, domfældt i Dordrecht. *1390:* 304. – **5.** J. Mettenssen, på Kampens fed i Skåne. *1390:* 223. – **6.** J. Suus, søn af Jan Suus,

domfældt i Dordrecht. *1390:* 304. – **7.** J. Suus, fader til Jan Suus. *1390:* 304.

Janneke van dem Horne, bevidner brev af Wedege Buggenhagen. *1390:* 282.

Jens (se også Hannes, Hans, Jan, Jesse, Johan, John, Jon, Josse og Jöns): I. Gejstlige: **1.** J., broder, abbed i Ringsted. *1389:* (38). *1392:* 559, 562. – **2.** J., broder, udvalgt og bekræftet abbed i Ringsted. *1392:* 562. – **3.** J., prior i Grinderslev kloster. *1390:* 295. – **4.** J., dominikanerprior i Odense. *1390:* 308. – **5.** J., provst i Århus. *1389:* 18. – **6.** J. Hennekesen, forhen provst i Roskilde. *1389:* 136. – **7.** J., provst i Viborg. *1389:* 30. *1391:* 413. *1392:* 550. – **8.** J. Pedersen, kantor i Ribe. *1389:* 82. *1390:* 270, 271. *1391:* 462. – **9.** J. Stolte, provst i Gamtofte. *1389:* 20. – **10.** J. Avesen (Ovesen), kannik, senere kantor i Roskilde. *1390:* 240. *1391:* 445. *1392:* 557, 559. – **11.** J. Rønning, forhen kantor i Lund. *1392:* 582. – **12.** J. Bosen, kannik i Roskilde. *1391:* 445. *1392:* 557, 559. – **13.** J. Brynnekesen, kannik i Roskilde. *1392:* 570, 571. – **14.** J. Jakobsen, kannik i Lund. *1392:* 563. – **15.** J. Mogensen Lang, kannik i Århus, Lund, Ribe og Roskilde. *1392:* 611, 612, 613, 614, 615. – **16.** J. Most, kannik i Lund. *1392:* 582. – **17.** J. Nielsen, kannik i Århus, præst. *1389:* 119. – **18.** J. Nielsen, kannik i Lund. *1390:* 183, 215. – **19.** J. Nielsen (Panter), kannik i Ribe. *1391:* 413. – **20.** J. Nielsen, kannik i Roskilde. *1391:* 438. – **21.** J. Pedersen Falster, kannik i Lund og Roskilde. *1389:* 117, 118. – **22.** J. Povlsen, kannik i Lund, dronning Margretes kapellan. *1391:* 451, 452, 454. – **23.** J. Tordsen, kannik i Århus. *1389:* 18. – **24.** J. Værkmester, kannik i Slesvig. *1390:* 207. – **25.** J., hr., ærkebiskop Peders kansler. *1391:* 485. – **26.** J. Smed, bispen af Roskildes kældermester. *1389:* 3. – **27.** J. Bosen, hr., vistnok evig vikar i Roskilde (= nr. 12?). *1389:* 22. – **28.** J. Brun, sognepræst i Bringstrup. *1390:* 221. *1392:* 559, 562. – **29.** J. Detlevsen, sognepræst i Fjolde. *1389:* 147. – **30.** J. Gråmule, præst. *1390:* 298. *1391:* 464. – **31.** J. Jul, sognepræst i Nebel. *1390:* 306. – **32.** J. Kjeldsen, sognepræst i Haslev. *1391:* 382. – **33.** J. Larsen, sognepræst i Slesvig stift. *1392:* 558. – **34.** J. Nielsen, sognepræst i Boeslunde. *1390:* 259. – **35.** J. Nielsen, præst i Flädie. *1392:* 597. – **36.** J. Povlsen, præst. *1389:* 75. – **37.** J., præst i Grønning. *1390:* 295. – **38.** J., præst i Holevad. *1392:* 621. – **39.** J., præst i Skovby. *1390:* 290. – **40.** J., præst i Strukstrup. *1390:* 224. – **41.** J., sognepræst i Tikøb. *1389:* 47. – **42.** J. Styrling, johanniter-munk. *1392:* 550.

II. Verdslige: **1.** J. Ågesen, fæster i Bjælkerup. *1390:* 187. – **2.** J. Absalonsen, væbner, høvedsmand i København, senere i Ramløse. *1389-91:* 60, 62. *1389:* 71. *1390:* 206. *1391:* 406, 449. *1392:* 557, 559. – **3.** J. Andersen (Brok), ridder. *1389:* 30. *1391:* 400, 401, 467, 468. – **4.** J. Andersen af Tjustorp, broder til Peder Andersen af Skabersjö. *1391:* 379. *1392:* 606. – **5.** J. Andersen, skøder gods til Niels Krumpen. *1390:* 320. – **6.** J. (i seglet: Assersen) Palme, borger i Roskilde. *1390:* 192. – **7.** J. Ben, fæster i Lødderup. *1389:* 74. – **8.** J. Bentsen af Karise. *1389:* 164. – **9.** J. Bentsen, ombudsmand. *1390:* 270. – **10.** J. Bondesen, har haft ret til gods i Herlufstrup. *1389:* 14. – **10A.** J. Bondesen, broder til 'store' Bonde. *1392:* 553. – **11.** J. Bosen Æljekarl, afdød, havde forhen gældskrav på Erik Barnumsen. *1390:* 240. – **12.** J. Bosen af Slagelse, onkel til Bo Jensen. *1392:* 542, 647. – **13.** J. Brun, borgmester, senere rådmand i Ringsted. *1389:* 38. *1392:* 559, 562. – **14.** J. Brun, indbygger i Ringsted. *1392:* 542, 562. – **15.** J. Brun, ejer bod i Malmø. *1389:* 100. – **16.** J. Dårsvend i Fårdrup, afdød, ~ Margrete. *1392:* 655. – **17.** J. Due, væbner. *1390:* 269 A. *1392:* 522, 584, 622. – **18.** J. Esbernsen af Norup. *1391:* 423. – **19.** J. Esbernsen, broder til Peder Esbernsen. *1389:* 15. *1391:* 504. – **20.** J. Esbernsen, fæster i Høng. *1390:* 208. – **21.** J. Eskilsen (Krumpen), væbner. *1390:* 269 A. – **22.** J. Est (Ulfeld), bevidner brev af Ivar Kristiansen og Ivar Knudsen. *1389:* 19. *1392:* 648. – **23.** J. Fisker, fæster i Tystrup. *1391:* 377. – **24.** J. Friis, bonde. *1390:* 270. – **25.** J. Glød, afdød, onkel til Jens Bosen, kannik. *1392:* 557, 559. – **26.** J. Grand, forhen bor-

ger i Randers, ~ Margrete. *1392:* 553. – **27.** J. Gribsen, væbner. *1391:* 469, 470. – **28.** J. Grubbe af Gunderslev, væbner, broder til Cecilie Jensdatter. *1391:* 368, 369, 469, 470, 471, 472, 473. – **29.** J. Grubbe af Ordrup, væbner, broder til Ingeborg Pedersdatter. *1390:* 221. *1392:* 562, 590, 593. – **30.** J. Gunnesen ~ Marianne Ivarsdatter. *1392:* 549, 550. – **31.** J. Gyrstinge, bevidner brev af Kristine, enke efter Eskil Falk, senere landstingsdommer på Sjælland. *1389:* 37. *1392:* 542, 559, 562. *1392-1419:* 664. – **32.** J. Hågensen, væbner. *1392:* 555. – **33.** J. Haning, på Gislum herredsting. *1391:* 440. – **34.** J. Hansted, bevidner brev af Gevert Berlin. *1390:* 188. – **35.** J. Hase, på Skam herredsting. *1391:* 423. – **36.** J. Hemmingsen, fæster i Holtug. *1390:* 187. – **37.** J. Hennekesen, forhen borgmester i Odense, ~ Ingerd. *1390:* 263. – **38.** J. Hennekesen, borgmester, senere rådmand i Lund. *1391:* 379. *1392:* 578. – **39.** J. Henriksen Rønning, foged i København. *1389:* 92. *1392:* 520. – **40.** J. Hermansen, rådmand i Ribe. *1390:* 274. – **41.** J. Holk, væbner. *1390:* 270. – **42.** J. Hvid, bevidner brev af Margrete, priorinde i Roskilde Vor Frue kloster. *1389:* 88. – **43.** J. Hvidsen, ejer hus i Nyborg. *1389:* 88. – **44.** J. Ingvarsen, bevidner brev af Jens Gunnesen. *1392:* 550. – **45.** J. Ivarsen, ridder. *1390:* 251. *1392:* 523. – **46.** J. Jakobsen, fæster i Karleby. *1390:* 305. – **47.** J. Jensen Sosadel af Gerlev. *1389:* 171. – **48.** J. Jensen Splid, væbner. *1389:* 29. – **49.** J. Jonsen af Daustrup. *1391:* 423. – **50.** J. Jursen (Lilje-Jul), på Gislum herredsting. *1391:* 440. *1392:* 630. – **51.** J. Jyde, fæster i Græshave. *1390:* 246. – **52.** J. Kjeldsen, indbygger i Skælskør. *1390:* 259. – **53.** J. Klinte, afgiver vidnesbyrd på Skam herredsting. *1391:* 423. – **54.** J. Klæf, fæster i Græshave. *1390:* 246. – **55.** J. Knapsen, kirkeværge i Orte. *1392:* 621. – **56.** J. Knop, rådmand i Malmø. *1389:* 100. – **57.** J. Knudsen, tilsiger Antvorskov kloster gods. *1389:* 170. – **58.** J. Koning fra Haderslev. *1391:* 439. – **59.** J. Krage (Gøye) i Meltofte, landsdommer på Lolland. *1390:* 246, 298. Omkr. *1390:* 342. – **60** J. Kruse, bevidner brev af Jens Gunnesen. *1392:* 550. – **61.** J. Kældersvend, afdød, ~ Cecilie. *1389:* 38. – **62.** J. Larsen, fæster i Karleby. *1390:* 305. – **63.** J. Lavesen Skytte af Ferslev. *1390:* 318. – **64.** J. Lavesen af Bælum. *1390:* 302. – **65.** J. Lavesen (Galt) i Mogenstrup. *1392:* 604. – **66.** J. Lunow, har givet Tyge Levring brev. *1392:* 512. – **67.** J. Luth af Melby. *1390:* 290. – **68.** J. Lykke, ridder. *1392:* 550. – **69.** J. Læge, afdød, ~ Ingeborg. *1389:* 145. – **70.** J. Mikkelsen, afdød, fader til Grete ~ Peder Jensen Dyppe. *1389:* 66. – **71.** J. Mogensen, får gods i pant af Niels Larsen og pantsætter gods til Ludvig Pommer. *1389:* 173, 174. – **72.** J. Mogensen, broder til Kjeld Mogensen. *1392:* 555. – **73.** J. Nielsen, væbner, Tue Nielsens svend. *1389:* 16. – **74.** J. Nielsen af Gudum, væbner. *1390:* 187. *1391:* 368, 369, 469, 470. – **75.** J. Nielsen Grubbe, har afhændet gods til Anders Pedersen af Holme. *1389:* 8. – **76.** J. Nielsen af Aunsbjerg. *1391:* 391. – **77.** J. Nielsen (Munk) af Låstrup, broder til Kristian Nielsen. *1391:* 440. – **78.** J. Nielsen af Tuse. *1389:* 169. – **79.** J. Nielsen, søn af Kristine ~ Niels Sebbesen, broder til Kristian. *1392:* 643. – **80.** J. Nielsen, borgmester i Ringsted. *1392:* 562. – **81.** J. Nielsen den Yngre, rådmand i Ringsted. *1392:* 559. – **82.** J. Nielsen, indbygger i Ringsted. *1392:* 542, 562. – **83.** J. Nielsen den Yngre, borger i Roskilde. *1390:* 192. – **84.** J. Nielsen Skeel, borger i Roskilde, ~ Gertrud. *1392:* 557, 559. – **85.** J. Nielsen, fæster i Havnelev. *1389:* 111. – **86.** J. Olufsen Lunge, broder til Anders Olufsen Lunge. *1392:* 593, 656. – **87.** J. Pedersen af Kelstrup, væbner. *1390:* 332. *1392:* 559. – **88.** J. Pedersen af Løgismose, væbner, ~ Marina. *1390:* 226, 252, 303. *1391:* 364, 463. – **89.** J. Pedersen Bugge, afgiver vidnesbyrd på Skovby herredsting. *1390:* 290. – **90.** J. Pedersen, rådmand i Lund. *1390:* 215. – **91.** J. Pedersen, i Malmø. *1389:* 100. – **92.** J. Povlsen, afdød ridder, broder til Rikard Povlsen Føring. *1391:* 423. – **93.** J. Povlsen (Hak) af Bosarp, væbner, søn af Povl Pedersen. *1390:* 265. *1392:* 607. – **94.** J. Povl-

sen (Lange), på Slet herredsting. *1392:* 630. – **95.** J. Povlsen, sælger gods til Folmer Jakobsen. *1390:* 195. – **96.** J. Povlsen, afdød, ~ Katerine. *1390:* 333. – **97.** J. Rank, på Gislum herredsting. *1391:* 440. – **98.** J. Rod, fæster i Næsborg. *1392:* 637. – **99.** J. Rud den ældre af Jungshoved, ridder, ~ Adelheid. *1390:* 305. *1391:* 368, 369, 390, 483, 499. – **100.** J. Rud den yngre, ridder. *1390:* 305, 323. *1391:* 500. – **101.** J. Runekok, rådmand i Slesvig. *1391:* 436. – **102.** J. Rødmersen, afdød, ~ Beke. *1389:* 165. *1390:* 323. *1391:* 500. – **103.** J. Sigvidsen, fæster i Tårup. *1390:* 252. – **104.** J. Skave, væbner. *1390:* 255. *1392:* 593. – **105.** J. Skeel, væbner. *1392:* 533. – **106.** J. Skram, erhverver gods af Kristine Jensdatter. *1392:* 659. – **107.** J. Skytte af Sandby, væbner. *1392:* 559, 562. – **108.** J. Skytte, væbner. *1392:* 562. – **109.** J. Stangeberg, væbner. *1389:* 59. – **110.** J. Staverskov, ridder. *1390:* 246. – **111.** J. Strangesen, bevidner brev af Margrete Strangesdatter. *1392:* 578. – **112.** J. Svej, har pantsat gods til Jens Nielsen af Tuse. *1389:* 169. – **113.** J. Thomsen (Lindenov), væbner, høvedsmand på Kolding, ~ Katerine. *1390:* 277. *1391:* 462. *1392:* 533, 584. – **114.** J. Tormundsen, afdød, ~ Marina. *1390:* 226. *1391:* 364. – **115.** J. Tordsen, på Gislum herredsting. *1391:* 440. – **116.** J. Tranekær, borger i Trelleborg. *1389:* 53. – **117.** J. Troelsen, landstingsdommer på Sjælland. *1389:* 38. *1390:* 221. *1392:* 562. – **118.** J. Troelsen, erhverver gods af Peder Jensen og får gods i pant af Peder Bosen. *1390:* 334. *1392:* 658. – **119.** J. Tuesen (Due), bevidner brev af Bent Byg. *1391:* 368, 369. *1392:* 472. – **120.** J. Tuesen af Krømlinge. *1389:* 164. – **121.** J. Tuesen af Stårby. *1390:* 305. – **122.** J. Uf, høvedsmand på Bornholm og Hammershus. *1389:* 48. – **123.** J. Uffesen, afdød ridder. *1390:* 206. – **124.** J. Uffesen, ridder, broder til Peder Uffesen. *1391:* 475. – **125.** J. Urne, væbner, fader til Cecilie. *1390:* 297, 308. *1392:* 524. – **126.** J. ...., bymand i Køge. *1389:* 50.

Jensike Paris, ridder. *1391:* 483.

Jeppe Skaft, fæster i Sandby. *1391:* 464.

Jesse: **1.** J. Hemmingsen, fæster i Lille-Løjtofte. *1391:* 464. – **2.** J., hamburgsk foged. *1391:* 492.

Johan (se også Hannes, Hans, Henneke, Henning, Jan, Jens, Johannes): I. Gejstlige: **1.** J., ærkebiskop af Riga. *1392:* 592, 623, 624. *1392-93:* 661. – **2.** J., biskop af Slesvig. *1389:* 73. *1390:* 224. *1391:* 349, 350, 424. *1392:* 547, 599. – **3.** J., dekan i Lübeck. *1391:* (350). *1392:* 527. – **4.** J., provst i Lübeck. *1391:* (350). – **5.** J. v. Dulmen, kannik i Lübeck. *1391:* 452. – **6.** J., abbed af Doberan. *1390:* 262. – **7.** J., provst i St. Georgs kloster i Stade. *1390:* 186. – **8.** J. Deergarde (Tiergart), storskaffer i den tyske orden. *1389:* 34, 76, 77, 86. *1392:* 651. – **9.** J. Howenschild, sognepræst i Svans. *1390:* 207. – **10.** J. Vetel, præst, evig vikar i Kiel. *1389:* 35.

II. Verdslige: **1.** J. 1., hertug af Mecklenburg. *1390:* 262. *1391:* 393, 396, 399, 404, 409, 411, 422 (note), 447, 460, 507. *1392:* 595. – **2.** J. 2., hertug af Mecklenburg, broder til Albrecht, Rudolf og Ulrik. *1391:* 393, 396, 399, 404, 409, 410, 411, 460. *1392:* 548, 552, 574, 591, 596, 618, 620. – **3.** J. 4., hertug af Mecklenburg, søn af hertug Magnus. *1390:* 262. *1391:* 393, 396, 399, 404, 409, 411. *1392:* 618, 620. – **4.** J., markgreve af Brandenburg, broder til den romerske konge Wenceslav. *1389:* 6. – **5.** J. 3., afdød greve af Holsten(-Plön), fader til Elisabeth. *1390:* 193. – **6.** J. v.d. Aa, borgmester i Rostock. *1391:* 458. *1392:* 552, 591, 596. – **7.** J. v. Ahlefeld, ridder. *1389:* 143. *1392:* 576, 577. – **8.** J. Altena, søn af Eggert Altena. *1390:* 225. – **9.** J. v. Barth, befuldmægtiget for Gerhard Treptow. *1389:* 155. – **10.** J. Basedow, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **11.** J. v.d. Beke, i Danzig. *1391:* 431. – **12.** J. Bere, borgmester i Kalmar. *1389:* 84. – **13.** J. v.d. Berge, borger i Stralsund. *1392:* 566. – **14.** J. Borneborg Sommer, giver Jakob Pedersen kvittering. *1392:* 546. – **15.** J. Boyer, dronning Margretes udsending. *1391:* 383. – **16.** J. Brand, i Lübeck. *1392:* 513. – **17.** J. Brasche, borgmester i Kalmar. *1389:* 84. *1391:* 354. – **18.** J. Brekewolt, borger i Lübeck. *1390:* 189. –

19. J. Briel, borgmester i Kalmar. *1389:* 84. *1391:* 354. – **20.** J. Brun, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **21.** J. Buren, søn af Didrik v. Buren. *1392:* 525. – **22.** J. Busche, holstensk væbner. *1390:* 207. – **23.** J. Bussel, i gæld til Konrad Musing. *1392:* 525. – **24.** J. Bussow, har mistet gods ved Bornholm. *1391:* 481. – **25.** J. Bødeman ~ Adelheid. *1389:* 157. – **26.** J. Fridag, broder til Arnold Fridag. *1389:* 152. *1390:* 237. – **27.** J. Glewetzowe, borger i Stralsund. *1392:* 566. – **28.** J. Golwitz, har gældskrav på Tetzeke og Jakob Schulte. *1391:* 432. – **29.** J. Greverod, rådmand i Ribe. *1390:* 274. *1391:* 462. – **30.** J. Horborg, borger i Lübeck, lybsk foged i Skåne. *1389:* 63, 90, 91. *1390:* 189. *1392:* 638. – **31.** J. v.d. Horne, i Lübeck. *1391:* 425. – **32.** J. Hoyeman, rådmand i Lüneburg. *1391:* 458. – **33.** J. Hoyers, rådmand i Hamburg. *1389:* 40. *1391:* 458. *1392:* 650. – **34.** J. v. Hoyngen den ældre, borger i Lübeck. *1392:* 530. – **35.** J. v. Hoyngen, i Kalmar. *1392:* 530. – **36.** J. Huvener, i Danzig. *1389:* 101. – **37.** J. Huxer, fra Elbing. *1391:* 466 (indl. i Dipl. Dan.). – **38.** J. van Iůrson, skibsfører. *1391:* 420. – **39.** J. Kale, på Mors Nørre herredsting. *1389:* 75. – **40.** J. Kassube, afdød, ~ Hille. *1390:* 245. – **41.** J. Koning, rådmand i Kalmar. *1389:* 84. *1391:* 354. – **42.** J. Korn, i gæld til Henrik Putzkow og Werner Gildehus. *1389:* 26, 39. – **43.** J. Kruckow, væbner. *1389:* 176. – **44.** J. v. Kulpe, rådmand i Stralsund. *1391:* 459. *1392:* 556. – **45.** J. Lange, rådmand i Lüneburg. *1389:* 40. – **46.** J. Langedorp, død i Trelleborg. *1389:* 154. – **47.** J. v. d. Linden, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **48.** J. Lippe, borger i Kalmar. *1389:* 84. – **49.** J. v.d. Lohe, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **50.** J. Lutteke, garver. *1391:* 459. – **51.** J. Michelstorp, borger i Lübeck. *1392:* 639. – **52.** J. (Henneke) Moltke, ridder, senere af Bavelse, broder til Evert Moltke. *1389:* 37. *1391:* 465. *1392:* 575. – **53.** J. Moltke, ridder, ~ Katerine Glysingsdatter. *1390:* 251. – **54.** J. Oldenburg, borger i Lübeck. *1392:* 636. – **55.** J. van Ork, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **56.** J. Pagutzen, tømrer. *1389:* 17. – **57.** J. Parchim, rådmand i Kalmar. *1389:* 84. – **58.** J. Pertzeval, rådmand i Lübeck. *1389:* 40. – **59.** J. Petersson, svensk væbner. *1390:* 238. – **60.** J. Quatz, borger i København. *1389:* 133. – **61.** J. Rockut, rådmand i Stralsund. *1390:* 197. – **62.** J. Schepenstede, har erhvervet gods af Lambert Keding, Johan Glewetzow og Johan v.d. Berge. *1392:* 566. – **63.** J. Schipman, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **64.** J. Schirnow, fader til Nicolaus Strus. *1389:* 101. – **65.** J. Schonenberg, borger i Lübeck. *1389:* 63. *1392:* 638, 639. – **66.** J. Schonewint, befuldmægtiget for Jens Grands enke. *1392:* 553. – **67.** J. Schulow, afgiver løfte til rådet i Stralsund. *1389:* 155. – **68.** J. Schumaker, i Danzig. *1389:* 101. – **69.** J. v. Siggem, holstensk væbner. *1390:* 207. – **70.** J. Snakenborg, ridder, ~ Ida. *1389:* 79, 80, 93. – **71.** J. Snippe, borger i Lübeck. *1392:* 513. – **72.** J. Stoltze, hr., sendes til Danmark. *1391:* 375. – **73.** J. Storm, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **74.** J. v. Stove, borger i Lübeck. *1392:* 636. – **75.** J. v. Strey, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **76.** J. Stör, rådmand i Dorpat. *1931:* 458. – **77.** J. v. Thienen, ridder, senere drost. *1389:* 134. *1391:* 412. *1392:* 584. – **78.** J. Tuckeswert, borgmester i Wismar. *1392:* 596. – **79.** J. Veddere, lybsk skipper. *1392:* 639. – **80.** J. v. Wenden, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **81.** J. Weselo, borger i Lübeck. *1391:* 425. – **82.** J. Volquards, borger i Lübeck. *1392:* 639. – **83.** J. Wulf, farbroder til Gerhard Wulf. *1389:* 10, 11. – **84.** J. Zalyen, den tyske ordens »ligger« i Flandern. *1392:* 651. – **85.** J. Zurow, rådmand i Wismar. *1389:* 40.

Johanne ~ Anders Uffesen af Torup. *1391:* 391.

Johannes (se også Jan, Jens, Jesse, Johan, John, Jon og Jöns): **1.** J., biskop af Massa Marittima. *1392:* 623. *1392-93:* 661. – **2.** J., biskop af Tuy. *1391:* 348, 358, 373. *1392:* 516, 571. – **3.** J. Brechwinkel, evig vikar i Erfurt, kannik i Bardowick. *1389:* 126. – **4.** J. Oetmeri de Rene, gejstlig i Utrecht stift. *1389:* 130. – **5.** J. Tunne, gejstlig i Lübeck stift. *1391:* 349, 350. – **6.** J. Swancho, magister, den romerske kuries befuld-

mægtigede. *1392:* 586.
John: **1.** J. Bevys, borger i London, forstander for den engelske købmand i Preussen og Skåne. *1391:* 355. – **2.** J. de Erghom, fra Kingston-upon-Hull. *1391:* 479.
Jon: **1.** J. Jonsen, evig vikar i Roskilde. *1391:* 374. – **2.** J., sognepræst i Hög. *1391:* 453. – **3.** J. Darre, norsk væbner. *1389:* 52. – **4.** J. Hjärne, svensk ridder. *1389:* 79, 80. – **5.** J. Hjärne, afdød svensk ridder, ~ Kristine (Nilsdotter). *1390:* 287. – **6.** J. Hultunger, borger i Kalmar. *1389:* 84. – **7.** J. Jakobsen (Lange) væbner. *1389:* 29. *1391:* 400, 401. *1392:* 584. – **8.** J. Krakeleg, skal svare afgift til en kannik i Lund. *1390:* 209. – **9.** J. Skomager, »lille«, i Ribe. *1390:* 275. **10.** J. Þorgilsson, norsk lagmand på Helgeland. *1389:* 32.
Jordan Pleskow, rådmand i Lübeck. *1391:* 458. *1392:* 639.
Jork se Georg.
Josse Skytte, får gods i pant af Asser, præst i Hinnaryd. *1389:* 135.
Jul se Jens.
Junge se Oluf.
Jyde se Jens og Oluf.
Jöns Abjörnsson, svensk væbner. *1390:* 238.

K

K. .... se Torsten.
Kåd se Oluf.
Kås se Kristian.
Kale se Emeke, Johan og Mads.
Kalenberg se Albert.
Kalkevitze se Klaus.
Kalsow se Hannes.
Kalv se Niels Kristmansen.
Kanne se Henrik.
Kare se Peder.
Karl: **1.** K. Uddeson, kannik i Skara. *1390:* 238. – **2.** K. Båt, svensk ridder. *1392:* 581. – **3.** K. Karlsen, afdød, ~ Ingeborg. *1391:* 382. – **4.** K. Karlsson, søn af Katerine Glysingsdotter. *1390:* 251. – **5.** K. Nielsen, afstår gods til Bosjø kloster og Stig Pedersen og får gods i pant af Jens Due. *1389:* 12. *1390-1414:* 345. *1392:* 622. – **6.** K. Thomsen, bevidner brev af Jens Povlsen. *1390:* 195. – **7.** K. Ulfsson, svensk ridder. *1389:* 102, 104, 105. *1390:* 218.
Karse se Bo.
Kase se Magnus.
Kassube se Johan.
Katerine: **1.** K. Glysingsdotter ~ Johan Moltke, søster til Benedikte Glysingsdotter. *1390:* 251, 269 A. *1391:* 354. – **2.** K. Olufsdatter, i Roskilde stift. *1392:* 627. – **3.** K. Petersdotter, skænker gods til Nydala kloster. *1390:* 238. – **4.** K., enke efter Eggert Altena, moder til Johan og Ermegård. *1390:* 225. – **5.** K., enke efter Erik Rind. *1389:* 82. – **6.** K., afdød, ~ Henneke Piksten, afdød. *1389:* 29. – **7.** K., afdød, ~ Henrik Om. *1392:* 520. – **8.** K., enke efter Jens Povlsen. *1390:* 333. – **9.** K. ~ Jens Thomsen. *1390:* 277. – **10.** K., enke efter Lydeke Sleyvot. *1391:* 439. – **11.** K. ~ Martin Rackitt. *1391:* 360. – **12.** K. ~ Peder Nielsen. *1390:* 192. – **13.** K., enke efter Sakse Pedersen, ridder, søster til Niels Bugge. *1389:* 75. – **14.** K., moder til Bo Skytte. *1391:* 437. – **15.** K., datter af Sigvard Stenwek, søster til Gerhard og Rothger. *1392:* 520.
Katsow se Everhard.
Keding se Klaus og Lambert.
Kelner se Jakob.
Kerkendorp se Herman og Zabel.
Kerle se Klaus.
Ketelhot se Gerhard og Mathias.
Kirkewitz se Simon.
Kirt se Jakob.
Kjeld: **1.** K., præst, evig vikar ved helligåndskapellet i Flensborg. *1392:* 558. – **2.** K. Mogensen, væbner, broder til Jens Mogensen. *1392:* 555.
Klaas: **1.** K. Jan grote Pieterssen, får bøde for uærlig handel i Skåne. *1391-92:* 508. – **2.** K. Koppenssen, fra Amsterdam. *1389:* 69. – **3.** K. Martiin, fra Zierikzee. *1389:* 69. – **4.** K. Speceter, fra Kampen. *1389:* 69. – **5.** K. de Waal, Amsterdams foged i Skåne. *1389:* 69.
Klaus (se også Nicolaus): **1.** K., guardian i Næstved. *1389:* 170. – **2.** K., greve af Holsten og Stormarn. *1389:* 43, 46, 73, 78, 134.

1390: 181, 182, 193, 198, 199, 200, 201, 204, 207, 211, 212, 213, 216, 264, 289, 311. *1391:* 361, 398, 412, 416, 418, 433, 434, 487. *1392:* 538, 540, 560, 565, 583, 584, 591, 594, 650. – **3.** K. Ahlefeld, væbner, broder til Henrik Ahlefeld. *1389:* 143. *1390:* 207. *1391:* 412. *1392:* 538. – **4.** K. Barnow, indbygger i Malmø, ~ Heilike. *1389:* 100. – **5.** K. v. dem Berge, afgiver løfte sammen med Fikke v. Vitzen. *1391:* 354. – **6.** K. Bintop, væbner. *1390:* 298. – **7.** K.v. Buchwald, holstensk væbner, broder til Volrad. *1390:* 207. – **8.** K. Bruczik, i Danzig. *1392:* 641. – **9.** K. Dankenhagen, afdød rådmand i Malmø. *1389:* 100. – **10.** K. Doget, væbner. *1392:* 581. – **11.** K. v. Emeren, bevidner brev af hertug Bugislav 7. *1389:* 58. – **12.** K. Fleming, medlover for dronning Margrete. *1390:* 260. – **13.** K. Grubendal, ridder, fader til Adelheid. *1391:* 390. – **14.** K. Heyden, bevidner aftale af Wedege Buggenhagen. *1390:* 282. – **15.** K. Jensen, væbner. *1392:* 557, 559. – **16.** K. Kalkevitze, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **17.** K. Keding, borger i Kalmar. *1389:* 84. – **18.** K. Kerle (i seglet: Rønnow), ridder. *1389:* 134, 143. *1391:* 412. *1392:* 576, 584. – **19.** K. Knop af Brüsewitz, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **20.** K. Knop af Kirch-Stück, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **21.** K. Kowal (Kowold), borger i Stralsund. *1389:* 71. *1392:* 626. – **22.** K. Krumpen, ridder. *1391:* 498. – **23.** K. Kröpelin, borger i Stralsund. *1391:* 479. – **24.** K. Kuse, borger i Kalmar. *1389:* 84. – **25.** K. Lang, høvedsmand på Turetorpsö, foged i Vemmenhögs h. *1392:* 582. – **26.** K. Madsen Hind, sælger gods til Næstved St. Petri kloster. *1390:* 309. – **27.** K. Mertenshagen, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **28.** K. Parkentin, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **29.** K. Plate, bevidner breve af Sten Boson, Albert Kalenberg og Fikke v. Vitzen. *1390:* 242. *1391:* 353, 354. *1392:* 556. – **30.** K. Preen, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **31.** K. Rathlou, holstensk væbner. *1390:* 211. – **32.** K. Rutze, væbner. *1392:* 533. – **33.** K. Schacht, borger i Stralsund. *1390:* 229. – **34.** K. Schild, fra Rostock. *1392:* 641. – **35.** K. Semelow, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **36.** K. Skeel, borger i Stralsund. *1389:* 71. – **37.** K. Skepeles af Søtofte. *1390:* 255. – **38.** K. Smed, har gård i leje i Lund. *1391:* 429. – **39.** K. Smiter, rådmand i Slesvig. *1391:* 436. – **40.** K. Spliet, bevidner brev af Henrik Spliet. *1391:* 442. – **41.** K. Stake, giver hertug Gerhard af Slesvig og grev Klaus kvittering. *1390:* 182. – **42.** K. Svave, bevidner brev af Mathias Kristiansen. *1392:* 569. – **43.** K. Tuckeswert, borger i Stralsund. *1391:* 441. – **44.** K. Vinde, indbygger i Skælskør. *1390:* 259. – **45.** K. v. Vitzen, søn af Fikke v. Vitzen den ældre. *1389:* 84. *1391:* 354. *1392:* 583. – **46.** K.v. Vitzen, broder til Fikke og Herman v. Vitzen. *1390:* 260. *1391:* 353. – **47.** K. Zernin af Reerslev, væbner, senere høvedsmand på Søborg. *1390:* 221, 260. *1392:* 556. – **48.** K., »lille«, væbner. *1391:* 370.

Klement: **1.** K. Hage, væbner. *1389:* 3. *1392:* 562. – **2.** K., fæster i Lund. *1390:* 195.

Klenben se Timme.

Klepping se Herman.

Kleye se Gerhard.

Klinge se Bernhard.

Klingenberg se Goswin.

Klinte se Jens.

Klot se Jakob.

Klotzow se Henrik og Lydeke.

Klæf se Jens.

Knagge se Mads.

Knop se Hartvig, Henrik, Jens, Klaus og Volrad.

Knud: **1.** K. Jensen, prior i Ålborg nonnekloster. *1391:* 400. – **2.** K., prior i Dalby kloster. *1389:* 89. *1390:* 258. *1391:* 485. – **3.** K., hr., vistnok præst, ærkebiskop Peders official. *1391:* 485. – **4.** K., præst i Ås. *1391:* 419. – **5.** K., hr., vistnok præst. *1392:* 609. – **6.** K. Bentsen, fæster i Rårise. *1389:* 24. – **7.** K. Friis, broder til Hågen Friis. *1390:* 256. – **8.** K. Hovisen, sköder gods til Tvilum kloster. *1392:* 539. – **9.** K. Jensen, på Hellum herredsting. *1390:* 302. – **10.** K. (i seglet: Jensen) Skomager, borger i København. *1389:* 92. – **11.** K. Lavesen, bevidner brev af Mathias Kristiansen. *1392:* 569. – **12.** K. Mus, løst af fangenskab hos hanse-

stæderne. *1392:* 591. – **13.** K. Troelsen, »sandemand«. *1390:* 302. – **14.** K., fæster i Skalkendrup. *1390:* 297.

Knut: **1.** K. Jönsson, pantsætter gods til Abraham Brodersen. *1391:* 415. – **2.** K. Simonsson, skænker sin hustru morgengave. *1390:* 222. – **3.** K. Uddeson, svensk væbner. *1390:* 238.

Kok se Bernhard og Herman.

Kolberg se Herman.

Koneke Stake, holstensk væbner. *1390:* 289.

Koneman se Henrik.

Koning se Jens og Johan.

Konrad: **1.** K. Zöllner v. Rotenstein, højmester for den tyske orden. *1389:* 6, 33, 34, 55, 56, 60, 62 (note), 76, 77, 78, 86. *1390:* 234, 249, 250. – **2.** K. v. Wallenrode, storkommendator, senere højmester for den tyske orden. *1389:* 33, 86. *1391:* 460. *1391-92:* 507. *1392:* 548, 552, 592, 595, 633. *1392-93:* 661. – **3.** K. v. dem Berge, afgiver løfte sammen med Fikke v. Vitzen. *1391:* 354. – **4.** K. Bernitt, afgiver løfte til rådet i Rostock. *1391:* 365. – **5.** K. Cuser, i greven af Hollands tjeneste. *1390:* 239. – **6.** K. Grevesmølen, død i Malmø. *1391:* 365. – **7.** K. Koppelow, pantsætter gods til Abraham Brodersen. *1392:* 616. – **8.** K. Milow, afdød ridder, ~ Margrete. *1389:* 3. – **9.** K. Albertsen Moltke den ældre, broder til fru Beke. *1389:* 165. *1390:* 328. *1391:* 499, 500. *1392:* 523, 575. – **10.** K. Moltke af Farebæksholm, ridder, ~ Margrete. *1389:* 165. *1390:* 202, 203. – **11.** K. Musing, har tilgodehavende hos Johan v. Buren, Heine Vrome og Tideke Witte. *1390:* 235, 236. *1392:* 525. – **12.** K. Pape, slagter (i Lübeck). *1389:* 142. – **13.** K. v. Rode, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **14.** K. Rusenow, broder til Fikke Rusenow. *1392:* 513. – **15.** K. Wedermude, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **16.** K. Wren, borger i Stralsund. *1390:* 197.

Konstantin Jakobsen, rådmand i Malmø. *1391:* 437.

Koppelow se Konrad.

Korn se Johan.

Korning se Ivan.

Korrebonde se Oluf.

Kost se Erik.

Kowal, Kowold se Klaus.

Krabbe se Niels og Willem.

Krag se Niels Svendsen og Peder.

Krage se Jens.

Krakeleg se Jon.

Kranchborn se Albrecht.

Kremer se Henrik.

Kristian: **1.** K., biskop af Naumburg. *1392:* (547). – **2.** K. Sellentin, præst. *1390:* 227. – **3.** K. Åstredsen af Nebbe. Omkr. *1389:* 83. – **4.** K. Frellesen, væbner. *1389:* 29. *1390:* 277. *1391:* 462. *1392:* 533. – **5.** K. Friis, væbner. *1390:* 308. *1392:* 523, 524. – **6.** K. Kås af Hessel, ridder. *1391:* 391. – **7.** K. Köster, død i Skåne. *1390:* 261. – **8.** K. Munk, skænker gods til Sønderhå præstebord. *1389:* 139. – **9.** K. Nielsen (Munk), broder til Jens Nielsen. *1391:* 440. – **10.** K. Nielsen, søn af Kristine, enke efter Niels Sebbesen, broder til Jens Nielsen. *1392:* 643. – **11.** K. Ritter, rådmand i Hamburg. *1389:* 40. *1391:* 458. – **12.** K. Urne, broder til Katerine. *1389:* 82. – **13.** K. Vendelbo, ridder. *1391:* 400, 401. – **14.** K. Vos, rådmand i Hamburg. *1391:* 458. – **15.** K., har været i ærkebiskop Peders tjeneste. *1391:* 485.

Kristine: **1.** K. Evertsdatter, enke efter Eskil Falk af Vallø. *1389:* 24, 37. – **2.** K. Frændesdatter ~ Henrik Margretor. *1389:* 47. – **3.** K. Jensdatter, skøder gods til Jens Skram. *1392:* 659. – **4.** K. Konstantinsdatter, enke efter Lars Pedersen af Vismarlöv. *1391:* 427. – **5.** K. (Nilsdotter), enke efter Jon Hjärne. *1390:* 287. – **6.** K. Timmesdatter ~ Henning Podebusk, ridder. *1390:* 303. – **7.** K., enke efter Anders Sjundesen. *1391:* 464. – **8.** K., enke efter Niels Sebbesen. *1392:* 643. – **9.** K., enke efter Peder Lindow. *1389:* 92. – **10.** K., frue, søster til Ingerd, enke efter Ove Steg, og Margrete (Pedersdatter), enke efter Konrad Milow. *1389:* 98. – **11.** K. af Veksø, datter af Bo Dyre, søster til Margrete. *1391:* 435.

Kristoffer 2., forhen konge af Danmark. *1389:* (4).

Krog se Niels og Peder.

Kruckow se Johan.

Krugelund se Absalon.

Krum se Bengt.
Krummedige se Erik, Hartvig, Hasse, Liborius og Lyder.
Krumpen se Klaus og Niels.
Kruse se Herman, Jens, Ludvig og Niels.
Kræmner se Tyge.
Kröpelin se Klaus.
Kukenshagen se Tideke.
Kule se Bertram og Hartvig.
Kulebus se Henrik.
Kulenborg se Peter.
Kulpe se Johan.
Kunemund von Boylstete, i landgrev Balthasars tjeneste. *1392:* 599.
Kurdeshagen se Hans og Henrik.
Kuse se Klaus og Olof.
Kvie se Niels.
Kylling se Esbern.
Kældersvend se Jens.
Kød se Niels.
Königsmark se Herbrekt.
Köpeke Hoikendorp, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404.
Köster se Kristian.
Køtelberg se Henning.

L

Låle se Jakob og Mikkel.
Lade se Niels.
Lali, ærkebiskop Peders svend. *1391:* 485.
Lambert: **1.** L. v.d. Borg, rådmand i Kalmar. *1389:* 84. – **2.** L. Keding, borger i Stralsund. *1392:* 566. – **3.** L. v. Werle, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **4.** L. Vyring, i Danzig. *1391:* 394.
Lame Stout fra Zierikzee. *1391:* 479.
Landman se Peder.
Lang se Bo, Jakob, Jens, Klaus, Mogens og Peder.
Lange se Detmar, Johan, Markvard og Nicolaus.
Langedorp se Gebeke og Johan.
Langendorp se Albrecht.
Langeveld se Nicolaus.
Lars (se også Lasse og Lorenz): **1.** L., prior i Bosjø kloster. *1390:* 285. – **2.** L., provst i Hardsyssel, kannik i Århus. *1389:* 18. – **3.** L. Ågesen, kannik i Lund. *1391:* 485. – **4.** L. Jensen, kannik i Lund, sognepræst i Kalundborg, dronning Margretes kapellan. *1389:* 120. – **5.** L. Jensen, kaldet Segodsen, evig vikar i Roskilde. *1391:* 417. – **6.** L. Jönsson, gejstlig i Uppsala stift. *1391:* 453 (indl. i Dipl. Dan.). – **7.** L. Hågensen, sognepræst ved St. Peder i Bredegade i Lund. *1391:* 429. – **8.** L., sognepræst i Rye. *1392:* 562. – **9.** L., sognepræst i Valinge. *1392:* 629. – **10.** L., præst, betænkes i ærkebiskop Peders testamente. *1391:* 485. – **11.** L. Bondesen, borger i Roskilde. *1392:* 589. – **12.** L. Degn, fæster i Karleby. *1390:* 305. – **13.** L. Djäkn, foged i Värend. *1390:* 230. – **14.** L. Ebbesen, fra Flensborg, broder til Henrik Ebbesen. *1389:* 142. – **15.** L. Esping, afdød, fader til Bent Tuvesons og Nils Arvidssons hustruer. *1392:* 541. – **16.** L. Gøg, »sandemand«. *1390:* 302. – **17.** L. Haveby, ridder. *1390:* 225, 297. *1391:* 467, 468. – **18.** L. Hvidsen, foged i Båg h. *1389:* 20. – **19.** L. Jensen, væbner. *1390:* 290. – **20.** L. Jensen (Jonsen), foged på Nykøbing. *1390:* 189. – **21.** L. Mus, sælger gods til Otto Jensen og Lave Rudbæk. *1390:* 246. *1391:* 407. – **22.** L. Nielsen, skøder gods til Absalon Mogensen. *1392:* 600. – **23.** L. Olufsen, indbygger i Næstved. *1391:* 491. – **24.** L. Om, søn af Henrik Om, broder til Gerhard Henriksen. *1392:* 520. – **25.** L. Pedersen af Vismarlöv, afdød, ~ Kristine. *1391:* 427. – **26.** L. Pedersen af Ryde. *1390:* 232, 246, 283. Omkr. *1390:* 342. – **27.** L. Uffesen, afdød ridder, ~ Helene. *1389:* 110.
Lasse: **1.** L. Jonsen, se Lars Jensen. – **2.** L. Skeel, fæster i Troelseby. *1390:* 298.
Lave: **1.** L. Madsen, kannik i Ribe. *1389:* 82. – **2.** L. Degn, væbner. *1392:* 533. – **3.** L. Nielsen (Viffert), væbner. *1389:* 29. *1392:* 569. – **4.** L. Nielsen Urne, væbner. *1392:* 523, 524, 535, 542. – **5.** L. Rudbæk, væbner. *1391:* 407. – **6.** L. Uffesen, fader til fru Ida på Clausholm. *1391-1408:* (510).
Laxmand se Peder.
Laze se Otto.
Lemhus se Godskalk.
Lene, datter af Eilard Porsfeld, ~ Anders Glob. *1392:* 630.

Levring se Tyge.
Liborius Krummedige, holstensk ridder. *1389:* 134.
Lillemunk se Niels (Nielsen).
Limbæk se Emeke, Hartvig, Henneke, Ivan, Lyder, Sigfred, Timme og Volrad.
Linden se Johan.
Lindorm Jönsson, svensk væbner. *1390:* 238.
Lippe se Bertold, Gerhard og Johan.
List se Nicolaus.
Lobek se Godskalk.
Lohe se Detlev, Johan og Markvard.
Lorenz: **1.** L. Hesten, holstensk væbner. *1392:* 565. – **2.** L. Smedes, afdød, ~ Margrete. *1390:* 205.
Loze se Jakob.
Lubbert: **1.** L. v. Telgite, skipper. *1390:* 312. *1392:* 651. – **2.** L. Thevin den ældre, fader til L. Thevin. *1391:* 459. – **3.** L. Thevin, søn af Lubbert Thevin den ældre. *1391:* 459.
Ludvig: **1.** L., biskop af Tournai. *1389:* 128 (note). *1392:* 612, 614, 615. – **2.** L. v. Binsfurte, forstander i Erfurt. *1392:* 599. – **3.** L. Kruse, rådmand i Rostock. *1389:* 40. – **4.** L. Pedersen, væbner. *1392:* 533. – **5.** L. Pommer. *1389:* 172, 174, 175.
Lumby se Niels Friis.
Lund se Oluf.
Lunge se Anders (Jakobsen), Jens og Peder.
Lunow se Jens.
Luten se Segehard.
Luth se Jens.
Lutheen se Petrus.
Lutteke se Johan.
Lutze v. Varnrode, tysk ridder. *1392:* 599.
Lübeck se Jakob og Wolter.
Lüchow se Lydeke.
Lydeke: **1.** L. v.d. Heyde, borger i Lübeck. *1392:* 636. – **2.** L. Horborg, borger i Lübeck. *1390:* 189. – **3.** L. Klotzow, bevidner brev af hertug Bugislav 7. *1389:* 58. – **4.** L. Lüchow, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **5.** L. Lüneburg, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **6.** L. Markgreve, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **7.** L. Negendanke af Krönkenhagen, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **8.** L. Negendanke, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **9.** L. Schmidt den ældre, borger i Lübeck. *1392:* 638, 639. – **10.** L. Schmidt den yngre, borger i Lübeck. *1392:* 639. – **11.** L. Skinkel, væbner. *1390:* 290. – **12.** L. Sleyvot, afdød, ~ Katerine. *1391:* 439. – **13.** L. Storm, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **14.** L. Zickhusen, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411.
Lyder: **1.** L. Blücher, mecklenburgsk væbner. *1391:* 399. – **2.** L. Krummedige, holstensk væbner. *1389:* 134. *1391:* 412. – **3.** L. Limbæk, søn af Henneke Limbæk, broder til Hartvig og Ivan Limbæk. *1391:* 418. – **4.** L. Stokelet, har erhvervet gods af fru Gese. *1391:* 436.
Lykke se Ivar, Jens og Peder.
Lüne se Tideman.
Lüneburg se Lydeke.
Lützow se Bosse.
Læge se Henzeke og Jens.
Löwitz se Arnold.

M

Maap se Henneke Wonsfleth.
Mads (se også Matheus og Mathias): **1.** M. Larsen, magister, kannik i Roskilde og Lund, sognepræst i Elmelunde, pavelig kapellan. *1391:* 347, 348, 371, 372, 373. – **2.** M. (i seglet: Mikkelsen) Rudde (Quitzow), forstander for Roskilde St. Agnete kloster. *1389:* 3. *1391:* 443. – **3.** M., dominikanerprovinsial i Dacia. *1390:* 308. *1392:* (531(?)). – **4.** M. Bagener, borger i Odense. *1390:* 308. – **5.** M. Henriksen, fæster i Rue. *1392:* 514. – **6.** M. Knagge, på Lollands landsting. *1390:* 246. – **7.** M. Nielsen, sælger gods til Vilgrib Gunnarsen. *1389:* 148. – **8.** M. Nielsen, fæster i Havnelev. *1389:* 111. – **9.** M. Olufsen, får gods i pant af Åse Eskilsdatter. *1392:* 652.
Magnus (se også Mogens): **1.** M., forhen konge af Sverige og Norge. *1389:* 51. *1390:* 217, 230. *1392:* 581. – **2.** M., forhen hertug af Mecklenburg, fader til Johan 4. *1391:* 393, 396, 399, 404, 409, 411. – **3.** M. v. Alen, borger i Stralsund. *1392:* 556. – **4.** M. Bengtsson, bevidner brev af Sten Boson. *1390:* 233, 242. – **5.** M. Birgerson, bevidner brev af Erik Karlsson. *1390:* 179. – **6.** M. Kase,

på borgen i Tavastland. *1389:* 104. – **7.** M. Petersson, bevidner brev af Heine Snakenborg. *1389:* 79, 80. – **8.** M. Sture, svensk væbner. *1392:* 528.

Makenhaughen se Nicolaus.

Malis Sparre, norsk ridder. *1389:* 52.

Margrete: **1.** M., priorinde i Roskilde Vor Frue kloster. *1389:* 88, 145. – **2.** M., dronning af Norge og Sverige, fyrstinde af Danmark. *1389:* 5, 7, 9, 14, 30, 31, 32, 33, 34, 40, 41, 51, 52, 55, 56, 58, 67, 69, 79, 80, 84, 86, 90, 99, 102, 103, 104, 105, 106, 108, 109, 115, 117, 119, 120, 122, 123, 125, 126, 129, 130, 136, 137, 138, 143, 150, 160, 169, 177. Omkr. *1389:* 178. *1390:* 180, 189, 217, 218, 220, 233, 241, 242, 249, 250, 251, 257, 260, 266, 267, 269, 269 A, 272, 281, 282, 287, 291, 296, 299. *1391:* 353, 354, 356, 368, 369, 376, 380, 381, 383, 384, 385, 388, 393, 396, 399, 400, 401. *1381-96:* 402. Efter *1391:* 403. *1391:* 404, 405, 409, 411, 422, 446, 448, 451, 453, 456 (note), 457, 458, 465, 467, 468, 469, 470, 472, 474, 476, 479, 480, 482, 483, 484, 485, 492, 499, 501. *1392:* 514, 522, 530, 531, 536, 544, 548, 552, 554, 568, 572, 573, 576, 577, 581, 583, 584, 591, 595, 596, 617, 618, 620, 626 (note), 640, 660. – **3.** M. Arnoldsdatter, Fikke v. Vitzens broderdatter. *1391:* 354. – **4.** M. Eriksdatter, enke efter Ture Bosen. *1389:* 161. – **5.** M. Jakobsdatter, enke efter Erik Sjællandsfar, søster til Åstred Butze. *1390:* 191. – **6.** M. Pedersdatter, enke efter Tord Hildesen af Brönnestad. *1392:* 582. – **7.** M. (Pedersdatter), enke efter Konrad Milow, moster til Ove Steg, søster til Kristine. *1389:* 3. – **8.** M. Strangesdatter, enke efter Henrik Jakobsen. *1392:* 578. – **9.** M., enke efter Jens Dårsvend. *1392:* 655. – **10.** M. ~ Henneke Moltke. *1390:* 293. – **11.** M. Jenses, fæster i Karleby. *1390:* 305. – **12.** M., enke efter Konrad Moltke af Farebæksholm. *1390:* 203. – **13.** M., enke efter Lorenz Smedes. *1390:* 205. – **14.** M., enke efter Niels Ingvarsen. *1391:* 495. – **15.** M., enke efter Peder Eskilsen. *1390:* 265. – **16.** M. ~ Volrad Skinkel. *1389:* 88. – **17.** M., frue, får gods i pant af Katerine, enke efter Jens Povlsen. *1390:* 333. – **18.** M., enke efter Jens Grand, forhen borger i Randers. *1392:* 553. – **19.** M., afdød datter af Bo Dyre. *1391:* 435. – **20.** M., i Uppsala stift. *1389:* 67.

Margretor se Henrik.

Marina: **1.** M. Ivarsdatter ~ Jens Gunnesen. *1392:* 550. – **2.** M. Jensdatter, enke efter Niels Hak. *1389:* 68. *1390:* 190, 206, 284, 335, 336. *1392:* 625. – **3.** M. af Løgismose, ~ 1) Jens Tormundsen, 2) Jens Pedersen af Løgismose. *1390:* 226. *1391:* 364. – **4.** M. ~ Peder Nielsen af Vollerup. *1391:* 443. – **5.** M. (i seglet: Gerhardsen), enke efter Reimar Piksten. *1390:* 270, 271, 274, 275, 276.

Marinus, kardinaldiakon af Sta. Maria Nuova, pavelig kammermester. *1389:* 45. *1390:* 280. *1392:* 586.

Markgreve se Lydeke.

Markmand se Ivan.

Markvard: **1.** M. Wusteni, kannik i Århus. *1389:* 18. – **2.** M. Bantzekow, rådmand i Wismar. *1389:* 40. *1391:* 458. – **3.** M. Brockdorf, væbner. *1391:* 418. – **4.** M. (el. Martin) Cersne, holstensk væbner. *1390:* 207. – **5.** M. Dambeke, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **6.** M. v. dem Hagen, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **7.** M. Lange, borger i Lübeck. *1392:* 639. – **8.** M. v. dem Lohe af Gostorf, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **9.** M. Negendanke, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **10.** M. Sandberg, holstensk væbner. *1390:* 207. *1392:* 565. – **11.** M. Screye, rådmand i Hamburg. *1389:* 40. *1391:* 458. – **12.** M. Wusteni af Klovby, væbner. *1391:* 377.

Marlow se Wineke.

Marsvin se Niels.

Martiin se Klaas.

Martin: **1.** M. Rackitt ~ Katerine. *1391:* 360. – **2.** M. Steding, bevidner brev af hertug Bugislav 7. *1389:* 58. (Se også Morten).

Matheus: **1.** M. Verchemyn, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **2.** M. fra Holland, domfældt i Stralsund. *1389:* 158.

Mathias: **1.** M., provst i Berga. *1389:* 135. – **2.** M. Götstavsson, svensk ridder. *1389:* 79, 80. – **3.** M. Kale, får gods i leje af Gerhard Ketelhot. *1391:* 464. – **4.** M. Ketelhot, mecklenburgsk ridder. *1391:* 404. – **5.** M. Kristiansen af Hundsbæk. *1390:* 214.

1392: 569. – **6.** M. Skap, i Malmø. *1389:* 100. – **7.** M. v. dem Speygel, rådmand i Köln. *1391:* 458. – **8.** M. Stigsen, borger i Ribe. *1390:* 306. – **9.** M. Værkmester, afdød, ~ Gese. *1391:* 436. – **10.** M. Wilhelms, afdød borger i Flensborg. *1392:* 534.

Medingerne. *1390:* 207.

Meineke v. Derverde, borger i Lübeck. *1390:* 189.

Meinerstorp se Henning.

Mejer se Herman.

Mertenshagen se Klaus.

Mette, frue, søster til Fikke v. Vitzen. *1391:* 354.

Michael (se også Mikael og Mikkel): **1.** M. Behr, bevidner brev af hertug Bugislav 7. *1389:* 58. – **2.** M. Stenvort, borger i Lübeck. *1392:* 638.

Michelstorp se Johan.

Mikael Nilsson, svensk væbner. *1392:* 581.

Mikkel: **1.** M. Turesen, kannik i Linköping, evig vikar i Lund. *1391:* 357, 358. – **2.** M. (i seglet: Larsen), præst i Tullebølle. *1391:* 407. – **3.** M. Bjørnsen, indbygger i Skælskør, søn af Bjørn Skomager. *1390:* 259. – **4.** M. Bonde af Kuditse. Omkr. *1390:* 342. – **5.** M. Ingemarsen Degn, foged i den ærkebiskoppelige del af Lund, senere notar ved Lundegård. *1390:* 215. *1391:* 429, 485. – **6.** M. Jensen, byfoged i Odense. *1390:* 263. – **7.** M. Jensen, fæster i Slude. *1390:* 252. – **8.** M. Jonsen, rådmand i Malmø. *1391:* 437. – **9.** M. Låle, fæster i Havnelev. *1389:* 111. – **10.** M. Pedersen, på Mors Nørre herredsting. *1389:* 74, 75. – **11.** M. Rud af Skjoldenæs, ridder, senere høvedsmand på Vordingborg, ~ Anna Pedersdatter. *1390:* 305. *1391:* 368, 369, 389. *1392:* 562. – **12.** M. Skytte, fæster i Haldager. *1391:* 472. – **13.** M. Udsen, får gods i pant af Jakob Kirt. *1390:* 314. – **14.** M., fæster i Karleby. *1390:* 305.

Milow se Konrad.

Minden se Arnold og Gerhard.

Mistorp se Henneke.

Mogens: I. Gejstlige: **1.** M., ærkebiskop (af Skåne) i Lund. *1389:* 1, 12, 13, 16, 48, 64, 67, 68, 93, 119, 120, 166, 167. *1390:* 183, 190, 280. *1392:* 586, 625. – **2.** M. Pedersen, sognepræst i Tersløse. *1389:* 85.

II. Verdslige: **1.** M. Andersen af Ringe. *1391:* 423. – **2.** M. Degn, rådmand i Lund. *1390:* 215. – **2.** M. Ellegård, fæster i Nyrup. *1390:* 221. – **4.** M. Glob (Skobe), ridder. *1390:* 269 A. *1391:* 354, 522. – **5.** M. Ingvarsen, indbygger i Næstved. *1389:* 66. – **6.** M. Lang, rådmand, senere borgmester i Roskilde. *1389:* 81, 133. *1391:* 428. – **7.** M. Maltesen, bevidner brev af Kristian Munk. *1389:* 139. – **8.** M. Mogensen, bevidner brev af Peder Mogensen. *1389:* 74. – **9.** M. Munk, har gods i pant af Hartvig Limbæk. *1391-1410:* 511. – **10.** M. Nielsen, foged i Skovby h. *1390:* 290. – **11.** M. Nielsen af Askeby. *1390:* 290. – **12.** M. Ovesen Steg, søn af fru Ingerd af Skærsø, broder til Peder Ovesen Steg. *1392:* 654. – **13.** M. Pallesen, har afhændet gods til Bent Byg. *1391:* 472. – **14.** M. Pedersen af Jonstrup, væbner. *1389:* 24, 94, 95. – **15.** M. Pedersen, pantsætter gods til Jakob Tuesen. *1392:* 645. – **16.** M., fæster i Ishøj. *1389:* 28.

Molendino se Bernardus.

Moltke se Borkvard, Evert, Fikke, Henneke, Johan, Konrad Albertsen og Konrad.

Morkerke se Thomas.

Morten: **1.** M. Henzesen, sognepræst ved Vor Frue kirke i Roskilde. *1391:* 417. – **2.** M. Svane, på Hellum herredsting. *1390:* 302. – **3.** M., fæster i Skalkendrup. *1390:* 297.

Most se Jens.

Mund se Godskalk.

Munk se Kristian, Mogens, Peder Andersen og Stig.

Munster se Hannes.

Munter se Gerhard.

Mus se Jakob, Knud og Lars.

Musing se Konrad.

Myg se Niels.

Mynster se Gerike.

Möle se Vitslav.

N

Naber se Jakob.
Naeldwijk se Willem.
Nakka se Bengt.
Negendanke se Detlev, Eggert, Gerhard, Henrik, Lydeke og Markvard.
Nereze se Raddas.
Nicolaus (se også Klaus, Niels og Nils): I. Gejstlige: **1.** N., biskop af Meissen. *1392:* (547). – **2.** N. de Strelicz, evig vikar i Breslau. *1389:* 123. – **3.** N. (Schippenbeil), den tyske ordens generalbefuldmægtigede i Rom. *1390:* 249. – **4.** N. (v. Danzig), den tyske ordens generalbefuldmægtigede i Rom. *1392:* 592, 623, 624.

II. Verdslige: **1.** N. Brand, borger i Lübeck. *1392:* 636. – **2.** N. Bukow, Wismars foged i Skåne. *1389:* 69. *1391:* 479. – **3.** N. Doring, i Danzig. *1389:* 101. – **4.** N. Ekstede, Hilleke Treptows befuldmægtigede. *1389:* 155. – **5.** N. Geldersen, rådmand i Hamburg. *1391:* 458. – **6.** N. Gosdin, i gæld til Johan v. Kulpe. *1391:* 459. – **7.** N. Gladebrugge, lybsk skibsejer. *1392:* 638. – **8.** N. Lange, borger i Stralsund. *1392:* 566. – **9.** N. Langeveld, Johan Fridags befuldmægtigede. *1389:* 152. – **10.** N. List, i landgrev Batlhasars tjeneste. *1392:* 599. – **11.** N. Makenhaugen, overfalder John de Erghom. *1391:* 479. – **12.** N. Parkentin, sælger gods til Gerhard Wulf. *1389:* 10. – **13.** N. van Skarsow, bevidner brev af Fikke v. Vitzen. *1391:* 354. – **14.** N. Statknecht, i Danzig. *1390:* 244. – **15.** N. Strus, i Danzig. *1389:* 101. – **16.** N. Sworne, rådmand i Stade. *1391:* 458. – **17.** N. v. Verden, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **18.** N. Vette, lybsk skibsejer. *1392:* 638. – **19.** N. Wusseke den ældre, rügisk væbner. *1390:* 227.
Niels (se også Nicolaus og Nils): I. Gejstlige: **1.** N., forhen ærkebiskop af Lund. *1390:* 210, 280. *1392:* 518, 586. – **2.** N. (Ulfeld), biskop af Roskilde, forhen provst i Lund. *1389:* 2, 3, 71, 92, 96, 97, 98, 117, 120, 136, 167. *1390:* 322. *1391:* 347, 348, 353, 354, 406, 424, 428, 452. *1392:* 515, 516, 579, 580, 583, 615, 654. – **3.** N. Klementsen, abbed i Sorø, forhen abbed i Ås kloster. *1389:* 116, 136. *1391:* 368, 369, 435, 475, 483. *1392:* 612, 614, 615, 628, 629. – **4.** N. Bille, kannik og kantor i Århus, derefter provst i Roskilde, dronning Margretes kapellan. *1389:* 18, 136. *1390:* 184. – **5.** N., provst i Thy. *1389:* 74, 139. – **6.** N., prior i Ø kloster. *1391:* 413. – **7.** N. Ågesen, kannik i Århus. *1389:* 18. – **8.** N. Bentsen, kannik i Roskilde. *1391:* 489. – **9.** N. Esgersen, kannik i Århus. *1389:* 18. – **10.** N. Evertsen (i seglet: Høvel), kannik i København. *1389:* 92. *1390:* 307. – **11.** N. Hågensen, kannik i Lund. *1389:* 13. – **12.** N. Jonsen, kannik i Århus. *1389:* 18. – **13.** N. Krog, kannik i Ribe, forstander for Pughus. *1389:* 64. – **14.** N. Tuesen, kannik i Lund, i slægt med ærkebiskop Peder. *1391:* 485. *1392:* 582. – **15.** N. Almarsen, præst i Store-Heddinge. *1389:* 8, 111. *1390:* 195. *1391:* 382. – **16.** N. Jensen, præst i Helsingør. *1389:* 47. – **17.** N. Vilhelmsen, præst, vikar i Trelleborg. *1392:* 582. – **18.** N., præst i Hårby. *1390:* 252. – **19.** N., sognepræst i Halmstad. *1389:* 132. – **20.** N. Jensen, munk i Ås kloster. *1392:* 629.

II. Verdslige: **1.** N. Andersen, har pantsat gods til Jakob Nielsen. *1391:* 428. – **2.** N. Ankersen, bevidner brev af Mathias Kristiansen. *1392:* 569. – **3.** N. Bosen, rådmand i København. *1389:* 92. – **4.** N. Bosen, borger i Slagelse. *1390:* 208. – **5.** N. Brok af Häckeberga. *1392:* 582, 604. – **6.** (N.) Bugge, ridder. *1389:* 75. – **7.** N. Buk, borger i Holstebro. *1391:* 370. – **8.** N. Dam, på Lollands landsting. *1390:* 246. – **9.** N. Degn, på Lollands landsting. Omkr. *1390:* 342. – **10.** N. Drage, bevidner brev af dronning Margrete og pantsætter gods til Henning Podebusk. *1389:* 14. *1392-1417:* 664. – **11.** N. Eriksen, afdød, fader til Erik Nielsen og Elene Nielsdatter ~ Bent Byg. *1391:* 474. – **12.** N. Eriksen ~ Hjelmsvid. *1390:* 246. – **13.** N. Esgesen (Ejsen), afdød ridder. *1390:* 188. – **14.** N. Eskilsen, broder til Jakob Eskilsen. *1392:* 549, 550. – **15.** N. Friis, kaldet Lumby, på Fyn. *1390:* 308. – **16.** N. Fynbo, foged i Roskilde. *1389:* 133. –

17. N. Galen, forhen fæster i Sønderhå. *1389:* 139. – **18.** N. Galle, norsk væbner. *1389:* 52. – **19.** N. Grubbe af Kongstedgård ~ Elene. *1389:* 85. – **20.** N. Hak, af Hyby, afdød ridder ~ Marina Jensdatter. *1389:* 68. *1390:* 190, 206, 284, 335, 336. *1392:* 625. – **21.** N. Hase, bevidner brev af Jens Gunnesen. *1392:* 550. – **22.** N. Hofman, afdød, ~ Ragnhild. *1392:* 629. – **23.** N. Holm, indbygger i Køge. *1389:* 50. – **24.** N. Hvas, væbner. *1390:* 295. – **25.** N. Hvid, rådmand i Ribe. *1389:* 29. – **26.** N. Hævre, fæster i Sigerslev. *1389:* 8. – **27.** N. Ingvarsen af Bratskov, afdød, ~ Margrete. *1391:* 495. – **28.** N. Ivarsen (Rosenkrantz), ridder. *1391:* 400, 401, 465, 467, 468. – **29.** N. Jakobsen, væbner. *1391:* 407. – **30.** N. Jakobsen, på Mors Nørre herredsting. *1389:* 74, 75. – **31.** N. Jensen, ridder. *1391:* 444. *1392:* 523. – **32.** N. Jensen (Brok), væbner. *1391:* 400, 401, 408. – **33.** N. Jensen af Araslöv. *1390:* 337. – **34.** N. Jensen af Klæstruplund. *1391:* 413. – **35.** N. Jensen, fæster i Havnelev. *1389:* 111. – **36.** N. Jensen Benvåben, på Slet herredsting. *1392:* 630. – **37.** N. Jensen Svarteskåning, ridder. *1389:* 89. *1390:* 251, 258, 260. *1392:* 581, 608. – **38.** N. Jensen Tennik, væbner. *1389:* 82. Omkr. *1389:* 83. – **39.** N. Jonsen Bild, ridder. *1390:* 297. *1391:* 463. – **40.** N. Josefsen, har interesse i Emeke Kales gods. Omkr. *1390:* 342. – **41.** N. Knapsen, fæster i Vigerslev. *1392:* 514. – **42.** N. Knudsen af Bursø, broder til Ingerd. *1389:* 44, 113. – **43.** N. Knudsen, fader til Elisabeth ~ Anders Pedersen af Svanholm. *1391:* 474. – **44.** N. Krabbe, væbner. *1390:* 295. – **45.** N. Kristiansen, fæster i Græshave. *1390:* 246. – **46.** N. Kristmansen Kalv, væbner. *1391:* 370. – **47.** N. Krumpen, erhverver gods af Jens Andersen. *1390:* 320. – **48.** N. Kruse, skøder gods i Skals. *1389:* 163. – **49.** N. Kvie, bevidner brev af Mathias Kristiansen. *1392:* 569. – **50.** N. Kød, afdød, har ejet gods i Vigerslev. *1390:* 290. – **51.** N. Lade, fæster i Græshave. *1390:* 246. – **52.** N. Larsen, pantsætter gods til Jens Mogensen. *1389:* 173. – **53.** N. Lavesen af Nielsby. *1390:* 214. *1392:* 569. – **54.** N. Madsen, afdød ridder, Niels Knudsens morfader. *1389:* 113. – **55.** N. Maltesen (Lilje-Jul), væbner. *1389:* 29. *1392:* 533. – **56.** N. Marsvin, rådmand i Odense. *1390:* 263. – **57.** N. Mogensen, fæster i Ishøj. *1392:* 589. – **58.** N. Myg, bevidner brev af Kristian Munk, får gods af Gevert Berlin og skøder gods til Vestervig kloster. *1389:* 139. *1390:* 188. *1391:* 497. – **59.** N. Nielsen af Kærby, ridder. *1392:* 523, 524. – **60.** N. Nielsen, fader til Tyge Nielsen. *1390:* 307. – **61.** N. Nielsen, bonde. *1390:* 270. – **62.** N. (i seglet: Nielsen) Lillemunk (Munk), på Gislum herredsting. *1391:* 440. – **63.** N. Olufsen, skøder gods til Stig Pedersen. *1390-1414:* 344. – **64.** N. Ovesen, ridder. *1391:* 483. – **65.** N. Ovesen, på Hellum herredsting. *1390:* 302. – **66.** N. Pedersen, væbner. *1392:* 621. – **67.** N. Pedersen af Hornum. *1391:* 440. – **68.** N. Pedersen af Vissing. *1389:* 15. – **69.** N. Pedersen, i Særslev s. *1390:* 290. – **70.** N. Pedersen, i Vigerslev s. *1390:* 290. – **71.** N. Pedersen, fæster i Bjælkerup. *1390:* 187. – **72.** N. Pedersen, betænkes i ærkebiskop Peders testamente. *1391:* 485. – **73.** N. Pedersen Snefugl, borger i Roskilde. *1389:* 145. *1390:* 240. *1391:* 351. – **74.** N. Pedersen Swagæsyit, på Hellum herredsting. *1390:* 302. – **75.** N. Sebbesen (el. Ebbesen?), afdød, ~ Kristine. *1392:* 643. – **76.** N. Sivertsen (Grubendal) af Årsmarke. *1389:* 111, 112. – **77.** N. Smed, bevidner brev af Jens Gunnesen. *1392:* 550. – **78.** N. Stigsen af Blenstrup. *1390:* 302. – **79.** N. Strangesen, på Mors Nørre herredsting. *1389:* 75. – **80.** N. Sture, ridder. *1392:* 605. – **81.** N. Suder, fæster i Havnelev. *1389:* 111. – **82.** N. Svale, væbner. *1391:* 407. – **83.** N. Svendsen Krag, væbner. *1391:* 370. – **84.** N. Tagesen, bevidner brev af Ølrik Andersen. *1390:* 253. – **85.** N. Tagesen, på Hellum herredsting. *1390:* 302. – **86.** N. Tempelman, betænkes i ærkebiskop Peders testamente. *1391:* 485. – **87.** N. Torstensen (Panter), ridder. *1391:* 413. *1392:* 550. – **88.** N. Torstensen, indbygger i Køge. *1389:* 50. – **89.** N. Tyrgersen, fæster i Vedby. *1392:* 514. – **90.** N. Urne, væbner. *1392:* 524.

Nienkerke se Henrik og Reimar.

Nils: **1.** N., biskop af Linköping. *1389:* 102, 104, 105, 107, 138. *1390:* 233 (note), 251. *1391:* 357, 358. *1392:* 530. – **2.** N. Gudmundsson, kannik i Linköping, dronning Margretes kapellan. *1391:* 446. – **3.** N. Arvidsson, svensk væbner. *1392:* 541. – **4.** N. Eriksson, Sten Bosons medlover. *1390:* 242. – **5.** N. Götstavsson, Sten Bosons medlover. *1390:* 242.
Norsche se Dibbalt.
Nortmann, har frarøvet lybske borgere gods. *1392:* 638.
Noykowe se Henrik.
Nyborg se Peder.
Nyenrode se Gisebrecht.
Nyenstath se Hans.
Nyland, indbygger i Køge. *1389:* 50.
Nypertze se Fikke og Herman.

O

Oenden se Arnold.
Ogmund Bolt, norsk væbner. *1389:* 52. *1391:* 385.
Olav: **1.** O., biskop af Stavanger. *1389:* 52. – **2.** O. Anundssøn, dræbt af Thorleif Anundssøn. *1390:* 228. *1391:* 363. (Se også Olof og Oluf).
Oldehenke se Peter.
Oldeland se Ivar.
Oldenburg se Johan.
Olof: **1.** O. Benneman, borger i Kalmar. *1389:* 84. – **2.** O. Bredevik, besegler brev af Bengt Tuveson og Nils Arvidsson. *1392:* 541. – **3.** O. Jönsson, i ærkebiskop Henrik af Uppsalas tjeneste. *1390:* 241. – **4.** O. Kuse, borger i Kalmar. *1389:* 84.
Oluf: I. Gejstlige: **1.** O. Pant, dekan i Roskilde. *1389:* 81. *1390:* 203, 240, 267. *1391:* 428, 452, 475. *1392:* 557, 559. – **2.** O. Pedersen, kannik, senere provst i Århus. *1389:* 18. *1391:* 391. – **3.** O. Pedersen, kannik i Ribe. *1392:* 561. – **4.** O. Larsen, sognepræst i Stenmagle. *1389:* 85.

II. Verdslige: **1.** O., forhen konge af Danmark. *1389:* 51, 56. *1391:* 468. – **2.** O. Bjørnsen, afdød ridder, fader til Henneke Olufsen og Gese Olufsdatter. *1391:* 426. *1392:* 575, 628. – **3.** O. Bonde, på Lollands landsting. *1390:* 246. Omkr. *1390:* 342. – **4.** O. Borg, rådmand i Lund. *1390:* 215. – **5.** O. Bosen, borger i Roskilde. *1392:* 589. – **6.** O. Friis af Ørslev, væbner. *1389:* 14. *1392:* 559, 562. – **7.** O. Jensen, væbner. *1392:* 514. – **8.** O. Junge, Johan Bussows tjener. *1391:* 481. – **9.** O. Jyde, på Sjællands landsting. *1392:* 562. – **10.** O. Kåd, væbner. *1390:* 295. – **11.** O. Korrebonde, i Malmø. *1389:* 1. – **12.** O. Larsen, erhverver gods af Gunhild Pedersdatter. *1391:* 488. – **13.** O. Lund, borger i Roskilde. *1389:* 66, 133. *1390:* 192. – **14.** O. Mikkelsen, »sandemand«. *1390:* 302. – **15.** O. Pedersen af Nyrup, afdød ridder, ~ Sofie Pedersdatter. *1389:* 81. – **16.** O. Pedersen, på Volborg herredsting. *1392:* 562. – **17.** O. Pedersen, fæster i Lille-Heddinge. *1390:* 187. – **18.** O. Skåning, erhverver gods af Peder Lutheen. *1392:* 644. – **19.** O. Thomsen, væbner. *1392:* 533. – **20.** O. Tuesen af Ekeby, væbner. *1389:* 23, 144. – **21.** O. Øndersen, rådmand i Malmø. *1389:* 100.
Om se Gerhard Henriksen, Henrik og Lars.
Oppeln se Peter.
Ork se Johan.
Orsoeyen se Albrecht.
Osenbrugge se Albrecht og Werneke.
Oslessow se Henrik.
Osten se Henning.
Ottenhusen se Henning.
Otto: **1.** O., biskop af Verden. *1389:* (124). – **2.** Otto 1., greve af Holsten-Schauenburg. *1389:* 46. *1390:* 198, 200, 204, 207. – **3.** O., greve af Hoya. *1391:* 388. *1392:* 568. – **4.** O. Dodenssen, Staverns foged i Skåne. *1389:* 69. – **5.** O. Dürenberg, holstensk væbner. *1390:* 207. – **6.** O. Fos, på Lollands landsting. *1390:* 246. Omkr. *1390:* 342. – **7.** O. v.d. Heyde, borger i Lübeck. *1391:* 420. *1392:* 636. – **8.** O. Jensen, ridder. *1390:* 246, 282. – **9.** O. v. Laze, borger i Lübeck. *1392:* 636. – **10.** O. Pflug, ridder. *1389:* 86. – **11.** O. Rantzau, væbner. *1392:* 514. – **12.** O. Rømer, norsk ridder. *1389:* 52. – **13.** O. Snafs, væbner. *1392:* 533. – **14.** O. Strangesen, væbner. *1390:* 253, 297. *1391:* 444. *1392:* 523, 524 (Slugesen), 535. – **15.** O. Zickhu-

sen, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411.

Ove: **1.** O. v. Siggem, holstensk væbner. *1390:* 207. – **2.** O. Steg af Skærsø, afdød ridder, ~ Ingerd. *1389:* 98. – **3.** O. Steg, væbner. *1389:* 3.

P

Pagutze se Johan.

Palle Nielsen (Panter), udsteder brev med Niels Torstensen og Jens Nielsen, kannik. *1391:* 413.

Palme se Jens.

Pampe se Ragvald.

Pant se Oluf.

Pape se Gerhard, Gynter og Konrad.

Papenhagen se Gerhard.

Parchim se Johan.

Parkentin se Henning, Klaus og Nicolaus.

Parzow se Went.

Paulus Thoma(sius), pavelig kammerklerk. *1390:* 280. *1392:* 586. (Se også Povl).

Pavenhusen se Henrik.

Peder (se også Peter og Petrus): I. Gejstlige: **1.** P. Jensen, ærkebiskop i Lund. *1390:* 209, 210, 215, 267, 268, 269, 280, 281, 312. *1391:* 348, 358, 359, 372, 427, 451, 452, 453, 454, 455, 477, 478, 485, 486. *1392:* 586. – **2.** P. (Lodehat), biskop af Århus. *1389:* 18, 30, 119. *1390:* 184, 185, 269, 272, 315, 341. *1391:* 348, 353, 354, 359, 373, 391, 400, 401, 424, 467, 468, 505. *1392:* 526, 561, 571, 579, 580, 584, 613. – **3.** P. Nielsen, biskop af Hólar. *1391:* 356, 461. – **4.** P. Andersen, abbed i Vitskøl kloster. *1392:* 630, 637. – **5.** P. Frost, ærkedegn i Lund. *1389:* 1. – **6.** P. Gylling, ærkedegn i Århus. *1389:* 18. *1391:* 391, 478. *1392:* 555. – **7.** P. Jonsen Lykke (Bille), magister, ærkedegn i Roskilde, broder til Bent (Jonsen) Bille. *1389:* 116. *1391:* 428, 438, 445, 475. *1392:* 557, 559. – **8.** P. Larsen, kannik, kantor i Århus og kannik i Lund. *1389:* 18. *1390:* 184, 185. *1391:* 477, 478. – **9.** P. Lunge, kannik i København og Roskilde. *1389:* 37, 168. – **10.** P. Madsen, kannik i København. *1392:* 559. – **11.** P. Mikkelsen, kannik i Lund. *1391:* 359. – **12.** P. Nielsen, kannik i Ribe. *1390:* 270. – **13.** P. Simonsen, kannik i Lund. *1391:* 485. *1392:* 578, 582. – **14.** P. Troelsen, kannik i Lund. *1390:* 269. – **15.** P., prior i Dalby kloster. *1392:* 608. – **16.** P. Jakobsen, dominikanerprior i Lund. *1389:* 61. – **17.** P. Larsen, (forstander) i Helligåndshuset i Lund. *1390:* 265. – **18.** P., præst i Bjergby. *1389:* 85. – **19.** P. Ferke, præst, søn af Ferke ~ Inge. *1390:* 302.

II. Verdslige: **1.** P. Ågesen, bevidner brev af Erik Karlsson. *1390:* 179. – **2.** P. Andersen af Skabersjö, væbner, broder til Jens Andersen af Tjustorp. *1391:* 379. *1392:* 606. – **3.** P. Andersen, »sandemand«. *1390:* 302. – **4.** P. Andersen Munk af Hedegård. *1391:* 440. *1392:* 630, 637. – **5.** P. Bak af Värby. *1390:* 286. – **6.** P. Basse, ridder. *1392:* 535, 590, 593. – **7.** P. Basse af Nielstrup, væbner. *1392:* 557, 559, 590. – **8.** P. Bjørnsen Bagge, lejer gods af Roskilde St. Clara kloster. *1391:* 351. – **9.** P. Bonde, væbner. *1389:* 144. – **10.** P. Bosen, pantsætter gods til Jens Troelsen. *1392:* 658. – **11.** P. Bosen, fæster i Ishøj. *1389:* 22. *1392:* 589. – **12.** P. Brahe, afdød, fader til Torkil Brahe. *1390-1450:* (346). – **13.** P. Brand, borgmester i Kalundborg. *1391:* 377. – **14.** P. Brodersen, sælger gods til præsten Jens Jul. *1390:* 306. – **15.** P. Bæger, bevidner brev af Åstred Butze. *1390:* 191. – **16.** P. Bøg, indbygger i Skælskør. *1390:* 259. – **17.** P. Dene, får gods i pant af Peder Lang. *1390:* 324. – **18.** P. Dokke af Rostrup. *1391:* 423. – **19.** P. Eriksen af Solvig. *1390:* 226, 256. *1391:* 364. – **20.** P. Esbernsen, broder til Jens Esbernsen. *1391:* 504. – **21.** P. Eskilsen, afdød væbner, ~ Margrete. *1390:* 265. – **22.** P. Fadersen, fæster i Græshave. *1390:* 246. – **23.** P. Friis, rådmand i Ribe. *1389:* 29. *1390:* 306. – **24.** P. Grubbe af Ordrup, afdød ridder, ~ Ingeborg af Skullerup. *1390:* 221. *1392:* 590, 593. – **25.** P. Grubbe, afdød ridder, fader til Gertrud Pedersdatter. *1390:* 255. – **26.** P. Hågensen, broder til Skjelm Hågensen. *1389:* 38. – **27.** P. Henriksen af Bastrup. *1391:* 423. – **28.** P. Henriksen af Skamby. *1391:* 423. – **29.** P. Henriksen, søn af Margrete Strangesdatter ~ Henrik Jakobsen.

1392: 578. – **30.** P. Herlugsen, (bymand) i Falsterbo. *1389:* 56. – **31.** P. Holgersen, fader til Ingeborg, enke efter Karl Karlsen. *1391:* 382. – **32.** P. Hvas, på Hellum herredsting. *1390:* 302. – **33.** P. Hvid, på Gislum herredsting. *1391:* 440. – **34.** P. Hvid, fæster i Karleby. *1390:* 305. – **35.** P. Hvid, fæster i Tårup. *1390:* 252. – **36.** (P. Jakobsen) Finkenoge, får kvittering af Jakob Hegle. Omkr. *1389:* 31. – **37.** P. Jensen, væbner. *1392:* 533. – **38.** P. Jensen af Vinderup, væbner. *1392:* 542, 562. – **39.** P. Jensen i 'Klagstrup'. *1390:* 334. – **40.** P. Jensen af Ugerup. *1390:* 340. – **41.** P. Jensen, rådmand i Lund. *1390:* 215. – **42.** P. Jensen af Bederslev. *1391:* 423. – **43.** P. Jensen Dyppe, borger i Roskilde, ~ Grete. *1389:* 66. – **44.** P. Jonsen, fæster i Markeslev. *1392:* 557, 559. – **45.** P. Kare, rådmand i Odense. *1390:* 263. – **46.** P. Knudsen, væbner. *1392:* 514. – **47.** P. Knudsen, giver brev for sin hustru. *1390:* 321. – **48.** P. Krag af Bringstrup. *1392:* 562. – **49.** P. Krog, på Lollands landsting. Omkr. *1390:* 342. – **50.** P. Landman, forhen borger i Lund, ~ Elene. *1391:* 429. – **51.** P. Lang af Sønderup. *1390:* 324. – **52.** P. Larsen i Tåstrup, på Lollands landsting. *1390:* 246. – **53.** P. Larsen Råriise, væbner. *1389:* 24. – **54.** P. Laxmand, væbner. *1389:* 49. *1390:* 265. *1392:* 605. – **55.** P. Lindow, afdød, ~ Kristine. *1389:* 92. – **56.** P. Lutheen, sælger gods til Oluf Skåning. *1392:* 644. – **57.** P. Madsen, på Båg herredsting. *1389:* 20. – **58.** P. Mikkelsen, borger i Skælskør. *1392:* 657. – **59.** P. Mogensen, væbner, ~ Elene. *1389:* 74, 75. – **60.** P. Mogensen, rådmand i Roskilde. *1389:* 81. – **61.** P. Mogensen, borger i Roskilde. *1389:* 3. *1390:* 192, 293. – **62.** P. Mogensen, søn af Mogens Lang. *1389:* 133. – **63.** P. Mortensen, får vidnesbyrd af Hellum herredsting. *1390:* 302. – **64.** P. Nielsen (Gyldenstjerne) af Ågård, væbner. *1389:* 30. *1390:* 319. *1391:* 400, 401, 444. – **65.** P. Nielsen (Present) af Vollerup, væbner, ~ Marina. *1390:* 187, 325. *1391:* 368, 369, 421, 443, 472, 475, 482, 502, 503. – **66.** P. Nielsen, norsk væbner. *1389:* 52. – **67.** P. Nielsen af Rejnstrup. *1390:* 322. – **68.** P. Nielsen af Tandrup. *1391:* 413. – **69.** P. Nielsen, borger i Lund. *1389:* 53. – **70.** P. Nielsen, borger i Roskilde, ~ Katerine. *1390:* 192. – **71.** P. Nielsen Sløppyn, indbygger i Skælskør. *1390:* 259. – **72.** P. Nielsen, fæster i Karleby. *1390:* 305. – **73.** P. Nielsen, i Malmø. *1389:* 100. – **74.** P. Nielsen, ærkebiskop Peders morbroder. *1391:* 485. – **75.** P. Nyborg, borger i Roskilde. *1390:* 192. – **76.** P. Olufsen, borger i Roskilde. *1392:* 589. – **77.** P. Ovesen Steg, broder til Mogens Ovesen og Ove, søn af fru Ingerd af Skærsø. *1392:* 654. – **78.** P. Pedersen Hvid i Førslev ~ Ingerd. *1389:* 44. – **79.** P. Pedersen Snubbe af Gerdrup. *1389:* 94, 95, 96, 97, 98. *1391:* 483. – **80.** P. Røg, fæster i Lund. *1390:* 195. – **81.** P. Sab, »sandemand«. *1390:* 302. – **82.** P. Saksesen, fæster i Rue. *1392:* 514. – **83.** P. Sten af Huseby. *1390:* 240. – **84.** P. Stensen, vistnok på Fyn. *1392:* 648. – **85.** P. Storm i Holeby, forstander i Bregerup. *1389:* 21. – **86.** P. Støber, indbygger i Køge. *1389:* 50. – **87.** P. Tordsen, søn af Margrete Pedersdatter, enke efter Tord Hildesen. *1392:* 582. – **88.** P. Trendehovet, død i Næstved. *1390:* 292. – **89.** P. Truedsen, fæster i Næsborg. *1392:* 630. – **90.** P. Tuesen, rådmand i Malmø. *1391:* 437. – **91.** P. Tygesen Rød, væbner. *1390:* 270. – **92.** P. Uffesen (Neb) af Egede, ridder, ~ Ingeborg Nielsdatter. *1389:* 24. *1390:* 187. *1391:* 475. – **93.** P., fra Samsø. *1389:* 158.

Pentz se Ulrik.

Pertzeval se Johan.

Peter (se også Peder og Petrus): **1.** P., ordensmester i St. Antoniusklostret i Tempzin. *1391:* 418. – **2.** P. Dassow, borger i Lübeck. *1392:* 604. – **3.** P. Hakelwerk, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **4.** P. Kulenborg, borger i Danzig, skipper. *1390:* 234. – **5.** P. Magnusson, får løfte af Sten Boson. *1390:* 242. – **6.** P. Oldenhenke, afgiver løfte til rådet i Rostock. *1390:* 292. – **7.** P. v. Oppeln, stiller sikkerhed i Danzig. *1391:* 394. – **8.** P. Stamer, borger i Lübeck. *1392:* 636. – **9.** P. Vanghent, overfalder John de Erghom. *1391:* 479. – **10.** P. Wilde, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **11.** P. van Vreden,

rådmand i Rostock. *1392:* 591, 596. – **12.** P., borger i Lübeck. *1391:* 485. – **13.** P., halvbroder til Mathias Wilhelms (Stusse). *1392:* 534.
Petrus (se også Peder og Peter): **1.** P., patriark af Grado. *1390:* 272. *1391:* 350.
Pflug se Otto.
Philippus, kardinalbiskop af Ostia, apostolisk legat. *1391:* 352. (Se også Filip).
Piik se Arvid, Bent og Ebbe.
Piksten se Henneke, Reimar og Wilken.
Pinnow, har berøvet lybske borgere gods. *1392:* 638, 639.
Plate se Klaus.
Pleskow se Jordan.
Plessen se Helmold, Reimar og Tønnes.
Plote se Bertold.
Plüschow se Henneke og Herman.
Podebusk se Borante, Gisla, Hans, Henning, Predbjørn og Tetze.
Pogwisch se Hartvig og Wulf.
Pommer se Ludvig.
Pors Nielsen, afstår gods til Peder Eriksen af Solvig. *1390:* 256.
Porsfeld se Eilard og Hartvig.
Post se Hugo.
Povl: **1.** P. Mikkelsen, kannik i Slesvig og Århus. *1392:* 515, 516, 526, 527. – **2.** P. af Urlev, kannik i Århus. *1389:* 18. – **3.** P., ærkebiskop Peders kapellan. *1391:* 485. – **4.** P. Olufsen, præst i N.-Kongerslev. *1390:* 302. – **5.** P. Pedersen, sognepræst, kirkeværge for Höör kirke. *1392:* 563. – **6.** P. Bosen (Lange), på Slet herredsting. *1392:* 630, 637. – **7.** P. Eskilsen, rådmand i Malmø. *1391:* 437. – **8.** P. Nielsen af Glorup. *1390:* 191, 225. *1392:* 524. – **9.** P. Pedersen, fader til Jens Povlsen. *1392:* 607. – **10.** P. Skomager, fæster i Græshave. *1390:* 246. – **11.** P. af Jydbæk, afdød fæster i Jydbæk. *1391:* 436.
Predbjørn Podebusk, ridder, broder til Borante, Hans og Tetze. *1389:* 27, (153). *1390:* 197, 227, 229, 243. *1392:* 545. *1392-1419:* 664.
Preen se Godskalk, Hartvig, Henrik og Klaus.
Proyt se Gerhard.
Pruddemer se Henrik.
Puder se Äge Hedesen.
Putzkow se Henrik.
Pyskov se Tideke.

Q

Quatz se Johan.
Quitzow se Henrik.

R

Råbuk se Jakob.
Rårise se Peder Larsen.
Raddas Nereze, borger i Kolberg. *1390:* 194.
Radike v. Stade, rådmand i Stade. *1391:* 458.
Radelof se Henneke.
Ragnhild, enke efter Niels Hofman, moder til Svenning Hofman. *1392:* 629.
Ragvald Pampe, pantsætter gods til Niels Jensen Svarteskåning. *1392:* 608 (indl. i Dipl. Dan.).
Ram se Herman.
Rane Jonsen († 1294), vistnok i slægt med fru Kristine ~ Jon Hjärne. *1390:* 287.
Rank se Jens.
Rantzau se Breyde, Henneke, Otto, Skakke og Valdemar.
Raphon se Stefan.
Raster se Ture.
Ratslav Skomanger, ridder. *1391:* 383.
Raven se Gerlark og Godeke.
Rebber se Gotfred.
Reddag Schötze, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404.
Reddag se Godskalk.
Regner: **1.** R. Barnekow, væbner. *1390:* 252. – **2.** R. Diner, fra Amsterdam. *1391:* 479.
Rehorst se Rørike.
Reimar: **1.** R. Bolte, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **2.** R. Nienkerke, besegler brev af hertug Bugislav 7. *1389:* 58. – **3.** R. Piksten, væbner, ~ Marina, broder til Henneke Piksten. *1389:* 29. *1390:* 270, 271, 274. – **4.** R. v. Plessen, foged i Marnitz. *1391:* 393.
Reinburg, ejer gård i København. *1392:* 520.
Reineke: **1.** R. van den Finsten, borger i Lübeck. *1392:* 638.
Reinenkowe se Gerhard.

Reinold Banink, borger i Zutphen. *1389:* 71.
Reisere se Henneke.
Rekelinghusen se Bernhard.
Remescher se Henrik.
Rether se Hans.
Rethlingenhusen se Elias.
Reval se Winand.
Reventlow se Henrik og Ivan.
Reymershusen se Herman.
Richard 2., konge af England. *1390:* (234). *1391:* 355, 366, 383, 384, 385, 479. Omkr. *1391:* 506. *1392:* 517, 618, 620. (Se også Rikard).
Rikard: **1.** R. Friis, rådmand i Odense. *1390:* 263. – **2.** R. Povlsen Føring, broder til Jens Povlsen. *1391:* 423. – **3.** R. v. Werden, befuldmægtiget for Kristian Kösters søstre. *1390:* 261.
Rikwin Hovele, har tilgodehavende hos Johan v. Buren og Johan Busse. *1392:* 525.
Rind se Erik.
Ritter se Kristian.
Rixtorp se Volrad.
Robert Rikardsen, rådmand i Odense. *1390:* 263.
Rockut se Johan.
Rod se Jens.
Rode se Bernhard, Eggert og Konrad.
Rodenborg se Detmar.
Rolef van den Busche, lybsk skipper. *1392:* 636.
Rosenhagen se Hans.
Rosse Bagge, borger i Kalmar. *1389:* 84.
Rossowe se Henrik.
Rost se Henrik.
Rotenstein se Konrad Zöllner.
Rothger: **1.** R., præst i Vokslev. *1391:* 440. *1392:* 637. – **2.** R. Wibe, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **3.** R., søn af Sigvard Stenwek, broder til Gerhard og Katerine. *1392:* 520.
Rud se Jens og Mikkel.
Rudbæk se Lave.
Rudde se Mads Mikkelsen.
Rudolf, biskop af Schwerin, hertug af Mecklenburg. *1391:* 393, 396, 399, 404, 409, 410, 411.
Runekok se Jens.
Ruppin se Günther.
Rusenow se Fikke og Konrad.
Rutze se Klaus.
Ræv se Ivar.
Rød se Peder Tygesen.
Røg se Peder.
Rømer se Otto og Svale.
Rønnebæk se Georg.
Rønning se Jens og Jens Henriksen.
Rønnow se Henneke.
Röper se Hans.
Rørike Rehorst, borger i Kalmar. *1389:* 84.

S

Sab se Peder.
Sak se Hendrik.
Sakse Pedersen, afdød ridder, ~ Katerine. *1389:* 75.
Sakstorp se Svend.
Salomon, præst i Bromme. *1389:* 85.
Sandberg se Albrecht og Markvard.
Schacht se Klaus.
Scharbow se Herman.
Schele se Henrik.
Schellenbeke, har indbragt sørøveri for den tyske orden. *1392:* 592.
Schepenstede se Johan.
Schike se Henrik.
Schild se Klaus.
Schipman se Johan.
Schirnow se Johan.
Schmidt se Lydeke.
Schonehusen se Goswin.
Schonenberg se Johan.
Schonewint se Johan.
Schoning se Herman.
Schulow se Johan.
Schulte se Jakob og Tetzeke.
Schumaker se Johan.
Schwiesow se Fikke.
Schönfeld se Tønnes.
Schötze se Reddag og Volrad.
Screye se Markvard.
See se Henrik.
Segebode se Albrecht.
Segefrid se Everhard.
Segehard van Luten, giver dronning Margrete kvittering. *1390:* 180.

Sellentin se Kristian.
Semelow se Klaus.
Semund, afdød kannik, søn af Ingeborg ~ Jens Læge. *1389:* 145.
Sibille se Walter.
Siger Pedersen, kannik i Roskilde. *1389:* 133. *1391:* 445.
Sigfred: **1.** S. v. Buchwald, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **2.** S. v. Dosenrode, holstensk ridder. *1390:* 207. *1391:* 412. *1392:* 538, 565, 584. – **3.** S. Limbæk, væbner. *1392:* 538. – **4.** S. Smalstede Toteke, væbner. *1390:* 207.
Sigge Svensson, rådmand i Kalmar. *1389:* 84. *1391:* 354.
Siggem se Henrik, Johan og Ove.
Sigvard Stenwek, borgmester i København. *1390:* 206, 307. *1392:* 520.
Simon: **1.** S. Dirkssen, fra Amsterdam. *1391:* 479. – **2.** S. Florenssen, domfældes i Dordrecht. *1390:* 304. – **3.** S. Kirkewitz, borger i Lund. *1392:* 598.
Sinclair se Henrik.
Sjællandsfar se Erik.
Skåning se Oluf.
Skaft se Jakob.
Skakke Rantzau, væbner. *1390:* 207. *1391:* 412.
Skam se Bo.
Skap se Mathias.
Skarpenberg se Godskalk og Henneke.
Skarsow se Nicolaus.
Skave se Jens.
Skeel se Jens, Jens Nielsen, Klaus og Lars.
Skepeles se Klaus.
Skinkel se Bernike, Borkvard, Lydeke og Volrad.
Skjelm Hågensen, væbner. *1389:* 38.
Skomager se Anders, Bjørn, Borkvard, Knud og Povl.
Skomanger se Ratslav.
Skram se Jens.
Skrædder se Evert og Reineke.
Skytte se Bo, Jens, Jens Larsen, Josse og Mikkel.
Skæv se Jakob.
Sleyvot se Lydeke.
Slo se Gunne.
Sloyer se Henning.
Sløppyn se Peder Nielsen.
Smalstede se Sigfred.
Smed se Jens, Klaus, Niels og Tyge.
Smedebeke se Werneke.
Smedes se Lorenz.
Smiter se Detlev og Klaus.
Snafs se Otto.
Snak se Jakob.
Snakenborg se Gerhard, Heine og Johan.
Snefugl se Niels Pedersen.
Snider se Jan Gerritssen.
Snippe se Johan.
Snubbe se Peder Pedersen.
Sode se Heine.
Soest se Arnold.
Sofie: **1.** S. Pedersdatter, enke efter ridderen Oluf Pedersen af Nyrup. *1389:* 81. – **2.** S., frue, får overdraget gods af dronning Margrete. *1391:* 376.
Sol se Asser.
Sommer se Johan Borneborg.
Sosadel se Jens Jensen.
Sotebotter se Engelbert.
Sp..... se Henneke.
Spar se Henneke.
Sparre se Malis.
Speceter se Klaas.
Speygel se Mathias.
Spiker Etur, har overfaldet John de Erghom. *1391:* 479.
Spilt Jensen, bevidner brev af Mathias Kristiansen. *1390:* 214.
Splid, Spliet se Jens Jensen Splid og Hartvig, Henrik og Klaus Spliet.
Springintgud se Didrik.
Stade se Radike.
Staffan (se også Stefan og Steven): **1.** S. Götstavsson, svensk væbner. *1389:* 79, 80. – **2.** S. Ulfsson, svensk ridder. *1389:* 102. *1390:* 233.
Stafhelt se Henrik.
Stake se Balthasar, Klaus og Koneke.
Stamer se Peter.
Stangeberg se Jens.
Statknecht se Nicolaus.
Staverskov se Jens.
Steding se Martin.
Stefan Raphon, har ydet Eggert Altenas børn penge. *1390:* 225. (Se også Steven).

Steg se Mogens Ovesen, Ove og Peder Ovesen.
Sten: **1.** S. Bengtsson, svensk ridder. *1389:* 102, 103, 104, 105. *1391:* 354. *1392:* 528. – **2.** S. Boson, svensk ridder. *1389:* 102, 104, 105. *1390:* 233, 242. *1391:* 448. – **3.** S. Stensson, svensk ridder. *1389:* 102.
Sten se Peder.
Stenhals se Gerhard.
Stenvort se Michael.
Stenwek se Sigvard.
Sterling se Jens.
Steven: **1.** S. Janssen, Briels foged i Skåne. *1389:* 69. – **2.** S. van Weerd (el. Wert), -s'Hertogenboschs foged i Skåne. *1389:* 69, 159.
Stig: **1.** S. Ågesen, ridder, Anders Pedersens måg. *1390:* 260. *1391:* 474, 476. – **2.** S. Andersen, ridder. *1392:* 549. – **3.** S. Andersen, søn af Anders Uffesen. *1391:* 391. – **4.** S. Munk, bevidner brev af Anders Uffesen af Torup. *1391:* 391. – **5.** S. Pedersen af Krapperup, ridder, Anders Pedersens måg. *1390:* 215, 260. *1390-1414:* 344, 345. *1391:* 474, 476.
Stokelet se Lyder.
Stolte se Jens.
Stoltze se Johan.
Storm se Bernhard, Johan, Lydeke og Peder.
Stout se Lame.
Stove se Bernhard og Johan.
Strammen se Arnold.
Strelicz se Nicolaus.
Strelow, fra Stralsund. *1389:* 10.
Strey se Johan.
Strobeke se Eggelin.
Strobuk se Hans.
Stroscheue se Wedege Walsleue.
Strûs se Nicolaus.
Stubbe se Albrecht.
Sture se Magnus og Niels.
Stygge se Anders Jakobsen.
Styreman se Herman.
Støber se Peder.
Stör se Johan.
Suder se Niels.
Suter se Toke.
Swagæsyit se Niels Pedersen.
Svale Rømer, norsk væbner. *1389.* 52.
Svale se Niels.
Swancho se Johannes.
Svane se Morten.
Swansee, har pantsat gods til Fikke v. Vitzen. *1391:* 354.
Swantibor 3., hertug af Pommern. *1389:* 6.
Swarte se Henrik og Timme.
Svarteskåning se Niels Jensen.
Svave se Klaus.
Svej se Jens.
Sven Svensson, får løfte af Sten Boson. *1390:* 242. (Se også Svend).
Svend: **1.** S., biskop af Børglum. *1389:* 30. *1391:* 400, 401. *1392:* 579, 580, 584. – **2.** S. Sakstorp, dekan i Lund. *1389:* 118. *1390:* 185. *1391:* 485. *1392:* 563. – **3.** S. Frost, fæster i Karleby. *1390:* 305. – **4.** S. Hågensen (i seglet: Ivarsen), rådmand i Malmø. *1391:* 437. – **5.** S. Pedersen, har i forening med Peder Snubbe skødet gods til Erik Nielsen. *1391:* 483.
Svenning Hofman, søn af Ragnhild, enke efter Niels Hofman. *1392:* 629.
Swerting se Gregor.
Swinge se Everhard.
Sworne se Nicolaus.

T

Telgite se Lubbert.
Tempelman se Niels og Tideke.
Tennik se Niels Jensen.
Tete Visch, fra Kampen. *1389:* 69.
Tetze: **1.** T. Podebusk, biskop af Odense, søn af drosten Henning Podebusk, broder til Borante, Hans og Predbjørn. *1389:* 153. *1390:* 197, 227, 269. *1390-94:* 343. *1391:* 373. *1392:* 579, 580, 621. – **2.** T. Zernin, væbner. *1390:* 227.
Tetzeke Schulte, i Quiltze, broder til Jakob Schulte. *1391:* 432.
Thevin se Lubbert.
Thienen se Johan.
Thomas: **1.** T., abbed i Løgum kloster. *1389:* 35, 87. *1390:* 214. – **2.** T. Ivarsen (Lange), væbner. *1389:* 29. *1391:* 462. *1392:* 533. – **3.** T. Knudsen, har overladt gods til Peder

Eriksen af Solvig. *1390:* 256. – **4.** T. Morkerke, rådmand i Lübeck. *1389:* 40. – **5.** T. Pedersen, rådmand i Malmø. *1389:* 100. – **6.** T. v. Vitzen, modtager løfte af Herman Nypertze. *1392:* 522.

Thoma(sius) se Paulus.

Thorald Sigvardsen, norsk væbner. *1389:* 52.

Thorleif Anundssøn, fredløs for drab på Olav Anundssøn. *1390:* 228. *1391:* 363.

v. Thorn se Gerhard.

Tideke: **1.** T. v. Bokhorn, borger i Stralsund. *1392:* 626. – **2.** T. Boltzin, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **3.** T. v. dem Borne, bevidner brev af hertug Bugislav 7. *1389:* 58. – **4.** T. van Busken, i gæld til Abraham Brodersen. *1389:* 132. – **5.** T. Hesten, væbner, *1392:* 514. – **6.** T. Kukenshagen, betænkes i Godeke van Barths testamente. *1391:* 395. – **7.** T. Pyskov, erhverver gods af Tyge Nielsen. *1390:* 307. – **8.** T. Tempelman, borger i Kalmar. *1389:* 84. – **9.** T. Witte, i gæld til Konrad Musing. *1390:* 235.

Tideman: **1.** T. Ducus, rådmand i Kalmar. *1389:* 84. – **2.** T. Egge, borger i Rostock. *1392:* 638. – **3.** T. Grave, rådmand i Riga. *1391:* 458. – **4.** T. Hingsteberg, rådmand i Thorn. *1389:* 40. – **5.** T. v. Hovele, rådmand i Dortmund. *1389:* 40. – **6.** T. v. Lüne, borger i Lübeck. *1392:* 638.

Tile: **1.** T. v. Benhusen, tysk ridder. *1392:* 599. – **2.** T. Woghet, borger i Stettin. *1389:* 71.

Timme: **1.** T. Klenben, provst i Hesselager. *1389:* 20. *1390:* 225. – **2.** T. Ascheberg, afgiver løfte i Lübeck. *1392:* 513. – **3.** T. Bolsendal, får gods i pant af Benedikt Ahlefeld. *1390:* 329. – **4.** T. Limbæk, pantsætter gods til Niels Jensen ~ Ida Lavesdatter. *1391:* 408. – **5.** T. Swarte, borger i Lübeck. *1392:* 638.

Tinhuus se Detlev og Godskalk.

Tisenhusen se Bartholomæus.

Toke Suter, borger i Kalmar. *1389:* 84.

Tolnaer se Didrik.

Tolzin se Henrik.

Tord: **1.** T., biskop af Strängnäs. *1389:* 102, 104, 105, 107. *1390:* 233 (note), 242. *1392:* 528, 624. *1392-93:* 661. – **2.** T. Bonde, skal holde borgen i Tavastland for dronning Margrete. *1389:* 104. *1390:* 233. – **3.** T. Hildesen af Brönnestad, afdød, ~ Margrete Pedersdatter. *1392:* 582. – **4.** T. Pedersen, fæster i Bjælkerup. *1390:* 187. – **5.** T. Sebbesen, fæster i Gårslev. *1389:* 82.

Torgau se Henrik.

Torkil: **1.** T. af Sätofta, præst. *1392:* 563. – **2.** T. Brahe, indføres i sit fædrene gods. *1390-1450:* 346. – **3.** T. Pedersen, afdød, ~ Elisabeth. *1391:* 440.– **4.** T., i Ribebispens tjeneste. *1391:* 462.

Torsten: **1.** T., biskop af Skara. *1391:* 381, 424, 446. *1392:* 581. – **2.** T. K....., har ejet gods i Store-Fuglede. *1391:* 443. – **3.** T. Sigmundsson, svensk væbner. *1389:* 79, 80. – **4.** T. Vensterman, væbner. *1390:* 330. *1391:* 501. *1392:* 542, 653.

Toste Jensen, væbner. *1390:* 295.

Toteke Smalstede se Sigfred Smalstede.

Tralow se Hartvig.

Tranekær se Jens.

Travelman se Gotfred og Hillegund.

Trendehovet se Peder.

Treptow se Gerhard, Henrik og Hilleke.

Troels: **1.** T., abbed i Esrom kloster. *1390:* (301?). *1391:* 484. – **2.** T. Nielsen, kannik i Århus. *1389:* 18. – **3.** T., dominikanerprior i Lund. *1391:* 429, 485. – **4.** T. Jensen, provst i Himmersyssel. *1391:* 440. – **5.** T., provst i Slet h. *1392:* 630. – **6.** T., præst i Mollerup. *1392:* 637. – **7.** T. Ebbesen, borger i Roskilde. *1392:* 589. – **8.** T. Nielsen, fæster i Hjärup. *1391:* 379. – **9.** T. Nielsen, fæster i Skalkenæs. *1390:* 298. – **10.** T. Pedersen, borgmester, senere rådmand i Lund. *1390:* 215. *1392:* 578. – **11.** T. Pedersen, fæster i Karleby. *1390:* 305.

Trued, præst, vikar i Källstorp. *1392:* 582.

Tuckeswert se Johan og Klaus.

Tue: **1.** T., prior, bevidner brev af grev Gerhard 3. af Holsten. *1390:* 188 (indl. i Dipl. Dan.). – **2.** T. Galen af Näsbyholm, ridder. *1389:* 57. *1390:* 206. *1391:* 449. *1392:* 575. – **3.** T. (i seglet: Tyge) Jonsen Liden, borger i Roskilde. *1389:* 22, 28. *1390:* 293. – **4.** T. Nielsen, væbner, i slægt med ærkebiskop Mogens. *1389:* 16. – **5.** T. Nielsen, bevidner brev af Åstred Butze. *1390:* 191. – **6.** T. Nielsen, pantsætter gods til hr. Erik Sjæl-

landsfar. Før *1392:* 603. – **7.** T. Ottosen, i strid med Kristian Frellesen. *1391:* 462. – **8.** T. Pedersen af Hardeberga, væbner. *1390:* 265. – **9.** T. Torbensen, rådmand i København. *1392:* 520.

Tunne se Johannes.

Ture: **1.** T. Bengtsson, svensk ridder. *1389:* 102. *1391:* 354. – **2.** T. Bosen, afdød, ~ Margrete Eriksdatter. *1389:* 161. – **3.** T. Nielsen, har fået gods i pant af Niels Pedersen. *1389:* 15. – **4.** T. Raster, borger i Kalmar. *1389:* 84. – **5.** T. Turesen, i Sigerslev. *1389:* 8, 24. *1389-1411:* 25.

Tusfeld se Bernhard.

Tyge: **1.** T. Pedersen, præst i Lovns. *1389:* 15. – **2.** T. Andersen af Særslev s. *1390:* 290. – **3.** T. Basse, væbner. *1392:* 590. – **4.** T. Jakobsen, farbroder til Anders Jakobsen Stygge. *1392:* 604. – **5.** T. Jensen af Veflinge s. *1390:* 290. – **6.** T. Kræmmer, indbygger i Køge. *1390:* 50. – **7.** T. Levring, ugyldiggør brev fra Jens Lunow. *1392:* 512. – **8.** T. Mogensen, har skødet gods til biskop Niels af Roskilde. *1389:* 98. – **9.** T. Nielsen, indbygger i Malmø, søn af Niels Nielsen. *1390:* 307. – **10.** T. Pedersen, rådmand i Lund. *1391:* 429. – **11.** T. Smed, har fået gods af Jakob Jakobsen. *1390:* 307. – **12.** T. Torbensen (Munk), på Gislum, senere på Slet herredsting. *1391:* 440. *1392:* 630, 637. – **13.** T. Woswen, fæster i Næsborg. *1392:* 630.

Tyre Pedersdatter, afdød søster til præsten Tyge Pedersen. *1389:* 15.

Tzannt se Herman.

Tønnes: **1.** T. v. Plessen, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **2.** T. Schönfeld, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411.

U

Uf se Jens.

Uffe: **1.** U. Andersen, fader til Anders Uffesen. *1391:* (391). – **2.** U. Wimestorp, bevidner breve af Otto Strangesen og Lave Nielsen Urne. *1391:* 444. *1392:* 523, 524. – **3.** U., afdød, søn af Ingeborg Nielsdatter ~ Peder Uffesen. *1391:* 475.

Ulf Jonsson, svensk ridder. *1389:* 2, 102, 104, 105. *1390:* 251.

Ulrik: **1.** U., hertug af Mecklenburg(-Stargard), broder til Johan og Albrecht. *1391:* 393, 396, 399, 404, 409, 410, 411. – **2.** U. van Driberg, mecklenburgsk væbner. *1391:* 411. – **3.** U. v. Pentz, mecklenburgsk ridder. *1391:* 399, 410. (Se også Ølrik).

Una, enke, betænkes i ærkebiskop Peders testamente. *1391:* 485.

Unge se Bent.

Unker Jensen af Ørsted. *1389:* 20.

Urban 6., forhen pave. *1389:* 45, 99, 108. *1390:* 266, 269, 301. *1391:* 352.

Urne se Jens, Kristian, Lave Nielsen og Niels.

V og W

Waal se Klaas.

Wakholt se Henrik.

Walbert Hendrikssen, fra Kampen. *1389:* 69.

Walde se Eggert.

Valdemar: **1.** V., forhen biskop af Odense. *1392:* 579. – **2.** V. 4. Atterdag, forhen konge af Danmark. *1389:* 56, 86. *1390:* 231. *1391:* (369), 380, 388, 400, 401, 405, 468. *1392:* 568, 581. – **3.** V. Eriksen, søn af Katerine ~ Erik Rind, broder til Abel Eriksen. *1389:* 82. – **4.** V. v. Rantzau, holstensk ridder. *1390:* 211.

Walder Altena, giver pengebeløb til Eggert Altenas børn. *1390:* 225. (Se også Walter).

Wallenrode se Konrad.

Walsleve se Wedege.

Walsrode se Henrik.

Walstorp se Detlev.

Walter: **1.** W. Didrikssen, fra Briel. *1389:* 69. – **2.** W. v. Lübeck, borgmester i Greifswald. *1392:* 545. – **3.** W. v. Zutphen, borger i Stralsund. *1392:* 626.

Vanghent se Peter.

Wardenberg se Bernhard og Henrik.

Warendorp se Bruno.

Varnrode se Lutze.

Vartislav: **1.** V. 6., hertug af Pommern(-Wolgast). *1392:* 545, 591. – **2.** V. 7., hertug af

Pommer(-Stettin), fader til kong Erik 7. af Pommern. *1389:* 6, 52. *1392:* 591.
Veddere se Johan.
Wedege: **1.** W. Buggenhagen, pommersk ridder. *1389:* 58. *1390:* 282. – **2.** W. Walsleve Stroscheue, pommersk væbner. *1390:* 227, 260.
Wedel se Fikke.
Wedenhusen se Engelbert.
Wedermude se Eggert og Konrad.
Weerd se Steven.
Wegener se Gerhard.
Weggesin se Gotfred.
Wegener se Gerhard.
Velehove se Fikke.
Velgast se Jakob.
Wellinghoven se Gerhard.
Wenceslav, romersk konge. *1389:* 6, 86.
Vendelbo se Kristian.
Wenden se Johan.
Wennemar v. Bruggenoy, ordensmester i Livland. *1392:* 623, 624. *1392-93:* 661.
Wenninghusen se Arnold og Henrik.
Vensterman se Torsten.
Went Parzow fra Als, væbner. *1390:* 290. *1392:* 514.
Verchemyn se Matheus.
Verden se Nicolaus.
Werden se Richard.
Werle se Lambert.
Werna se Jacobus.
Werne se Hans.
Werneke: **1.** W. Grote, rådmand i Odense. *1390:* 263. – **2.** W. Osenbrugge, Hillegund Travelmans tjener. *1392:* 639. – **3.** W. Smedebeke, borger i Rostock. *1392:* 636.
Werner: **1.** W. Bernstorf, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **2.** W. Gildehus, rådmand i Stralsund. *1389:* 39, 158. *1391:* 360. – **3.** W. Gnewekowe, bevidner breve af Albert Kalenberg og Fikke v. Vitzen, senere i hanseatisk fangenskab. *1391:* 353, 354. *1392:* 583. – **4.** W. Hoop, borger i Lübeck. *1389:* 131. *1392:* 638.
Weselo se Johan.
Westfal se Henrik.
Westhof se Henrik.
Westhus se Albrecht.
Vetel se Johan.
Vette se Nicolaus.
Wibe se Rothger.
Vide Videsen ~ Elisabeth. *1391:* 440.
Wikke se Godskalk.
Wilde se Peter.
Wilgrib se Grib Gunnarsen.
Vilhelm (se også Wilhelmus og Willem): **1.** V. Hemmingsen, kannik i Roskilde. *1389:* 22, 28. *1392:* 557, 559, 589. – **2.** V. af Jülich, hertug af Geldern, greve af Zutphen. *1389:* 6. *1391:* 457. *1392:* 572, 573, 574. – **3.** V., markgreve af Meissen. *1392:* (547). – **4.** V., junker, søn af grev Otto 1. af Holsten-Schauenburg. *1390:* 207. – **5.** V., væbner. *1392:* 523.
Wilhelmus de Campo, gejstlig i Liège stift. *1389:* 129.
Wilken: **1.** W. Berwer, borger i Lübeck. *1392:* 638. – **2.** W. Piksten, borger i Ribe. *1391:* 462.
Willem: **1.** W. van Naeldwijk, i greven af Hollands tjeneste. *1390:* 239. – **2.** W. Hugenssen, fra Zierikzee. *1389:* 69. – **3.** (i seglet: W.) Krabbe, borger i Zierikzee. *1389:* 71.
Wimestorp se Uffe.
Vinald, ærkebiskop af Nidaros (Trondheim). *1389:* 52. *1391:* 385 (note). (Se også Winold).
Winand v. Reval, rådmand i Bremen. *1389:* 40.
Vinde se Klaus.
Wineke: **1.** W. van Affen, borger i Stettin. *1389:* 71. – **2.** W. Marlow, borger i Kalmar. *1389:* 84.
Vinke se Henrik og Herman.
Winold Baggele, rådmand i Rostock. *1379:* 458.
Visch se Tete.
Vitslav: **1.** V. v. d. Möle, afgiver løfte til rådet i Stralsund. *1389:* 154. – **2.** V., søn af Henning Podebusk, ridder, broder til Elisabeth. *1391:* 463.
Witte se Bernhard, Didrik, Herbert og Tideke.
Wittekop, har berøvet lybske borgere gods. *1392:* 638.

Vitzen se Anton, Fikke, Herman, Klaus og Thomas.
Vlint se Henrik.
Vos se Kristian.
Woghet se Tile.
Volquards se Johan.
Volrad: **1.** V. v. dem Broke, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **2.** V. v. Buchwald, holstensk væbner, broder til Klaus Buchwald. *1390:* 207. – **3.** V. v. dem Knop, holstensk væbner, broder til Hartvig. *1389:* 114. – **4.** V. Limbæk, væbner. *1392:* 533, 569. – **5.** V. Rixtorp, holstensk væbner. *1390:* 207. – **6.** V. Schötze, mecklenburgsk væbner. *1391:* 404. – **7.** V. Skinkel, væbner, ~ Margrete. *1389:* 88. *1391:* 423.
Wonsfleth se Henneke.
Vos se Kristian.
Woswen se Tyge.
Wrede se Henrik.
Vreden se Peter.
Wren se Konrad.
Vrisak se Henrik.
Vrome se Heine.
Wulf: **1.** W. Pogwisch, holstensk ridder, broder til Hartvig. *1390:* 207, 288. *1391:* 397, 412, 416, 418, 434. *1392:* 576, 577, 584. – **2.** W. Pogwisch, holstensk væbner. *1390:* 211. – **3.** W. Wulflam, søn af Bertram Wulflam. *1389:* 27. *1392:* 536.
Wulf se Fikke, Gerhard, Henrik og Johan.
Wulflam se Bertram og Wulf.
Wulverstorp se Bernhard.
Wulvesbrok se Alverik.
Wusseke se Nicolaus.
Wusteni se Markvard.
Vyring se Lambert.
Værkmester se Jens og Mathias.

Y

Yde Bunsaert Louwessen, Zierikzees foged i Skåne. *1389:* 69.
Ülzen se Albrecht.

Z

Zabel: **1.** Z. v. Helpte, svensk væbner. *1389:* 33. *1392:* 528. – **2.** Z. Kerkendorp af Hørby, ridder, ~ Cecilie. *1390:* 253, 326, 327, 328. *1392:* 523, 524, 535, 542.
Zalyen se Johan.
Zarrentin se Henrik.
Zeenout, fra Briel. *1390:* 239, 247.
Zeggendorp se Fritze.
Zegher se Henrik.
Zernin se Henning, Klaus og Tetze.
Zeuenberg se Andries.
Zickhusen se Henrik, Lydeke og Otto.
Zurow se Johan.
Zutphen se Walter.
Zuvel se Hendrik.
Zülow se Gerhard.
Zöllner se Konrad.

Æ

Æljekarl se Jens Bosen.

Ø

Ølrik Andersen, skøder gods til Bjørn Olufsen. *1390:* 253.
Øystein, biskop af Oslo. *1389:* 52. *1391:* 385 (note).

STEDNAVNEREGISTER

A og Å

Åbenrå: 412.
Åbo (Finland): 102, 107, 531.
Ågård (V. Han h.): 30, 319, 444.
Åhus (Villands h., Skåne): 93, 177, 260.
Åkarp (vistnok Ö. Göinge h., Skåne): 36.
Ålborg: 400, 401.
- Nonnekloster: 400, 401.
Ålbæk (forsv. navn på bebyggelse, Læborg s., Malt h.): 569.
Åmme (Sverige): 217.
Årby (Ars h.): 98, 628.
Århus: 555.
- Biskop: 18, 30, 119, 184, 269, 272, 315, 348, 353, 354, 359, 373, 391, 400, 401, 424, 467, 468, 478, 505, 526, 561, 571, 579, 580, 584, 613.
- By: 18.
- Domkirke, kapitel og kanniker: 18, 119, 136, 184, 185, 267, 391, 477, 478, 493, 526, 527, 611, 613, 614.
- Kantor: 18, 136, 184, 185, 477, 478.
- Provst: 18, 391.
- Stift: 110, 119.
- Ærkedegn: 18, 391, 478, 555.
Årsmarke (Musse h.): 111, 112.
Ås (Viske h., Halland): 419.
Ås kloster (Viske h., Halland): 629.
Åsbo, N., h. (Skåne): 344.
Åsum (Åsum h.): 579.
Åwäre, se Everöd.
Abullabo (Luggude h., Skåne): 265.
Albo h. (Skåne): 93.
Allerum (Luggude h., Skåne): 265.
Allerup (Åsum h.): 424.
Allinge (Bornholm): 507, 548, 552.
Als (ø): 290.
Altenkrempe (Oldenburg): 397, (398), 416.
Alvastra kloster (Östergötland, Sverige): 218.
Amsterdam (Holland): 69, 72, 479, 517, 551.
Anghelholm (forsv. navn på enemærke under Hundsbæk, Malt h.): 569.
Anklam (Pommern): 631.
Antwerpen (Belgien): 313.
Antvorskov (kloster, Slagelse h.): 169, 170, 171, 172, 175, 208, 331, 332, 655, 657.
Araslöv (Ö. Göinge h., Skåne): 337.
Arnakke (Merløse h.): 98.
Arns h. (Sdrj.): 436.
Ars h..: 98, 208, 377, 628.
Aska h. (Östergötland, Sverige): 257.
Askared (Östergötland, Sverige): 257.
Askeby (Skovby h.): 290.
Asmindrup, N.- (Ods h.): 98.
Aspanäs (Västergötland, Sverige): 80, 581.
Aspeland (nu Aspelands h., Småland, Sverige): 354.
Astrup (Hindsted h.): 302.
Aunsbjerg (Lysgård h.): 391.
Avnslev (Vindinge h.): 297.

B

Båg h.: 19, 20.
Bårse (Bårse h.): 575.

Bårse h.: 149.
Båslunde (V. Flakkebjerg h.): 221.
Bagsværd (Sokkelund h.): 483.
Bamberg (Tyskland): 186.
Bardowick (Tyskland): 126.
Bari (Italien): 352.
Barslev (Refs h.): 497.
Barth (Pommern): 27.
Bartwan (Rügen): 197.
Basse bol (forsv. navn på bebyggelse, Smerup s., Stevns h.): 112.
Bastrup (Skam h.): 423.
Bavelse (Tybjerg h.): 469, 474, 476, 482, 575.
Bederslev (Skam h.): 423.
Bedinge, Stora (Vemmenhögs h., Skåne): 582.
Bedsted (S. Rangstrup h.): 594.
Belgard (Pommern): 40.
Bellinge (Odense h.): 65.
Bensige (Luggude h., Skåne): 265.
Bentfeld (Oldenburg): 397, 398, 416.
Berga (Småland, Sverige): 135.
Bergen (Norge): 32, 51, 52, 354, 385 (note).
Bexet (Småland, Sverige): 278.
Billwerder (nu under Hamburg): 207.
Bjergby (nu Bjergbygård, Tuse h.): 562.
Bjergby, Munke- (Alsted h.): 85.
Bjergsted (Ars h., nu Skippinge h.): 208.
Bjælkerup (Stevns h.): 187.
Bjäre h. (Skåne): 265.
Bjärnhult (Gärds h., Skåne): 382.
Bjæverskov h.: 24.
Björstorp, N. (Albo h., Skåne): 93.
Blekinge: 162, 485.
Blenstrup (Hellum h.): 302.
Boeslunde (Slagelse h.): 259.
Bohus (Sverige): 52.
Bolg (Fjäre h., Halland): 419.
Bolmerod (Skam h.): 423.
Bolstrup (forsv. navn på bebyggelse, Farum s., Ølstykke h.): 483.
Borne (Slis h., Sdrj.): 114.
Bornholm: 48, 101, 205, 244, 245, 312, 431, 447, 460, 466, 481, 507, 548, 552, 641, 651.
Borreby (V. Flakkebjerg h.): 535.
Bosarp (Luggude h., Skåne): 265, 607.
Boserup (Hammer h.): 94, 95, 96, 97, 98.
Bosjø kloster (nu Bosjökloster, Frosta h., Skåne): 12, 23, 36, 61, 285, 286, 427, 485, 486, 563, 598, 642.
Bovstrup (Strukstrup h., Sdrj.): 418.
Braak (Holsten): 114, 361.
Bratskov (Ø. Han h.): 495.
Brattian (forsv. borg, nu i Polen): 86.
Braunsberg (nu Braniewo, Polen): 234, 248, 375, 507, 548, 552, 632.
Braunschweig (Tyskland): 458.
Bredaryd (Småland, Sverige): 415.
Bregentved (Volborg h.): 438, 604.
Bregerup (forsv. bebyggelse og hospital, Krønge s., Fuglse h.): 21.
Bremen (Tyskland): 40, 124, 186.
Bremholm (Langelands N.-h.): 407.
Brendstrup, Brenstorp (Hasle h.): 555.
Breslau (nu Wrocław, Polen): 123.
Briel (Holland): 69, 239.
Bringstrup (Ringsted h.): 221, 559, 562.
Broby, S. (Sallinge h.): 579.
Broholm (Gudme h.): 509.
Bromme (Alsted h.): 85.
Brűdyrud (forsv. navn på lokalitet i Gerndrup, Malt h.): 569.
Brusk h.: 83.
Brüsewitz (Mecklenburg): 411.
Brøndum (Slet h.): 630.
Brøndumgård (Slet h.): 630.
Brönnestad (Vemmenhögs h., Skåne): 582.
Brösarp (Albo h., Skåne): 93.
Bursø (Fuglse h.): 44, 113.
Bülkhoved (Dänischwohld): 211.
Bützow (Mecklenburg): 272, 393, 396, 399, 404, 409, 411.
Bælum (Hellum h.): 302.
Böhmen (Tjekiet): 352.
– Franciskanerprovins: 279.
Böketofta (Luggude h., Skåne): 265.
Børglum (Børglum h.): 30, 400, 401, 495, 579, 580.
Börringe (kloster, Vemmenhögs h., Skåne): 485.
Bøstrup (Løve h.): 169.
Bøstrup (V. Flakkebjerg h.): 208.

C

Cismar (kloster, Holsten): 181.
Clausholm (Galten h.): 510.
Concordia (Italien): 527.
Curau (Holsten): 538.

D

Dalby (Horns h.): 389.
Dalby (Torna h., Skåne): 89, 258.
Dalby kloster (Torna h., Skåne): 89, 258, 485, 608.
Dalsgård (Voer h.): 493.
Dalsgård (forsv. gd, Vammen s., Nørlyng h.): 550.
Danmark: 6, 40, 41, 55, 56, 58, 60, 72, 137, 140, 141, 180, 206, 227, 243, 261, 262, 279, 296, 301, 339, 352, 375, 384, 385, 388, 393, 396, 399, 404, 409, 411, 422, 425, 456, 458, 469, 470, 492, 551, 568, 573, 580, 583, 584, 592, 596, 617.
- Dominikanerprovins: 308, 531.
- Franciskanerprovins: 279.
Danzig (nu Gdańsk, Polen): 33, 48, 55, 60, 62, 101, 157, 205, 234, 244, 245, 248, 312, 375, 394, 422, 431, 466, 479, 506, 536, 548, 552, 632, 633, 634, (641).
Dassow (Tyskland): 121.
Daugstrup (Lunde h.): 423.
Deventer (Holland): 610.
Dissau (Holsten): 538.
Ditmarsken: 534.
Djurslöv (Bara h., Skåne): 606.
Doberan (kloster, Mecklenburg): 262.
Dordrecht (Holland): 40, 72, 304, 640.
Dorpat (Tartu, Estland): 458.
Dortmund (Tyskland): 40, 458.
Dråby, Over- (Horns h.): 653.
Dragerup (Merløse h.): 98.
Dragør (Sokkelund h.): 71, 626.
Drostrup (Malt h.): 569.
Dueholm (johanniterkloster, nu under Nykøbing M.): 74.
Dulsnis (forsv. gård, Borne s., Slis h., Sdrj.): 114.
Dunö (Småland, Sverige): 354.
Duveke, V. (Luggude h., Skåne): 265.
Duveke, Ö. (Luggude h., Skåne): 265.
Dyngby (Hads h.): 505.
Døjringe (Alsted h.): 435, 628.
Dølby (Hindborg h.): 295.

E

Egede (nu Jomfruens Egede, Fakse h.): 24, 187.
Egemarke (Skippinge h.): 426.
Egholm (Hellum h.): 400, 401.
Eichsen, Mühlen- (Mecklenburg): 411.
Ekeby (Luggude h., Skåne): 23, 144.
Ekeslunda (Västergötland, Sverige): 79, 581.
Elben (flod, Tyskland): 204, 207.
Elbing (nu Elbląg, Polen): 234, 248, 375, 458, 548, 552, 632.
Elburg (Holland): 69.
Eldsberga (Tönnersjö h., Halland): 605.
Elfsborg (Älvsborg, Sverige): 291.
Ellehavegård (forsv. gård, Musse h.): 232, 283.
Ellerup (Gjern h.): 512.
Ellested (Vindinge h.): 467.
Ellinge (nu Løvenborg, Merløse h.): 255.
Elmelunde (Mønbo h.): 347, 372.
Emislöv (Ö. Göinge h., Skåne): 607.
Engelstrup (Ods h.): 98.
England: 60, 71, 234, 355, 384, 479, 492, 506, 517.
Enkhuizen (Holland): 69.
Erffa (borg, Tyskland): 599.
Erfurt (Tyskland): 126, 599.
Ermland (Østpreussen): 56.
Erslev (forsv. navn på bebyggelse, Malt h.): 569.
Eskebjerg (forsv. navn på bebyggelse, Ø-Egesborg s., Bårse h.): 575.
Eskelund (Malt h.): 569.
Eskilstrup, Rude- (Alsted h.): 435.
Esrom (kloster, Holbo h.): 47, 300, 301, 484.
Eutin (Holsten): 114.
Everöd (Gärds h., Skåne): 642.

F

Fårdrup (V. Flakkebjerg h.): 376, 655.

Falkenburg (Tyskland): 6.
Falkendal (Sømme h.): 22, 28, 145, 417, 589.
Falster: 206, 334.
Falsterbo (Skytts h., Skåne): 10, 17, 26, 39, 56, 58, 63, 91, 131, 157, 178, 310, 378, 420, 441, 458, 537, 631, 632, 635.
Farebæksholm (Ramsø h.): 202, 203.
Favrholt (Ribe h.): 462.
Femern (Tyskland): 198.
Fensmark (Tybjerg h.): 165.
Ferslev (Fleskum h.): 318.
Ferslev (Horns h.): 389.
Fjenneslevmagle (Alsted h.): (647).
Fjolde (N. Gøs h., Sdrj.): 147.
Flakkebjerg h.: 221, 443, 502.
Flandern (Belgien): 42, 62, 352, 456 (note), 458, 460, 634, 651.
Flarup (Sønderlyng h.): 549.
Flemløse (Båg h.): 19, 20.
Flensborg (Sdrj.): 142, 394, 412, 534, 588.
Flädie (Torna h., Skåne): 597.
Fotvats (forsv. mølle, Västergötland, Sverige): 80, 581.
Foulum hale (Sønderlyng h.): 549.
Fovslet (N.-Tyrstrup h.): 277.
Frankrig: 352, 383, 492, 620.
Fraugde (Åsum h.): 579.
Freerslev (Ringsted h.): 94, 95, 206.
Freisingen (Tyskland): 122.
Frisland (Sdrj.): 72, 414, 450.
Frosta h. (Skåne): 265, 427.
Fryele (Småland, Sverige): 49.
Fræer (Hellum h.): 302.
Frøbjerg (Båg h.): 621.
Frørup (Vindinge h.): 252, 253.
Frøs h.: 214.
Fuglede, Store- (Ars h.): 443.
Fuglie (Skytts h., Skåne): 622.
Fulda (Tyskland): 599.
Fyn: 206, 308, 423, 463, 467, 468, 469, 509, 524, 621.
– Landsting: 467.
Färgaryd (Småland, Sverige): 278.
Färlöv (Ö. Göinge h., Skåne): 340.
Før (vesterhavsø): 423.
Førslev (Ringsted h.): 44.
Førslev (Ø. Flakkebjerg h.): 172.

G

Gårslev (Holmans h.): 82, 424.
Gaddaröd (Gärds h., Skåne): 642.
Gadebusch (Mecklenburg): 399, 410.
Galicien (Spanien): 304.
Galten h.: 15.
Gammelvad (forsv. mølle ved Kongeåen): 214.
Gamtofte (Båg h.): 20.
Geldern (Holland): 596.
Gelting (Ny h., Sdrj.): 442.
Gerding (Hellum h.): 302.
Gerdrup (Tybjerg h.): 95, 96.
Gerlev (Slagelse h.): 170, 171.
Gerndrup (Malt h.): 569.
Gerskov (Lunde h.): 423.
Gestager (areal i Højer, Højer h.): 35.
Gislev (Gudme h.): 253.
Gislum h.: 440.
Gislöv (Skytts h., Skåne): 625.
Gjern (Gjern h.): 539.
Gladsakse (Sokkelund h.): 293.
Gladsax (Järrestads h., Skåne): 382.
Glim (Sømme h.): 438.
Glorup (Gudme h.): 225.
Gloslunde (Lollands Sdr.-h.): 44, 113.
Glysnings mølle (Småland, Sverige): 354.
Gnesen (nu Gniezno, Polen): 186.
Gostorf (Mecklenburg): 404.
Gotha (Tyskland): 599.
Gottorp (Arns h., Sdrj.): 182, 397, 538.
Grado (Italien): 272, 350.
Granslev (Houlbjerg h.): 408.
Greifswald (Pommern): 374, 545, 631.
Grenå: 314.
Greve (Tune h.): 589.
Grevesmühlen (Mecklenburg): 404.
Grevinge (Ods h.): 98.
Grinderslev kloster (Nørre h.): 295.
Grossenbrode (Oldenburg): 288, 434.
Gräne (Småland, Sverige): 354.
Græse (Lynge-Frb. h.): 206.
Græshave (Lollands Sdr.-h.): 246.
Græsted (Holbo h.): 98.
Grødersby (Slis h., Sdrj.): 442.
Grønland: 32.
Grønning (Nørre h.): 295.
Grønsund: 189.

Gudehave (forsv. navn på enemærke under Hundsbæk, Malt h.): 569.
Gudhem kloster (Västergötland, Sverige): 581.
Gudme h.: 524.
Gudmindrup (Ods h.): 98.
Gudum (Slagelse h.): 187, 369.
Guldbæk (Hornum h.): 318.
Gunderslev (Ø. Flakkebjerg h.): 469, 470, 471, 472, 473.
Gunderslevholm (Ø. Flakkebjerg h.): 367, 368, 369, 428, 471, 502, 521.
Gunderslevmagle (nu under Gunderslevholm): 521.
Gurre (Lynge-Kronborg h.): 180, 468.
Guttau (Oldenburg): 181.
Göinge h. (nu V. og Ö. Göinge h., Skåne): 663.

H

Haag (Holland): 140, 141, 239, 247, 450, 551, 617.
Hårby (Båg h.): 252.
Haderslev: 59, 439.
Hagby, N. (Småland, Sverige): 354.
Hagby, S. (Småland, Sverige): 354.
Haghenes (forsv. navn på bebyggelse, Volborg h.): 221.
Hagenskov (Båg h.): 20.
Haldager (uvist om Haldagermagle el. Haldagerlille, Ø. Flakkebjerg h.): 472.
Halland: 144, 629.
Halle (Belgien): 304.
Halltorp (Småland, Sverige): 354.
Halmstad (Halland): 132, 299.
Halmstad (Luggude h., Skåne): 265.
Halmstad h. (Halland): 144.
Halsnæs (Strø h.): 98.
Hamburg (Tyskland): 40, 43, 46, 121, 126, 207, 289, 311, 458, 460, 492, 565, 596, 610, 626 (note), 650.
Hammer h.: 161.
Hammerbrook (nu under Hamburg): 565, 650.
Hammershus (Bornholms N.-h.): 48.
Hammershøj (Sønderlyng h.): 550.
Handbörd (nu Handbörds og Stranda h., Småland, Sverige): 354.
Hansestæderne: 40, 41, 42, 248, 355, 414, 422, 456, 457, 466, 479, 573, 617, 626, 631, 632, 640.
Harby (Småland, Sverige): 354.
Hardbo bygdeting (Jylland, se også Hardsyssel): 370.
Hardeberga (Torna h., Skåne): 265.
Harderwijk (Holland): 69.
Hardsyssel (Jylland): 18, 64.
Harlösa (Frosta h., Skåne): 427.
Harvestehude kloster (Tyskland): 565.
Hasle h..: 555.
Haslev se Hæsle.
Hasseris, Gammel- (Hornum h.): 318.
Havegård (forsv. gd., Føllenslev s., Skippinge h.): 426.
Havelberg (Tyskland): 272.
Havnelev (Stevns h.): 111.
Heddinge, Lille- (Stevns h.): 187, 475.
Heddinge, Store-: 111, 195.
Hedegård (Vrads h.): 391.
Hedegård (Hornum h.): 630, 637.
Hegnede (Ramsø h.): 465, 542, 575.
Heiligenhafen (Oldenburg): 213, 433.
Helberskov (Hindsted h.): 318.
Hellepøl (forsv. navn på bebyggelse, Frørup s., Vindinge h.): 253.
Hellerup (Vindinge h.): 461, 579.
Hellige Land, Det: 534.
Hellum h.: 302.
Helsingborg (Skåne): 23, 51, 54, 144, 284, 485.
Helsinge (Holbo h.): 575.
Helsingør: 47.
Hennegau (Hainaut), (Belgien): 352.
Herdla skibrede (Norge): 51.
Herlufmagle (Tybjerg h.): 474, 476, 482.
Herlufstrup (forsv. gd., Vollerslev s., Bjæverskov h.): 14.
Hermanstorp (forsv. gd., Härslöv s., Rönnebergs h., Skåne): 296.
Herrestrup (Ods h.): 98.
's-Hertogenbosch (Holland): 69, 159, 304.
Hessel (Djurs Sdr.-h.): 391.
Hessel (Gislum h.): 440.
Hesselager (Gudme h.): 20, 225.
Hiddensee kloster (Rügen): 136, 358.
Hillerslev (Sallinge h.): 621.

Himmelstorp (Bjäre h., Skåne): 265.
Himmersyssel (Jylland): 400, 401, 440.
Hindborg h..: 295.
Hindsgavl (nu under Middelfart): 160.
Hinneryd (Småland, Sverige): 135.
Hjularöd (Frosta h., Skåne): 427, 486.
Hjärsås (Ö. Göinge h., Skåne): 335, 607.
Hjärup (Bara h., Skåne): 379.
Hólar (Island): 356, 461.
Holbo h.: 47, 98.
Holbæk: 98.
Holeby (Fuglse h.): 21.
Holevad (Båg h.): 621.
Holland: 60, 62, 69, 158, 450, 617.
Holløse (Ø. Flakkebjerg h.): 646.
Holmans h.: 82.
Holme (nu Holmegård, Hammer h.): 8.
Holstebro: 370.
Holsten: 134, 198, 207, 560, 583, 584.
Holtug (Stevns h.): 187.
Hoorn (Holland): 140, 141.
Horns h. (Sjælland): 389.
Hornum, Ø- (Hornum h.): 440.
Horsens: 208.
Hossmo (Småland, Sverige): 354.
Hossmo, V. (Småland, Sverige): 354.
Hossmo, Ö. (Småland, Sverige): 354.
Hostrup (Slogs h.): 226, 256, 364.
Houlbjerg h.: 408.
Hov (Bjäre h., Skåne): 609.
Hovdala (V. Göinge h., Skåne): 36.
Hoya (Tyskland): 568.
Hundborg h.: 188.
Hundsbæk (Malt h.): 214, 569.
Hundsbækkær (forsv. navn på enemærke under Hundsbæk, Malt h.): 569.
Hunneberga (Frosta h., Skåne): 486.
Husby (vistnok Ulfborg h.): 370.
Huseby (Holbo h.): 240.
Hvalsø, Kirke- (Volborg h.): 3.
Hvalsø (Kirke- el. N.-Hvalsø, Volborg h.): 604.
Hvidbjerg (Refs h.): 497.
Hyby (Bara h., Skåne): 68, 206, 284, 335, 336, 625.
Hyllinge (Ø. Flakkebjerg h.): 474, 476, 482.
Hyllinge, Kirke- (Volborg h.): 81.
Häckeberga (Bara h., Skåne): 582.
Häggenäs (Frosta h., Skåne): 285, 286.
Hälghult (Småland, Sverige): 278.
Hänninge (Frosta h., Skåne): 285.
Hæsle (vistnok Haslev, Ringsted h.): 382.
Hög (Harjagers h., Skåne): 453.
Högsrum (Småland, Sverige): 354.
Højby (Ods h.): 98.
Højelse (Ramsø h.): 390.
Højer (Højer h.): 35, 87.
Højstrup (Stevns h.): 111, 112.
Hökrum (Västergötland, Sverige): 80, 581.
Höks h. (Halland): 144.
Høl (nu Höllviken ved Skanør, Skåne): 71.
Høng (Løve h.): 208, 331.
Hørby (Tuse h.): 326, 327, 328, 523, 542.
Hørsholm (Lynge-Kronborg h.): 368, 369, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 483.
Höör (Frosta h., Skåne): 563.

I

Ilsgrannatorp (Gärds h., Skåne): 382.
Ishøj (Lille h., nu Smørum h.): 22, 28, 417, 589.
Island: 32.
Itzehoe (Holsten): 392, 540 (note).

J

Jebjerg (Nørre h.): 295.
Jecheburg (Tyskland): 125.
Jerslev (Børglum h.): 498.
Jersore (Skam h.): 423.
Jonstrup (forsv. navn på bebyggelse, Bjæverskov h.): 24, 94, 95.
Jungshoved (Bårse h.): 390.
Jydbæk (Arns h., Sdrj.): 436.
Jylland (se også Sdrj.): 206, 469, 498, 579.
Jämtland (Sverige): 106.
Jørlunde h. (nu Ølstykke h.): 435.

K

Kågeröd (Luggude h., Skåne): 265.
Kagstrup (Tybjerg h.): 472.
Kalkerup (Tybjerg h.): 645.

Kalmar (Sverige): 79, 80, 84, 260, 269 A, 354, 530.
Kalundborg: 120, 377, 380.
Kalvslund h.: 270, 271, 274.
Kammin (Pommern): 6, 186, 374.
Kampen (Holland): 69, 71, 196, 223, 239, 247, 479, 640.
Kapelle (Rügen): 227.
Karise (Fakse h.): 164.
Karleby, Lille- (Volborg h.): 305, 562.
Karstorp (Bjäre h., Skåne): 265.
Kartofte (Musse h.): 283.
Kasnevitz (Rügen): 229.
Kastberga, Stora (Harjagers h., Skåne): 12.
Kattemåla (Småland, Sverige): 354.
Katzenow (Pommern): 260.
Kelstrup (Slagelse h.): 332, 559.
Kerpen (Tyskland): 128.
Kiel (Tyskland): 35, 200, 201, 207, 211, 212, 361.
King's Lynn (England): 506.
Kingston-upon-Hull (England): 479.
Kinnevalds h. (Småland, Sverige): 230.
Kisserup (Volborg h.): 590, 593.
Kjellerup (Onsild h.): 341.
*Klagstrup (hvor?): 334.
Klapholt (Strukstrup h., Sdrj.): 147.
Kleva (Öland, Sverige): 354.
Klovby (Ars h.): 377.
Klovtofte (Lille h., nu Smørum h.): 483.
Klæstruplund (Hornum h.): 413.
Knisslinge (Ö. Göinge h., Skåne): 335.
Kolberg (Pommern): 40, 194, 631.
Kolding: 64, 143, 277, 462, 533.
Konga (Onsjö h., Skåne): 265.
Kongerslev, N.- (Hellum h.): 302.
Kongsted (Merløse h.): 85.
Kongstedgård (forsv. gd., Niløse s., Merløse h.): 85.
Kongstrup (Merløse h.): 98.
Koregård (forsv. navn på bebyggelse, N. Åsbo h., Skåne): 344.
Korsemarke (forsv. navn på bebyggelse, Musse h.): 176.
Korup (Odense h.): 191.
Krapperup (Luggude h., Skåne): 345.
Krebsförden (Mecklenburg): 411.
Krenkerup (Musse h.): 21, 65, 232, 600.
Kriwitz (Tyskland): 121.
Krumbeck (Holsten): 538.
Krungerup (Musse h.): 21.
Krømlinge (Bårse h.): 164.
Krönkenhagen (Mecklenburg): 404.
Kuditse (Lollands Sdr.-h.): 342.
Kulm (nu Chelmo, Polen): 234.
Kvanløse (Merløse h.): 206, 221.
Kværn (Ny h., Sdrj.): 134.
Kyndeløse (Volborg h.): 81, 221.
Kyse (Ø. Flakkebjerg h.): 31, 465.
Kyttrup (forsv. bebyggelse, nu Viffertsholm, Hellum h.): 302.
Källstorp (Vemmenhögs h., Skåne): 582.
Kærby, Fraugde- (Åsum h.): 524.
Kærgård (enemærke, Malt h.): 569.
Kärr (Västergötland, Sverige): 80, 581.
Kærstrup (Fuglse h.): 113.
Kærstrup (forsv. borg, Bregninge s., Sunds h.): 471.
Kærum (Båg h.): 580.
København: 156, 465, 479, 583.
- Borgmestre, rådmænd, by og borgere: 92, 133, 206, 307, 520.
- Borgen: 71, 206, 406.
- Byting: 92, 520.
- Dekan: 206.
- Foged: 520.
- Høvedsmand: 60, 62, 406.
- Kanniker: 37, 92, 151, 307, 559.
- St. Nikolaj kirke: 520.
- Torv: 520.
- Tyskemannegade: 92, 520.
- Vor Frue kirke: 520, 559.
Køge: 50, 426.
Kölby (Småland, Sverige): 354.
Köln (Tyskland): 127, 186, 458.
Køng (Båg h.): 343.
Königsberg (Østpreussen): 55, 234, 248, 375.
Köpet (Småland, Sverige): 222.
Köslin (Pommern): 40.

L

Långaryd (Småland, Sverige): 278.
Långaröd (Gärds h., Skåne): 642.
Långaröd (Luggude h., Skåne): 265.
Långeberga (Luggude h., Skåne): 265.
Lånum (Fjends h.): 652.

Låremölla (Vemmenhögs h., Skåne): 449.
Låstrup (Rinds h.): 440.
Lackalänga (Torna h., Skåne): 622.
Laholm (Halland): 222, 299.
Lales jord (areal i Flemløse, Båg h.): 19, 20.
Langeland: 206, 407, 621.
Langholm (forsv. gd., Gudme h.): 303.
Langæblegård (Vindinge h.): 252.
Lapperne: 67.
Leist (Pommern): 545.
Letland: 661.
Levensau (å, Sdrj. og Holsten): 211.
Liège (Belgien): 128, 129, 352.
Lillaverke (Småland, Sverige): 354.
Lille h. (nu del af Smørum h.): 22, 28, 202, 203, 417, 483, 589.
Lillerød (Lynge-Frb. h.): 483.
Lillevejle (Rinds h.): 643.
Lillö (Gärds h., Skåne): 486.
Lillö (ø, Frosta h.): 563.
Lindås (Norge): 51.
Lindby (Vemmenhögs h., Skåne): 449.
Linderöd (Gärds h., Skåne): 335, (336).
Lindholm (Oxie h., Skåne): 591, 596.
Lindknud (Malt h.): 423, 569.
Linköping (Sverige): 102, 104, 105, 107, 138, 220, 233 (note), 251, 269 A, 357, 358, 446, 528, 530.
Lippstadt (Tyskland): 207.
Lister: 162.
Litauen: 6, 623.
Litha (nu Norrlia og Österlia, Gärds h., Skåne): 382.
Livland (se også Letland): 592, 623, 624, 661.
Ljungby (Småland, Sverige): 354.
Lobbes (Belgien): 127.
Lockarp (Oxie h., Skåne): 183.
Lodderup (forsv. navn på bebyggelse, Kisserup s., Volborg h.): 590, 593.
Lolland: 44, 64, 113, 206, 246, 321, 557, 559, 576, 577.
- Landsting: 246, 283, 342, 601.
Lollands Sdr.-h.: 44, 113.
London (England): 355.
Lothringen (Frankrig): 352.
Lousore (ved Holbæk, Merløse h.): 98.
Lovns (Gislum h.): 15.
Luggude h. (Skåne): 265.
Lund (Skåne): 1, 12, 16, 64, 68, 93, 183, 210, 215, 353, 354, 406, 429, 485, 486, 518, 619.
- Allehelgens kloster: 118.
- Borgmestre, rådmænd, by og borgere: 53, 215, 379, 386, 429, 578, 598.
- St. Botulfs sogn: 215.
- Bredegade: 429.
- Byport: 53.
- Byting: 215, 429.
- Dekan: 118, 185, 210, 485, 518, 619.
- Dominikanerne: 61, 429, 485.
- Domkirke (St. Laurentius), kapitel og kanniker: 1, 13, 16, 117, 118, 120, 183, 185, 209, 210, 215, 267, 269, 357, 359, 372, 373, 379, 406, 451, 452, 453, 454, 477, 478, 485, 518, 563, 578, 582, 611, 613, 615, 619, 625.
- Foged: 429.
- Foged, ærkebispens: 215.
- Franciskanerne: 485.
- St. Hans hospital: 485.
- Helligåndshus: 265, 485.
- St. Jørgens gård nær Lund: 578.
- Kantor: 210, 582.
- Kirkeprovins: 64, 186, 386.
- Klokker: 485.
- Landsting: 335, 336.
- Lundegård: 64, 210, 429, 518.
- St. Peders kirke i Bredegade: 429.
- (St. Peders) nonnekloster: 485.
- Provst: 185, 210, 406, 485, 518, 571, 619.
- Sakristan: 485.
- Spedalskhedshus (se også St. Jørgensgård): 485.
- Stift: 210, 267, 269, 359, 386, 453, 597.
- Store Vor Frue sogn: 53.
- Ærkebiskop: 1, 12, 13, 16, 64, 67, 68, 93, 119, 120, 166, 167, 209, 210, 267, 268, 280, 281, 312, 348, 358, 359, 372, 373, 451, 452, 453, 454, 455, 477, 478, 485, 486, 518, 528, 585, 586, 587, 588, 612, 614, 615, 619, 625, 627, 662.
- Ærkedegn: 1, 267, 426, 485.
Lund (Stevns h.): 195, 483.
Lunde (Lunde h.): 343.
Lundforlund (Slagelse h.): 172.
Lundum (Voer h.): 316.
Lundumskov (Voer h.): 316.
Lübeck (Tyskland): 40, 41, 46, 76, 77, 90, 114, 261, 361, 384, 416, 458, 463, 553, 565, 596, 610, 626 (note), 631, 632, 635, 661.

- Bagernes gade: 513.
- Biskop: 272, 528, 530.
- Borgmestre, rådmænd, by og borgere: 40, 91, 189, 261, 425, 457, 458, 479, 485, 513, 530, 534, 553, 566, 602, 633, 634, 636, 638, 639.
- Dekan: 350, 527.
- Domkirke, kapitel og kanniker: 121, 126, 186, 350, 442, 452, 527, 530, 565.
- Helligåndshospital: 538.
- St. Johannes kloster: 397, 398, 416.
- Niederstadtbuch: 63, 131, 142, 189, 378, 420, 425, 439, 481, 513, 546, 636, 638, 639.
- Provst: 350.
- Stadsskriver: 248.
- Stift: 349, 350.

Lycke (Norge): 291.
Lyderslev (Stevns h.): 195.
Lydtgård (forsv. navn på bebyggelse, Össjö s., N. Åsbo h., Skåne): 344.
Lykkesholm (også kaldet Magelund, Vindinge h.): 465, 467, 468, 509.
Lyndby (Volborg h.): 562.
Lüneburg (Tyskland): 40, 43, 186, 458, 635.
Lyngby (Børglum h.): 319.
Lyngby (nu Lyngbygård, V. Flakkebjerg h.): 221.
Lynge h. (nu Lynge-Frb. og Lynge-Kronborg h.): 368, 369, 483.
Lyngsjö (Gärds h., Skåne): 642.
Lütjenburg (Holsten): 193 (note).
Lütjensee (Stormarn): 289.
Lywekyl (forsv. navn på lokalitet, Svindinge s., Gudme h.): 253.
Læborg (Malt h.): 214.
Lødderup (Morsø Sdr.-h.): 74.
Lödöse (Sverige): 287.
Løgismose (Båg h.): 226, 303, 364, 532.
Løgum kloster (Lø h.): 35, 87, 214.
Løjtofte, Lille- (Lollands N.-h.): 464.
Løve h.: 169, 208.

M

Mårkær (Strukstrup h., Sdrj.): 418.
Mårum (Holbo h.): 98.
Maastricht (Holland): 362.
Maderup (Skovby h.): 423, 514.
Madum (Ulfborg h.): 64.
Magdeburg (Tyskland): 186.
Magelund se Lykkesholm.
Maglehem (Gärds h., Skåne): 166.
Mainz (Tyskland): 186.
Malmø (Skåne): 67, 100, 365.
- Byfoged: 437.
- Byting: 100, 437.
- Færgebro: 307.
- Helligåndshuset: 485, 578.
- Rådmænd, by og borgere: 1, 307, 437, 485, 546, 578.
- Storegade: 578, 598.
- St. Petri kirke: 100, 267.
- Strandgården: 100.

Malt h.: 214, 569.
Mansdala (Gärds h., Skåne): 382.
Marienborg (Mariuborg) (forsv. borg, Uppland, Sverige): 251.
Marienburg (ved Gdańsk, Polen): 55, 56, 70, 146, 234, 249, 375, 447, 537, 632, 633, 634.
Markeslev (Tuse h.): 351, 557, 559.
Marne (Ditmarsken): 534 (note).
Marnitz (Mecklenburg): 393.
Massa Marittima (Italien): 623, 661.
Mastrup (Skippinge h.): 654.
Mastunga (Västergötland, Sverige): 581.
Mecklenburg: 262, 393, 396, 399, 404, 411, 602.
Meimersdorf (Holsten): 540 (note).
Meissen (Tyskland): 547.
Melby (Skovby h.): 290.
Meltofte (Lollands N.-h.): 246, 342.
Merløse h.: 221, 501, 628.
Merløse, Tveje- (Merløse h.): 98.
Merseburg (Tyskland): 547.
Middelhede (nu Middelhede, Store- og Lille-, Middelsom h.): 494.
Middelsom h..: 494.
Millinge (Sallinge h.): 463.
Mjöhult (Småland, Sverige): 278.
Mogenstrup (Sønderhald h.): 604.
Mollerup (Morsø Sdr.-h.): 637.
Mors (ø, Jylland): 74, 75.
Morsø N.-h.: 75.
Mortorp (Småland, Sverige): 354.
Munkebo (Bjerge h.): 343.
Musse h.: 283.

Münster (Tyskland): 261.
Münstereifel (Tyskland): 128.
Myren (Ö. Göinge h., Skåne): 335, (336).
Möcklehult (Småland, Sverige): 278.
Möllarp (Luggude h., Skåne): 265.
Møn (Mønbo h.): 206.
Möre (del af Småland, Sverige): 354.
Mørkholt (Holmans h.): 82.

N

Nårup (Gjern h.): 539.
Namnerum (Småland, Sverige): 354.
Naumburg (Tyskland): 125, 547.
Navarra: 352.
Nebbe (Holmans h.): 83, 511.
Nebel, V.- (Skast h.): 306.
Neubukow (Mecklenburg): 396.
Neuengamme (Tyskland): 121.
Nidaros (nu Trondheim, Norge): 52, 385 (note), 386.
Nielsby (nu Nielsbygård, Malt h.): 569.
Nielstrup (Musse h.): 557, 559.
Nielstrup mølle (forsv. mølle, Vorup s., Galten h.): 408.
Nienlande (forsv. navn på område ved Elben, Holsten): 207.
Nienstat (forsv. navn på bebyggelse nær Glückstadt, Holsten): 204, 207.
Niløse (Merløse h.): 85.
Njudung (del af Småland, Sverige): 354.
Nordenskov, V.- (Malt h.): 569.
Nordenskovkær (Malt h.): 569.
Norge: 52, 58, 137, 279, 301, 352, 383, 384, 385, 393, 396, 404, 409, 411, 422, 544, 573, 583, 584, 596, 617.
Norup (Lunde h.): 423.
Nottingham (England): 517.
Nyborg: 64, 88, 424.
Nybølle (Lollands N.-h.): 576.
Nydala kloster (Småland, Sverige): 49, 218, 238.
Nykøbing (Falster): 189.
Nyköping (Sverige): 104, 241, 242, 448, 596.
Nyrup (nu Nyrupgård, Volborg h.): 221, 590.
Nyrup (nu Nyrupgård, Fakse h.): 81.
Nyrup (Merløse h.): 628.
Næblerød (Ø. Flakkebjerg h.): 472.
Nærå, N.- (Skam h.): 423.
Næsborg (Slet h.): 630, 637.
Næsby (Næsbygård, nu Næsbyholm, Tybjerg h.): 575.
Næsby (Tybjerg h.): 111, 221, 590, 593.
Næsby ved Skoven (Slagelse h.): 14, 562.
Näsbyholm (Vemmenhögs h., Skåne): 57, 206, 449.
Næsbyhoved (Odense h., nu under Odense): 143.
Næsfærge (forsv. gd., Vorup s., Galten h.): 408.
Næstved: 66, 292, 309, 368, 488, 489, 491, 644.
- Dominikanerne: 644.
- Guardian: 170.
- Koberg: 489 (note).
- Møllegade: 488.
- St. Peders kloster: 309, 490, 491, 646.
Nørlyng h..: 494, 550.
Nørre h.: 295.

O

Ochsenwerder (nu under Hamburg, Tyskland): 207.
Odense: 191, 308, 621.
- Biskop: 153, 197, 227, 269, 343, 373, 579, 580, 621.
- Byting: 263.
- Dominikanerne: 191, 263, 297.
- Foged: 263.
- Johanniterne: 191, 208.
- St. Knuds kloster: 191, 269, 621.
- Rådmænd, by og borgere: 263, 308, 423.
- Stift: 64, 197, 227, 294, 580.
Odense h.: 191.
Ods h.: 98.
Oldenburg: 434.
Oldenburg (Holsten): 181, 540.
Oldesloe (Holsten): 560.
Olinge (V. el. Ö. Göinge h., Skåne): 663.
Olstorp (Luggude h., Skåne): 265.
Onsjö h. (Skåne): 265.
Oppetuna (Luggude h., Skåne): 265.
Ordrup (Volborg h.): 221, 562, 590.
Orkneyøerne (England): 52, 54.
Orte (Båg h.): 621.

Os mølle (forsv. mølle, Västergötland, Sverige): 79, 581.
Oslo (Norge): 52, 228, 363, 385 (note), 544, 554.
Oudrup (Slet h.): 637.

P

Påbonäs (nu Påboda, Småland, Sverige): 251, 269 A, 354.
Pårup (Odense h.): 191.
Parin (Mecklenburg): 404.
Pebringe (Fakse h.): 164.
Perugia (Italien): 118, 280, 627.
Petzen (Tyskland): 207.
Pier (Tyskland): 128.
Pjedsted (Holmans h.): 579.
Plön (Holsten): 114, 193, 434.
Polen: 6.
Pommern: 40, 301.
Prag (Tjekiet): 186, 347, 372.
Preseke (Rügen): 197.
Preussen: 5, 6, 9, 33, 34, 40, 55, 56, 60, 70, 76, 77, 86, 90, 91, 146, 234, 248, 249, 250, 254, 313, 355, 375, 422, 447, 458, 460, 466, 506, 507, 537, 552, 602, 617 (note), 631, 632, 633, 634, 635.
Provstrup (forsv. navn på bebyggelse, Osted s., Volborg h.): 438.
Præstø: 155.

Q

Quiltze (Pommern): 432.

R

Rågelund (Åsum h.): 333.
Rårise (Bjæverskov h.): 24.
Radsted (Musse h.): 21.
Ragnabo (Småland, Sverige): 354.
Ramelsloh (Tyskland): 124.
Ramløse (Holbo h.): 98, 557, 559.
Ramsø h.: 390.
Randers: 405, 408, 513, 553.
Ratzeburg (Lauenburg): 121.
Ravnsborg (forsv. borg, Birket s., Lollands N.-h.): 260.
Ravnstved (forsv. navn på lokalitet, Gerndrup, Malt h.): 569.
Reerslev (Tune h.): 221.
Reersø (Musse h.): 21, 65.
Regerup (Tybjerg h.): 474, 476, 482.
Rejnstrup (Fakse h.): 322.
Rejnstrup (Ø. Flakkebjerg h.): 172.
Rendsborg (Holsten): 398, 487.
Renge (Stevns h.): 168.
Rettestrup (Hammer h.): 161.
Reval (nu Tallinn, Estland): 624, 661.
Rheden (nu under Polen): 76, 77, 78.
Ribe: 64, 271, 274, 306, 369, 462, 533.
- Biskop: 30, 45, 115, 116, 271, 277, 400, 401, 424, 462, 516, 533, 561, 579, 580, 584, 611.
- Bredegade: 275.
- Byting: 271, 274.
- Dominikanerkloster (St. Katharine): 275, 543, 567.
- Dam og Nederdam: 273, 275, 276.
- Domkirke (Marie el. Vor Frue), kapitel og kanniker: 29, 64, 82, 115, 116, 270, 271, 274, 275, 277, 413, 462, 533, 561, 611, 612, 613.
- Forstad: 271, 274.
- Grønnegade: 275.
- Helligånds kirkegård: 275.
- Horstrup port: 306.
- Ippegade: 306.
- Kantor: 82, 270, 271, 462.
- Nørreport: 275, 276.
- Pughus: 64.
- Rådmænd, by og borgere: 29, 274, 306, 423, 462.
- Slusebro: 276.
- Stift: 64, 561, 567, 579.
- Sudergade: 276.
- Ærkedegn: 29, 462.
Riga (Letland): 155, 186, 458, 592, 623, 624, 661.
Ringe (Skam h.): 423.
Ringsted: 38, 542, 559, 562.
- Kloster: 562.
Ringsted h.: 38, 44.
Riseberga kloster (Sverige): 217.
Risinge (Öland, Sverige): 354.
Rislev (Tybjerg h.): 490, 542.
Rolstrup (forsv. gd. under Nykøbing M.): 75.

Rom (Italien): 13, 99, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 136, 184, 185, 249, 266, 267, 268, 269, 272, 279, 281, 294, 300, 301, 347, 348, 349, 350, 352, 356, 357, 358, 359, 371, 372, 373, 374, 381, 386, 387, 446, 451, 452, 453, 454, 477, 478, 485, 515, 516, 526, 527, 528, 531, 543, 561, 567, 570, 571, 586, 587, 592, 597, 611, 612, 613, 614, 615, 623, 624, 627.
Roskilde: 2, 3, 66, 98, 133, 145, 160, 203, 406, 438, 443, 445, 475, 476, 480, 482.
- St. Agnete kloster: 3, 438, 443.
- Biskop: 2, 3, 71, 96, 97, 98, 117, 120, 136, 167, 322, 341 (?), 347, 348, 353, 354, 406, 424, 428, 445, 452, 515, 516, 579, 580, 583, 615, 654.
- Borgmestre, rådmænd, by og borgere: 3, 28, 66, 81, 133, 145, 192, 240, 293, 428, 557, 589.
- Budolfi kirke: 417.
- Byting: 66, 133, 192.
- St. Clara kloster: 293, 351, 474, 476, 482, 483.
- Dekan: 81, 203, 240, 267, 428, 452, 475, 557, 559.
- Dominikanerne: 133.
- Domkirke (St. Lucius), kapitel og kanniker: 2, 22, 28, 98, 115, 116, 117, 118, 133, 136, 145, 168, 184, 203, 240, 267, 347, 348, 371, 372, 374, 386, 387, 417, 438, 445, 452, 489, 515, 516, 520, 557, 559, 570, 571, 586, 589, 611, 613, 615.
- Foged: 133, 192.
- Franciskanerne: 25.
- Kalentegildet: 81.
- Kantor: 445, 515, 557, 559.
- Kongensgade og Algade (Torvegade): 66, 145.
- Kældermester: 3.
- St. Mikkels sogn: 133.
- Official: 453.
- St. Olufs sogn: 66, 145, 417.
- Provst: 22, 28, 81, 136, 184, 417, 445, 515, 516, 557, 559, 589.
- Stift: 116, 120, 136, 186, 301, 347, 358, 372, 374, 484, 612, 614, 615, 627.
- Torvet: 66, (145).
- Vor Frue kloster og sogn: 88, 145, 417.
- Ærkedegn: 116, 428, 438, 445, 475, 515, 516, 557, 559.
Rostock (Mecklenburg): 40, 69, 262, 292, 365, 393, 399, 404, 409, 411, 422, 447, 456, 457, 458, 466, 507, 548, 552, 572, 574, 591, 596, 602, 617, 626, 636, 638, 639, 640, 641.
Rostrup (Skam h.): 423.
Rue (Skovby h.): 514.
Runtoft (Ny h., Sdrj.): 442.
Rusland: 6, 531.
Ryde (Lollands Sdr.-h.): 232, 246, 283, 342.
Rye (Volborg h.): 562.
Rügen (Tyskland): 197, 243.
Rügenwalde (Pommern): 40.
Rynkeby (Bjerge el. Gudme h.): 88, 480.
Röbel (Mecklenburg): 409.
Røckeby (Mønbo h.?): 329.
Rødding h.: 494.
Röggelin (Mecklenburg): 399.
Rönö (Sverige): 217.
Rörum, N. (Frosta h., Skåne): 265.

S

Sachsen (Tyskland): 279.
Saksebol (forsv. navn på areal, Kisserup s., Volborg h.): 590, 593.
Salby (Ramsø h.): 390.
Salby, Lille- (Ramsø h.): 390.
Salismünde (Letland): 592, 623.
Sallerup, V. (Harjagers h., Skåne): 12.
Salling (halvø, Jylland): 295.
Salling, Skarp- (Slet h.): 630.
Sallinge (Sallinge h.): 621.
Sallinge h.: 463.
Saltholm (Sokkelund h.): 71.
- Saltholmsgrunde: 71, 479 (?).
Saltum (Hvetbo h.): 495.
Salzburg (Østrig): 186.
Samsø: 158.
Sandåkra (Vemmenhögs h., Skåne): 449.
Sandby (Tybjerg h.): 559, 562.
Sandby (Tuse h.): 98.
Sandby (Lollands N.-h.): 464.
Santiago di Compostela (Spanien): 304.
Satserup (Frosta h., Skåne): 335, (336).
Schmalkalden (Tyskland): 4.

Schwerin (Mecklenburg): 262, 272, 393, 396, 399, 404, 409, 410, 411, 527.
Schwerin, grevskabet: 262.
Seerdrup (Slagelse h.): 628.
Sejerø (Skippinge h.): 654.
Sigerslev (Stevns h.): 8, 24, 367, 475.
Sighnde mølle (forsv. mølle, Småland, Sverige): 354.
Simrishamn (Skåne): 395, 566.
Sjælland: 14, 38, 44, 187, 206, 322, 368, 376, 469, 523, 535, 604.
- Landsting (se også Ringsted): 14, 94, 98, 221, 435, 499, 542, 559, 562.
Skåne: 90, 166, 194, 196, 223, 234, 235, 236, 237, 239, 247, 248, 254, 261, 265, 304, 310, 355, 360, 362, 366, 378, 382, 406, 430, 506, 508, 517, 525, 551, 564, 566, 591, 609, 610, 617 (note), 629, 631, 632, 633, 635, 636, 638, 639.
- Borgene: 536.
- Fed: 55, 90, 91, 159, 223, 248, 551, 633.
- Fogeder: 40, 42, 55, 69, 70, 146, 196, 248, 508, 631.
- Landstingsfoged: 379.
- Skånemarkedet: 132, 432.
Skabersjö (Bara h., Skåne): 166, 183, 379, 606.
Skafterup (Ø. Flakkebjerg h.): 221.
Skalkendrup (Vindinge h.): 297.
Skalkenæs (nu Krukholm, under Nakskov): 298.
Skals (Rinds h.): 163.
Skam h.: 423.
Skamby (Skam h.): 423.
Skanør (Skanör, Skytts h., Skåne): 11, 69, 71, 178, 313, 430, 631, 632, 635.
- Fed: 631, 632.
Skara (Sverige): 238, 381, 424, 446, 581.
Skarresholm (Skippinge h.): 240, 377.
Skast h.: 29.
Skawarödt (Skåne): 36.
Skaverup (Ods h.): 98.
Skeby (Lunde h.): 343.
Skeglinge (Frosta h., Skåne): 23.
Skelby (Tybjerg h.): 472.
Skellingsted (Tuse h.): 421.
Skensved, Lille- (Ramsø h.): 390.
Skepparslöv (Gärds h., Skåne): 382.
Skerne (Falsters N.-h.): 334.
Skippinge (Ods h.): 98.
Skjoldenæs (Ringsted h.): 305, 389, 562.
Skodborg (Frøs h.): 214.
Skodborg å (nu Kongeåen, mellem Malt h. og Frøs h.): 214.
Skodborg h. (rimeligvis fejl for Frøs h.): 214.
Skomakarebol (Västergötland, Sverige): 581.
Skotland: 301, 383, 517.
Skovby (Skovby h.): 290.
Skovby h..: 290.
Skovbølling (forsv. navn på bebyggelse, Læborg s., Malt h.): 569.
Skovhuse (Bårse h.): 575.
Skovlunde (Smørum h.): 37, 168.
Skovmose (Vandfuld h.): 659.
Skuderløse (Ringsted h.): 38.
Skullerup (nu Skullerupholm, Volborg h.): 221, 590, 593.
Skyllberg (Sverige): 217.
Skælskør: 259, 657.
Skärstad (Småland, Sverige): 238.
Skærsø (Mols h.): 98, 654.
Skørpinge (Stevns h.): 195.
Skørpinge (V. Flakkebjerg h.); 173, 174, 175, 443.
Slagelse: 161, 208, 542, 647, 656.
Slagelse h.: 628.
Slangerup (Lynge-Frb. h.): 483, 484.
Slesvig (Sdrj.): 224.
- Biskop: 73, 224, 349, 350, 424, 547, 599.
- Domkirke, kapitel og kanniker: 124, 147, 207, 349, 350, 515, 516, 526.
- Hertugdømmet se Sønderjylland.
- Provst: 349, 350, 516, 565.
- Rådmænd: 436.
- Skatmester: 349, 350.
- Skolemester: 349, 350.
- Stift: 114, 558.
Slet h.: 630.
Slogs h.: 226, 256, 364.
Sloudrup (forsv. navn på bebyggelse, uvist om Nørlyng h. el. Sønderlyng h.): 550.
Slude (Vindinge h.): 252.
Smollerup (Fjends h.): 652.
Smørum h.: 37.
Sneum (Skast h.): 29.
Solvig (Slogs h.): 226, 256, 364.
Sonarp (Luggude h., Skåne): 265.

Sonnerup, Lille- (forsv. navn på bebyggelse, Volborg h.): 3.
Sorø kloster: 116, 136, 149, 150, 367, 368, 369, 389, 390, 435, 475, 483, 612, 614, 615, 628, 629.
Southampton (England): 366.
Spending (Strukstrup h., Sdrj.): 418.
Stånum (Sønderhald h.): 510.
Stårby (Bårse h.): 305, 575.
Ståstorp (Skytts h., Skåne): 57.
Stacketorp (forsv. navn på bebyggelse, Össjö s., N. Åsbo h., Skåne): 344.
Stade (Tyskland): 186, 458, 492, 610.
Stadthagen (Tyskland): 519.
Stargard (nu opgået i Mecklenburg): 393, 399, 404, 409.
Stavanger (Norge): 52.
Stavern (Holland): 69.
Steinfeld, Herren- (Mecklenburg): 411.
Stenderup (Hatting h.): 317.
Stenløse (Ølstykke h.): 435.
Stenmagle (Alsted h.): 85.
Stensgård (Sallinge h.): 463.
Sternberg (Mecklenburg): 393, 396, 399, 404, 409, 411.
Stettin (Pommern): 71, 631.
Stevns h.: 187, 195, 367, 382, 474, 476, 482, 483.
Stigsnæs (V. Flakkebjerg h.): 474, 476, 482.
Stild (nu Stilde plantage, Malt h.): 569.
Stillinge, Kirke- (Slagelse h.): 332.
Stockholm (Sverige): 456, 528, 573, 583.
Stolp (hertugdømme, Pommern): 6.
Stolp (Pommern): 40.
Stormarn (Tyskland): 198, 207, 560.
Stralsund (Tyskland): 10, 40, 71, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 194, 197, 227, 229, 282, 355, 384, 395, 430, 432, 441, 457, 458, 479, 536, 556, 566, 591, 596, 626, 631.
Stripperup (forsv. bebyggelse ved Holbæk): 98.
Strukstrup (Strukstrup h., Sdrj.): 224.
Strängnäs (Sverige): 102, 104, 105, 107, 233 (note), 242, 528, 624, 661.
Strøby (Stevns h.): 469, 474, 476, 482.
Stubber kloster (Ginding h.): 370.
Stück, Kirch- (Mecklenburg): 411.
Stäkeborg (Östergötland, Sverige): 233.
Stødbygård (Lollands Sdr.-h.): 321.
Suderballe (Lollands Sdr.-h.): 342.
Sundby (Hundborg h., nu Hassing h.): 188.
Sunnerbo (Småland, Sverige): 222, 529.
Susia (vistnok fejl for Ruscia, Ruthenien): 301.
Svallerup (Ars h.): 320.
Svanaryd (Småland, Sverige): 49.
Svanholm (Horns h.): 81, 469, 470, 472, 474, 483.
Svans (Svans, Sdrj.): 207.
Svendborg: 339.
Svennebo (Småland, Sverige): 354.
Svensköp (Frosta h., Skåne): 335, (336).
Svenstorp (Gärds h., Skåne): 382.
Svenstrup (nu Svenstrup Hestehave, Ods h.): 98.
Sverige: 33, 58, 67, 79, 80, 84, 102, 103, 104, 137, 262, 279, 301, 352, 354, 384, 385, 393, 396, 404, 409, 411, 458, 485, 531, 573, 583, 584, 591, 592, 596, 617, 618.
Svindinge (Gudme h.): 253.
Svinninge (Ods h.): 98.
Säby (Västergötland, Sverige): 80, 581.
Særslev (Skovby h.): 290.
Sätofta (Frosta h., Skåne): 563.
Søborg (Holbo h.): 98, 556.
Søby (Gjern h.): 110.
Søby (Sønderhald h.): 510.
Söderåkra (Småland, Sverige): 354.
Söderköping (Sverige): 102, 103, 104, 105, 106, 108, 179.
Søholm (Stevns h.): 221, 426, 467, 468, 483, 575, 590, 593, 604, 660.
Søllinge (Vindinge h.): 461.
Sølsted (Tønder h.): 35, 87.
Sølvesborg (Blekinge): 162, 260.
Sønderå (å, Rinds h.): 643.
Sønderborg: 418.
Sønderhå (Hassing h.): 139.
Sønderhald h..: 510.
Sønderjylland (se også hertug Gerhard 6.): 46, 211, 219, 414, 423, 439, 583, 584.
Sønderlyng h.: 494, 550.
Sønderup (Nørlyng h.): 550.
Sønderup (nu Sønderupsønder, Slagelse h.): 324, 325.
Sørbylille (Slagelse h.): 656, 657.
Sørup (Sørupgård, senere forsv. gd., Vesterborg s., Lollands N.-h.): 342.

Søtofte (Merløse h.): 255.
Sövestad (Herrestads h., Skåne): 89, 258, 608.

T

Tågeskov (Bårse h.): 149, 150.
Tårup (Vindinge h.): 252.
Tåsinge (ø, Sunds h.): 471.
Tåstrup (nu under Holbæk): 98.
Tåstrup (Fuglse h.): 246.
Tåstrup, Høje- (Lille h., nu Smørum h.): 202, 203.
Tageløkke (forsv. navn på lokalitet ved Odense): 263.
Tandrup (Hassing h.): 413.
Tangå (Gudme h.): 444.
Tavastehus (borg, Finland): 104, 105.
Tavastland (Finland): 104, 105.
Tebbestrup (Galten h.): 408.
Tejarp (Bara h., Skåne): 336.
Tempzin (kloster, Mecklenburg): 418.
Tersløse (Merløse h.): 85, 221.
Thorn (nu Toruń, Polen): 55, 234, 248, 375, 458, 632.
Thy: 74, 139.
Tikøb (Lynge-Kronborg h.): 47.
Tislund (Malt h.): 569.
Tisvilde (Holbo h.): 47.
Tjele (Sønderlyng h.): 550.
Tjeleris (nu Rise, Sønderlyng h.): 550.
Tjustorp (Bara h., Skåne): 379, 606.
Tjuvkil (Bohus len, Sverige): 291.
Tjæreby (V. Flakkebjerg h.): 502, 503.
Tofta (nu Toftaholm, Småland, Sverige): 135.
Tofteskov (Ø. Flakkebjerg h.): 221.
Tokkerup (Fakse h.): 322.
Tokkerup (forsv. navn på bebyggelse, Gunderslev s., Ø. Flakkebjerg h.): 521.
Toksværd (Hammer h.): 95, 96, 98.
Tolstrup (Bårse h.): 575.
Tolstrup (Slet h .): 637.
Tomta (Västergötland, Sverige): 581.
Tomteby (Småland, Sverige): 354.
Tongres (Belgien): 128.
Torbenfeld (Tuse h.): 293, 327, 465, 562, 575, 628.
Torremark (Alsted h.): 435.
Torrlösa (Onsjö h., Skåne): 265.
Torsås (Småland, Sverige): 354.
Torslunde (Tuse h.): 98.
Torum, Lille- (Nørre h.): 496.
Torup (nu Frisenvold, Galten h.): 391.
Tournai (Belgien): 128 (note), 612, 614, 615.
Tovskov (forsv. borg, Gram h.): 463.
Trebnitz kloster (nu under Polen): 123.
Trelleborg (Skåne): 53, 154, 209, 582.
Treptow (Pommern): 40.
Trier (Tyskland): 186.
Troelseby (Lollands Sdr.-h.): 298.
Trudstolpe (Musse h.): 176.
Trulstorp (Frosta h., Skåne): 265.
Tuesbøl (Malt h.): 569.
Tullebølle (Langelands N.-h.): 407.
Tunnerbohult (Småland, Sverige): 415.
Turestorpsö (Vemmenhögs h., Skåne): 582.
Tuse (Tuse h.): 169.
Tuse h..: 98, 557.
Tuy (Spanien): 116, 122 (note), 129 (note), 136, 185, 348, 358, 373, 516, 571.
Tvilum kloster (Gjern h.): 539.
Tyskland: 72, 227, 352, 463, 553, 583.
– Den tyske orden: 33, 34, 56, 76, 77, 86, 249, 250, 592, 595, 623, 624, 651, 661.
Tystrup (Ars h.): 377.
Tømmerup (Strø h.): 98.
Tønder: 565.
Tönnersjö h. (Halland): 144.

U

Ubberup (forsv. bebyggelse, Højby s., Ods h.): 98.
Udby (Vends h.): 343.
Udlandene (Utland, del af Västergötland omkr. Götaelvens munding, især om Askims, Sävedals h., Hisingen og Vätle h., Sverige): 541.
Ugerløse (Merløse h.): 628.
Ugerup (Gärds h., Skåne): 340.
Ugglesjö (Vemmenhögs h., Skåne): 449.
Ulstrup (forsv. navn på bebyggelse ved Holbæk, Merløse h.): 98.
Unnaryd (Småland, Sverige): 278.

Uppsala (Sverige): 67, 102, 106, 107, 186, 241, 272, 386, 528.
Urlev (Bjerre h.): 18.
Urnegård (forsv. gd., Gårslev s., Holmans h.): 82.
Usedom (ø, Pommern): 432.
Utrecht (Holland): 72, 130, 231, 239.

V og W

Vadstena (Sverige): 108, 137, 220, 251, 257.
Valby (Holbo h.): 98.
Valinge (Himle h., Halland): 629.
Vallekilde (Ods h.): 206.
Vallø (Bjæverskov h.): 24, 37.
Vammen (Nørlyng h.): 550.
Vandmølle, Store- (Malt h.): 569.
Vangede (Sokkelund h.): 428.
Varberg (Halland): 7, 529.
Ware (forsv. navn på lokalitet, Malt h.): 569.
Warin (Mecklenburg): 409.
Wasquern (forsv. mølle, Volborg h.): 221.
Vedby (Skovby h.): 514.
Veddige (Viske h., Halland): 616.
Vedslet (Voer h.): 493.
Veflinge (Skovby h.): 290.
Weichsel (flod, Polen): 479.
Weihenstephan kloster (Tyskland): 122 (note).
Vejby (Bjäre h., Skåne): 265.
Vejrum (Sønderlyng h.): 494.
Veka (Tönnersjö h., Halland): 605.
Veksø (Ølstykke h.): 435.
Vellinge (Skam h.): 423.
Vemmenhögs h. (Skåne): 582.
Vemmetofte (Fakse h.): 206.
Venden: 301.
Vendsyssel (Jylland; se også Børglum): 584.
Verden (Tyskland): 124, 186.
Vestervig kloster (Refs. h.): 497.
Westminster (England): 355, 366, 385, 479, 517.
Viborg:
- Biskop: 30, 295, 400, 401, 402, 478, 494, 550, 579, 580, 584, 643.
- Domkirke (Vor Frue), kapitel og kanniker: 295, 400, 401, 494, 549, 550, 643.
- Landsting: 302, 402, 550.
- Provst: 30, 413, 550.

Viborg (Finland): 104, 531.
Vigerslev (Skovby h.): 290, 514.
Villands h. (Skåne): 406.
Villestofte (Odense h.): 191.
Villstad (Småland, Sverige): 415.
Wilsdorf (Tyskland): 125.
Vilstrup, N.- (Haderslev h.): 59.
Vindeby (Lollands N.-h.): 464.
Vinderup (vistnok Tybjerg h .): 542, 562.
Vinderød (Strø h.): 98.
Vindinge h.: 252, 467.
Ving, S. (Västergötland, Sverige): 79, 581.
Winsen (Tyskland): 311.
Vinslöv (V. Göinge h., Skåne): 337.
Virklund (Vrads h.): 391.
Visby (Gotland, Sverige): 456.
Visingsö (ø, Småland, Sverige): 353.
Wismar (Mecklenburg): 40, 69, 71, 262, 393, 396, 399, 404, 409, 410, 411, 422, 447, 456, 457, 458, 460, 466, 479, 507, 548, 552, 573, 574, 596, 602, 617, 626, 640.
Vismarlöv (Bara h., Skåne): 336, 427.
Vissing (Galten h.): 15, 504.
Vissingtorp (forsv. navn på bebyggelse ved Vissing, Galten h.): 15.
Vitskøl (kloster, Års h.): 630, 637.
Vittrup (Malt h.): 569.
Włocławek (nu Polen): 123.
Vokslev (Hornum h.): 440, 637.
Volborg h.: 3, 81, 221, 305, 562, 603, 604.
Wolde (borg, Pommern): 282.
Vollerslev (Bjæverskov h.): 95, 421.
Vollerup (V. Flakkebjerg h.): 187, 325, 368, 369, 421, 443, 472, 475, 482, 503.
Wollin (Pommern): 40.
Volsted (Fleskum h.): 338.
Woodstock (England): 618, 620.
Vorde mølle (forsv. mølle, Nørlyng h.): 550.
Vordingborg: 195, 305, 562, 579, 580, 581, 583, 584, 591, 596, 626 (note).
Vorning (Sønderlyng h.): 550.
Voxtorp (Småland, Sverige): 354.
Vrads h.: 391.
Vram (Gärds h., Skåne): 382.
Vrangstrup (Houlbjerg h.): 408.
Vridsløse (Ø. Flakkebjerg h.): 148, 309, 490, 491.

Vädersholm (Västergötland, Sverige): 80, 581.
Välluv (Luggude h., Skåne): 265.
Värby (Bara h., Skåne): 286.
Värend (Småland, Sverige): 179, 229, 354.
Värnaby (Småland, Sverige): 354.
Västbo h. (Småland, Sverige): 278.
Västerås (Sverige): 102, 107, 528, 579, 580.
Västergötland (Sverige): 79, 80, 218, 581.
Växjö (Sverige): 107, 230.

Y

Yddinge (Bara h., Skåne): 336.
York (England): 517.
Ystad (Skåne): 152, 566.

Z

Zeeland (Holland): 62, 69, 450, 617.
Zierikzee (Holland): 69, 71, 479.
Zuidersøen (Zuiderzee, Holland): 631, 640.
Zutphen (Holland): 71, 231, 596.

Æ

Äsperöd (Ö. Göinge h., Skåne): 335, (336).
Äspinge (Frosta h., Skåne): 335.

Ø

Ø kloster (Ø-.Han h.): 319, 413.
Ödeshög (Östergötland, Sverige): 257.
Øksendrup (Gudme h.): 444.
Øksenvad (Hindborg h.): 295.
Öland (Sverige): 354.
Ølby (Ramsø h.): 25.
Ölmevalla (Fjäre h., Halland): 419.
Önnarp (Bjäre h., Skåne): 265.
Ørbæk, Ø.- (Slet h.): 637.
Örebro (Sverige): 217, 218.
Øresund: 206, 632, 633, 634, 640.
Ørslev (Ringsted h.): 14, 559, 562.
Ørsted (Båg h.): 20.
Ørting (Hads h.): 315, 505.
Ørum s. (Galten h.): 408.
Øsby (Haderslev h.): 649.
Össjö (N. Åsbo h., Skåne): 344.
Östbo h. (Småland, Sverige): 49.
Østergård (Sønderhå s., Hassing h.): 139.
Østergård i Ørting (Hads h.): 315.
Österslöv (Villands h., Skåne): 406.
Østrup (Merløse h.): 653.
Övrabo (Västergötland, Sverige): 581.
Øverup (Ø. Flakkebjerg h.): 658.

PRODUKTION: DESIGN SATS – ISBN 87-7421-882-4